

Fordította
Greguss Ferenc

**ISAAC ASIMOV
ROBOTVÁROSA**

**Michael P. Kube-McDowell
ODÜSSZEIA
Mike McQuay
GYANÚ
Magyar Könyvklub®**

A fordítás az alábbi kiadások alapján készült:
Isaac Asimov's Robot City Book 1:
Odyssey by Michael P. Kube-McDowell.
Copyright © 1988 by Byron Preiss Visual Publications, Inc.
Introduction copyright © 1988 by Nightfall, Inc.
Isaac Asimov's Robot City Book 2: Suspicion by Mike McQuay
Copyright © 1988 by Byron Preiss Visual Publications, Inc.
Introduction copyright © 1988 by Nightfall, Inc.
Minden jog fenntartva.

Hungarian translation © Greguss Ferenc, 1996

**Michael P Kube-McDowell
ODÜSSZEIA**

Könyvemet ajánlom valamennyi diákomnak, aki kellemessé tette életem hét esztendejét, de elsősorban a következőknek:

*Wendy Armstrong
Todd Bontrager
Kathy Branum
Jay és Joel Carlin
Valerie Eash
Chris Franko
Judy Fuller
Chris és Bryan Hackett
Kean Hankins
Doug Johnson
Greg LaRue
Julie Merrick
Kendall Miller
Matt Mow
Amy Myers
Khai és Vinh Pham*

Melanie és Laura Schrock
Sally Sibrt
Stephanie Smith
Tom Williams
Laura Joyce Yoder
Scott Yoder

És ajánlom *Joy Von Blonn*nak, aki mindig gondoskodott számukra valamilyen üdítő olvasmányról.

Tartalom

Robotjaim (*Isaac Asimov*)

1. Ébredés
2. A jég alatt
3. A robotok küldetése
4. Ön nem távozhatsz
5. A válasz
6. Közelharc
7. Barát vagy ellenség?
8. A hűség próbája
9. Titkos szövetség
10. Játék a jelentéstartással
11. Egy kis változtatás
12. Zendülés
13. A Rockliffe úrállomás
14. Makrancos Kata
15. 07B
16. Sötétben
17. Büntársak
18. Színjáték
19. A Perihélium kulcsa
20. Reggeli torna
21. Robotváros

Robotjaim

ISAAC ASIMOV

Első robottémájú novellámat *Robbie* címmel tizenkilenc évesen, 1939 májusában írtam.

Abban különbözött a korábban megjelent robottörténetektől, hogy előre eltökéltem: az én robotjaim ne váljanak jelképekké. *Ne* példázzák az emberiség fennhéjázó magabiztosságát, se azokat a törekvéseket, amelyek révén az ember versenyre kel a Mindenhatóval, és *ne* legyen belőlük olyan nagyravágyó alkotás, amely Bábel tornyához hasonlóan büntetést érdemel.

Ne emlékeztessenek robotjaim kisebbségi csoportokra sem. *Ne* legyenek olyan szánalmas lények, amelyeket igaztalanul üldöznek, csak hogy ezópusi példabeszédeket mondhassak a zsidókról, feketékről vagy a társadatom egyéb mostoha sorsú tagjairól. Természetesen mélységesen elítélek minden ilyenfajta megkülönböztetést, ennek hangot is adtam számos novellámban és tanulmányomban – de *nem* a robottörténeteimben.

Akkor hát *milyenek* legyenek robotjaim? Mérnöki eszközökké tettem őket. Szerszámokat kaptak, olyan gépekké formálódtak, amelyek emberi igényeket szolgálnak. És olyan tárgyakká váltak, amelyekben beépített védelem működik. Más szóval gondoskodtam arról, hogy egy robot ne ölhesse meg alkotóját! Miután kizártam ezt az unos-untalan előbukkanó lehetőséget, felszabadultan vehettem szemügyre más, sokkal ésszerűbb következményeket.

Amikor 1939-ben elkezdtem írni robottörténeteimet, a vezérléssel kapcsolatban nem említettem a komputerizálást. Az elektronikus számítógépet még nem találták fel, megszületését nem láttam előre. Annyit azonban sejtettem, hogy a gépi agynak valamiképp elektronikus úton kell működnie. De az „elektronikus” megoldás nem tűnt eléggé futurisztikusnak. A pozitron – amely az elektronhoz hasonló elemi részecske, de ellenkező villamos töltéssel – csak első robotnovellám megírása előtt négy évvel fedezték fel. Ez már igazi tudományos-fantasztikus csemegének tűnt, ezért robotjaimat „pozitronikus aggyal” láttam el, és úgy képzeltem, hogy gondolataik felvillanó pozitronáramok alakjában jelennek meg, majd ki is hunynak szinte nyomban. Ezeket a történeteimet később ezért nevezték el „a pozitronikus robotok sorozatának”, holott lényegesen nem különböztek attól, mint ha pozitronok helyett elektronokat használtam volna.

Kezdetben nem vettem magamnak a fáradságot, hogy rendszerezem vagy szavakba öntsem, milyenek képelem a robotjaimba épített biztonságot. De mivel elvettem azt a lehetőséget, hogy egy robot megölje alkotóját, már a kezdetektől arra helyeztem a hangsúlyt, hogy a robotok nem okozhatnak sérülést az emberi lényeknek: ez szerves részét alkotja pozitronikus agyuk felépítésének.

Így aztán a *Robbie* legelső nyomtatott változatában (amely 1940 szeptemberében jelent meg a *Super Science Stories*ban (Titokzatos Tudományos Történetekben, *Különös játszótárs* címmel) a következő robotjellemvonást határoztam meg: „Egyszerűen képtelen arra, hogy ne tanúsítson hűséget, szeretetet és kedvességet. Olyan gép, amelyet *így készítettek*.”

Miután megírtam a *Robbie*-t, amelyet John Campbell, az *Astounding Science Fiction* (Meghökkenítő Tudományos Fantasztikus történetek) szerkesztője visszadobott, további robotokról szóló elbeszélésekkel álltam elő. Ezek már tetszettek neki. 1940. december 23-án felvettem egy gondolatolvasó robot ötletét (ebből született később a *Te hazug!*), de John nem elégedett meg magyarázatommal, hogy miért éppen így viselkedik egy robot. Pontos leírást kért a biztosítékról, hogy az olvasó is megérthesse a robot indítékait. Így aztán együtt dolgoztuk ki azt az alapelvet, amit ma „A robotika három törvénye” néven ismernek. Magaménak tekintem az elképzelést, hisz már korábbi elbeszéléseimben is tükröződött, de szavakba közös erővel öntöttük (ha jól emlékszem).

A Három Törvény logikusan és ésszerűen hangzott. Először is a biztonság kérdését vettük elő, amelyet a legfontosabb szempontnak tartottam, amikor írni kezdtem történeteimet a *saját* robotjaimról. Mi több, az sem kerülte el a figyelmemet, hogy még ha egy gép nem akar is szándékosan kárt okozni, azzal is sérülést idézhet elő, ha csendes szemlélőként nem csinál semmit. Az járt a fejemben, hogy Arthur Hugh Clough cinikus alkotásában, „A legújabb tízparancsolat”-ban milyen machiavellisztikusan írta át a Tízparancsolatot gyilkos szatírává. Ennek egyik leggyakrabban idézett gondolata: „Ne ölj; de ne is törd magad, / hogy életben tarts másokat!”*

Ennélfogva ragaszkodtam hozzá, hogy az Első Törvény (a biztonság) két részből álljon, ezért alakult a következő módon:

1. A robotnak nem szabad kárt tennie emberi lényben, sem tétlenül túrnie, hogy emberi lény sérülést szenvedjen.

Miután ezt megoldottuk, át kellett térnünk a Második Törvényre (a szolgálat). Ha egy robot beépített készletétől hajtva követi az utasításokat, természetesen nem téveszthető szem elől a biztonság mindenek fölött átló parancsa. A Második Törvény tehát így hangzik:

* Szabó Lőrinc fordítása.

2. A robot engedelmeskedni köteles az emberi lények utasításainak, kivéve, ha ezek az utasítások ellentétesek az Első Törvénnyel.

És végül alkotnunk kellett egy Harmadik Törvényt is (az óvatosság). Egy robot vitathatatlanul drága berendezés, ezért nem szabad hiábavalóan tönkremennie vagy elpusztulnia. Természetesen ez az elv nem alkalmazható sem a biztonság, sem a szolgálat rovására. A Harmadik Törvény ennél fogva a következőképpen szól:

3. A robotnak gondoskodnia kell saját védelméről, amíg ez nem kerül ellentétbe az Első vagy a Második Törvénnyel.

Ezek a törvények természetesen szavakban nyertek megfogalmazást, ami óhatatlanul együtt jár bizonyos pontatlanságokkal. A pozitronikus agyban ezek a törvények egymással versengő pozitronikus feszültségek alakjában jelennek meg, amit a felsőbb matematika képletei írnak le a legtökéletesebben (ez a terület azonban messze kívül esik látókörömön). De még így is maradnak szembeszökő bizonytalanságok. Hogyan értelmezhető egy emberi lény „sérülése”? Végre kell-e hajtania a robotnak olyan parancsokat, amelyeket egy gyermek, egy őrült vagy egy rosszindulatú emberi lény ad? Fel kell-e áldoznia saját értékes és hasznos létét pusztán azért, hogy elejét vegye egy jelentéktelen emberi lény hétköznapi sérülésének? Mi a jelentéktelen, és mi a hétköznapi?

Ezek a bizonytalan fogalmak azonban nem hatnak riasztóan egy íróra. Ha a Három Törvény tökéletes és egyértelmű volna, alkalmazásukból nem kerekedhetnének érdekes történetek. A törvények kőtáblájának éppen e hézagai és hajszálrepedései azok a pontok, ahol a legjobb cselekmények fészkelhetnek, és ezek teremtettek alapot a *Robotvároshoz* is.

A Három Törvényt a *Te hazug!*-ban, amely az *Astounding* 1941. májusi számában jelent meg, még nem foglaltam szavakba. De leírtam következő robotnovellámban, a *Körbe-körbe* címűben, amely 1942 márciusában látott napvilágot ugyanott. Ebben a novellában az egyik szereplő azt mondja: „Na, figyelj ide, kezdjük a robotika három alaptörvényével”, és ezután idézi őket. Mellesleg – amennyire jómagam meg tudom állapítani, de mások is ezt állítják – ekkor jelent meg először nyomtatásban a „robotika” szó, amely így kétségtelenül az én alkotásom.

Noha a következő több mint negyven év alatt számtalan novellát és regényt írtam a robotokról, azóta sem kényszerültem a Három Törvény módosítására. De amint az idő múlásával robotjaim egyre bonyolultabbá és sokoldalúbbá váltak, úgy éreztem, valamilyen magasabb tökéletességi szintet is elérhetnének. Ezért a *Robotok és a Birodalom* című regényemben, amely 1985-ben jelent meg a Doubleday kiadónál, megpendítettem azt a lehetőséget, hogy egy magasan fejlett robot szükségesnek érezheti annak megfontolását, vajon az egyetemes emberiséget fenyegető veszély megakadályozása nem előbbre való-e, mint egyetlen emberi lény épségének megóvása. Ezt „a robotika Nulladik Törvényének” neveztem el, de még dolgozom rajta.

Valószínűleg azt tekinthetem legmaradandóbb alkotásomnak a tudományos-fantasztikus irodalom terén, hogy kitaláltam a robotika Három Törvényét. Gyakran idézik őket a szépirodalom körén kívül is, és valószínűleg a robotika története sem lenne teljes a Három Törvény említése nélkül. 1985-ben a John Wiley and Sons kiadó Shimon Y. Nof szerkesztésében hatalmas kötetet jelentetett meg *Az ipari robotika kézikönyve* címmel, és a szerkesztő kérésére én írtam hozzá a bevezetőt a Három Törvénnyel kapcsolatban.

Napjainkra a tudományos-fantasztikus írók alkotásaiban annyi ötlet halmozódott fel, hogy ebből a gazdag tárházból magától értetődően mindenki kedvére válogathat. Ennél fogva sohasem vettem rossz néven, ha más írók is szerepeltettek olyan robotokat, amelyek a Három Törvénynek engedelmeskedtek. Sőt inkább hízelgőnek tartottam; de őszintén szólva nem is igen létezhetnek a modern tudományos-fantasztikus robotok e Törvények nélkül.

Mindig határozottan elleneztem azonban, hogy bármelyik író társam idézze is a Három Törvényt. Álláspontom szerint használják csak magától értetődően a Törvényeket – de ne

sorolják fel őket! Az elképzelés mindenkié, ám a megfogalmazás az enyém.

Csakhogy öregszem. Nem hiszem, hogy sok időm volna hátra, de remélem, hogy elmém néhány szülőtte szép kort ér meg. Ha biztosítani akarom a hosszú életet szellemi gyermekeimnek, itt az ideje, hogy lazítsak saját szabályaimon és megengedjem másoknak: karolják fel őket, öntsenek új erőt beléjük. Elvégre sok minden történt a tudományban, amióta robotokról szóló első novelláim megjelentek négy évtizeddel ezelőtt. Ez sem elhanyagolható szempont.

Így azután amikor Byron Preiss azzal az elképzeléssel keresett meg, hogy *Robotváros* összefoglaló címmel regénysorozatot kellene indítani, amelyben a szerzők szabadon felhasználhatják az „asimovi” robotokat és ötleteket, nem tudtam ellenállni a kísértésnek. Byron azzal kecsegtetett, hogy tanácsadó lehetek, mert így, számára is megnyugtató módon, robotjaim „asimoviak” maradnak: válaszolok a kérdésekre, javaslatokat teszek, kiszűröm a hibákat, tehát nemcsak a sorozat alapgondolata felett öröködöm, hanem a szerzőket is arra készítem, hogy erőltessék a fantáziájukat. (Így is történt. Számos alkalommal reggeliztünk együtt Byronnal, ő kérdéseket szegezett nekem, én pedig válaszokat fogalmaztam – néha a feleségem, Janet is közbeszólt –, és ebből nemegyszer remek viták kerekedtek.)

Abban is megállapodtunk, hogy nevem szerepeljen a sorozat címében, aminek révén az olvasók biztosak lehetnek, hogy a terv az én bábáskodásommal született, és legjobb tudásom szerint járultam hozzá kibontakoztatásához. Igazán boldoggá tesz, hogy tehetséges fiatal írók állítják csatasorba szellemi képességeiket, leleményességüket, és mindegyik a maga módján fejleszti tovább ötleteimet. A sorozat első darabját, a *Robotváros* első könyvét *Odüsszeia* címmel Michael P. Kube-McDowell, a *Vakmerő vállalkozás* (Emprise) szerzője írta, és örömmre szolgál, hogy közöm van ehhez a kötethez. A szöveg teljesen Michaelé; nem én írtam. Ezzel egyáltalán nem azt akarom mondani, hogy elhatárolom magam a regénytől, csupán hangsúlyozom, hogy Michaelé minden érdem, ha könyve sikert arat. Ahogy már jeleztem, az én szerepem ebben csak annyi, hogy rendelkezésére bocsátottam a robotikával kapcsolatos elképzeléseimet, válaszoltam (legjobb tudásom szerint) a Byron és Michael által felvetett kérdésekre, valamint megoldásokat javasoltam a Három Törvényből adódó gondokra. Ami azt illeti, a sorozat második kötetében megjelenik majd három érdekes új törvény, amely előírja a robotok számára, hogyan bánjanak az emberekkel egy robotikus társadalomban, vagyis megteremtik ember és robot között azt a kapcsolatot, amely az egész *Robotváros* alapzatát adja.

Csaknem fél évszázad alatt írásaimmal olyan nevet szereztem, amely széles körben ismerné vált és bizonyos tekintélynek örvend. Ezt szeretném felhasználni arra, hogy új regényeik révén egyengessem a fiatal írók útját, és antológiák szerkesztésével véssem az olvasók emlékezetébe az idősebb írók nevét. A tudományos-fantasztikus irodalom területén általában, a tudományos-fantasztikus írók körében pedig különösen szívélyes bánásmódban részesültem az évek során, így a legkevesebb, amit megtehetek, hogy hasonlóképpen viszonzom alkotótársaim jóindulatát.

Szeretném leszögezni, hogy ez az első alkalom, amikor megengedtem másoknak, hogy belépjenek robotjaim világába, és szabadon kalandozzanak benne. Megelégedéssel tölt el, amit eddig láttam, és érdeklődéssel várom, mit kezdenek a szerzők a következő könyvekben az általam felvetett ötletekkel és elképzelésekkel. A regények természetesen nem olyanok lesznek, mintha én írtam volna őket, de így még izgalmasabb a vállalkozás. Mindnyájan más-más gondolkodásmóddal és egyéniséggel vetjük bele magunkat abba a munkába, amelynek során ötleteim egy-egy magvacskája gyökeret ver, szárba szökken és kivirágzik.

Az olvasó számára pedig nincs más hátra – kezdődjék a kaland!

ÉBREDÉS

Az apró kamra közepén a lökésálló ülésbe szíjazott ifjú olyan békésen pihent, mintha szenderegne. Hosszúkás arcán ellazultak az izmok, lehunyta szeme meg sem rezzent. Feje annyira előrebillent, hogy állat a narancsszínű úrruha nyakának csillogó fémgyűrűje támasztotta meg. Hamvasan sima arcával és kefefrizurás, sápadtszőke hajával fiatalabbnak látszott a koránál – még a legrosszabb hírű ürrepülőterei csapszékben is magára vonta volna a kidobóember rosszalló tekintetét.

Lassan tért magához, mint akit megraboltak az álmától, de nem szívesen ocsúdik fel. Ám amint kitisztult a feje, hirtelen szörnyű félelem járta át. Úgy érezte, mintha egy szakadék peremén hajolna ki.

Szemhéja felpattant. Azon kapta magát, hogy lefelé bámul. Őt rögzítőpontos heveder szorította a lökésálló ülésbe, amely előredöntött állapotban nyugodott. Ha nincsenek a bekötőpántok, arra ébredt volna, hogy tehetetlen rongycsomóként hever a szemközti kamrafal és a lejtős padlólemez találkozásának szögletében.

Felemelte a fejét, és fürkésző tekintete sebesen felmérte környezetének többi részét. Nem sok látnivaló akadt. Megállapította, hogy egyedül van az apró kamrában. Ha kioldaná magát, elég helye lenne, hogy felálljon, esetleg megforduljon, de ennél többre nem számíthatott. A kamra ívelt jobb oldali falának mélyedésében úrsikak pihent, a bal oldali falon pedig élelmiszertartály függött a hozzá csatlakozó adagológarattal és vízcsővel.

Nem sokat értett mindabból, amit látott, így hát kíváncsian folytatta a leltározást. Feje fölött a mennyezetről valamiféle vezérlőtábla nyúlt le, ezen nyolc négyszögletes zöld lámpa sorakozott „P1”, „P2”, „F” stb. jelzéssel. Könnyen el lehetett érni a táblát, csak hogy nem látszottak rajta kapcsológombok vagy szabályozókarok, amelyekre a vezérléshez szükség lett volna. Egyik sarkán vékony fekete betűkkel bevésve ez állt: MASSEY.

Leszámítva saját légzésének finom zizzenéseit, az apró fülkében csaknem tökéletes csend honolt. A válla mögötti és a lába alatti teret betöltő berendezésből forgó lapátkerék surrogása és valami finom elektromos zümmögés szűrődött ki. De kintről, a falon túlról semmilyen nesz nem hallatszott.

Ezzel be is fejeződött a szegényes leltár. Az ifjú úgy gondolta, elérkezett az idő, hogy megpróbálja kezdeni vele valamit. Tudatára ébredt, hogy bár nem ismerős a környezet, mégsem érez meglepetést. A leghalványabban sem emlékezett rá, hol nyomta el az álom, ezért arról sem derengett semmi, hol kellett volna felébrednie.

Igazság szerint fogalma sem volt róla, hol van, miért és mennyi ideje van itt, s hogyan került ide.

Pillanatnyilag azonban ezek a kérdések nem is foglalkoztatták, mert viharosan fokozódó nyugtalansággal és rémülettel döbrent rá: azt sem tudja, hogy kicsoda ő.

Lázasan kutató agyában személyiségének valami apró töredéke után, hátha talál egy ismerős helyet, egy fontos arcot vagy egy féltve őrzött emléket. De semmi! Mintha egy üres fehér lapot böngészne. Egyetlen eseményre sem tudott visszaemlékezni, amely azelőtt történt volna vele, hogy felnyitotta a szemét és az ülésben találta magát. Úgy tűnt, mintha az élete csak néhány pillanat óta tartana.

De azt az egyet tudta, hogy ez nem igaz! Hiszen nem síró csecsemő, hanem felnőtt férfi – vagy legalábbis annak tekintheti magát, amíg valaki ezt kétségbe nem vonja. Tehát korábban is létezett. Birtokolt egy személyiséget és egy darabka helyet a világban. Voltak valahol barátai, szülei, volt otthona. Mindezeknek és egyebeknek is létezniük kellett a múltjában.

De az egész eltűnt.

Ez az érzés más volt, mint az egyszerű felejtés. *Ha az ember elfelejt valamit, legalább arra emlékszik, hogy egykor tudta...*

– Minden rendben? – törte meg a csendet egy kellemes hang. Az ifjú izmai hirtelen

megfeszültek.

– Ki vagy? – nézett körül. – Hol vagy? És ki vagyok én?

– Darla vagyok, az ön útitársa. Kérem, őrizze meg nyugalmát. Nem vagyunk közvetlen veszélyben. – A vezérlőtáblából felcsendülő hangról most már tisztán meg lehetett állapítani, hogy női hang. – Ön a Massey Corporation G-85 típusú mentőkapszulájában tartózkodik. A Massey Corporation az űrhajózási mentőrendszerek terén több mint negyven éve vezető szerepet...

Míg Darla folytatta reklámszövegét, a fiatalember ismét körbepillantott. Tudhattam volna, gondolta. Hát persze, egy mentőkapszula! Még a *Massey* név is ismerősnek rémlett. – Miért hiányoznak a vezérlőkapcsolók?

– A G-sorozat kapszuláinak valamennyi típusát úgy tervezték, hogy önállóan dolgozzák ki a leghatékonyabb stratégiát és ennek megfelelően cselekedjenek.

Ez csak természetes, gondolta az ifjú. Ki tudja előre, milyen alak mászik majd be egy mentőkapszulába, és milyen állapotba kerül. – Te nem személy vagy. De akkor ki? Számítógépprogram?

– Pozitronikus személyiség vagyok – jelentette ki Darla derűsen. – Az útitársötlet megvalósításával a Massey Corporation egyedülálló módon járult hozzá az embermentő rendszerek kidolgozásához.

Jól van. Végre valaki, akivel beszélgethet. Valaki, aki segít elütni a várakozás hosszú óráit, nehogy eszébe jusson azon töprengeni, mi történik, ha nem találják rá. Az ifjúban kezdett összeállni a teljes kép. Valamennyi életmentő kapszulába bonyolult önműködő rendszert szerelnek. Ez a berendezés azonban több ennél. Olyan robot, amelyet feltehetően terápiás programmal is elláttak, és az a feladata, hogy normális, kiegyensúlyozott állapotban tartsa őt. Egy robot...

Az embernek van gyermekora, a robotnak nincs. Az ember tanul, a robotot beprogramozzák. A robot, ha megfosztják személyiségének attól a belső magjától, amelyet be kellett volna építeni áramköreibe, a működés megkezdése előtt, „felébredve” azt találhatja, hogy sok mindent tud, de tapasztalatai nincsenek, aztán töprenghet, hogy kicsoda vagy micsoda is ő...

Az ifjú hirtelen beleharapott alsó ajkába.

Mit jelent egy robot számára érzékelőinek túlterhelése? Fájdalmat?

Amikor megérezte a vér ízét, állkapcsa ellazult. Bizonyító erejűnek tekintette ennek az apró kísérletnek az eredményét. Tehát ember vagyok, gondolta. Bizonyos szempontból azonban ez még zavarbaejtőbb volt a számára.

– Miért sebesítette meg magát? – érdeklődött Darla.

Az ifjú sóhajtott. – Csak azért, hogy lássam, megtehetem-e. Tudod, ki vagyok?

– Jelvénye alapján Derecként azonosítható.

Amint most első ízben lepillantott a sisakcsatlakoztató fémgyűrűn túlra, űrruhájának jobb mellén észrevett egy vonalkódos jelvényt. A fekete-fehér vonalkódra vörös betűkkel nyomtatták rá ezt a szót: DEREK.

Kísérletképpen hangosan kimondta: – Derek. – Ám hiába ízlelgette, nem tűnt sem ismerősnek, sem idegennek. Úgy hangzott, mintha keresztnév volna, noha sokkal valószínűbbnek látszott, hogy vezetéknev.

De ha én vagyok Derek, miért lötyög rajtanz az űrruha? A derékgyűrű és a mellkasboltozat sokkal testesebb személyre készült. Amikor pedig megpróbálta kiegyenesíteni görcsbe merevedett lábát, érezte, hogy az űrruha két szára egy-két centiméterrel rövidebb a kelleténél.

Egykor bizonyára alacsonyabb voltam, talán zömökebb is. Ez lehetett a régi űrruhám; nyilván nem használtam, amíg vészhelyzetbe nem kerültem. Persze az sincs kizárva, hogy ez az én személyazonossági jelvényem, de valaki másnak az űrruháján.

– Le tudod tapogatni a vonalkódomat? – kérdezte reménykedve. – Tartalmaznia kell egy fényképet, egy állampolgársági bejegyzést, egy anyakönyvi kivonatot vagy valamit. Akkor biztosan többet tudnék.

– Sajnálom, de nincs adatolvasó a mentőkapszulában, a saját optikai érzékelőim pedig nem dolgoznak ilyen finom felbontással – válaszolt Darla.

A fiatalember összeráncolta a homlokát. – Akkor azt hiszem, mostantól Derec leszek.

Elhallgatott, és gondolataiba mélyedt. Hiába ismerte a nevét – ha egyáltalán ez a neve –, ettől még ugyanolyan megmagyarázhatatlan ürességet érzett. Mintha elvesztette volna belső iránytűjét, és vele együtt önálló cselekvési képességét. Most csupán annyira futja erejéből, hogy gyűjti a benyomásokat.

– A kapszula valamennyi életfenntartó rendszere kifogástalanul működik – jelentette büszkén Darla. – A mentőjárművek már bizonyára úton vannak felénk.

A számítógép szavai arra emlékeztették, hogy sokkal fontosabb gond az időtényező, mint az a fejtörő, hogy ki is valójában. A túlélés mindennél fontosabb. Később, az új ismeretek révén, talán arra is fény derül majd, amit elfelejtett.

Tudta, hogy egy mentőkapszulában tartózkodik. Agya a valóságnak erre a vékony fonálára kezdte kikristályosítani az újabb adatokat. Amikor mocorogni próbált a bekötőhevederben, észrevette, hogy a legfinomabb mozdulattól is himbálózni kezd a kapszula, bár a tömege alig lehetett kevesebb ötszáz kilogrammnál. Előrenyújtotta kezét, majd hirtelen ellazította izmait. Egy teljes másodpercebe telt, amíg karja lehullott függőleges helyzetbe.

A legjobb esetben is ez a gravitációs gyorsulás századrésze. Tehát egy kis tömegvonzású világ felszínén, egy életmentő kapszulában vagyok. Űrhajóval repültem valahová, amikor valami történt. Talán ezzel, talán a zuhanással magyarázható, miért nem emlékszem semmire...

A fülke falán sehol nem látszott ablak, de még egy kémlelőnyílás sem. Ha én nem tudok kinézni, gondolta magában, Darlának talán sikerülhet.

– Hol vagyunk, Darla? – kérdezte. – Miféle helyen szálltunk le?

– Kívánja, hogy megmutassam a környezetünket? Rendelkezésemre áll egy szenkor.

Derec ismerte a kifejezést, noha egy pillanatra eltűnődött, hol tanulta. A szenkor korong alakú érzékelősort jelent, amely ide-oda siklik az űrhajó sima külső falán. Kétségtelenül olcsóbb, de több hibalehetőséget rejtő megoldás, mint ha teljes érzékelőberendezés helyezkedne el a külső felületen. – Kapcsold be!

A belső fények elhalványultak, a vezérlőtáblából vetítősugár tört elő, és a fülkefal középső harmada egyszer csak képernyővé változott. Derec barátságtalanul zord, sziklás-jeges tájat pillantott meg. A látóhatár túlságosan közelinek és görbültnek látszott. Ezt vagy a kamera torzítása okozza, vagy egy kráter közeli pereme rajzol hamis horizontot, gondolta.

– Kezdd a letapogatást jobbra! – adta ki az utasítást.

De mindenütt ugyanaz a látvány fogadta: narancssárga árnyalatú, hepehupás jégmező, sötét sziklával tarkítva, és a látóhatáron az egész beleolvad az űr sötét kárpitjába.

Az ifjú egyetlen csillagot sem tudott megkülönböztetni az égbolton, de ezt talán a szenkor korlátozott felbontóképessége, nem pedig valamiféle légkör okozta. Gyenge tömegvonzása miatt ez a kis égitest nyilván még a legsűrűbb gázréteget sem tudja magához kötni, ahogyan a fűrészfogú, meredek lejtők is az időjárási viszonyosságok hiányára utalnak.

Valójában amolyan maradék helynek látszott, a csillag- és bolygóképződés hulladékának: elfelejtett világ, amely kialakulása óta semmit sem változott. Rideg, élettelen és minden valószínűség szerint lakatlan világ.

Legalábbis eddig lakatlan volt, helyesbítette magát. – Hold vagy aszteroid? – kérdezte Darlától.

– Nem az a lényeg, hogy hol, hanem hogy biztonságos helyen vagyunk – jelentette ki a géphang megnyugtatóan. – Bízni kell az illetékesekben, hogy felderítenek és visszavisznek

bennünket.

Derecnek kezdtek az idegeire menni ezek az örökös kitérő válaszok. – Hogyan bízzak bennük – jegyezte meg ingerülten –, amikor még azt sem tudom, hol vagyunk és mi a valószínűsége annak, hogy ránk találnak. Tisztában vagyok vele, hogy ebben a kapszulában nem működik olyan életfenntartó rendszer, amely folytonosan meg tudja újítani önmagát. Egyetlen mentőkapszula sem képes erre. Nincs igazam? – Lélegzetvételnél ideig várt a válaszra, aztán a számítógépnek szegezte a kérdést: – Mekkora az az időtartam, amelyet a Massey Corporationnál elegendőnek ítélték? Tíz nap? Két hét?

– Derec, a helyes magatartás döntő fon...

– Megkímélnél ettől a gyógypedagógiai szövegtől? – dörrent rá Dadára az ifjú. – Nézd, tudom, hogy csak védeni akarsz. Vannak, akiknek elviselhetőbb, ha semmiről sem tudnak, de én más vagyok. Nekem információkra és nem megnyugtatóra van szükségem. Tudni akarom mindazt, amit te is tudsz. Érthető? Vagy belezselek ki, és magam keressem meg a választ?

Meglepetéssel tapasztalta, hogy Darla nem szól egy szót sem. Csak lassan derengett fel benne, hogy a számítógépet valószínűleg olyan dilemma elé állította, amelyet nehezen old meg pozitronikus agyával. De hát itt semmiféle bizonytalanság nem jöhet szóba. A robotika Második Törvényének értelmében Dadának válaszolnia kell a kérdéseire.

A Második Törvény kimondja: „A robot engedelmességet köteles az emberi lények utasításainak, kivéve, ha ezek az utasítások ellentétesek az Első Törvénnyel.”

Most a kérdése volt az utasítás – és a csend engedetlenséget jelent. Erre csak azért kerülhetett sor, mert Darla egy magasabb szintű utasításnak tesz eleget, az Első Törvény szerint.

Az Első Törvény kimondja: „A robotnak nem szabad kárt tennie emberi lényben, sem tétlenül tűrnie, hogy emberi lény sérülést szenvedjen.”

Darla bizonyára tudja, milyen kicsi az esélyük a megmenekülésre még a csillagrendszeren belül, még az állandó űrpályák mentén is. Azt is tudja nyilván, hisz bármelyik robot tudná, hogy ez a riasztó tény mennyire felboríthatja egy emberi lény érzelmi egyensúlyát. Az átlagos túlélő egy ilyen választól kétségbeesne, elveszítené életkedvét, hiszen már épp eléggé megrémítették azok az események, amelyek az életmentő kapszulába kényszerítették.

Az ifjú végre felfogta a helyzetet. Darla természetesen arra fog törekedni, hogy megvédje őt saját kíváncsiságának következményeitől – hacsak nem sikerül megértetnie vele, hogy őt más fából faragták.

– Darla, én nem olyan túlélő vagyok, amilyenre a programozásod során számítottak – kezdte békülékenyen. – Nekem valamit tennem kell, valamin gondolkoznom kell. Képtelen vagyok itt üldögélni és várni a jó szerencsét. Nem fognak megrázni a kellemetlen hírek, ha netán ilyeneket titkolsz előlem. Csak a tehetetlenség érzésétől irtózom.

Úgy tűnt, mintha erre is felkészítették volna a számítógépet, csupán meg kellett győződnie róla, hogy ő is a különleges esetek közé tartozik. – Értem, Derec. Természetesen örömet elmondom, amit tudok.

– Jól van. Milyen űrhajóról jöttünk? – szegezte neki nyomban. – Itt a kabinban sehol egy űrhajós embléma vagy űrhajónapló.

– Ez a Massey Corporation G-85 típusú mentőkapszulája...

– Ezt már mondtad. Milyen űrhajóról jöttünk?

Darla elhallgatott egy pillanatra. – A nyolc legnagyobb általános kereskedelmi teherűrhajó közül haton a Massey mentőkapszulák alkotják a legfőbb biztonsági rendszert...

– Szóval nem tudod?

– Az adattáramon nem végezték el az egyénre szóló szabályozást. Mit szólna egy sakkjátszmához?

– Na, nem – mosolyodott el Derec. – Tehát minden tudásod abban merül ki, hogy papagájként szajkózod a gyártó cég dicsőségét. Ami azt jelenti, hogy valószínűleg egy

magántulajdonban levő űrhajóról érkeztünk... Az összes kereskedelmi teherhajón az egyéni igényekhez igazítják a felszerelést.

– Nincs információm erről a területről.

Derec halkán kuncogott. – Én pedig azt hiszem, hogy van. Valahol az alrendszerid között rejtőznie kell egy adatrögzítőnek, amely a kapszula kilövésének pillanatában lépett működésbe. Az majd elárulja, milyen űrhajóról jöttünk és merre tartottunk, sőt azt is, mi történt azóta. Ideje, hogy kiderítsük, milyen okos kislány vagy valójában, Darla – incselkedett az ifjú. – Meg kell találnunk azt az adatrögzítőt, és ki kell préselnünk belőle mindent.

– Nincs információm ilyen rögzítőről.

– Hidd el nekem, hogy létezik. Ha nem volna, egy űrhajókatasztrófa után a halottkém nem tudna jelentést írni. Hozzá tudsz férni a kapszula energiagyűjtő sínéhez?

– Igen.

– Keress egy megszakíthatatlan vonalat. Az lesz, ami után nyomozunk.

– Egy pillanat. Igen, kettő is van.

– Hogy hívják őket?

– Rendszertérképem 1402-es és 1632-es számmal jelöli őket. Nincs további információm.

Derec a vízcső felé nyúlt. – Semmi baj. Az egyik lesz az adatrögzítőé, a másik pedig valószínűleg a lokátorantennáé. Haladunk! Most kutasd fel az adatvonalakat, amelyek az energiaforrásokhoz csatlakoznak. Így majd kiderül, melyik hová tartozik.

– Sajnálom, de nem megy.

– Ott kell lenniük. A rögzítő begyűjti az adatokat a navigációs egységekből, az életfenntartó rendszerből, sőt még ennek a beszélgetésnek a lényegéről is. Az adatvonalak valóságos erdejé húzódik a háttérben.

– Sajnálom, Derec. Képtelen vagyok teljesíteni a kérését.

– Miért?

– Mert amikor a rendszernek ebben a részlegében végigfutok a hibakereső útvonalon, nem találok semmilyen jelzés nélküli vonalat.

– Meg tudnád mutatni a karbantartó tervrajzodat? Talán ráakadok valamire.

A jeges tájkép eltűnt, és helyén a mentőkapszula logikai áramköreinek finom hálózata jelent meg. Amint tekintetével végigfutott rajta, Derec rögtön ráakadt a válaszra. Egy ötletes adatkapú – a Maxwell-csatlakozás – őrizte a felvevőhöz vezető adatvonalat, hatásosan elszigetelve egymástól a két rendszert. Hasonló csatlakozók terpeszkedtek Darla és a tehetetlenségi tájoló, a lokátorantenna, valamint az életfenntartó rendszer között.

Roppant különös, gondolta Derec. Nem az lepte meg, hogy alacsonyabb szintű önálló rendszer látja el a rutinfeladatokat. Az tűnt furcsának, ahogyan meggátolták Darlát, hogy bármilyen információt szerezzen erről.

A rémült túlélőkkel tapintatosan és megfontoltan kell bánni. De a robotok tervezésekor fontos követelménynek számít, hogy szinte kínosan őszinték legyenek. Talán túl kemény diónak bizonyult az a programozási mód, hogy az útitárs derűs nyugalommal álcázza titkait. A hazudozás kiszámíthatatlan feszültséget idézhetne elő egy pozitronikus áramköreiben.

Na és ott van a Harmadik Törvény parancsa is. A Harmadik Törvény kimondja: „A robotnak gondoskodnia kell saját védelméről, amíg ez nem kerül ellentétbe az Első vagy a Második Törvénnyel.”

Hogyan hozhatja összhangba egy robot saját megóvásának parancsát pusztulásának növekvő valószínűségével? Mintha a tervezők arra a következtetésre jutottak volna, hogy jobb, ha Darla nem tud bizonyos dolgokról, ezért korlátokat állítottak, hogy megvédjék a felismeréstől. Tehát tudtán kívül megóvták saját tudatától.

Derec ebben zavarba ejtő párhuzamot fedezett fel saját helyzetével. *Nem ugyanaz történt-e velem is?*, töprengett. Szinte az első pillanattól kezdve abban reménykedett, hogy emlékezetvesztése azért következett be, mert valamilyen katasztrófa révén került a

mentőkapszulába, és talán sima leszállás helyett a jármű becsapódása is fokozta sokkos állapotát.

Most azonban fel kellett tennie a kérdést, hogy véletlennek tekinthető-e egy ilyen szelektív emlékezetkiesés. Hiszen könnyedén olvasott a tervrajzból, de nem tudott visszaemlékezni, hol és hogyan tett szert erre a képességre. Nyilván műszaki képzésben részesült, ami hasznos nyomnak bizonyulhat személyazonossága felderítésében – ha életben marad. De miért rögzültek a fejében a leckék, ha a tanár kiesett belőle? Agya ennyire összerázódott volna?

Egy tervrajz megértése annyira bonyolult feladat, hogs kétségtelenül tiszta tudatra és emlékezetre van hozzá szükség. Amennyire Derec meg tudta ítélni, gondolkodása logikusnak és kiegyensúlyozottnak tűnt. Ha sokkos állapotban lenne, vagy agyrázkódást szenvedett volna, nyilván károsodtak volna a képességei.

Vagy mégsem ez történt vele? Talán, mint Darla esetében, valami olyasmiről van szó, amit az ő érdekében tettek?

Fanyarul elmosolyodott. Nyugtalanul bámulta múltjának fehér falát, de még nyugtalanabban gondolt arra, hogy talán e mögött rejtőzik valami, amit el kell takarnia.

Eközben Darla elvesztette türelmét. – Talált valamit? – érdeklődött kissé aggódva.

Derec hunyorítva felpillantott az állapotmegjelenítőre: – Az adatrögzítő a Maxwell-csatlakozáson keresztül van bekötve. A csatlakozó nem enged át a felvevőhöz semmi olyat, amit nem szűrt meg, ezért nem vezetnek hozzá útvonalak. És ezért nem tudunk hozzáférni rajtad keresztül. De valahol léteznie kell egy adatillesztő egységnek, talán a külső burkolaton...

Ebben a pillanatban az egész kapszula megingott, mintha úszni kezdene. Derecnek az az érzése támadt, hogy a jármű nem érintkezik többé az aszteroid fagyott felszínével. – Mi történt? – kérdezte a számítógéptől.

– Kérem, őrizze meg a nyugalomát – csitította Darla.

– Mi ez? Megtaláltak bennünket?

– Igen, azt hiszem. De nem tudom megállapítani, hogy kik.

Derecnek leesett az álla.

– Kapcsold be újra a külső videót! Gyorsan!

– Aggódok nyugtalanságának növekvő szintje miatt, Derec. Kérem, hunyja le a szemét, és lélegezzen mélyeket.

– Nem érdekel ez a hókuszpókusz – dühöngött az ifjú. – Látni akarom, mi zajlik ott.

Pillanatnyi habozás után Darla beleegyezett. – Rendben.

A látványtól elakadt Derec lélegzete. A szenkor kamerái többé nem a látóhatárra meredtek, hanem a talaj felé fordultak. Fél tucat gép sorakozott a kapszula körül, és mindegyik merőben különbözött a többitől. A legnagyobbik magasabb volt egy embernél, a legkisebbik alig érte el egy úrsisak méretét. Az apróbb szerkezetek vékony, fehér gázsugarakon lebegtek, míg a nagyobbak kerekeken és hernyótalpakon gördültek.

Észrevett egy darabot valamiféle állványból vagy szállíólapból is, amely feltehetően a kapszula alatt helyezkedett el. És a gépek, az állvány, a kapszula mind egyszerre haladtak valami ismeretlen cél felé, mint egy titokzatos karaván a jégsivatagban.

– Mi történik? – faggatta Darlát az ifjú. – Tudod azonosítani őket? Érintkezésbe léptek velünk valamilyen formában?

– Az eszköz alattunk teherszánnak látszik. A többi mechanizmusról nincs információm.

Derec a sisakjáért nyúlt, lecsatolta róla a fali rögzítőpántot. – Kimegyek. Nem hagyom, hogy csak úgy szó nélkül elhurcoljanak bennünket.

– A kapszula elhagyása veszélyes lehet – figyelmeztette Darla. – Ráadásul az ajtó kinyitásával legalább négy órára való oxigén megy kárba.

– Ennyit megér, hogy rájöjjenek, mit művelnek odakint.

– Nem engedhetem meg, Derec.

– Vállalom a felelősséget – mordult rá az ifjú, miközben szabad kezével a bekötőheveder csatja felé nyúlt.

– Sajnálom, Derec. Ez az én felelősségem.

Derec későn döbönt rá, hogy a Massey Corporation nemcsak szavakkal, hanem vegyi eszközökkel is képes megnyugtatni egy felzaklatott túlélőt. A fejtámla két oldaláról egy-egy fűvóka valamit az arcába permetezett, s ő meglepetten lélegezte be az émelyítően édes cseppeket.

Szinte arra sem maradt ideje, hogy meglepődjön a vegyszer bámulatos hatékonyságán. Végtagjai elernyedtek, jobb keze tehetetlenül hullott le a hevedercsatról, bal keze pedig elengedte a sisakot. Látása gyorsan homályosult. Mintha messzi távolból hallotta volna a padlónak ütődő sisak puffanását. A többi zajt már nem érzékelte, mert belesodródott az öntudatlanság néma sötétjébe, ahol nem látott és nem hallott semmit.

2. fejezet A JÉG ALATT

A nap folyamán immár másodszor ébredt Derec egy ismeretlen helyen.

Ezúttal, hanyatt fekvé, a mennyezetet pillantotta meg először. Keserű ízt érzett a szájában, és valami émelyítő ürességet a gyomrában. Egy pillanatig mozdulatlanul hevert, megpróbálta összeszedni emlékeit, aztán hirtelen felült, és körülnézett, noha megfeszülő izmai élénken tiltakoztak az erőszakos mozdulat ellen.

Most is egyedül volt, akárcsak korábban. De jelenleg sokkal otthonosabb környezetben találta magát – egy öt méter hosszú, három méter széles, négyszemélyes kabinban. Lehajtható ágyon feküdt eddig, a másik három érintetlenül simult a falhoz. Amint ott üldögélt az ágy szélén, jobb kéz felől különféle méretű tárolószekrények sorára lett figyelmes, baloldalt pedig csukott ajtót látott.

Annak a szemét Darlának köszönhetem, dühöngött magában. Noha a környezet enyhén ismerős hangulatot idézett, Derec úgy döntött, ez nem nyújt számára semmilyen hasznos felvilágosítást – a szabványelemekből összeállított lakóhelyek mindig unalmasak. Sokkal fontosabb kérdés gyötörte: vajon ez a kabin egy munkásszállás része az aszteroid felszínén, netán egy száguldó űrhajóba illeszkedik, vagy pedig egészen ismeretlen helyre csöppent. A kabin maga semmilyen támpontot nem adott, ahogy arról sem árulkodott, vajon megmentették vagy foglyul ejtették-e.

Végigpillantott magán, és nem látta az űrruháját. Testhezálló, fehér kezeslábasba bújtatták, amelyet az űrszerelők hordanak olcsó és durva munkaruhájuk alatt. Tisztának és viszonylag újnak látszott, de a könyökénél, a térdénél és a derekánál kissé kopottnak. Lehet, hogy ezt viselte az űrruha alatt, vagy...

– Az űrruha! – kiáltott fel rémulten.

Talpra ugrott, és lázas keresésbe kezdett. Egyetlen nagyobb szekrény akadt, amelyben elférhetett egy ilyen darab. Nem volt zárva, de a belseje kongott az ürességtől. Derec gépiesen átvizsgálta a többi szekrényt is. Egyikben sem talált semmit.

Nem! Ezek nem egyszerűen üresek, gondolta magában. Úgy látszik, nem is vették őket használatba mindeddig.

Pánikba esett. Ha nem találja meg az űrruhát, sohasem fejtheti meg, milyen adatokat tartalmaz róla a jelvény vonalkódja. És Darlát is meg kell keresnie, máskülönben örökre homályban maradnak az adatrögzítőjében följegyzett események.

Derec átvágott a szobán, és noha tartott tőle, hogy zárva találja az ajtót, megérintette rajta a kulcslemezt. A tábla halk neszsel siklott félre. Egy rövid folyosóra lépett ki, ahol jobboldalt négy ajtó sorakozott. A folyosón senki sem tartózkodott, és a másik három ajtó csukva volt.

Ahogy haladt előre, bal kéz felől csak sima fal kísérte. A folyosó végét légzsilip zárta le, ami arra utalt, hogy a négy szoba önálló életfenntartó rendszert alkot. A belső nyomásálló ajtó apró ablakán át újabb folyosót pillantott meg.

– Van itt valaki? – szólalt meg. Válasz nem érkezett.

Visszament a szobája melletti ajtóhoz, és elolvasta rajta a feliratot: ÉTKEZŐ. Odabent jókora asztalt talált, nyolcan foglalhattak helyet körülötte, értekezlet vagy étkezés céljából. A szoba többi berendezését egy önműködő főzőfülke, meg egy bonyolult számítógép-terminál és kommunikációs központ alkotta.

Végighúzta ujját az asztal felületén, de nem találta porosnak. A főzőfülke jelzőfénye arról árulkodott, hogy a berendezés működik, tehát a benne sorakozó élelmiszereket besugárzott és mélyhűtött állapotban tartja. De nyilván senki sem evett itt jó ideje.

Mindezt az ő számára készítették elő? Ezért nem használta eddig senki a főzőfülkét? Vagy ő csak váratlan látogató, aki betoppant egy üres házba?

A főzőfülke kapcsolóját „Fogyasztás” állásba fordította, s az időmérő megkezdte a visszaszámlálást, hogy két óra múlva tálalhasson. De amikor megpróbálta életre kelteni a komközpontot, a berendezés kérte a jelszót.

– Derec – próbálkozott a nevével.

ÉRVÉNYTELEN JELSZÓ, válaszolta a képernyő.

Derec számára elenyészően kis esély kínálkozott arra, hogy véletlenül akadjon rá a jelszóra. Csak abban bízhatott, hogy egy lusta rendszertervező az egyik klasszikus dzsókerjelszót hagyta meg az adatbázis védelmére.

– Próba – szólt oda.

ÉRVÉNYTELEN JELSZÓ.

– Jelszó – kiáltotta.

ÉRVÉNYTELEN JELSZÓ. HOZZÁFÉRÉS MEGTAGADVA.

Ettől a pillanattól kezdve a komközpont nem vett róla tudomást. A hang nélküli belépés billentyűzete nem működött, sőt Derec most már akármit mondhatott, semmilyen válasz nem jelent meg a képernyőn. Nyilvánvaló volt, hogy a központ nemcsak visszautasította Derec jelszavait, hanem tiltóindexre is tette őt. A rendszertervező mérnök nem lustálkodott.

A folyosóra visszatérve, futólag szemügyre vette a másik két szobát is. Az egyikről megállapította, hogy pontos tükörképe annak, amelyben felébredt. A másikban, amelynek ajtaján a MŰHELY szó állt, néhány állványra és rajtuk olyan szerkezetekre akadt, amelyek az életfenntartó alrendszerek karbantartó eszközeinek tűntek. Mindkét helyiség ugyanolyan tisztának és elhagyatottnak látszott, mint a többi, amelyen eddig végigsétált.

Már csak a légzsilip és a mögötte rejtőző titok várt felderítésre. A belső ajtón egy szonográf kör alakú emblémája figyelmeztette, hogy a szerkezet hangparancsra működik. – Nyitás – mondta határozottan, és a zsilipkamra belső ajtaja recsegve nyílt fel, amint a tapadó szigetelősávok elváltak egymástól.

Derec belépett az apró térségbe, az ajtó bezárult mögötte. Amint a külső ajtó ablakán át előrepillantott, nemigen értette, miért is állja útját légzsilip. Az ajtón túl kezdődő folyosó nem sokban különbözött az innensőtől. – Kiegyenlítés – adta ki az újabb utasítást.

A dobhártyáján feszítő nyomáscsökkenés jelezte, hogy a belső ajtó szigetelése tökéletesen működik. – Figyelem! Ezen a ponton túl alacsony nyomású nitrogénlégkör tölti ki a térséget – szólalt meg egy hang a zsilipkamrában. – Vegyen fel légzőkészüléket!

– Nitrogén? – mormogta zavartan Derec.

Csak ezután vette észre az apró doboz ajtaját a belső falon. A dobozban néhány szürke műanyag maszkot talált, amelyek leginkább védőszemüvegre emlékeztettek. Amikor kiválasztott egyet, és felhúzta, a maszk csupán arcának középső harmadát takarta el, mintha panoráma-napszemüveg csúszott volna le az orrára. A légzőmaszk tartószalagjait rugalmas csövek alkották, és a tarkóján kapcsolódtak össze. A hajlékony gázadagoló cső apró tartályát

könnyedén a felsőkarjára erősíthette.

Akárhogy igazgatta a maszkot, nem simult szorosan a felső ajka fölé, így beleszivároghatott a külső légkör. Tehát ezen a résen át egyfajta keveréket fog beszívni a környező nitrogénből és a tartály oxigénjéből.

Csak később jött rá, hogy ez nem véletlen. Olyan tudatos elrendezés, amely nemcsak az oxigéntartály méretét csökkentette, hanem a szaglást is érintetlenül hagyta. Micsoda ügyes holmi! A mérnöki takarékoság mintaképe, gondolta.

– Kész – mondta be a kulcsszót.

– Figyelem! Ezen a ponton túl a gravitáció értéke kisebb – szólalt meg a zsilipkamra hangja.

– Értettem – válaszolta Derec, miközben felnyílt a külső ajtó. Nitrogén? Kisebb a g-érték?, morfondírozott magában, amint kilépett a kamrából. Hol vagyok? Mi a fene folyik itt?

Nem jött rá rögtön. Hideget érzett, kipirult tőle az arca. Mintha a borzongató hűvösség a mennyezetből és a padlóból áradt volna, jöllehet mindkettőt szintetikus hőszigetelő háló borította.

A nyomáskamra előtt álldogálva különféle gépek zajának hangzavara ütötte meg a fülét. Nyomáscsökkenéstől megfeszült dobhártyája sivítő, dübörgő, recsegő, sikoltó hangokat közvetített, de mindezt csak olyan tompán, mintha párnát szorítottak volna a fülére. Valahol lázas munka folyik – ennél több hasznos információt nem tudott kiszűrni a lármából.

Hasztalanul próbált rájönni, milyen gépek tevékenykednek, és egyáltalán mit csinálnak.

Úgy döntött, követi a hangok forrásának irányát, s lendületesen elindult a folyosón – de nyomban elvesztette egyensúlyát, és a hideg padlón kötött ki. Nem sérült meg, csupán a figyelmetlensége nyerte el méltó büntetését. Feltápáskodott, újból elindult, és most már a folyosó közepén húzódó korlátba kapaszkodott, nehogy ismét tréfát üzzön vele az enyhe tömegvonzás.

Harminc méter után a folyosó egy alacsony mennyezetű, hatalmas csarnokba torkollott. Derec ámulva szemlélte méreteit. Mi lehet ez? Fegyverraktár? Játékstadion? Gyártelep? Nagyokat ásított és nyelt, amíg ki nem egyenlítődt a bal fülében is a nyomás. Igen, ezek határozottan gépzajok. De miféle gépekből erednek?

Az enyhe gravitáció és a hideg alapján arra a következtetésre jutott, hogy még mindig az aszteroidon tartózkodik, ahová mentőkapszulájával lezuhant. A csarnok felépítése viszont azt sugallta, hogy a legnagyobb valószínűséggel a kisbolygó gyomrában bolyong.

Mindez eltörpült a mámoros érzés mellett, hogy nincs egyedül. Óriási raktári állványok útvesztőiben több tucat robot nyüzsgött körülötte; legalább öt- vagy hatféle típust látott. Mégis magányosnak érezte magát, mert itt sem bukkant emberekre. Még korlátok sem húzódtak az állványfolyosókon, hogy emberek is közlekedhessenek a csarnokban. A helyiség kizárólag a robotok igényeit szolgálta, ám hogy a szorgoskodásuk mire irányul, azt nem is sejtette.

A legközelebbi robot – egy zömök, doboz alakú gép egyetlen manipulátorkarral – tőle néhány méterre dolgozott. Megfigyelte, hogy öklömnyi alkatrészeket szed le egy állványról, belerakja őket egy teherszállító kosárba, aztán visszahúzza teleszkópos karját. Ezzel nyilván teljesíthette feladatát, mert Venturi-szoknyája kissé megemelkedett, és légpárnáján lebegve elindult valamilyen más cél felé.

– Állj! – kiáltott utána Derec.

A robot azonban rá sem hederített a parancsára. Derec ösztönösen elengedte a korlátot, és a nyomába eredt, de a kisbolygó minimális tömegvonzásának következtében úgy mozgott, mintha görcsös lábbal próbálna rohanni. Szüntelenül elvesztette egyensúlyát, mert a talpa nem nyomódott kellő erővel a padlóhoz. Amikor az egyik folyosókeresztződésnél derékszögben be akart fordulni, a lendülettől térdre esett, és négykézláb bukácsolva feldöntött egy halom krómhengert.

De még ez a csörömpölés sem készítette visszafordulásra a robotot. Céltudatosan haladt

valamiféle felvonóakna felé: a padlón és mennyezetten egy-egy kör alakú, fekete üreg tátongott, amiket négy krómhíd kötött össze.

– Hogyan érjelek utol? – tápáskodott fel bosszankodva Derec. – *Én* nem tudok repülni.

Léteznie kellett valamilyen jobb módszernek, és amint Derec megpillantott a folyosón két közeledő robotot, már tudta is a megoldást. Az előbbi tömzsi robothoz képest ezek emberméretűek voltak, és háromgörgős alátámasztással közlekedtek – mintha három acélgolyó forogna egy műanyag palack csavaros kupakja alatt. Tiszta környezetben a görgőhajtású alváz valóban a legegyszerűbb megoldást kínálja, mert tökéletesen szabad mozgást tesz lehetővé. Itt viszont a kis tömegvonzás miatt gyengébb volt a súrlódás, a hajtógörgők tehát kipöröghettek, és így nem szolgáltatnak elég tolóerőt.

A magas robotok azonban mégis boldogultak, mert egy teleszkópos rúd végén egy második görgőhajtású alvázat hordtak. Amikor ezt a mennyezethez szorították, a görgőkön kialakult a szükséges nyomás a kettős hajtáshoz. A vidámparki dodzsemek mintájára a robotoknak is állandóan érintkezniük kellett mindkét felszínnel, hogy működőképesek maradjanak.

Derec rájött, hogyan hasznosíthatja ezt a trükköt. Elég alacsonyan húzódott a mennyezet a feje fölött ahhoz, hogy ha felnyújtotta a karját, ujjainak hegyével a padlóhoz nyomhatta magát. Ezzel a „tótágas járással”, ahogy magában elnevezte, könnyen utolérhette volna a rakodó gépet.

Most azonban kíváncsian várta, mihez kezd egy ember láttán a két közeledő robot. Nos, megálltak a közelében, és háromujjú fogókarjaikkal fürgén kezdték felrakni egy polcra a szétgurult hengereket. Derec nem szólt semmit, hátha maguktól észreveszik. De nem vettek róla tudomást.

– Veszélyben vagyok! Segítsetek! – kiáltotta feléjük.

A két robot zavartalanul folytatta a rendezgetést, mintha ő ott sem volna. Derec ekkor odaóvakodott az egyikhez, és alaposabban szemügyre vette. Felfedezte rajta a hagyományos audioérzékelőket, de hangképző készüléknek semmi jelét nem látta. Egyszóval a gép néma volt. Nem tudott válaszolni.

De hát lennie kell ebben a bonyolult rendszerben valamilyen magasabb szintű robotnak is, amely képes felismerni egy embert, hogy ennek megfelelően a segítségére siessen, méltatlankodott magában Derec. A rakodó és ügyelő robotok aligha dolgozhatnak felügyelet nélkül.

Hasonlóképpen nehezen tudta elképzelni, hogy emberek számára csupán egyetlen fülkecsoportot rendeztek be ezen a létesítményen, azt az életfenntartó E-egységet, ahol felébredt. Valahol csak tartózkodniuk kell az ügyintézőknek, programozóknak és felügyelőknek is. Teljesen önálló robotársadalom? Ilyen nem létezik!

Eszébe jutott, hogy az E-egységből valahogyan felhívhatja a vezérlőtermet, ezért elindult visszafelé. Egyszer csak földbe gyökerezett a lába. Egy magas humanoid robot állt az E-egységhez vezető folyosó torkolatánál, és őt figyelte.

Egymásra meredtek. A robot halványkék, fényes bőre szembeszökően árulkodott gépi eredetéről. Sisakszerű fején az optikai érzékelők két keskeny, ezüstös résben rejtőztek, de hiányzott belőlük a szokásos vörös jelzőfény, amely elárulta volna, milyen irányba tekint a robot. Ennek ellenére Derec egy pillanatig sem kételkedett benne, hogy természetellenes és elmélyült figyelme reá összpontosul.

A humanoid mozdult meg először. Elfordult, és könnyedén összehangolt tótágas járással eltűnt a folyosóban. Derec a lehetőségekhez képest gyorsan a nyomába szegődött, de mire a folyosóhoz ért, a robot már a légszilipben tartózkodott. Több mint tizenöt másodpercebe telt, mire ő is elérte a zsilipkamrát, és áthaladt rajta. Mégis, mire kilépett az E-egység belső folyosójára, a robot már kifelé tartott az étkezőből, ahol valamilyen dolga akadt.

– Veszélyben vagyok – szólította meg a férfi. – Szükségem van a segítségedre.

– Téves feltételezés: ön most nincs veszélyben – válaszolt a humanoid. – Ha veszélyben

volna, segítséget kapna.

A robot egy lépést tett a nyomáskamra felé, Derec azonban útját állta.

– Nem engedlek el innen, amíg nem nyilatkozol, hol vagyok és mit keresek itt – szólt rá fenyegetően.

A robot csupán testbeszéddel válaszolt, de tisztán lehetett érteni ezt is. Közelebb lépett, határozott, de finom mozdulattal megragadta a vállát, félretolta az útból, aztán nyugodt léptekkel elhaladt mellette, és odaállt a zsilipkamrához.

– Nyitás – adta ki az utasítást.

Derec tehetetlennek érezte magát a robottal szemben, ezért hagyta távozni. Inkább sarkon fordult, hogy kiderítse, mit művelt az étkezőben. Amióta távozott innen, csak két dolog változott. Az önműködő főzőkonyha még mindig szorgalmasan folytatta a visszaszámlálást, hogy befejezze a „Fogyasztás”-ra beállított programot, de „Választás” egységén már feltűnt egy rövid jegyzék azokból az ételekből, amelyeket fogyasztásra kínált. Ebben az eltérésben Derec nem talált semmi meglepőt, hiszen saját maga indította el a folyamatot.

A másik változást viszont a robot számlájára lehetett írni. A komközpont képernyője nem világított többé fehéren. Élénkvrös betűkkel állt rajta a következő szöveg: ÜZENET TOVÁBBÍTVÁ.

Ekkor vált bizonyossá Derec számára, hogy egyedül van a kisbolygón. A felszín alatti életfenntartó E-egység arról árulkodott, hogy legalább egyszer emberek is tartózkodtak itt időlegesen. De ezt a csöppnyi világot most a robotok tartják uralmuk alatt, és őt csak betolakodónak tekintik. Hogy milyen üzenetet küldtek róla és kinek, erre senkitől sem kapott választ.

3. fejezet

A ROBOTOK KÜLDETÉSE

Derec megkívánta az ételt, ezért nekiállt falatozni. Utána lezuhanyozott, bár ezt nem kívánta, de a vízszugár alatt legalább nyugodtan töprenghetett, és épp erre volt szüksége: annyi gondolat kavargott a fejében. Miért van itt, kicsoda ő, mi az oka és értelme emlékezési zavarának? Mostani kiruccanása után újabb rejtéllyel találta szembe magát. Miért viselkednek ilyen különösen a robotok?

Derec azt kérdezte magától: hogyan tagadhatják meg tőle a robotok a választ, ami ez esetben egyenlő azzal, hogy nem engedelmeskednek utasításainak. Amennyire tisztában volt a robotika törvényeivel, csak két okot tudott elképzelni, s ezt a kettőt saját tapasztalata is alátámasztotta Darlával kapcsolatban: egy robot vagy nem tudja a választ, vagy arra programozták be, hogy ne árulja el, amit tud.

Az elsőbbség szerepet játszhat a robotok esetében is. Ha egy masina azt az utasítást kapta a tulajdonosától, hogy pilótaként szolgáljon, nem fog arra vállalkozni, hogy megkeresse a szomszéd gyerek elveszett macskáját – hacsak a gyerek helyett nem a tulajdonosa utasítja erre. Egy gondosan megfogalmazott parancs minden egyéb utasításnak ellenáll, kivéve azt az ellenparancsot, amely az Első Törvénynek megfelelő helyzetekből ered. Ha közölték a robotokkal, hogy nem árulhatják el, mit csinálnak, semmilyen módon nem kényszerítheti őket engedetlenségre.

Mielőtt öltözködni kezdett, alaposan megvizsgálta testét, hátha talál valami apró jelet, amely a személyazonosságára utal. De nem talált egyetlen nagyobb heget sem, amelyről eszébe juthatott volna, mikor és hogyan szerezte. Bőrén nem díszelgett se tetoválás, se más minta, nem csippentettek sehová gyűrűt vagy ékszert.

Az egyetlen megkülönböztető jelzést belül hordta, azokban a dolgokban, amelyeket tudott. Valaha valahol magasfokú mikroelektronikai képzést kapott. Ez több a robotika és a

számítógépek felületes ismereténél. Vagy közhelykincs, megszokott tudásanyag ebben az életkorban? Derec nem így vélte. Akkor pedig ez lehet az a keskeny ösvény, amelyen elindulhat, hogy újra felfedezze önmagát.

A komközpont még mindig makacsul visszautasította belépését, és gúnyosan ismételtette képernyőjén a két szót: ÜZENET TOVÁBBÍTVÁ. De akadt még Derec számára egy kiskapu, amelyet nem vágtak be az orra előtt. A légzőkészülékkel és egy tartalék oxigéntartállyal felszerelve elhagyta az E-egységet, hogy felkutassa a létesítmény többi részét.

Úgy fogott hozzá, hogy önkényesen meghatározta az égtájakat. Déli tájolási pontnak tekintette az E-egységet, és képzeletben térképet rajzolt a nagy csarnokról. Ez a helyiség hozzávetőlegesen négyszög alakúnak látszott, amely észak–déli irányban legalább kétszer olyan hosszú, mint keresztben. Derec tótágas járással elindult észak felé azon a raktárfolyosón, amelyet a gondnok robotok használtak, és közben számolta lépteit.

Ötezer lépés után a karja elzsibbadt, de a csarnok északi fala semmivel sem került közelebb. Amikor megpihent, alaposabban szemügyre vette a teremben nyüzsgő robotnépséget. Tizenhétféle humanoid robotot számolt össze, bár egyik sem dolgozott a közelében. A nem emberszabású robotok között ötféle típust különböztetett meg. Látott rakodókat, gondnokokat, egy természetes anyagmozgatót, amelyet hordárnak keresztelt el, valamint többkarú mikroszerelőket és egy túlméretezett fogókkal ellátott páncélos robotot is, de a fogói szerepét nem tudta kitalálni.

A robotok többsége céltudatosan mozgott az állványfolyosók között, és végezte feladatát. A terem északi végének közelében viszont Derec egész sereg mozdulatlan robotot vett észre, amelyek kikapcsolt tápenergiával várakoztak, hogy szükség esetén munkába lépjenek. A tartalékok között valamennyi típus előfordult a humanoid robotok kivételével.

Ennek a robotkészletnek az alapján döbönt rá Derec, hová is került. A terem elsősorban tartalék alkatrészek gyűjtőhelyének látszott. Igaz, útja során egy helyütt találkozott fröccsöntő és sajtológépekkel is, másutt egy csapat lézerhegesztő szorgoskodott, a harmadik helyen morzsaáramkörök beolvasztásával foglalkoztak, még hozzá mindenütt szemmel láthatóan percnyi szünet nélkül. De valamennyi művelet nyilvánvalóan a karbantartással függött össze.

Bármit csinálnak is a robotok ezen az aszteroidon, rendkívül nehéz feladatot teljesítenek munkaidejük alatt – sőt az is lehet, hogy éjjel-nappal folyamatosan dolgoznak, gondolta magában Derec. Ha pedig nincs váltott műszak, ez csak nagyszabású javító és karbantartó tevékenységgel ellensúlyozható. Ennek bizony nagy ára van! Csak akkor fizetődik ki, amikor többet ér az idő, mint a pénz.

A robotok szakadatlan áramlatban közlekedtek a felvonókon. Ezek a szállítóeszközök meghatározott távolságokban helyezkedtek el egymástól a csarnokban, így a következő lépés önként adódott: meg kell találni, merre mennek. Derec felhagyott azzal a hiú tervével, hogy végiggyalogol a csarnok teljes hosszán, inkább elindult a legközelebbi felvonó felé.

A légzőkészülékhez hasonlóan a liftek is sajátos mérnöki szemléletet tükröztek. Az első benyomása az volt, hogy befejezetlenek és használhatatlanok. Ám inkább arra szolgáltattak újabb bizonyítékot, hogy tervezőjük egyedül a robotokra gondolt. Egyetlen ember sem merészkedett volna önként egy ilyen szerkezetre.

A felvonó három méter átmérőjű, függőleges furatát ugyanaz a szintetikus szitaháló bélelte, amit a csarnok mennyezetén látott. Amikor belekémlelt a nyílásba, mély aknát látott, amelyet szabályos közönként kék fények világítottak meg, feltehetően ezek jelezték az egyes szinteket. Úgy tűnt, az akna sokkal hosszabb lefelé, mint fölfelé. A nagycsarnok fölött – amelyet egyre inkább raktárnak képzelt – csupán hét szintet számolt meg, lefelé viszont legalább húszat; a további mélységet az akna forgalma takarta el előle.

Derec gyorsan visszahúzta a fejét, mert a legközelebb eső vezetőrúdon egy liftlemez ereszkedett alá. Amikor az egyméteres oldalélű négyzetes rács elérte a csarnok padlószintjét, önműködően megállt, mintha rá várna.

Közben a másik három vezetőrúdon megállás nélkül zajlott a forgalom. Derec nézte a be- és kiszálló robotokat, aztán észrevette, hogy működés közben a liftlemezek mágneses tapadással rögzítik a robotokat. Azon tűnődött, ha ráállna, hogyan tudná megőrizni egyensúlyát ilyen segédeszköz nélkül. Nem akadt semmilyen korlát, amibe belekapaszkodhatott volna, a vezetőrúdról pedig sejteni lehetett, hogy áram folyik benne.

Szorongását félretéve nem győzte csodálni a felvonó mérnöki eleganciáját. A berendezés tisztán és célirányosan oldotta meg azt a feladatot, hogyan bonyolítható le a legnagyobb forgalom a legkisebb térben a legrövidebb idő alatt. A megoldás tökéletesen illeszkedett a telep szükségleteihez.

Bármilyen ötletesen működött is a rendszer, Derec nem érzett mohó vágyat, hogy egy szál vízszintes lemezen utazzon a sötétben egy feneketlen gödör fölött. De csak ez a lehetőség kínálkozott, ha nem akart visszamenni az E-egységbe. Elszántan nyelt egyet, és óvatosan rálépett a várakozó rácslemezre.

- Fölfelé – próbálkozott határozottan.
- Melyik szint? – hangzott a kérdés.
- Hát... a második.

Magas, zümmögő hangon, sebesen kezdett emelkedni a szerkezet. Derec szétvetett lábakkal és összefont karokkal egyensúlyozott rajta. Minden figyelmét a legközelebbi kék derengésre összpontosította, nehogy meglássa a liftakna száguldó falát.

A liftlemez több szinten suhant keresztül, mielőtt fokozatosan lassított a kiszálláshoz. Útközben Derec a felvillanó szintek látványa alapján már felkészülhetett, mi vár rá a másodikon. Amikor kiszállt a felvonóból, két alacsony, hat méter széles alagút kereszteződésében találta magát. A falakat, a padlót és mennyezetet mindenütt a szokásos szürkésfehér háló borította. A levegő itt még hidegebbnek tűnt, Derec annyira didergett, hogy fejét behúzta a vállai közé, és kézfejét a karjai alá bújtatta.

Noha a felvonó közvetlen környékét fényesen megvilágították a kék ködlámpák, az alagutakban csak sápadtsárga jelzőfények sorakoztak bizonyos közönként a mennyezeten, és mindegyik egy-egy apró fényfoltot vetett az alagút padlójára.

Derec nem látta az egymást metsző alagutak távoli végeit, mert a lámpasorok mindkét irányban a végtelenbe veszttek. Mindössze annyit tudott megállapítani, hogy a vágatok néhány kilométeresek, de akár több tíz kilométer hosszúak is lehetnek.

Ezek egyetlen méhkaszá változtatták az egész kisbolygót? – töprengett. – Vágatszintek ezrei, több száz kilométer mély aknák... talán bányászattal foglalkoznak?

Képtelen volt megérteni, miért törné magát valaki, hogy belülről bányássza ki egy aszteroid anyagát. Egy bányászati kutatóúrhajóról a vágóberendezések – a legsűrűbb vas-nikkel kisbolygók kivételével – öklömnyi nagyságú darabokra képesek felszeletelni bármilyen sziklaréteget a hatalmas ércfeldolgozó központok számára. Derec egyetlen ásványt sem ismert, amelynek kitermelése kifizetődő lenne ilyen méretű vágatok és aknák fúrásával. Még gazdaságos energia–nyersanyag arány mellett is a robotmunka alkalmazása azt sejteti, hogy valami olyasmit kell bányászniuk, ami százszor értékesebb a legritkább elemnél – hacsak a titkosság maga nem értékesebb mindennél.

- Kikkel kerültem kapcsolatba? – töprengett Derec. Elszántan lépett vissza a felvonóba.*
- Harmadik szint – utasította az automatát.

Ám a következő két szint ugyanolyan csendesnek és befejezettnek látszott, mint a második. Derec nem tudta eldönteni, vajon azért tátonganak-e üresen, mert a használatbavételre várnak, mint a nagy csarnokban a pótalkatrészek, vagy azért, mert elhagyták őket.

Az ötödik szinten azonban véget ért az egyhangúság. Mielőtt a liftlemez elérte volna a megvilágított zónát, nehéz gépek dübörgése ütötte meg Derec fülét. Amikor kilépett a felvonóból, egész testében érezte az alagút padlójának és mennyezetének ütemesen ismétlődő, lassú vibrálását.

Úgy látszik, közeledem, gondolta magában. De most merre? A hangok úgy ölelték körül, hogy semmilyen támpontot nem kapott, melyik alagútban jutna közelebb a zaj forrásához.

Amíg ott állt bizonytalanul, kettős liftlemez érkezett a szintre, és egy hordár robot gördült le róla. Hirtelen elhatározással Derec felmászott a félig rakott szállítólapra. Arra számított, hogy ez a gép ugyanúgy nem törődik vele, mint a rakodó robot. Nem csalódott. A masina nem nyúlt érte gépkarjaival, nem próbálta lesöpörni, hanem zavartalanul elindult a déli alagúton.

Az utazás első perceiben a menetszél zúgása és a robot saját szerkezetének sivítása elnyomta a távoli munkazajt. Derec azonban hamarosan meg tudta különböztetni a dübörgés egyes elemeit: rendszertelen időközönként puffanás hallatszott, mintha tompított robbanások követnék egymást, ebbe valami metsző, kaparó hang keveredett, amelytől lúdbőrös lett a háta, a háttérből pedig félelmetes dübörgés kísérte a zajt, mintha óriási sziklák és jégtömbök gördülnének tova.

A távolban feltűnt az alagút végének fekete foltja. Kicsit később Derec enyhe ammóniaszagot érzett a levegőben. Ebben a pillanatban a kirakós játék újabb darabja illeszkedett a helyére.

Kezdetől fogva fúrta az oldalát, hogy az E-egységen kívül miért nitrogén tölti ki a létesítményt. A robotok biztosan nem igénylik. Szigorúan véve a robotoknak semmilyen légkörre nincs szükségük. Valójában sokkal bonyolultabb megoldásnak tűnt, hogy elszigetelve és nyomás alatt tartják a létesítményt, mint ha egyszerűen hagynák szabadon érintkezni a világűrrel. Viszont az is igaz, hogy ha az egész létesítmény területén a megfelelő arányban kívánták volna fenntartani a két gázösszetevőjük atmoszférát, ez még nehezebb feladat lett volna. Derec arra a következtetésre jutott, hogy a nitrogénlégkör és a „nyitott” légzőkészülék éppen azt az ellentmondást oldja fel, amely a teljes nyomással feltöltött úrruhák kényelmetlensége és a kétgázás életfenntartó rendszer bonyolultsága között feszül. A nitrogén lehetővé teszi az emberek számára is, hogy a megszokott módon beszéljenek és hangokat halljanak, űrtuha nélkül mozogjanak, ugyanakkor nem kell számolniuk a tűz vagy a robbanás kockázatával, amit a nitrogén mellett a szabad oxigén jelentene.

De korábban Derec nem vett észre egy fontos dolgot. A kisbolygó tömegének nagy részét alkotó jég nem vízből, hanem főként metánból és ammóniából keletkezett. A bányászat folyamán ezek gáz alakjában óhatatlanul felszabadulnak, beáramlanak a munkatérbe, és itt reakcióba léphetnek a bányagépek energiaegységeivel, áramköreivel vagy éppen egymással.

Hamarabb is rájöhettek volna, gondolta. Ha nem egy viszonylag semleges gáz alkotná a légkört, nem tudnák feloldani a kéretlenül jelentkező gázösszetevőket, nem tudnák hatásosan kiűzni őket. Hát persze, ezért kell a légkör! És természetesen nitrogénből! Ez az atmoszféra alkalmazkodik az ember jelenlétéhez, de elsősorban nem az ember kényelmét szolgálja.

Ahogy közeledtek az alagút végéhez, a hordár lassított, és Derec ezt az alkalmat ragadta meg, hogy leugorjon. Előrekémlelve megpillantott néhány robotot az alagút végének közelében, és látta a vágat bejáratát is, amelyről feltételezte, hogy itt kezdődik a munkatér. A vágat bejáratán túl durva sziklafal terpeszkedett, gépek moraja hallatszott, és vakító felvillanások vonták magukra figyelmét.

A vágatot tulajdonképpen egy dobozszerű gépmonstrum töltötte ki, amelynek oldalai a falakhoz, a padlóhoz és a mennyezethez nyomódtak. A munkatérbe vezető egyetlen keskeny folyosó fényesen csillogó, zöld vegyianyag-tartályok oszlopai között vezetett el. Derecnek itt kellett átvágnia.

Amint közelebb merészkedett, észrevette, hogy a vágat kapuzata lassan kúszik előre. A dobozberendezés valamiféle gigantikus géplárvaként ásta magát át a kisbolygó tömegén, és kész alagutat hagyott maga után. A falak nyersanyaga, a merevítő szintelhálós borítás, sőt még a mennyezeti lámpák is – egyszerűen minden tartozék egyetlen folyamatos műveletben került a helyére. A berendezés olyan aszfaltozógépnak tűnt, amely egyszerre négy felületen

simítja el az utat.

Derecet azonban jobban érdekelte, hogyan folyik a vágathajtás a gép előtt. Fellépett a mozgó kapuzatra, és elindult a vállmagasságú hengerek között, noha látta, hogy egy humanoid robot is a nyomába ered. A folyosón erős huzatot érzett, amely az alagútból a munkatér felé sodródott. Az ammónia szúrós szaga még így is annyira csípte az orrát, hogy a kezével kellett betakarnia a száját, nehogy azon keresztül is gázt nyeljen.

Végül a keskeny folyosó kiszélesedett, és egy vezérlőfülkébe torkollott, ahol két emberszabású robot ült egy sor átlátszó ablak előtt, és a bányavágati kamrát figyelte, amely három oldalról vette körül az elülső kapuzatot. Derec megállt néhány lépésnyire a fejtéshez vezető rámpán, és megpróbálta felmérni, hogy a munkatérben nyüzsgő gépek milyen feladatokat látnak el.

A kisbolygó anyagának érintetlen fala mintegy harminc méter távolságban húzódott. A falat kétágú jövesztőgém ostromolta, az egyikén egy forgó marófej, a másikon egy mikrohullámú lézer működött. A jövesztőgépek úgy hajladoztak előre-hátra, mint a riadt gázlőmadarak, miközben a sziklás jégfal fokozatosan omlott le előttük.

Szemmel láthatóan a lézerek végeztek nagyobb pusztítást. Nyomukban a jég szorításából kilazult sziklák hangos recsegéssel omlottak le a homlokfálról. Az ellenállóbb zárványokat a fogazott forgó marófej vájta ki. A homlokfronton felszabaduló gázokat egy ventilátor széles tölcseré szívta el, körvonalai csak halványan derengtek a homlokfejtés fölött.

Miközben Derec elmerülten tanulmányozta a jövesztőberendezést, egy fémes kéz nehezedett a vállára.

– A munkálatok idején nem léphet be a feldolgozási zónába – közölte a robot.

A gépmember kijelentése felbosszantotta Derecet. – Addig maradok, ameddig akarok – vetette hátra a válla fölött.

A robot szorítása erősödött. – A munkálatok idején nem léphet be a feldolgozási zónába – ismételte meg. – Képzetlen személyzetnél számolni kell a kockázattal.

Derec lerázta magáról a robot kezét, hátat fordított neki, és még egyszer szemügyre vette a fejtést. A kapuzati berendezéshez hasonlóan a vágathajtó egység is komótosan kúszott az örökké hátráló sziklás homlokfal nyomában. A haladó mozgás következtében a leomlott sziklatömeg elérhető távolságba került a rakodó-kotró karok számára, amelyek egy hatalmas töltőgarat lapjára söpörték a törmeléket. Két magasított oldalfalú szállítószalag távolította el az anyagot a töltőgaratból a munkatér bal és jobb oldalán. Az anyag a futószalagon egy neutron- és egy röntgensugaras berendezés, valamint egy magnetométer alatt haladt el.

Ettől a ponttól kezdve zavarossá vált a kép. Miután a robotok keservesen megdolgoztak azért, hogy kitermeljék az aszteroid anyagát, mintha elfelejtették volna kiválogatni azokat a részeket, amelyeket meg akartak tartani.

A meddő egy része karmos szállítószalagra került, befutott egy kötőröbe, majd nyersanyagként beépült az alagút tizenöt centiméter vastag falába. Derec legnagyobb csodálkozására a maradék visszajutott a munkatér két oldalsó falához, majd a megkötött metánnal és ammóniával együtt ismét jeges-sziklás fal lett belőle. Ilyen módon a vágat sohasem tágult ki.

De mire való az alagút? – töprengett Derec. Valamit csak ki kell hozniuk rajta...

A behatóbb vizsgálat felfedte a rejtélyt. A szüntelenül hosszabbodó alagút változatlan keresztmetszete csak azt jelenthette, hogy az aszteroid anyagát újból visszadolgozták a helyére, csak tömörebb formában, mint ahogy kibányászták. Semmit sem vettek el belőle. Semmit sem emeltek ki későbbi finomításra vagy elszállításra.

Így az egész munka értelmetlennek látszott.

Derec első oxigéntartályán megszólalt a vészjelző, és a készlet kimerülésére figyelmeztetett. Gyorsan átsatolta a légzőcsövet a tartalékra. Hamarosan el kell hagynia a helyszínt, ha nem akarja megkockáztatni, hogy nitrogénmérgezésben pusztuljon el, mielőtt visszatérhetne az E-

egységbe. Ám igen nehezen tudott elszakadni a felfoghatatlan látványtól, hogy tucatnyi robot és egy több millió dollár értékű robusztus berendezés olyan képtelen feladattal birkózik, mintha vízbe akarna lyukat fúrni. És mennyi hasonló vágathajtás folyhat szene a létesítményben? Tíz? Ötven? Ötszáz?

A megfejtést kutatva Derec a robotokra összpontosította figyelmét. Három páncélos típus a töltőgaratra felügylet, a nagyobb darabokat fogókarjaival törte össze. A negyedik egy kis emelvényen állt a jövesztógém alatt, és a mellére szerelt lézerrel azokat az ormótlan sziklatömböket hasította szét, amelyek a homlokfejtés során szabadultak ki a jégből. Két humanoid a neutronyalábbal működő N-sugaras állomáson feszülten figyelte az átvilágító képernyőt.

Derec „örangyala” még mindig ott állt egy lépéssel hátrább. Derec megfordult, és határozottan a robot szemébe nézett. – Mit bányásznak itt? – szegezte neki a kérdést. – Mi a célja ennek az egésznek?

A robot azonban semmit sem válaszolt, csak kifejezéstelen szemekkel bámult vissza.

– Féltre az útból! – kiáltott rá utálkozva Derec, a robot pedig némán belépett a vezérlőfülkébe, hogy utat engedjen neki.

Az ifjú bosszúsága most már haraggá változott. Végigfutott a keskeny folyosón, majd leugrott az alagútba. Ekkor eszmélt rá tévedésére: egyetlen hordár robotot sem talált, amelyik visszaszállítaná a felvonóhoz.

– Szükségem van egy járműre – fordult Derec határozottan a legközelebbi humanoid robothoz. – Meg tudnád mondani, mikor érkezik a következő hordár robot egy szállítmánnyal?

– Mire lenne szüksége?

– Egy járműre.

– Ez nem megalapozott igény az eszközök felhasználása szempontjából.

Derec nem állt le vele vitatkozni. Sarkon fordult, és elindult észak felé, míg nyugtalan agyában összefüggéstelen gondolattöredékek kavarogtak. Úgy érezte, mintha valamennyi kérdésére karnyújtásnyi távolságban lenne már a válasz, csak éppen nem ismeri fel, mit kellene megragadnia. Hogyan áll mindez össze? Mi a hiba a képben?

Amint tótágas járással haladt az alagútban, gondolatai szüntelenül visszatértek a robotokhoz. Van valami furcsa abban, ahogyan viselkednek, ahogyan együtt dolgoznak. Az egész létesítményben nem emberszabású robotok végzik az összes egyszerű, ismétlődő munkát. A kék bőrű humanoid robotok felügyelők, zavarellhárítók, technikusok, javító szakemberek. Pedig ugyanolyan könnyedén elvégezhetnék a monoton munkákat, és akár a vágatfejtés frontvonalában is dolgozhatnának. Ehelyett fél tucat szakosított változat nyüzsg körülöttük: hordárok, gondnokok, rakodók, bányászok, s ezek egyáltalán nem úgy viselkednek, mint a robotok...

Derec rövid időre megpihent, és az alagútba visszapillantva bámult a fejtés helyszínére felé. Hát persze! Persze! A rakodók és gondnokok, a gépkezelők és hordárok *nem* szakosított robotok, amelyek együttműködnek a kék robotokkal. Egyszerű *szerszámok*, amelyeket a kék robotok *használnak*. Értelmi képességeik korlátozottak – talán nem is pozitronikus alapokon nyugszanak. A humanoid robotokban rejtőzik a valódi értelem, amely talán sokkal kifinomultabb, mint amilyenről valaha is hallottam, gondolta Derec.

De miért nyüzsgnek ezek itt mind egy halomban?

Lelki szemei előtt elvonult az összes ásatási szint, az összes alagút, amelyet már kifúrtak, az egész kisbolygó tömegének az a része, amely még feltárássra várt. Lehet, hogy egyszerűen belebotlott egy próbatelepbe? Ez sok mindent megmagyarázna – a titkot, az ismeretlen tervező keze nyomát, a végtelen, de céltalan bányászatot.

Csak a robotokkal törődj, figyelmeztette magát. Azok a legkényesebb feladatok, amelyeket saját maguk végeznek...

Emlékezetében egyszer csak felvillant a két emberszabású robot, amint az átvilágító berendezések képernyőit figyeli a szállítószalagmellett, és hirtelen mindent megértett. A felismerés megdöbbenetett, mégsem tudta elhessegetni a gondolatot, ha már egyszer megformálódott tudatában.

A robotok egyáltalán nem bányásszák az aszteroid anyagát. *Átszítájják!* Keresnek valamit, amire az jellemző, hogy elveszett, elásták vagy elrejtették, valami olyan egyedülálló és drága holmi, amely megér minden árat, minden erőfeszítést.

Hogy mi ez a valami, Derec el sem tudta képzelni. És ebben a pillanatban arról sem volt meggyőződve, hogy valaha is meg akarja tudni.

4. fejezet

ÖN NEM TÁVOZHAT

Kétségbeejtően hosszúnak érezte az utat a felvonóig. Milyen gyorsan haladhatott a hordár robot, amikor a fejtéshez vitte? Óránként negyven kilométerrel? Akkor a liftakna tíz kilométerre van. Hatvannal? Akkor tizenöt kilométeres gyalogtúra vár rá, ezer lépés, ezer karlendítés kilométerenként. És ez még ebben a gyenge gravitációs térben is kemény munkára kényszeríti az emberi testet.

Derec csak azért nem fordult vissza, mert biztosra vette, hogy a felügyelők, ahogyan gondolatban a humanoid robotokat kezdte nevezni, pontosan tudják, hol tartózkodik és mennyi oxigénje maradt. Egy bizonyos ponton a két változó érték majd metszi egymást, ami azt jelzi, hogy veszélyben van, s akkor küldenek hozzá egy hordárt, amely fölszedi és visszazobog vele az E-egységbe.

Minden alkalommal, amikor látta, hogy egy robot tart felé, vagy a háta mögül hallotta valamelyiknek a közeledését, rögtön könnyebbnek érezte ólmos karját és lábát. De a robotjárművek szemtelen fürgeséggel húztak el mellette. Az is megfordult a fejében, hogy elállja az utat, és így kényszerít megállásra egy hordárt az alagútban, de csak vegyi tartályokkal vagy gépalkatrészekkel dugig rakott robottargoncák tűntek fel, számára már nem akadt hely ezeken.

Nem maradt más választása, szívós kitartással folytatta útját. Egy ideig megpróbálta számolni a sárga mennyezeti jelzőlámpákat, hogy így tudatosítsa magában, mennyit haladt, de a gondolatai elkalandoztak, és hamarosan eltévesztette a számolást. Rettenetes egyhangúságot árasztott az alagút, és fehérsége is nyomasztóan hatott. Derec számára úgy tűnt, mintha szó szerint hűvösre tették volna, és büntetésül egy föld alatti taposómalomban kell szakadalanul talpalnia. Aztán kiderült, nem gondolta rosszul, hogy a felügyelők állandóan rajta tartják a szemüket. Csak abban fogott mellé, miként nyújtanak segítséget.

Éppen letelepedett egy kis pihenőre, és a nyugati falnak vetette hátát, amikor egy rakodórobot érkezett sebesen, és előtte fél méterre megállt. Egy pár friss oxigéntartályt emelt ki szállítókosarából, és a lába elé helyezte őket. Mielőtt Derec bármit tehetett volna, a jármű hátrátolatott, tengelye körül megfordult és elszáguldott. Az időzítés olyan tökéletesnek bizonyult, hogy a tartályán a kimerülés vészjelzője éppen akkor szólalt meg, amikor a robot eltűnt a távolban.

– Fő a következetesség! – morogta Derec, megjegyzését a láthatatlan felügyelőnek címezve, miközben kicserélte az apró üres tartályokat az újakra. – Eddig sem lehetett rátok fogni, hogy nagyon töritek magatokat a segítségnyújtással. Ez már igazán a legkevesebb, amit megtehettek.

Órákkal később vonszolta be magát az E-egységbe, de ahhoz is alig maradt ereje, hogy lehajtsa az egyik ágyat, mielőtt összeesik a fáradtságtól. Egy percen belül elnyomta az álom, hiába, teste pihenést követelt. De gondjai még álmában is elkísérték, mindenütt néma kék

robotok rejtőztek el előle olyan sötét barlangokba, amelyekből a veszély hideg lehelete áradt.

Amikor felébredt, rögtön a menekülésen kezdte törni a fejét, mert világossá vált számára, hogy a felügyelő valami ilyesféle üzenetet küldhetett a komközponton át: „Betolakodót fogtunk. Mit kezdjünk vele?” És Derecet egyáltalán nem lelkesítette azoknak a válaszoknak a többsége, amelyek erre a kérdésre érkezhettek.

A felügyelő robotok a lehetőségekhez képest függetlenül dolgoztak, így nem feltételezte, hogy képesek lennének megölni őt. Az Első Törvény túlságosan mélyen ágyazódik be egy pozitronikus agy alapszerkezetébe. Ha valaki bele akar ebbe piszkálni, vagy el akarja távolítani, súlyos nehézségekkel kell számolnia, beleértve akár azt a lehetőséget is, hogy teljesen megzavarodik a robot elméje.

Az üzenetet azonban valószínűleg embernek címezték, aki ennek következtében teljesen alkalmas arra, hogy saját érdekében erőszakhoz folyamodjon. *Azok* nyilván tudni akarják, hogyan fedezte fel ezt a létesítményt, és mit keres itt, ő pedig semmit sem tud felelni kérdéseikre.

Bárcsak elhinnék ezt neki, és segítenének visszatérni kiindulása helyére. De figyelembe véve a körülményeket, valószínűbbnek tetszett, hogy ragaszkodni fognak a határozott válaszokhoz. Derec érezte, hosszú időbe telne, amíg meggyőzné őket arról, hogy nem ismeri a válaszokat. És még ezután is nyilván biztosra akarnának menni, hogy nem fecsegi ki a látottakat.

Nem, egyáltalán nem akarta kivárni, amíg a felügyelők főnökei megérkeznek. A menekülés kulcsát Darla kínálta. A mentőkapszula sugárhajtóművét biztosan sokkal erősebb tömegvonzásra tervezték a kisbolygó tömegénél. Akkor pedig bőven maradhatott benne üzemanyag, hogy fölemelkedjék az aszteroidáról és elég távol kerüljön tőle – persze ehhez meg kell győznie Darlát az eljárás ésszerűségéről.

Mindenekelőtt meg kell találnia a beszélő fedélzeti számítógépet. Amennyire vissza tudott emlékezni, a kapszula túlságosan terjedelmes volt ahhoz, hogy lehozzák a felvonón. A robotoknak valahol a felszínen – talán egy üres kupola alatt – kellett őt a gömbből kiemelniük, és a járművet valószínűleg ott hagyták.

Így aztán a felvonón föl-le utazgatva keresni kezdte azt a pontot, ahol behozták a kisbolygó belsejébe. Kiderült, hogy ezt nulladik szintnek nevezik. Az akna tetején egy korongszerű nyomásálló ajtó nyílt szét ollószerűen, hogy utat engedjen a liftlemeznek, s a felvonó egy boltozatos mennyezetű, mintegy száz méter átmérőjű, kör alakú helyiségbe röpítette fel Derecet.

A csarnok legnagyobb részét takaros rendben sorakozó gépek foglalták el: bogárszerű, csápos szondázók és csigafúrók, lánctalpas szállítók és olyan repülő gömbök, amelyekből Derec is látott egyet, amikor a robotok a mentőkapszulával együtt elhurcolták. A terem távoli végéből átlátszó műanyag alagútban meredek rámpa vezetett föl a szabadba, a kisbolygó felszínére.

Természetesen itt is akadt egy felügyelő, aki egy vezérlőasztal előtt ült, háttal Derecnek. Noha semmi jelét nem adta, Derec biztos volt benne, hogy a robot érzékelte jelenlétét.

Kilépett a liftből, és sétálni kezdett a pihenő gépek között. Ezekkel az eszközökkel nyilván a kisbolygó külső kérgét kutatták át, gondolta magában. A repülő gömbök valószínűleg letapogatóberendezések, a többivel pedig ásní lehet az ígéretes helyeken.

Kézenfekvőnek látszott, hogy a felszíni vizsgálatok már befejeződtek. Erre nemcsak a gépek alapján következtetett. Az ésszerűség is azt diktálta, hogy először a felszínt kutassák át. Mi értelme lenne föld alatti bányászatba fogni, amíg esély van rá, hogy a keresett tárgy felbukkanhat a felszínen is egy sokkal gyorsabb és kevésbé bonyolult légi felderítés nyomán?

Derec azonban már nem akarta kibogozni ennek a világnak a szövevényes rejtélyét, inkább az foglalkoztatta, hogy megtalálja és szóra bírja Darlát. Gyorsan számba vette a csarnok

tárgyait, és megállapította, nyoma sincs a mentőkapszulának és úrruhájának. De talált egy állványt, amelyen gyöngyházfényű erősokszorozó munkaruhák függtek. Ormótlanul nagyok tűntek ahhoz, hogy az alsóbb szinteken használja valamelyiket, vagy bemásszon vele a kapszulába, ha egyáltalán rábukkan, de egy felszíni kirándulásnál talán hasznát veheti.

Odalépett a legközelebbihez, megragadta a keresztrudat, és először a lábát lendítette át az öltözék hátlapjának ajtónyílásán. Miután becsúszott az üregbe, és elhelyezkedett a nyeregszerű ülésen, érezte, amint a visszacsatoló pedálok felnyomódnak a talpához. Ezután a kezeit is becsúszatta az úrruha két ujjába, így a külső manipulátor vezérlőfogantyúi is a kezébe siklottak. A buborékszerű fejevédőben ferde képernyő jelezte számára az öltözék rendszerének állapotát.

– Zárás és nyomásfeltöltés – adta ki az utasítást, mire az öltözék ajtónyílása bezárult.

Megpróbálta fölemelni a karját: az úrruha nesztelenül követte mozdulatát. Végre egy kis többletenergia birtokába jutottam, gondolta megkönnyebbülten.

Amikor azonban megfordult, hogy elinduljon a rámpa felé, egy felügyelő robot állta útját. – A felszín tiltott terület – közölte határozottan.

Derec a füle melletti hangszóróból hallotta a szavakat, és megtorpant. Az erősokszorozó ruha talán birokra kelhetett volna egy felügyelővel, legalábbis egy tapasztalt kezelő irányítása alatt, Derec azonban nem akart harcba bocsátkozni. Csupán felvilágosítást akart kapni.

– Hol találom a mentőkapszulát, amelyben idekerültem? – érdeklődött.

– Önnek nincs felhatalmazása, hogy elhagyja a közösséget.

– Tehát ott van, igaz? A felszínen! Ott rejtettétek el. Mit műveltetek vele?

Belegyömöszöltétek az úrruhámat is, miután lecibáltátok rólam? – kérdezte Derec dühösen. – Akkor is kimegyek. És ha nem akarod, hogy bántódásom essék, jobban teszed, ha takarodsz az útból.

A robot nem mozdult. – A mentőkapszula nincs a felszínen – jegyezte meg.

Ahhoz képest, ahogyan a felügyelők eddig bántak vele, ezt igazán nagylelkű válasznak lehetett felfogni. Derec azonban többet akart. – Vagy kimegyek a felszínre körülnézni, vagy megmutatod, hol van a kapszula. Választhatasz.

A robot egy kis szünet után szólalt meg, és válasza kellemes meglepetésként hatott. – Megmutatom a kapszulát.

– Kimegyünk vagy le?

– Le.

Derec még mindig a felszínre szeretett volna kijutni. Abban reménykedett, hogy legalább a csillagok alapján meghatározhatja, hol helyezkedik el az űrben az aszteroid, milyen típusú csillag körül kering, és magányos-e vagy egy bolygórendszer tagja. De amíg nem találja meg a kapszulát, mindez úgysem számít, így nagylelkűen megelégedett ezzel a pici győzelemmel.

– Köszönöm – mondta megenyhülve. – Ha vársz egy percig, visszateszem a helyére ezt a munkaruhát.

A felügyelő visszatért vele a raktár szintjére, és az állványok labirintusán át a keleti falhoz vezette. Miután megkerülték az öntőrészleget és a beolvasztásra váró alkatrészek állványait, a robot hirtelen megállt.

– Itt van.

Derec sehol sem látta a mentőkapszulát. Csak egy nagy nyitott térség terült el előtte, ahol különféle alkatrészek gondosan szétválogatva sorakoztak a padlón. – Hol?

A felügyelő széles mozdulattal mutatott körbe: – Itt.

Derec ekkor vette szemügyre alaposabban a gépelemek szőnyegét, és egyszer csak beléhasított a felismerés. Valóban itt van a kapszula, ahogy a felügyelő állította. Csak éppen ezer darabban, mint valami gigantikus kirakójáték. A robotok az utolsó csavarig szétszerelték. Derec alig tudott felismerni néhány alkatrészt: itt egy hajlított lemezt, amely a burkolatot alkotta, ott egypár hajtóműtölcser, néhány méterrel távolabb pedig azokat a lencsüket,

amelyek a nyolc zöld jelzőlámpát takarták a vezérlőpulton.

– Jóságos ég! – kiáltott fel kétségbeesetten. – Miért tettétek ezt?

– Meg kellett győződnünk róla, hogy a mentőkapszulában nem rejtőzik-e valamilyen felderítőeszköz.

– És az ürühám? Azt is darabokra szedtétek?

Válaszul a felügyelő bevezette Derecet az állványlabirintusba, és megmutatta az ürüháját, amely több tucat darabban hevert a földön. A szövetet elválasztották a merevítőgyűrűktől, az életfenntartó rendszert kitépték a mellkashoz csatlakozó egységből, és még a sisakot is szétszabdalták.

– Igazán meglep, hogy nem téptetek ízekre engem is – fakadt ki Derec keserűen.

– Kérem, magyarázza el meglepetésének okát – érdeklődött a robot. – Hiszen lehetetlen, hogy egy robot sérülést okozzon egy embernek. Nem tájékoztatták önt erről?

– Rá se ránts! – sóhajtott Derec. – Csak egy kicsit szarkasztikus voltam.

– Milyen, uram?

– Az emberek nem mindig azt gondolják, amit mondanak. Nem tájékoztattak erről? – Rövid szünet után hozzátette: – Engem is átvizsgáltatok, igaz?

– Valóban. Amíg eszméletlen állapotban feküdt, egész testén mágnesrezonanciás pásztázó letapogatást hajtottunk végre – ismerte el a robot.

Derec csaknem elnevette magát ettől a képtelenségtől. – Ez aztán szép! – mondta gúnyosan.

– Gondolom, szóba sem jöhet, hogy ismét összeszereljétek az ürühát és a kapszulát.

– Semmi sem kaphat elsőbbséget a legfőbb utasítással szemben.

– És mi van azokkal a tartalék robotokkal, amelyek az északi fal közelében tétlenül ácsorognak? Igazán feléleszthetnétek egypárat a kedvemért.

– A feladathoz nemcsak összeszerelőkre, hanem egy rendszertervezőre is szükség lenne. De valamennyi rendszertervezőnk le van kötve a mostani munkaidő-beosztásban.

– Ha jól értem, ez azt jelenti, hogy a válasz: nem – bólintott Derec. Végigpillantott az alkatrészek mezején, egykori ürgépén, és sóhajtván a robot felé fordult. – Van valamilyen neved?

– Monitor 5 vagyok.

– Miért álltál szóba velem, Monitor 5?

– Úgy érzékelttem, lelki feszültség van önben. A feszült emberre gyakran hat jótékonyan a kommunikáció.

– Azt hiszem, így is lehet mondani – jegyezte meg Derec bosszúsan. – Akkor áruld el nekem, Monitor 5... ti, robotok, tudjátok, mit kerestek?

– Nem közölhetek semmilyen információt itteni küldetésünkről.

– Mit tudsz rólam? Van engedélyed, hogy tájékoztass a rólam szerzett adatokról?

– Mit kíván tudni?

– Az eseményrögzítőt a mentőkapszulában... megtaláltátok?

– Nem vettem részt abban a munkacsoportban. Tanácskozni fogok Elemző 3-mal. – A robot hallgatott egy darabig. – Igen. Egy adatrögzítő is a leltárba került.

– Kiderült belőle, milyen úrhajóról érkeztem? Hogyan csöppentem ide? Vagy bármi?

– Az adatrögzítő nem volt beállítva. A felvevőkorong üresnek bizonyult.

Derec annyira megdöbbsent, hogy ösztönösen elfordította tekintetét, nehogy észrevegyen rajta valamit a robot. Pillantása rátévedt ürühájának rongycsomójára, letérdelt, és ujjai kutatva mélyedtek a halomba. – Volt rajta egy vonalkód...

– Igen. Egy próbacsík. Nem tartalmazott személyi adatokat. Derec lassan felemelkedett, miközben a textília kisiklott a kezei közül, és lehullott a padlóra. – Próbacsík?

– Teljesen hétköznapi megoldás. Arra használják, hogy beszabályozzák egy adatletapogató optika feloldóképességét.

– De az állt rajta, hogy Derec...

– Igen. Az ilyen leolvasók egyik híres gyártócége a Derec Adatrendszer.
Az itjúi úgy érezte, hogy a lábai menten összecusklanak. – Akkor ti sem tudjátok, ki vagyok.
– Nem. Nem tudjuk, kicsoda ön.
– És az üzenet, amit rólam küldtél? Mi állt benne?
– Nem én küldtem. Egy pillanat, tanácskozom Elemző 17-tel. – A robot várt egy keveset. –
Elemző 17 úgy vélte, az ön ésszerűtlen viselkedése miatt folyamatos megfigyelésére van
szükség, máskülönben veszélyeztetheti az elsődleges kutatási feladatot. Ennélfogva üzenetet
küldött azzal a kéréssel, hogy távolítsák el önt.
– Saját maga hozta ezt a döntést?
– Elemző 17 úgy ítélte meg, a fenyegetettség elérte azt a nagyságrendet, ahol meg kell
szegnie a kommunikációs tilalmat.
– Kinek a tilalmát? Ki a főnök itt? És kinek küldte az üzenetet?
– Nem közölhetek...
– ...semmilyen információt itteni küldetésünkről, tudom – fejezte be gúnyos fintorral Derec,
és lehunyta szemét, hátha kiszakadhat egy pillanatra ebből a világból.
– Rosszul érzi magát? – kérdezte aggódva Monitor 5.
– Nem – válaszolta Derec bizonytalan hangon. – Csak újból megpróbálok leszámolni egy
illúzióval.

5. fejezet A VÁLASZ

Derec csüggedten tért vissza az E-egységbe, miután szertefoszlott minden reménye, hogy legalább egy kis időre kézbe veheti sorsának irányítását. Semmi esélyt sem látott rá, hogy saját kezűleg szerelje össze a mentőkapszulát. Az erősokszorozó munkaruhával elhagyhatná a létesítményt, de arra már semmilyen mód nem kínálkozott, hogy a kisbolygóról is távozzék. Mindössze annyit tehet, hogy nem hátráltatja a robotok munkáját, és megvárja annak az ismeretlennek a válaszát, akihez Elemző 17 üzenetet küldött.

Mintha csak a robotok is rájöttek volna, hogy jobb, ha elfoglalja magát, és nem lábatlankodik körülöttük, Derec bekapcsolva találta az étkezőben a komkőzpontot, képernyőjén ezzel a felirattal: ÜZEMKÉSZ. Amikor megérintette a „Súgó” billentyűt, nyomban megjelent egy rövid kínálat. Derec választhatott egy vázlatfüzet és egy könyvtári jegyzék között.

A vázlatfüzetről kiderült, hogy a jegyzetfüzet és a mérnöki vázlatkönyv keveréke. Derec egy ideig azzal múlatta az időt, hogy próbára tette grafikai képességeit: térképet rajzolt a létesítménynek arról a részéről, amelyet megismert. A számítógép segített neki – az érzékelő ceruzával húzott bizonytalan vonalakat kiegyenesítette, az ismétlődő szakaszokat lemásolta, a megjelölt helyeket pedig kitöltötte és elforgatta.

Amikor a rajzolgatás ákombákomokká silányult, Derec ismét felpörgette az agyát, és elhatározta, naplót ír arról, ami azóta történt, hogy felébredt a kapszulában. De már az első bekezdés olyan félénken és szánivalóan hangzott, hogy írását ezzel a rövid, gúnyos megjegyzéssel fejezte be:

*Drága mama!
Itt nincsenek barátaim. Mikor viszel haza?*

Önsajnálátának láttán zavarba jött, kitörölte a gép memóriájából az egész vázlatfüzetet, és ellökte székét a termináltól. De a levél mögött lapuló egyedüllét rettenetes érzésétől nem volt olyan könnyű a szabadulás. Nincs családja, nincsenek barátai, de még egy társa sincs – szűk

világa igen magányos helynek rémlett.

A könyvek filmtára kínálta számára az utolsó menedéket érzélgős gondolatai elől. Lehívta a képernyőre a címlistát, és meglepve szemezte a témák szokatlan egyvelegét. A Föld Klasszikus Korából származó szövegek címszavai külön aljegyzéket alkottak, itt felismert néhány szerzőt és könyvcímet, amely elég csábítóan tűnt: Lucretiustól a *De Rerum Naturát*, Newtontól a *Principiát*, Darwintól a *Fajok eredetét*.

Egy másik aljegyzékben építészeti rajzok és fényképek sorakoztak. Itt újból ismerősként derengett fel néhány név – Mies van der Rohe, Buckminster Fuller, Frank Lloyd Wright. De amikor azt kérte a rendszertől, hogy ezekből az adatdossziékból villantson fel egy-egy részletet, rádöbrent, hogy olyan helyeket ábrázolnak, ahol tudtával sohasem járt, és olyan építményeket pillantott meg, amelyekre sehogyan sem emlékezett. Így hát nyitott kérdés maradt a számára, miért ismerősek ezek a nevek egyáltalán.

Gyanúsán hiányzott mindenféle utalás a modern technikára olyan témákban, mint a mikroelektronika, a robotika, a folyamattervezés meg hasonlók. Feltételezte, hogy ezek egy számára hozzáférhetetlen, különálló műszaki könyvtárban található.

Akadtak viszont olyan témák, amelyeket más körülmények között szívesen tanulmányozott volna – a robotika úttörőjének, Susan Calvinnak az életrajza; a *Teremtés*, Marvin Eller derűs könyve a huszadik század számítógép-tudományáról; meg egy egész képernyőre való cím a csillagászatról és a csillagterképezésről.

Ám Derec most nem lelkesedett az ötletért, hogy gyarapítsa műveltségét, vagy bármi olyat tegyen, ami gondolkodásra kényszeríti. Inkább arra vágyott, hogy kívülállóként szemlélje valaki másnak a gondjait, kikapcsolhassa agyát, és önfeledten élvezhesse egy mesemondó elbűvölő történetét.

De a regényirodalomból igencsak szegényes válogatást talált. A néhány interaktív krimi meg a fél tucat szöveges regény túlságosan fárasztónak ígérkezett, ezért a színház világára tért át. *Faust*, *Godot-ra várva*, *Daidalosz és Ikarosz*, *Az ügynök halála* – ezek a címek semmit sem jelentettek a számára. De Shakespeare-t ismerte, és az egykori angol drámaíró művei szép számmal szerepeltek a jegyzékben.

Derec érezte, hogy most felszabadult nevetésre lenne szüksége, ezért választása a *Szentivánéji álmra* esett. Belesüppedt egy kényelmes karosszékbe, felrakta lábát a tárgyalóasztalra, és élvezettel hgyta, hogy a játék elröpítse az ókori Görögországba, egy Athén melletti erdőbe, ahol kedvére mulathatott emberek és tündérek kicsinyes bonyodalmain, meg az ördögi manó, Puck csínytevésein.

„Fel s alá, fel s alá” – esküdözött Puck. – „Hordom őket fel s alá; Falu, város fél, ha lát; Goblin hurcold fel s alá!...”*

Egyszer csak Puck tirádáinak kellős közepén Derec fülét megütötte a félresikló zsilipkamrajtó jellegzetes zaja. Felpattant, s abban a pillanatban egy felügyelő sietett az étkezőbe, és a komközpont felé tartott.

– Mit keresel itt? – mordult rá Derec, a nyomába eredve.

A robot ügyet sem vetett rá. – Elsőbbségi megszakítás – szólt oda a komközpontnak. A képernyő elsötétült, és a hangszóró elnémult.

JELSZÓ?

A robot ujjai villámgyorsan végigtáncoltak a billentyűkön, de semmi sem jelent meg a képernyőn, kivéve egyetlen szót: KÉSZENLÉTBEN.

A gépember habozás nélkül ismét nyomkodni kezdte a billentyűket. Noha Derec csak karnyújtásnyira állt tőle, mégsem tudta kitalálni, mit közöl a robot. A billentyűk ritmikus kattogása talán húsz másodpercig tartott – ezalatt három- vagy négyszáz jelet érintettek a

* Arany János fordítása.

gépüjja. Azután a robot felkapta kezét, és hátralépett.

ÜZENET TOVÁBBÍTVÁ, jelezte vissza a képernyő.

– Folytasd! – utasította a robot, és megfordult, hogy távozzon.

– Utasítás törölve – szólt közbe Derec, és elállta a robot útját. – Azonosítsd magad!

– Elemző 9 vagyok.

– Mi történik itt? Mit csináltál az imént?

– Kérem, álljon félre – mondta Elemző 9. – Sürgős teendők várnak másutt.

– Amikor legutoljára itt járt valamelyikötök, segélykérő üzenetet küldött. Most mit kellett közölni? Űrhajó érkezett? Csak nem? Jogom van tudni, mi folyik itt...

Válasz helyett Elemző 9 felemelte a karját, és határozottan félretolta az útból Derecet, aki a tárgyalóasztalig tántorodott, és belezökkent egy székre.

– Ne avatkozzon közbe! – figyelmeztette a felügyelő, és elhagyta a szobát.

A robot által alkalmazott fizikai erőszaktól Derec annyira megdöbbsent, hogy egy pillanatra megbénult, de aztán feltápáskodott, és a gépmember nyomába szegődött.

Kint a csarnokban olyan lázas nyüzsgést látott, amely már a káosz határát súrolta. Rakodó- és hordár robotok tízesével zúdultak ki a felvonókból, mintha pánikszerű menekülés vette volna kezdetét. Robotok százai rohagáltak az állványfolyosók között, sorra gyűjtötték össze az alkatrészeket és a nyugati fal felé cipelték őket, ahol egy újrahaznosító olvasztókemence állt.

De ahelyett, hogy lerakták volna, amit hoztak és visszafordultak volna újabbakért, Derec legnagyobb csodálkozására a rakodók és hordárok felsorakoztak az olvasztókemencénél, majd rakományukkal együtt beléptek a kemenceajtón, és többé nem bukkantak fel.

Valamilyen okból a robotok módszeresen elpusztították a raktár kiválasztott tárgyait – és önmagukat.

Az öngyilkos robotok felvonulásának látványa annyira megrázta Derecet, hogy közben szem elől veszítette Elemző 9-et. Mialatt végigfűrészte a csarnokot, hogy ráleljen a humanoidra, még különösebb dolgot vett észre. Egyetlen felügyelő sem tartózkodott a raktárban. A szerelőközpontok némán és elhagyatottan álltak.

Derec valamilyen megérzésre hallgatva átverekedte magát a felvonóig és utasította a liftlemez, hogy szállítsa a nulladik szintre. Itt húsz felügyelőt talált együtt. Kéz a kézben kört alkotva, mozdulatlanul álltak, mintha valamiféle titkos tanácskozást tartanának.

Nem vettek tudomást az érkezéséről, így Derec átvágott a termen, és odasielt ahhoz a két felügyelőhöz, aki az óriási vezérlőasztal előtt ült.

– Monitor 5?

– Az vagyok, Derec – bólintott az egyik robot.

– Megmondanád, mi történik itt?

– A felszíni érzékelők hatalmas űrhajó közeledését jelezték. A pálya és a sebesség görbéje arra utal, hogy hamarosan rááll a bolygónk keringési pályájára.

– Végre elszállítanak erről a kozmikus kódarabról? – ujjongott Derec. – Dicsőség a magasságos csillagoknak!

– Hatvannyolc százalék a valószínűsége, hogy az űrhajó elfogta segélykérő üzenetünket. De csak kilenc százalék a valószínűsége, hogy azért érkezett, mert meg akarja önt menteni.

Derec kijózanodott. – Mi az, hogy elfogta? Hát nem ezeket hívtátok?

– Nem, Derec.

– Akkor kik ezek? És mit akarnak?

– Az űrhajó jelenleg azonosíthatatlan.

– Ezért bolondult meg odalent az összes robot?

– Erre a kérdésre most nincs módomban válaszolni – közölte Monitor 5. – Rövidesen talán többet tudok.

– És én mit csináljak?

– Várjon.
– Óriási! De meddig?
– Nem sokáig – állt fel Monitor 5. – Bocsásson meg. Az elemzők hívnak.
Monitor 5 átvágott a termen, és csatlakozott a konferenciakörhöz. Talán két percig állt velük együtt, aztán a kör felbomlott. A felügyelők többsége a felvonó felé indult. Kettő közülük – az egyik Monitor 5 volt – odamentek Derechez.
– Kijelöltek, hogy beszéljek önrel – szólalt meg Monitor 5.
– Kijelöltek? – A robot szóhasználata zavarba ejtette Derecet.
– Jobb híján – tette hozzá a robot. – Minden elemző számára nyugtalanító érzés, ha emberrel kell foglalkoznia.
– Tehát azért nem álltak szóba velem, mert nem akartak? Nem tudják, hogyan fogjanak hozzá?
– Néhány kivételtől eltekintve, tapasztalataik kizárólag robotokra korlátozódnak. Azért esett rám a választás, mert korábban már sikeresen kommunikáltam önrel – magyarázta Monitor 5.
– És ő is kivétel? – intett a fejével Derec a másik robot felé, unylik Monitor 5 mögött állt.
– Kísérőm Elemző 17.
– Ó... mi már találkoztunk... bizonyos értelemben.
– Elemző 17 azért van itt, hogy segítségemre legyen – közölte Monitor 5. – Kérem, Derec! Fontos dolgokat kell megvitatnunk, és nagyon kevés az időnk.
– Akkor vágjunk bele.
– Köszönöm. Az elemzők egyetértének abban, hogy a közeledő űrhajó tevékenységünk biztonságát fenyegeti. A felfedeztetés lehetőségével előre számoltak azok, akik idehelyeztek bennünket. Ilyen esetre utasításaink úgy szólnak, hogy pusztítsuk el önmagunkat és a létesítményt. Bizonyos lépéseket már meg is tettünk...
– Robotok vonulnak be az olvasztókemencébe...
– Igen. Valamennyi műszaki berendezésünket meg kell semmisítenünk, és a vágatokat használhatatlanná kell tennünk. Ezt az utasítást lépteti életbe számunkra a legmagasabb szintű kényszer és sürgősség. Az ön jelenlétével azonban nem számoltak a tervezők.
– Én magam sem.
– Amíg ön itt tartózkodik, képtelenek vagyunk teljesíteni a ránk vonatkozó parancsot, mivel a létesítmény megsemmisítése megölné önt. Még ha csak magunkat pusztítanánk is el, ön védtelen maradna. Tehát parancsunk teljesítéséhez arra van szükség, hogy ön távozzék.
– Egyébre sem vágyom, amióta itt vagyok. Mutassátok az utat!
Ekkor Elemző 17 szólalt meg. – A közösség elhagyása szintén súlyos kockázatot jelent az ön számára, így sajnálatos módon nem tudunk segíteni abban, hogy megtegye, sőt valójában kötelességünk megakadályozni.
– Szóval nem áll szándékotokban, hogy összerakjátok a mentőkapszulámat? Sem az űrruhámat?
– Nem.
– Hát ez örület!
– Ellenkezőleg, ez logikus – tiltakozott Elemző 17. – Ha védeni akarjuk, ön minden valószínűség szerint meg fog halni, amit nem engedhetünk meg. Ha nem sikerül védelem alá helyezni, talán életben marad, de komoly veszélynek teszi ki magát, amit szintén nem engedhetünk meg.
Derec nem akart hinni a fülének, tekintete nyugtalanul ugrált Monitor 5 és az elemző között.
– Akkor mit szándékoztok velem tenni?
– Semmit – jelentette ki Monitor 5. – Semmilyen cselekvésre nincs lehetőség. Ha segítünk önnek a szökésben, veszélynek tesszük ki. De ha megakadályozzuk a szökését, szintén veszélynek tesszük ki.
Derec kezdte elveszíteni a beszélgetés fonalát. – Tehát mégis azt akarjátok, hogy

megszökjem?

A robot habozott. – Azt akarjuk, hogy ön sértetlen maradjon.

Úgy tűnt, mintha a robot lábujjhegyen járna egy logikai aknamezőn. – És mi történik, ha távozom?

– Amikor felfedezzük, hogy elment, üldözőbe kell vennünk. A gépember ismét habozott. – De amíg vissza nem tér védőszárnyaink alá, a közösség megmaradt része szabadon eleget tehet a következő legmagasabb fokozatú utasításnak.

– Más szavakkal, ha megszököm, többé nem kell figyelembe vennem az Első Törvényt. Folytathatjátok a munkát, és tiszta lelkiismerettel pusztíthatjátok el magatokat.

– Lényegében így van – bólintott Elemző 17 –, bár figyelmeztetnem kell önt, hogy bizonyos veszélyeket rejt, ha tovább folytatjuk ezt a vitát.

Derec elengedte a füle mellett a figyelmeztetést. – Megszökni, de merre?

– Ezt a kérdést nem tudjuk megvizsgálni – vágta rá Monitor 5.

– De én igen, és egyáltalán nem tetszik a válasz – mondta gúnyosan Derec. – Elárulom nektek, mit szándékozom tenni: amikor az űrhajó elég közel ér, hogy felfogja egy űrruha adókészülékének jeleit, belebújok az egyik erősokszorozó munkaruhába, kivonulok a felszínre, és megkérem őket, vigyenek magukkal innen.

– Ezt nem engedhetjük meg.

– Akkor mégis mit tegyek? Bolyongjak a felszínen, amíg ki nem fogy a levegőm?

Elképesztő! Hogy kérhettek tőlem ilyesmit?

– Derec, nyomatékosan ismételnem kell, veszélyes lehet... – kezdte Elemző 17.

– Mi nem kértük, hogy bármit is tegyen – vágott közbe Monitor 5 –, csupán fölvázoltuk azoknak a cselekedeteknek a következményeit, amelyek közül választhat.

– Lehet, hogy nem kértek, de ordítóan célozhattok – mondta keserűen Derec. – Azt érzékeltetitek, hogy amennyiben meg akarom ölni magam, ti majd tapintatosan elfordítjátok a fejeteket. Nem is értem, hogyan kerülhetett sor erre az egész beszélgetésre. Mi ütött belétek?

Monitor 5 válaszolt: – Én egy merőben elméleti logikai pályát követek, amelyet Elemző 17 vetett fel...

– Szóval ezért van itt.

– ...és amelyen az ön sorsának bizonytalanságát az ön szándékos cselekedetei pozitív irányban befolyásolhatják, szemben a tétlenségből eredő károk magasabb valószínűségével.

– Ez aztán a szörszálhasogatás – mondta Derec. – Hát engem nem dumáltatok meg. A ti elsődleges parancsotok és biztonságotok nekem smafu. Azt hiszitek, törődöm vele, ha nem tudjátok megsemmisíteni magatokat? Azt se bánom, ha azt az űrhajót a legádázabb ellenségeitek küldték. Sőt – tette hozzá –, kezdem azt hinni, hogy ha ezek a ti ellenségeitek, akkor én a barátaimnak tekinthetem őket. Egy tapodtat sem mozdulok innen. És mérget vehettek rá, nem áll szándékomban elpusztítani magam csak azért, hogy megoldjam a problémátokat.

A robotok nyilván nem akarták ennyiben hagyni a dolgot. Amikor Derec távozott a nulladik szintről, Elemző 17 a nyomába eredt. Másik liftet vett igénybe, de amikor elérték a raktár szintjét, néhány lépéssel lemaradva követte. Derecben egy szemernyi kétség sem maradt, hogy megfigyelés alatt tartják.

Ahhoz képest, hogy a robotok az imént kérték fel szökésre, eléggé értelmetlennek látszott, hogy most egy vérebet állítottak rá. De mivel nem volt szándékában a gépemberek kívánságát teljesíteni, megengedhette magának, hogy ügyet se vessen árnyékként osonó kísérőjére.

A raktár még mindig felbolydult méhkasra emlékeztetett, így Derec visszavonult az E-egység nyugalomába. Azt gondolta, Elemző 17 meglepszik azzal, hogy odakint vár és figyel, hiszen az egységnek csak egy kijárata van. De a robot is benyomult, és amikor Derec belépett az étkezőbe, tovább követte, és letelepedett egy székre a tárgyalóasztal túlsó végén.

Derec először észre sem vette a robotot, mert a komközpont képernyőjén egy videoképet pillantott meg, amelyet valahonnan a felszínről közvetített egy égboltfigyelő kamera. Egy apró, távoli, narancsszínű napot látott, meg egy sereg fakó csillagot, amelyek között egyetlen ismert csillagképet sem tudott felfedezni. A világűr csillogó háttére előtt egy sötét tömeg suhant. Szemmel láthatóan növekedett a mérete, amint közeledett a kisbolygó felé. A messzeségben még nem lehetett kivenni pontosan az alakját, de az világos volt, hogy valamiféle hatalmas űrhajó.

– Újabb hangulatkeltés a számomra? – kérdezte.

– Az elemzők megegyeztek, hogy jogában áll ismernie a veszély forrását és jelenlegi mértékét.

– Azt képzelitek, beveszem ezt a mesét, és pánikba esem? Nem mentek vele sokra. Teljesen hidegen hagy. Nem távozom!

A robot nem magyarázkodott tovább, hanem csendben maradt, mialatt Derec bement az önműködő főzőfülkébe, és összeállított magának egy ebédet. Amikor visszatért a tálcával és leült, nem sokáig bírta idegekkel a robot rezzenéstelen tekintetét.

– Kinek az oldalán állsz te tulajdonképpen? – förmedt rá tele szájjal a gépemberre.

– Nem értem.

– Mit keresel itt? Úgy képzeltem, azt szeretnétek, ha elslisszolnék innen. De eddig egy lépést sem tehettem a tudtod nélkül.

– Monitor 5-tel folytatott beszélgetése az Első Törvénybe ütköző ellentmondás felismerésére készítette őt.

– Úgy érted, kisdud öncsalása dugába dőlt?

– Monitor 5 jelenleg mélységesen aggódik, hogy ön kísérletet tesz a szökésre, és ennek során vagy ennek következtében kárt tehet magában. Hogy feloldjam a feszültségét és lehetővé tegyem számára szolgálati kötelezettségeinek ellátását, felajánlottam Monitor 5-nek, hogy figyelni fogom önt.

– És veled mi a helyzet? A te logikai bombádat is sikerült felrobbantanom?

– Nem.

– Tehát nem azért lebzelsz itt, hogy utamat álld – vont a következtetést Derec, és eltolta magától a tányért. – Csak azért rostokolsz mellettem, hogy biztosítsd, másvalaki ne akadályozzon meg a szökésben.

– Az ön megfigyelései nem tükrözik a valódi helyzetet, kifejezte azt a szándékát, hogy az oltalmunk alatt marad.

– Úgy van. – Derec felpillantott a képernyőre. Az űrhajó még mindig valami anyagtalán, sötét foltnak látszott, de már betöltötte a monitor egyharmadát. – Mégis úgy sejtem, azt várjátok tőlem, hogy aggódni kezdek és elinduljak. Hát majd megmutatom, mennyire aggódom! Átvonulok a másik szobába, és szundítok egyet – állt fel nyújtózva. – Ha úgy döntesz, hogy oda is elkísérsz, mindössze az a kérésem, hajts le magadnak egy másik ágyat. Az enyémbe nincs hely kettőnknek.

6. fejezet KÖZELHARC

Elemző 17 mégsem követte Derecet, az pedig nem aludt. Ágyában heverve bámulta a mennyezetet, és megpróbálta elképzelni a jövőt.

A robotok problémája megalapozottnak látszott. Nemcsak az volt a bökkenő, hogy sikertelenül igyekeztek teljesíteni uruk iránti kötelezettségüket a Második Törvény értelmében, hanem az is, hogy az Első Törvény szakadékának szélén tántorogtak, és ez az ellentmondás nemcsak az egyes robotokat, hanem az egész közösséget megbéníthatta.

Elsődleges kötelességük Derecre irányult, mégsem tehettek érte semmit, legfeljebb kérhették, hogy mentse meg magát.

Ha nem lenne olyan komoly a helyzet, akár mulatni is lehetne rajta. Mintha valaki csuklana és arra kérné a barátját: „Ijessz meg, hátha attól elmúlik!” Ugyan hogy játszhatná ki a robotokat, akár Elemző 17 közreműködésével is?

Mindennek tetejében az egész szökési ötlet képtelenségnek tűnt. A robotok segítségével nélkül nem tudja összeszerelni a mentőkapszulát az űrhajó érkezése előtt. De ha mégis sikerülne, abban hiába próbálna menekülni a közeledő űrhajó elől.

Ha a robotokra és az érkező idegenekre egyaránt mint ellenségre gondolt, nem találta ennek az egyenletnek a megoldását. Csak akkor látott egérutat, ha feltételezte, hogy az űrjövevények segítséget hoznak a számára, vagy segíteni fognak neki akkor is, ha egyébként mást forgatnak a fejükben. Derec úgy döntött, addig vár, amíg az űrhajó rá nem áll a kisbolygó körüli keringési pályára, aztán kinyomul a felszínre az erősokszorozóban, és rádióüzenet útján kér segítséget tőlük.

Ekkor az ágy megremegett alatta. Derec riadtan felült. Egy pillanatig azt hitte, nem érzett semmit, vagy csak hirtelen összerándult, ami néha előfordul elalvás előtt. De aztán újabb remegés rázta meg a szobát, és erre már nem foghatta rá, hogy érzékcsalódás. Kipattant az ágyból, rohant az étkezőbe.

Elemző 17 még mindig úgy ült ott, ahogy hagyta. – Mi történik? – kiáltott rá.

– Megtámadtak bennünket – mutatott a robot a komközpont felé.

Derec a képernyőre meredt. Az űrhajó olyan helyzetbe kormányozta magát, ahol napsütötte oldalának fele már láthatóvá vált, így első ízben vehette szemügyre alaposabban. Zavarba ejtő látvány tárult elé. Mintha ezt az űrhajót senki sem tervezte volna meg előre, hanem csak összeszedgették volna részenként. Inkább űrbéli roncsstelepnek, mint veszélyes támadónak látszott. Pedig a kalózűrhajók fajtájába tartozott.

Derec annyit tudott kivenni, hogy tizenegy önálló törzs és ezek összekötő elemeinek bonyolult szövevénye alkotja. A jármű egyes darabjait olyan űrhajók képezték, amelyeknek már múzeumban lett volna a helyük, míg más részeit a vadonatúj űrhajók kiállításán mutogathatták volna. Áramvonalas űrrepülőgépek, hengeres és doboz formájú hosszújratú űrvontatók ölelkeztek rajta békésen. Az űrjármű egész tömegén apró vörös és narancssárga fények villogtak.

– Kik ezek? – suttogta Derec.

– Ismeretlenek.

– És mi a szándékuk? Nem is üdvözöltek bennünket?

– Semmilyen jelzés nem érkezett a távközlésre használt szokásos frekvenciákon.

Derec alatt ismét megremegett a padló. – Milyen fegyvereket használnak?

– Úgy tetszik, főként mikrohullámú fázislézereket.

– És mi hogyan tudunk visszavágni?

– Közösségünknek nincsenek fegyverei.

– Micsoda? – döbönt meg Derec.

A robot türelmesen és nyugodtan válaszolt. – Nagy valószínűséggel az űrhajón emberek tartózkodnak. Nem lenne megengedhető, hogy fegyvereket használjunk ellenük.

Derec megkövülten bámult a robotra, majd a képernyőre. A felületes képregényekkel ellentétben nem hasították át az eget ragyogó fénysugarak, amelyek elárulták volna az űrhajó radarjából lezúduló energia forrását. Csak egy-egy fényvillanás látszott, majd megmozdult a föld Derec lába alatt. – Veszélyben vagyunk?

– Igen.

– Mennyire?

– Az űrhajó megtámadta egyetlen állandó felszíni létesítményünk körzetét, azt az antennatelepet, amely a főaknától 170 fokkal keletre található...

– Ez a remegés a talpunk alatt ilyen messziről érkezik?

– Igen. Az első sortűz sikeresnek bizonyult, a hírközlés megszakadt. Számos alagút nyilván összeomlott abban a térségben. A tüzelési minta most véletlenszerűnek látszik. Az űrhajó jelenleg csaknem szinkronpályán kering velünk, percenként két fok eltolódással.

– Ezek szerint alig kilencven perc múlva a fejünk fölé érkezik.

– Helyes megállapítás.

Derec számára egyértelművé vált, hogy nem tétlenkedhet tovább. Ha az űrhajó áttöri a létesítmény nyomásvédő burkolatát, soha többé nem jut ki az E-egységből. A vákuumban légzőkészülékkel sem maradhat életben.

És egy másik közvetlen veszély is fenyegetett: ha megszakad az energiaellátás, vagy megbénulnak a felvonók, ő csapdába esik a raktár szintjén. Hiába gyenge a tömegvonzás, nehezen tudta elképzelni, hogy kézzel-lábbal kapaszkodva felkúszhatna az egyik liftaknában.

Nem tűnt már annyira vonzónak az sem, hogy egy erősokszorozóban a felszínen rohangáljon. Ekkor ugyanis fordul a kocka: nem nézik többé rabnak, aki menekülni próbál, hanem ellenségnek, akit meg kell semmisíteni. De még így is mérhetetlenül lehangolóbbnak rémlett, hogy egy aszteroida jeges mélyén pusztuljon el, mint a szabad ég alatt.

– Ez a logikai lánc, amelyet kitaláltatok... a felügyelők közül Monitor 5-tel együtt csak ti ketten tudtátok követni anélkül, hogy ellentmondásba kerülnétek volna az Első Törvénnyel?

– Igen.

– De miért? Miért éppen te?

– Az emberi lényekkel kapcsolatos tapasztalataim révén sokkal kifinomultabb képre tettem szert természetükről és magatartásukról.

– Érintkeztél már más emberekkel is?

– Igen.

– Kivel?

– Nincs engedélyem ennek közlésére.

Zsákutca. – Sejtí egyáltalán a többi robot, mire kértetek meg?

– Nem.

– Hogyan akarjátok elpusztítani a létesítményt?

– Az a burkolóanyag, amelyet valamennyi alagút falának merevítésére alkalmaztunk, robbanószert tartalmaz. Amikor az összes többi felügyelő elpusztult már, az utolsó monitor és elemző együttesen kapcsolja be a gyújtószerkezetet. A bekövetkező robbanás a kisbolygó egész üregrendszerét beomlasztja.

– Értem – bólintott Derec. Óriási, gondolta magában. Ha a létesítményben maradok, a támadók döntenek a fejemre. Ha távozom, a robotok robbantják fel a lábam alatt.

Hacsak... Hacsak nem sikerül valamilyen módon elrugaszkodnia a felszínről, valami olyan tolóerő révén, amely testét és erősokszorozóját a szökési sebességre gyorsítja. Tekintetbe véve a kisbolygó gyenge gravitációját, nem is tűnt olyan riasztóan nagynak a szökési sebesség. Még egy labdát is keringési pályára állíthatna, ha teljes erejéből hajtaná el. Az erősokszorozó munkaruha lábának szervőberendezése valószínűleg elég energiát szolgáltatna ahhoz, hogy szó szerint elrugaszkodjon a felszínről.

Sajnálatos módon a lábmozgató berendezés biztonságos szabályozására a tervezők olyan vezérlési rendszert építettek be, amely éppen ezt akadályozza meg. De amit mérnökök raktak össze, azt egy barkácsoló szét tudja dúlni...

Ebben a pillanatban fényes lángsóva villant fel az űrhajó oldalán, és nyomban utána az energiasugár kiégette azt a kameraegységet, amely a képet közvetítette. Ekkor bizonyos távolságban egy másik kamera vette át az előbbi szerepét, és ez a kevésbé meredek kameraállás már nemcsak az űrhajót mutatta, hanem a fegyverek sugárzáporai nyomán a felszínről az ég felé gomolygó félelmetes füstfelhőket is.

A látvány cselekvésre sarkallta Derecet. – Innen már senki sem tud közülünk megmenekülni

– sóhajtott lemondóan, a lehető leggyászosabb arckifejezést öltve. – Azt hiszem, számomra már csak az maradt, hogy elvonuljak, és felkészüljek a halálra. Hálás lennék, ha magamra hagynál, amíg elvégzem a megfelelő szertartásokat.

A hazugság bevált. – Nem értem ugyan tökéletesen ezeknek a szertartásoknak a célját – mondta a robot –, de tiszteletben tartom óhaját, hogy egyedül kíván maradni.

Nem sok időbe telt, amíg Derec hozzáfogott gyorsan alakuló tervének megvalósításához. Visszatérve a fülkéjébe, két ágyról lerángatta a párnákat, aztán magához ölelte őket, és rohant a légsziliphez.

– Nyitás!

Az eltolódó belső ajtó jellegzetes zajára Elemző 17 előbukkant az étkezőből, de már elkésett. Derec belépett a zsilipkamrába, és az ajtó bezárult mögötte.

– Kiegyenlítés! – utasította a berendezést, miközben az egyik légzőkészülék rögzítőpántját bogozta.

Amikor a külső ajtó kinyílt, a kamra alsó küszöbére fektette sorban a párnákat, majd átlépett fölöttük. Jól számított. A párnák megakadályozták az ajtó légmentes záródását, megszakították a kiegyenlítési folyamatot, így a robot foglyul esett az E-egységben. Derec nem tudta, mennyi ideig tart majd az üzemzavar, vagy képes lesz-e a robot valamilyen más módszerrel átvergődni a zsilipkamrán, de nem akarta megvárni az eredményt.

Az olvasztókemence előtti sorban ott álltak már a felügyelő robotok is, de nem vettek róla tudomást, amint elhaladt mellettük. A liften felemelkedett a nulladik szintre, és döbbsen tapasztalta, hogy Monitor 5 megtette az előkészületeket a fogadásra. Két erősokszorozó munkaruha hiányzott; úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket. A harmadikat az egyik láncotalpas hordozó szorította a falhoz, a járművet pedig egy négy lábú csigafúró barikádozta el.

Derecnek meg sem fordult a fejében, hogy a maradék munkaruhát szándékosan megrongálták – ez csaknem biztosan ellenkezett volna az Első Törvény előírásával –, de sejtette, hogy nem egykönnyen fog hozzáférni, és Monitor 5-tel is meggyűlik a baja. Érkezésekor a robot a vezérlőasztalnál ült, de rögtön felpattant és elindult feléje, amint a felvonóból kilépve várakozó állásba kapcsolta a liftet.

A láncotalpas hordozó előtt néhány méterrel találkozott. – A felszín tiltott terület – közölte a robot.

– Tudom, tudom – mondta türelmetlenül Derec, és úgy oldalazott, hogy ne kerüljön a gépember karjának hatótávolságába. – Ezt az eszközt helytelenül tárolják. Megyek és rendbe hozom.

Monitor 5-öt azonban nem lehetett ilyen könnyen lerázni. – Nem távozhatsz. Ön itt nincs veszélyben – nyúlt feléje.

Derec hátrálva elérte a jármű lépcsősorát, és felkúszott rajtuk a vezérlőfülkébe. – Tévedés. Ha itt maradok, én is meghalok, amikor az úrhajó elpusztítja a létesítményt.

– Mi megvédjük önt.

Derec nem vesztegetett több időt a vitára. – Még magatokat sem tudjátok megvédeni – vágott vissza, majd becsapta és magára zárta az ajtót.

A fülke vezérlőasztala általános szabvány szerint készült, így egyetlen pillantással meg lehetett fejteni annak a néhány kapcsolókarnak a feladatát is, amely a jármű egyéni szerkezeteinek működtetését tette lehetővé. Derec megérintette az energiarendszer kapcsológombját, és a kivilágosodó képernyőn megjelent a jármű állapotára vonatkozó tájékoztatás. A legfontosabb adat a táblázat aljának közelében húzódott:

TELEPTELJESÍTMÉNY... 100 000 KILOWATT... RENDBEN.

A robot udvariasan kopogtatott az ablakon, és megpróbálta magára vonni a figyelmét, de Derec rá se hederített. Jobb kéz felől megragadta az egyik apró botkormányt, és megemelte

vele a kis darut, amely a vezérlőfülke mögé fordítva pihent nyugalmi állásban.

Mivel a vezérlést elsősorban a robotok finom motoros mozgásához tervezték, Derec kissé érzékenynek találta a berendezés működését. Szerencsére kiderült, hogy a félautomata daruval nem sokat kell bíbelődni. Amikor sikerült hátra kilendítenie a darugémet, és a négy lábú csigafúró a kamerája látóterébe került, már csak annyi dolga maradt, hogy kiadja az utasítást: „Emeld fel!” A daru elvégezte a többi.

Monitor 5 nehezen eszmélt rá, mi történik. Derec nem tudta, ez a gépmember belső vívódásából ered-e, vagy éppen ebben különbözik egy monitor és egy elemző. De amikor felemelte a csarnok padlójáról a csigafúrót, és félrelendítette az útból, a robot hirtelen megelevenedett.

– Elemző 17 hibát követett el – kiáltotta, majd rávetette magát a fülkeajtó reteszére, és vadul rázni kezdte. – Derec... nem szökhet meg! Nem távozhat! Meg kell védenem! Én vagyok felelős önért.

Derec szó nélkül meglóbálta a daruval a csigafúrót. A lengő tömeg könnyedén elsöpörte a robotot a hordozó mellől, és a fal felé lökte. A gépmember egyre hevesebben tiltakozott, Derec azonban meg sem állt addig, amíg a falhoz nem szögezte tíz méterre onnét, ahol eredetileg a robot művelte ugyanezt az erősokszorozóval.

– Lassú hátramenet – utasította Derec, és a hordozó hátrakúszott a faltól. – Állj! Készenlét!

Kiugrott a fülkéből, és odarohant az erősokszorozó munkaruhához. Miközben küszködve próbálta elfordítani a faltól, Monitor 5 önmagát igyekezett kiszabadítani. A versenyt Derecnek kellett megnyernie.

Végül hozzáférhetővé vált a hátlap nyílása, és Derec áttornászta magát rajta. Ebben a pillanatban, rögtönzött börtönéből kiszabadulva, Monitor 5 felkapaszkodott a csigafúró tetejére. De már nem tudta megállítani Derecet: a bezáruló ajtó tökéletesen megvédte az erősokszorozóban.

– Energia bekapcsol – adta ki az utasítást.

Most az volt a célja, hogy eljusson a hordozó másik oldalára, a nyitott vezérlőfülkébe, amelyet kifejezetten arra a célra terveztek, hogy egy erősokszorozóban dolgozó szerelő használhassa. Mielőtt azonban elérhette volna, Monitor 5 ismét megpróbálta útját állni.

– Nem szeretnék kárt tenni benned – figyelmeztette Derec. – Nem tartóztathatsz fel.

Megpróbáltál eleget tenni a kötelezettségednek, állj szépen félre!

– Öngyilkosságot követ el. Ilyen körülmények között nem vagyok köteles teljesíteni a parancsait.

– Magamat próbálom megmenteni – szögezte le Derec. – Ha tényleg azt akarod, hogy életben maradjak, félreállsz az útból, és ezzel megadod a lehetőséget.

– Biztonságos helyre viszem a telepen belül...

– Sehol nincs biztonságos hely! – kiáltotta Derec. – Hát nem érted?

– Nem engedhetem...

– Nem fogok örök időnkig itt állni és vitatkozni – dühödött meg a fiatalember. – Sajnálom!

Közben a munkaruha fogókarját addig lendítette körbe, amíg el nem kapta vele a robot nyakát, és hanyatt nem lökte a gépmembert. De alig tett három lépést, a robot talpra szökkent, és belesimpaszkodott a munkaruha szerelődobozába.

Derec lenyúlt, ezúttal a robot jobb lábát ragadta meg, felfordította, majd a földre ejtette. Ezután a másik fogóval elkapta a bokáját, és addig szorította a padlóhoz, amíg meg nem hallotta az összegyűrődő fém recsegését. Amikor lazított a szorításon, a robot lába bénán nyúlt előre, lábfeje pedig kitekeredve merevedett meg.

Derec felszabadultan mászott be a nyitott vezérlőfülkébe. Amint visszatolatott a faltól, és a rámpa felé fordította a lánctalpas hordozót, fél szemmel látta, hogy Monitor 5 még mindig ott fekszik a padlón, és hasztalanul igyekszik kijavítani sérülését. Rés alakú pásztázói kitartóan követték Derecet a csarnokon át.

Tekintete mintha elárvultan, mintha vádlón meredt volna a fiatalemberre, aki a teherhordozóval a légszilipen át kigördült a felszínre.

7. fejezet **BARÁT VAGY ELLENSÉG?**

Annyi időt töltött a föld alatt, hogy egészen furcsa érzés járta át, amikor feje fölött megpillantotta a végtelen égboltot. A nap parányi narancssárga korongként ragyogott az alján. Alig húsz fokkal a látóhatár fölött járva megnyúlt árnyakat varázsolt a völgyek peremére. Az ég szinte világított a milliányi csillagtól, ám Derec egyetlen ismerős bolygót sem vett észre köztük.

Nemigen sejtette, mennyi időt vesz igénybe munkaruhájának módosítása. Csak azt tudta, hogy a támadó űrhajó egyre közeledik pályáján, s az érkezése előtt be kell fejeznie az átalakítást. Azt sem felejtette el, hogy a robotok, rövidlátó módon, tovább folytatják majd üldözését a védelme érdekében. Úgy érezte, mintha láthatatlan harapófogóba került volna, amelyből vagy kivergődik valahogy, vagy meghal.

A göröngyös, fagyott talajon eléggé messzire hajtott a járművel ahhoz, hogy kikerüljön a létesítmény bejáratának lehetséges célpontul szolgáló körzetéből. Aztán egy völgy félárnyékos alján leállította a hordozót, és gyalog vágott neki a jégsivatagnak. A jármű elhagyásával feláldozta ugyan a gyors menekülés esélyét, viszont szinte biztosra vette, hogy a teherhordozóban működik valamilyen titkos jeladó, amely egyenesen a nyomára vezetné a robotokat.

Amint két lábra állt, azonnal kutatni kezdett olyan rejtekhely után, ahol nyugodtan átalakíthatja a munkaruhát. A feladat elvégzéséhez nem volt szüksége fényre, mert az erősokszorozó saját javítólámpái elegendőnek ígérkeztek. Megfelel egy árnyékos mélyedés, egy sötét szakadék vagy egy koromfekete jégbarlang – bármelyikben elbújhat anélkül, hogy hátráltatná munkáját. De minél jobban elrejtőzik, annál kevésbé veszi észre a robotok vagy a támadók közeledését. Egyszerre viszont nem tehet eleget mind a két feltételnek.

Miközben a fagyott talajon bolyongott és az eszményi búvóhelyet kereste, munkaruhájának körsugárzó antennáját arra használta, hogy vész hívások sorát küldje szét. Fogalma sem volt róla, eljutnak-e ezek a jelek a látóhatár mögé a támadókhoz; attól tartott, inkább a robotokat vezeti nyomra velük. De meg kellett próbálnia, hogy tudomást szerezhessenek róla az űrhajón, és megmentésük. – Szabad csatornát kérek, 1-es kódszám. Valamennyi űrhajónak: Egy pilóta magára maradt, fel kell venni. Válaszoljon, aki vételkörzetben van! Valamennyi űrhajónak...

Végül egy sziklatömb hasadékában táborozott le, amely éppen abba az irányba nézett, ahonnan jött. Remekül áttekinthette innen a felszínt, csak egy-egy domb vagy nagyobb szikla korlátozta látóterét. Ugyanakkor az égboltot is megfigyelhette a horizontnak az északnyugati és északkeleti irány közé eső szakasza fölött.

– Kérem a diagnosztika-könyvtárat – adta ki az utasítást.

A munkaruha buborék alakú burájának alsó fele elhomályosult, és az alrendszer jelezése jelent meg rajta világító sárga betűkkel. Tekintete végigfutott a sorokon.

– Mozgatórendszerek.

A lista közepe táján az egyik sor kétszer felvillan, és egy újabb jegyzék jelent meg. Ilyen módon Derec addig dolgozott, amíg az alsóbbrendű vezérlőegység áramköreinek és logikai útvonalainak finom labirintusa be nem töltötte a fél képernyőt. Feszült figyelemmel tanulmányozta a tervrajzot.

– A fene egye meg! – mormogta félhangosan.

Azt találta, amitől félt. A vezérlő nem egyszerű mechanikai áttétellel működött, amelyet könnyen ki lehetett volna iktatni. A láb szervóáramköreiben visszacsatoló hurok rejtőzött. A hurok a következőkről értesítette a munkaruha vezérlőmechanizmusát: „Ne engedd, hogy a ruhában dolgozó akkora erőt fejtsen ki, amely meghaladja a másodpercenkénti X dynt.” A gyorsan alkalmazott kis erőket és a lassan alkalmazott nagy erőket átengedte a visszacsatolás. De a gyorsan alkalmazott nagy erőt, amelyre Derecnek szüksége lett volna, határozottan leblokkolta.

Ha elég idő állt volna rendelkezésére, talán átprogramozhatta volna az alsóbbrendű vezérlőket, de a mostani körülmények között csak radikális sebészi beavatkozást hajthatott végre. Szerencsére az erősokszorozó munkaruhákat úgy tervezték, hogy a szabadban is lehessen javítani őket, ami már nem egy munkás életét mentette meg.

A ruhához csatolható különféle „kezek” a combtájék két kidomborodó rekeszében pihentek. A jobb karhoz Derec egy világító mikromanipulátort, a másikhoz egy ponthegesztő lézert választott.

Egyszer csak megmozdult alatta a föld, és valóságos kőzáró zúdult ruhája tetejére. – Törlés – adta ki az utasítást. A buborék ismét áttetszővé vált, és hátborzongató kép tárult Derec elé. A támadó űrhajó megjelent az égbolt nyugati peremén. Még mindig eszeveszett összevisszaságban tüzelt, tatóngó sebeket ejtve az aszteroid felszínén. Derec attól tartott, kifut az időből.

– Zárd le a 24-es alrendszert! – Ez azt jelentette: nincs visszaút. Mivel a láb vezérlését kikapcsolta, nem tudott többé egy lépést sem tenni.

A módosításhoz át kellett égetnie három áramkört, a negyediket pedig egy szomszédos kisegítő áramkörhöz kellett csatlakoztatnia. Minden azon múlt, hogy az apró lézer milyen pontosan talál célba. A legkisebb bizonytalanság is annyi áramkört tehet tönkre, hogy az erősokszorozó örökre megbénul.

A munkaruha célzókészülékével Derec hibátlanul végrehajtotta a feladatot a jobb lábon. De amikor a balt vette munkába, a hatalmas robbanások olyan erős rezgést keltettek, hogy a kiválasztott pont is vibrálni kezdett a célkeresztben. Miközben megpróbálta ellensúlyozni a talaj mozgását, ismerős hang ütötte meg a fülét a hangszórón keresztül:

– Derec, kérem, figyeljem rám! Derec, hagyja abba! Ez örültség...

Észak felé kétszáz méterre, egy domb lejtőjén egy robotot pillantott meg. Monitor 5 a karját lengetve közeledett. Könnyed léptekkel haladt, mintha az imént nem is sérült volna meg a lába.

Ugyanakkor Derec azt is észrevette, miért remeg erősebben a föld. A kalózűrhajó sokkal közelebb járt, mint ahogy számított rá: csaknem a feje fölött lebegett. Ismét csapdába került: a támadók azzal mentik meg, hogy megölik, a robotok pedig azzal ölik meg, hogy megmentik.

– Takarodj! – sziszegte Derec a mikrofonba.

– Derec, vissza kell térnie a létesítménybe. Itt veszélyben van.

A támadó űrhajó valószínűleg észrevette a robotot, mert a síkságon lépkedő Monitor 5 és a sziklahasadékban álló Derec közé egyszer csak célzott lézertűzök zárotüze zúdult.

A lövések nem azokból a nagy teljesítményű fegyverekből eredtek, amelyeknek energianyalábjai rázkódtattak a földet, és szemmel láthatóan az ágyúk kezelői sem Derecet vették célba. Errefelé csaknem mindenütt olvadékonny jég borította a tájat. Egy robbanás nyomán valósággal elpárolgott a domb teteje a robot mögött, a másik pedig mély árkot vágott Derec és a gépember közé.

Derec sejtette, hogy ez sem fogja feltartóztatni Monitor 5-öt, és nem is tévedett. A robot négykézláb lekúszott az árokba, a gomolygó gőzfelhő közepette, és Derec szem elől vesztette.

Most azonban nem tudott a robot sorsáért aggódni. Fogait összeszorítva folytatta a munkát a

bal oldali alsóbbrendű vezérlőn. A munkaruha merevségét és önműködő irányzórendszerét kihasználva hamar végzett. A három főleges áramkör atomjaira hullott, és apró, fémes füstpamacskok alakjában párolgott el. A két másik egység párhuzamos vezetőkei elolvadtak és összehegedtek.

– Derec! – kiáltotta hirtelen Monitor 5. – Itt van! A jégben! Megtaláltam!

A fiatalember felpillantott. A tüzelés abbamaradt, de a robot is eltűnt. – Zárd a rekeszeket! – adta ki az utasítást, majd bekapcsolta a rádiót. – Monitor 5, térj vissza az állomáshelyre! Semmit sem tehetsz értem.

Ekkor az árok peremén egy apró ezüstös tárgyat markoló fémkéz jelent meg. Egy perccel később Monitor 5 kikászálódott a mélyedésből. Elindult Derec felé, és diadalmasan lengette a feje fölött az ezüstös tárgyat.

– Itt van a kulcs, Derec. Vegye át...

A robot öröme nem tartott sokáig. A kalózúrhajó hatalmas tömege vészjóslóan lebegett a fejük fölött. Monitor 5 alig tett néhány lépést, amikor ismét tüzelni kezdtek a lézerek. A vörös célzósugarak úgy táncoltak a jégen, akár a reflektorok fénycsóvái egy sötét színpadon.

Egy pillanatig úgy tűnt, hogy a robot elkerüli a pusztulást. Aztán több mint tíz lépésre a szikla lábától egy lézersugár izzó pengéje kettéhasította a törzsét. Monitor 5 széthulló fém alkatrészei kékeszöld lángok között, néma robbanással a semmibe veszttek.

De nem teljesen! A robbanás nyomán különféle töredékek repültek minden irányban. Az egyik legnagyobb darab, amely olyan gyorsan pörgött, hogy Derecnek fogalma sem volt róla, mi lehet, éppen feléje szállt. Amikor a földhöz csapódott, egy darabig még csúszott a jégen, aztán megállapodott. Az ifjú csak akkor ismerte fel, hogy ez Monitor 5 jobb karja, a vállizülettől az ujjak hegyéig.

És az ujjak szorításában még mindig ott csillogott az ezüstös tárgy – egy nagyjából ötször tíz centiméteres téglalap, amelynek alakja leginkább egy távirányítóra vagy egy memóriablokkra emlékeztetett.

Ez volna, amit a robotok olyan megszállottan kerestek egész idő alatt? Ha igen, akkor miért próbálta utolsó erőfeszítésével Monitor 5 nekem adni, tűnődött Derec.

Egy pillanatig habozott. A tárgy felvétele újabb kockázatot jelentett abban a vállalkozásban, amely egyébként is életveszélyessé vált már a számára. De azt is tudta, képtelenség, hogy egyszerűen itt hagyja heverni a földön. Letépte a különleges szerszámokat a munkaruha csuklójáról, és visszacsatolta rájuk az általános rendeltetésű fogókat.

– Energiafeltöltés a 24-es rendszerbe – kiáltotta, és a munkaruha állapotjelzőjének egyetlen piros lámpája is zöldre váltott. Úgy ereszkedett le a lejtő alján heverő karhoz, hogy ezt a mutatványt inkább esésnek lehetett nevezni. Mivel átalakította a láb szervóberendezését, nem tudta vezérelni többé lépteit, de így is elvergődött odáig. Jobb kezével felemelte a tárgyat tartó kart, és szorosan rácsatolta fogóját.

Amikor újból kiegyenesedett, fürkészve pillantott az égre, hogy bemérje a támadó úrhajó távolságát és látószögét. Lábaik fölemelte a két vezérlőpedálról, mire az úrruha térdre roskadt. Ekkor teljes erővel beletaposott a pedálokba. A lábak megsokszorozott erővel egyenesedtek ki hirtelen. A munkaruha elrugaskodott a felszíntől, és apró úrjárműként vitte Derecet randevúra az úrhajóval.

Elve vagy halva, de a fedélzetre jutok...

Egyszer csak a kisbolygó egész felszíne megremegett és felemelkedett, mintha az aszteroid megvonaglott volna kínjában. A robotok elpusztították önmagukat, és a robbanás által feltépett tömbök gigantikus srapnel módjára repültek szerteszét.

A kalózúrhajó tűzállásai szinte azon nyomban életre keltek. Derec először azt hitte, rá céloznak, hogy megsemmisítsék, mielőtt elvész a körülötte kavargó jég- és sziklatörmelék áradatában, amely a kisbolygó belsejéből tört elő. De aztán úgy látszott, a fegyverek éppen azokat a kisebb, gyorsan mozgó koloncokat veszik célba, amelyek veszélyesen közeledtek

feléje.

Bármilyen volt is a szándékuk, a tüzelés összehatása ugyanazzal az eredménnyel járt. Amikor Derec már csak százméternyire lebegett a űrhajótól, és keresni kezdte azt a pontot, ahová szabad karjával rácsatlakozhat, a munkaruha burájának homloklapja vakító kékes fénnel felvillant, és a ragyogás úgy sugárzott szét minden irányban, akár egy világító amőba.

Derec végtagjai elzsibbadtak, érzékszervei összezavarodtak. Mielőtt elhalványult a fény és ráborult a sötétség, még utoljára azt gondolta: *Csak ne kezdődjön előlről minden!*

Ahhoz képest, hogy milyen felfordulás közepette vesztette el eszméletét, Derec nyugodtan és könnyen tért magához. Nem tudta felbecsülni, mennyi ideig volt ájulatban, de biztosan tovább tartott néhány percnél. Már nem az idegen űrhajón kívül tartózkodott, sőt nem is az erősokszorozó munkaruhában. Hanyatt feküdt valami kemény padlón, és a mennyezetet bámulta, amelyen apró ajtók sorakoztak.

Hirtelen felkönyökölt, és megvizsgálta környezetét. Keskeny szobában volt, amely akár folyosó is lehetett. A hosszú falakat még több ajtó – csupa tárolórekesz? – borította, a helyiség két végében egy-egy kijáratot látott – legalábbis a hosszú fémellipszisek alapján erre következtetett.

Derec nem sok időt vesztegetett a kijáratok vagy a tárolórekeszek szemrevételezésére. Aranybarna, göndör szőrű, természetes állat ült az ágy közelében, és őt figyelte. Leginkább olyan kutyára emlékeztetett, amely kisebb egy bernáthegyinél, de a szeme olyan élénk, akár egy farkasé. Kutyához képest viszont a pofája túl laposnak, a füle túl hosszúnak és hegyesnek tetszett, mellső lábai pedig nem mancsokban, hanem sűrű, virsliszerű ujjakban végződtek.

Akármi volt is, Derec soha életében nem látott még ilyet. Lassú, óvatos mozdulatokkal ült fel, nehogy támadásra készítse a teremtményt. Amikor a művelet sikerült, a különös szerzet puhán előrelépett és meghajította a fejét.

– 'ol érzed magad? – kérdezte furcsa torokhangon.

Derecnek akkor sem érthette volna nagyobb meglepetés, ha a lény hirtelen megrázkódik és pillangóvá válik. Nemcsak beszélt, de ráadásul űrvilágnyelven – bármilyen furcsán ejtette is a szavakat.

– Azt... azt hiszem – hebegte.

– Esz rremek! – örvendezett a lény. – Aranimas elégedett lesz! Nem akarja, 'ogy ba'od essék.

– Erre az lett volna a legjobb biztosíték, ha nem lövet rám.

– 'a tüsszeltünk uolna rrád, el is találtunk uolna – válaszolta fogsorát kivillantva az idegen, de ábrázatáról nehezen lehetett eldönteni, hogy ez mosolygás-e vagy fenyegetés.

Noha nehezen lehetett kihámozni ennek az üzenetnek az értelmét, a testbeszéd egyértelműbb jelzést adott. Derec megfigyelése szerint az idegen úgy kuporgott a földön, hogy bármikor felpattanhatott. Az ágy szélén ülve hátrányosabb helyzetben érezte magát, hiszen a másik fűgében és könnyebben elérhette, s erről egy pillanatra sem feledkezett el, amikor az idegen szemébe nézett. Tekintetük azonos magasságban találkozott, s Derecnek félelem és szorongás fogta el.

Mint valami lassított filmben, megérintette a háta mögött a falat, letette a lábát a földre, és kiegyenesedett. Az idegen erre nem tett mást, csak szintén felemelkedett. Ahogy ott álltak, a lény két fülének hegye csak Derec melléig ért, és ő ettől a magasságkülönbségtől máris jobban érezte magát.

– Te meg miféle alak vagy? – kérdezte.

– A barrátod – válaszolta az idegen. – Mit szeretnél még tudni?

– Száznegyven gyarmatosított világ létezik, de egyiken sem élnek hozzád hasonló lények.

– A'onnán én 'övök, kétszáz gyarmatosított világ létezik, és egyiken sincs 'ozzad 'asonló lény – mondta vigyorogva az idegen. Ezúttal a körülmények inkább mosolyra utaltak, ezért

Derec úgy döntött, hogy ezt a fintort annak tekinti.

– Gyerre! Aranimas már vár.

– Ki ez az Aranimas?

– Aranimas asz úrr'a'ó főnöke. Meglátod – fordult meg az idegen, és elindult a távoli ajtó felé.

– Várj! – szólt utána Derec. – Mi a neved?

A lény megtorpant, és hátrafordult. Szájából az emberi beszéd egyetlen hangjára sem emlékeztető zaj patakzott elő – valami olyasféle morgás, amelyet időnként sziszegő és pukkanó zörejek szakítottak meg. Aztán az idegen szája vigyorra húzódott. – Ki tudod mondani?

Derec bambán rázta a fejét. – Nem.

– Gondoltam. Most már gyerre. Nem okos dolog Aranimast meguárrakoztatni.

Az idegen fűrgén szökellő léptekkel vezette át Derecet három ahhoz hasonló szobán, amilyenben felébredt. Közben Derec eltöprengett kísérője és a hajó felépítése közötti ellentmondáson. A tárolórekeszek messze a feje fölött sorakoztak; aligha tudta volna elérni őket ez a kutyaféle idegen még egy nagy ugrással is. Ha nem olyan fűrge, mint egy földi főemlős, biztosan csak létrával tud hozzáférni tartalmukhoz.

Hatásos térkihasználás – rettenetes ergonómiai tervezés, gondolta Derec kritikusan.

Egy apró, hatszögletű szobába értek, amelyben épphogy elfértek ketten. Úgy festett, mint egy kerékagy a folyosók küllői között, mert mindegyik falon azonos ajtó látszott. Az idegen bevárta Derecet, aztán belépett az egyikben.

– Hová vezet a többi ajtó?

– Nem árrul'atom el – válaszolta a lény vidáman.

A kerékagyon túl egészen más képet mutatott az úrhajó belseje. Noha ugyanolyan sok fal és apró tér váltogatta egymást, az elválasztókat vagy durva háló alkotta, amely leginkább kerítésre emlékeztetett, vagy hatalmas, ablakszerű kivágások tátongtak rajtuk. A hálók és kivágások révén messzire el lehetett látni, így az embernek az az érzése támadt, hogy nem egy szűk térségben, hanem egy nagy méhkasban halad.

Ezen a fedélzeten a legnagyobb csarnok szemmel láthatóan éppen előttük terült el. Derec az idegen válla fölött előrekémlelve egy vezérlőközpontra emlékeztető termet pillantott meg, és egy háttal ülő figurát a műszerfal előtt. Ismerősnek, de nem emberinek tűnt az alak, ugyanakkor valami zavarba ejtő is látszott rajta.

Amikor a kutyalény bevezette a vezérlőközpontba, Derec rájött, miért érezte a furcsa ellentmondást, és kinek – vagy minek – a számára tervezték a tárolófolyosókat. A műszerfalnál ülő idegen alakja kétségtelenül humanoid volt, így Derec is emberi vonásokkal írta le magában – szikár test, vékony nyak, csaknem kopasz fej, sápadt bőr.

Aranimas azonban még ülve is magasabbnak látszott Derecnél, és karjainak fesztávja akkora lehetett, mint egy kondorkeselyű szárnyaié. A patkó alakú vezérlőpult közepéről kényelmesen elért bármely pontot, holott az asztal két vége legalább háromszor olyan messze eshetett egymástól, mint amit egy ember átfoghat két kinyújtott karjával.

Aranimas előtt egy hatalmas, ívelt képernyőn a kisbolygó felszínének nyolc különböző nézete látszott. Legtöbbjüket kék vonalas célzórács és számos apró jel borította, ezeket Derec számoknak vélte. A jelek némelyike szüntelenül átalakult, a többi pedig váltakozva követte Aranimasnak a vezérlőpulton végrehajtott mozdulatait, a robbanások kavargó alakzatait és a felszín módosulásait.

– Praxil, denofah, praxil mastica – harsogta a lény valamilyen mikrofonba. – Deh feh opt spa, nexori.

Derec előrelépett. – Aranimas?

Az idegen enyhén balra fordította fejét, és Derec hátán végigfutott a hideg. Aranimas

fejének oldalán egy kidudorodó golyóból gyíkszerű szem meredt rá. Hátról nézve Derec fülnek vélte ezeket a szemgolyókat.

– Csss! – intette csendre a kutyaféle, és kezénél fogva hátrafelé cibálta. – Ne zauarrd a főnököt. Akkor beszél ueled, 'a befe'eszte.

Aranimas visszafordult a pulthoz, és tovább karattyolt. Derecben az a benyomás alakult ki, hogy utasításokat oszt, korhol, ösztökél, dorgál, megjelöli a céltárgyakat és irányítja a fegyverkezelőket. Semmilyen mozgás nem látszott a felszínen, kihaltak tünt minden, mégis folytatódott a tébolyult pusztítás.

Derec néhány percig türelmesen nézte, de aztán nem állta meg, hogy közbe ne szóljon: – Semmi sincs már odalenn – tört ki belőle. – Azok már a levegőbe röpítették az egész telepet. Minek lövöldöztök még?

– Gyakorrlás – vetette oda Aranimas. Szoprán hangjában szinte trillázott az „r”.

Még tíz percig tartott a tüzelés, miközben energiawattok milliói zúdultak fölöslegesen egy semleges és élettelen világra. Aztán Aranimas ujjai végigfutottak a kapcsolókon, és a képernyő elsötétült.

– Rijat – jelentette ki, és forgószekével feléjük pördült. – Mi a neved?

– Derec.

Aranimas csupán az egyik szemét tartotta rajta; a másikkal szórakozottan pillantott körbe. Derec el sem tudta képzelni, hogyan láthatja valaki a világot ilyen módon. Az idegen agya ide-oda kapcsol a két kép között, ahogy egy tévérendező válogat a kameraállások között? Vagy a két látvány valamilyen módon összeolvad?

– Ez az eszköz, amivel megtámadad az úrhajómat, micsoda? – érdeklődött Aranimas.

– Egy erősokszorozó munkaruha... csak megváltoztattam a láb szervóberendezését, hogy teljes energiával működjön. De én nem támadtalak meg benneteket. Menekültem!

Aranimas másik szeme is előrelendült, és Derecre szegeződött. – Fogoly voltál?

– Baleset folytán az aszteroid felszínére kerültem egy mentőkapszulában. A robotok megtaláltak, és nem engedtek szabadon. Ei kellett lopnom tőlük ezt az eszközt, hogy meglépjek.

– És honnan jöttél, mielőtt a baleset ért?

– Nem tudom – mondta bizonytalanul Derec. – Semmilyen korábbi dologra nem emlékszer.

– Ne 'azud' neki! – suttopta a kutyaféle. – Feldü'ited.

– Nem hazudok – méltatlankodott Derec. – Csak annyit mondhatok, hogy öt nappal ezelőtt nem léteztem. Mindössze ennyit tudok arról, hogy ki vagyok.

Amíg Derec beszélt, Aranimas benyúlt ruhája ráncai közé, és előhalászott egy apró aranypálcát. Ennek láttán a kutyaféle szűkülve lekuporodott és félig elfordult.

– Ó, egek! – vinnyogta. – Megmondtam!

Aranimas a pálcával Derecre mutatott, és a fiatalember kézfejen halványkék fénysugár kezdett táncolni. Felordított fájdalmában, és térdre vetette magát. Úgy érezte, mintha lángoló kemencébe dugta volna a kezét, csak éppen nem égett le a bőre, és az idegvégződése is sértetlenek maradtak. A fájdalom mindaddig hullámokban zúdult végig rajta, amíg ki nem szívta belőle az utolsó csepp erőt is, és már a torkán akadt az üvöltés, mert ahhoz is gyenge volt.

– Tudok egy s mást a robotok meg az emberek törvényeiről – jegyezte meg hidegen Aranimas, míg Derec a padlón vonaglott. – Az emberek robotokat építenek, hogy azok szolgálják őket. A robotok követik az emberek utasításait. Ha te voltál az egyetlen ember a kisbolygón, ebből az következik, hogy a robotok a te fennhatóságod alá tartoztak, és a te céljaidat szolgálták.

Aranimas a mennyezet felé irányította a pálcát, és a kék derengés eltűnt. Vele együtt eltűnt a fájdalom is, de az emléke megmaradt. Derec az oldalán feküdt, zihálva kapkodta a levegőt.

– Majd kiszedem belőled, ki vagy, és mit tudsz arról a tárgyról, amelyet a fedélzetre hoztál –

mondta Aranimas nyugodtan. – Ha meg akarsz szabadulni a fájdalomtól, csak annyit kell tenned, hogy bevallod az igazat.

Szenvtelenül trillázó hangja után az arca is éppoly érzéketlen maradt, amikor az aranypalcát ismét Derecre irányozta.

8. fejezet

A HŰSÉG PRÓBÁJA

Egy ponton vége lett. De ezúttal Derec nem volt olyan állapotban, hogy tisztán felfogja, miért hagyta abba a kínzását Aranimas. Csak halványan emlékezett rá, hogy a főnök eltávozott, őt pedig a kutyaféle vonszolta ki a vezérlőközpontból.

Nem tudott talpra állni, így tehetetlenül túrte, hogy a lény a méhkasszerű térség másik egységébe hurcolja, és lefektesse egy takaróval borított kemény priccse. Tudata időnként lebegve visszatért, néha derengő képeket látott, amint a kutyaféle magányosan kuporog mellette, máskor pedig csak az ágyán feküdt fáradtan, és zavaros gondolatok jártak a fejében.

Egyik világos pillanatában tudatára ébredt, hogy az idegen egy csésze tiszta folyadékot tart elé, és gyötrődve felkönyökölt.

– 'obb, 'a elárulod Aranimasnak, amit 'allani akarr – suttozta a fülébe a lény, míg odakínálta a csészét.

Derec előrebillentette a fejét, és a csészéért nyúlt. Jobb keze annyira remegett, hogy a ballal kellett megfognia a táncoló edényt, amíg kortyolta belőle a hús folyadékot. Olyan édes volt, mint a csurgatott méz, szinte simogatta érdes torkát.

– Mit gondolsz, mennyit bír ki egy ember? – dörmögte. – Ha tudnék bármit is, az első öt percben kitálaltam volna. Ha a főnököd így folytatja, hamarosan végleg kikészít. Miért nem hisz nekem?

A kutyaféle idegesen körbepillantott, és csak azután válaszolt. – Ismerred narwét?

Derec még azt sem igen értette, hogy ez egy fajnak vagy egy személynek a neve-e, de nyomban rávágta: – Nem.

– Aranimas ismeri narwét. Errőszakkal kell ráuenni, 'ogy őszinte legyen. 'a felteszel egy kérrdést narwénak, akkor 'azudik, uagy úgy tesz, mint 'a nem érrtené uagy elfele'tette uolna. Csak kínozni kell narwét és mindent beuall.

– De én nem vagyok narwe! – tiltakozott Derec erőtlenül. – Annyi esze sincs a főnöködnek, hogy ezt belássa?

– Aranimas aszt gondolja, te isz a narwe-trükköt alkalmazszod – magyarázta a kutyalény. – Eszen kíuül Aranimas igen dü'ös.

– Miért dühös rám? Én semmit sem tettem ellene.

– Amikor Aranimas dü'ös, mindenki bajban uan – sopánkodott az idegen. – A fetyuerrkeszelőknek nem kellett uolna elpusztítani a rrobotok fészket.

– Nem is ők voltak. A robotok tették.

– Asz nem számít. Aranimas akarrt elfogni robotokat, 'ogy neki dolgosszanak.

Derec lehunyta a szemét, és visszafeküdt. – Attól tartok, nem sokat tud elkapni belőlük.

– Aranimas elment, 'ogy megnészze, mit 'ozott a mentőcsapat – magyarázta a lény. – a tényleg nem sokat, még rrosszabb lesz, amikorr uisszajön.

– Nem tudsz segíteni valahogy? – könyörgött Derec. – Te hiszel nekem, igaz?

– Nem asz én dolgom, 'ogy 'iggyek uagy ne 'iggyek – vont vállat a kutyaféle. – Nem segít'etek.

Derec sóhajtva dőlt vissza a priccse, mocorgott egy darabig, majd lehunyta szemét. – Akkor a főnököd meg fog ölni, mert semmit sem tudok mondani neki. Talán jobb is így.

A kutyaféle kivette a csészét a kezéből, és felállt. – Mint 'a narwét hallanám. Ne 'ogy ilyet

mondj Aranimasnak!

Derec úgy riadt fel szendergéséből, hogy máris tudta, Aranimas visszatért, mert az idegen megragadta a karját, és ülő helyzetbe rángatta.

– Elég a játékból! – ripakodott rá Aranimas. – Elveszítem ám a türelmemet.

– Ez játék volt eddig? – kérdezte Derec kábultan. – Némelyeknek különös elképzelésük van a játékról. Emlékeztess rá, hogy ne pókerezsek veled, ha kés van a csizmaszáradban.

Néhány méterrel távolabb az ajtóban kuporgó kutyaféle erre lehunyta a szemét, és csóválni kezdte a fejét. Aranimas válasz helyett a ruhájába nyúlt a pálcáért.

– Várj! – tartotta fel tiltakozva Derec a tenyerét. – Nincs szükséged rá.

– Tehát úgy döntöttél, hogy megsztod velem, amit tudsz?

– Mindig is ez volt a szándékom. Csak te nem azt kívántad, amit én ajánlani tudtam.

– Ki fogom deríteni, ki vagy és mit tudsz arról a tárgyról, amelyet a fedélzetre hoztál – mondta megvetően Aranimas.

Derec lecsúsztatta a prices széléről a lábát, és kiegyenesedett. Még így is eltörpült Aranimas mellett, de legalább jobban érezte magát állva. – Az a helyzet, hogy éppen annyit tudsz rólam, mint amennyit én magamról, de akkor sem lennék meglepve, ha nálam többet tudnál az ezüstdobozról. Ám akad valami, amit jobban ismerek, mint te, és ezek a robotok. Mennyire váltak be a reményeid?

Aranimas egyik szemével vészjósló pillantást vetett a kutyaféle irányába, mire a szőrös lény alázatosan behúzta a nyakát, és visszavonult az ajtónyílás mögé. – Csak töredékeket találtunk – bökte ki Aranimas. – A robotjaid igen jó hatásfokkal pusztították el magukat.

– Nem az én robotjaim voltak – vetette közbe Derec. – De miért nem mutatod meg, mid van?

Aranimas lelógatta mindkét karját, és elmerülten kezdte dörzsölgetni a térdeit, miközben Derec ajánlatát mérlegelte. – Igen – mondta végül hangosan. – Ez jó próba lesz, hogy meggyőződjem szándékaidról és hasznavehetőségedről. Építész nekem egy robotot.

Derec elsápadt. – Micsoda?

– Ha tényleg semmit nem tudsz arról, hogy ki vagy, akkor más úrnak se hűséggel, se engedelmességgel nem tanazol. Ha építész nekem egy robotot, tudni fogom, hogy belenyugodtál a helyzetedbe és a szolgám leszel.

Derec nem ezt a pillanatot ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy fennkölt előadást tartson a szabadságról és a választás lehetőségéről, de még mindig nem fűlött a foga Aranimas feltételeihez. – És mi van, ha nem tudok építeni egy robotot azokból az alkatrészekből, amelyek a birtokodban vannak? Csak annyit mondtam, hogy sokat tudok róluk. De egy árva szóval sem állítottam, hogy gyártani is tudok egyet pusztán jóindulatból. Szükségem van alapvető alkatrészekre...

– Ha kudarcot vallasz, tudni fogom, hogy nem számíthatok rád és használhatatlan vagy a számomra – közölte Aranimas –, ezért nem vesztegetem rád a drága ellátmányt csak azért, hogy életben tartsalak.

Derec nagyot nyelt. – Hát akkor mire várunk? Mutasd a leltárt!

Aranimas egyáltalán nem kisebbítette a gondot, amikor a „töredékek” megnevezést használta mindarra, amit a gyűjtőcsapat hozott a kisbolygóról. Én inkább egy rakás roncsnak nevezném, gondolta magában Derec, amint ott állt az úrhajó raktárában, és a rablók által szerzett nyomorúságos prédát szemlélte. A legnagyobb sértetlen darabot – Monitor 5 karját – ő maga hozta a fedélzetre. A következő ép töredék egy felügyelő robot térdizülete volt. Derec úgy vélte, egykor ez is Monitor 5-höz tartozott.

A többi lelet csak egy-egy tenyérnyi hulladéknak bizonyult: itt egy csúnyán megperzselődött szabályozó, ott egy optikai érzékelő összetört lencsékkel, különféle limlomok, mint például

egy agyagedény cserepei. Sehol egy pozitronikus agy, egy mikrofúziós energiatelep – pedig mindkettő létfontosságú egység.

Nincs az a zseni, aki össze tudna állítani ezekből egy robotot, gondolta Derec. – Ez minden? – kérdezte csalódottan.

Szerencsére akadt más is. Az egyik tárolófolyosón Aranimas megmutatott két magas szekrényt, amelyben egy-egy robot pihent csaknem ép állapotban.

– Úgy látom, ez a szenvedélyed nem éppen mai keletű – lépett közelebb Derec, hogy megvizsgálja a gyűjteményt. Az új robotok ismerősnek tűntek, feltehetően házi használatra tervezték őket. Többet is megtudhatna róluk – honnan származnak, mire használták őket –, ha optikai mikroletapogatóval leolvashatná a sorozatszámok lemezeit, amelyek testük különböző pontjain helyezkednek el. De annyi világosan kiderült a számára, hogy nem ő az első emberi lény, akivel a rablók összeakadtak.

Úgy látszott, ennyi alkatrészből akár másfél robotot is összeállíthat. Az egyik robotnak hiányzott a feje, nyakának forgógyűrűje kicsavarodva és elgörbülve csatlakozott a törzshöz. Ez elárult valamit abból, milyen körülmények között szereztek a rablók a robotokat.

Sokkal fontosabbnak tűnt azonban Derec számára, hogy jelenleg csak egy pozitronikus agy áll rendelkezésére. Azt persze semmi sem szavatolta, hogy működőképes. A másik robot mellkasát valami fegyverlövedék tépte föl, jobb válla pedig olyan hullámosan gyűrődött össze, mintha erős hőhatás olvasztotta volna meg. Ez nemcsak attól a halvány reménytől fosztotta meg Derecet, hogy a kulcsfontosságú egységek épségben maradtak a robot törzsében, hanem arra is utalt, hogy az agy nem egészen zavartalanul látja majd el vezérlő feladatait.

De legalább hozzá lehetett kezdeni a munkához a siker csekélyke esélyével. Derec hátralépett a két szekrénytől, és felnézett Aranimasra.

– Akkor hát miféle szerelőműhelyt tudsz a rendelkezésemre bocsátani? – kérdezte színlelt könnyedséggel. – Készen állok, hogy belevessem magam a munkába.

Aranimas beleegyezően bólintott. – Megadom a lehetőséget.

Derec kérésének teljesítéséhez még mélyebbre kellett hatolni az űrhajó zavaros útvesztőjében. A kisbolygó belsejével ellentétben az ifjú itt teljesen elvesztette irányérzékét. Túl sok forduló és túl sok rövid folyosó váltogatta egymást, ráadásul túl kevés tájékozódási pont akadt. Amikor már végképp belezavarodott, hogy a vezérlőközponthoz viszonyítsa pillanatnyi helyzetét, feladta a küzdelmet.

De még így is hasznos ismereteket gyűjtött minden lépéssel. Kitapasztalta, hogy az űrhajó különböző részeiben nem teljesen azonos a légkör összetétele, és a tárolófolyosók egyúttal légszilipek szerepét is betöltik közöttük. Az egyik részlegben a levegő kaparta Derec torkát. A másikban sárga könnyek csurogtak Aranimas szeméből. Feltűnő módon csak a kutyaféle mozgott otthonosan valamennyi légkörben.

Az űrhajó nemcsak labirintusnak, de állatkertnek is elkelhetett volna. A fedélzeten legalább négy faj tanyázott. Aranimas törzséből Derec öt hasonló alakot látott, amelyek elfoglaltságuk alapján valamennyien magas rangúak lehettek. Csak a kutyaszerű alak tűnt fajtája egyetlen képviselőjének a fedélzeten.

Legnagyobb számban a hátborzongató ábrázatú narwék bukkantak elő, amelyek közül azért toborzott néhányat Aranimas, hogy a robotok szerepét lássák el. A narwéról kiderült, hogy alacsony, kopasz fejű, kétlábú, koponyáján szarvakra emlékeztető bütyköket viselő, vad és félelmetes külsejű teremtmény. De a bütykök csak valami ártalmatlan védőotkot alkottak a fejükön, mert Aranimas és a kutyaféle egyaránt félelem nélkül ütötte-rúgta a narwékat.

A negyedik faj tűnt a legérdekesebbnek és a legfélénkebbnek. Abban a részlegben, ahol Aranimas szeme könnyezni kezdett, Derec egy falon kúszó, különös ötlábú lényt pillantott meg, amely leginkább óriás tengeri csillagra emlékeztetett. Közeledtükre nyomban

visszahúzódott, és mire odaértek, el is rejtőzött.

Amennyire elbűvölte Derecet az idegen lények biológiai parádéja, annyira gondosan ügyelt, hogy még véletlenül se kerüljön érintkezésbe velük. Tudta, hogy testében milyen gazdagon tenyésznek a különféle biotikus társulások: baktériumok, vírusok, gombák és paraziták. Fogalma sem volt róla, mennyire különböznek tőle ezek az idegen lények. Csak reménykedhetett, hogy döntő az eltérés. Minél jobban hasonlít ugyanis alapvető felépítésük az övéhez, annál nagyobb a kockázata, hogy testének társbélői veszélyesek lehetnek rájuk nézve, az ő szimbiotikus társaik viszont őt, Derecet fenyegethetik.

Abban bízhatott csak, hogy Aranimas megtette a szükséges óvintézkedéseket, illetve megállapította, hogy ezek szükségtelenek. Derec arra alapozta ezt, hogy a rablók nyilván többször is kapcsolatba kerültek már emberekkel. A begyűjtött robotok és az idegenek által használt őrvilágnyelv legalábbis erről tanúskodott.

Ám így tovább szaporodott a rejtélyek száma. Derec határozottan tudta, hogy sohasem keresztezte még emberi lények útját egy másik értelmes életforma – nemhogy négyféle. A bolygóközi kapcsolatok megértéséhez eddig csak a történelmet és a gazdaságtant kellett ismernie, de nem a xenobiológiát.

Vajon arra utal a kalózok jelenléte, hogy ő messze az emberi élettér határain túl tartózkodik? Vagy az eddigi kapcsolatfelvételek államtitoknak minősültek, és csak azok ismerték, akikre tartozott? Mik ezek a rablók voltaképpen: pionírok, ércutatók, kalózok? Talán ugyanazt a valamit keresik, ami után a robotok kutattak? És megtalálván, hová viszik őt? A saját otthonukba vagy az övébe?

Nagy horderejű kérdések voltak ezek. Épp elég feszültség halmozódott fel a Föld és az űrlakók között anélkül is, hogy most egy véletlen tényező összezavarja a képet. Ha olyan támadás éri a bolygóközi védelmi hálózaton kívül rekedt emberi világok egyikét, mint amilyenek Derec volt szemtanúja, az félelmetes háborúhoz vezethet.

Így ért vissza gondolatban ahhoz a bizonyos ezüst tárgyhoz. Ha annyira fontos, mint amilyen konokul keresték a robotok, és ha tényleg annyi erőt és hatalmat képvisel, hogy a kalózok is érte jöttek, akkor túlságosan nagy ez a hatalom és erő ahhoz, hogy a kalózok kezében maradjon. Noha a saját gondjain kívül nem szívesen vette nyakába másokét, Derec most mégis kötelességének érezte, hogy megpróbálja visszaszerezni a tárgyat az emberiség nevében.

A műhely szerencsére olyan részlegben helyezkedett el, amelyet hagyományos légkör töltött ki, bár a levegő kissé száraznak és langyosnak hatott. Miközben Aranimas letelepedett egy székbe, és árgus szemekkel figyelte, miként rakják sorba a narwék a padlón a robotalkatrészeket, Derec végigböngészte a munkaasztalokat és polcokat, sarkában a kutyafélével, aki válaszgatott kérdéseire. Mire a szemlét befejezte, a narwék eltávoztak.

– Munka közben magyarázz el minden lépést! – szólt oda Aranimas, és összefonta a karját.

– Csak nem szándékozol végig itt ülni és figyelni?

– Meg akarom tanulni tőled mindazt, amit tudsz.

– Akkor angyali türelemre lesz szükséged – szögezte le Derec.

– Elbeszélésedből ítélve nem sok időbe telt, amíg átalakítottál egy bizonyos munkaruhát olyan eszközzé, amely elérte a szökési sebességet – jegyezte meg elgondolkodva Aranimas. – Ennek itt most rövidebb ideig kell tartania, hiszen csak egy robotot kell átalakítanod robottá.

– Ne gyerekeskedj! – kiáltott fel Derec égneke emelt karokkal. – Abban sem vagyok biztos, hogy sikerül-e az egész, nemhogy elég lesz-e ehhez egy vagy két óra.

– Magyarázd el a gondot – biztatta Aranimas.

Derec visszafojtotta kuncogását. Azt remélve, hogy meglazíthatja nyaka körül Aranimas hurkát, valóságos panaszárdatot tervezett a műhely hiányos felszereléséről, a nem megfelelő munkaeszközökről, csak hogy minél alaposabban elvegye Aranimas kedvét a várakozástól.

De kétségbeesését nem kellett megjárnia. Olyan készülékekre számított, amelyeket nem emberi kezekhez terveztek, de, gondolta, áll majd valaki a háta mögött az űrhajóról, és kisegíti. Arra azonban nem készült fel, hogy ilyen ócska barkácműhelyben kell dolgoznia.

– Az a gond, hogy hiányoznak a megfelelő szerszámok – szögezte le. – Szükségem van egy diagnosztikai munkaasztalra, egy maratóra, különféle mikromanipulátorokra... Itt semmi olyasmit nem találok, amivel ki lehetne alakítani egy integrált áramkör maszkját vagy egy áramköri nyomkövetőt...

Közben már rájött, hogy nem kellett volna mindezen meglepődnie. Aranimas nem érdeklődne ilyen mohón a robotok iránt, és nem várná el tőle, hogy megjavítsa őket, ha az űrhajó által képviselt kultúra alkalmas volna efféle gépek megszerkesztésére. Már az is szöveget üthetett volna a fejében és ráébreszthette volna, hogy az idegenek számítógép-technológiája meglehetősen hiányos, amikor észrevette, hogy önműködő célzórendszer helyett fegyverkezelőket alkalmaznak.

Aranimas felállt. – Amennyiben hozzáférhetőek az űrhajón, hozatok neked ilyen szerszámokat. Igényeidet pontosan ismertesd Rrullffal – a kutyaféle nevének Aranimas által rövidített változata csaknem kiejthetően hangzott –, és a lány majd elhozza neked őket, vagy téged vezet oda hozzájuk.

Lány? Derec meglepett pillantást vetett a kutyafélére. *Érdekes.*

– Köszönöm – mondta Aranimasnak, és elfordult, hogy munkához lásson. A következő pillanatban ezernyi döngő döngött a lapockái között, és vadul szurkálta. Levegő után kapkodva térdre rogyott, és a munkapad szélét markolta, nehogy a padlóra zuhanjon. Nem kellett hátranéznie, hogy kitalálja: Aranimas pálcája szegeződik a hátának.

– Ne kövesd el azt a hibát, hogy megpróbálsz becsapni – közölte a kapitány ridegen, míg a fájdalom odaláncolta Derecet a munkapadhoz. – Lehet, hogy nem értek a szerelés művészetéhez, de nem vagyok bolond.

– Én... én...

– Tartsd meg a kifogásaidat – mondta megvetően Aranimas, miközben a döngők elszálltak. – Engem csak az eredmény érdekel.

A munkapadra borulva Derec még idejében elfordította a fejét, hogy lássa, Aranimas visszadugja a pálcát abba a rejtett zsebbe, ahonnan előhalászta. Aztán hörögve megköszörülte a torkát, és erőtlenül bólintott. – Igenis, főnök.

Aranimas távozása után a kutyaféle arcán megjelent a szokásos hátborzongató mosoly. – Szerrencsés uagy, ’ogy Aranimas nagyon akarja a robotokat. Máskülönb, azt iszem, márr ’alott lennél.

– Köszönöm a derús biztatást – nyögte Derec. – Voltaképpen mire akarja őket használni?

– Nem találtad ki? Aranimas akarr ’elyettesíteni narwét robotokkal. Aranimasnak elege uan narwék ’isztérikus ’eleneteiből.

– Tudják a narwék, mit forgat a főnök a fejében?

– Narwék kifogástalanul uiselkednek, amióta főnök ezt elárulta nekik – válaszolta a kutyaféle vidáman. – Mirre uan szükséged a munká’oz?

Derec azonban most másvalamin törte a fejét. A kutyalány mindig kíméletesen bánt vele, akár barátságosnak is lehetett mondani, ez pedig azzal a kilátással kecsegtette, hogy szert tehet egy szövetségesre a kalózűrhajón. Ha együtt fognak dolgozni, itt az idő, hogy ne úgy gondoljon többé a kutyafélére, mint idegen *lényre*. Vagy akár *lánynya*.

– Kezdjük a legfontosabbal! Én még annyira sem tudom kiejteni a neved, mint Aranimas...

– Pedig asz is szörnyű.

– ...de mégiscsak szólítanom kell téged valahogy. Kiegyeznél vele, ha Wolrufnak hívnálak?

– Nem asz én neuem, de tudni fogom, kirre gondolsz, amikor eszt mondod.

– Éppen ezt akartam, Wolruf. Van néhány miniatűr vésett szöveg, amit el kell olvasnom.

Tudsz keríteni egy eszközt, ami segíthet ebben?

– Majd ’ozok ualamit – ígérte a lény.

A pásztázó nagyító, amivel Wolruf visszatért, régi vizsgálóműszernek látszott. Szemlencse helyett képernyővel, rögzített gyújtótávolsággal és apró látótérrel működött. De a keresőnyílásán beeső fény – az összes hiányosság ellenére – tökéletes megvilágítással emelte ki a sorozatszámok véseteinek finom barázdáit.

Amíg Derec végigpásztázta a tizenöt adatsort, Wolruf a válla fölött figyelte munkáját.

– Olvasol úrvilágnyelven? – kérdezte tőle Derec.

– Nem – válaszolta Wolruf. – Elárrulok neked egy titkot... aszérnt tanultam meg eszt a szabuánynyeluet, merrt nem bírrom ’allgatni, a’ogy Aranimas kerrébe törri a mi fa’unk nyeluét.

Derec elnevette magát, és ez a hang alaposan meghökkentette Wolrufot. – Tudod, most a robot egyik azonosítólapját olvasom. Megtudhatok belőle néhány dolgot, ami segít a roncsolódás mértékének megállapításában... Kiderül belőle a gyártó, a típus, a behangolás időpontja és a kereskedelmi adatok – magyarázta fölényesen.

Ilyen szellemben csevegett egy ideig, számtalan műszaki kifejezéssel fűszerezve magyarázatát abban a reményben, hogy napnál világosabban látszik nyitottsága és együttműködési szándéka, mialatt valójában nem magyaráz el semmit. Nem említette meg, hogy ha a robot a Földről származik, a címke arról is árulkodik, ki volt a tulajdonosa, vagy hogy a képernyő alján az a három titokzatos sor a program hozzáférési kódja és a beszabályozás műveletsora, amelyeknek segítségével nemcsak megjavíthatja a robotot, hanem a programját is megváltoztathatja.

– Mi uan odaírua?

– Ez egy Ferrier EG típus – magyarázta Derec. – Házi szolgálatra hozták forgalomba. – És személyi védelemre, tette hozzá magában. Egy testőr robot. – Behangolásának időpontja a 83-as szabványév.

Aztán elolvasott néhány szót fölötte, és megdermedt.

– Mi asz? – kérdezte Wolruf. – Ualami rrossz?

– Á... nem – suttogta Derec. – Csak a robotot az Aurórán jegyezték be.

– A te uilágodból ualó?

– Igen.

– És esz fontos?

– Ugyan – vágta rá Derec. – Nézzük a többit!

De *nagyon* is fontos volt. A kezében remegni kezdett a nagyítókészülék, ezért inkább fölkel a székről. Emlékezett az Aurórára! *Emlékezett a Hajnal Világára*. De nem olyan dolgok jutottak eszébe, amiket mindenki ismert; hogy az űrlakók első és sokáig a legkiemelkedőbb bolygója volt; hogy otthont nyújtott a híres Robotikai Intézetnek, ahonnan a robotika tudományának legfrissebb újdonságai kerültek ki.

Nem, Derec úgy emlékezett az Aurórára, mintha keskeny fénysugár hatolna át egy fekete függönyön: felvillant előtte egy űrkikötő, egy kertváros, egy idilli falusi táj. Valamilyen módon kapcsolatban állt vele, és ez a kötődés elég szoros volt ahhoz, hogy pusztán a szó ereje áttörje a falat, amely elválasztotta múltjától.

Végre valamit megtudott önmagáról. Az Aurórához tartozott. Sovány adat egy életrajzhoz, de kezdetnek biztató.

9. fejezet TITKOS SZÖVETSÉG

Egy diagnosztikai asztal vagy egy árva komputer hiányában Derec számára nem maradt más

választás, mint hogy életre keltse az egyik robotot, és annak hibakereső rendszerére támaszkodják. Mielőtt azonban eljutott volna eddig, háromdimenziós kirakós rejtvényt kellett megoldania.

A fej nélküli robot az EX sorozathoz tartozott, de az eltérés nem érintette azokat a részeket, amelyeket Derec kölcsön akart venni az EG helyreállításához. A sorozatgyártású robotokban a vázelemekkel ellentétben az aktív rendszereket szabványosított és cserélhető egységek alkották. Másképp nem is lehetett volna gazdaságosan előállítani őket. Így a fej nélküli EX típus vese nagyságú mikroatomfúziós energiatelepe az azonos dugaszolás révén felválthatta az EG típus belsejében a megsérült egységet.

De az energiatelep tokozása, amely a fő energiasínhez csatlakozó elemeket tartalmazta, szintén megsérült annak a harcnak a során, amely munkaképtelenné tette az EG robotot. Sajnálatos módon a tokozást már nem tervezték cserélhetőre, ráadásul a gyártás során a megszokott mikromágneses mező helyett merev kötéssel rögzítették a többi elemhez az EG törzsének belsejében. A gyártó cég a kevésbé költséges, hanghullámú ponthegeztést választotta.

A megfelelő szerszámok nélkül nagy kihívás volt a tokozások felcserélése. Derec először az EG belsejében megsérült tokozáson gyakorolt, majd a megszerzett tapasztalatot használta fel, hogy kiemelje a másik robotból a sértetlen darabot. Ez a művelet több mint két órát vett igénybe. De amikor elkészült vele, alig két perc alatt végrehajtotta az energiatelepek cseréjét.

Ezzel persze nem oldódtak meg egy csapásra a nehézségek. Valamennyi Ferrier típusban a robot által használt alapadatok könyvtára több, eltávolítható memóriakockában kapott helyet, közvetlenül a „kulcsosont” mögött. A robot kiterjedt pozitronikus emlékezete teljes egészében arra szolgált, hogy tapasztalás útján tanuljon.

A gyártó szempontjából ez az elrendezés azt jelentette, hogy nem kellett a robot feladatához szabottan beszükíteni a pozitronikus agy tevékenységét. A tulajdonos számára pedig azzal az előnnyel járt, hogy beruházása az idő múlásával nem vált elavulttá, tehát lényeges átalakításokra sem volt szükség.

Most Derecnek éppen ez okozott fejtörést. A fej nélküli EX robotban öt mélyedés sorakozott a memóriaegységek számára, és ezekből négyet töltöttek fel a gyártáskor. Az EG-ben viszont hét mélyedést számolt meg, és ebből ötöt töltöttek ki a gyártás során a megfelelő memóriakockákkal. Ám a két üres mélyedés meg három memóriakocka a csatlakozó mélyedéssel tönkrement ugyanabban a robbanásban, amely megrongálta az energiatelep tokozását.

Itt már semmit sem lehetett megjavítani vagy kicserélni. Sőt, a két megmaradt mélyedés közül az egyikbe mindenképpen a szabványos rendszeregységet kellett helyeznie, mert enélkül az EG robot semmit sem tudhatott meg saját felépítéséről és működéséről. Ilyen módon a fennmaradó egyetlen mélyedésre öt memóriakocka jutott, mindegyik tele fontos logikai és adatfeldolgozó áramkörökkel. Derecnek ezek közül kellett választania, s végül a matematikai memóriakockánál állapodott meg, de elrejtette a személyi védelem egységkockáját is, hátha szükség lesz rá még a jövőben.

A robot szemmel látható sérüléseinek leltárában szerepeltek még elszakadt kábelek, emiatt béna marad a jobb karja, s a kettős pörgettyűk közül az egyiknek beszorult a kardánfelfüggesztése. De az energiatelep és az adatkönyvtár helyreállítása után már csak egyetlen kritikus pont maradt: a pozitronikus agy.

Külsőre tömör, másfél kilós platina–irídium tömbnek látszott. Működését tekintve ebben jelentek meg azok az alapvető pozitromotorikus feszültségek, amelyek a robot tevékenységét irányították, valamint azok az időszakos feszültségek, amelyek a gondolatokat és döntéseket képviselték, de itt kapott helyet az a nagy integráltságú áramköri rendszer is, amely a tanulást tette lehetővé.

Derec abban reménykedett, hogy ennek az alapvető áramköri rendszernek az összeköttetései nem váltak véletlenszerűvé, ami könnyen megtörténhet egy pozitronikus aggyal, ha erős sugárzás éri. A robot eddig szerzett tapasztalatainak megmentésére már nem volt remény. A tartalék mikrocella, amely az idegpályáit frissítette fel generálszerviz alatt, már réges-rég kimerült, az idegpályák leheletfinom összeköttetései tönkrementek. A robot semmire sem emlékezhetett korábbi szolgálatából. De ha az agya sértetlen maradt, az újjáélesztés után zavartalanul működik majd.

Akárcsak én...

Az adott lehetőségekkel csupán egy módon vizsgálhatta meg a pozitronikus agy állapotát: be kellett kapcsolnia a robotot, és ki kellett próbálnia. Nyilvánvaló okokból ez veszélyt rejtett magában. A robotika történetének folyamán egykor még úgy tervezték a gépembereket, hogy örökre lezárják magukat, ha bármilyen belső hibát érzékelnek. De néhány száz év alatt a robotok tewezésének fejlődése ahhoz az új filozófiai szemlélethez vezetett, hogy be kell építeni a programba a hibatűrés és az önjavítás lehetőségét is. Derec ezért nem tudhatta, mi fog történni.

De mire éppen nekilátott, hogy kiderítse, Wolruf elunta a várakozást, vagy más kötelességek szólították, és szép csendben eltávozott. Ez szerencsés fordulat volt, mert amikor a gépmember feléled, olyan helyzettel kell szembenéznie, amilyennel eddig még egyetlen robot sem találkozott. El kell majd döntenie, eléggé „emberinek” tekintheti-e Aranimas és Wolrufot ahhoz, hogy engedelmeskedjék utasításaiknak és szükség esetén megvédje őket.

Mivel a robotokat rendszerint nagyon is fantáziátlanok terveztek, ezzel nem lehetett gond. Aranimas nyilvánvalóan idegennek látszott, emberre emlékeztető alakja ellenére. Wolruf pedig még idegenebb egy gépmember számára.

A robotok gyártói azonban általában nem szűkítették le az emberi lény meghatározását, inkább tág teret hagytak a felismerésnek. Egy maxruhába bújtatott erőművi munkás nem látszott éppen embernek, a robot mégis engedelmeskedett utasításainak. A robotok sosem voltak – nem lehettek – teljesen fantáziátlanok. Nem ítélték pusztán a külső alapján. Jóllehet egy hároméves gyermek embernek számít, a robotok mégis gyakran megtagadták tőle az engedelmességet.

Fennállt a veszély, hogy ha a program lehetőséget nyújt ilyen megkülönböztetésre, a robot rábukkan néhány azonos vonásra az idegenek és Derec között. Ha ez megakadályozható, Derec el volt szánva, hogy meg is teszi. Az Első Törvény értelmében a robot nem léphet fel ellene. De ha meggyőzheti róla, hogy az idegeneket nem illeti meg az Első Törvény szerinti védelem, talán felhasználhatja a robotot Aranimas ellen.

Izgatottan nyomta meg az energiarendszer kapcsológombját. Egy pillanattal később a sérült kar kivételével a robot valamennyi ízülete megmerevedett. Szemének részében piros fény jelent meg, és ritmikus lüktetésbe kezdett.

– Alfa, alfa, epsilon, ró – ejtette ki hangosan Derec azoknak a görög betűknek a sorát, amelyeket a robot azonosítótáblájáról olvasott le. – Sigma, tau, szigma.

Rövid szünet után a robot szeme hunyorgás nélkül kezdett izzani. – Állandó nyelvem a Galaktikus Szabvány aurórai dialektusa – szólalt meg. – Más nyelvkészlet nem áll rendelkezésemre pillanatnyilag. Elfogadható ez az ön számára, uram?

Derec szélesen elmosolyodott. A kisbolygón a robotoktól elszenvedett megaláztatások után örömmel hallotta az udvarias hangot. – Az aurórai dialektus tökéletesen megfelel.

– Értem, uram. Ki a tulajdonosom, uram?

– Én vagyok – válaszolta Derec. – De ezt ne áruld el senkinek. Ha ellentmondó utasításokat kapsz tőlem és valaki mástól, az én parancsaim mindig elsőbbséget élveznek.

– Értem, uram. Milyen néven szólíthatom, uram?

Derec nem szívesen közölte a robottal jelentéktelen, véletlenül felvett nevét. – Derec – bökte ki végül, mert pillanatnyilag nem jutott jobb az eszébe.

– Értem, uram. És én milyen névre hallgassak?

Derec visszafojtotta kuncogását. Ki vagyok én, hogy megmondjam a neved, amikor még az enyémet sem ismerem? – Amíg te leszel az egyetlen robot ezen az űrhajón, megfelel az Alfa.

– Köszönöm, Derec. Bekapcsolásom után önvizsgáló programom számos hibaállapotot jelzett. Alkalmas most az idő, hogy felmérjem ezeket?

– Egy pillanat – mondta elgondolkodva Derec. – Végig tudod pásztázni ezt a helyiséget?

– Igen, uram.

– Található valamilyen rejtett kamera körülöttünk?

– Nem tapasztalok semmilyen működő érzékelőt, Derec.

– Jól van. Hallgass ide figyelmesen! El kell valamit mondanom neked arról, mi történik körülöttünk. Ellenséges létformákkal benépesített űrhajó fedélzetén tartózkodunk. Ezek a létformák rejtett veszélyt jelentenek a számunkra. Amíg nem utasítlak másképp, nyomban merev, várakozó állapotra kell átkapcsolnod, mielőtt társaságot kapunk vagy elhagyom a műhelyt.

– Értettem. Nem akarja a tudomásukra hozni, hogy működőképes vagyok.

– Pontosan.

– Lehetséges, hogy ezek a várakozó állapotok hosszabb időt vesznek igénybe, uram?

– Persze.

– Kérhetek valamilyen feladatot, amelynek a megoldására fordíthatom ezeket az időszakokat?

– Biztosan találunk néhányat – nyugtatta meg Derec. – Pillanatnyilag az a gond, hogy téged tákoljalak össze valahogy. Lássuk az első rendellenességet a hibalistádról!

Derec úgy szerzett tudomást Wolruf közeledéséről, hogy a robot hirtelen megmerevedett, és szemei kihunytak. Néhány másodperccel később a kutyaféle belépett a műhelybe, s odaügetett Derec székéhez. Itt két lábra állt, gyors pillantást vetett a robot kibontott belső mechanizmusaira, majd az ülő Derechez fordult. Valahogy nem látszott olyan élénknek, mint korábban.

– Aranimas 'elentést uárr a munka állásárról.

– Közölheted Aranimasszal, minden remény megvan rá, hogy néhány napon belül birtokba vehessen egy robotot.

– 'ány nap múlva?

– Nem tudom – tette le Derec a fáziskeresőt, amellyel az áramköröket vizsgálta. – Még azt sem tudom, mennyire sikerült összekalapálnom ezt a gépembert. Már kicseréltem néhány sérült alkatrészt. Most éppen megpróbálom kibogozni a jobb kar szervóösszeköttetéseit, amelyek ugyancsak összekuszálódtak. Áruld el, ti tettétek tönkre ezeket a robotokat, vagy így találtatok rájuk?

– Nem árrul'atom el – tiltakozott Wolruf, és elindult az ajtó felé. – Átadom asz üzenetet Aranimasnak.

– Várj egy percig – emelkedett fel a székről Derec. – Azt is megmondhatod neki, hogy nem fogok dolgozni látástól vakulásig. Szükségem van pihenésre és egy csendes zugra, ahol békén hagynak.

– Aranimas ürr'a'ó'án nem könnyű pi'enni – jegyezte meg Wolruf, és a padlóra mutatott. – Alud' itt!

Ez nem is látszott olyan riasztó megoldásnak, mivel Derec tudta jól, szüksége lesz némi magányra. – Nem akad valami párna meg takaróféle?

A kutyaféle halkán füttyentett, amit Derec sóhajtnak vélt. – Szerrszek ualamit – mondta megadóan, aztán elindult.

– És van rá lehetőség, hogy ehessenek is?

A sóhaj ezúttal zihálásként hangzott. – Szerrszek ualamit.

– Tudod mit, Wolruf – lépett hozzá Derec. – Miért nem mutatod meg, hol tartjátok az

élelmiszert, hogy magam is idehozhassem, amikor éhes vagyok? Legalább nem kellene annyit rohangálnod miattam.

Wolruf meglepetten ráncolta össze a képét, aztán gondterhelten jelentette ki: – Aranimas aszt akarr'a, dolgoosz, ne ro'angál' 'iába. Esz asz én feladatom.

– Elég dolgod akad anélkül is – bizonygatta Derec. – Ha Aranimas nagy hűhót csapna miattam, mondd meg neki, hogy én követelem. Az eredményes munkához időnként ki kell szabadulnom ebből a műhelyből, hogy kissé kiszellőztessem a fejem.

Wolruf félrehajtott fejjel töprengett, végül megszólalt: – Rrendben. Megmutatom, 'ol uan. – Remek. Ja... és még valami. – Noha kellemetlen érzést keltett benne egy idegen Tisztálkodó gondolata, Derecben hirtelen tudatosodott a sürgető kényszer. – Nekem... hm... kiválasztási... szükségleteim vannak. Nem tudom, hogy ti... szóval... van valahol...?

Wolruf elnevette magát, ami leginkább dorombolásnak hatott. – 'át persze. Tyerre, aszt is megmutatom.

Ebben az órában mintha kevesebb idegen nyüzsgött volna az úrhajóban, ami arra készítette Derecet, hogy eltöprengjen a fedélzeten utazó különféle fajok alvási ritmusán. Ez a kíváncsiság motoszkált a fejében azalatt is, amíg Wolruf megmutatta neki a Tisztálkodót, kiválasztotta számára az éléskamrából azt a három ételt, amelyet biztonságosnak vélt, és visszavezette a műhelybe. Derec ekkor már biztosra vette, hogy a kutyaféle elfáradt, és amikor a lény magára hagyta, fogadni mert volna, hogy aludni tér.

Nem látott semilyen zárat a műhelyajtón. Egyetlen narwe sem állt őrt, hogy figyelemmel kísérje érkezését és távozását. Szinte tálcán kínálkozott a lehetőség. Wolruf biztosan nem fogja megzavarni. Talán Aranimas is alszik most. Derec arra gondolt, felderíthetné az úrhajó szerkezetét, és beleszimatolhatna a korábban látott több száz tárolótartály némelyikébe.

De az is lehet, hogy Aranimas jelentést vár Wolruftól, és hamarosan betoppan, hogy személyesen ellenőrizze Derec munkáját. Vagy talán sohasem alszik. Talán agyának felépítése nem is teszi szükségessé az időszakos „selejtezést”, vagyis az álmot, anyagcseréjének órája egyenletesen ketyeg ahelyett, hogy váltakozva követnék egymást az éber és a pihenő szakaszok.

A bizonytalanság lehűtötte Derec felderítő kedvét, legalábbis egy időre. Nekilátott hát a magával hozott ételeknek, elrágcsált néhány vastag kétszersültet, elmajszolta a kék-fehér pöttyös, zsíros kenőcs egy részét, és kortyolt rá a mézédés italból. Bár ízlelőbimbói mindezt gyanakodva fogadták, egyik sem riadóztatta a gyomrát.

Amikor végzett az étkezéssel, ólmos súllyal nehezedett rá a fáradtság. Alfát készenléti állapotba helyezte, majd kigöngyölte a takarót a padló egyik szabadon maradt részén, és elnyújtózott. Ez a vékony pokróc nemigen enyhítette a padlólemezek keménységét. Aranimasnak talán tökéletesen megfelel, mert vékonyabb testalkatú. Derec azonban kényelmetlenül forgolódott, sehogy sem találta helyét.

Mennyi ideje nem aludt már? Harminc órája? Negyven? A robotok nyugtalan foglyaként kezdte a napot, és most a rablók még nyugtalanabb foglyaként fejezte be. *Tényleg körül kellene szimatolnom*, gondolta magában. Nem szalaszthatja el ezt az alkalmat. Talán csak gondatlanságból hiányzik az őr az ajtónál, és holnapra már észreveszik a tévedést.

Fekszem egy órácskát, mondta magában, hogy lássam, Aranimas nem jelenik-e meg ismét, és Wolruf is lepihenjen ezalatt. Aztán szabad az út. Csak fekszem egy keveset. Ez az ágynak csúfolt alkalmatlanság úgyis túl kemény ahhoz, hogy elaludjak...

Tévedett. Egy pillanatra lehunyta a szemét, mert elfelejtették megmutatni neki, hogyan kell kikapcsolnia a feltűnően erős világítást. A következő pillanatban már az álmot dörzsölte ki a szeméből, kinyújtóztatta elgémberedett izmait, és keserű szájjal ásított. Félhomály borult a szobára, és a kivilágított folyosó háttéréből az ajtóban kuporgó Wolruf árnyképe rajzolódott ki.

- Megcsináltad már? – kérdezte Wolruf élénken.
- Kapd be a világúrt és fulladj bele! – mordult rá Derec, s a keze ügyébe eső öklömnyi roncsdarabot Wolruf felé hajította. A kutyaféle könnyedén elkapta a repülő tárgyat, és ugyanazzal a mozdulattal vissza is dobta.
- Köszönöm – kunkorította vigyorra a szája sarkát. – Már reggeliztem.

Derec talált ugyan folyó vizet a Tisztálkodóban, de zuhanynak vagy fürdőnek nyoma sem volt. Így hát egy szivaccsal dörzsölte végig magát, és mivel légszárító fűvókákat sem látott, be kellett érnie egy durva törülközővel. Amikor kilépett a folyosóra, Wolruf már kámforra változott. Derec abban bízott, a lény csak azért ugrott be hozzá, hogy felébressze, és már nem jön vissza egyhamar.

Arra gondolva, hogy nemsokára rá fog unni erre az ételre, újabb adag kétszersülttel, sajttal és mézzel tért vissza a műhelybe. Letelepedett a munkapadhoz, és nekilátott a robot jobb karjának szereléséhez. A villamos összeköttetéseket épnek találta, de a szervorendszer csatlakozása annyira megsérült, hogy nehezen boldogult a kijavításával. Minél többet piszogott vele, annál inkább elrontotta. Elvégre csak a kibernetikához értett, nem az ósdi elektromechanikához.

- Alfa, nem hiszem, hogy meg tudom menteni a karod. Azon tűnődöm, mi lenne, ha segítenél az ép karoddal. Odatarthatnék egy tükröt, hogy jobban beleláss a vállüregbe...
- Sajnálom. Az adatkönyvtáramból hiányzik a robottechnológiai memóriakocka, enélkül képességeim ezen a területen a bajmegállapításra korlátozódnak, uram.
- Sejtettem – bólintott Derec lemondóan.

– Uram, felfedeztem egy kikapcsolt robotot a szobában. Talán lehetséges volna, hogy a mechanizmusából felhasználjuk a megfelelő alkatrészeket a sajátjaim cseréjére.

– Próbáltam már – válaszolta Derec nyersen. – De mikromanipulátorok nélkül nem boldogulok. Ezenkívül valami szerkezeti sérülés is van a válladban, ami nem pótolható.

Reménytelen sóhajjal lökte el magát a munkapadtól, és odaballagott a robotalkatrészek nyomorúságos készletéhez, amely a padlón terült el. Mint már annyiszor, pillantása ismét megakadt Monitor 5 karján. Most első ízben felemelte, és tüzetesebben szemügyre vette.

– Azt hiszem, fél karral kell beérned – közölte. – Még azzal is rengeteg dolgot tehetsz.

A robot nem válaszolt. Derec megfordította Monitor 5 karját, és megpróbálta behajlítani a könyökénél. A mechanizmus ellenállt. Ez egybevág azzal, ahogyan az ezüst tárgyat markoló kéz is halálos szorításba merevedett, gondolta Derec.

Egybevág, döbbszent rá hirtelen, kivéve, hogy a karon nincsenek ízületek. Se könyök, se csukló, de még ujjpercek sem. A könyök ugyan tompaszögbe hajlott, a csukló enyhén elcsavarodott, az ujjak begörcsöltek, de mindez semmit sem változtatott Derecnek azon a benyomásán, hogy a kar képtelen bármiféle mozgásra.

Számtalan műbőrt gyártottak már, amely élethűen megnyúlt és ráncolódott, hogy elfedje az ízületeket. De ez a bőr nem látszott borításnak. Érintésre merevnek és teljesen jellegtelennek hatott, akár egy műanyag öntvény. Derecban felébredt a kíváncsiság, és odavitte a kart a robothoz.

- Mekkora nagyításra képesek az optikai érzékelőid?
- Csak korlátozott arányra, uram... százszorosra.
- Milyen felbontással?
- Ez a vizsgált tárgy távolsága szerint változik, uram. A legnagyobb felbontás hozzávetőleg tíz mikrométer.
- Az több, mint amit ezzel a vacakkal elérhetek – bökött a fejével Derec a pásztázó nagyító felé. – Lássuk csak, mit tudsz mondani ennek a karnak a szerkezetéről!
- Uram, nem vagyok jártas ezen a területen.
- De megnézheted és leírhatod. Pillanatnyilag beérem ennyivel.

– Értem, uram. Megfoghatom a végtagot?

Derec átadta a kart, és néhány pillanat múlva a robot sziklaszilárdan tartotta maga előtt szemmagasságban. – Tízszeres nagyításnál a felszín egyenletes. Növelem a nagyítást. Szemcsézettség észlelhető. Ismétlődő alakzatnak látszik. Az alakzat most hatszögletű síklapokra bomlik. Maximális nagyítás. – A robot egy másodperc töredékéig elhallgatott. – Úgy tűnik, szorosan egymáshoz csatlakozó, tizenkét lapú szilárd testek alkotják a felszínt.

– Micsodák?

– Úgy tűnik, szorosan...

– Ezt már hallottam. Nézz egy másik pontot!

A robot kissé balra fordította fejét. – Ugyanazt az alakzatot látom.

– A végét – sürgette Derec. – Nézd a végét, ahol letörött!

– A felszín sokkal szabálytalanabb, de ugyanazok a dodekaéder egységek alkotják.

– Mindenütt?

– Igen, Derec.

A fiatalember dermedten meredt maga elé. A robot leírásából a gépemberek tervezésének teljesen új megközelítése bontakozott ki – lassú fejlődés helyett valóságos forradalom. Úgy hangzott, mintha a felügyelő robotokat úgy építették volna... nem, ez nem lehet igaz.

– Kapcsold ki a jobb vállad vezérlősinét – tért magához Derec.

– Az áramkörök semlegesek – jelentette a robot.

Derec elkülönítette a sérült jobb karban a háromeres vezérlőkábelt, és átbújtatta azon a nyíláson, ahol abba hagyta a munkát. A vezeték csatlakozóját hozzáérintette a felügyelő karjának csonka végéhez, mire a fémcsik odatapadt az anyaghoz.

– Hozd működésbe a vezérlő áramkört! Küldj parancsot, hogy hajoljon be a könyök!

A felügyelő leszakított karja szinte azonnal megmozdult, és lassan kezdett behajlani. – Nézd az ízületet! – kiáltotta Derec. – Mondd el, mi történik!

– A változások gyorsabban mennek végbe, mintsem hogy a megfigyelését pásztázási lehetőségeim megengednék – mondta a robot. – De arra következtek, hogy a dodekaéderek bizonyos típusú átrendeződésen mennek keresztül.

– Új formába áramlanak. A kar anyaga saját magát alakítja.

– Ez a jellemzés pontatlan, de egyezik vizsgálataimmal. Az ilyen újraszerveződés szakmai megnevezése: morphallaxis.

Derec odatántorgott székéhez, és reszketve lerogyott. A felügyelők több milliárd apró, kristály alakú egységből épültek fel – testük tehát sejtekből állt. Mindegyik parányban vezetékek kilométerei és programok megabyte-jai sorakoztak. Maguk a sejtek voltak a robotok, a gépemberek pedig inkább élő szervezetre, mint gépre hasonlítottak.

Micsoda mérnöki bravúr – egy robot lényege belesűrítve néhány mikron átmérőjű szemcsébe. Ha megfelelően programozzák őket, bármilyen alakba átrendeződnek. Egy felügyelő robot a különleges formák végtelen változatát vehette föl egység szemcséi segítségével.

Az ámulat közepette Derecnek hirtelen eszébe jutott valami, amire napok óta nem gondolt. A sejtes szerkezeti megoldás ugyanazt a mérnöki gondolkodást tükrözte, mint a kisbolygó létesítményében a felvonók és az életfenntartó rendszer. Hallatlan egyszerűség, amely rejtett bonyolultságból ered. Elegáns tervezés, újszerű megközelítés. A takarékosagra törekvő tervező újabb keze nyoma: eggyel több ok rá, hogy megszökjön a rablóktól.

Mert valahol, valahogy találkozni akar ezzel a tervezővel.

Miután megkésétt ebédje során elfogyasztotta ugyanazokat az egyhangú ételeket, Derec rövid szünetet tartott, majd nekilátott, hogy a robot eredeti végtagjának helyébe főszerelje a sejtszerkezetű kart.

Nem ígérkezett könnyű feladatnak, mert két merőben különböző technológiát kellett összeházasítania szerkezeti és működési szempontból egyaránt. Derec először a működési kapcsolattal próbálkozott, nemcsak azért, mert ezt tartotta a keményebb leckének, hanem azért is, mert ha a robot nem tudja vezérelni új karját, akkor már a kar felerősítésével fölösleges bajlódnia.

De a sejtszerkezetű végtag a szabványos utasításkészlettel és vezérlő feszültségekkel működött. Noha nem látszott semmiféle érintkező vagy vezeték a csonka végén, a kar mindig reagált, bárhol csatlakoztatta hozzá Derec a vezérlősínt.

A kísérletek során azt találta, a végtag akkor is működik, ha a vezérlősínt az alkar bőréhez, a tenyérhez vagy akár két ujjhegyhez érinti. Úgy tűnt, a sejtszerű mikrorobotok elég okosak ahhoz, hogy a parancsjeleket bárhol felfogják és továbbítsák a megfelelő pontokra.

Miután a helyére erősítette a kan, nemcsak a robot valamennyi alapvető mozgóparancsát fogadta el, hanem még néhány újszerű utasítást is. Derec szóbeli segítségével Alfa képes volt rá, hogy „kigondoljon” egy újabb ízületet a könyök és a csukló között. Egy másik teszt során Derec arra kérte a robotot, próbáljon a sejtszerkezetű hüvelyk- és mutatóujjból hosszú, karcsú mikrolámpákat kialakítani. Legnagyobb öröme és ámulatára sikerült. A megfelelő utasítási kódok hatására a kar anyaga szinte végtelenül képlékenynek bizonyult.

De bármilyen gondosan javította meg Derec a kar csatlakozó szerelőgyűrűjét, a jobb váll ízülete gyengébb maradt, mint a bal vagy az eredeti. Amikor a robot húszkilós terhet próbált felemelni, a sejtszerkezetű kar egyszerűen letörött. Miután visszaerősítette, Derecnek kétségei támadtak, hogy a végtag elbírna-e olyan mechanikai feszültségeket, amilyenek például egy verekedéssel járnak.

– Úgy látszik, lesz egy erős karod és egy okos karod – vigasztalta a robotot. – Lehetőleg ne felejtse el, melyik melyik.

– Számomra nem lehetséges a felejtés, uram.

– Annyi biztos, hogy a szerelés nem a legkorszerűbb eszközökkel történt – szögezte le Derec komolyan. – Amíg nem égetem be idegvezetékeid hálózatába, hogy mire vagy képes, és mire nem, légy óvatos vele. Es rajtam kívül senki se lássa, milyen trükköket tudsz vele csinálni, értted?

Egyszer csak a robot megmerevedett, szeme elhomályosult. Derec már tudta, mit jelent ez, és elhallgatott. Egy pillanattal később meghallotta a folyosóról Wolruf lépteinek tompa neszt. Ismerősnek tetszett a hang, mert ezen a napon Wolruf már harmadszor látogatott a műhelybe. Aranimas csak kétszer járt itt eddig, bizonyára el kellett látnia „főnöki” teendőit.

A korábbihoz hasonlóan ez is csak véletlenszerű látogatásnak bizonyult. A szőrös lény nem hozott üzenetet Derecnek, és a kíváncsiság sem hajtotta, hogy többet tudjon meg a robot szereléséről. Inkább úgy festett a dolog, hogy az ellenőrzés ürügyén elbliccel más munkákat, vagy megpróbálja ápolni a barátságot Dereckel. Derec azonban megőrizte éberségét. A szörmók mégiscsak Aranimas helyettese, még ha kedves lénynek látszik is. Hiába mutatott együttérzést, amikor a kínvallatása folyt, ez lehetett egyszerű színészkedés a „jó rendőr–rossz rendőr” szereposztásban, hogy hamarabb megtörjék ellenállását.

Wolruf most is csak néhány percig maradt, aztán intézte tovább egyéb ügyeit. Amint hallótávolságon kívül ért, a robot ismét megelevenedett.

– Értettem, uram – válaszolta, mintha nem is szakították volna félbe.

– Amikor legközelebb ugyanígy megmerevedsz, arra használhatnád az időt, hogy megpróbáld elemezni a kar utasításkészletét. Meg tudod tenni?

– Megpróbálok, uram. Bizonyára kínálkozik lehetőség az érvényes és érvénytelen utasítási kódok szétválasztására. De ahhoz, hogy kiválogassam a használható kódokat és

meghatározom a feladatukat, működési állapotban kell lennem.

– Várjunk ezzel addig, amíg nem tudjuk, mikor maradhatunk magunkra zavartalanul. – Derec egy darabig töprengett, mihez kezdjen. Még a robot átprogramozása várt rá, de ez a feladat is kettőjük magányának biztonságát igényelte. A legjobb alkalom az úrhajón beköszöntő éjszaka lesz, mint ahogy ez az idő a legalkalmasabb a jármű felderítésére is.

Túl sok feladat – túl kevés idő, gondolta Derec. De ha jobban ki akarja használni az éjszakai órákat, mint az elmúlt éjjel, akkor előbb alaposan ki kell pihennie magát.

– Alfa.

– Igen, Derec.

– Mennyi az idő?

– Nem tudom, uram, mert újjáélesztésem óta nem állították be az időmérőmet. De bekapcsolásom óta tizennégy dekád telt el.

A dekád az aurórai tizedes időmérték egysége, emlékezett Derec. – Akkor szundítok egyet. Ébressz fel egy szabvány óra múlva.

– Igen, uram.

De nem a robot, hanem Aranimas ébresztette fel.

– Befejezted? Készen áll a szolgám? – tudakolta mohón Derectől, és úgy hajolt fölé, mint valami hosszú szárnyú vízimadár.

– Még nem – motyogta Derec álmosan, és felült a padlón. Megelégedetten nyugtázta, hogy a robot mozdulatlanul áll a munkapadnál. Őt legalább nem érte meglepetésként a látogatás.

– Akkor miért heverészel itt? Hogy tovább várakoztass?

– Pihenek, mert nem akarok annyira kifáradni, hogy hibát kövessék el, ami tönkreteszi a robotot – védekezett Derec. – A magadfajtának talán nincs szüksége erre, de az embernek igen.

Aranimas elengedte a füle mellett Derec megjegyzését. – Tapasztalataim azt mutatják, hogy az emberek kisebb határfokkal tevékenykednek még a narwéknál is. Nagyon silány munkás lenne belőletek, hiszen az idő egyharmadát pihenésre vesztegetitek. Hátat fordított Derecnek, és odalépett a robothoz. – Talán épp ezért találtatok fel ilyen gépeket, amelyek fáradhatatlanul dolgoznak a szolgálatokban. Hogyan készülnek?

– Mire gondolsz? – állt talpra Derec.

– Mi az energiaforrásuk? – kérdezte Aranimas, míg hosszú ujjával egy vezeték útját követte lefelé a robot törzsén.

Derec tisztában volt vele, hogy ha kitérően vagy fölényesen válaszol, ezzel csak feldühíti a kapitányt. – Mikrofúziós energiatelep. Ott is van egy a munkaasztalon, a nagyítókészüléktől balra.

Aranimas felvette a sérült energiatelepet, és megvizsgálta. – Ilyen kicsi? Hány napig tart ki?

– Attól függ, mennyire nehéz a robot munkája. Az üzemanyagkapszula néhány száz napig működik, ha könnyű feladatról van szó, például egy háziszolga esetében. Egy fizikai munkás nyilván gyakoribb üzemanyag-feltöltést igényel.

– Figyelemre méltó – tette vissza Aranimas az energiatelepet az asztalra. Egyik szeme kis időre megállapodott az átültetett karon, aztán visszalendült Derec irányába. – Haladsz a munkával?

– Igen.

– Mennyi időbe telik, amíg be tudod kapcsolni a robotot?

– A rendszerek kipróbálását holnap vagy holnapután kezdem. Hogy mikor végzek, attól függ, mennyi a hiba.

Aranimas föltehetően elfogadta az érvelést, mert megjegyezte: – Ennek a robotnak az lesz az első feladata, hogy segít nekem újabb robotokat készíteni.

Derec gondterhelten előrelépett. – Mennyit?

– Kezdetnek ötvenet.

Talán ennyi narwe tartózkodik a fedélzeten, villant fel Derecbe. Mulattatta a gondolat, hogy Aranimas kicseréli megfélemlített legénységét egy sor engedelmes robotra, s csak utána fedezi fel, hogy az ő egyetlen szavára valamennyien megtagadják parancsai teljesítését. De nem akarta áltatni magát, és azt sem szeretne volna, ha Aranimas hiú reményeket táplál.

– Nem hiszem, hogy fölfogtad, mennyire bonyolultak ezek a gépek – mentegetőzött. – Nem olyan játékszerek, amelyeket csak úgy szórakozásból össze lehet rakni, arról nem is beszélve, hogy miféle műhely áll rendelkezésre ehhez. Őszintén szólva, ez a kuckó nem a legalkalmasabb. Valószínűleg össze tudom szerelni ezt a robotot, és a karbantartásáról is gondoskodom. De ha ötven robotra van szükséged, jobban teszed, ha másutt keresed őket. Nem vagyok bűvész, hogy kalapból varázsoljak elő pozitronikus agyakat és mikrofiúziós telepeket.

– Ha nem pusztítottad volna el a robotállományodat... – kezdte Aranimas emelt hangon.

– Megmondtam már, hogy azt a robotok saját szakállukra tették – tiltakozott Derec. – De az elkeseredésre semmi okod. Szépen elkormányozod a járművedet az űrlakók bármelyik világába, és ott milliónyi robotot találsz. Ráadásul el sem kell lopnod őket. A robot a legfőbb kereskedelmi cikk a naprendszerek között. Bármelyik boldog lesz, hogy új vásárlót üdvözölhet benned.

Ez persze nem fedte teljesen a valóságot. Eléggé kétségesnek látszott, hogy az űrlakók átengedik egy idegen fajnak csúcstechnikájuk legjobb példányait, de ha szándékukban állna is, még mindig kérdéses, mit ajánlhat fizetségként Aranimas. Ám ha sikerül elhitetnie a kapitánnyal, hogy a legjobb megoldás, ha egy emberi világ felé kormányozza űrhajóját, annyit legalább elérhet, hogy felhívja az emberek figyelmét az idegenek létezésére – és valószínűleg növeli saját szabadulásának esélyeit is.

– Ha ilyen szívesen kereskedtek, miért pusztították el a robotok önmagukat?

– Mert lövöldözve érkezted, és ezzel ellenségüknek nyilvánítottad magadat – magyarázta Derec. – Ha barátként jelensz meg, más lett volna a helyzet. Vezess a navigátorodhoz, és segítek neki meghatározni az útvonalat, amelyen az űrlakók legközelebbi világába jutunk. – Így azt is megtudom végre, hol vagyok, tette hozzá magában.

– Mérlegelni fogom a lehetőségeket – indult el Aranimas a folyosó felé. – Te pedig folytatod a munkát. Mire holnap visszatérek, felélesztve akarom látni a robotomat.

Derec úgy döntött, nem halogathatja tovább az átprogramozást. Arra számított, Aranimas nem jön vissza egyhamar, és csak reménykedhetett, hogy Wolruf sem bukkan fel.

Sajnos nem állt rendelkezésére olyan eszköz, amellyel közvetlenül megváltoztathatta volna a robot programját, bár ez amúgy is kockázatos beavatkozás lett volna. Mivel szorosan be volt ágyazva a robotika törvényeibe, a robot emberképe, emberről alkotott meghatározása agyának mélyén, a legfinomabb és legmaradandóbban bevésődött alakzatok formájában rejtőzött. Derecnek közvetett módon kellett munkához látnia.

– Alfa! – szólt oda a robotnak. – Letapogattad azt az élő szervezetet, amely az előbb itt tartózkodott?

– Igen, Derec.

– És korábban letapogattad azt a másik egyedtypust is, amely felkereste a műhelyt?

– Igen, Derec.

– Mit gondolsz róluk?

– Nincs korábbi ismeretem ilyen típusú emberekről...

Ettől a választól félt Derec. – Állj! Ezek nem emberek.

– Uram, tudatában vagyok annak, hogy adatkönwtáram hiányos. De képtelen vagyok őket bármilyen más osztályba sorolni, hacsak nem közli velem állításának bizonyítékát.

– Hasonlítsd össze a külsejüket az enyémmel!

– Uram, elismerem, számtalan rendellenes eltérés figyelhető meg. De ezek a különbségek az ember meghatározásának olyan területeire esnek, amelyeknek igen tág határai vannak: ilyen például a bőr színe, az öltözék, a testméret, a hangszín. A hasonlóságok sokkal fontosabb kiindulási alapot jelentenek. Ilyen például a kétoldali szimmetria, a két lábon járás, az oxigénbelégzés...

– Humanoidok, akárcsak te. De nem emberek.

– Állítását értem, uram, de nem igazolhatom.

Derec nyelt egyet. A robot nem akarta szó szerint hazugnak nevezni. Ha egy robotnak nincs valamiről közvetlen ismerete, az ember szavát szentírásnak veszi. De nem köteles elfogadni olyan emberi állítást, hogy például esik az eső, ha a saját érzékelői másról tájékoztatják.

Ez itt most nem volt ilyen egyértelmű, de minden robot hajlik arra, hogy nagyvonalúan határozza meg magának: mi az ember. Máskülönbén fennáll a veszély, hogy gyilkosságra kényszerítik egy egyszerű trükkel: a kijelölt céltárgyra ráfognak, hogy nem ember. Derec megértette a robot vonakodását, de így is kellemetlenül érezte magát. – Ha tizenkét karjuk lenne és beszéd közben tüzet okádnának, hinnél nekem?

– Uram, a jelen esetben az alaktani megfontolások nem játszottak elsődleges szerepet elemzésemben.

– Magyarázd el, milyen jegyek alapján teszel különbséget.

– Uram, következtetésemet arra a megfigyelésre alapoztam, hogy az Aranimasnak és Wolrufnak nevezett szervezetek önálló gondolkodásra képes, értelmes lények.

– Honnan tudod?

– Uram, ön párbeszédet folytatott mindkettőjükkel. Noha az emberek alkalmanként élettelen tárgyakhoz is beszélnek, és azt a benyomást is kelthetik, hogy párbeszédet folytatnak bizonyos állatokkal, az önök eszmecseréjét minőségileg másnak éreztem.

– Azt akarod ezzel mondani, hogy mivel emberek gyanánt kezeltem őket, annak is kell őket tekintened?

– Ha bizonytalanság lép fel, mint például, amikor egy ember jelmezt vagy maszkot visel, kötelességem a közvetett bizonyítékok mérlegelése. Az ön magatartása megerősítette feltevésemet, hogy Aranimas és Wolruf ember.

– Ugyanúgy beszélek veled is, ahogy velük. Ettől te ember vagy?

– Nem, Derec. Robot vagyok, műszaki alkotás. Csak azért látszom bizonyos fokig emberinek, mert úgy terveztek, hogy a lehető legkönnyebben léphessenek kapcsolatba az emberi lényekkel.

Derecben egyre fokozódott a szorongás. – Akkor ezt magyarázd meg nekem: hogyan teszel különbséget távról egy robot és egy ember között?

– Uram, ahogy kezelési táramban szerepel azon szervezetek osztálya, amelyeket embernek neveznek, ugyanúgy ismerem azon tárgyak osztályát is, amelyeket robotoknak hívnak. Általában különbséget lehet tenni a kettő között azoknak a jegyeknek az alapján, amelyek nem közösek bennük. El kell azonban ismerni, hogy nem tökéletes a rendszer, és noha kijátszható, ahogyan ez megtörtént annak az ember formájú robottípusnak az esetében is, amelyet dr. Han Fastolfe tervezett.

Derecnek el kellett fogadnia a robot álláspontját. *Bárcsak meg tudnám mutatni neki mindhármunk bőrmetszetét... Persze, ha Aranimas vagy Wolruf szervezete történetesen sejtyszerlevezetű, nem sokra megyek az egészszel. Ez a gépember még a végén úgy dönt, hogy a tulajdon jobb karja is emberi...*

– Ide figyelj, te robot! Az űrlakók, a telepések és a földiek mind emberek? – kérdezte hirtelen.

– Igen.

– Személyesen megvizsgáltad a csoportok minden egyes tagját?

– Nem, Derec. Hozzávetőleg nyolcmilliárd földlakó, ötmilliárd űrlakó és...

– Ha nem vizsgáltad meg őket egyenként, hogyan sorolhatod be mind az emberek közé?
– Az űrlakók és a telepések a Föld eredeti emberi lakóinak leszármazottai – válaszolta a robot. – Ennek következtében bármely egyén, akit helyesen azonosítanak telepesként vagy űrlakóként, nem lehet más, csak ember.

– És miért nem? – adta a naivat Derec, holott jól tudta a választ.

– Mert közös ághoz tartoznak a törzsfajlás fáján. Ember ivadéka csak ember lehet.

– Más szóval, igazából csak a biológia számít... a gének és a molekulák, amelyeket az emberek hordoznak a sejteikben.

– Igen.

– És azok az irányelvek, amelyeket beléd építettek az ember meghatározására, csupán lerövidítik számodra azt a folyamatot, hogy biológiai vizsgálatnak vess alá minden egyént, akivel találkozol. A végső tényező tehát a DNS.

– Pontosan így van, Derec.

– De arra nincs lehetőség, hogy közvetlenül megvizsgáld egy személy DNS-ét.

– Nincs, uram.

– Jól van. Azt mondtad, hogy Aranimas külsejének minden rendellenessége az elfogadható adatok tartományába esik a természetes variációk és mutációk figyelembevételével.

– Igen, uram.

– Megkérhetlek, hogy végezz el egy valószínűség-számítást arra vonatkozóan, vajon Aranimas összes eltérése milyen eséllyel jelenhet meg egyetlen szervezetben?

A robot nem sokat habozott. – A valószínűség rendkívül kicsi.

– És Wolruf esetében?

– A valószínűség némileg nagyobb, de még mindig csak egy a tíz a tizenötödikenhez nagyságrendű.

– Más szóval, kevesebb mint egy a tízezerhez a valószínűsége annak, hogy egy ilyen különleges mutáció valaha is megjelenhetett az emberiség történetében. Itt pedig egyszerre kettő van belőlük, nemcsak hogy élőben, tehát egy időben, hanem ugyanazon a helyen, és mindketten éppannyira különböznek tőlem, mint egymástól.

– Ez rendkívül figyelemreméltó. Semmi kétség, ezeknek az egyedeknek a további vizsgálata nagy nyereséggel járhatna. Derec elkeseredetten sóhajtott. – Ide figyelj, kockafafejú barátom! Te nem látsz tovább az orrodnál! Nem nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy tőlünk függetlenül fejlődött élőlény lehet kétlábú, tükrörszimmetrikus és oxigénlélegző, mint annak, hogy ezek a figurák emberi mutánsok? Nem lehet Aranimas és Wolruf értelmes anélkül, hogy ember volna?

– De, lehetséges. – A robot elhallgatott, ami pozitronikus idegpályáinak lázas működését jelezte. – Ám nehéz megállapítani egy adott formájú lény kialakulásának valószínűségét, mivel függetlenül fejlődött értelmes lények nem ismeretesek.

– Visszautasítom ezt a feltételezést – csapott az asztalra Derec. – Miért humanoid a legtöbb robot?

– A fejlettebb robotok azért humanoidok, mert tervezésük nagy általánosságban sikeresnek bizonyult, és mert...

– A többi ok nem érdekel – vágott közbe Derec. – Alkalmazd ezt a meghatározást Aranimas és Wolruf esetére.

A robot ismét késlekedett a válasszal. – A kérdéshez tartozó egyenlet mindkét oldalán rendkívül magasra szöktek a pozitromotorikus feszültségeim – szólalt meg végül. – Azt hiszem, ez az állapot hasonlít arra, amit az ember úgy jellemez, hogy zavarban van.

– Térj a lényegre! Mi a döntés?

– Óvatos végkövetkeztetésem az, hogy Aranimas és Wolruf nem ember.

– Az Első Törvény értelmében tehát nem vagy köteles megvédeni őket, a Második Törvény alapján pedig nem engedelmeskedsz nekik?

– Nem, Derec.
– Akkor jó! – sóhajtott megkönnyebbülten a fiatalember. – Életben maradhatsz. Most pedig figyelj! Van néhány fontos utasításom a számodra idegen házigazdáinkkal kapcsolatban...

11. fejezet EGY KIS VÁLTOZTATÁS

Az űrhajó óriási világán belül Derecnek csak egy kis sziget jutott. Éjszakai bolyongásaira készülve, szigetét a műhelyből (ezt a részleget magában M-hajótörzsnek nevezte) az élelemraktárba (vagyis az E-hajótörzsbe) és a Tisztálkodóba vezető útvonalak alkották. Ezeknek a járatoknak a végét két tárolófolyosó-szakasz kötötte össze, ilyen módon rövid forgalmi alagutat képezve a két hajótörzs között. Ennyi volt, amit Derec tudott.

Nem tudta, merre található Aranimas vezérlőközpontja a műhelyhez képest, noha érezte, hogy elég távol eshet. Ennélfogva azokat a helyeket sem tudta betájolni, ahol már járt egyszer – ilyen volt az a hajótörzs, ahol a csillag alakú lényt látta; a folyosó, amelyben felébredt; a rakodótér, ahová a mentőcsapat visszatért; és az a szekrénysor, ahol a robotalkatrészeket tárolták. Azt sem sejtette, hol alszik Wolruf, vagy hol tartózkodik a legnagyobb valószínűséggel az ötven narwe.

Az éléstárhoz vezető folyosó volt az egyetlen része az űrhajónak, ahol kifejezett engedéllyel tartózkodhatott. Aranimas nem tiltotta meg ugyan, hogy távolabbi területekre elkalandozzon, de nem is biztatta. Derec számára ez próbának tűnt, csak éppen azt nem tudta, mikor bukik el a vizsgán: cselekvéssel vagy tétlenséggel – ha felfedezőútra indul, vagy ha a szállítás közelében marad.

Végül úgy döntött: jobb többet tudni, mint kevesebbet. Ha Aranimas rajtakapja, és kifogást emel, még mindig védekezhet azzal, hogy a robot kipróbálásához keresett helyszíneket és feladatokat.

Majdnem két napja fúrta már az oldalát, mi lehet a forgalmi alagút lezárt szekrényeiben, így először a legközelebbieket kezdte nyitogatni. Nem tudta, mire számíthat, de meglepte, hogy a szekrényeknek több mint a fele kongott az ürességtől.

Talált persze zsúfoltakat is. Felismerhető tárgyakat, textilvégeket, amelyekből a narwék öltözékét szabták, cserélhető elektródokat a műhelyben használt mikrohegesztőhöz, vákuumsomagolású élelmiszeradagokat. Néhány szekrény vagy beszorult, vagy kulcsra zárták – ezekkel nem boldogult.

Éppen végzett az élelemraktárhoz legközelebbi részleggel, amikor egy álszarvú narwe lépett be az egyik oldalajtón. Derec büntudatosan ugrott földre, és mozdulatlanra dermedt. De a felismerés legkisebb jelét sem fedezte fel a szörnyön, aki hátat fordított neki, és szó nélkül távozott a folyosónak a műhely felé néző ajtaján.

Amikor ismét egyedül maradt, Derec kicsit ostobán érezte magát, hiszen minden joga megvolt rá, hogy itt tartózkodjék, és az idegen sem talált ebben semmi gyanúsat. De a szíve úgy kalapált, mintha maga Aranimas bukkant volna fel. Amiatt nem aggódott, hogy egy narwe megpróbálna szembeszállni vele, mert bizonyos volt benne, hogy képes lenne legalább olyan ijesztő hatást tenni rájuk, mint Wolruf.

De azt sem lehetett kizárni, hogy a narwe be akarja hízelegni magát Aranimasnál, azért elmeséli neki, mit látott. Mivel Derec nem szerette volna, ha meginog benne a kapitány bizalma, elhatározta, addig felfüggeszti a szekrények átkutatását, amíg a narwék szanaszét nyüzsögnek a hajón. A szekrényekben való matatásra semmilyen mentséget nem hozhatna fel.

Inkább hozzálátott az általa is használt két hajótörzs teljes felderítéséhez. Három ajtóval távolabb a Tisztálkodótól, még az E-törzsben, rábukkant egy olyan teremre, amelyben öt

kényelmes fotel helyezkedett el körben. Középen, fekete hengeres alapzaton, mattfehér gömb pihent, akkora, hogy Derec félig sem tudta volna átkarolni.

Persze, megtalálni és megérteni nem ugyanaz. Csak annyit tudott kiókumlálni, hogy a gömb éppúgy lehet vallásos törzsi tárgy, mint híradástechnikai eszköz, a terem pedig szentély éppúgy, mint parancsnoki híd.

Fölöslegesnek vélte kockára tenni kivívott pozícióját, pusztán azért, hogy tudatlanságát gyarapítsa, így fél órán belül másodszor változtatta meg kutatási stratégiáját. Csak az lebegett a szeme előtt, hogy megtalálja az A-törzsbe (Aranimas körzetébe) és az F-törzsbe vezető utat, ahol a forgalmi raktér – és talán erősokszorozó munkaruhája – lehet. Semmi másnak nem volt jelentősége.

Két kijárat nyílt az E-törzs fedélzetéről, kettő az M-törzsből és kettő a forgalmi alagútból. Derec arra gondolt, egyszerűen kilép valamelyiken, és addig sétál, amíg a végére nem ér. De nem bízott benne, hogy visszatálna.

Inkább azt a módszert választotta, hogy lassan tágítja ki ismert világának határait. Ahányszor csak kinyitott egy ajtót és elindult egy folyosón, minden kereszteződésnél vagy ajtónál balra fordult, abban a reményben, hogy így, hurkot leírva, visszakeveredik saját körzetébe. Amikor már emlékezetébe véste ezeket a járatokat, akkor vágott neki egy-egy elágazás másik ágának.

Kezdetben egész jól bevált ez a taktika. A forgalmi alagútból nyíló oldalajtó három fordulóval később az M-törzsbe vezette, a műhely alatti fedélzetre. Bár útközben találkozott két narwéval, a siker szárnyakat adott neki.

Később azonban kezdett minden összekuszálódni. Az M-törzs műhelyszintjéről nyíló másik kijárat hét részlegesen vezetett át anélkül, hogy bárhol elágazott volna. Valószínűleg még ennél is messzebb nyúlt, erre azonban sohasem derült fény, mert Derecet elfogta a félelem, és visszafordult.

Az E-törzsből nyíló egyik kijárat lejtős rámpán át egy forgatható lövegtoronyba vezetett, amelyben egy Aranimas-féle alak és egy narwe tanyázott – újabb gyors visszavonulás. A törzs vége felé egy másik kijáraton át egy ismert hatszögletű csomóponti szobába jutott. Kinyitotta az egyik ajtót, és egy újabb hatszögletű csatlakozásban találta magát.

Egyszerűen nem lehetett körbejárni az űrhajót. A jármű belseje olyan reménytelen labirintusnak tűnt, amelynek szakaszai a legnagyobb összevisszaságban kapcsolódnak egymáshoz. Derec erre csak két magyarázatot tudott elképzelni. Az egyik a védelemmel függött össze. Az elrendezés valószínűleg a kulcsfontosságú céltárgyak álcázását szolgálja azzal, hogy a behatókat a legnagyobb zavarba ejti.

A másik magyarázata szerint a hajó pontosan az volt, aminek látszott. Kaotikus keveréke különféle űrhajóknak, amelyekről senki sem gondolta volna, hogy valaha összeerősítik őket.

Akárhogy állt is a dolog, Derec már épp elvégezte magában, hogy soha az életben nem fogja felderíteni ennek az űrhajónak a tervrajzát, amikor hirtelen különös érzés fogta el, mintha egész testét kifordították volna. Visszafelé tartott a műhelybe, amikor rátört az émelygés, és az állkapcsa görcsbe rándult. Szerette volna elhítenni magával, hogy csak elszedült egy pillanatra, a közeledő végkimerültség hatására, de nem sikerült.

Mert ez az érzés egyáltalán nem tűnt ismeretlennek. Az űrgrás volt ez, az a furcsa, felfoghatatlan, villanásnyi utazás a hipertérben, amelynek révén egy űrhajó és valamennyi tartozéka a kozmosz egyik pontjáról átlendült egy másikra, fényévekkel távolabbra.

Bárhol suhantak is az előbb, most már egészen más helyen tartózkodtak. Messze a kisbolygó övezetétől – túlságosan távol az űrhajóktól, amelyek esetleg a megmentésére érkezhettek.

Feltételezhetette volna, hogy a kalózok rendelkeznek az űrgráshoz szükséges technológiával, mert erre a hatalmas, roskatag járműre nehezen lehetett volna fölszerelni hagyományos hajtóművet. Ennek ellenére nem számított erre a meglepetésre, és a felfedezés annyira mellbe

vágta, hogy éppolyan erőtlennek érezte magát, mint a robotok fogságában.

Már senki sem fog rám találni, gondolta kétségbeesetten. Még akkor sem, ha ezer évig élnék...

Amikor Derec visszatért, a roboton kívül senki sem tartózkodott a műhelyben.

– Alfa!

– Igen, Derec.

– Észrevetted az űrugrást az előbb?

– Nem, Derec. Minthogy a pozitronikus agy reflexei sokkal gyorsabbak a tieidnél, a robotok nem tapasztalják az emberekben fellépő tájékozódási bizonytalanságot.

– Akkor semmit sem tudsz közölni róla – hogy milyen messzire ugorhattunk?

– Mivel a jármű hajtóművének tolóerőgörbáját nem ismerem, semmire sem tudnék következtetni az űrugrás időtartamából – válaszolta a robot. – De ez nem jelenti azt, hogy ne volnának másodlagos bizonyítékok az úticélunkat illetően.

– Miféle másodlagos bizonyítékról beszélsz? Hol szerezted?

– Uram, Aranimas és Wolruf vitatta meg a jelenlétemben.

– Mikor?

– Ma este, alig egy dekáddal ezelőtt. Benyomásom szerint önt keresték, de távollétében engem kezdtek vizsgálgatni. Wolruf beszámolót tartott, hogy milyen munkát végzett ön, elmesélte, hogy látogatásai során miként változott a testhelyzetem, megmutatott Aranimasnak néhány hozzáférési pontot rajtam, és azt is leírta, mi rejtőzik mögöttük.

– Gondoltam, hogy kémkedik utánam – dohogott Derec.

– És mi történt még?

– Aranimast láthatóan idegesítette, hogy ön felügyelet nélkül távozott a műhelyből, és utasította Wolrufot, hogy éberebben figyelje a jövőben...

– Térj a tárgyra! Hol vagyunk? Hová tartunk?

– Természetesen bizonyos következtetésekre kényszerülök, mégis azt hiszem, egy olyan hely felé közeledünk, ahol Aranimas reményei szerint nagy mennyiségű további robotot szerezhetnek.

– Ismételd meg a beszélgetés erre vonatkozó részét!

– Máris, Derec.

A robot olyan élethűen szólaltatta meg a hangokat, hogy ha Derec lehunyja a szemét, megesküdtött volna: Aranimas és Wolruf is a szobában tartózkodik.

– Rrégóta táuol uagyunk a Mrassdfától – mondta Wolruf. – A narwék márr nyugtalanok ott'oni 'orrdáik miatt. Még én is el-elfárradok. Tényleg szükség uan rra, 'ogy felkerressünk egy másik emberi fészket?

– Nem térhetek vissza üres kézzel – bosszankodott Aranimas.

– Birrtokodban uan az ékszerr, ez a robot és még sok minden más. Wiwera többet kap, mint amennyit ígértél. Ekkorra teljesítményént épp elég dicsérret 'ár...

– Ez nem vitás – szögezte le Aranimas. – De azt akarom, hogy robotok álljanak a szolgálatomra. Az az ember, Derec, azt mondta, hogy bármelyik emberi világban található robotok, és eladják nekünk, ha békés szándékkal érkezünk. Meghagyjuk őket abban a hitben, hogy csak kereskedni akarunk, aztán elveszük, amire szükségünk van. Utána, de csak utána, hazaindulunk a Mrassdfra.

Wolruf szűkölő hangjából könnyörgés csendült ki. – A narwék ualóban érrtéktelenek, semmi kétség. De 'a kicsúszik a kezünkől asz ékszerr, merrt egy marrék színes üueggo'óerrt nyúlunk...

A robot félbeszakította önmagát. – Ezen a ponton Aranimas előhúzott egy fegyvert, amelyet nem tudok azonosítani, és Wolrufra irányította. Úgy vélem, nagy fájdalmat okozott neki.

Azután Aranimas hangján folytatta. – Csalódtam benned, Wolruf. Azt hittem, több a

fantáziád. Ha nincsenek robotjaim, át kell adnom az ékszert Wiwerának, amikor visszatérünk... és ez egyáltalán nem áll szándékomban. Inkább itt bomoljunk mindketten atomjainkra, semhogy lemondjunk a kulcsról egy olyan alak kedvéért, mint Wiwera.

A robot elhallgatott, és Derec sem talált szavakat. Még egy megálló, aztán a kalózúrhajó hazaindul kincsével. Ki tudja, hol lesz az a megálló? Száz és száz űrlakótelep található elszórtan több száz fényévnnyi távon. Lehet, hogy egy vámállomás lesz a telepések és az űrlakók területének határvonalán, egy bányászati vagy ércfeldolgozó központ, vagy akár egy kutatótelep. Bármelyik tömve lehet emberekkel, emberekkel és robotokkal, vagy csak robotokkal.

Édes mindegy! Úgysem fogja őket soha látni!

Aranimas őt fogja felhasználni – tudását, hangját, talán még képzeletét is –, hogy bebocsátást nyerjen egy ilyen állomásra. És miután az idegenek lebonyolították az üzletet, az úrhajó elindul a Mrassdf felé, ahol órá semmi jó nem vár, csak a rabszolgaság, s legfeljebb az a távlat, hogy űrvilági furcsaságként fogják mutogatni.

Tehetlenségének tudata mélyen megrendítette. Kezdetől fogva a magány útját járta, mindent egyedül csinált. Ármánykodott és hetvenkedett, nyíltan küzdött és csejt vetett, hogy legyőzzön minden akadályt.

A mostani kihívás azonban leküzdhetetlennek látszott. Valamikor a következő napokban meg kellene szöknie – egy olyan úrhajóról, amelyen még nem tudta kiismerni magát, egy olyan börtönőrtől, akinek még fel sem tudta mérni a képességeit, egy olyan menedék felé, amelynek biztonságát csak a remény szavatolta.

Minden erő elszállt belőle a sivár valóság láttán. Minden adu Aranimas kezében van. Állandóan figyelgetni fogja őt, amíg egy úrállomás kikötőjében tartózkodnak – ha egyáltalán kikötnek. És addig sem léphet, hiszen nem veheti birtokba az egész úrhajót. Nem szállhat szembe egymaga nyolcvanfőnyi legénységgel.

Nem maradt más ütőkányája, csak a robot, de ez túl kevésnek látszott. Nem tudok megszökni, gondolta kétségbeesetten. De azért sem adom fel...

Egymást kergették fejében a lázas gondolatok, de egyik sem hozott megnyugvást. Fáradtan és összezavarodva húzódott be a műhely legtávolabbi sarkába, és összekuporodva csúszott le a fal tövébe.

Segítségre van szükségem, nyilallt belé. Nem kell mindent egymagamnak csinálnom... bíznom kell valakiben. Vagy rászánom magam erre, vagy belenyugszom, hogy életem végéig egy idegen világ foglya leszek...

És akkor eszébe jutott, hogy van még valaki a fedélzeten, aki ugyanolyan magányos, ugyanolyan védtelen, aki nemcsak biztonságot, hanem erőt is meríthet egy társból. Valaki, aki egyszer már barátjának nevezte őt.

A kutyalány biztosan segít, gondolta. Együtt sikerülnie kell...

Derec megújult reményekkel várakozott már egy órája. Figyelmét megosztotta az ajtó és tervének képzeletbeli kirakós játéka között.

– Uissza'öttél? – mordult rá egy ismerős hang.

Derec felemelte a fejét, és Wolrufra nézett. – Sétáltam egyet. Gondolom, kerestél.

– Aranimas kerresett – javította ki Wolruf. – Most itt marradsz, ugye?

– Újból meglátogat?

– A főnök moszt pi'en. 'olnap rreggel akarr találkozni ueled. 'obb lesz, 'a itt marradsz – figyelmeztette Wolruf, és elindult kifelé.

– Letolást kaptál Aranimastól, mert nem voltam itt, igaz? – szólt utána Derec.

A kutyaféle megtorpant, hátranézett, és megvonta a vállát.

– Sajnálom – folytatta Derec. – Kellemetlen helyzetbe hoztalak.

– Nem ú'donság. Épp elégszerr kerrülök kellemetlen 'e'zetbe magam miatt is.

Derec elmosolyodott. – Áruj el nekem valamit, Wolruf. Mit keresel ezen az űrhajón? Miért dolgozol egy olyan alaknak, mint Aranimas?

– 'osszú mese.

– Ugye, nem a saját akaratodból vagy itt?

– Bonyolult.

– Van időm... és tényleg szeretném tudni.

Wolruf habozott, aztán tett néhány bizonytalan lépést visszafelé. – Aludnom kellene – jelentette ki végül nyersen.

– Mi lenne, ha azt csinálnád, amit akarsz, és nem azt, amit kellene?

Wolruf már karnyújtásnyira volt Derectől: elvigyorodott. – Esz a titka a sikerrednek?

Sokáig tartott, mire a történetet kibogozták. Wolruf még sohasem beszélt otthonáról és életéről olyan valakinek, aki nem ismerte azt az ezer és egy dolgot, ami neki oly természetesek és hétköznapiak volt. Derec újból és újból rákérdezett egyes részletekre a jobb megértés kedvéért.

Ezenkívül a nyelvi akadályokat sem lehetett lebecsülni, mert Wolruf közlendői néha túlléptek a szabványnyelv szókincsének korlátain. Máskor úgy tűnt, köntörfalazva kerülget bizonyos tényeket vagy elképzeléseket, amelyeket, úgy érezte, nem volna szabad felfednie.

A darabkákat összeillesztve és a hézagokat saját képzeletével kitöltve, Derec meglehetősen összefüggő választ kapott kérdésére. Noha korábban Wolruf kétszáz lakott világgal büszkélkedett, a hajó legénysége egyetlen naprendszerből származott. Az Aranimas-féle faj – az eranik – és a narwék a második bolygón, a Mrassdfon éltek, amely Wolruf leírása szerint forró, viharos, kellemetlen világ. Wolruf népe – nevük éppannyira kiejthetetlen volt, mint Wolruf eredeti neve – és a csillagszerű, félnk lény fajtársai a kellemes éghajlatú negyedik bolygón laktak.

A narwékat és eranikat ugyanolyan kapcsolat fűzte egymáshoz, mint a birkákat és a pásztorokat, azzal a különbséggel, hogy a narwék sokkal eszesebbek és fizikailag ügyesebbek a birkáknál. De az összehasonlítás abban is találonak bizonyult, hogy a narwék száma lényegesen meghaladta az eranikét, az eranik – erőszakos, találékony és mohó természetüknél fogva – mégis az uralkodó szerepet töltötték be.

A két életforma között meglehetősen bonyolult kapcsolat alakult ki, Derec nem is értette ezt pontosan. Úgy tűnt, egyetlen bolygónak sincs egységes kormánya. Valószínűleg csak ez tartotta vissza őket a háborútól, mert alapjában véve mélységes ellenszenvvel viseltettek egymás iránt. Ennek ellenére élénk kereskedelem folyt az életformák között. A forgalom olyan kereskedelmi központok révén bonyolódott, amelyeket az eranik néhány csoportja irányított, az árukat pedig Wolruf népének néhány családja állította elő.

Wolruf nem sok szót vesztegetett Aranimasra, de szavaiból azt lehetett kivenni, hogy a kapitány a leghatalmasabb erani csoportok egyikének fiatalabb tagja. Derecnek úgy rémlett, Wolruf családja összeütközésbe került Aranimas kereskedelmi társaságával.

– Eszen a 'a'óúton a szolgálattal megszüntetem a *dhierggrát* a családommal szemben – magyarázta.

A *dhierggra*, ahogy sok kérdezősködés után Derec elképzelte, valamiféle feketelista – amíg érvényben van, egyetlen erani sem köt üzletet Wolruf családjával. Ezért lett Wolrufból cseléd – olyan rabszolga, aki családja adósságát törleszti.

– Miért téged választottak?

– Én uagyok a legfiatalabb, és így a legértéktelenebb a családomban.

Nem állt Derec szándékában, hogy egy egész kultúrát megítéljen egyetlen tagjának elbeszélése alapján, de azon kapta magát, hogy dühbe gurul az igazságtalanság miatt. – Ezért bánik veled így Aranimas? Az is az egyezés része, hogy úgy bánik veled, mint egy kutyával?

– Esz asz eranik módszerre. Mindenkit így kezelnek.

– Csak egymást nem – háborgott Derec. – Itt hibádzik a dolog.

Ekkor döbbsent rá, hogy valahol a beszélgetés folyamán váratlan dolog történt. Önző, számító módon vette rá Wolrufot a kitárulkozásra – ezt is egyfajta kizsákmányolásnak lehetett tekinteni –, de ahogy hallgatta, hamis rokonszenve valódi együttérzéssé vált, és osztozott a lény fájdalmában. Ő is áldozat volt, akárcsak Derec.

Wolruf azonban zavarba jött a rokonszenvétől. – Nem a te gondod – vágta el a további sajnálkozást.

– Wolruf... azt mondtad, a barátom vagy. Én meg hadd legyek a te barátod.

– Mit számít?

– Aranimas rabszolgaként kezel, és lépten-nyomon megaláz. Nem szükségszerű ez. Ha összefogunk, véget vethetünk neki.

– 'ogyan?

– Van egy munkaeszközöm – biccentett fejével a robot felé –, és néhány ötletem. De szükségem van rá, hogy elmesélj néhány dolgot... Aranimasról és az űrhajó irányításáról.

Wolruf zavartan pislogott. Derec attól tartott, túl gyorsan rohanta le, és most megrémült. – Ussza akarrod szerrezni az ékszeret – bökte ki végül a kutyaféle.

Őszintén kellett felelnie. – Igen.

– 'a elueszed, én tartr'atom a 'átam Arranimasnál.

Derec a fejét rázta. – Le akarok lépni, mert nem engedhetem, hogy Aranimas elhurcoljon a Mrassdfra. De ha nem hagyhatlak itt jobb körülmények között, mint amilyenben most élsz, inkább magammal vislek. Wolruf... csak mi ketten segíthetünk egymáson. Ha nem próbáljuk meg, akkor megérdemeljük, bármi történjék velünk.

A kutyaféle tágra nyílt szemmel állta Derec tekintetét. – Esz igazsz. Rrendben uan... barrátom. Prróbál'uk meg!

Wolruf fájának életműködésében valami olyan jelzőrendszer alakult ki, amely meglepő élességgel figyelmeztetett az alvás és a megújulás szükségességére. Mintha láthatatlan anyagcsere-kapcsoló működött volna a szőrös lényben: amikor átbillent, riadóztatta a szervezetet, hogy energiaforrása kimerülőben van, itt az ideje a pihenésnek.

Fél órával azután, hogy beszélgetni kezdtek, Derec még csak néhány kérdésére kapott választ, és tervük is csak épphogy körvonalazódott, amikor Wolruf érdeklődése hirtelen megcsappant. Szemei keskeny sávra szűkültek, lehelete kesernyéssé vált, bundája lelapult és elvesztette csillogását.

Derec még számos kérdésre szeretett volna választ kapni, de halvány reményt sem látott, hogy újból felkelheti Wolruf kíváncsiságát. A kutyaféle minden magyarázkodás nélkül annyit morgott, hogy „aludni kell”, aztán felkelt és elsietett.

Wolruf távozása Derecet is rádöbbsentette, milyen ólmos fáradtságot érez a végtagjaiban. De meg várt rá egy feladat, amelyet meg kellett oldania, mielőtt összekuporodott volna a vékony pokrócon.

A robot ugyanott várakozott, ahová néhány órával ezelőtt letelepedett, miután eleget tett Derec utolsó parancsának. A fiatalember nem is csodálkozott ezen. Amióta újraélesztette, valami természetellenes közöny mutatkozott a robot viselkedésében, ami túlnőtt a várakozási állapot keretein. Egy közönséges robotra különféle kötelezettségek hárulnak minden külső utasítás nélkül is, az alapprogramozásából eredően s annak megfelelően, hogy háztartási alkalmazott, munkás, mérnök vagy más beosztású robot-e.

Alfa kezdeményezőkézsége azonban valószínűleg áldozatul esett a kiégett memóriaegységeknek és a hosszú energiakimaradásnak. De a robotika Második Törvénye még működött benne, ezért engedelmesen ült, és várta, hogy Derectől utasítást kapjon

valamilyen feladat elvégzésére.

Derec első dolga az volt, hogy kihúzta a matematika egységkockát, és kicserélte a személyi védelem tömbjére. Az SZV-egység járulékos idegvezetékei felfokozzák majd a robot érzékenységét a fenyegető veszélyekkel szemben, és intenzív elhárító tevékenységre serkentik. Ugyanakkor azonban elnyomják a robotnak azt a természetes hajlamát, hogy a hirtelen jelentkező, konkrét veszély esetén a következmények mérlegelése nélkül siessen Derec segítségére. Az Első Törvénybe semmilyen kivétel nincs beépítve, ami a célszerű kockázatvállalást lehetővé tenné: éppen erről gondoskodott az SZV programegység.

– Alfa – szólt a robothoz Derec, amikor elkészült. – Korábban azt az utasítást adtam, hogy kapcsolj át várakozási állapotra, ha bármelyik idegen közeledik. Ezt most törölöm. De a jobb karod különleges képességeit lehetőleg eztán se mutasd ki.

– Értettem, Derec.

– Most egy olyan utasításcsomagot kapsz tőlem, amely csak akkor lép működésbe, amikor meghallod a kezdőkódot. Ennek tőlem kell érkeznie, a következő kérdés formájában: „Ki az urad?” Az érvénytelenítő kód egyetlen szó: „Auróra”.

– Értettem, Derec.

– Íme az utasítási tömb. A kezdőkódra a következőképpen válaszolsz: „Aranimas”.

Kívánságának megfelelően bárhová követed Aranimast. Parancsait teljesíted, kivéve, ha ezek ellentétbe kerülnek az Első, Második és Harmadik Törvénnyel, vagy ezzel az utasítási tömbbel. Nem teljesíted azokat a parancsokat, amelyeket Wolruf vagy a legénység bármely más, nem emberi tagja ad. Nem fogadsz el tőlem további utasításokat, csak ha megelőzi őket az érvénytelenítő kód. Ha Wolruf vagy jómagam felvilágosításokat kérünk tőled, arra mindig válaszolsz. Ezt a beszélgetést viszont nem említed meg, nem játszod vissza és semmilyen módon nem hozod Aranimas tudomására, akárcsak bármely más beszélgetésünket, amelynek ő nem volt részvevője.

– Tisztázás. Azt kívánja tőlem, hogy Aranimas elhiggye, mindenben az ő rendelkezésére állok?

– Megszakítás. Valóban – bólított Derec. – Ha tényleg hasznodat akarja venni, meg kell ismertetnie veled az úrhajót. Bármi, amit megtudsz tőle, segíthet a szökésünkben.

– Megértem a hírszerzés fontosságát, uram – kezdte óvatosan a robot. – De megvédeni csak úgy tudom önt, ha a közelében maradok.

Derec már várta ezt az ellenvetést. Az SZV-áramkörök vitára teszik hajlamossá a robotokat. – Mivel Aranimas ennek az úrhajónak a parancsnoka, számomra ő az igazi veszély. Csak az ő cselekedetei vagy parancsai nyomán szenvedhetek sérülést. Minél szorosabban a nyomában jársz, annál hatékonyabban tudsz megvédeni.

– Értettem, uram.

– Na, akkor jól van. Folytatás. Különösen két dolog érdekel. Egy értékes tárgy került velem együtt a fedélzetre, egy ezüstszínű, nagyjából ötször tíz centiméteres fém téglalap. Azt hiszem, ez ugyanaz a tárgy, amelyet Aranimas kulcsnak, Wolruf pedig ékszernek nevez. Kétségtelenül értékes eszköz, amely valamilyen hatalommal ruházza fel birtokosát. Szeretném tudni, hol van most a hajón.

– Értem, Derec. Különös figyelemmel keresem majd azokat a nyomokat, amelyek ennek a tárgynak a hollétéről árulkodnak.

– A másik dolog, amiről tudni szeretnék: milyen úrlakótelep felé haladunk, és a tervek szerint mikor érünk oda. Ha túl sokáig késlekedünk a cselekvéssel, Aranimas képes bedugni bennünket valami zárkába, nehogy ott lábatlankodjunk körülötte, amíg robotokat lop.

– Ez körültekintő óvintézkedés lenne tőle.

– Ami azt jelenti, hogy valószínűleg gondolni is fog rá – jegyezte meg tünődve Derec. – Ha kinyomoztad, hol a kulcs, vársz egy dekádod, majd utánzod a 804. kódszámú üzemzavart. Ha megtudod, merre tartunk, vagy mikor érkezünk meg úticélunkhoz, vársz tizenöt centádod, és

utánzod a 3033. kódszámú üzemzavart. Vége az utasítási tömbnek.

Noha tudta, hogy ettől a pillanattól kezdve reményei szerint hogyan kellene alakulniuk a dolgoknak, Derec megállt ennél a pontnál. Az előzetes szóbeli utasítások mindig buktatókat rejtettek, s talán csak akkor tökéletesek, ha a jelentésben jártas, ráadásul látnoki képességekkel megáldott nyelvész adja őket. Nem akarta megterhelni a robotot részletekbe menő – és feltehetően haszontalan – parancsokkal.

Rengeteg átgondolt, aprólékos munkával alakították ki tervezői az SZV-egységkocka adatkönyvtárát. Derecnek bíznia kellett benne, hogy amikor eljön az idő, Alfa felismeri a helyzetet, és okosan cselekszik.

12. fejezet ZENDÜLÉS

Ahhoz képest, hogy Derec milyen kevés időt tölthetett alvással az éjszaka megmaradt részében, igazán jól aludt, és frissen, kipihenten ébredt. Nyomban hozzálátott a rendezgetéshez a műhely egyik végében, mintha színpadot alakítana ki egy látványos bemutató számára. Hamarosan Aranimas lépett be, Wolruffal a nyomában.

Noha Derec nem készülhetett föl a Robotika Kézikönyvéből, hogy most kiterjedt hibafelderítő nyomozást folytasson, ismerte azoknak a fő kérdéseknek a sorát, amelyekkel próbára tehetők a pozitronikus működés különféle változatai.

– Ha egy vörös hajú asszony lányának két kutyája van, egy törött lábú fiú apja pedig munkanélküli, melyik napon borotvál a borbély?

Wolruf vonítva vihogott, Aranimas pedig meglepettnek látszott. A robot nyugodtan szólalt meg: – Nincs lehetőség a válasz meghatározására az adott információk alapján.

– Mennyi az értéke hex144C-szer 16F2-nek?

– Hex1D1B7D8.

– Érintsd meg a jobb kezéd mutatóujjával a homlokod közepét.

A robot megtette.

– Ismertesd a mágneses áteresztőképesség Rayleigh-féle törvényét...

Tizenöt percen át bombázta utasításokkal és kérdésekkel a robotot, nem annyira azért, hogy elkápráztassa Aranimast a gépmember képességeivel, hanem hogy megcsillogtassa saját szakértelmét. Nem szerette volna, ha Aranimasnak a robot birtokában eszébe jut: őrá nincs többé szüksége.

Amikor Aranimas türelmetlenkedni látszott, Derec feltette a végső kérdést: – Alfa, ki az urad?

– Aranimas – válaszolta a robot.

Derec Aranimas felé fordult. – A robot ezennel a tiéd – jelentette ki ünnepélyesen. – Mindenre meg kell tanítanod, amiről azt akarod, hogy megtegye, de mindent csak egyszer kell neki megmutatni.

Aranimas felkelt. – Utasítsd, hogy támadja meg Wolrufot – szólt rá Derecre.

– Mi?

– Nem akarok mással osztozni ezen a robotszolgán. Utasítsd, hogy támadja meg Wolrufot!

Derec színlelt bizonytalansággal fordult a robothoz, és azt mondta neki: – Vedd fel azt a merevítőrudat, és üsd fejbe Wolrufot.

Wolruf rémülten nyöszörgött, de a robot nem mozdult. – Nem teljesíthetem, uram.

Ekkor Aranimas ismételte meg a parancsot. – Szolga! Vedd fel azt a rudat, és üsd meg Wolrufot!

Derec visszafojtotta lélegzetét. Ha a robotban maradt egy szikrája a kétkedésnek az Első Törvény és az idegenek összefüggésében, most nyomban kiderül.

– Igenis, uram – mondta a robot, megfordult és a fémrúd után nyúlt.

Wolruf idegesen hátrált az ajtó felé. Derec a megkönnyebbüléstől alig észrevehetően sóhajtott.

– Állj, szolgál! – parancsolta Aranimas. Aztán Derecre nézett. – Elvégezted, amit ígértél. Úgy látszik, érdemes megkímélnem az életed. Wolruf majd talál neked más munkát.

Derec nem számított rá, hogy Aranimas ezt a kártyát fogja kijátszani, de nem is hagyta szó nélkül. – Azt már nem! – tiltakozott határozottan. – A robotika szakembere vagyok, nem hórukkmunkás. Sem narwe. Ha azt akarod, hogy új szolgál hibátlanul hajtsa végre utasításaidat, meg kell engedned, hogy továbbra is itt dolgozzam a műhelyben.

– És mit fogsz csinálni?

– Először is kiszerelem a használható alkatrészeket a másik gépemberből. Ezen a roboton néhány megoldás csak ideiglenes. Igyekszem ezeket megerősíteni. Egy-két hibás alkatrészt ki tudok javítani, ha kapok anyagokat.

Derec tudta, addig kell a vasat ütnie, amíg meleg. – A többi bolygón vannak technikus robotok, amelyek semmi mást nem csinálnak, csak más robotok karbantartásával foglalkoznak. Neked pillanatnyilag csak egy robotod van, így én vagyok a szerelőd. Láthattad, mit tudok. Mióta őrizgeted ezeket az alkatrészeket? Mennyi időn át vizsgálgattad őket, és mégsem vergődöttél zöld ágra velük? Miért akarsz úgy bánni velem, mint egy undorító narwéval?

Aranimas meghökkent, aztán olyan sípoló hangot adott, ami akár nevetés is lehetett. – Gyere, szolgál! Ne zavarjuk a robotika mesterét!

Derec nem éppen könnyű szível figyelte, amint Alfa elballag Aranimas nyomában. Ennél már csak az tette jobban próbára, hogy türelmesen várja a jelet, amely azt bizonyítja, hogy Wolruffal kidolgozott törekeny tervük legalább az első akadályon túljutott.

Továbbra is teljes elszigeteltségben élt az űrhajó egyik apró szögletében, így nem szerezhette tudomást arról, mit kezdett Aranimas a robottal. Egy percre sem szűnt a bizonytalansága, vajon épségben maradtak-e parancsai Alfa agyában. Talán Aranimas csak megjátszotta, hogy nem ért a robotokhoz. Talán már mindazt megváltoztatta, amire ő utasította titokban a gépembert.

De ha érintetlenek maradtak is az utasítások, attól még céltalanná válhattak. Derec abból indult ki, Aranimas annyira megkedveli új játékszerét, hogy egy percre sem válik meg tőle. Minden azon múlik, helyes volt-e a feltevése. Ha tévedett, ha Aranimas belöki Alfát az űrhajó egyik távoli sarkába, hogy valami alantas munkát végezzen, akkor a terve eleve kudarcra van ítélve. Adott egy robotot, és nem kapott érte semmit.

Derecnek épp elég dolga akadt, egyrészt saját cselekvési terve alapján, másrészt annak a látszatnak a fenntartása érdekében, hogy hűséges szolgája Aranimasnak. Azzal próbálta siettetni a vánszorgó órákat, hogy nyakig merült ebbe a munkába. De továbbra is tükön ült. Még időmérő szerkezet nélkül is, amit a szeme sarkából leshetne, úgy érezte, ólomlábakon jár az idő.

Wolruf a nap hátralevő részében többször megjelent, de közben sem távozott túl messzire. Derec hálásan szakította félbe tevékenységét, de aggódott is, hátha Aranimasnak feltűnik a kutyaféle szokatlan szorgalma, és elkezd töprengeni az okán. Alfa már nem örködött a műhelyben, hogy jelzést adjon Aranimas közeledtéről, ezért Derec nem szívesen szánta rá magát, hogy megtárgyalják a kapitány ellen szőtt tervük további részleteit.

Nem lehetett azonban tovább halogatni a dolgot. Az akció bármikor esedékessé válhatott, és egy lényegi problémával kapcsolatban még nem jutottak dűlőre. Derec tudta, vagy legalábbis tudni vélte, hogyan fegyverzik le a kapitányt, de ama még nem találtak megoldást, hogyan tegyék harcképtelenné.

Wolruf meglepő hevességgel zárta ki azt a lehetőséget, hogy megöljék az eranit. Derec

könnyű szível lemondott erről. Nemigen tudta elképzelni, amint odaballag egy rúddal Aranimeshoz, és agyonveri vele. Azt viszont egyikük sem vitatta, hogy Aranimes mindaddig veszélyt jelent, amíg él.

Derec először elektromos kábítást javasolt, mert a készüléket könnyen össze tudná barkácsolni egy újratölthető mikrotelepből és egy kevés huzalból. De semmi sem utalt arra, hogy Aranimes érzékeny az áramütésre, vagy ellenkező végllet esetén, nem öli-e meg a nagyfeszültségű áram.

– A kamra, a csillagszerű lényvel! – kiáltott fel hirtelen Derec. – Amikor átmentünk rajta, Aranimes könnyezni kezdett. Miért? Azok a teremtmények a te bolygóról származnak. Van ott valami a levegőben, ami az űrhajó többi részében nincs?

– Igen – csillant fel Wolruf szeme. – A sárga gáz. Asz asz űr'a'ó egyetlen r része, a'ol érrségelető. A csillagszerrű lények sárga gázt bocsátanak ki moszgás köszben.

Ezzel lehet kezdeni valamit, gondolta Derec. Emésztési melléktermék vagy amolyan vegyi kommunikáció. – Szóval ott a kamrában a levegő összetétele éppen olyan, mint a ti bolygótokon?

– Igen, o'an!

– Ami azt jelenti, hogy az erani valószínűleg képtelen megmaradni a ti világokban anélkül, hogy meg ne betegedne – vont a következtetést Derec.

– Ualóban, uédettek uagyunk az eranik uad természetéuel szemben – ismerte el Wolruf.

Derec eltöprengett. – Azt mesélted, hogy a csillaglányok egy kísérlet részei. Aranimes talán azt próbálja kitalálni, miként semlegesítse a gázt, hogy az eranik támadásra indulhassanak?

– Esz kitelik tőle – bólogatott a szőrös lény.

– Vannak kémcsőben őrzött minták?

– Fo'adék alakban tárrolák, de leuegőuel érrintkeszue sárga gász képsződik belőle.

– Helyes. Akkor szerezz pár kémcsővel!

Amikor Derec ezen az estén nyugovóra tért, idegei annyira megfeszültek a várakozás izgalmától, hogy alig tudott elaludni. Amikor végre elszundított, úgy érezte, mintha csak egy pillanatra hunyta volna le a szemét, és máris arra riadt, hogy valaki türelmetlenül rázza. Amikor felnézett, Wolruf hajolt föléje.

– Aranimes 'ívat – sürgette.

– A robot miatt?

– Asz ú' szolga nem 'allgat a főnökre. Csak ül konokul.

– Lehet, hogy bekövetkezett – morogta magában Derec, és feltápáskodott. – Hozom a szerszámaimat.

Derec követte Wolrufot a folyosók labirintusában, s szorongása és baljós előérzete egyre fokozódott. Amikor elérték a hatszögű csomópontot, megállt, és megragadta a kutyaféle karját. – Számít rá a főnököd, hogy bejössz velem?

– Nem. Csak azt akarna, 'ogy téged küld'elek. De beme'etek, 'ogy lássam, kiswa'arr-e...

– Nem! – állította le verec. – Ne tégy semmit, ami eltér a megszokottól. Meglátom, mennyire boldogulok egyedül. Te csak várj itt.

Az A-törzs főrakterében pillantotta meg Aranimest, és a dróthálós válaszfalak között odament a várakozó kapitányhoz.

– A robot elromlott – mutatott a gépemberre Aranimes. – Javítsd meg!

Alfa mozdulatlanul üldögélt egy alacsony rakodólap szélén, csak a bal keze forgott lassan és értelmetlenül a csuklóízület körül. A 3033-as kódszám – az űrhajónk helyzete! – gondolta magában Derec.

– Mit tettél vele? – lépett oda a robothoz.

– Semmit. A szerkezet mondta fel a szolgálatot.

– Biztos csináltál vele valamit – hajolt le Derec, hogy belenézzen a fénylő szempárba. – Alfa! Jelezz vissza!

– Iiigenn, urramm – válaszolt a robot kásás, torz hangon.

A 804-es számú kód! A kulcs! De Derec biztosra akart menni. – Alfa! Alapállapot 1-A-1-B. Nyugtázd!

A robot közönyösen üldögélt tovább.

– Alfa! Alapállapot 2-C-2-D. Nyugtázd!

Semmi válasz.

– Mi a hibája a szolgáltnak? – emelte fel a hangját Aranimas.

Hogy időt nyerjen, Derec felnyitotta kis szerszámládáját, majd a robot bal vállának fedőlemezt. Amíg befelé figyelt, átgondolta haditervének következő lépését. Nagyon kényes műveletet végzett el, amikor blokkolta a robotnak azt az ösztönét, hogy megvédjen minden értelmes életet. A gépemberben már az is váratlan feszültséget keltett, amikor Aranimas vette birtokba.

Ha most Derec feloldaná az utasítási tömbjét, és azt a parancsot adná Alfának, hogy támadjon rá Aranimasra, akkor a Második Törvény erejével arra kényszerítené, hogy szegje meg az Elsőt. Lehet, hogy a finom módosítás a belső feszültség következtében szétesne, és a robot úgy fagyyna le, hogy még ő sem tudná kijavítani.

Nem akart ennyit kockáztatni. Egy robot számára sokkal egyszerűbb, ha az Első Törvény értelmében, nem pedig annak ellenében cselekszik. Ez viszont azt jelentette, hogy támadásra kell ingerelni Aranimast.

– A hiba jellegéből következtetve az akaratlagos vezérlésű hangolóegység ment tönkre – mondta sokat sejtetően Derec. – Ha két ellenkező impulzus éri egy időben, állóhullám alakulhat ki az oszcillátorban. Ez csaknem mindig a tulajdonos hibája. Milyen feladattal bíztad meg?

– Én nem csináltam semmit. Éppen magyaráztam neki a berendezés működését ebben a részlegben, amikor a keze elkezdett bolondul forogni.

– Ne hazudj nekem! – mokazkodott Derec. – Tudhattam volna, hogy egy ilyen bunkó faj, amilyen a tiéd, képtelen bánni egy kifinomult géppel...

– Rosszabb vagy a narwéknál! – hördült fel Aranimas. – Éppenséggel neked nincs elég eszed ahhoz, hogy megértsd, milyen szellemi fölényel állsz szemben. – Keze köpenyszerű ruhájának redője felé nyúlt.

– Auróra! – kiáltotta Derec.

De a robot már akkor mozgásba lendült, mielőtt Derec kiejtette a jelszót: az Első Törvény belső parancsa egyszerűen átszakította az utasítási tömb gátját. Egy pillanatig sem volt kétséges, Aranimas és a robot reflexei közül melyiké a gyorsabb. Mielőtt a fémplaca elbukkant volna a kapitány köpenyének redőjéből, a robot jobb keze megragadta az idegen csuklóját, a bal kar fogója pedig kicsavarta a pálcát a kezéből.

– Eressz el! – visította Aranimas éles, metsző hangon. Kétségbeesetten vergődött, de nem tudott kiszabadulni a gépkéz szorításából.

– Nem engedem, hogy bántsod Derecet – szólalt meg a robot.

– Az én szolgálom vagy! Engedelmeskedj a parancsaimnak! Eressz el!

– Nem, Aranimas – lépett elé Derec. – Alfa az én szolgálom, és mindig is az volt. – Aztán visszaszólt a válla fölé: – Wolruf! Most már bejöhetsz!

Derec felemelte a padlóról a pálcát, és alaposan szemügyre vette. Semmilyen kapcsolót vagy szabályozót nem látott rajta. Aztán Aranimasra irányította, ahogyan a kapitány tette vele korábban. Az idegen azonban sértetlen maradt.

– A fegyvereim nem fordíthatók ellenem – jelentette ki dacos büszkeséggel Aranimas.

– Nagyon bölcs elv – ismerte el Derec. Aztán belenyúlt a szerszámládájába, és kivett belőle egy apró játékszert, amelyet még az előző napokban barkácsolt. Nyomásálló apró üvegpalack

volt, amelyet mustársárga folyadék töltött meg félig, és egy parányi szivattyú csatlakozott hozzá, amelyet Derec a fejetlen robotból szerelt ki. – De nekem is van fegyverem.

Amikor Wolruf odaért hozzá, Derec Aranimas felé irányította a légszivattyú fűvókáját, és megnyomta a kapcsolót. A keskeny résből finom gázköd gomolygott elő, és elborította az idegen arcát.

Egy ember bizonyára döbbenten tátogott volna, Aranimas azonban szabad kezével az aeroszolos üveg felé kapott, és csaknem megragadta, mert karhosszúsága sokkal nagyobb volt Derecénél. Egy pillanattal később vörös folyadék kezdett csurogni a szeméből, és az arcbőre összeráncolódott. Az erani megmerevedett, szabadon maradt karja fölnyúlt a levegőbe, ujjai görcsösen összerándultak, mintha meg akarna markolni valamit. Most először váltak láthatóvá karjának és vállának kötélszerű izmai. Mire a permetezőből az utolsó cseppek is szétszóródtak, a kapitány szeme lezárult, karja ernyedten hullott alá.

– Ereszd el! – szólt oda a robotnak Derec, miközben kikapcsolta a permetezőt. Alfa bilincsszerű fogója szétnyílt, az idegen pedig a földre rogyott és mozdulatlanul feküdt.

– Nem... észlelek... légzést – közölte szaggatottan a robot.

Alfa akadozó beszéde veszélyt jelzett Derec számára. Figyelmeztetnem kellett volna a szerencsétlent, mi fog történni, villant belé elkésve. – Nem halt meg – próbálta megnyugtatni a robotot. – Egy kis méregtől sokkot kapott a szervezete, de túl fogja élni.

– Meg... próbálok... fel... dolgozni...

– Alfa... elemezd a helyzetet! Ez Aranimas úrhajója. Minden hatalom az ő kezében volt. Százféle dolgot tehetett volna ellenünk, és nekünk fogalmunk sem lett volna, hogyan védekezzünk. Ezért kellett semlegesítenünk.

– Értem... és elfogadom.

– Jól vagy?

– Enyhe zavart tapasztalok... központi idegrendszerem... villamos feszültségeiben, amit annak tulajdonítok... hogy akaratlan szemtanúja lettem egy nem emberi értelem elleni erőszaknak – mondta a robot egyre folyamatosabban. – A zavar csökken, és nem hiszem, hogy érintené további működésemet.

– Remélem is – helyeselt Derec, és szerszámai közé dobta az elhasznált permetezőpalackot. – Mit tudtál meg?

– Egy szabadon lebegő független úrállomás felé közeledünk.

– Már csak ez hiányzott – tört ki Derecből. – Azt reméltem, egyenesen az űrlakók egyik bolygójára visz bennünket. Mennyi időnk maradt?

– Nem áll módomban érkezési időnk pontos meghatározása. De úgy észlelem, hogy az űrhajó legénységének készültségi foka jelenleg a legalacsonyabb.

– Akkor valószínűleg jó néhány óra van még hátra. Kapcsolatba lépett Aranimas az úrállomással? – kérdezte Derec.

– Tudomásom szerint nem, uram. Ezen a járművön nem fedezhető fel hiperhullámú hírközlő rendszer... csak egyszerű vivőhullámú rádió.

Ez megegyezett Derecnek a kisbolygón szerzett tapasztalatával, de így ismét gyarapodott a rejtélyek száma. Hogyan találták meg az idegenek az aszteroidot? Derec kezdetben Monitor 5-tel együtt feltételezte, hogy elfogták a róla szóló segélykérő üzenetet. De hiperhullámú érzékelő nélkül ez egyszerűen képtelenségnek tűnt.

Talán Wolruf fellebbentheti a fátylat a rejtélyről – de ez még várhat. – Rendben. És mi van a kulccsal? Megtudtad, hol található?

– Bizonyos mértékig. Azt hiszem, a vezérlőközpont egyik burkolólapja alá rejtették.

Amikor Derec utoljára tartózkodott abban a helyiségben, a fájdalomtól nemigen jutott ideje beható szemlét tartani. – Gyerünk, nézzük meg! – indult el lelkesen. – Hogyan találtál rá? – szólt vissza a válla fölött.

– Aranimas megmutatta nekem a kulcsot, és megkérdezte, mit tudok róla – mesélte a robot.

– Amikor távozott velem, nem láthattam pontosan, hová helyezte. De távolmaradásának ideje erre a fedélzetre korlátozta az elrejtés területének sugarát, a hangok jellege és iránya pedig megegyezett egy padlóburkoló csempe eltávolításával és visszaállításával.

Amikor elérték a vezérlőközpontba, Derec látta, hogy több száz hatszögletű, tányér nagyságú fémlemez borítja a fedélzetet. Minden lap felületén apró lyukak alkottak sajátos rajzolatot, de egyetlen kapaszkodónyílás sem látszott – ami azt jelentette, nem lehet egyszerűen ujjheggyel fölemelni a burkolólapokat. Ráadásul mind a hat él pontosan azonos síkban simul a szomszédos fedőlaphoz.

– Kinek van ötlete, hol kezdjem?

– Az elrejtés stratégiája ellene szól minden olyan kézenfekvő megoldásnak, hogy a középpont vagy a sarkok volnának a rejtekhelyek. Ezenkívül bárhol azonos eséllyel láthat a kereséshez, uram – közölte a robot.

– Nem tudod érzékelni a padló alatt? Talán rádiójeleket sugároz, vagy mágneses teret kelt maga körül.

– Nem tapasztalok semmilyen energiamezőt.

Ez ugyancsak megfelelt annak, ami a kisbolygón történt. Ha a kulcs bármilyen mérhető módon elárulta volna jelenlétét, a robotok műszerei jóval a kalózűrhajó érkezése előtt rábukkantak volna.

– Rendben van – mondta elgondolkodva Derec. Aztán Wolrufhoz fordult, aki némán szemlélte a jelenetet azóta, hogy hozzájuk csatlakozott. – Valahová be kell zárunk Aranimaszt.

A lény idegesen hátrapillantott, ahol az erantit hagyták. – Odakint, az oldal'árratban akad néhány fülke, amek elég nagy...

Derec bólintott. – Alfa, szedd fel Aranimaszt, és kövesd Wolrufot. Majd megmutatja neked, hová dugd be. Wolruf, győződj meg róla alaposan, hogy Aranimas ne tudja belülről kinyitni az ajtót. Aztán mindketten gyertek vissza! – Amikor elkapta a szőrös lény szorongó tekintetét, hozzátette: – Tudom, tartasz a robottól.

– Talán kitolsz Wolruffal is, a'ogyan kitoltál Aranimasszal.

– Bízzál bennem – paskolta meg Derec a kutyaféle karját. – Nem lesz semmi kitolás. Itt várlak benneteket.

Amikor a robot elballagott, Derec négykézlábra ereszkedett, hogy megvizsgálja a nyílásokat a fedőlapon. Tölcésrszerűen nyúltak alig fél centiméter mélyre. Szemmel láthatóan semmit sem lehetett beléjük akasztani, ami megmozgatta volna a fedőlapot. Derec eljátszott a gondolattal, hogy tapadókorongos légszivattyút kellene barkácsolnia, mielőtt hozzákezd a kulcs kereséséhez.

Aztán észrevette, hogy a mélyedések átmérője hozzávetőleg megegyezik Aranimas pálcájával. Hát persze, gondolta Derec, a félelmetes fegyver után kotorászva. Reménykedjünk, hogy ez a herkentyű nemcsak Aranimas kezében működik...

Amikor hozzáértette a pálcát a kúpos végét az egyik nyíláshoz, a fedőlap szinte megragadta a fényceruzát, és függőlegesen tartotta. Derec fél kézzel, majd mindkét kezével megmarkolta a pálcát, és megpróbálta vele kiemelni a fedőlapot. De az nem engedett. Ekkor maga felé húzta a ceruzát, mintha valami emelőt akarna lenyomni, és olyan könnyedén billent fel a lemez, mint egy tépőzárás konzervdoboz fedele. Alatta egy kis hatszögletű rekesz tűnt fel – üresen.

Mégsem igaz a mondás a szűz kézről? Visszafektette a lemezt, és a pálcát magától kiszabadult. Milyen ügyes! Megérintette vele a következő fedőlapot. Mágnesességről szó sem lehetett: a pálcát valóságosan hozzáfórt a lemezhez. Talán a fémfelületek összetapadnak, majd egy kis áramlökéssel megzavarja az atomokat és szétszakítja a kötéseket. Ravasz trükk...

Egyszer csak zümmögő hangot hallott a háta mögül, mire nyomban megpördült. A középső folyosón, öt-hat méter távolságban egy kerek lemez ereszkedett le négy vékony kábelen a

menyyezetről. A dobogón egy nő állt – egy fiatal emberi lény, alig lehetett egy-két évvel idősebb Derecnél, de körülbelül négyujjnyival volt magasabb nála. A nő ruházatát kiegészítő, gallér nélküli puha sportkabát előkelő szabásra vallott, de gyűrődésein látszott, hogy nem tegnap vették fel először.

A lány arcán meglepetés vagy inkább megdöbbenés tükröződött. Szája hangtalanul mozgott, mintha nehezen találta szavakat. – Te? – szakadt ki belőle hitetlenkedve, amint a lemez elérte a padló szintjét. – Itt?

Vad gondolatok kavargtak Derec fejében, alig tudta józan ésszel megzabolázni őket. Nyilván ez magyarázza Aranimas sikereit – az emberek közül választott magának barátnőt, aki egész úton tanácsokkal látta el...

– Jobban teszed, ha tüstént elárulod, ki vagy és mit keresel itt – állt talpra Derec lassan. – Nem akarok sokáig töprengeni azon, hogy mit kezdjek veled.

– Hogy mit kezdjél velem? – visszhangozta felháborodottan a lány. – Nem tudom, miért én tartozom neked bármilyen válasszal azok után, amit tettél.

A lány ruhájának állapota végül ráébresztette Derecet az igazságra. Nyilván ez is ugyanolyan fogoly, akárcsak ő. Ám hamar rájött, hogy a lány őt olyan alaknak nézi, aki egy követ fúj a kalózokkal.

– Én csak azért segítettem Aranimasnak, hogy időt nyerjek, és élve megússzam ezt a kalandot – mentegetőzött. – A robot most már az enyém, és Aranimas nem árthat neked. Hamarosan lelépünk innen.

A lány arcán elhalványult a felháborodás, és helyét a rettegés foglalta el. – De mit keresel itt? Mióta vagy az űrhajón?

Derec egy lépést tett feléje. – Igazán nem hosszú történet. Pár nappal ezelőtt egy mentőkapszulában ébredtem egy kisbolygó felszínén. Robotok találtak rám, akik bányaműveléssel foglalkoztak az aszteroidon. Aranimas megtámadta a telepet, engem pedig foglyul ejtett. – Ennyi elég. Nem kell belebonyolódnom a részletekbe, amikor még én sem értek mindent, gondolta magában.

A nő kíváncsian vette szemügyre. – Szóval nem engem kerestél.

– Fogalmam sem volt róla, hogy más ember is lehet az űrhajón – tárta szét Derec a karját. – Wolruf mesélte, hogy korábban elfogtak néhány űrhajót az emberek világából, de érzékeltette, hogy a legénységük... elpusztult.

– Azt hiszem, Aranimas engem azért hagyott életben, mert érdekelték a robotjaim – tűnődött el a lány. – Te javítottad meg Capeket?

– Így hívták? Most Alfa névre hallgat. Igen, megpróbáltam egy kicsit összekalapálni.

– Ronda munkát végeztél – fakadt ki a lány gyerekes daccal. – Nem emlékszik rám. Az új karja pedig otromba.

– Sajnálom.

– És te sem emlékszel rám.

Derec nyelt egyet. – Éreztem, hogy úgy gondolsz, fel kellene...

– Azt hittem, egyszerűen csak kegyetlen vagy – mondta nyomatékosan a lány. – Nem akartam lovat adni alád. Holott fogalmad sincs róla, ki vagyok, igaz?

– Hát persze, hiszen még azt sem tudom, én ki vagyok – válaszolta Derec halvány mosollyal. – Amikor felébredtem a kisbolygón, olyan űrruhában találtam magam, amelynek mellén a Derec név állt, s azóta így nevezem magam. De nem emlékszer, mi történt velem azelőtt, hogy felriadtam az aszteroidon.

– Semmire sem emlékszel?

– Személy szerint semmire. Csak egy csomó adatra. És tényre... sejtésem szerint ezeket valamikor megtanultam. De igazából halvány fogalmam sincs, honnan jöttem, és hová igyekeztem – magyarázkodott Derec zavartan. – Szóval te ismered engem?

– Azt hittem, ismerlek – bólintott a lány. – Akkor, az ég szerelmére, meséld el...

Ebben a pillanatban ciripelő hang hallatszott a hatalmas vezérlőpult felől.

– Valaki hívja Aranimast – nézett fel a lány, és ideges árnyalat suhant át az arcán. – Azt mondtad, valamilyen módon megszabadulunk innen. Talán ezzel kellene először törődnünk. Mivel foglalatoskodtál, amikor megleptelek? Mit kerestél?

– A saját tulajdonomat... amit Aranimas elvett tőlem, amikor a fedélzetre kerültem.

– A kulcsot? A tiéd volt?

– Honnan tudsz róla?

– Aranimas megmutatta. Itt dugta el valahol?

– Alfa szerint igen.

– Fontos holmi?

– Azt hiszem.

– Akkor kerítsd elő, és tűnjünk el innen minél hamarabb – aggodalmaskodott a lány.

Derec egy pillanatra eltöprengett, miért késik Alfa és Wolruf, majd ismét a padlólemezek felé fordult. Felnyitotta a második fedőlapot, a válla fölött lopva hátrapillantott a lányra, aztán kissé hátrább kúszott a harmadikhoz.

– Keresés közben is értem, amit mondasz – jegyezte meg, és a lemez nyílásába illesztette a pálcát. – Nem mesélnéd el, mit tudsz rólam?

Ha válaszolt is a lány, Derec már nem hallotta. Amikor hozzáfogott a fedőlap felbillentéséhez, vakító fény villant, dübörgő hang hallatszott, és rettenetes hóhullám áradt szét a teremben. Valami nehéz tárgy vágódott a hátának, Derec előrebukott, és a fedőlemez kemény éle valósággal kipréselte tüdejéből a levegőt. Egy szó cikázott át az agyán: *rejtett bomba*, aztán tudata a tébolyultan kavargó világból egy sötét, csendes zugba húzódott, ahol semmi sem zavarta többé.

13. fejezet

A ROCKLIFFE ÚRÁLLOMÁS

Lágy körvonalú alakok sodródtak az álomszerű ködben. Fénytenger ölelte körül Derecet, hullámain ringatózott. Átlátszónak érezte magát, akár az üveg, és olyan könnyűnek, akár a szél. Tudata parányi porszemként sodródott az idő finom áramlatában.

Arc nélküli alakok úsztak el mellette. Némelyik úgy közeledett hozzá, mintha felismerte volna, aztán elfordult tőle és a háttérbe húzódott. Csupán hangokat hallott, virágok illatának énekét és tündöklő naplementék zsongását, de értelmüket nem tudta megfejteni.

Semminek sem látta értelmét, de nem is bánta. Csak arra gondolt, hogy mindazok után, ami történt vele, és amit átélt, rettenetesen kiábrándító lenne, ha meghalt volna.

Egy idő után visszatért a testébe. Még mindig lebegett, még mindig sodródott, de tudata már elfoglalta megszokott helyét, kitöltötte az ismerős teret. Gondolatai azonban ugyanolyan ernyedten libegtek, akár végtagjai, mintha tudata számára túlzott terhet jelentene, hogy ismét át kell vennie az irányítást szervezetének működése fölött.

Fokozatosan tudatára ébredt, hogy a fények és árnyak álomszerű világa, amelyben eddig élt, csupán benne létezik. Ha éppen úgy döntene, csak ki kellene nyitnia a szemét, hogy egy tágabb világot fedezzen fel. Sejtette, hogy az általa megpillantott világban felismerné helyét, megtudhatná, ki és mi ő. De ezért fel kellene áldoznia békéjét és nyugalomát, ami túl nagy árnak látszott.

Nem, gondolta Derec határozottan. Mindennek megvan a határa. Nem akarom látni őket, mondta magának. Nem akarom tudni az igazat.

Az idő múlásával a magány melengető bölcsője lassan börtönné alakult. Fűlsiketítővé vált a csend, halálos nyugalommá a mozdulatlanság. Akár a gyógyulás lázában égett, akár

kísértetek között bolyongott, már nem elégedett meg többé eddigi állapotával.

Testén kívül a tágabb világ még mindig hívogatta. Nem barátságos világ, tudta. Legjobb esetben is közönyös. A lágy áramlatokkal ellentétben, amelyek gyógyulása közben hordozták, a nagyobb világ tele van olyan erőkkel, amelyek úgy sodorhatják tova, mint a tajtékos hullámok egy törekeny gallyat.

De nem érezte magát teljesen tehetetlennek. Ha nem tudja is visszakanyarítani a hullámot, legalább a hátán lovagolva vitetheti magát saját célja felé.

Ez a felismerés szabadította fel a tudatát. Érzékelte, hogy nem fogoly, és soha nem is volt az, mert őt ajtón keresztül szabadíthatja meg önmagát – érzékeinek őt ajtaján át. Most még mindegyik lezárva, érintésre vár, hogy kitarulkozzék, Derec befogadja a világot, és kiszabadítsa önmagát.

Tudta már, hogy ki fogja tární ezeket az ajtókat. De nem most. Még lebegni akar a puha áramlatok ölelésében. Ha akkor hagyja el, amikor csak akarja, akkor a magány mélye nem is olyan kellemetlen...

Érzékeinek első ajtaja, amelyet Derec megpróbált kinyitni, a hallás volt. Először eltűnődött, sikerült-e a művelet, mert éppoly tökéletesnek bizonyult a külső csend, akár a belső. Aztán lassan felismerte saját légzésének ritmikus neszét. Kis lépés, de mégis az első jelzés hatolt be vele a külvilágból abba a burokba, amelyben valószínűleg igen hosszú időt töltött.

Kísérletképpen résnyire nyitotta a szemét, majd nyomban újból lezárta. A kinti világ zavarba ejtően ismerősnek tűnt. Fényárban úszott – de ez a fény nem élesen, inkább tompán ragyogott. Egy magas, karcsú, arc nélküli árnyék mozgott kecsesen a körülötte gomolygó ködben.

A valóság önmaga ellentétébe csapott át. Az álom vált valósággá. Vagy az álombeli és a valós világ egy és ugyanaz? Mintha valaki azzal a bolondos trükkel élne, hogy átnyújt egy óriási doboz „ajándékot”, amiről kiderül, hogy egyre kisebb üres dobozok sorából áll. Minden kijárat ugyanarra a helyre nyílik? Minden egyes lépés csak arra lesz jó, hogy továbbra is egy helyben topogjon?

– Jó reggelt!

Derec meglepetten hallotta ezt a hangot. Ha egyedül van, neki kellett megszólalnia. De ő nem beszélt, tehát nincs egyedül. De ha nincs egyedül, nem tartózkodik már az álmvilágában. Akkor viszont valóságosnak kell lennie annak is, amit akkor pillantott meg, amikor kinyitotta a szemét.

De ha ez a valóság, akkor ő életben van. Megpróbált visszaemlékezni a legutolsó, vitathatatlanul valóságos dologra, amit látott. Nem ment könnyen. Igen, látott naplementéket és éneklő virágokat, de ezek nem léteztek a valóságban. De előtte... előtte...

Ezelőtt következett be egy rettenetes, fájdalommal és meglepetéssel teli pillanat, amely elől hiába menekült, saját érzelmeinek védőburkába is magával hozta. Így alakult át a robbanás nyíló virágzuhataggá, a lángtenger pedig egy káprázatos naplemente színorgiájává. Aztán ezt a pillanatot játszotta le magában újra és újra, hogy ártalmatlanná tegye emlékezete számára.

Igen! A valóság utolsó darabja a robbanás volt.

Derec ismét kinyitotta a szemét, hogy érzékelje a világosságot. Egy árnyék hajolt fölé, ugyanolyan arctalan és szinte formátlan volt, mint korábban. Megpróbálta kinyújtani a kezét, hogy megérintse, de végtagjai nem engedelmeskedtek.

– Kapcsolja ki a csírátlanító mezőt – szólalt meg egy hang, és a fénylő köd eltűnt. Az árnyék egy robot rézszínű fejévé és köpenyt viselő törzsévé változott. A gépember aggódva tekintett le rá. – Jó reggelt! – ismételte. – Kérem, lehetőleg ne mozogjon.

Derec agya lassú munkával közelített a robbanástól a jelen pillanatig. Megértette, hogy többé nem a vezérlőközpontban tartózkodik. A fölé magasodó robot nem Alfa. Ez azt jelenti...

- Aranimas megszerezte a robotokat – tört ki belőle rekedt hangon.
- Mit parancsol, uram?
- Ő nyert – suttogta Derec. – Nem tudtam megszabadulni tőle.
- Hogyan, uram?
- Mondd meg Aranimasnak, hogy nem hagyok fel a próbálkozással...
- Uram, boldogan átadnám az üzenetet az illetőnek. De akit említett, ismeretlen előttem.

Hol lehetne megtalálni?

- Aranimas az űrhajó parancsnoka...
- Az illető az űrhajón utazók közé tartozott?
- Igen... – A robot válaszai egyre inkább zavarba ejtették Derecet.
- Uram, sajnálattal kell közölnöm, hogy a mentőegység nem talált ilyen nevű személyt, amikor a fedélzetre lépett...
- Már nem vagyok az űrhajón?
- Ön egy gyógyító diamágneses erőterben pihen, amelyet a hétköznapi szóhasználatban légpárnás ágynak neveznek. Ez az ágy a Rockliffe űrállomás kórházának intenzív osztályán található.

Nagy kő esett le Derec szívéről, szinte beleszédült. Lehunyta szemét, és ismét átadta magát annak a kellemes érzésnek, hogy lassan sodródik az alvás lágy hullámainak hátán. A messzeségből hallott még szavakat, de már nem maradt ereje, hogy megértse, mit jelentenek.

- Kimerült – mondta a robot.
- Szükségünk van a közreműködésére – válaszolt egy új hang.
- Igényeink kevésbé sürgetőek, mint az övéi – mondta a robot. – Várni fogunk.

Amikor Derec legközelebb felébredt, ismét a rézbőrű robot volt a közelében.

- Jó reggelt! – lépett oda hozzá. – Hogy érzi magát?

Derec vérszegény mosollyal válaszolt. – Csak feküdtem itt, és azon gondolkodtam, hogy az elmúlt hét folyamán, ahányszor lehunytam a szemem, mindig máshol találtam magam, mire kinyitottam. De minden alkalommal rosszabb körülmények közé és egyre nagyobb bajba kerültem... amíg itt fel nem ébredtem.

A robot egyetértően bólintott. – Ígérhetem, hogy a leggondosabb ápolásban részesül.

- Meg vagyok győződve róla – válaszolta udvariasan Derec. – Milyen néven szólíthatlak?
- Hivatalos megnevezésem Humámdiagnosztikai Orvosi Szakértő 4. De a körzet orvosi felügyelője csak Galenus doktornak hív.

– És miért?

– Erre sohasem adott magyarázatot. De tudomásom szerint Galenusnak hívták a klasszikus korban azt a görög származású római orvost, aki a testben lakozó „életerőről” írt tanulmányt. Azt hiszem, felettesem szerfölött mulatságosnak találja, hogy egy primitív orvos nevével ruházzon fel egy fejlett képességű betegségmegállapító technikust. Mivel a kérdés a humor körébe tartozik, nem vonok le belőle semmiféle határozott következtetést.

– Valószínűleg igazad van – helyeselt Derec. – Nem veszed sértésnek, ha én is Galenus doktornak hívlak? Kicsit könnyebb használnom, mint a másik nevedet.

– Miért venném sértésnek?

– Semmi okod rá – bólintott Derec. Legalábbis akkor nem, ha én használom, tette hozzá magában. De az orvosi felügyelőben határozottan munkálhat valami ellenérzés. Biztos, hogy a telepések egyik bolygóján háziorvosként szívesebben viselné gondját egy családnak, mint ezeknek a robotoknak. – Hol van a felügyelőd?

– A Nexonon.

Derec ismerte ezt a nevet: az űrlakók egyik legnagyobb világa, a Földtől a második legtávolabbi. – Azt mondtad, Rockliffe űrállomás?

– Úgy van, uram.

– Hol van a helyi felügyelő? A kórház igazgatója?

– Uram, jelenleg én vagyok a kórházigazgató.

Derec gondterhelten összeráncolta a homlokát. – Akkor talán jobb lesz, ha mesélsz nekem a Rockliffe állomásról.

– Készséggel, uram. Mit szeretne tudni?

A Rockliffe állomás, magyarázta Galenus doktor, több évszázados űrlétesítmény, egyfajta megállóhely azokból az időkből, amikor csak rövid ugrások sorozatával lehetett lebonyolítani a hosszú csillagközi utazásokat. Tucatjával épültek ilyen állomások, míg a Földről kivándorló, leendő űrlakók be nem népesítették azt az ötven világot, amely később otthonukká vált.

Amióta sokkal erősebb hajtóművek jelentek meg, amelyek egy vagy két szakaszban tudnak megvalósítani bármely ugrást az ismert tér határain belül, a legtöbb egykori megállóhely lakatlanná vált. Csak néhányat telepítettek olyan szerencsés pontra – közéjük tartozott ez a létesítmény is –, hogy túlélte eredeti rendeltetésének fölöslegessé válását.

A Rockliffe állomás az egyik legnagyobb „nyílt” terület közepén helyezkedett el, az űrlakók birtokhatárának szélén, szemben a vesztegzárul szolgáló zónával, amelyen túl a telepések világa kezdődött. A legközelebbi csillagrendszerben nem voltak lakható világok, ám egy olyan bolygóra rábukkantak a felfedezők, amelynek kérgében felhalmozódott annyi irídium, hogy egy kis bányát és feldolgozó központot tartsanak fenn rajta.

A Rockliffe tehát azzal tette hasznossá magát, hogy a határvidék egyik megfigyelőpontja, a feldolgozott irídium átrakodóhelye és katonai bázis lett arra az esetre, ha megromlanának a kapcsolatok a telepésekkel. Ám ennyi ok is kevésnek bizonyult ahhoz, hogy fennmaradjon rajta a kezdeti idők lázas tevékenysége – sőt még ahhoz is, hogy egyáltalán emberek tartózkodjanak rajta.

Galenus doktor szerint jelenleg az állomásnak alig tíz százalékát használták, és ebben a térségben is csak robotok dolgoztak. Az emberi felügyeletet egy hiperhullámú megfigyelőrendszer látta el, valamint azok az űrhajók, amelyek kéthavonta érkeztek.

A kórházat csak azért tartották fenn, hátha szüksége lesz rá a látogatóba érkező űrlegénységek valamelyik tagjának. A Nexonon lakó irányítók józanságról tettek tanúbizonyságot. Galenus doktor látta el a kórházigazgató teendőit, mert betegfelvételeinek száma rendszerint a nullával volt egyenlő, míg az egyetlen másik orvosi robot, egy hivatásos ápolónő, a takarítás és karbantartás terén is le volt kötve.

Nem csoda, hogy a felügyelő Galenus rovására élcelődik, gondolta Derec.

– Sajnálattal látom, hogy kellemetlenül érintette felvilágosításom – jegyezte meg a doktor. – Valami baj van?

Derec elmélázott a kérdésen. Fokozatosan vált egyre kedvetlenebbé Galenus magyarázata közben. Pedig mit számít, hogy megint magára maradt? Az aszteroid bányatelepéhez és a kalózűrhajóhoz képest a Rockliffe állomás többé-kevésbé ismerős terület a számára. Itt bizonyára könnyebben tudja elérni céljait.

– Nem, semmi baj – riadt fel Derec. – Talán csak annyi, hogy egy kicsivel többet szeretnék tudni a történekről. Hogyan kerültem ide? Említést tettél valamiféle mentőkről...

– Nem ismerem pontosan a részleteket. A forgalomirányító vagy a kikötői felügyelő pontosabb adatokkal szolgálhatna.

– Azt meséld el, amit te tudsz.

– Az ugrást követően űrhajójuk nyilván megsérült. Ami ezután történt, nem egészen világos. A forgalomirányító minden bizonnyal nyomozást rendel el a körülmények tisztázására. De úgy látszott, mintha az önök járművéből kirepült volna egy kisebb jármű, egy űrrepülőgép vagy mentőkapszula, mielőtt az anyaűrhajó útirányt változtatott és a Q-zónát célozta meg.

– A robbanás után bizonyára leválasztottak bennünket... – mondta Derec elgondolkodva.

– A kisebbik jármű szokatlan vektorpályán közeledett, és nem válaszolt a forgalomirányító utasításaira. Feltételezték, hogy gazdátlan szerkezet, ezért úrkompot indítottak feléje keresztező pályán, és befogták. Amikor a mentőegység a gazdátlan jármű fedélzetére lépett, megtalálták és ideszállították önt.

– Lehozták az úrhajót... az úrhajónkat... is?

– Ez nem az én hatásköröm. Attól az időponttól kezdve természetesen az ön gyógyítása kötötte le minden figyelmemet.

– Természetesen – visszhangozta Derec. Ha Aranimas úrhajója is itt van, talán mégsem vesztettem el örökre azt a kis műtárgyat, gondolta vidáman. – Kedves Galenus doktor, mit szólnál hozzá, ha felkelnék, és egy kis sétát tennék? Ennél a légpárnás ágynál kényelmesebbet el sem tudok képzelni, de már fáraszt az örökös fekvés. Talán megnézném, milyen állapotban van az úrhajó, és feltennék néhány kérdést a forgalomirányítónak.

– Sajnálom, uram – közölte Galenus doktor –, az ön sérülései még nem gyógyultak meg kellőképpen. – Mennyire sebesültem meg?

– Testfelületének több mint tizenöt százaléka égési sérülést szenvedett, főként a két karja, az arca és a nyaka. Három bordája eltörött...

– Bizonyára rázuhantam a fedőlapra, amit fölemeltem.

– ...az egyik átszúrta a jobb tüdejét, így ez teljesen összeesett. Jobb fülének dobhártyája beszakadt, ezt pótolni kellett.

– A fenébe! Mennyi ideje tartózkodom itt?

– Hat héttel ezelőtt vontattuk be az úrhajót, amelyen megtaláltuk önt.

– Hat hét! Kómában töltöttem ennyi időt?

– Az égési sebek rendkívül fájdalmasak, akárcsak a bőrpótló sebészeti beavatkozás – magyarázta Galenus doktor. – A kezelés folyamán és a felépülés kezdeti szakaszában gyógyszeres altatást alkalmaztam.

– Rendkívül hálás vagyok érte. De hat hét... – Derecben most ötlött csak fel, hogy nem volt egyedül a kalózúrhajón. – Hol vannak a többiek? Wolruf... Alfa... a lány... Mit csináltak, amíg eszméletlen állapotban töltöttem ezt az időt?

– Sajnálom, uram, csak két személyt találtunk: önt és egy nőnemű emberi lényt.

Derec úgy érezte, mintha mellkasát abroncs szorítaná össze, és zavartan félrenézett. Nem! Ez nem azt jelenti, hogy Wolruf halott és Alfa megsemmisült – még van esély, talán nem is kevés, hogy a kozmoszban tartózkodnak valahol, az úrhajó nagyobbik felében. De azt nem lehetett tagadni, hogy ő megmenekült és életben maradt ugyan, ám nem tartotta be a kutyafélének tett ígéretét. – Bocsáss meg, Wolruf! – suttozta.

– Kíván valamit, uram?

– Ne törődj vele – legyintett Derec. – Mit tudsz a lányról?

– Az ön közelében találtuk az úrhajón...

– Nem erre gondoltam. Azt mondd el, mi van vele most.

– Katherine betegünk fizikailag...

– Katherine... ez a neve?

– Valami tévedés történt?

– Nem... nem, ez ő – szabadkozott Derec. – Hol van most?

Galenus doktor jobbra fordult, és intett segítőjének. – Nővér, húzza el a függönyt!

Derec jobbra fordította fejét. Ami eddig szobafalnak tűnt, egyszer csak áttetszővé vált, és ő egy fényzőnben lebegő, karcsú emberi alakot pillantott meg. A lány meztelen volt, Derec zavartan kapta le róla a tekintetét. Ekkor jött rá, hogy ő is ruhátlan. Igazán célirányos és gyakorlati szempontok támasztották alá meztelenségüket a kórházban, de azért a látvány meglepte.

– Hogy érzi magát a lány?

– Testfelületi sérülései sokkal kiterjedtebbek, mint az iinói, ám kielégítően gyógyulnak.

Természetesen a krónikus állapota változatlan maradt.

– Miféle krónikus állapota?

– Bocsánat. – A robot elhallgatott. – Hibát követtem el. Mivel önök együtt utaztak, nem gondoltam, hogy Katherine kórismjének említésével titkot árulok el. Okvetlenül jelentenem kell a tapintatlanságomat.

– Mit bánom én – szólt rá Derec türelmetlenül. – Felébredt már?

– Nem. Önt sem engedték volna, hogy felébredjen, ha nem lenne szükségünk a közreműködésére. – Az orvos ismét intett jobb kezével. – Húzza be a függönyt, nővér.

– A közreműködésekre? Miben? – kérdezte Derec, amint a fal ismét elhomályosult.

– Uram, az ön kezelése során bizonyos költségek merültek fel. Nemcsak kötelességből tettük, hanem örömünkre is szolgált, hogy segíthettünk önön. De a kórház vezetőjeként kötelességem tisztázni, hogy ez a számla kiegyenlítésre kerül-e, vagy az állomás rendszeres költségeit terheli.

– Azért keltettetek föl, hogy elkérjétek a biztosítási kártyámat?

– Kérdések merültek fel az ön kórtörténetével kapcsolatban is. Tüzetes vizsgálattal fel tudjuk térképezni genetikai állományát, de nincs mindig lehetőségünk arra, hogy egy bizonyos génegyüttesnek a szervezetre gyakorolt valamennyi hatását meghatározzuk. Közvetlen adatok hiányában kénytelen voltam figyelembe venni hagyományosabb tényezőket is az ön gyógyításában, ennek megfelelően bizonyos mértékig elhúzódott a felépülése.

– Egy szót sem értek az egészszöb. Mi van a lánnyal? – vesztette el a türelmét Derec. – Azt mondtad, sokkal súlyosabban sérült meg, mint én. Nem az lenne fontosabb, hogy róla állapítsátok meg, kicsoda, és az ő kórtörténetével foglalkoztatok? Miért vagyok én érdekesebb őnála?

– Uram, eszméletlensége alatt megpróbáltuk az ön személyazonosságát megállapítani az összes szabványrendszer alapján. Nem jártunk sikerrel.

– Milyen szabványokról beszélsz?

– Ujjlenyomat, retinográtia, vérfehérje-osztályozás és huszonhárom kromoszóma kódolt térképe. Nem tudtuk őket azonosítani.

– Hát persze hogy nem. Idegen vagyok itt.

– Uram, a hiperhullámok révén mind az ötven űrlakóvilág valamennyi adatához közvetlenül hozzáférhetünk.

– Egyeztetették az adatokat az Aurórával is?

– Igen. Nem találtunk semmilyen azonosságot.

– De én onnan származom... biztosan tudom.

– Attól tartok, uram, ez nem lehetséges. Az Auróran a népességszabályozási programjuknak megfelelően kínos pontossággal tartják számon polgáraik adatait. Ha ön aurórai lakos volna, ez a beszélgetés nem vált volna szükségessé.

– De a lányról csak megtudtátok, hogy kicsoda! – kiáltott fel reménykedve Derec.

– Úgy van. Katherine összes adata a rendelkezésemre áll.

Derec kifakadt. – Azt akarod bemesélni nekem, hogy ötven bolygó lakosságának adatait kutattátok át, mégsem tudjátok kitalálni, ki vagyok?

– Nem – mondta Galenus doktor. – Ötvenöt világ adatait kutattuk végig, beleértve a Földet és a legközelebbi négy telepesbolygót. Kérdésünkre a legtöbb telepesvilágban lehetővé teszik, hogy hozzáférjünk adataikhoz. Sajnálatos módon ezek a feljegyzések nem mindig hiánytalanok, ahogyan elvárhatnánk, néhány esetben pedig nem is szerezhetők be központilag. Olyan bolygók is akadnak, ahol égbekiáltóan magas árat számítanak föl az adatszolgáltatásán, és annál lassabban cselekszenek. Ezen okokból a közvetlen kikérdezést tartottuk célravezetőbbnek. Tehát lenne szíves megmondani nekünk, kicsoda ön? – ismételte meg nyomatékosan a doktor.

Derec úgy érezte, újból kiüresedik az egész teste. – Bárcsak tudnám – sóhajtott rekedten. –

Ó, magasságos egek, bárcsak tudnám!

14. fejezet MAKRANCOS KATA

– Rendkívül érdekes! – kiáltott fel Galenus doktor. – Azt akarja mondani, hogy nincs semmilyen személyes emléke önmagáról?

Derec belefogott a szokásos litániába azokról az eseményekről, amelyek felébredésével kezdődtek a mentőkapszulában. Részint maga is unta már a mesét, részint minél kevesebb kérdésre akart válaszolni, ezért kihagyott néhány apróságot, nem említette például, hogy a támadó úrhajó legénységét idegenek alkották.

– Ki kell egészítenem a kórlapját ezzel a retrográd amnéziára való utalással – jegyezte meg sietve Galenus doktor, amikor Derec befejezte történetét. – Ez sokkal lenyűgözőbb, mint a többi sérülése. Valójában az emlékezethiány a hobbim.

– Mit értesz azon, hogy a hobbid?

– Talán azt kellett volna mondanom, hogy a szűkebb szakterületem, de ez nem fejezi ki azt a túláradó boldogságot, amellyel eltölt ez a szellemi kaland.

– Hány esetet kezeltél már?

– Ön lesz az első – válaszolta az orvos. – Kimondhatatlanul örülök a lehetőségnek.

– Én leszek az első? – hitetlenkedett Derec. – Hogyan tekintheted akkor magad szakembernek? És mit értesz azon, hogy „lenyűgöző”, meg hogy „örülök”? Nem arra programoztak, hogy érzelmeket fejezz ki.

– Szó szerint véve ez igaz – helyeselt Galenus. – De a személyazonosság elvesztésének képzete bennem mindig olyanfajta pozitív pozitronikus állapotot idéz elő, amelyet csak azzal a kifejezéssel tudok társítani, hogy *lenyűgöző*. Tudja, a pozitronikus agy memóriájának szerkezetéből következik, hogy egy robot képtelen elfelejteni bármit, legkevésbé saját személyazonosságát. Az emlékezethiány olyan állapotot tükröz, amelyet egy robot sohasem tapasztalhat meg.

– Szóval ebben rejlik a csábítás?

– A kóriszméző robotok, akik közé magam is tartozom, építésük során a fokozott kíváncsiságra is kapnak egy vezérlőegységet – magyarázta a doktor.

Derec úgy érezte, mintha a saját szakterületéből kapna továbbképzést. – Hohó! A pozitronikus agyak is gyakran felmondják a szolgálatot – tiltakozott. – Hiszen érzékenyek az erős sugárzásokra, az energiaellátás ingadozásaira... számos dolog tönkremehet bennük.

– Igaza van, Derec. De az ön által leírt állapotok szellemi rövidzárlathoz, néhány esetben pedig a pozitronikus agy teljes pusztulásához vezetnek. Az emberek azonban gyakran képesek folytatni működésüket még ilyen lényegi rendszerhibák esetén is. Épp ezt találok lenyűgözőnek. Ezenkívül meggyőződésem, hogy a robotok kötelesek hozzájárulni az emberi agy tevékenységének feltárásához, beleértve az emlékezetzavarokat is.

– Miért vetted ezt a fejedbe?

– Észrevettem, hogy számos filozófus felismerte: az önismeret vizsgálata a legnehezebb kutatási terep. Az emberi agy rendkívül nehezen figyel meg és elemzi az emberi agyat. Korlátai nem teszik lehetővé saját korlátainak felismerését.

Derec ebben készségesen egyetértett a robottal. – Egy kamera csak egyetlen dolgot nem láthat: önmagát. Egy vonalzó egyedül önmagát nem tudja megmérni.

– Pontosan – lelkesedett a doktor. – Ennélfogva az emberi agy működésének részleteire terjedtek ki a leglassabban az emberi kutatók vizsgálatai. Az évszázados idegéletteni és biokémiai tanulmányok ellenére sűrű homály fedi az emberi magatartás számos vonását.

– Na és mihez tudsz kezdeni *te*, kedves doktorom?

Galenus széttárta karját. – A pozitronikus agyakat nem úgy fejlesztették ki, hogy lemásolták, miként *működik* az emberi agy. Úgy fejlesztették ki őket, hogy lemásolták, miként *viselkedik* az emberi agy. Ilyen módon a pozitronikus agy az emberi agy terméke ugyan, de az értelem eltérő formáját és fejlődési kilátásait képviseli.

– Csak nem azt akard érzékeltetni, hogy a pozitronikus agyak többre képesek az emberi agynál?

– A megoldás kulcsa abban rejlik, hogy egy robot annak alapján is cselekedhet, ami megkülönbözteti az emberi agytól – válaszolta Galenus óvatosan. – Szerintem az emberi agynak éppen ez a találmánya vezet végül az emberi agy titkainak megfejtéséhez. Tehát örömmel tölt el a lehetőség, hogy az elméleti tanulmányok helyett gyakorlati vizsgálatokra is lehetőségem nyílik.

Derec megrázta a fejét. – Szó se lehet róla! Nem lesz belőlem kísérleti nyúl.

– Bocsásson meg! – szabadkozott Galenus. – Lelkesedésemben nem tisztáztam, hogy érdeklődésem legfőbb mozgatórugója a segítő szándék. Léteznek olyan vizsgálatok, amelyekkel meghatározhatom az ön állapotának kiváltó okát. Az ok jellegétől függően pedig alkalmazhatók olyan módszerek, amelyekkel visszanyerheti eredeti állapotát.

– Úgy érted, hogy visszavarázsolod az emlékezetemet?

– Nem nyilatkozhatom ennek a valószínűségéről, amíg meg nem vizsgáltam önt.

Derec meglehetősen kételkedéssel fogadta a kezelés csodálatos hatásának ígérését. – Figyelj ide, doki, nem akarok túl sokáig nyüglődni ezen az űrállomáson – kezdte magyarázni. – Úgyhogy ne vágjunk bele olyasmibe, amihez kevés lesz az időnk.

– Nem értem.

– Arról regéltél, hogy kéthavonta érkeznek ide űrhajók. Ha már hat hetet eltöltöttem itt, akkor két hét múlva elhúzhatom a csikot... vagy akár hamarabb.

– Nem, Derec – ellenkezett a doktor. – A *Fariis* már kikötött, majd folytatta útját azalatt, amíg ön lábadozott. A következő jármű, az *Örökség*, hat hét és három nap múlva érkezik.

Derec döbbenetesen nézett a robotra. – Járt már itt egy űrhajó? Akkor miért fogtatok itt? – kérdezte számonkérő hangon.

– Ennek az állomásnak az orvosi felszerelése lényegesen tökéletesebb a *Fariis* fedélzetén található eszközöknél. Ilyen állapotban nem lehetett önt elengedni.

Derec lehunyta szemét, és sóhajtott. – Rendben van. Essünk túl a vizsgálatokon. – Ismét kinyitotta szemét, és ülő helyzetbe vergődött. – De előtte mindig tudni akarom ám, mire készülsz, világos?

– Köszönöm, Derec – bólintott Galenus udvariasan. – Mennyit tud az amnéziáról?

– Amennyit a hipervízióban láttam róla.

– Sajnálatos – csóválta a fejét a doktor.

– Csak megszokásból mondtam. Valójában már nem emlékszer ezekre a filmekre.

– Örvendetes – válaszolta Galenus. – A regényírók kelléktárában évszázadok óta kedvelt eszközként szerepel, rendszerint a tényeknek ellentmondva, az emlékezetkiesés. A legegyszerűbb cselekményvázlat a következő: az áldozatot fejbe vágják, elfelejt mindent és mindenkit, új életet kezd, aztán a zárójelenetben egy másik ütésre ismét visszanyeri emlékezetét.

– Ez bizony ismerősen hangzik. Könnyen lehet, hogy láttam egy-két hasonló történetet – ismerte el Derec.

– Kérem, igyekezzék elfelejteni ezeket – közölte Galenus doktor rosszállóan. – Ezek csak akadályozzák a jelenség megértését.

A következő három nap folyamán Derec rengeteget tanult az amnéziáról. Nem is sejtette, mennyiféle emlékezethiány létezik, és hányféle okot tartanak számon. Más körülmények között ennyi részlet már az idegeire ment volna, de mivel személy szerint is érintett volt az

ügyben, mohón leste Galenus doktor minden szavát.

Az emlékezethiány vagy emlékezetkiesés vonatkozhat a múltra (retrográd) vagy a jelenre (retardált). Kiválthatja fizikai (szervezeti) vagy érzelmi (pszichogén) ok. Néhány amnéziás beteg képtelen bármire emlékezni néhány másodpercnél tovább, míg mások egy-egy alkalommal csak néhány másodpercre felejtnek el valamit. Néhány áldozat tisztában van vele, hogy baj van az emlékezetével, mások viszont ezt szenvedélyesen tagadják.

Tíz emlékezethiányos esetből kilencnek valamilyen sajátos fizikai oka van, tudta meg Derec. Ilyen ok lehet például az agykéreg barázdált felszínének gyulladása, az agyi verőerek elmeszesedése, villamosáram-ütés vagy a B-vitaminhiány. (Valahol a lista alja felé szerepelt a fejet ért ütés is.)

– A primitívebb időkben az emlékezés fizikai zavarát sokszor lelki eredetűnek vélték – magyarázta Galenus szinte felháborodva. – Hipnózissal és pszichoterápiával kezelték azokat a betegeket, akiknek gyógyszerekre vagy műtétre lett volna szükségük.

– Talán valamennyi emlékezési zavar mögött fizikai ok húzódik meg – jegyezte meg Derec.
– Talán még az a tíz százalék is, amelyet pszichogén eredetűnek vélünk, valamilyen szervi okra vezethető vissza.

Galenus nem értett egyet ezzel. – A tudat és az agy közötti megkülönböztetést még nem törölte el teljesen az orvostudomány. A tudat több, mint az agy részeinek összege. Bizonyos dolgok ezeknek a részeknek a kölcsönhatása révén jelentkeznek, tehát már nem köthetők sajátos fizikai eseményekhez.

Ennek ellenére a vizsgálatok először a lehetséges fizikai okokra irányultak. Galenus doktor elvégezte a kérgi elemzést, az endorfinpróbát, aztán háromféle, nem roncsoló módszerrel letapogatta az agyát, sőt szövetmintát is vett, és megpróbálta kimutatni egy agyvelőgyulladás nyomait.

– Az adhatja a kulcsot a kezünkbe, hogy ön tudatában van saját emlékezetkiesésének, és az értelme is érintetlen – magyarázta a doktor. – Megőrizte az időérzékét és kapcsolatát az eseményekkel. Ezek a tények sokatmondóak.

A szomorú igazság viszont az volt, hogy a nyomok a semmibe vezettek, és a vizsgálatok semmit sem tártak fel. Derec megtanulta állapotának szakorvosi leírását – „részleges retrográd hipnózisrezisztens pszichogén amnézia” –, de semmit sem tudott meg önmagáról.

– Nem találok semmilyen fizikai okot – összegezte nyugtalanul az eredményt Galenus a hét végén. – Az ön agykérge, kamrái, dudorai és koponyaboltozati kötegei normálisak. Mégsem hatott önre semmilyen általam ismert pszichogén kezelés. Sajnálom, Derec, kudarcot vallottam.

– Ne vedd a szívedre, doki! – sóhajtott Derec. – Kezdek hozzászokni, hogy állandóan sötétben tapogtózom.

A vizsgálatok során Galenus doktor fokozatosan egyre nagyobb mozgásszabadságot engedélyezett Derecnek, míg végül a fiatal ember a kis kórház egész területén kedvére kószálhatott. Fizikailag szinte teljesen felépült. Már nem hasított belé a fájdalom, ha hozzáérték új bőréhez, és testfelülete fokozatosan elvesztette érzékenységét a hőmérséklet-ingadozásokkal szemben is. Amíg öntudatlanul lebegett a légpárnás ágyon, bordái összeforrtak, és az egykori törésekre is csak az a néha nyilalló tompa fájdalom emlékeztette, amikor túl mélyet lélegzett, vagy rossz mozdulatot tett.

A látványos gyógyulás ellenére Galenus semmilyen hajlandóságot nem mutatott kezelése felfüggesztésére. Legfeljebb annyi engedményt tett, hogy Derec átköltözhetett az intenzív osztályról egy otthonosabban berendezett magánlakosztályba. A robot konoksága persze nem hatott meglepetésként. A gyógyítással foglalkozó robotok, éppen az Első Törvényből rájuk háruló fokozott felelősség miatt, rendkívül óvatosak.

Derec azonban gyanította, hogy nem annyira testének sebei, mint inkább tudatának sérülése

aggasztják az orvost. Valójában azért nem engedi el a közeléből, mert rajta akarja tartani a szemét, amíg Katherine-t kezeli. Mivel nem lehetett egyszerre két helyen, ezért két beteget tartott egy helyen.

Derec nem tilthatta meg Galenus doktornak, hogy aggódjon érte, ezért beletörődött, hogy követi a robot előírásait. Bizonyos mértékig jól is esett neki a felelősség hiánya. teste ugyan meggyógyult, de tudata még élénken emlékezett a kisbolygó szétroncsolódó felszínére, az Aranimas pálcájából sugárzó kék fájdalomra, vagy a pokolgép iszonyatos robbanására. Igazán megérdemel néhány nap békességet.

Legalábbis eleinte így gondolta. Egynapi tétlenség után azonban már nem találta a helyét. Másnap reggel meg sem várta Galenus szertartásos látogatását és vizsgálatát, hanem maga kereste meg a robotot. Az intenzív szobában talált rá, amint Katherine ágyának végénél az orvosbiológiai adatok képernyője mellett állt.

– Jó reggelt, Derec – köszöntötte a robot. – Sajnálom, hogy elkéstem. Hogy érzi magát ezen a szép napon?

– Nyugtalanul – vágta rá Derec. – Szeretnék visszatérni a hétköznapi életbe.

– De most ön egy kisebb emlékezési zavarból eredő vándorhajlamot él át – intette a doktor.

– Még nem alkalmas a hétköznapi életre.

– Akkor megelégszem azzal a szerényebb változattal, amely kéznél van – jegyezte meg derűsen Derec. – Nem tudok itt ücsörögni naphosszat pusztán abban reménykedve, hogy az emlékezetem egyszer visszatér.

– Mit szándékozik tenni?

– Ezt nemigen tudom eldönteni, amíg nem tisztázódik, mit tettek eddig az érdekeimben. A robotokon kívül ki tudja az állomáson, hogy itt vagyok? Megpróbálja valaki kideríteni a személyazonosságomat?

– Erről nem tájékoztattak – ismerte el a doktor. – De biztos vagyok benne, hogy az állomásigazgató értesítést küldött az ön érkezéséről a kerületi felügyelőnek a Nexonra, ahogyan jómagam az orvosi felügyelőt tájékoztattam. Ez az információ az érdekeltek egész sorának birtokába juthatott az elmúlt időszakban. Kivel szeretne kapcsolatba lépni?

Derec Katherine ágya felé mutatott: – Vele. Mennyi idő alatt térítik magához ebből az eszméletlen állapotból?

– Néhány nappal ezelőtt arra a következtetésre jutottam, hogy talán a lány kezében van az a kulcs, amellyel felnyitható az ön emlékezetének zárja, ezért úgy döntöttem, a lehető legkorábbi ébredést engedélyezem a számára, ami még nem megy egészsége és kényelme rovására – közölte Galenus. – Éjfél óta nem kap altatót. Agyhullámainak tanúsága szerint jelenleg álmodik. A ma reggeli órákra várom ébredését.

Derec kutatva körülnézett a kórteremben, de a padlón kívül nem látott más helyet a letelepedésre.

– Nincs szükség rá, hogy itt várakozzon – figyelmeztette Galenus, mintha a gondolataiban olvasna.

– De itt akarok lenni, amikor felébred.

A doktor megértően bólintott. – Ígérem, hívni fogom.

Derec azzal ütötte el az időt, hogy *A gépek építészei* című filmkönyvet olvasgatta egy órán át, majd rászánt még egyet. Abban reménykedett, hogy a nevezetes tervezők és mérnökök életrajzi vázlatai között ráakad annak a fickónak a nyomára, aki a kisbolygó robottelepének „minimumelvét” oly elegánsan valósította meg. Noha a legtöbb kézzelfogható bizonyíték elveszett vagy elpusztult, ez az út még járhatónak ígérkezett. Egy ilyen zseni biztosan hagyott maga után egy keskeny ösvényt a múlt emlékeinek dzsungelében.

A korabeli tervezők közül azonban Derec csak háromnak az életrajzát találta a könyvben, s hogy éppen ezeket, az csöppet sem lepte meg. Köztük volt a robotikus Fastolfe, a

mikromágnesesség havalei varázslója, March, és a humán ökológiával foglalkozó Rutan, akinek szolgálataira legalább egy tucat gazdag úrlakóvilág tartott igényt.

Mindhármat olyanok tették ünnepeit személyiséggé, akiknek fogalmuk sem volt róla, mit kezdjenek e hírességek alkotásaival. A mérnöktársadalom maga is meghatározta hírességei körét, ám a saját értékítélete alapján. Minden speciális csoport kiválasztja azokat a sajátos személyiségeket, akik elsők az egyenlők között, mert elnyerik társaik megbecsülését és csodálatát, noha teljesen ismeretlenek maradnak a külvilág előtt. Ezekben a körökben szintén nagyra értékelték Fastolfe tevékenységét, de Marchot csak játékkészítőnek tartották, Rutanon pedig elnézően mosolyogtak.

Igen, gondolta Derec, egy bennfentes nézőpontját kellene ismernem. Valakinek biztosan tudomása van erről a titokzatos zseniről...

– Derec úr, zavarhatom?

Felkapta a fejét. A kórházi szolgálta vagy inkább ápolónővér állt előtte, aki Galenus doktorhoz hasonlóan szintén áldozatul esett a felügyelő kifacsart humorának: ő a hajdani híres ápolónő, Florence Nightingale nevét kapta. Derec kérdően nézett a robotra. – Mi újság, Florence?

– Galenus doktor azt üzeni, jöjjön azonnal.

Derec a filmnézőt félrelökve talpra ugrott. – Gyerünk!

Amikor az intenzív szobába ért, már kikapcsolták a baktériumölő fényt, és Katherine ébredezett. Homokszínű, zárt nyakú köntöst viselt, amely még a bokáját is eltakarta az illem kedvéért, hisz a férfi és a lány kapcsolatáról időközben megváltozott Galenus doktor véleménye. Derec kissé hátrább húzódott, míg az orvos Katherine fölé hajolt és gyengéden megszólította.

– Jó reggelt! – mondta derűsen. – Lehetőleg ne mozogjon!

A lány mégis felemelte kissé a fejét, és körbenézett a szobában. – Kórház? – kérdezte rekedten.

– Igen, Katherine. Én pedig Galenus doktor vagyok.

– Milyen úrállomáson vagyunk?

– A Rockliffe-on.

A lány bólintott, és az orvos mögött Derecre pillantott. – Szép kis mentőakció, mondhatom – jegyezte meg.

Rekedtsége ellenére enyhe derű vibrált a hangjában, ami bántotta Derecet. Egy lépést tett előre, és védekezően megszólalt: – Az a lényeg, hogy mindketten életben maradtunk.

– Ez csak azt bizonyítja, hogy nincs igazság a Galaxisban hunyta le a szemét a lány. – Azt hittem, van annyi eszed, hogy hatástalanítod Aranimas biztonsági rendszerét, mielőtt kotorászni kezdesz a titkos rekeszeiben.

– Nézd, sajnálom, hogy nem ment simábban a dolog – lépett oda Derec az ágy széléhez. – De végül is megúsztuk. Mellesleg, beszélgetni akartunk valamiről, amikor...

A lány szempillája felpattant, és tekintete fürkészve tapadt a robot arcára. – Galenus doktor, újból megfájdult a fejem – jelentette ki határozottan. – Megkérné Derecet, hogy távozzon? Úgy érzem, nem tudok most látogatókat fogadni.

– Olyan nagy fáradtságba kerülne, ha megtudnám végre, mi a vezetéknévem, hol a hazám...?

Galenus doktor azonban közbelépett, és gyengéden tuszkolta Derecet az ajtó felé. –

Megértem a türelmetlenségét, Derec. De tekintettel kell lennem Katherine egészségére is.

Kérem, távozzék. Amit lehet, megtudok tőle. És amikor erőre kap, újból beszélhet vele, ha ő is hozzájárul.

Derec a megalázottságtól legszívesebben kirohant volna a világból, de legalábbis sietős léptekkel elhagyta a kórházat a főbejáraton át. Számított rá, hogy az orvos jelentést tesz róla, vagy utánaküld egy robotot, hogy cipelje vissza, de nem törődött semmivel. Egyszerűen nem

tudott erőt venni magán, hogy birkatürelemmel várakozzék. Túlságosan próbára tette az idegeit a feszültség, hogy ennyire közel a válasz, amikor ismét megtalálhatja önmagát.

Az állomásnak az a részlege, ahol a kórház helyezkedett el, leginkább egy hatalmas kriptára emlékeztetett. Derec gyéren megvilágított utcák vaksi üzletsorai és üresen kongó lakótömbök mellett gyalogolt. Csak a főutcán derengett némi fény, a hátsó udvarok és mellékutcák mélyén sötétség honolt. Egyetlen robot sem követte Derecet. Így hát csak ment, ment, amíg háborgása le nem csillapodott, aztán visszafordult. Átsietett a felvételi részlegen, és beviharzott Galenus irodájába.

– Elmondott a lány valamit?

– Semmivel sem tudott hozzájárulni az ön bajának mélyebb megismeréséhez.

– Vele tárgyaltad meg az én állapotomat? – rivallt rá a robotra. – Nekem bezzeg nem...

– Tisztázzuk! A lány már tudott az ön állapotáról.

– De mit csinált? A tanácsodat kérte, hogyan bánjon velem?

– Derec, megígértem Katherine-nek, hogy nem ismertetem önnel a beszélgetésünket.

Derec összefonta karját a mellkasán, és viharos sóhajt küldött a mennyezet felé. – Nem értem, miért titkolózik ennyire. Ha tud valamit rólam, közölje és kész. – Felhúzott szemöldöke alól kérdő pillantást lövellt Galenus felé. – Nincs igazam?

– Hogy mi tanácsos, mi nem, ez esetenként változik. Függ az egyéntől, a szervműködés zavarának okától és a személyi adatoktól – válaszolt óvatosan az orvos.

– Szóval a legparányibb részletet sem vagy hajlandó elárulni a beszélgetésekből? – kérdezte Derec.

– Sajnálom, nem tehetem.

Derec összeráncolta a homlokát. – Láthatnám legalább Katherine-t?

A robot hátrafordult, és egy pillantást vetett a falon a két bekapcsolt ellenőrző monitor egyikére. – Ébren van, és a fájdalom iránti túlérzékenysége mérséklődött. De a végső szót ő mondja ki.

– Akkor megyek, hogy megtudjam, akar-e egyáltalán valamit mondani.

Katherine az ágyában ült, amikor beléptek hozzá. – Reménykedtem, hogy meglátogat valaki – mosolyodott el.

– Nemigen hagyta más választást – kezdte Derec, miközben most is hiába pillantott körbe szék után, amit az ágy mellé húzhatott volna.

A lány arca kissé elborult. – Da... Derec – dadogta zavartan, mintha elfelejtette volna a nevét. – Attól félek, hogy megharagszol rám. De éppen elég közös témánk akad... mindaz, ami az úrhajón történt. Nem hiszem, hogy azzal a pár aprósággal kellene kezdenünk, amit tudok rólad.

Derec gyilkos pillantást vetett a robotra. – Mi ez? Mit mondtál neki? Azt gondoltam, segíteni próbálsz...

– Nem is tehetnék másképp – válaszolta Galenus doktor nyugodtan.

Ez az igazság lehűtötte Derec indulatát. Visszafordult Katherinehez. – Szóval nem áruod el, amit tudsz.

A lány megrázta a fejét. – Derec... tegyük fel, te voltál az Új Szabadság birodalmának elnöke.

– Az Új Szabadságot ügvezetők tanácsa kormányozza – vetette közbe Derec.

– Nem számít. Mondjuk, te voltál az Új Szabadság elnöke, és elvesztetted az emlékezetet. Ha azt mondom neked, hogy te vagy az elnök, ettől már elnök leszel újra? Eljárhatsz ugyanúgy, mintha az a személy volnál, csak azért, mert már tudsz róla?

Derec kerülte a lány tekintetét. – Nyilván nem. De ha hallanék róla, visszaemlékezhetnék...

– Sokkal valószínűbb, hogy mélységes aggodalmat keltene önben – kezdte az orvos. – Leggyakrabban...

Derec éppen szóra nyitotta a száját, de Katherine megelőzte. – Galenus doktor, távozz! – utasította a robotot. – Menj vissza az irodádba, és hagyj bennünket magunkra! Ne figyelj a képernyőmet, és ne hallgass bele a beszélgetésünkbe! Majd hívatunk, ha szükségünk lesz rád. Az orvos döbbsen álldogált egy pillanatig, aztán lehajtott fejjel távozott.

– Nem kellett volna ennyire nyersnek lenned – jegyezte meg Derec, mert meglepte a lány határozottsága. – Fogadni mernék, annyira beletapostál szegény Galenus doktor önérzetének áramköreibe, hogy egy óra alatt sem tudja rendbe hozni őket.

– Füttyülök rá – legyintett Katherine kedvetlenül, és az üres ajtónyílásra pillantott. – Az orvosi robotok mind ilyen fontoskodók. Ezer véleményük van, de valójában nem tudnak semmit. És nem is érthetik meg igazából, mit érez valaki, ha beteg. Hát nem? Hiszen csak gépek, amelyek sohasem betegszenek és sohasem halnak meg.

Szóval innen fúj a szél? Derec tünődve pillantott a lány arcába. Valami olyan halálos betegség rág belülről, amit az orvosok nem tudnak meggyógyítani? Ez az, amiről Galenus doktor nem beszélhetett?

Mielőtt összeszedte volna bátorságát, hogy hangosan is megkérdezze erről, Katherine felnézett rá, és megveregette maga mellett az ágyat. – Így akarsz álldogálni az örökkévalóságig? Elférünk itt ketten is...

Rövid habozás után Derec letelepedett az ágy szélére.

– Ez már valamivel jobb – mosolyodott el Katherine. – Így legalább kevésbé érzem, hogy vallatnak.

– Nem tudom, mi megbeszélnivalónk maradt még!

– Hát... szerintem bőven akad. Mi történt például a kisbolygón, amiről említést tettél az űrhajón? Érdekes téma lehet az a kalózzjármű is, meg amin keresztülmentünk. És itt vagyok én is.

– Kezdjük akkor ezzel – bólintott gyorsan Derec. – A neveddel, bemutatkozásként. Galenus doktor Katherine-nek hívott...

– Anyám és a számítógépek szerint Katherine Ariel Burgess vagyok. De mindenki más csak Kate-nek hív – tette hozzá mosolyogva. – Apám szerint a Katherine név teljesen megtévesztő... elaltatja az emberek éberségét, így nem sejtik, mi vár rájuk. Katherine kedves, szófogadó, és nyakig begombolt ruhákat hord. Kate viszont...

– Makrancos, akaratos, dacos és csípős nyelvű – fejezte be Derec.

Katherine úgy ragyogott, mintha csupa bókot kapott volna. – Valami hasonló. Apám szerint olyan vagyok, mint a dinamit.

– Azt hiszem, megmaradok a Katherine-nél. Voltaképpen mit kerestél Aranimas űrhajóján?

– Mit? Hát én is ugyanolyan fogoly voltam, mint te. Egy futárhajóról raboltak el a robotjaimmal együtt. – Csettintett egyet az ujjával. – Most jut eszembe. Hol a kulcs? Csak nem hagytad, hogy elvegyék a robotok?

– Fogalmam sincs, hol lehet – csóválta a fejét Derec. – Még azt sem tudom, ott volt-e valaha, ahol kerestem.

– Itt kötött ki az űrhajó? Megnézted?

– Teljes csőd, semmit sem tudok. Ma reggelig még ki sem tettem a lábam a kórházból – közölte zavartan Derec. – Elárulnád végre, miért olyan fontos az a kulcs? Mi a fene az tulajdonképpen? Mire való?

– Én sem tudom – közölte higgadtan Katherine. – De Aranimas úgy gondolta, mindenáron meg kell szereznie. Várj csak... Azt hiszem, említetted, hogy a kulcs a te tulajdonod. És éppen *te* nem tudod, miért értékes?

– Valóban az enyém – erősítette meg Derec. – Tekinthejtük jutalomnak. Vagy ajándéknak. Akárhogy is, jogosan tartok rá igényt.

– De nem is sejtetted, micsoda?

– Nem.

A lány elégedetlennek látszott. – Talán mégis tudad... de egy csomó más dologgal együtt ezt is elfelejtetted.

– Ez könnyen lehet – ismerte el Derec. – Aranimas azért érkezett a kisbolygóhoz, mert a kulcsot kereste? Nem azért, mert ott voltam?

– Nem hiszem...

– Mit nem hiszel?

– Úgy gondolom, határozott céllal közelítettük meg a kisbolygót. Szerintem nem volt tudomása róla, hogy a kulcs ott található. Azt pedig szinte teljes biztonsággal állíthatom, hogy nem tudott a jelenlétekről – magyarázta a lány. – Egyszerűen szerencsés voltál... vagy szerencsétlen?

Derec eltűnődött. – Szerencsés, legalábbis ahogy a dolgok eddig alakultak. Inkább bolyongok itt a Rockliffe állomáson, mint azon az aszteroidon.

– Akkor szerencsés vagy. – A lány elhallgatott, majd töprengve szólalt meg újból. – Ha tényleg a tiéd a kulcs, talán felfrissítené az emlékezetedet, ha megint kézbe vennéd. De ha erre nem nyílik lehetőség, legalább azt kell kiderítenünk, mi történt vele. Bizonyára jó oka volt Aranimasnak, hogy meg akarta tartani.

– Wolruf „ékszer”-nek nevezte, amikor a kapitánnyal beszélgetett – mondta Derec elgondolkodva. – Valószínűleg nem szó szerint értette.

– Egy a lényeg, hogy értékes. Ugye, megpróbáljuk megkeresni?

– Mi ketten? – Derec egy pillanatra ösztönösen megrettent. Aztán emlékezetébe idézte, miként fojtogatta a magány a kalózok űrhajóján. Az űrállomáson otthonosan érezte magát – de Katherine-en látszott, hogy nem. A lány szenvedett a magánytól, tüskésen viselkedett, és barátságot akart kötni vele. Ezenkívül tudott valamit arról, hogy kicsoda ő – és segíteni akart neki, hogy visszaemlékezzen erre.

– Hát persze! – kiáltotta Derec. – Naná, hogy megpróbáljuk!

15. fejezet

07B

A jó szándék ellenére társas kapcsolatuk szinte már a kezdet kezdetén majdnem felbomlott. Derec valahogy úgyszólván képzelte az együttműködésüket, hogy ő hozza a döntéseket, Katherine pedig hálásan követi útmutatásait. De igen gyorsan rájött, hogy nem Katherine-nel, hanem Kate-tel kötött egyezséget.

Derec égett a vágytól, hogy máris hozzákezdjen a titokzatos tárgy kereséséhez. Mivel Galenus doktor nem emelt kifogást kórházon kívül tett kirándulása ellen, Derec úgy érezte, ezentúl kedvére kalandozhat bármerre. Kate-nek még a legrosszabb esetben is kell pihennie néhány napot, mire engedélyt kap ugyanerre a szabad mozgásra.

De amikor megpendítette Katherine-nek, hogy egyedül indul el felderítőútra, és majd elmeséli, hogy mit talált, a lány megmakacsolta magát. – Vagy együtt megyünk, vagy vége a megállapodásunknak – jelentette ki komolyan. – Ha egy kis csapatot alkotunk, akkor végezzünk csapatmunkát.

– De attól még nem vagyunk egymáshoz láncolva – vitatkozott Derec. – Mindegyikünk azt csinálja, amihez a legjobban ért, és most az tűnik a legelőnyösebbnek, hogy kettőnk helyett én legyek csupa szem és fiil.

– Mit szándékozol tenni?

Derec vállat vont. – Felkeresem az űrkikötő felügyelőjét és az állomás igazgatóját. Kezdetnek azt szeretném kideríteni, mi történt azalatt, amíg mi itt a kórházban feküdtünk.

– Ezek robotok – emlékeztette a lány. – Hívd ide őket!

Vitathatatlanul ésszerűen hangzott, és csak az piszkálta Derec csőrét, hogy nem neki jutott

az eszébe. Amióta visszanyerte eszméletét, szakadatlanul az motoszkált benne, hogy beszélnie kell az állomás irányítóival, de ezt mindig úgy képzelte, hogy meglátogatja őket. Most döbönt rá, hogy egy kimondatlan feltételezés élt benne: *a személyzet tagjai rendkívül elfoglaltak – nincs idejük arra, hogy idejöjjenek beszélgetni veled.*

Meg sem fordult a fejében, hogy munkájuk megszakítására utasítsa őket. Katherine-nek bezeg rögtön eszébe jutott. Derec homályosan érezte, hogy ez a különbség valami fontos jellemzőt árul el kettőjükéről – valamit arról a háttérrel és kulturális környezetről, amely a robotokhoz való viszonyukat alakította.

Derec mintha elismerte volna a robotok munkájának fontosságát, és többé-kevésbé egyenrangúnak tekintette volna őket magával, míg a lány csak szolgákat látott bennük. De azt már nem tudta eldönteni, vajon ez mire utal: több vagy kevesebb tapasztalatot szerzett-e a lánynál a robotok világáról.

Mindenesetre ezt a kis darabkát is beillesztette a képzeletbeli összerakós játékba. Derec nem számíthatott rá, hogy Katherine gondolkodása hasonlít az övéhez. Különböző világokból érkeztek – nemcsak kulturális, hanem talán földrajzi értelemben is. Ennek tükrében Derec még kevésbé értette, honnan ismerheti őt a lány.

Ezek a gondolatok a másodperc töredéke alatt viharzottak át agyán, így egy csöppnyi habozás után nyugodtan folytatta a beszélgetést. – Nézd, nem akarok egyedül dönteni. Talán elérjük, hogy a robotok idejöjjenek – mondta békülékenyen. – De még ott van az úrhajó. Mindenképpen el kell mennem, hogy szemügyre vegyem.

– Erre együtt kell sort kerítenünk.

– Miért? Talán az a nyomorult úrjármű valami olyan titkot rejt, aminek nem akarsz a közelébe engedni?

Katherine keresztbe fonta karját, és sóhajtott. – Ha folyton gyanakszol rám, azzal semmire sem megyünk.

– Nem gyanakszom rád! – lökte égnek a karját Derec. – Csupán nem értem, miért kelted azt a látszatot, hogy nem akarsz egy percre sem szem elől téveszteni.

– Én meg azt nem értem, miért sietsz – vágott vissza Katherine. – Beleegyeztél, hogy együtt látunk hozzá a kutatáshoz, de máris tükön ülsz, és mindent magad akarsz csinálni.

– Azért sietek, mert szeretném, ha elsőnek érnék oda – magyarázta Derec hadarva. – Egyikünknek sem lenne inyére, ha más találná meg a kulcsot.

A lány csúfondárosan nézett rá. – Itt vagyunk már hat hete. Tényleg azt képzeled, hogy miután kihúztak bennünket az úrhajóból, az egész járművet bezárták valahová, hátha jelentkeznénk érte? Gondolkozz! Ez egy idegen csillagközi úrhajó. Becslésed szerint mennyi időbe telt, mire rájöttek, hogy ahhoz fogható még sohasem láttak... sem ilyen szerkezeti tervet, sem ilyen műszaki megoldásokat? Ez egy támaszpont a határvidéken. Azt hiszed, simán napirendre térnek felette, hogy a láthatáron feltűnt egy nyilvántartási szám nélküli úrhajó, fedélzetén két sebesült emberrel?

Derec végre megértette. – Ezek szerint nyilván tüzetesen átvizsgálták. Bizonyára az egész szerkezetet részletesen lefényképezték, röntgensugarakkal átvilágították. Talán még darabokra is szedték, és az alkatrészeket a *Fariis* úrhajón küldték el a körzeti hivatalokba. Természetesen arra is kíváncsiak, kik vagyunk.

– Hát persze. Ezért zavartam el Galenus doktort.

– Csak nem feltételezed, hogy kémkedik utánunk?

– Mindegyik robot kémkedik a gazdájának – jegyezte meg keserűen a lány.

– Hogy érted ezt? – kérdezte Derec, a kifakadásán meglepődve.

– Ne törődj vele – legyintett Katherine. – Csak arra gondoltam, egy ideig meg kell játszanunk az ártatlan külföldi turistát, aki mindent megtesz, amit elvárnak tőle... amíg rá nem jövünk, milyen játszmába keveredtünk.

– Tehát legyünk gyámoltalanok és aggodalmasak! Adjuk az ostobát.

– Úgy van – mosolyodott el Katherine. – Néha ez a legokosabb, amit az ember tehet.

Kérésükre Galenus doktor az intenzív szobába hozatott egy multikom készüléket, és rácsatlakoztatta az állomás hálózatára. Hamar rá kellett azonban jönniük, hogy a Rockliffe kezdeti vendégszeretete megkopott.

Az állomás igazgatója arra hivatkozott, hogy zsúfolt napirendje miatt egy perc szabad ideje sincs másnap reggelig, s különben is úgy vélte, Derecéknek inkább az úrkikötő felügyelőjével kellene beszélniük.

A felügyelő éppen a nagyjavítási munkát irányította az úrkikötő nyomásbiztosító rendszerén, és ezt a kiemelt feladatot a lehető legrövidebb idő alatt kellett elvégezni, de megkérdezte, miért nem próbálkoznak a forgalomirányítóval.

A forgalomirányító nem válaszolhatott a kérdéseikre a biztonsági főnök engedélye nélkül, aki viszont az állomás ügyvezető igazgatóhelyettese alá tartozott. Ez a robot csak egy fokkal állt lejjebb a ranglétrán az állomás igazgatójánál, és valószínűleg ő volt az, akit elsőként kellett volna megkeresniük.

Az igazgatóhelyettes is rendkívüli elfoglaltságára hivatkozott, de közölte, hogy egy órán belül szabad lesz, ha igényt tartanak a vele való találkozásra. Énnél jobb ajánlatra nem számíhattak, így elfogadták az időpontot.

– Hát akkor mit tegyünk addig? – zárta el Derec a multikom képernyőjét.

– Arra használhatnánk az időt, hogy alaposabban megismerjük egymást...

– A családomról kellene szórakoztató történeteket mesélnem?

A lány elnevette magát – kedvesen és elbűvölően. – Talán nem.

– Inkább *te* mesélhetnél érdekes történeteket a családomról.

– Nem, nem tudnék.

– Katherine... te vagy az egyetlen, aki valamit is tudsz rólam – fogta könyörgőre Derec. – Miért nem árulsz el legalább valami apróságot?

– Még nem.

– Még mindig Galenus doktor tanácsához tartod magad?

– Tényleg ez a legjobb módszer – érintette meg a lány a kezét.

– Számomra nem annak tűnik – mondta nyersen Derec. – De megadom magam. Mesélj magadról.

– Unalmas lesz – figyelmeztette a lány.

Derec kérdően vonta fel a fél szemöldökét. – Ha valakit elrabol egy kalózűrhajó, az törvény unalom?

– Az életem unalmas. Ez volt az első izgalmas esemény, ami történt velem. – Aztán hozzáfűzte: – Kivéve, hogy nem éppen elrablásról volt szó.

– Akkor meséld el. Hogy hívták a futárhajókat?

– *Arany Sasnak*, a Vikingről indult. Diplomáciai postát vittünk a Frier bolygóra...

Első hallásra a történet nagyon valószínűnek tetszett.

Elbeszélése szerint Katherine robotjaival együtt kifelé tartott a Viking térségéből az *Arany Sas* futárhajó fedélzetén, egy pilóta és két diplomata társaságában. Épp amikor az űrgráshoz készültek a Viking-rendszer peremén, a pilóta észrevette Aranimas űrhajóját, amely szemmel láthatóan tehetetlenül sodródott.

Azt hitték, roncs, amelyet nem tüntetnek fel a térképek – erre részben a külseje, részben annak az alapján következtettek, hogy nem adott életjelt egyetlen távközlési csatornán sem –, ezért letértek eredeti pályáivükről, és közelebb repültek hozzá. Egyszer csak heves lézérágyútűz zúdult rájuk a roncsról, és űrhajójuk kormányozhatatlanná vált. Katherine-t és a robotokat a narwék hurcolták le a futárhajóról, aztán a jármű magatehetetlenül elsodródott. Kis idő múlva szétrobbant, a lány szerint valószínűleg bombát helyeztek el a fedélzetén.

Semmilyen feltűnő ellentmondás nem akadt a történetben, de néhány apróság mégis szöveget ütött Derec fejébe. Katherine nem eléggé meggyőző magyarázatot adott arra, miért tartózkodott a futárúrhajón. Először mintha azt sugallta volna, hogy diplomáciai küldetést teljesített. De hiába próbálta azt a benyomást kelteni, hogy elég idős egy ilyen feladat végrehajtására.

Amikor Derec rákérdezett, a lány sietve elmagyarázta, hogy csak utas volt, és azért vette igénybe a szokásos kereskedelmi járatok helyett a futárúrhajót, mert magányra vágyott. Derec erre azt firtatta, hogyan vehet fel utast egy futárúrhajó. A lány azt sejtette, elég fontos személyiség ahhoz, hogy kivételt tegyenek vele.

De a pilóta viselkedése látszott a történet legingatagabb pontjának. A futárúrhajók fontos személyeket, sürgősségi ellátmányokat, műszaki mintapéldányokat vagy pótolhatatlan dokumentumokat szállítanak. Hihetetlennek tűnt, hogy egy futárpilóta veszélynek teszi ki értékes rakományát, csak mert meg akar vizsgálni egy hajóroncsot. Sokkal valószínűbb, hogy jelentést küld felfedezéséről a Vikingre telepített járőrszolgálatnak, majd a megfelelő időpontban végrehajtja az űrugrást.

Derecnek eszébe jutott, hogy amikor először került szóba a fogságba esése, Katherine gyorsan témát váltott. Most felmerült benne a gyanú, hátha akkor még nem dolgozta ki minden részletében a történetet. Vagy talán azért traktálja félígazságokkal, mert ez is egyfajta próba – Galenus doktor receptje kelekótyák számára? Ha így van, Derec nem kért belőle.

De végül az állomás ügyvezető igazgatóhelyettesének megérkezése háttérbe szorította borús gondolatait.

– Hajime vagyok – mutatkozott be az igazgatóhelyettes. – Galenus doktor elmondta, hogy mindkettőjük sérülései biztatóan gyógyulnak. Ez jó hír.

– Különösen nekünk – morogta Derec a foga között.

– Teljesen érthető, hogy kérdéseket szeretnének feltenni itt-tartózkodásukról. Remélem, válaszolni tudok rájuk.

Derec már éppen meg akart szólalni, amikor Katherine közbevágtott. – Kezdd onnan, amikor az állomás először észlelte úrhajónkat, és mondd el, milyen intézkedések történtek! – rendelkezett.

– Igenis, asszonyom. Az állomás érzékelői egy azonosítatlan úrhajót jeleztek nyomban azután, hogy előbukkant űrugrásából... bizonyára tudják, hogy az űrugrás befejezése kisebbfajta tér-idő zavarral jár, ahogyan egy villámlás is légköri zavart...

– Ezt mind tudjuk – vágott közbe Derec. – Mi történt azután?

– Bocsásson meg, uram – folytatta a robot könnyed meghajlással. – Csak azt akartam érzékeltetni, miért fedeztük fel az önök úrhajóját ilyen óriási távolságból.

– Miért? Milyen messze voltunk?

– Nyolcvanhárom csillagászati egységre. Ilyen távolságból az állomás érzékelői csak a jármű helyzetét és sebességét tudták meghatározni. Mivel nem kaptunk sem közvetlen azonosítójelzést egy válaszfeladó révén, sem közvetett azonosítást az érzékelők adatai alapján, a járművet AFE-07-nek neveztük el.

– AFE? – csodálkozott Katherine.

– Bocsásson meg. Azonosítatlan és Feltehetően Ellenséges – magyarázta Hajime.

– Így már értjük – bólintott Derec.

– Köszönöm, uram. Már két napja követtük nyomon a 07 pályáját. Éppen kezdtünk előzetes adatokat szerezni tömegéről és alakjáról, amikor rendkívüli esemény játszódott le. Az AFE-07 két önálló testre vált szét, így lett belőle AFE-07A és AFE-07B. A nagyobbik jármű, a 07A pályamódosítást hajtott végre, és kikerült az állomás ellenőrzési zónájából...

– Leválasztottak bennünket az úrhajóról, aztán sarkon fordultak, és elpucoltak – mondta megvetően Katherine.

– Nagyon úgy néz ki – helyeselt Derec. – A nagy hajó végrehajtott űrugrást?

– Amíg érzékelőink hatókörében tartózkodott, addig nem, uram – válaszolta Hajime. – Persze, nem tudjuk, mi történt vele, miután szem elől veszítettük.

Derec és Katherine jelentőségteljes pillantást váltott egymással, amiben az bujkált kimondatlanul: szóval lehet, hogy még mindig odakinn vannak valahol, és várnak.

– És a másik jármű, a 07B, folytatta útját a körzet felé? – érdeklődött Katherine. – Abban találtak meg bennünket?

– Igen, asszonyom. Egy felderítőalakulatot küldtünk azonnal a helyszínre, egy mentő- és egy szállítócsapattal együtt.

– Meg tudnád mutatni ennek a navigációs eseménytérképét? – kérdezte Derec.

– Természetesen, uram. – A robot odalépett a hipervíziós készülék billentyűzetéhez, lekopogott egy kódot, és néhány pillanat múlva a túlsó fal beleolvadt a világűr sötétjébe.

Mindent úgy találtak rajta, ahogyan a robot leírta. A hálózat felső szelétől kék nyomvonal indult el, ez mutatta, hogyan közeledett a kalózűrhajó az állomás felé, amelyet alul egy arany hatszög jelképezett. A várható pályaszakasz egyharmadánál a kék vonal kettéhasadt. Egy vastag zöld nyomvonal elkanyarodott a képernyő jobb felső szélé felé, míg egy vékony vörös továbbhaladt az ívben hajló eredeti pályán. A képernyő alsó harmadánál a vörös nyomvonalat egy aranyszínű vonal keresztezte, amely az állomásról kúszott fölfelé: ez volt a mentőűrhajó.

– Kaphatunk egy másolatot ebből? – kérdezte Derec.

– Besorolom az adatkönyvtár címjegyzékébe az ön neve alatt – ígérte meg Hajime, miközben ujjai végigtáncoltak a vezérlőbillentyűzeten, és a távoli kép helyett újra megjelent a szobafal.

– Rögzítették a találkozást is?

– Igen, asszonyom.

– Szeretném látni a felvételt – adta ki az utasítást Katherine, és finoman Derec felé bólintott, hogy üljön mellé az ágy szélére. Amikor odatelepedett, a lány megfogta a kezét, és szorosan tartotta, mintha biztonságot keresne. Katherine bőrének érintése meglepte és nyugtalanította Derecet.

– A felvételeket egy szemtanú robot készítette – magyarázta Hajime. – A multikom nem adja vissza a teljes sávszélességet...

– Mi az a szemtanú robot? – súgta a lány Derecnek.

– Majd később megmagyarázom – súgta vissza Derec. Jól tudta, ezek a furcsa kinézetű figurák a golyófejűkkel és a két szemrés helyén 360 fokos pásztázó érzékelőkkel felbecsülhetetlen szolgálatot tesznek az ilyen műveletek során. Egyetlen feladatuk van csupán: olyan helyzetet kell elfoglalniuk, ahonnan érzékelőkkel és adatrögzítőikkel a lehető legtökéletesebb felvételt készíthetik a megismételhetetlen eseményekről. Számos balul sikerült űrhajózási műveletet sikerült felidézni és elemezni a szemtanú robotok adatai alapján, még akkor is, amikor már csak egy „fekete doboz” maradt meg belőlük.

– ...ezért, ha eltolni vagy változtatni kívánják a képkivágást az események bármely pillanatában, kérem, szóljanak.

Aranimas űrhajójának leszakadt darabja úgy festett kívülről, mint egy bumfordi nyílhegy, amelyet egy köteg zsineggel erősítettek a szárához. A nyílhegyet valójában olyan űrsikló alkotta, amely egy bolygó légkörén is áthatolhatott, a zsinégeket pedig azoknak a közlekedőfolyosóknak cafatokra szakadt maradványai, amelyek a tengely végén a hatszögletű keretszerkezethez csatlakoztak a harang alakú sugárhajtóművek előtt.

Derec és Katherine erősen figyelte, amint a mentőrobotok a felső hajótörzshöz illesztik a vészhelyzetekre tervezett önrögzítő zsilipkamrát. Amikor a kamra érintkezőgyűrűje vakító izzással beleolvadt a törzsbe, és a hegesztési vonal megszilárdult, a robotok egymás után hatoltak be az űrhajóba – élükön a szemtanú robottal.

– Itt tartott fogva Aranimas – suttogta a lány, amikor a hipervízió kamerája végigpásztázott a padlásszobaszerű belső fedélzeten.

- Mennyi ideig éltél itt?
- Két hónapig. De akkor egy örökkévalóságnak tűnt.

Amikor a szemtanú robot lement a főfedélzetre, elsőként egy gépembert pillantottak meg, amely a központi folyosóban álldogált.

– Alfa – kiáltotta Derec.

– Capek – mondta szinte ugyanabban a pillanatban Katherine. – Hol van a robotom?

Hajime félbeszakította a visszajátszást. – Ezt a robotot hibavizsgálatra és javításra vittük.

– Vissza akarom kapni abban az állapotban, ahogy találták – követelte Derec. – Nincs jogotok belebabrálni anélkül, hogy kifejezett utasításotok volna rá.

– A robot szembeszállt erőfeszítéseinkkel, hogy megmentünk önöket. Értékelésünk szerint működése nem megfelelő, sőt veszélyes volt, ezért kikapcsoltuk. Ilyen esetekben az a szokásos eljárás, hogy teljes körű vizsgálatot végzünk, így tájékoztathatjuk az előállító céget a gyártási hibákról.

Katherine vonakodva bólintott, és Derec megértette a finom figyelmeztetést. – Rendben van – intett. – Mehetünk tovább.

Amikor folytatódott a visszajátszás, első ízben pillantották meg saját magukat. Ott feküdtek a főfedélzet központi átjárójában, az egyik fal mellett. Katherine összerándult és elfordult, amikor hólyagosra perzselt arcának és véres ruhájának iszonyú látványa megjelent a képernyőn. Derec összeszorított fogakkal próbálta elnyomni magában a fájdalmat, amely ismét feltámadt benne, amint megpillantotta saját összeégett bőrét.

– Sejtettem – suttogta Derec döbbenten.

– Mit sejtettél? – nézett rá Katherine. – Miről beszélsz?

– Alfáról. Ő tartott bennünket életben.

– Hallottad Hajimét... a robot rendellenesen viselkedett. Nem hagyta, hogy megmentsenek bennünket.

– Ez csak az SZV-memóriaegység óvatosságának tudható be. Nézd – intett a képernyő felé Derec –, ez nem olyan természetes testhelyzet, amelyben valaki egy ilyen baleset után kerül, még ha odakúszott is. Minket odavittek. Mi több: legalább öt napig hevertünk ott, ahol működésbe lépett a rejtett bomba. Két és fél napba telt, míg a mentőúrhajó elért bennünket. Azon pedig nincs mit vitatkozni, hogy súlyos sérüléseket szenvedtünk...

– Az biztos – mondta megborzongva a lány.

– Csodálkoztam rajta, hogyan maradtunk életben, amíg az egészségügyiek megérkeztek.

Igazság szerint már az úrhajón meg kellett volna halnunk. A mentők csak holttesteket találtak volna. Alfának köszönhető, hogy nem ez történt. – Derec a robot felé pillantott. – Hajime, megkérhetlek, hogy állítsd meg a felvételt, és hagyd magunkra?

– Természetesen, Derec. – A kép és a robot megdermedt.

– Mi ez? Mit csinálsz?

– Csak el akarom magyarázni neked, hogy valaki más is tartózkodott ott a hajón.

– Mire gondolsz?

– Sokáig rágódtam azon, miért nem tért vissza hamarabb Wolruf és a robot. Hátha Aranimas magához tért? Nyilván még akkor is azzal küszködtek, hogy rázárják az ajtót, amikor a bomba felrobbant. Alfa ekkor biztosan futólépésben visszatért. Nem érdekelte Aranimas. Valószínűleg még az sem izgatta, mit tehet Aranimas Wolruffal. Sőt, Aranimas és Alfa egyaránt visszaérhetett az A-törzsbe, mielőtt az levált az úrhajó többi részéről.

– Alfa nyilván megvédett bennünket a kapitánytól, ahogy megpróbált óvni a mentőlegénységtől is.

– Igen, ez magyarázattal szolgálna arra, miért állta útját a robotoknak.

– Aranimas pedig elrejtőzhetett – mondta Katherine elgondolkodva. – Elvégre az ő úrhajója volt. Ki tudhatta volna nála jobban, hogy melyik zuga a legbiztonságosabb? És addig lapult, amíg ezt a hajóegységet be nem vontatták az úrállomásra...

– Éppen erre gondoltam – vágott közbe türelmetlenül Derec. – Ha nincs még nála a kulcs, biztosan keresi, és minket is. Ha nála van, attól még kutathat utánunk. Akárhogyan áll is a dolog, a kulcs nincs biztonságban, és mi sem. Mi meg csak üldögélünk, és azt mondogatjuk magunknak, hogy semmi ok a sietségre. Holott nincs vesztegetnivaló időnk.

Katherine egy darabig a földre szegezte tekintetét. – Igazad van – nézett fel végül.

– Hajime – szólt a robot felé Derec. – Csatlakozhatsz hozzánk.

A gépember ismét életre kelt. – Köszönöm, uram. Folytassam a felvételek ismertetését?

– Nem. Kapcsold ki a berendezést! Eleget láttunk – válaszolt Derec helyett Katherine.

– Értem, asszonyom – válaszolta a robot készségesen. – Kíván még feltenni további kérdéseket?

– Igen. Hol van most a 07B?

– Nem tudom, asszonyom.

Derec annyira megdöbbsent a választól, hogy kivörösödött arccal ugrott fel az ágyról. – Mit jelentsen az, hogy nem tudod? – harsogta. – Te vagy rangban a második az állomáson.

– Pontosan, uram.

– És foglalmad sincs róla, hol az űrhajónk?

– Csak azt tudom, hogy a 07B nem tartózkodik többé abban az űrkikötőben, ahol lehorgonyozták, amikor a mentőalakulat bevontatta az állomásra.

– Ellopták? – makacskodott Derec. – Azt akarod bemesélni nekem, hogy ellopták?

– Nem lopták el, uram. Az állomásigazgató utasítására eltávolították.

– Miért nem ezzel kezdted? – mondta bosszúsan Katherine.

– Derec azt kérdezte, hol horgonyzik a 07B. Ezt nem tudom, és eszerint tájékoztattam.

– Akkor találd meg gyorsan – utasította Derec –, és vezess oda bennünket.

– Sajnálom – válaszolta Hajime –, erre nincs felhatalmazásom.

– Akkor keresd meg azt a robotot, akinek van felhatalmazása! – Azt az utasítást kaptam, hogy ezzel kapcsolatban minden kérést továbbítsak az állomásigazgatóhoz.

Derec sóhajtott. – Jól van, mehatsz.

– Köszönöm, uram. – A robot nem mozdult. – Tudakozódhatom még valamiről, uram?

– Éspedig?

– Ön állandóan „a mi űrhajónk”-ként emlegeti a 07B-t. Ezt megszokásból vagy ragaszkodásból teszi?

– Miért érdekel?

– Tájékoztattak róla, hogy a 07B néven ismert jármű többé nem az ön tulajdona.

16. fejezet SÖTÉTBEN

Az állomásigazgató, egy Anazon nevű robot, nem tudta meglátogatni őket, de beleegyezett egy rövid videóbeszélgetésbe.

– Meg vannak elégedve az ellátással? – kérdezte udvariasan. – Remélem, Hajime teljesíti egyéb kívánságaikat is...

Derec nem vesztegette az időt a formaságokra. – Hol van az űrhajónk? Hol van a 07B? – kérdezte.

– Sajnálom, uram, de nincs engedélyem rá, hogy ezt közöljem önnel – mondta a robot, noha a sajnálat legkisebb jele sem érződött a hangjában.

– Ki rendelkezett így?

– Sajnálom, uram, de arra sincs engedélyem, hogy ezt közöljem önnel.

Derec nem hagyta magát lerázni. – Ki a felügyelő? Mi a neve?

– Felügyelőm neve Aram Jacobson.

– Hívd fel ezen a vonalon!
– Jacobson úr pillanatnyilag nem érhető el...
– Próbáld csak meg! Vesd latba a tekintélyedet, és kérj engedélyt! De tartsd ezt a vonalat is! Hallani akarom, miről beszélsz vele!

A robot odanyúlt a hipervízió kapcsológombjaihoz. – Itt Anazon, a Rockliffe állomás igazgatója. Beszélgetést kérek Jacobson úrral.

Egy hang hallatszott: – Pillanat. – Aztán szünet következett.

– Tessék, Jacobson – jelentkezett egy új hang. A szavak kissé fátyolosan hangzottak az enyhe elektronikus visszhang miatt, amely finoman árulkodott arról, hogy rejtjelező készülék működik valahol a vonalban. – Mi újság?

– Anazon az én nevemben hívta önt – vágott közbe Derec. – A robotjai eltulajdonították az úrhajómat. Elvárom, hogy utasítsa őket: adják vissza.

– Meg a robotunkat is – tette hozzá Katherine. – Vissza akarjuk kapni Capeket.

A hipervízió ernyőjén elhalványult Anazon képe, és egy pillanattal később megjelent helyette egy csillogó fekete hajú, malacszemű, kerek képű férfi. A robot karcsú alakjával ellentétben Jacobson hájas teste olyan bizonytalanul ingadozott a hivatali széken, mint egy főtt tojás a teáskanálon.

– Bocsásson meg, kitől van szerencsém ezt az utasítást kapni? – kérdezte eltúlzott udvariassággal.

– A nevem Derec. Azt...

– Egyszerűen Derec? Csak keresztnéve van, akár egy robotnak?

– Ne köntörfalazzon! Mindent tud rólam. Biztosan megvan a kartotékom az adatkönyvtárában.

– Nagyon sok kartoték van abban – csóválta meg a fejét Jacobson. – A létesítmények, amelyekért felelős vagyok, összesen kétezer-hatszáz embert és csaknem nyolcezer robotot foglalkoztatnak. De higgye el, sem az ön neve, sem az arca nem ismerős a számomra. – Pillantása Katherine-re szökkent. – És ön, kisasszony?

– Katherine Burgess vagyok. És ne szólítson kisasszonynak!

– Bocsánatát kérem, ha megbántottam – biccentett finoman Jacobson. – És most, ha megkérhetném önöket, ismételjék el panaszukat... ez teljesen szokatlan, hogy valaki beavatkozik egy magánbeszélgetésbe. Attól tartok, zavarba hoztak.

Derec fuldokolt a dühtől, így Katherine vette át a szót, és könnyedén kezdett mesélni: – Egy sérült úrhajón találtak ránk, és idehoztak minket a Rockliffe állomásra. Most pedig az állomásigazgató megtagadja tőlünk, hogy hozzájussunk az úrhajónkhoz.

– Megtagadja? – kérdezte Jacobson összeráncolt homlokkal. – Milyen indokkal?

– Azt nem árulta el – közölte Derec. – Állítja, hogy utasítást kapott rá... sejtésem szerint öntől... hogy ne közölje velünk.

– Biztosíthatom, hogy nem én utasítottam – mondta Jacobson, miközben számítógépe billentyűzete felé nyúlt. – Ha kérhetném egy perc türelmüket, rögtön ellenőrzöm az adatokat... – Kis időre hátat fordított nekik. – Ó, igen, természetesen – mondta hangosan, mialatt a képernyőt tanulmányozta.

– Természetesen mi?

Jacobson ismét feléjük fordult. – Most már emlékszem, hogy hallottam önről, Derec. Maga az az amnéziás eset, akit Galenus doktor vizsgált. Ez sok mindent megmagyaráz.

– De nem nekem.

– Ez se nem oszt, se nem szoroz. Tudja, az ápolás, amelyben eddig részesült, eléggé költséges...

– Galenus doktor arról tájékoztattott, hogy a számlámat az állomás költségeire terhelhetik.

– Attól félek, a doktor tévedett – csóválta meg a fejét Jacobson. – Ez az eset csak akkor állna fenn, ha ön nincstelen volna és nem tudna fizetni, vagy kezelési költségei meghaladnák azt az

összeget, amelyet az ön szülőhazája biztosít minden polgárának.

– Az én esetem teljesen más...

– Bizony. Az ön állampolgársága ismeretlen. Vagyoni állapota ismeretlen. Valójában még az is kérdéses, hogy felnőtt korúnak számít-e az ürtönények értelmében – magyarázta Jacobson.

– Elég idős vagyok.

– Mi is úgy döntöttünk, hogy elfogadjuk ezt a feltételezést – folytatta a hivatalnok. – De mivel ön nem tudta kellőképpen igazolni személyazonosságát, nincs más választásunk, mint lefoglalni személyes ingóságait számlájának kiegyenlítése fejében.

– Személyes ingóságaimat...

– Biztosíthatom, nagyvonalúan értékeltük föl úrhajóját és annak tartalmát – pillantott vissza számítógépe képernyőjére Jacobson. – De még így is attól tartok, folyószámlájának bevételi oldalán nem nagy összeg marad a mentési művelet költségeinek és a szakemberek fizetésének levonása után. Arra persze bőven elegendő, hogy a következő ürrepülővel átszállítsuk a Nexonra, és addig is gondoskodjunk étellemezéséről.

Derec csak hüledezett. – Ezt nem tehetik velem. Nem rabolhatják el egy ember tulajdonát.

– Ez a pénzügyminiszter rendelete: ha valakinek elegendő vagyona van ahhoz, hogy úrhajót tartson, akkor elsősorban ezt az ingóságot kell értékesítenie tartozásának kiegyenlítése fejében – dőlt hátra székében Jacobson. – Ha az úrhajójával együtt hagynánk futni önt, elárasztanának bennünket az úrfuvarozók, akik mind azt állítanák, hogy elfelejtették, melyik bankban tartják a pénzüket.

– Ezzel a trükkel vádol? Kérdezze meg Galenus doktort...

– Nem Galenus doktor felelős az állomás pénzügyi egyensúlyáért, hanem én.

– Legalább elismerte végre, hogy a maga hatáskörébe tartozik – vágott vissza Derec. – Van képe, hogy a megmentésem költségeit is az én nyakamba varrja? Így is, úgy is kifutottak volna, hogy elfogják azt az úrhajót.

– Nézetünk szerint nem került volna oda az úrhajó, hogy veszélyeztesse létesítményünket, ha önök nincsenek rajta – közölte könnyedén Jacobson.

– Egy pillanat – szólalt meg Katherine. – Az úrhajó félig az enyém. Lefoglalhatják Derec részét a fizetség fejében, de nem nyúlhatnak hozzá az enyémhez. Maga tudja, ki vagyok. Engedélyt adtam rá, hogy emeljék le a megfelelő összeget az aurórai váltóbankban vezetett bankszámlámról.

– Valóban – válaszolt Jacobson. – Megmondaná, miféle számla ez?

– Életjáradék... családi letét... – Katherine arca kezdett elszürkülni.

– Amely visszavonható, ugye?

– A... azt... hiszem.

– Sajnálattal kell közölnöm, hogy számláját május 26-án zárolták, és a letéti állományt visszavonták. Rendelkezik valamilyen más vagyonnal, amelyről nincs tudomásunk?

– Nem – jelentette ki Katherine fájdalmas arckifejezéssel. – Csak az életjáradékkal. Hogyan vonhatták vissza? Hogy teheték ezt?

– Erre nem tudok válaszolni. De a tények magukért beszélnek. Ön hivatalosan felnőttnek számít, és felel az adósságaiért. Ezért kénytelenek voltunk gyakorolni jogainkat az ön vagyonrészével kapcsolatban is.

– Ezt nem ússzák meg szárazon – fenyegetőzött erőtlenül Derec.

– Nem is kérdés, hogy „megússzuk-e” – mosolyodott el Jacobson. – Mindenben jogosan jártunk el. Inkább hálásak lennének, hogy életben maradtak, ahelyett hogy ekkora hűhót csapnak egy úrhajó körül, amely, ha jól értem, nincs éppen repülőképes állapotban. Mivel nem tudták volna kifizetni javítási költségeit, mindenképpen meg kellett volna próbálniuk az eladását, és kötve hiszem, hogy kaptak volna akár megközelítőleg akkora árat, mint amennyit mi fizettünk.

– Maga... maga... – hörögte Derec.

– Most pedig, ha megbocsátanak, egyéb irányú kötelezettségeim szólítanak.
A kapcsolat megszakadt, mielőtt Derec válaszolni tudott volna. – Mit szólsz ehhez a színjátékhoz? – fordult háborogva Katherine-hez. Döbbenet vette észre, milyen üres tekintettel mered maga elé a lány.

– Színjátékhoz? – ismételte Katherine gépiesen.
– Mert valójában egészen másról van itt szó. Így akarnak távol tartani bennünket az űrhajónktól. A fizetési kötelezettséghez be kellett volna bizonyítaniuk, hogy a mi tulajdonunk... de nemcsak az állításunknak és annak a ténynek az alapján, hogy benne találtak meg. Tudod, miért nem kérnek tőlünk ilyen bizonyítékot? Mert nem akarják tudni. Ahogy arra sem kíváncsiak, nem vagyok-e túl fiatal ahhoz, hogy az adósságaimért feleljek.

– Nem számít – sóhajtott a lány. – Semmi sem számít.
Derec rámeredt. – Mi bánt?
– A pénzem. A családom elvette a pénzem...
– Miért lep meg annyira? Biztosan jelentette az eltűnéseidet a Viking körül cirkáló őrző, amikor felfedezte és begyűjtötte az *Arany Sas* roncsait.
– Még arra sem adtak lehetőséget, hogy megmagyarázzam... – kesergett a lány.
– Megmagyarázzad... de kinek? – kérdezte gyengéden Derec.

Ettől a kérdéstől a lány szemmel láthatóan magához tért. Állkapcsának izmai megfeszültek, tekintete megkeményedett. – Pokolba velük! Szakadjon rájuk az ég! – tört ki belőle a düh. – De ez már a múlté. Mit csinálunk *most*?
– Mihez van bátorságod?
– Csak azt tudom megmondani, mire nem vagyok hajlandó. Nem fogok itt várakozni békésen, amíg meg nem érkezik a következő teherűrhajó, hogy aztán alázatosan felballagjak a fedélzetére és átszállítsanak a Nexonra – jelentette ki a lány. – És nem hagyom, hogy egy rakás robot megfosszon a tulajdonomtól, még ha egy ilyen kalácsképűnek az utasításait követik is.
– Úgy nézem, mostantól inkább Kate-nek kell hívnom téged.
A lány meglepődött és elmosolyodott. – Lehet.
– Remek. Azt hiszem, szükségünk is lesz Kate-re – lelkesedett Derec. – Elég nagy fába vágjuk a fejszénket.
– Tudom. De azért nem sok hely akad, ahol elrejtethetnek egy ekkora űrhajót, még ha ilyen óriási űrállomásról van is szó. Ha még itt dugdossák, meg fogjuk találni.
– Bizonyára – helyeselt Derec. – Sejtésem szerint nagy esély van rá, hogy a működő űrkikötőből egy használaton kívülbe szállították... a katonai részlegbe. Ha az állomásgazgatóság nem árulja el, hol található az egyéb kikötői létesítmények, magunktól is rájöhettünk. De ezzel nem sokra megyünk.
– Miért nem?
– Mert a kulcs számít, nem az űrhajó. Jacobsonnak igaza van. Nem sok hasznát vesszük az űrhajónak.
– Ha megtaláljuk az űrhajót, megtaláljuk a kulcsot is.
Derec lemondóan ingatta a fejét. – A kulcs nem lesz ott. Azt a robotknál kell keresnünk.
– Jacobson egy árva szót sem szólt a kulcsról...
– Miért kockáztatta volna meg, hogy ő hívja fel rá a figyelmünket? – tette fel Derec a szónoki kérdést. – Meggyőződésem, hogy egész beszélgetésünk alatt csak arra várt, mikor kezdünk kérdezősködni a személyes holmijainkról, vagy valami jelét adjuk annak, hogy tudunk a kulcsról... és abban a pillanatban lecsapott volna ránk. Vizsga volt. Ezt a próbát megúsztuk, így aztán futni hagynak bennünket. De ha megbuktunk volna...
– Miért fordítanak különleges figyelmet arra a kulcsra? Nem látszik különlegesnek. Arról pedig sejtelmük sincs, min ment keresztül Aranimas, hogy megszerezze. Én tudom – sóhajtott a lány –, mégsem értem, miért olyan fontos.

– Legalábbis ezt állítod – jegyezte meg Derec.

– Azt hiszed, hazudok?

Igen, gondolta magában Derec. Vagy nem mondd el a teljes igazságot. Kezdem azt hinni, hogy rajtam kívül mindenki tudja, mi az a vacak. Csak tettetted, mintha hozzám hasonlóan sejtelned sem volna róla, holott pontosan tudod, mi az, és miben áll a jelentősége.

De erről Derec mélyen hallgatott. – Nem is tudom, mit higgyek – mondta szorongó hangon.

– Szerintem a kulcs még mindig ott van, ahová Aranimas rejtette – töprengett hangosan a lány. – Jacobson azért nem említette meg, mert semmit sem tud róla. Őt csak az úrhajó érdekelte.

– Tud róla! Biztos vagyok benne – makacskodott Derec.

– Nézd, ha Jacobson tudomást szerzett a kulcsról, és a robotok megtalálták, akkor már régen elküldték a *Fariisszal*, amiből az következik, hogy jelenleg a zsebében lapul ez a furcsa kis holmi. És ezzel vége a történetnek.

– Nem szükségképpen – csóválta meg Derec a fejét. – A postaúrhajósok szerződéses szállítók, nem nexoni nemzetiségűek. Gondolod, hogy Jacobson rájuk bízna valamit, ami feltehetően tízszer értékesebb, mint az egész flottaszerződésük? Mit képzelsz, felrakatta volna a kulcsot egy fegyvertelen járműre, amikor a rablók még mindig valahol a közelben ténferegnek, és azon töprengenek, hogyan szerezzék vissza?

– Akkor szerinted mi történt?

– Képzeld magad a nexoniak helyébe. Először intézkednek arról, hogy a lelet biztonságban maradjon, aztán csapatot szerveznek, hogy elvigyék és tanulmányozzák. Ha az első feladatot tökéletesen megoldották, a másodikra már elég idejük marad. Tehát akkor bukkannak itt fel, amikor sikerül elég embert és felszerelést összegyűjteniük. A legkevesebb, amire szükségük lesz, egy teherúrhajó, amely elvontatja az úrhajónkat a Nexonra, s egy cirkálóra, amely pedig a kalózokat tartja távol.

Katherine sóhajtott. – Micsoda felfordulás! Talán mégis hagynunk kellene, vigyék, ahová akarják.

– A pokolba a kishitűséggel – pattogott Derec. – Amíg nincs Aranimasnál a kulcs, amíg a kalózok nem támadnak, és amíg Jacobson a Nexonon ül... van esélyünk.

– De hát ez versenyfutás...

– Az! Versenyfutás! Ezért nem ücsöröghetünk itt addig, amíg Galenus doktor kiállítja rólad az egészségi bizonyítványt – közölte Derec nyomatékosan, felkészülve a vitára.

Erre azonban nem került sor. – Igazad van – mondta magától értetődően a lány, és máris átlendítette az ágy szélén a lábát. – Merre indulunk?

Mielőtt Derec eltöprengett volna a kérdésen, Galenus doktorral gyűlt meg a bajuk. A robot ugyanis olyan széleseben rontott a szobába, hogy Katherine lába még át sem hülhetett a hideg padlón.

– Kérem, feküdjön vissza, Katherine betegünk – utasította az orvos. – Florence bármilyen kívánságát teljesíti.

Derec éppen nekigyürkőzött, hogy a robottal száll vitába, amikor Katherine szólalt meg váratlanul. – Oda megyek, ahová és amikor akarok – fakadt ki. – És ha nem orvoshoz méltóan viselkedik, hanem úgy, mint egy börtönőr, esküszöm, átprogramoztatom az agyát kosárfonásra.

– Kifejezetten tiltakozom...

– Halálos veszélyben vagyok?

– Nem, Katherine beteg. De gyógyulása...

– Akkor tartsa meg magának a tiltakozását, és vezesse be az orvosi naplójába: „Katherine Burgess beteg visszautasította az általunk ajánlott rehabilitációs programot.” Nem ezt a kifejezést használják? Teszünk egy sétát Dereckel. És ha nem szeretné, hogy tüdőgyulladást kapjak, inkább hozasson melegebb ruhát. És valamit a lábamra.

Egy embernek ökölbe szorult volna a keze, ha így beszélnek vele, de Galenus doktor finoman bólított. – Intézkedem, hogy hozzanak ruhát.

– Ha nem kapom meg öt percen belül, ilyen csupaszon megyek ki – figyelmeztette a lány. – És eszébe ne jusson, hogy a nyomomba eredjen. Ha nem jól érzem magam, majd Derec visszahoz.

A robot távozása után Derec csodálattal mérte végig Katherine-t. – Hol tanultad ezt?

A lány vállat vont. – Az orvosi robotok mind megjátsszák a főnököt, de könnyen le lehet rázni őket, amíg az egészséged nincs igazi veszélyben. Az enyém pedig nincs.

– Nekem legalább húsz percembe telt volna, amíg erről meggyőzőm... ha egyáltalán sikerül.

– Mert te mindig leállsz vitatkozni a robotokkal. Én csak utasításokat adok nekik. Ez sokkal hatásosabb.

– Néha valóban – ismerte el Derec. – De nem árt, ha tudod, körülbelül négy óra múlva megszűnik a fájdalomcsillapító hatása, és úgy érzed majd, mintha drótkéfével simogatnák a bőrödet.

Közben megérkezett Florence, némán lefektetett az ágy végébe egy ujjatlan melegítőt és egy pár légszigetelt cipőt, aztán távozott.

– Köszönöm a gondoskodásodat. Ügyeljünk rá, hogy három és fél órán belül visszaérjünk – bólított komolyan Katherine. – Most pedig tünés innen, amíg átöltözöm.

Mire Katherine kilépett a betegszobából, Derec eldöntötte, hogy a lány javaslata alapján először Aranimas űrhajóját keresik meg. Több ok miatt adta be a derekát: a kulcs utoljára az űrhajón volt, és még ha a robotok megtalálták is, akkor is valahol a közelben tartják. De az nyomott a legtöbbit a latban, hogy ha nem mutat rá mihamarabb a lány tévedésére, az rövidesen úgy fog parancsolgatni neki, akár a robotoknak.

A kórházi előcsarnok falán levő elektronikus térképnek nem sok hasznát vették. Annyi azonban kiderült róla, hogy a Rockliffe állomást három gömb alkotja. A középső gömb, amely a C-részleg elnevezést kapta, a tetejétől az aljáig mintegy negyven szintre tagolódott. Ehhez két, feleakkora kísérő gömb csatlakozott olyan hengeres támszerkezetekkel, amelyeknek átmérője csupán néhány szint magasságának felelt meg.

Az állomás ábráján óriási területeket festettek feketére, és csak ennyit írtak rájuk: „Használaton kívül”. Egyetlen gombbal sem lehetett rávenni a térkép vezérlőrendszerét, hogy felfedje, milyen létesítmények találhatók ezekben a körzetekben, vagy hogyan helyezkednek el a közlekedési útvonalak.

A C-részlegnek alig tizenöt százalékát rajzolták halványkékre, ahol különféle jelek és feliratok tájékoztattak a használatban levő övezetről. Az E-részleg legnagyobb része, amely az úrkikötő létesítményeit tartalmazta, szintén kék színezést kapott. A W-részleg az összekötő oszlopszerkezettel együtt teljes sötétségbe borult a térképen.

– Ott lesz – mutatott Katherine a W-részlegre. – Nyilván létezik egy keleti és egy nyugati kikötő.

– Szimmetrikus tervezés, kézenfekvő – bólított Derec. – Logikus ott kezdeni.

– Reménykedjünk, hogy azokat a részlegeket csak le- és nem bezárták.

A kórház a C-részleg középpontjának a közelében helyezkedett el, három szinttel a fő közlekedési útvonal alatt. Katherine és Derec tehát felment a gömb felezőszintjére, és nyugat felé indult. Semmilyen fizikai korlát nem állta útjukat, noha a négysávós mozgójárda nem működött, így a gyaloglást kellett választaniuk.

Ahogy elhagyták a 42. alrészleg határát, a folyosói fények eltűntek, és az irányjelző biztonsági lámpák is hiányoztak. Korábbi kirándulásainak tapasztalatai alapján Derec számított erre. De abban reménykedett, hogy egy helyi vezérlőegység vagy egy önműködő személyérzékelő bekapcsolja a világítást. Ehelyett tizennyolc alrészleg sötétsége ásított előttük, ezért vissza kellett fordulniuk.

Elkapták az első útjukba kerülő robotot, hogy mutassa meg, hol tartják a kézilámpákat, és nemsokára visszatértek a 42. alrészleg bejáratához. A hordozható fényforrás sugáryalábjára dárdaként fűrődött a barlangszerű folyosó sötétjébe, és halvány fényszívetet varázsolt maga köré. Lépteik kopogása meghökkentő késéssel visszhangzott, és a használaton kívüli üregek borzongató hidegséget árasztottak.

Tízperces gyaloglás után elértek a C-részleg külső határának nyomásálló hármastajtórendszeréhez. Az ajtók visszahúzva pihentek mélyedéseikben, régóta nem működtették őket. Az egykori légzsilipen áthaladva mindketten jól látták, hogy a mozgójárda oda-vissza egy sávban folytatódik, és a korábbihoz képest sokkal kevesebb leszállóhely és oldaljárat kíséri.

Derec arra számított, hogy robotok őrzik a W-részleg bejáratát, és jó előre figyelmeztette Katherine-t is. De hiába érték el a mozgójárda túlsó végét, sehol senki. Végül rábukkantak a nyugati kikötőrészlegre. A közönség számára szolgáló főbejárat tárva-nyitva állt.

– Se ő, se zár – csóválta a fejét Derec, amíg a küszöbön tétováztak. – Rossz előjel. Talán egy vontatóval kihurcolták a hajót az űrbe, és az állomástól pár mérföld távolságban horgonyozták le.

– Nézzünk utána! – adta ki a jelszót Katherine.

Ha a nyugati űrkikötőt esetleges hadászati célokra tartották fenn, ahogy erre Galenus doktor utalt, akkor csupán kipipálható tételt képezhetett a szolgálati jegyzéken. Semmi sem árulkodott arról, hogy a létesítményt más célra is használták volna valaha, mint az általános teher- és utasforgalom lebonyolítására. Erre vallott a sok ismert egység: az importnyilvántartó, a vámhivatal, az utastisztálkodók.

Dereckel a nyomában Katherine áthaladt a néptelen biztonsági ellenőrző pontokon, és felment a rakodórampán a felső előcsarnokba. A magas mennyezetű terem hosszában hat utaskezelő fülsorakozott, hat üvegfalú váróteremmel, ezek mindegyikében kétemeletes panorámaablakon át lehetett kilátni a hatalmas dokkolórekeszre és mögötte a világűrre. Mind a hat rekesz üresnek és sötétnek tetszett. A panorámaablakokon át csak néhány távoli csillag fénye derengett.

– És odalent? – kérdezte Derec.

Válasz helyett Katherine összeszorított szájjal visszasietett a rakodórampán. Az alsó előcsarnok a felső tükörképének látszott. Itt is mind a hat kikötői rekesz üresen ásított – kivéve egyet.

– Telitalálat! – suttogta Derec, aztán az utaskezelő fülsorán áttörtetve, megcélozta a beszállófolyosót.

– Nem értem – lihegte mögötte Katherine. – Hol vannak az örök? Miért nem vigyáznak erre?

– Talán az űrhajóban tartózkodnak – torpant meg hirtelen Derec. A beszállófolyosó ahhoz a mentőzsilipkamrához csatlakozott, amelynek feltapadását a filmen is látták. Külső ajtajának szegélyén hivatalos pecsét díszelgett, de csak arra szolgált, hogy elárulja, ha illetéktelenek hatolnak be az űrhajóba. Megakadályozni nem akadályozta meg őket abban, hogy bejussanak a fedélzetre.

Úgy tűnt, minden érintetlen maradt, amióta kimentették innen Derecet és Katherine-t. Ha nem húzódtak volna repedések a központi vezérlőasztal fölötti három képernyőn, nehezen lehetett volna elképzelni, mekkora robbanás következett be itt a főfedélzeten. De azért fel lehetett fedezni egy tucat öklömnyi, elfeketedett lyukat is a falakon és a mennyezeten, ahová a repeszek becsapódtak.

– Nem kell rögtön felrobbantani az egész házat, ha behatol egy betörő – nézett körbe a lány. – Aranias biztonsági rendszere a saját fajához volt alkalmazva. Bárminek nevezzük is azt az alattomos szerkezetet...

– Talán sugárzó bombának.

– ...amibe belebotlottunk, kétségtelenül úgy tervezték, hogy megöljön vagy harcképtelenné tegyen egy eranit, de ne okozzon súlyos kárt az űrhajóban.

– Velünk szemben eléggé hatásosnak bizonyult.

Noha nem találták meg Aranimas pálcáját, a padló fedőlemezeinek rögzítőrendszere felmondta a szolgálatot, amikor megszűnt az űrhajó energiaellátása. Így aztán húsz perc alatt feltörték az összes lemezt, de semmit sem találtak alattuk.

– Visszarakjuk? – mutatott Katherine a felfordulásra.

– Minek? A robotok úgyis tudomást szereznek róla, hogy itt jártunk.

– És a kulcs is náluk van, igaz?

– Csaknem biztosan. De ha nem, akkor Jacobson ül rajta. Katherine sóhajtott. – Hogyan juthatunk valaha is a nyomára? Akkora ez az állomás, hogy ha ez az ezüstös műtűr egy folyosó közepén heverne feltűnően, akkor is hetekbe telne, mire megtalálnánk. De neked nem kell magyaráznom, hogy feltehetően alaposabban elrejtették, mint ezt az űrhajót.

– Rengeteg hely akad, ahol úgy őrizhetik, hogy nem kell rejtegetniük – nézett körül Derec búcsúzóul a vezérlőteremben. – Persze, arra számíthatsz, hogy nem hagyják őrizetlenül, mint ezt a kopott járgányt.

– Szerinted miért engedtek be ide minket?

Derec tétovázva szólalt meg: – Talán üzentek ezzel. Talán azt közölték velünk, mennyire ártalmatlannak tartanak bennünket. Hogy semmit sem tehetünk ellenük. – Sóhajtott. – És lehet, hogy igazuk van. De most aztán húzzuk el innen a csíkot!

17. fejezet **BŰNTÁRSÁK**

Surrogás.

Lopakodó talpak nesze.

Surrogás.

Lopakodó talpak nesze.

Ezek a halk és távoli hangok nem a képzelet szüleményei voltak. Ha beszélgettek volna, miközben megtették visszafelé az út egyharmadát, semmiképpen sem figyeltek volna föl rájuk. De mivel mindketten a gondolataikba mélyedtek, a hangok átlépték Derec hallásküszöbét, és a tudatáig hatoltak.

Először azt hitte, saját léptei visszhangoznak, vagy üldözési mániája borzolta fel az idegeit. De ahogy beléptek az 51. alrészlegbe, Derecben kialakult a meggyőződés, hogy a nesz valóban hallható. Valaki követi őket.

– Ne kérdezz semmit, és ne fordulj meg! – suttogta a lánynak. – Tartsd az én lámpámat is! Menj nyugodtan tovább!

– Mi van?

– Csss! Menj tovább! Olyan szögben világíts előre, hogy ne látsszék az árnyékképed. Próbálj úgy viselkedni, mintha ketten volnátok.

– Mire jó ez? – méltatlankodott a lány, de csak halkan, és rendületlenül haladt tovább.

Derec oldalra nyújtott karral kezébe nyomta zseblámpáját, majd egyetlen szökkenéssel belemerült a sötétségbe, és a folyosó falának vetette hátát. Várakozás közben eltűnődött, vajon ki oson a nyomukban. Galenus doktor egyik robotja? Vagy Jacobsoné? Vagy maga Aranimas? Bárcsak nálam lenne a gázpermetező, vagy legalább a zseblámpa, amelyet botként használhatnék, gondolta.

Egyedül is boldogulsz, biztatta magát, miközben ugrásra készen a fal tövébe kuporodott.

Az árnyék már túlhaladt rajta, amikor egyáltalán észrevette. Derec csak akkor lendült támadásba, amikor Katherine felé pillantott, és a fénykévében észrevett egy sejtelmes

körvonalat. Minden erejét összeszedve három lépést tett előre, és rávetette magát az alak lábára. Karjai közt ruhát és csontot, nem pedig szintetikus bőrt és fémet érzett. Az idegen ráesett Derecre, és visítva védekezett.

Vadul birkóztak a sötétben, mindketten más okból. Derec megpróbált megmarkolni egy nyakat, egy kart vagy egy lábat, hogy a földhöz szögezze a másikat. Ellenfele megpróbált kicsúsztatni a szorításából, hogy megszökjön.

Derec bizonyult ügyesebbnek. Minden nehézség nélkül elkapta a másikat egy szoros öleléssel, de néhány másodpercnél tovább nem bírta tartani. Ha birkózóversenyen küzdöttek volna egymással, Derec biztosan pontokat szerez ügyes fogásaival, a másik viszont azzal, ahogy kibújt belőlük. Az ellenfél ugyanis határozottan erősnek bizonyult, testét pedig valami síkos szövethéles borította.

A sötétben többet számított a szerencse, mint az erő vagy az ügyesség. Összegabalyodva gurultak ide-oda az átjáró két fala között, de egyikük sem tudott felülkerekedni. Aztán egy hirtelen lendülettel és egy szerencsés szorítással Derec azon kapta magát, hogy ellenfele derekán lovagol, és kezeivel szinte bilincsbe fogja a két csuklóját.

Katherine lámpájának fénykévéje éppen ekkor világította meg az árnyékos arcot. Szeme szinte elveszett aranybarna szőrbundájában, és szája ismerős vigyorra rándult.

– Wolruf! – kiáltotta Derec.

– Errősebb vagy, mint ami’ennek látszol, Derec – szólalt meg Wolruf kitartóan vigyorogva.

– De remélem, tudod, ’ogy ’agytalak győzni.

Derec elnevette magát. – Ahhoz képest, milyen ronda vagy, rettenetesen örülök, hogy újra látlak. Már azt hittem, örökre elveszítettelek, amikor elváltunk egymástól.

– Miért bánsz vele úgy, mint egy rég elvesztett baráttal? – vetette közbe Katherine. – Hiszen ez volt Aranimas mellett az a ronda kifutófiú.

– Lány – javította ki Derec. – Ezenkívül semmit sem értesz – tette hozzá, mialatt felsegítette Wolrufot. – Ő a barátom.

– Tárrsak uagyunk – mondta Wolruf büszkén.

– Ó, igen? Akkor miért ólalkodtál körülöttünk?

– Köüettelek titeket – magyarázta Wolruf.

– És mit forgattál a fejedben?

– Sosem bántottalak téged...

– Ugye, azért leselkedtél utánunk, hogy megtaláld a kulcsot? Hogy aztán ellopd tőlünk...

– Katherine... ez beteg... – vágott közbe hirtelen Derec.

– Mit beszélsz?

– Csak rá kell nézni – figyelmeztette a lányt. – Nézz rám! – tette hozzá, és magasba emelt lámpájával megvilágította önmagát. Aranyszínű és barna szőrösömök borították a ruháját. A lány zseblámpájának fénysugara végigfutott az idegen bundáján: néhol olyan ritkának látszott, hogy felsejlett alóla a sápadt bőr. Wolruf tekintete is arról árulkodott, mennyi szenvedésen mehetett keresztül az utóbbi időben.

– Mi bajod van? – kérdezte Katherine enyhe gyanakvással hangjában.

– É’ség – mondta tömören a lény.

– Hát persze – ütött a homlokára Derec. – Éheznek szegény. Hiszen itt nincs semmilyen élelmiszer, amit el lehetne lopni.

Katherine összehúzott szemmel méregette az idegent. – Ezért osontál utánunk? Nem a kulcsot, hanem azt a helyet akartad megtalálni, ahonnan mi kapjuk az ételmezt?

– Nem érdekel az ékszerr – rázta a fejét Wolruf –, csak é’es uagyok. Elrre’tőszöm, köüetem a robotokat, kerresem asz enniualót, köüetem őket minden’ouá, de se’ol sem szimatolok ételmezt.

– Nemigen kedveled a robotokat, igaz? Nem mindegyik Alfa – mosolyodott el Derec.

– Neuelóm szászszorr elmondta, sose ’iggyél idegen állatnak, amíg nem láttad eués köszben

– nyögte Wolruf.

Ez valami tréfának tűnt. – És a robotok sohasem esznek – egészítette ki Derec. – Akkor szerzünk neked valamit. Remélem, nem fogsz éhen halni mellettünk. Fogyaszthatod, amit mi eszünk?

– Csak ne siess! – vágott közbe Katherine. – Egész idő alatt ott voltál velünk az úrhajón? – fordult a lényhez. – És azóta is ott rejtőztél?

– Amikorr meg'allottam a bombát, feltéptem a rreteszt, és berro'antam... Alfával együtt – magyarázta Wolruf. – A szá'ra oda'öttek más eranik. Ueszérrlés megszűnt, és ti sem uoltatok 'obb állapotban. Eszérr leuálasztottam a 'a'ótörrzset. Amikorr robotok 'önnek, elrre'töszöm. Amikor az úr'a'ó kiköt, kiszököm. Aszóta rre'töszködöm.

– Hol van Aranimas?

– Nem tudom. A nagy 'a'ón marradt. – Wolruf szemmel láthatóan bizonytalanul állt a lábán.

– Majd tisztázzuk ezt később – szólt rá Derec a lányra. – Szereznünk kell neki valami harapnivalót.

– Ne olyan hevesen! – lépett közelebb Wolrufhoz a lány. – Hol bujkáltál eddig? Itt, a koromsötét részlegekben?

– Főként. Itt nincsenek robotok. 'obban szerretem a sötétséget, mint a robotokat.

– Hány használaton kívüli részleget néztél át, amíg élelmiszert kerestél?

– Sokat – válaszolta Wolruf. – De az ékszerr nincs ott, ha erre uagy kíuáncsi.

– Honnan tudod? – faggatta tovább Katherine. – Talán te dugtad el valahová?

– Nem kell asz ékszerr. Ba't 'osz mindenkirre – suttogta Wolruf. – De tudom, 'ol uan...

Derec elragadtatottan kapta el két kezével a szőrös lény arcát, és csókot nyomott a homlokára. – Remek! Akkor üzletet kötünk! – kiáltotta.

Katherine mérsékeltebben lelkesedett. – Honnan tudod? – ismételte meg kérdését.

– Én köuetem, amikorr leuiszik a 'a'óról. Aszt 'iszem, emberrek'ez uiszik, és emberreknél uan étel. Téuedés. Robotok odauiszik, a'ol uan sok robot, de nincs ember, nincs étel. Majdnem elkaptak.

– Nem emlékszel pontosan, hová vitték? Oda tudsz vezetni bennünket? – faggatta Katherine.

– Aszt gondoltam, robotok a ti szolgálítok – ráncolta össze a képét csodálkozva Wolruf. – Miérrt nem kérritek őket, 'osszák ide nektek?

– Ne törődj ezzel – sürgette Derec szelíden. – Válaszolj Katherine kérdéseire! Emlékszel, hová vitték? Oda tudsz vezetni bennünket?

– Mindenrre emlékszerr, tudlak ueszetni benneteket. De nem akarrom, nem akarrom a kulcsot! Nem akarrom látni a robotokat, és ők se lássanak engem. De a barrátaim uagytok, enni adtok, én a barrátotok és megmutatom nektek. 'ó lesz?

Derec jelentőségteljesen Katherine-re nézett. – Magammal viszem, hogy keressek neki valami ennivalót. Ha nem tetszik, mehetsz vissza egyedül.

– Nem, azt már nem! – vágta rá a lány. – Nem szabadulsz meg tőlem ilyen könnyen.

– Akkor gyerünk! – adta ki a jelszót Derec, miközben hiábavaló igyekezettel próbálta lesöpörni ruhájáról az aranybarna szőröcsomókat. Visszanézett Wolrufra, és elmosolyodott. – Jobb lesz, ha keresünk neked valami ennivalót, mielőtt megfulladok a szőrödtől.

Végül a kórházban kötöttek ki, mert részben közel volt, részben pedig ezt a helyet ismerték a legjobban. Katherine lépett be elsőként, hogy magára vonja a figyelmet. Az intenzív szoba felé tartott, így maga után csalta Galenus doktort és Florence nővért. Egy perccel később Derec is beosont Wolruffal, és az ellenkező irányba indultak, egyenesen a konyha felé.

– Húst, kenyeret, zöldséget... mire áhítozol a legjobban? – futotta át Derec az önműködő főzőfűlke étlapját.

– Nöuényre – nyögte Wolruf összekuporodva. – Ualami fogamrra ualóra.

– Sajnálom, itt minden mesterséges úton készül... a biokertészet is a lezárt részlegek sorsára jutott. Lássuk csak... azt hiszem, hogy az almaszeletek elég sok rostos anyagot tartalmaznak.

– Tudod márr, mit készdesz a kulccsal, amikor megtalálsz? – kérdezte Wolruf a háta mögött.

– Nem. – Derec megfordult, és egy fehér tálcán átnyújtott az idegennek egy halom sárgás, kocsonyás almaszeletet. Wolruf meglepő türelemmel választott ki egy gerezdet, megszimatolta, aztán keskeny nyelvére helyezte, és finoman eltüntette a szájában. Amennyire Derec meg tudta állapítani, nem rágta meg, hanem egészben nyelte le a falatot.

Ez enyhe ellentmondásnak tűnt – noha Wolruf lászólag nem evett gyorsan, a tányér mégis pillanatok alatt kiürült. Az idegen úgy evett, mintha többheti éhezést próbálna behozni egy ültő helyében, mégis aggályosan finom mozdulatokkal és szinte néma csöndben fogyasztotta az ételt. Nem hallatszott a harapások hersegő zaja, ahogyan bármelyik ember falt volna az ő helyében.

Nem lennék meglepve, ha evési szokásainkat visszataszítónak találná, gondolta Derec, míg barátját figyelte.

Amikor a tálca kiürült, Wolruf reménykedő pillantással nyújtotta vissza Derecnek. – Remélem, most márr 'iszel nekem.

– Hogyne, csak éppen nem engem kell meggyőznöd – vette el a tálcát, és megfordult, hogy a főzőfülkében újból telirakja –, hanem Katherine-t. Erről jut eszembe... miért nem árultad el akkor, hogy egy emberlány is a fedélzeten tartózkodik?

Wolruf vállat vont. – Nem kínálkoszott alkalom. Mindig ualami történt, ualami megszuart.

– Ez igaz – tette eléje a tálcát Derec. – Fúrják még az oldalamat olyan kérdések, amelyeket barátságunk első estéje óta fel akartam tenni, de sosem nyílt rá lehetőség.

– Kérdesz! – mondta Wolruf, és egy újabb szeletet helyezett áhítatosan a nyelvére.

Derec habozott egy pillanatig. – Jelentéktelen dolog, csupán nekem fontos. Ugye, nem tudtatok róla, hogy a kisbolygón vagyok?

– Amíg észrre nem uettek a fegyuerkeszelők. Akkorrr arra gondoltunk, robot uagy.

– Ezért nem tüzeltetek rám...

– Aranimas utasításait... nem köuették pontosan.

– Arra a robotra gondolsz, amelyik a nyomomban járt? Az önmegsemmisítő volt.

– I'en finom különbségek 'idegen 'agy'ák Aranimast. Kérrdeszd meg aszt a lészerrágyú-keszelőt, aki eltalálta a gépemberrt.

– Derec elmosolyodott. – Tudtatok róla, hogy a kulcs a kisbolygón van?

– Egyáltalán nem.

– Sejtettem. De akkor hogyan kerültetek oda? Csak a vakszerencsének köszönhető, hogy felbukkantatok?

– A szándéknak, nem a szerrencsének! Aranimas rrendkíuül érrzékeny csillagkerresőt készítettett. Aszon át látta, 'ogyan készül a kisbolygó, és ettől nagyon kíuáncsi lett.

– Mondd még egyszer! Nem értettem világosan.

A lény összerakta két mancsát, és úgy tett, mintha hógolyót gyúrna. – A csillagkerresóuel Aranimas figyelte a kisbolygó készítését. Főnök nagyon kíuáncsi. Ritkán csinál i'et erani. Ti gyakran csináltok?

– Nem – vágta rá Derec szórakozottan, mert még mindig nem tért magához a meglepetéstől. Egy mesterséges világ – nehezen, de azért elképzelhető. Összeállítasz egy kisebb flottát teherúrhajókból, hogy a helyszínre szállítsd a nyersanyagot – akár apró aszteroidokat is odavontathatsz a legközelebbi kisbolygóövezetből. Ha megfelelő sebességgel egymáshoz lököd a darabokat, egyetlen nagyobb tömeggé olvaszthatod össze őket – de miért?

A válasz szinte azonnal bekattant. Hogy elrejtöd a kulcsot. Hogy elásd valahová, mintha plutóniumhulladékkal teli veszélyes hordó volna. Okosan ásták el. Nem a kisbolygó közepébe, ahol az első kutatófúrással fel lehetne fedezni, hanem a felszín alá csúsztatták

észrevétlenül.

Csakhogy valaki meglátta a mesterkedést, vagy rájött valamire, és robotokat küldött, hogy szerezzék meg a kulcsot.

– Biztos vagy ebben? – hitetlenkedett Derec.

– Biztos. Aranimas mindent látott. Nagyon ’ó a csillagkerreső. – Vágyakozó tekintettel nyújtotta vissza az üres tálcát.

Akkor nagyobb bajban vagyunk, mint ahogy képzeltem, gondolta Derec, és újból a főzőfülke felé fordult.

Wolruf a harmadik adaggal is végzett, amikor betoppant Katherine. Az állomás ellátmányából kapott egy hosszú ujjú blúzt, ezt felhúzta melegítőjére, a légszigetelt cipőt pedig puha mokaszinra cserélte.

– Elküldtem Florence-t egy ártatlan megbízással, Galenus doktornak pedig olyan utasítást adtam, hogy legalább fél órára be sem teszi a lábát a kórház előcsarnokába – jelentette vidáman. – És a dokitól kértem egy gyógyszerrel töltött szórópisztolyt arra az esetre, ha nem tudok idejében visszaérni. Noha úgy érzem, már nem is vagyok olyan rossz bőrben. És ti készen álltok?

Wolruf az utolsó gerezdeket tüntette el. – Én igen.

– Akkor itt az ideje, hogy megszolgálj a lakomát – pillantott Katherine az üres tálcára. – Nézzük meg először a térképet!

Az elhagyatott előcsarnokban Wolrufot közrefogva szorongtak a térkép előtt.

– Most itt vagyunk – mutatta Katherine. – És körülbelül itt van az a pont, ahol te meg Derec birokra keltetek. Neked csak annyi a dolgod, hogy elmagyarázod, hol a kulcs, és mi elme gyünk érte. Te visszamehetsz a sötétbe, nem kell többé egyetlen robotot sem látnod.

De Wolruf sehogy sem igazodott ki a térképen, nem értette a kusza vonalakat és jelöléseket, hiába magyarázott neki kézzel-lábbal Derec és Katherine. – A lábamban és az orromban érzem a he’et – szabadkozott. – Ueletek megyek, és megmutatom.

Katherine gondterhelten Derecre pillantott. – De hogyan csempésszük végig ezt a szőrmókot a forgalomtól nyüzsgő utakon? Éppen elég kockázatot vállaltunk, amikor idehoztuk. És ő maga mesélte, hogy már az első alkalommal majdnem elkapták.

– Amíg hazafelé jöttünk, eszembe ötlött, hogy egy ilyen hatalmas térségben biztosan használnak valamiféle személyszállító eszközt – válaszolta Derec.

– Trimobil – vágta rá a lány.

– Ez a szó motoszkált a fejemben. – Egy háromkerekű jármű képe jelent meg Derec emlékezetében. Automata üzemmódban ezek lényegében kerekes robotokként működtek, félautomataként pedig gondolkodó taxi módjára fuvarozták a látogatókat az állomáson. De kézi vezérlésre átkapcsolva biztosan nem tartoznak a központi szolgálat felügyelete alá, és a biztonságiak sem kísérik őket figyelemmel. – A robotoknak nincs rájuk szükségük, fogadni mernék, valahol menetkészen sorakoznak.

– Nem fogják szokatlannak tekinteni a robotok, ha feltűnik egy ilyen jármű az utcákon? – jegyezte meg a lány.

– Nem hiszem – mondta eltűnődve Derec. – Amikor egy úrhajó pihen a kikötőben, a legénység valószínűleg ezekkel közlekedik. És ha a robotok látnak egy ilyen kocsit, semmivel sem tartják furcsábbnak, mint ha egyedül velünk találkoznának. A robotok *észreveszik* az embereket. Így tervezték őket. Tehát nem kell láthatatlanná válnunk... csak arra van szükségünk, hogy békén hagyjanak bennünket. Mit gondolsz?

Katherine lebiggyesztette az ajkát. – Ha egyetlen trimobilt sem találunk, nem számít, mit gondolok.

18. fejezet SZÍNJÁTÉK

Szerencsére a trimobilok töltőállomásait világosan feltüntették a Rockliffe térképén. Öt percbe sem telt, míg Derec odament a legközelebbi parkolóhoz, és visszatért egy fürge kis villanyautóval. Azt a típust választotta, amelyiken a vezető a hátsó kerék fölött foglal helyet, elöl pedig, a két kerék között nyitott utasfülke függ két ülésel.

Wolruf a fülke padlójára kuporodott egy fehér kórházi köpeny alá. Katherine elhelyezkedett az egyik ülésben, s lába mögé próbálta elrejtetni az idegent, míg Derec a vezetőülésbe ült.

Wolruf csak úgy tudta megtalálni szagtérképén a helyet, hogy előbb vissza kellett térniük a koromsötét részlegekbe. Innen már viszonylag egyszerű út várt rájuk: fölfelé három szint, északra két alrészleg, fölfelé egy újabb szint, aztán nyugati irányban öt blokkot elhagyva kijutottak egy hatalmas tér széléhez.

Amikor Wolruf figyelmeztette őket, hogy közelednek úti céljuk felé, Derec annyira lelassította a járművet, hogy szinte lépésben mentek. Egy pillanattal később az idegen kikandikált a fülke széle fölött, és vaskos ujjával a tér közepén álló kör alakú épület felé bökött.

– Ott van? Biztos? – sziszegte Derec.

– Igen, Derec. Ott uan asz ékszer.

A főbejárat fölött kivilágított tábla jelezte: „Állomásirányító Központ – Tiltott terület”, és robotok nyüzsögtek mindenütt. Maga a központ egyetlen, húsz méter átmérőjű csarnokból állt, körben sorakozó ablakai a térre néztek.

– Hát ez óriási! – mérgelődött félhangosan Derec, mialatt rézsútosan áthajtott a téren. – Hogyan jutunk oda be? Nem tudunk felmászni egy ereszesatornán.

– Mit szólnál a főbejárárhoz? – fordult hátra Katherine az ülésen. – Talán beengednek minket.

Derec kétkedve fogadta az ötletet.

– Gyerünk... érdemes megpróbálni! – erősködött a lány.

– Még mindig nem értem – szólt közbe Wolruf. – A robotok nem a ti szolgáitok?

Válasz helyett Derec behajtott a trimobillal az egyik keresztfolyosóba, beállt a fal mellé, és kikapcsolta a motort. – Nem hinném, hogy a szolgálaink lennének – szólalt meg, de Katherine-re nézett. – Lehet, hogy ugyanúgy felültetnek bennünket, mint Aranimas úrhajójával. Ha megpróbálunk az épületbe hatolni, vagy ha bármilyen érdeklődést mutatunk a tárgy iránt, talán az egész társaság úgy zúdul a nyakunkba, mint egy kőomlás.

– Itt akarod hagyni nekik a kulcsot? Mindazok után, amiken keresztülmentünk?

– Amikor még fogságban tartottak bennünket az úrhajón, arra gondoltam, feltétlenül vissza kell szereznem az idegenektől, és át kell adnom az emberiségnek. Hát most itt van. Jacobson érzékeltette velünk, jobb, ha békésen távozzunk, és rájuk hagyjuk ezt a zavaros ügyet. Talán ezt is kellene tennünk.

– Egy fikarcnyi kíváncsiság sincs benned? Egy cseppet sem érdekel, miért hajszojja mindenki ezt a furcsa tárgyat?

– Persze hogy érdekel. De épp elég gondom van enélkül is. Nem látom be, miért segítene ez a tárgy a megoldásukban – védekezett Derec.

– Felmondták az idegeid a szolgálatot? – kérdezte részvétellel a lány. – Nézd, ezek az alakok ugyanazok az emberek, akik ellopták az úrjárművünket, eltüntették a robotomat, aztán megpróbálták bemesélni, hogy legyünk hálásak, amiért nem bűnözőnek, csak nincstelennek tekintenek bennünket, amikor eltávolítanak mindkettőnket az állomásról. Hát én nem hagyom, hogy így kibabráljanak velünk.

– Nem érted? – kiáltott dühösen Derec. – Azt képzeled, hogy csak úgy besétálunk oda, hónunk alá csapjuk a kulcsot, és könnyedén visszaszólunk: „Köszönjük, hogy vigyáztak rá”?

Ez a tárgy egy félelmetesen felfegyverzett idegen űrhajóról került ide...

– Ezt ők nem tudják – vágott közbe Katherine. – Sosem látták Aranimast, de még Wolrufot sem.

– Megadom magam – legyintett Derec fáradtan. – Talán igazad van. Ha tudnák, hogy az idegenek űrhajója volt, valószínűleg nem engednék távozni bennünket. De ezek az emberek nem tréfálnak. Kellett nekik az űrhajó, megszerezték. Kellett nekik a robot, elvették. Kellett nekik az ékszer, megkeresték. Képtelenek leszünk visszaszerezni. Még a küszöbig sem jutunk el.

– Talán nem kaptak különleges utasítást a védelmére.

– Én azt adtam volna.

– De nem tőled kapták a parancsokat. Gyerünk... próbáljuk meg!

– Mi értelme? Wolruf fején találta a szöveget... a kulcs mindenkire hajt hoz.

Katherine sóhajtott. – Ha az ember valamit nagyon akar... – mielőtt Derec megállíthatta volna, kilépett a trimobilból, és gyalog nekivágott a térnek.

Alig tíz perc múlva Katherine visszaszállt az ülésbe. – Beengedtek, még egy kis bemutató sétára is elvittek – vetette oda hanyagul. Nagyon előzékenyen viselkedtek.

– Erre rájöttem én is, amikor nem tértél vissza öt percen belül. És mi a helyzet a kulccsal?

– Tényleg ott van, szinte a kirakatban. Micsoda idióták!

Derec elindította a folyosón a trimobilt, és Katherine hírein töprengett. – Talán mégsem annyira bolondok – szólalt meg végül. – Írd le pontosan, mit láttál!

– Hatalmas félkör alakú terem, üvegfallal körülvéve, kivéve azt a részt, ahol az irodák állnak a háttérben. A központban öt robot dolgozik, beleértve Anazont. A terem közepének közelében még két robot ül egy asztalnál egymással szemben, és közöttük ott hever az asztalon az ezüstös tárgy. Valami furcsa jelzést láttam ezeknek a robotoknak a vállán, egy kék F betűt kettős aranykörben...

Derec felmordult: – Falke X-50-esek.

– És ez mit jelent?

– Csak újabb bajt. Szupergyors reflexeik vannak. Ha öt méterrel a hátuk mögött felrobbantasz egy bombát, talán elterelheted a figyelmüket annyira, hogy felkapd a kulcsot, de sohasem jutsz ki vele a teremből. Ha vissza akarjuk szerezni azt a vacakot, egyszerre hét robotot kell semlegesítenünk valamilyen úton-módon... de egyetlen utat vagy módot sem tudok elképzelni.

– Megmagyaráznád, miért tették oda a kulcsot közszemlére? Talán másolat vagy hamisítvány? Esetleg mégis csapdát állítottak nekünk.

– Nem – rázta meg a fejét Derec. – Feltételezésem szerint a robotokat arra utasították, hogy szüntelenül figyeljék... ha nem is szó szerint, elvben mindenképp.

– Ha berakják egy páncélszekrénybe, és senki sem nyitja ki a zárat, a tárgy nem fog elpárologni.

– Nem – bólintott Derec –, de ennek a tárgyi állandóságnak a megértéséhez rendkívül fejlett és meglehetősen finom szellemi tevékenységre van szükség. A robotok erősen vonzódnak a konkrét dolgokhoz, és kerülnek az elvont fogalmakat. Ha valamit elzárnak a szemük előtt, nem igazán tudják, ott van-e, csak ha állandóan ellenőrzik.

– Ez ésszerűtlen. Egyetlen ember sem gondolkodik így.

– Azért akadnak egypáran – ellenkezett Derec. – De igazad van, ésszerűtlen.

– Hogyan engedhették meg ezt a robotika szakemberei?

– Egyetlen műszaki rendszer sem tökéletes – vont a vállát Derec. – Ez is egy olyan apróság, ami nem egészen úgy működik, ahogy szeretnék. Ha egy robot bizonytalankodik, hogy megnyugtatóan teljesíti-e az utasításokat, ez könnyen válhat ki benne szorongásos állapotot... pontosabban megemelkedik a K-integráljának határértéke a W-14 szinten. Így a

rájuk bízott tárgyat egyre gyakrabban, egyre rövidebb időközönként ellenőrzik.

– Végül eljutnak oda, hogy az asztalnál ülve szakadatlanul figyelik – mosolyodott el Katherine.

– Pontosan. – Derec gondolataiba mélyedt, aztán hirtelen felocsúdott. – Az ördögbe, hát nem máris azon töröm a fejem, hogyan szerezhetnénk vissza?!

– Tudtam, hogy nem akard itt hagyni nekik – derült fel Katherine. – Kitaláltál valamit?

– Még nem. – Aztán hozzátette. – Kivéve, hogy az biztos: nem számít, mennyire gondosan fogalmazták meg számukra a kulcs őrzésének parancsát, ez akkor is csak a Második Törvény alá eshet.

Katherine hallgatott egy darabig, amíg Derec céltalanul bolyongott az irányítóközpont részlegének utcáin. – A Második Törvény az utasítások végrehajtását, az engedelmességet jelenti – szólalt meg végül.

– Éppen ezt mondtam.

– Mi lenne, ha Wolruf meg én okot adnánk rá, hogy az Első Törvényt kövessék?

Nevének említésére Wolruf kikukucskált a köpeny alól, és reménykedve pillantott Derecre.

– Kézenfekvő, hogy ezt a módszert kell alkalmaznunk – bólintott Derec. – Csak az a kérdés, hogyan.

– Dúskálhatunk az ötletekben. Mondjuk... egy kis színjáték... robotoknak.

– Gondolod, hogy attól hasra esnek? – kérdezte Derec borúlátóan.

– Próba szerencse – felelt a lány. – Ne fogjuk vissza magunkat! Fogjanak vissza ők!

– Wolruf? – szólt le Derec. – Meg akard próbálni?

– A keduedérrt bárrmit, Derec.

Akár tetszett, akár nem, a döntés súlya megint rá nehezedett. – Na jó – jelentette ki megfontoltan. – Keressünk valami elhagyatott helyet, és beszéljük meg.

Derec kinézett a folyosón át a térre, és megcsóválta a fejét. – Ez nem fog menni – suttogetta.

– Eddig minden sikerült, nem igaz?

Derecnek el kellett ismernie, hogy eddig bevált a tervük. Az első nehézség rögtön abból adódott, hogyan tüntessék el a robotok többségét a térről. Legalább fél tucat ötletet vitattak meg, kezdve attól, hogy robot felügyelőkkel őriztetett barikádokat emelnek a térre vezető utcák torkolatába, egészen addig, hogy megpróbálják kitalált megbízásokkal elcsalni a robotokat az állomás más pontjaira.

Végül a suttogó propagandát választották, annak a játéknak az egyszerű változatát, amikor a sorban álló gyerekek egymás fülébe sűgják ugyanazt a mondatot. Derec találmára megállított egy robotot az irányítóközpont körzetén kívül, és határozottan közölte vele:

– Robot! A vezetőség elrendelte, hogy ki kell próbálni az úrállomás tartalék hírközlési rendszerét ebben az alrészlegben. Az utasítások a következők. Először: a kommunikációs kapcsolaton keresztül ne beszélj erről a vizsgálatról, se részvételedről a vizsgálatban. Másodszor: ne lépj be a 100. alrészlegbe és ne tartózkodj ott 12.00 és 14.00 óra között a mai nap folyamán. Harmadszor: add tovább ezeket az utasításokat annak a robotnak, amelyikkel legközelebb találkozol.

Az utasítások eléggé ártalmatlannak tűntek ahhoz, hogy a robotok ne kérdőjelezzék meg őket. A suttogó parancsok olyan gyorsan terjedtek el az állomás személyzetének tömegében, mint valami ragályos fertőzés. Fél órán belül szemmel láthatóan megritkult a forgalom a téren. Egy óra múlva a tér már kongott az ürességtől, és néhány robot még az irányítóközpontot is elhagyta.

Talán három robot maradt az épületben. A trimobil mellett kuporogva Derec jól látta őket – a tárgyat őrző két X-50-est és Anazont, aki az egyik műszerfaltól a másikhöz sietett, hogy legalább a létfontosságú műveleteket irányítani tudja. Ezekre a robotokra túlságosan nagy felelősség nehezedett, semhogy a Derec által alkalmazott apró csel megzavarhatta volna őket

feladatuk teljesítésében.

– Sikerülni fog – ösztökélte Katherine a fiatalembert. – Indulj! A többit bízd ránk. Te csak a saját feladatodat hajtsd végre ügyesen!

Derecnek a torkában dobogott a szíve, de hősiiesen bólintott, és elindult a folyosón. Átvágott a kihalt téren, majd felszökkent az egyetlen lépcsőn, amely az irányítóközpontba vezetett. Odabent egyetlen robot sem vett róla tudomást.

– Anazon.

– Igen, Derec.

– Úgy döntöttem, nem várom meg a következő űrhajójáratot, amely a Nexonra visz. Bérelni akarok egy űrhajót, amelyikkel az Auróra utazhatom. Tájékoztass a követendő eljárásról.

A robot el sem fordult a műszerfaltól, úgy kezdte a tájékoztatást. – A nexoni nyilvántartásban hét űrhajó található, amely az Auróra körzetéig közlekedhet és bérelhető. Bármelyik jármű tulajdonosával érintkezésbe léphet hiperhullámon...

Hirtelen egy trimobil felpörgetett motorjának zúgása törte meg a tér csendjét. Egy pillanattal később az egyik bekötő folyosóról kirobogott a jármű, Katherine-nel a vezetőülésében. Szorosan a nyomában Wolruf rohant, könnyed szökkenésekkel használva mind a négy végtagját.

Már a térség felénél jártak, amikor Wolruf annyira közel került a villanyautóhoz, hogy kinyújtotta mancsát, és elkapta hátulról Katherine karját. A trimobil hirtelen irányt változtatott, így a lány kiszakította magát az idegen karmaiból. De az éles kanyartól a jármű megcsúszott, és oldalra sodródva egy faültető szikla formájú alapjának ütközött. A következő pillanatban Wolruf ott termett, és rávetette magát Katherine-re. A lány meggyőzően hangzó „Segítség! Gyilkos!” kiáltásai és a szőrös lény vészjósló morranásai töltötték be a levegőt.

Amikor a trimobil váratlanul irányt változtatott, Anazon elindult a kijárat felé, és az egyik X-50-es is felemelkedett. De amikor a robot őt látta Anazon távozását, ismét visszaült a helyére. Derec azonnal megértette, mit jelent ez: az örök parancsa olyan szigorú, hogy ha Anazon az Első Törvénynek megfelelően viselkedik, ez őket felmenti a felelősség alól. Csak akkor lépnek közbe, ha Anazon kudarcot vall.

Ezen a kritikus pillanaton múltott minden. – Robotok... segítsetek annak a nőnek! – rivallt rájuk Derec. – Sérülést szenvedett. Meg is halhat.

Az egyik X-50-es megmoccant. – Anazon megvédi...

– Az a lény gyors és erős. Úgy támad, hogy Anazon nem lesz képes megóvni a lányt a sebesüléstől. Menjetek! Segítsetek! Azonnal!

Először az egyik, aztán a másik őt emelkedett fel, és egy-két bizonytalan lépést tett a kijárat felé. Aztán habozni kezdtek: az egymásnak ellentmondó pozitronikus feszültségeik új egyensúlyt kerestek. Még néhány öles lépés, és Anazon odaér Katherine-hez meg Wolrufhoz, akkor pedig vége a színjátéknak – teljes bukással.

Ekkor Katherine velőtrázó sikolyt hallatott, amitől még Derec ereiben is meghűlt a vér, és a robot örök ismét elindultak kifelé. Derec nem várt tovább. Felkapta a tárgyat az asztalról, megfordult, rohanni kezdett az ellenkező irányban, átvette magát az egyik műszerpulton, és kiugrott az ablakon.

Szíve hevesen kalapált, átnyargalt a téren, és belevetette magát az egyik üres folyosóba. Hallotta, amint a trimobil motorjai sivítva felpörögnek, de nem nézett hátra. Tudta, hogy Katherine és Wolruf miatt nem kell aggódnia. Úgy tűnt, mintha egy robot metronóm pontosságú futó lépteit hallaná a háta mögött, de nem pillantott vissza. Ha üldözik is, magától a tudattól még nem kap szárnyakat.

Csak annyit szeretett volna, hogy háborítatlanul elérje a sötétbe burkolózó részlegeket. Csak a menekülési útvonal és a kiválasztott találkozóhely lebegett a szeme előtt. Futott, futott, míg végül szűrni kezdett a melle, elnehezült a lába, légzése egyre fájdalmasabbá vált, aztán elnyelte a sötétség, hogy jótékonyan elrejtse üldözői elől.

19. fejezet
A PERIHÉLIUM KULCSA

Derec összekuporodva várt a koromsötét szoba sarkában. Nem tudta volna megmondani, mióta van egyedül, de örökkévalóságnak tűnt a várakozás. Mindkét kezével szorosan markolva a tárgyat, mereven és némán ült.

Aztán egyszer csak megérezte, hogy nincs egyedül. Mivel a folyosón éppoly sötétség honolt, mint a szobában, Derec nem láthatta, amikor az ajtó kinyílt. De hallotta, amint félresiklik, és surranó léptekkel valaki belép. Szíve meglódult, és idegei pattanásig feszültek.

– Derec?

Felsőhajtott, és a feszültség szinte kiszállt belőle. Katherine hangját hallotta. – Itt vagyok – suttogta. – A sarokban.

A lány felkattintotta zseblámpáját, a sugárnyalábot feléje lendítette, és a Derec kezében tartott tárgy tükörsima felületéről szinte válaszul visszaverődött a fény rá és Wolrufra. – Sikerült! – tört ki a lányból. – Hadd nézzem!

Derec óvón ölelte magához a tárgyat. – Nem. Ne közelíts!

– Mi történt veled? Jól vagy? – kiáltott rá Katherine. – Hiszen sikerült! Megszereztük!

– Valóban. Most pedig mindenkinek színt kell vallania – mondta gúnyosan Derec, és a falnak vetve hátát lassan felállt. – Amíg itt üldögéltem, elég időm jutott a gondolkodásra. Csodálatos, hogy a rémülettől milyen tisztán fog az ember agya.

– Miről beszélsz? – szólt rá erélyesen Katherine.

Derec meglengette a kulcsot a feje fölött. – Igazán egyszerű. Jobb lesz, ha nem játsszátok többé a néma gyereket, és valamelyikötök elárulja, mit szereztünk meg voltaképpen.

Katherine rámeredt. – Ha azt akarod ezzel mondani, hogy elhallgattam előled valamit...

– Talán nem? – szakította félbe Derec. – Te és Wolruf, mindketten. Unom már, hogy mindig sötétben tapogatózom, és le vagyok maradva egy lépéssel. Mindent tudni akarok, amit ti tudtok. Inkább visszaadom ezt az ócskaságot a robotoknak, mintsem hogy megtartsam anélkül, hogy sejtenék róla valamit.

– Derec, semmivel sem tudok többet a kulcsról, mint amit már elmondtam – mondta könyörögve Katherine, és előbbre lépett.

Derec megmerevedett, még szorosabban markolta a tárgyat. – Ne próbáld meg! Inkább beszélj!

Katherine visszalépett. – Derec, nem akarok harcolni ellened. Ez örülség. Mindnyájan egy csapatba tartozunk. Nem titkolok előled semmit. Sohasem láttam ezt a tárgyat és nem is hallottam róla mindaddig, amíg Aranimas nem kérdezte róla a véleményemet. Semmit sem tudtam neki mondani, és ő sem árult el semmit.

Derec megfordult, és az idegenre nézett, aki eddig a félhomályban álldogált. – De Wolruf bizalmas cimborája volt Aranimasnak. És amikor a robotok elszállították a kulcsot az űrhajóról, úgy gondolta, megéri a kockázatot, ha követi őket, és kiszimatolja, hová viszik. Mit szólsz ehhez, Wolruf?

– É'esztem. Gondoltam, ott lesz étel.

– Igazán? Mennyit éheztél? Nem hat hetet, az biztos. Mindössze három napot. Ez az éhség üzött ki a robotok közé, hogy még azt is megkockáztasd, hátha elkapnak? Arról nem beszélve, hogy hogyan érzel a robotok iránt.

– 'a ualaki titkolószik, asz talán te uagy, Derec – jegyezte meg Wolruf kihívóan. – A kulcs aszon a kisbo'gón kerrült elő, amerről aszt állítottad, 'ogy űrr'a'ótörrést szenuedtél ra'ta. Miérrt ott szálltál le, 'a asztán meg akarnál szökni rróla? Aszérrt, ment tudtad, 'ogy ott van a tárrgy? Uagy talán te re'tetted oda, és uissza akarnad szerreszni?

A szoba váratlanul kivilágosodott. A többiek rémülten rezzentek össze, egyedül Derec őrizte meg nyugalmát. Számított rá. – A robotok keresnek bennünket – mondta higgadtan. – Újból üzembe helyezték ezt a részleget, sőt talán az egész űrállomást. Az életfenntartó rendszer révén könnyen rájöhetnek, hol maradt bekapcsolva a világítás, és hol növekszik az oxigénfogyasztás.

– Nem maradhatunk itt – jelentette ki Katherine. – El kell tűnnünk innen. Rejtsük el újból a kulcsot, mielőtt ránk találnak.

Derec a fejét rázta. – Szó sem lehet róla! Hacsak nem kezd valamelyikőnk beszélni, itt várom meg, amíg a robotok fel nem bukkannak, hogy átadjam nekik ezt a tárgyat – mondta halálos nyugalommal. – Rajtatok múlik.

– Ha odaadod nekik, soha többé nem tudjuk visszaszerezni – kiáltotta Katherine dühösen.

– Azt hiszem, ezzel kell számolni valóban – mondta Derec zavartalanul.

A lány Wolrufhoz fordult. – Ha tudsz valamit, ki vele, és gyorsan, különben a kulcs elveszett – ripakodott rá. – Ha túl sokáig habozol, nem ússzuk meg szárazon ezt a kalandot.

A kutyaféle vadul nézett a lány szeme közé, és egy lépést hátrált. – Elueszitek, aztán itt 'agytok és so' a nem 'utok 'aza – nyögte elkeseredetten.

– Ugyan! – tiltakozott Katherine. – Nem hagyunk el!

– Ezt már én is megígértem neked – csatlakozott a lányhoz Derec. – És eddig megtartottam a szavam.

– Áruold el végre, mit tudsz! – unszolta Katherine.

Wolruf sötét tekintete először a lány arcát fürkészte, aztán Derecét. – Esz a Peri'élium egyik kulcsa – közölte végül.

– Perihélium? Az meg mi? – kérdezte elképedve Katherine.

– Aszt mond'ák, az a he', ame' a legköszelebb uan a uilágegyetem bárrme' más pont'á'osz – magyarázta Wolruf. – Annak a térrségnek a kulcsa uan a birrtokotokban, ame' a Mindenség köszepe. Esszel a kulccsal a Peri'éliumon át bárrouá utasz'attok.

Derec hitetlenkedve csóválta a fejét. – Valamiféle szállítóeszköz?

– Nem! Esz o'an kulcs, ame' nyit'a a Peri'élium a'ta'át – mondta a lény.

Katherine egy pillanatra elfeledkezve haragjáról, Derecre pillantott. – Olyasféle szerkezet lehet, amely az űrugráshoz hasonló elven működik?

– Na de tenyéryni méretben? – értetlenkedett Derec. Aztán Wolrufhoz fordult. – Az egyik kulcsról beszéltél. Mennyi van belőle?

– Aranimas aszt uette ki asz elbeszélésekből, 'ogy 'ét darab.

– Miféle elbeszélésekből? Hol hallott ilyeneket?

– Korábban 'árom űrr'a'óval találkosztunk, mielőtt ő a fedélszetre 'ött – intett Wolruf a lány felé. – Aranimas sok mindent megtanult a nálunk tartózkodó emberrektől, mielőtt o'an erősen bántalmazta őket, 'ogy bele'altak. Megtanulta a nyeluüket. 'allott tőlük sok elbeszélést.

Katherine Derecre nézett. – Soha nem hallottam egyetlen történetet sem a Perihélium kulcsáról. Azok bizonyára telepesűrhajók voltak.

– Ez igaz... máskülönben Aranimas sokkal hamarabb szert tett volna robotokra – bólintott Derec, és a szőrös lényhez fordult. Honnan származnak a kulcsok?

Wolruf úgy facsarta el a képét, mintha vállat vonna. – Aranimas még aszt sem tudta kiderríteni, onnan szárrmasznak eszek a mesék.

Derec szemügyre vette a kulcsot, és bizonytalanul forgatta a kezében. – Hogyan működik? Hol vannak rajta kapcsolók vagy gombok?

– Csak egy nyomógombot talált Aranimas – válaszolta Wolruf. – Nyomd meg minden sarrkát sorrrban! Egy gomb 'elenik meg.

– Az óramutató járása szerint vagy ellenkező irányban haladjak?

– Hol kezdjem? Melyik lapjára fordítsam?

– Mindegy – magyarázta Wolruf. – Tetszés szerrint uálaszthatsz. A gomb mindig akkor tűnik elő, amikor megérintetted az utolsó sarrkot, és mindig a fölfelé néző oldalon ’ön ki. ’a semmit sem csinálsz utána, a gomb ismét eltűnik.

– És ha megnyomod a gombot, átrepülsz a Perihéliumba? – kérdezte Katherine.

– Nem – válaszolta szomorúan Wolruf. – Gondolom, ennek kellene beköüetkesznie. De nem esz törrténik. A kulcs nem működik.

– Megpróbáltad? Aranimasszal?

– Számtalanszor.

Derec lepillantott a kezében pihenő csillogó fémrúdra. Tükörsima felszínén egyetlen hézag sem látszott. Semmi sem árulkodott rejtett kapcsolóról. Amikor hüvelyk- és mutatóujja közé fogva megszorította a jobb felső sarkot, semmi sem mozdult. Mintha nem tett volna semmit.

De amikor végül megnyomta a negyedik sarkot is, ellenállást érzett a hüvelykujjában. A sarkon egy három centiméter oldalélű négyzet emelkedett ki a sima felületből, mintha csak arra várna, hogy megnyomják. Ugyanakkor látszatra olyan szilárd egységet alkotott a tárgy többi részével, mintha az ezüstborítás valamiféle fémmembrán volna.

Katherine kérdőn nézett Wolrufra. – Ha nem működik, miért törted magad annyira, hogy visszaszerezd?

– Talán Wolruf meg tud’a ’avítani – hangzott szánalmas válasza. – Asz egyetlen mód, ’ogy ’asza’uson.

Ekkor hallották meg a hangot a folyosó felől. – Derec... Katherine... jöjjenek elő! – visszhangzott a felszólítás. – Derec... Katherine... nem kell rejtőzniük.

Wolruf a földre kuporodott, és szűkölő hangok törtek fel a torkából. – Hallgass! – szólt rá Katherine, aztán Derechez fordult. – Csinálj valamit! – sürgette.

– Mégis mit? – vágott vissza Derec. – Ennek a szobának csak egy kijárata van.

Ebben a pillanatban a nyíló ajtó surrogása vonta magára Derec figyelmét. Egy aranyszínű robot jelent meg az ajtónyílásban, és átlépte a küszöböt. Ekkor hirtelen Katherine takarta el a látványt Derec elől. A lány elszántan nyúlt a kulcs felé.

Derec agyán átvillant, hogy Katherine ki akarja csavarni a kezéből a kulcsot, és el akar vele rohanni. Nem jutott rá elég ideje, hogy elkapja előle a csillogó tárgyat. Csak annyit tehetett, hogy még szorosabban megmarkolta.

Elkésve döbönt rá, hogy Katherine-nek esze ágában sincs elvenni a kulcsot. A lány keze szorosán rásimult az övére, így Derec el sem ereszhette a tárgyat. Aztán Katherine hüvelykujja határozottan visszanyomta a kulcs belsejébe az apró, négyszögletes gombot.

– Ne! – sikoltotta Wolruf.

– Várj... – kezdte Derec.

Az eseményeket azonban már senki sem tartóztathatta fel – sem Derec, sem a robot, sőt Katherine sem. Színes robbanások hasítottak Derec szemébe, egy pillanatra szinte teljesen megvakult. Aztán a káprázat szürke derengéssé fakult, Derec visszanyerte látását, de már se Wolruf, se a robot, se a szoba nem volt körülötte.

Ugyanúgy találták magukat, mint az előbb, mindketten a kulcsot szorongatták – egy hatalmas térség apró foltjának közepén. Semmi sem állta útját tekintetüknek, csak éppen semmit sem láthattak a távolban. Puha szürke fény ölelte körül őket, ami úgy hatott a szemnek, mint valami andalító zümmögés a fülnek. A levegő dohos, nyirkos szagot árasztott, mint egy nyaraló, amelyet hosszú ideig zárva tartottak. Semmilyen hang nem hallatszott, kivéve saját rémült, ziháló lélegzetüket.

Csak kapaszkodtak egymásba meg a kulcsba, és próbálták felfogni, hogy hirtelen beecsöppentek ebbe a valószínűtlen valóságba. Ez a hely bárhol lehetett a világűrben. Nagyon messzire kerültek, valahová, ahová a kis ezüstrúd hihetetlen ereje hajította őket. Valami időtlen és élettelen térben álltak.

– A Perihélium – suttogta Katherine.
– Wolruf azt mondta, ez a hely van legközelebb mindenhez – idézte fel Derec. – Nekem úgy tűnik, inkább a legtávolabb esik mindentől.

Katherine körbetekintett. – Hol van a szörmók? – Gondolom, a Rockliffe úrállomáson.
Lemaradt.

– Miért nem hozta a kulcs őt is velünk?
– Talán ugyanabból az okból, amiért az ő kezében nem működött – gondolkodott hangosan Derec. – Talán azért, mert túl távol állt tőlünk. Talán meg kell érinteni a tárgyat, vagy érintkezésbe kell kerülni azzal, aki megérinti. Nem tudom. De vissza kell mennünk Wolrufért, hogy elhozzuk.

– És a robotok...?
Derec elmosolyodott. – Alfa lépett be. Még csak rá sem néztél. Pedig Alfa volt.
– Nem tudtam – suttogta Katherine. – Nyomd meg újból! Térjünk vissza!
– Honnan tudjuk, hogy sikerül-e?
– A menekülésünkre gondoltam, amikor megnyomtam a gombot. Gondoljunk most arra, hogy vissza akarunk jutni.

Derec szó nélkül munkához látott. A nyomógomb ismét megjelent. Ismét egy színes villanás, és még néhány másodperc az alkalmazkodásig. Amikor látásuk visszatért, nem akartak hinni a szemüknek. Nem voltak már a Perihéliumban, de a Rockliffe állomáson sem.

Egy óriási piramis napsütötte csúcsán álltak, és egy még hatalmasabb városra pillantottak le, amely a gúla alakú torony tövében terült el. A többi létesítményhez képest legalább másfélszer magasabbra nyúlt ez az épület. Úgy érezték, mintha szédítő hegycsúcson állnának, és madártávlatból szemlélnék a furcsa világot.

– Ez meg mi? – motyogta Katherine. – Hová hoztál bennünket?
Derec ámulva nézte a piramis aljától a látóhatárig húzódó tornyok, kockák és csavarvonalú építmények sorát. – Nem tudom – szólalt meg rekedten. – Pedig erősen gondoltam a Rockliffe állomásra.

A lány végre elengedte a kulcsot, és szorosan belekarolt Derecbe. – Nem a Földön vagyunk?
– Olyan hangsúllyal kérdezte, mintha rémülettel töltené el a lehetőség.

Derec nyugat felé pillantott, az alkonyi nap korongja felé. – Nem. Ez a csillag fehéren izzik és túl kicsi. – De tudta, miért kérdezi a lány. Az űrlakók egyetlen bolygóján sem létezett ekkora város. Csak a Földön alakult ki ilyen léptékű építészet, de azok a települések már nem is városok, hanem városállamok voltak, körülkerítve és jórészt a föld alá rejtve. – Nem tűnik ismerősnek?

– Sosem láttam még ilyet – mondta ámulva a lány. – Talán Wolruf hazája? Vagy Aranimasé?
– Fogalmam sincs – rázta a fejét Derec. – De könnyen megtudhatjuk a választ.

– Hogyan?
– Megkérdezzük odalent. – Az alattuk elterülő, nyüzsgő városra mutatott.
– Jaj, ne! – borzongott meg a lány. – Inkább küldj vissza mindkettőnket.

Derec most vette észre, hogy még mindig a kulcsot szorongatják elgémberedett ujjai. – Nem tudom, képes leszek-e rá – szabadkozott.

– Próbáld meg! – sürgette Katherine. – Vagy hadd próbáljam meg én!
– Inkább egyszerre – döntött Derec.

Képzeteiben felidézte a Perihélium üres szürkeségét, előhívta a vezérlógombot és megnyomta. Ezúttal nem történt semmi. – Az eddigi műveletek rengeteg energiafelhasználással járhattak. Talán fel kell tölteni... vagy várni kell, amíg feltöltődik – forgatta tanácstalanul a kulcsot. – Akár így, akár úgy, egy darabig itt ragadunk.

– Nem akarok lemenni oda – könyörgött Katherine. – Hamarosan leszáll az éj. Maradjunk itt reggelig, aztán próbáljuk ki újból a kulcsot.

A nap valóban kissé közelebb kúszott a látóhatárhoz, így a torony amúgy is hosszú árnyéka

még messzebbre nyúlt az alattuk elterülő városon. – Nem félsz, hogy álmodban legurulsz innen? – ugratta Katherine-t Derec. Se párkány, se korlát nem vette körül a piramis asztralima tetejét.

– Nem hiszem, hogy tudnék aludni – válaszolta a lány komoran.

Ahogy a nap közeledett az égbolt pereméhez, enyhe szél kerekedett, játékosan belekapott a hajukba és a ruhájukba. De nem hoz magával semmilyen illatot, állapította meg Derec csodálkozva. Ebben a világban, ahol szemmel láthatóan nyüzsgött az élet, meghökkentően hiányoztak a szagok a szélből.

Alattuk a város mesterséges fények révén kelt új életre – fényzuhatagok ömlöttek végig az épületek oldalán, fénytócsák folytak szét az utcákon. Százféle egyéb fényforrás is nyüzsgött az építmények között, ami szorgos méhkaptárra vagy hangyabolyra emlékeztette Derecet.

Érzelmek viharában még a félelemre sem jutott elég erejük, nemhogy beszélgetni akartak volna. Katherine teljesen magába zárkózott, lótuszülésben pihent a csempeburkolatú terasz közepén. Derec körbesétált a kis térség peremén, és letekintve próbálta elképzelni magában, milyen alakzat szerint épült a város.

Amikor feltűntek az ég lámpásai, azokat kezdte tanulmányozni, hátha felismer valamilyen csillagképet, ami reményt nyújt a reménytelenségben. Az egyik vörös csillag úgy fénylett, akár egy bolygó, és éppenséggel a Betelgeuse is lehetett volna, egy tündöklő fehér égitest pedig a Siriusra emlékeztetett.

De bármelyikük könnyen lehetett ezernyi más csillag is, amelyet csak a neve vagy a pusztaszámozása különböztet meg a többitől. Színképmérő nélkül Derec csupán találgathatott, hiszen nem vehetett optikai ujjlenyomatot minden gyanúsítotttól, és csillagkatalógusa sem volt, amelyből kikereshette volna a mért adatokat.

– Nem emlékszel, milyennek látszik a csillagos ég az Auróráról? – szólt Katherine-nek, aki most térdét átkarolva a terasz túloldalán kuporgott.

– Sosem néztem – vetette oda a lány. – Nem érdekel.

Derec megadóan átsétált a lányhoz, és leült vele szemben. Katherine elmerülten dörzsölgette jobb felkarjának izmait Lindbergh-blúzának ujja alatt.

– Baj van a gyógyszereszőró pisztollyal?

– Nem annak a helye fáj. – Felhúzta a ruha ujját, és egy félkör alakú, bíborvörös sérülést mutatott a karján.

– Csinos – hökkent meg Derec.

– Legélethűbb sikoltásom oka – mosolyodott el fanyarul a lány.

– Wolruf?

– Kissé elragadtatta magát és megharapott. Nem olyan ártalmatlan, amilyennek látszik.

– Minden élőlény tudja, hogyan védekezzék – jegyezte meg Derec, aztán sóhajtva hozzátette: – Kíváncsi lennék, mi történt vele.

– Nem értem, miért kedveled annyira.

– Ő is áldozat... fogoly... akárcsak mi.

– Kissé nehezemre esik így gondolni rá.

Derec legyintett. – Most már nem számít. Megint magára hagytam.

A beszélgetés elakadt. – Nem fér a fejembe, miért Alfa jött utánunk – szólalt meg végül Katherine. – Amióta az állomásra érkeztünk, nyilván nem kalandozhatott olyan szabadon, mint Wolruf. Bennünket keresett?

– Jacobson újabb trükkje lehetett – tűnődött Derec. – Tudta, hogy vissza akarjuk kapni a robotot. Választhatott-e jobb csalétket ahhoz, hogy horogra kerüljünk?

Egy ideig mindketten hallgattak, egészen szorosan ültek egymás mellett, de testük nem érintkezett. – A keresztneved David – szólalt meg váratlanul a lány.

Nevének hallatán nem járta át a fiatalembert a felfedezés öröme, és tapasztalataiból eredő

óvatossága attól is visszatartotta, hogy bármilyen hálát érezzen. – Miért mondd ezt most meg nekem?

– Hogy ne kelljen mindig szellemi tornamutatványt végeznem, amikor megszólítalak. És azt hittem, tudni szeretnéd.

– Meg azért is, mert ki tudhatja, mi történik velünk?

– Nem így gondoltam – ellenkezett a lány. – Különben sem vagyok borúlátó.

– Tudhattam volna – mosolyodott el Derec. – Csak egy morzsát vetettél elém a tudásodból, vagy többre is számíthatok? Honnan ismersz? Hol találkoztunk már?

A lány feléje fordította arcát, hogy a szemébe nézzen. – Te voltál a hajógépész segédje a telepések egyik kereskedelmi űrhajóján... a *Daniel O'Neillen*, ha jól emlékszem a nevére – mondta. – Ismerősen hangzik?

– Nem – rázta meg boldogtalanul a fejét Derec. – Mit tudsz még elárulni nekem?

A lány habozott. – Attól tartok, nem ismerlek olyan jól, mint ahogy képzeled. Az űrrepülőtéren futottunk össze.

– Szóval én egy telepés proli vagyok, te meg űrlakó arisztokrata...

– A ti kapitányotoknak érkezés után támadt valami nehézsége a vámosokkal, nálunk pedig a távozás előtt lépett fel műszaki hiba. Mindketten ugyanabba a várócsarnokba kerültünk.

Szóba elegyedtünk egymással. – A lány tétovázott, aztán hozzátette: – Szórakoztató alak voltál. Megnevettettél.

– Meséltem a családomról... az otthonomról...?

– Ugye semmire sem emlékszel? A velem való találkozásra... az *O'Neillre*...

– Hát nem.

– Sajnálom. – Katherine zavartan hozzáfűzte: – De még így is azt reméltem, boldogabbá tesz a tudás.

– Boldogabbá tenne az emlékezés – válaszolta a fiatalember, aztán egy pillanatra elhallgatott. – Különben is, a mostani helyzetben nem számít sokat. Semmit sem tudok erről az árva Davidről. Derecet legalább ismerem már egy kicsit. Egyelőre jobb, ha Derec maradok.

– Nem mondtam ám el mindent – kezdte újból a lány. – Nem meséltem például arról, hogy...

– Ne folytasd! – vágott közbe a fiatalember. – Ha a nevem nem hoz felszínre semmilyen emléket, akkor más dolog még kevésbé. Ne fáradj a többivel. Majd akkor mesélj róluk, amikor eszembe jutottak, vagy kitaláltam őket.

– Biztos vagyok benne, hogy visszanyered az emlékezeted. Vissza kell nyerned.

A fiatalember szórakozott bólintással köszönte meg a biztató szavakat, de nem fogta fel értelmüket. – Ha mégis megpróbálsz aludni, majd őrizni foglak, nehogy nyugtalanzkodni kezdj és legurulj a teraszról.

A lány megrázta a fejét. – Párna nélkül nem tudok aludni.

Derec hanyatt feküdt, kinyújtózott, és jobb kezével megveregette a bal vállát. – Följálhatnak egy fölösleges párnát, ingyen.

Arra számított, hogy Katherine visszautasítja ajánlatát. De a lány szó nélkül odakúszott mellé, hozzásimult az oldalához, és fejét a karjára hajtotta. Amikor lehunyta szemét, úgy tűnt, szinte rögtön el is nyomta az álom.

Bármilyen ártatlan és könnyed öleléssel feküdtek egymás mellett, mégis bizsergetően kellemesnek tűnt a lány közelsége. Talán csak azért, mert most nem beszél, gondolta magában Derec. Mozdulatlanul feküdt, nézte a csillagokat, és hallgatta Katherine egyenletes lélegzését, amíg végül az ő szemhéja is elnehezült, és lassan lecsukódott.

David Derec, jutott eszébe újra, az álom küszöbén. Milyen szép lenne újból két névvel élni...

20. fejezet
REGGELI TORNA

A csúcson töltött éjszaka után teljesen átfagyva ébredtek, és a felkelő nap első sugarai sem tudták felmelegíteni őket. A hideg ellenére Katherine gyorsan elhúzódott Derectől, mintha zavarba jött volna.

– Próbáljuk ki a kulcsot – szólalt meg idegesen, és felállt.

Derec ülő helyzetbe tornázta magát. – Semmi „Szevasz”? Semmi „Jó reggelt”? – mosolyodott el álmosan. De odanyúlt a kulcsért, amely karnyújtásnyira hevert a terasz burkolatán.

– Siess! – sürgette Katherine. – Rosszat álmodtam, és szeretném minél hamarabb elfelejteni.

– Annyira rémes volt?

– Itt ragadtam veled együtt.

Derec mosolyogva felállt, és odanyújtotta a tárgyat a lánynak. Kezdődhet a ceremónia.

Katherine gyorsan végigfutott a műveletsoron, aztán felnézett és Derec tekintetét kereste. – Készen állsz?

– Mire gondoljunk? A Perihéliumra vagy az állomásra?

– Először a Perihéliumra – vágta rá a lány. – Azt hiszem, ez elkerülhetetlen.

Derec beleegyezően bólintott. – Én kész vagyok, ha te is.

Katherine olyan vadul nyomta rá hüvelykujját a gombra, mintha gyorsíthatná vele az ürbe való visszatérésüket. Szivárvány robbant a retinájukon, eltűnt a napfény, és ismét a Perihélium szürke világában találták magukat.

– Most pedig az állomás? – kérdezte Derec.

– Ne inkább az Auróra? – kérdezett vissza izgalomtól csillogó szemmel a lány. – Wolruf szerint bárhová eljuthatunk ezzel. Miért kevernénk magunkat megint bajba?

– Nem – jelentette ki Derec. – Először visszamegyünk Wolrufért. Tartozom neki ezzel.

– Nem akarok visszarepülni oda – akadékoskodott Katherine. – Órákig használhatatlan lesz a kulcs, amikor el akarunk menekülni. Bezárnak minket, elkobozzák a kulcsot, és akkor semmi hasznunkat nem veszi Wolruf. Az Aurórán szerezhetünk segítséget... bérelünk egy űrhajót, és visszatérünk a szörmókért.

– Hogyan képzeled ezt?

– Akadnak barátaim az Aurórán...

– Ugyanazok, akik zárolták a bankszámládat?

A lány egy pillanatra elkomorult, de azután kivágta magát. – Több barátom van ott, mint a Rockcliffe állomáson.

– Nehezen tudom magam elé képzelni az Aurórát. Vedd át a vezetést.

– Boldogan. Fogd szorosán! – szólt a lány, és újból működésbe hozta a kulcsot.

Egy csapásra eltűnt a Perihélium, ám nem az Auróra szelíd tájképe foglalta el a helyét. Derec egyetlen pillantással felmérte, hogy visszatértek annak a toronynak a tetejére, amely büszkén tekintett le a hatalmas, titokzatos városra.

Egy szívdobbanással később Katherine is rádöbbsent ugyanarra a következtetésre. – Az ég szakadjon rá! – szaladt ki a száján, és olyan elszántan rohant a terasz széléhez, hogy Derec utána sem tudott kapni. – Miért működött hibásan?

Derec a lány mögött a város legközelebbi épületszerkezeteit vette szemügyre. – Nehéz megmondani, hiszen valójában azt sem tudjuk, mi történik, amikor jól működik – töprengett hangosan. – Nyilván pontosabban kell vezérelni a kulcsot annál, mint hogy csupán arra gondolunk, hová akarunk eljutni.

– De éppen ide hozott minket, egy olyan helyre, amelyet egyikünk sem ismer?

– Ki tudja? – vonogatta a vállát Derec. – Rosszabbul is végződhetett volna.

– Kíváncsi lennék, hogyan! – tette csípőre két kezét a lány.

– Hát gondolj csak bele – lépett hozzá Derec. – Elég nagy távolság választ el bennünket a Rockliffe állomástól, és amekkora utat megtettünk, nem könnyen eredhetnek a nyomunkba. Ez azt jelenti, hogy egy csapásra megszabadultunk Jacobsontól, Anazon robotjaitól és a kalóztól. Nem is beszélve arról a kis többletről, hogy a kulccsal együtt szöktünk meg.

– ...amiről nem tudjuk, hogyan kellene működni hibátlanul. Elvesztettük Alfát. Halvány fogalmunk sincs róla, hol vagyunk. Nincs úrhajónk, nincs pénzünk, nincs élelmünk, csak ez az egy szál ruhánk, amit viselünk, meg ez a használhatatlan kulcs. – Ha a végén toporzékol is, egyszerű hisztérikus önsajnálatnak lehetett volna tekinteni a dolgot. De nem tette.

– Nem azt mondtam, hogy minden rendben van. Csak annyit bátorkodtam megjegyezni, hogy rosszabbul is végződhetett volna. – Derec a csempeburkolaton guggolva idegesen rakosgatta egyik kezéből a másikba a kulcsot, és értetlenül meredt rá. – Alig akarom elhinni, mit művel ez az apróság. Egy ekkora szerkezettől már az is csoda lenne, ha az anyagot tíz méterre, nemhogy tíz fényévnnyire röpítené. A legfantasztikusabb mérnöki teljesítmény, amivel valaha találkoztam... valóságos varázslat. El sem mondhatom, mennyire furdal a kíváncsiság, hogy darabokra szedjem, és kifürkészem, miként működik. Akkor végre megérteném, miért akarja mindenki megszerezni. De azt végképp fel nem foghatom, miért próbálta valaki eltüntetni.

– Eltüntetni?

Derec felnézett. – Wolruf említett valamit. A kisbolygó, amelyen felébredtem... mesterséges égitest volt. Valaki úgy vélte, hogy ez a legjobb rejtekhely egy ilyen tárgy számára.

Katherine gyorsan felfogta a dolog jelentőségét. – Mintha veszélye hordozna magában, nemcsak hatalmat.

– Pontosan.

– Hát... elképzelni is szörnyű, mit kezdhetne vele egy terrorista vagy egy orgyilkos. Vagy egy hadsereg, amelyiknek minden katonáját ezzel szerelik fel. Különösen egy idegen úrhadsereg...

– Képtelenség lenne védekezni ellenük – meredt a kulcsra Derec. – Súlyos felelősséggel jár ennek a tárgynak a birtoklása. Talán nagyobb felelősséggel, mint amennyit szeretnénk.

– Szinte sok a jóból?

Derec bólintott. – És mindennek a tetejébe még azt sem tudom, mit keresek én ebben a felfordulásban. – Felnézett a lányra. Nyilván te is arra gondolsz, hogy a mentőkapszula a *Daniel O'Neill*ről indult el, ahonnan valamilyen baleset miatt kellett sürgősen távoznom.

– Két pont közt a legrövidebb út az egyenes.

– Én is így vélem. De, tudod, valami nem illik bele a képbe. Miért tartotta Monitor 5 olyan fontosnak, hogy nekem adja a kulcsot? Nekem, aki csak nyűgöt jelentett a robotoknak? Valami olyasmit mondott: „Megtaláltam a kulcsot, Derec. Vegye át.” Hogyan magyarázod ezt?

A lány tehetetlenül tárta szét a karját. – Sehogy.

Derec felállt, és odalépett Katherine mellé a terasz szélére. – És most itt vagyunk – mutatott körbe, mintha magához akarná ölelni a várost. – Nézd csak! Fenséges! Már a látványa is felemelő! Figyeld ezt az egységes összhatást, ahogyan minden parányi része sima átmenettel olvad bele a nagy egészbe! Nézd a tornyokat a tetőlakásokkal... gyönyörű! Nézd, ahogyan öt tökéletes püthagoraszi test alkotja azokat a szerkezeti formákat, amelyek...

Amint észak felé pillantott, hirtelen elakadt a szava. – Ez furcsa – jegyezte meg tünődve. – Meg mertem volna esküdni, hogy tegnap este három ikozaéder sorakozott annak a sugárútnak a mentén.

– Ikozaéder?

– A legbonyolultabb tökéletes test... húsz egyenlő oldalú háromszög. – Derec megcsóválta a

fejét. – Bizonyára tévedtem. Talán csak álmomban láttam őket. Mindenesetre alig várom, hogy lekerüljünk innen. Ha tegnap este sikerült volna visszajutnunk a Rockliffe állomásra, vagy ma reggel az Aurórára, becsapva érezném magam, hogy nem nyílt alkalmam a felderítésre.

– És az nem zavar, hogy ezt a várost nem csak épületek alkotják? – kérdezte a lány enyhe gúnnyal.

– Mire gondolsz?

A terasz pereméről az utcán mozgó apró figurákra mutatott Katherine. – Ha lemégy oda, szót kell értened azokkal az alakokkal, akik ezt a várost építették. Az is olyan felemelő érzés lesz, ha százezer Aranimas-szerű szörny veti rád magát? Betolakodók vagyunk, tudhatod. Nem hívtak bennünket.

Derec keresztbe fonta karját, és tekintetével végigpásztázta a várost. – Egy ilyen méretű városnak akár egymilliónál több lakója is lehet. Ennél fogva ezek nem fognak hasonlítani Aranimasra... vagy Wolrufra.

– Miért vagy olyan biztos ebben?

– Először is, mert Wolruf mesélt a hazájáról és az eranik bolygójáról, a leírás pedig nem illik erre...

– Hazudhatott.

– Igaz. De azt mondtad, nem erre a végcélra gondoltál, és tudom magamról, hogy én sem. Ez azt jelenti, a kulcs határozta el, hogy idehoz bennünket.

– Úgy?

– Úgy bizony! A kulcsot nem Aranimas népe készítette és nem is Wolrufé. Máskülönbent tudták volna, hogyan használják. Valószínűleg kevesebb bajjal járt volna, ha gyártanak belőle még egyet, mint az a sok hercehurca, amin keresztülmentek, hogy megtalálják ezt a darabot – magyarázta Derec. – Akkor miért hozott volna bennünket a kulcs az ő világaik valamelyikébe?

– Talán rájöttek, hogyan kell beállítani rajta az úti célt – ellenkezett a lány.

– Talán. Vagy talán úgy készült a kulcs, hogy visszatérjen egy bizonyos helyre, amikor vezérlés nélkül működtetik... ilyen módon visszaszerezhető, ha idegen kezekbe kerül.

– Akkor azok a lények odalenn...

– Nemcsak ezt a várost készítették, hanem a kulcsot is – fejezte be Derec. – Tehát lehet, hogy mégis meghívtak bennünket.

A lány fürkészve nézett feléje. – Le akarsz menni, akár veled tartok, akár nem, igaz?

– Bevallom. Ha akarod, nálad hagyom a kulcsot.

– Azt hittem, egy csónakban evezünk.

– Még mindig? – vont a fel kérdőn a szemöldökét Derec.

– Nem akarod?

– Nem tudom, hogy ugyanazt akarjuk-e – fogalmazta meg óvatosan a fiatalember. – Te vissza szeretnél jutni az Aurórára. Én szeretnék segíteni Wolrufon... aztán meg utánanézni, mi történt a *Daniel O'Neill*-lel.

– Amihez mindkettőnknek el kell hagynia ezt a bolygót – fejezte be a lány. – Ezen a ponton legalább egyeznek az érdekeink.

– Semmi kétség – ismerte el Derec. – Hát akkor rendben van. Továbbra is egy csónakban evezünk.

– Legalábbis addig, amíg nem kérünk... kölcsönzünk... lopunk egy úrhajót.

– Vagy meg nem tanuljuk, hogyan vezéreljük a Perihélium kulcsát, ami a legfontosabb lenne – fűzte hozzá Derec.

– Vagy amíg Aranimas fel nem bukkan villámló szemekkel, és miszlikbe nem aprít minket – vágta rá fanyarul Katherine. Újból átnézett a terasz peremén. – Vagy nem zúzzuk halálra magunkat, mire lekecmergünk innen. Nem jöhetnek fel inkább ők értünk?

Katherine nem alaptalanul aggódott. Út lefelé csak a piramis valamelyik meredek oldalán vezetett. Ezek a lapok pedig sokkal kevésbé tértek el a függőlegestől, mint az ősi Földnek azok az inka és maja templomai, amelyekhez a torony leginkább hasonlított. S azokkal az épületekkel ellentétben ennek egyik oldalán sem húzódtak kőbe vágott, széles lépcsősorok az ünnepi szertartásokhoz.

Ehelyett a torony mindegyik oldalának közepén arasznyi átmérőjű lyukak sorjázta szemmel láthatóan az alapokig. A lyukak húsz centiméter mély üregeknek bizonyultak, és olyan távolságban helyezkedtek el, hogy könnyen beléjük lehetett kapaszkodni kézzel és lábbal.

Lehet, hogy csak díszítőelemként kerültek a toronyba. – Nem tudom, kinek jutna eszébe, hogy fölmásszon ide... hacsak nem a kilátásban akar gyönyörködni – mondta Derec. – De ha annyira fontos nekik a kilátás, járhatna egy lift a torony közepében.

A lyukak így is előnyösebbnek bizonyultak egy közönséges lépcsőnél. Kézzel-lábbal kapaszkodva könnyebben ereszkedhettek le a torony oldalán, mert háttal a mélységnek kevésbé szédülhettek el.

– Összehorzsolod magad, mire leérünk – figyelmeztette Derec a lányt.

– Az injekciós pisztolyom tartálya még nyolcvan százalékgig tele van, és kitűnően érzem magam. Ezenkívül nem hallottál arról, hogy a nők szívósabbak a férfiaknál? – évődött Katherine. – Elég a fecsegésből, munkára... le.

A leereszkedésben a kezdet bizonyult a legrosszabbnak: át kellett mászni a párkány szélén, és támaszt kellett keresni a láb számára. Derec indult elsőként, rendkívül óvatosan, nehogy kicsússzon a derékszíjába dugott kulcs. Pár pillanat múlva Katherine is csatlakozott hozzá, bár sokkal görcsösebben markolta a kapaszkodásra kiválasztott lyukak szélét.

– Nem szívesen hozom szóba, de kíváncsi lennék, milyen teremtmények rakhatnak fészket ezekbe a lyukakba – mondta a lány elfúló hangon.

– Szárnyas kígyók – válaszolta Derec rezzenéstelen arccal. – Egy méter hosszúak, három sor tűhegyes foggal. De nem kell aggódnod, ártalmatlanok.

– Milyen tapintatos vagy – vetette oda durcásan Katherine, és tovább mászott lefelé.

– Ingyen van – szabadkozott Derec mosolyogva, és követte a lányt.

Ha Derec azt hitte, hogy Katherine félénken tapogatózik a falon, tanácsokra szorul és vezetni kell minden lépését, már az első percekben búcsút mondhatott ennek az elképzelésének. Katherine – azaz inkább Kate – élénken, agresszívan és legfőképp fürgén mozgott. Tíz perc alatt a torony oldalának negyedéig jutottak. Mivel Derecnek óvatosabban kellett másznia, nehogy elveszítse a kulcsot, alig tudott a lány nyomában maradni.

– Hé, mester! – kiáltott le. – Szünetet kérek egy kis taktikai megbeszélésre.

– Amilyen lassan mászol, azt hittem, máris szünetet tartasz – ugratta a lány. De megállt, és bevárt. – Miről van szó? – kérdezte, amint Derec melléje ért.

– A kulcsról. Feltétlenül le kell vinnünk, holott fogalmunk sincs, mi vár ránk odalent?

A lány összeráncolta homlokát. – Elég kockázatos, igaz? Ha tudnánk, hogyan irányítsuk, azt mondanám, tartsuk magunknál. Bármikor megléphetnénk vele, amikor felforrósodna a talaj a lábunk alatt...

– Ha tudnánk, hogyan irányítsuk, nem itt vergődni a falon – tette hozzá Derec bosszúsan.

– Csak nem akarod itt hagyni valamelyik lyukban?

– Éppen erre gondoltam. Ez a tárgy elég nehéz, egy lyuk pedig elég mély ahhoz, hogy elrejtse.

– Nem rajongok az ötletért, hogy megváljunk tőle – jegyezte meg Katherine gondterhelten.

– Két lehetőség közül ez az egyik, amelyiknek a révén elmenekülhetünk innen, és valószínűleg a jobbik változat.

– Még kevésbé rajongok azért az ötletért, hogy megtartsuk, és aztán erővel vegyék el tőlünk
– válaszolta Derec. – Mi a véleményed?

A lány nyugtalanul bólintott. – Igazad van. Rejtsük el!

Katherine ragaszkodott hozzá, hogy a toronylap bal szélső nyílásában hagyják a kulcsot, ott, ahol megálltak.

– Nehezebb lesz ide felmászni, mint innen le – figyelmeztette Derec, amikor folytatták az ereszkedést.

– Nekik is – biccentett a lány az utca felé.

Terhétől megszabadulva, Derec könnyebben lépést tartott Katherine-nel, és az út hátralevő része titkos versengéssé alakult. Azonban idő előtt feladták a küzdelmet, amikor a lány a válla fölött hátrapillantott, hogy felbecsülje, mennyit kell még mászniuk. Meglátott valamit, amitől legszívesebben fölfelé kezdett volna kapaszkodni.

– Fogadóbizottság – sziszegte figyelmeztetően, és megrángatta Derec ruhájának ujját.

Jobb kezével egy lyuk szélét markolva Derec kifordult, és lenézett. Az utca szintjén, nagyjából száz méterrel a lábuk alatt, egy tucat alak állt félkörben. Mind a tizenketten hátrahajtott fejjel őket figyelték.

Derec arca boldog mosolyra derült. – Nézd csak, kik alkotják a bizottságot! – kiáltotta mámorosan. – Robotok!

Katherine ismét óvatosan lepillantott. – Az eddig történeteket figyelembe véve nem tudom, miért örülsz ennyire – jegyezte meg.

– Azt jelenti, hogy ez az úrlakók világa...

– A Rockliffe meg az úrlakók úrállomása volt – vetette közbe a lány.

– ...így a távozásunk előtti legnagyobb akadály csupán a bürokrácia útvesztőjévé egyszerűsödik.

– Optimista.

– Meglátod – indult tovább Derec.

A lent várakozó robotok némán figyeltek, csak egyikük szólalt meg: – Kérem, mozogjanak lassan és a lehető legóvatosabban. Az Iránytorony megmászása igen veszélyes.

21. fejezet **ROBOTVÁROS**

Derec alig győzte kivárni a találkozást, ezért az utolsó néhány lépés helyett oldalra lendült, és egyetlen ugrással a földön termett. Amikor Katherine is melléje ért, odafordult a robotokhoz.

Néhányan máris hiányoztak. Derec feltételezése szerint az a pár mentőorvos, aki lezuhanás esetére állt készenlétben, meg talán néhány hegymászó robot, aki felkapaszkodhatott volna a falon, hogy a segítségükre siessen. Mivel szakképzettségükre nem volt szükség, gyorsan távoztak más feladatok ellátására.

A helyszínen maradt robotok hasonlítottak egymáshoz, de nem lehetett azt mondani, hogy azonosak, inkább – változatok egy témára. Az egyiknek látszólag fölösleges kék zománcdarab függött a jobb füle fölött, a másik ragyogó zöld optikai pásztázóval büszkélkedhetett, míg egy harmadik úgy hordta fején érzékelőinek hálóját, mintha homlokpánt volna.

– Mi a neved? – kérdezte Derec találomra az egyiktől.

A robot előrelépett. – M-3323 vagyok.

– Jól van. M-3323, vezess minket a város előljárójához.

– A jelenlegi városszerkezet nem igényel előljárót – válaszolta a robot. – Mi az ön neve?

– Derec. David Derec. De...

– Én pedig Katherine Burgess vagyok – lépett a robot elé a lány. – Nézd, nem akarunk a

legfőbb irányítóval beszélni, akárhogy hívjátok is... városi ügyintéző, király, elnök, atyaisten. Csak egy szerény zugot szeretnénk találni, ahol kielégíthetjük egészségügyi szükségleteinket... valami egyszerű lakás zuhanyozóval és Tisztálkodóval. Amíg rendbe hozzuk magunkat, te megszervezel egy találkozót valakivel, aki a többi gondunk megoldásában is segíthet. Okoz ez bármilyen nehézséget?

– Nem, Katherine – válaszolta M-3323. – Az előkészületek már folyamatban vannak. Ha követnek, elvezetem önöket a megfelelő létesítményekbe.

Szerencsére alig egypercnyi séta után elértek abba a házba, amelyet a robotok a rendelkezésükre bocsátottak. Két hatoldalú, hatalmas hasábtorony tövében húzódott meg, akár egy félénk kisgyerek, aki az anyja szoknyájának ráncaiba rejtőzik. A belseje meghökkentően újnak és eredetinek látszott, mintha a házban nem lakott volna eddig senki, de még a küszöbét sem lépték volna át soha.

Mégis minden szükségeset megtaláltak benne, egyebek közt két Tisztálkodót, amely abból a szobából nyílt, ahol egy dobogószerűen kiemelkedő gyékényszőnyeg alkotta az ágyat. A három kísérő robot odakint várakozott, ami szokatlan meghittséget kölcsönzött együttlétüknek.

– Itt vagyok, ragyogok – perdült elő Katherine húsz perc múlva a Tisztálkodóból. – Tisztességesebb a külsőm?

Derec az ágy szélén üldögélt, de nyomban felpattant. – Örvend látásodon a szem.

– Fura kifejezés – mondta elégedetten a lány. – Van valami elképzelésed, hová kerültünk?

– Sejtelmem sincs – vallotta be Derec.

– De már indulunk is innen, igaz? – kérdezte a lány némi aggodalommal a hangjában. – Haza akarok jutni. Te is meg akarod találni az otthonodat.

Derec némán a szívére tette egyik kezét, és a másikat esküre emelte.

– Azt ígérted, nem állhat semmi az utunkba a bürokratikus formaságokon kívül – figyelmeztette a lány.

– Az jóslat volt, nem ígéret.

– Kitartasz még mellette?

– Természetesen – indult el Derec. – Gyerünk, vágjunk át az aktatologatók dzsungelén!

M-3323 kivonult velük a házból, és ugyanarra vezette őket, ahonnan jöttek, végig az utcán a nagy központi torony felé. A furcsa menet élén két robot masírozott tökéletesen egy ütemben, M-3323 Derec és Katherine között haladt, mint valami éber társalkodónő, a sort pedig újabb két robot zárta néhány lépéssel lemaradva.

Mit keres itt ennyi gépmember? Díszőrség, testőrök vagy börtönőrök? Különösen a hátul haladó néma pár idegesítette Derecet. Még egy saroknyit sem haladtak, amikor hátrapillantott a válla fölött, hogy szemügyre vegye, mit csinálnak ezek a fickók. De amit a robotok mögött látott –, vagy pontosabban, amit nem látott attól elakadt a lélegezete. Nyomtalanul eltűnt a ház, ahonnan nemrég léptek ki. A fölé magasodó két torony között egyszerűen betömődött a hézag.

Megrázta a fejét, és korholta magát ostobaságáért. Bizonyára más szögből néztem vissza, gondolta. Hátrább volt a ház, mint ahogy emlékszel rá. Ott áll a két torony között. Csak most nem látod. Aztán eszébe jutott az ikozaéderek sora, amely eltűnt a szeme elől, amikor a teraszról körbepillantva újból meg akarta keresni őket.

– Bocsánat – szólt oda Katherine-nek és M-3323-nak. – Rögtön jövök.

Visszafutott az utcán egészen addig a pontig, ahonnan biztosan megláthatja a házat, aztán lelassította lépteit. Alig akart hinni a szemének. A ház *eltűnt*. A két torony tövében most egy üres udvar nyújtózott.

Feldúltan pillantott körbe, szeretne volna elhíttetni magával, hogy rossz irányban tért vissza,

vagy valami optikai csalódás áldozata. Éppen olyan házat kaptak, amelyet Katherine kért, és a ház fekvése is tökéletesen megfelelt nekik. Lehet, hogy kizárólag nekünk építették, aztán tüstént szétszedték?

Őrültként tűnt, és Derec nem is akart foglalkozni ezzel pillanatnyilag. Egyéni igények megszabta építészet – olyan egységeken alapuló szerkezet, amelyben egész épületek tologathatók ideoda játékkockák módjára, vagy elemi formákból tevődnek össze –, miféle társadalom ez? Hogyan élhetnek emberek egy ilyen városban?

Alig tudott elszakadni a kopár udvar látványától, de amint elfordult, észrevette a két kíséző robotot. Két lépéssel mögötte várakoztak.

– Végzett, uram? – kérdezte az egyik udvariasan.

Derec a foga között morogta: – Végeztem.

Nehezen tudta palástolni zavarát, amint újból csatlakozott a többiekhez.

– Valami baj van, David Derec? – kérdezte M-3323.

– Az van bőven! Mi történt a házzal, amelyet használtunk?

– Elnézését kérem. Adódott olyan igényük, amelyet nem jeleztek? Vagy személy szerint lenne még valamire szüksége?

– Egyenes válaszra lenne szükségem. Hol a ház?

– Az a létesítmény visszakerült az általános leltárba.

– Tehát nem képzelődtem. Eltűnt... felállítottatok nekünk, aztán amikor kiléptünk belőle, eltakarítottatok.

– Igen, David Derec.

– Itt körös-körül állandóan ezt teszik?

– Az összes anyagi erőforrást a leghatékonyabban kezeljük.

– Vettem észre. Örület – csóválta a fejét Derec.

– De hát ez nem érint bennünket – szólt rá Katherine.

– Nem – ismerte el Derec. – Felejtjük is el, és gyerünk tovább.

Addig mentek, amíg ki nem értek egy hatalmas térre, amelybe több sugárút torkollott. A tér közepén nagy, fehér, tetraéder alakú épület magasodott, legalább tizenöt emeletnyi. Kíséretük a jobb oldali bejáráshoz kanyarodott.

– M-3323...

– Igen, David Derec?

– Egyetlen embert sem láttam útközben. Ezt a városrészt kizárólag robotok használják?

– Igen, Derec.

– Mindjárt gondoltam. És hol vannak az emberek?

– Nem tudom, uram – válaszolta M-3323. – Erre tessék! – Egy előcsarnokhoz hasonló térségen vezette át őket, amely szintén ugyanazt a háromszög alapú gúlát formázta, majd végighaladtak egy folyosón. A robot megállt a harmadik ajtónál, és rámutatott: Erre, kérem.

– Kivel találkozunk? – állt meg Katherine az ajtóban.

– Rydberggel és Eulerrel – válaszolta M-3323. – Már várják önöket a belső irodában.

Rydberg... Euler. A két név nyugtalanítóan motoszkált Derec emlékezetében, amint Katherine nyomában belépett egy ajtón, majd egy másikon. *Hol hallottam róluk...?*

Gondolataiba mélyedve, leszegett fejjel érkezett a belső irodába. Amikor felpillantott, szinte mellbe vágta a látvány. A spártai egyszerűséggel berendezett szobában három egyenes hátú szék állt, valamint egy negyedkör alakú munkaállomás, rajta egy hallatlanul finom hipervíziós számítógép-terminál, a háttérből pedig két kék bőrű robot szemlélte őket optikai érzékelőik ezüst résén keresztül.

Ez nem lehet igaz. Jeges borzongás futott végig Derec hátán, amint a robotokra meredt, amelyek tökéletes másai voltak az aszteroidon tevékenykedő felügyelőknek. *Minden összefügg. Nem értem...* – Kath... – akarta mondani.

Ekkor azonban a bal oldali robot előrelépett. – Rydberg vagyok.

– Euler vagyok – mondta a másik.
– Attól tartok, szervezési hiba történt – szólalt meg Katherine. – Mi emberekkel akarunk beszélni.
– Nincs semmi tévedés. Bennünket jelöltek ki az önök ügyének intézésére – közölte Euler.
– Kate, itt valami nem stimmel – figyelmeztette Derec rekedten.
Katherine gúnyosan lebiggyesztette az ajkát. – Ha így akarnak tárgyalni, én nem bánom. – Aztán odaszólt Eulernek. – Kérjük az Aurórára és a Nexonra induló űrhajók jegyzékét. – Te erre a bolygóra akarsz eljutni, igaz, Derec? – és átmeneti ellátást is igényelünk.
– Attól félek, távozásuk lehetetlen – mondta komolyan Euler, és megcsóválta a fejét.
– Micsoda? – kiáltott fel a lány. – És miért?
– Euler barátunk állítása pontatlan – szólt közbe Rydberg. – Lehetőség van rá, hogy távozzanak. De akad egy kis gond. Városunkban megöltek egy embert...
– Hogyan érint ez bennünket? – kérdezte Derec.
– A robotika törvényeinek elképzelhetetlen áthágása lenne, ha egy robot sérülést okozna egy emberi lénynek – magyarázta Rydberg. – Én még a gondolatától is elborzadok.
– Természetesen nem robot követte el – vetette oda Derec türelmetlenül. – Egy másik emberi lény tette, ez nyilvánvaló.
Euler szólalt meg: – Önöket leszámítva nem tartózkodik itt más ember.
– Mintha vezetőnk is utalt volna erre – bólintott Derec. – De azért, mert embereknek semmi dolguk nincs itt, még nem kell azt képzelni, hogy nem érkezhettek ide a világűr valamelyik más térségéből. Ha valaki gyilkosságra vetemedik, nem csinál gondot magának az úti okmányokból vagy azokból az iratokból, amelyeket errefelé használnak.
– Tisztázzuk – szólt közbe Rydberg. – Euler barátunk azt kívánta közölni, hogy nem tartózkodik más emberi lény ebben a városban.
– Akkor talán egy másik városból... – kezdte Katherine.
– Nincs más város ezen a bolygón.
– Mit mondasz? Hát hová kerültünk? – kérdezte metsző hangon a lány.
– Sajnálattal közlöm, hogy nem azonosíthatom ezt a bolygót és a központi csillagot – jelentette ki Rydberg. – De akik itt élünk, ezt a helyet Robotvárosnak nevezzük.
– Csak robotok tartózkodnak itt? – mondta Derec vontatottan, miközben megborzongott a gondolattól.
– Önöket leszámítva helyes a megállapítás – közölte Euler. Katherine kétségbeesve keresgélte a szavakat.
– Senki... ebben az egész városban... ami legalább ötven hektár...?
– Kettőszázöt – javította ki Euler.
Derec a szavába vágott. – Hol vannak a lakók? Az építők? Hová lettek?
Rydberg enyhén félrebillentette a fejét. – Mi vagyunk a lakók és az építők, Derec barátunk – jelentette ki szenvtelenül.
A fiatalember erre a válasza számított, de még nem akarta levonni belőle a megfelelő következtetéseket. – Hol vannak a tulajdonosok? – érdeklődött tovább konokul. – Hol vannak a főnökeitek?
– Kérdése téves feltevésen alapul – válaszolta Euler. – Robotváros szabad és önálló közösség.
– Ilyen nem létezik – tiltakozott Derec. – Talán nincsenek most itt emberek. Talán egygyel sem vagytok kapcsolatban jelenleg. De mégiscsak nekik kellett idehozniuk vagy ideküldeniük benneteket. Még mindig az ő irányításuk alá kell tartoznotok.
– Nem, Derec barátunk. Mi önirányítók vagyunk – válaszolta Euler. – De ez nem azt jelenti, hogy nincs tudomásunk az emberi lényekről. Óriási filmkönyvtárunkban emberek által készített, valamint emberekről szóló művek találhatók. És elfogadtuk azt a felelősséget, hogy nem nézhetjük tétlenül, ha emberek kerülnek bajba.

– Remélem, megérti, Derec barátunk, miért kényszerülünk távozásuk késleltetésére – magyarázta Rydberg. – Először találkoztunk a halállal. Szükségünk van a segítségére annak felfogásához, hogyan történhetett ez meg, és hogyan illeszthető be a halál ténye a Humanika Törvényeiről folytatott tanulmányainkba.

– A Humanika Törvényei? Mik ezek? – kérdezte Katherine meglepve.

– A Robotika Törvényeinek emberi megfelelői... azok a vezérelvek, amelyek az emberi magatartást szabályozzák.

Euler folytatta. – A Humanika Törvényei jelenleg még csak elméleti lehetőségek. Azt igyekszünk kideríteni, léteznek-e ilyen törvények, és ha igen, melyek ezek. Ez az esemény válságba sodorta kutatási tervünket. Segíteniük kell. Biztosíthatom önöket, hogy a körülményekhez képest a legtökéletesebb kényelmet biztosítjuk az önök számára.

Míg Euler beszélt, Katherine egyre közelebb húzódott Derechez, és most már szorosan a könyöke mögött állt. – Ez örület – morogta a foga között. – Robotváros, amelyet nem irányít senki? Az emberi lényeket kutatják, mintha valami kuriózumfaj volnánk?

Ebben a pillanatban Derec feladta a harcot, és elfogadta az igazságot. *Az aszteroid közössége és a körülöttük elterülő hatalmas város ugyanannak a tervnek a része, ugyanannak az elmének a terméke. Egyáltalán nem menekült meg.*

De legalább megértette végre a miérteket – miért adták neki a kulcsot, és miért hozta ide őket a tárgy. Mert utoljára Monitor 5 érintette, egy tökéletesített robot, amely kétségbeesetten engedelmeskedve az Első Törvénynek, mindenképpen meg akarta menteni őt. Annak fényében, amit a kulcsról és képességeiről tudott, nem is tehetett mást, mint hogy Derecnek adta – arra a biztonságos úti célra beprogramozva, amelyet fényévekkel messzebb robotok egy másik, hasonló közössége jelenthetett.

– Pszt! – csitította Katherine-t, aztán a robotokra nézett. – Megbocsátanátok egy pillanatra? Beszélnem kell a hölgygel.

– Természetesen, Derec barátunk – válaszolt Euler. – Mi addig...

– Itt maradtok. Mi távozzunk – fogta meg Derec a lány kezét, és kivezette a szobából.

– Hová megyünk? – kérdezte lihegve Kate, amikor már jó darabon vonszolta maga után a folyosón. – Úgyis a nyomunkba erednek.

Derec hirtelen megállt, és elengedte a kezét. – Nem megyünk sehová. Legalábbis én nem. Csak négy szemközt akartam beszélni veled.

– Mit értesz azon, hogy nem megy sehová?

– Itt akarok maradni a bolygón – válaszolta Derec. – De ezt nem árulom el nekik. Csak felajánlom, hogy maradok, és együttműködöm velük, azzal a feltétellel, ha gondoskodnak szabad távozásodról. Nincs szükségük mind a kettőnkre.

– Azt már nem! – kiáltotta felháborodottan a lány. – Nem kell meghoznod ezt az áldozatot. Nincs joguk hozzá, hogy itt tartsanak minket. Mindkettőnk el kell engedniük. Elvégre csak robotok, nem igaz? Segíteniük kell.

– Csak robotok, igaz. De nem olyanok, amilyeneket megszoktál. Nem hiszem, hogy a kötelességeikről vallott nézeteiddel egyetértenének – legyintett Derec. – De nem erről van szó. Nem azért maradok, hogy megnyugtassam őket, sem azért, hogy ezzel rákényszerítsem őket a te szabad távozásod biztosítására. Önszántamból maradok.

– Önszántadból? Miért?

Derec mereven elmosolyodott. – Azon kezdtem gondolkodni, mit éreznék, ha teljesítenék a kívánságunkat, és egy űrhajóval elküldenének bennünket az Aurórára vagy máshová. Pokoli érzés lenne, ha sohasem tudnék meg többet a kulcsról...

– Magunkkal vihetnénk.

– ...ha sohasem jönnék rá, hol található ez a bolygó, és miért vannak itt a robotok... ha sohasem mehetnék vissza Wolrufért, hogy megtudjam, mi történt vele. Sokat töprengtem ezen, és arra a következtetésre jutottam, hogy nem hagyhatok itt csapot-papot. Igaz, nem

tudom, ki vagyok. De azt tudom, hogy nem akarok ilyen felelőtlen alak lenni.

A hosszú, feszült csendet végül Derec törte meg. – Barátokkent válunk el?

A lány felnézett, és tekintete az övébe kapcsolódott. – Nem – rázta meg a fejét. – Mert ha te maradsz, én is maradok.

Ekkor Derec kezdett tiltakozni. – Nem teheted. Ezek az én ügyeim, nem a tied. Ez egy biztonságos világ. Egyedül is boldogulok benne.

– Nem kedveled a társaságomat?

Derec megvonta a vállát. – Elég jól kijövünk.

– Talán arra gondolsz, hogy ez olyasmi, amivel egy lány nem tud mit kezdeni, amivel foglalkoznia sem szabad?

– Ugyan.

– Akkor tehát nem ellenkezel, ha maradok, mert így akarom?

Derec megadta magát. – Hát persze hogy nem.

– Közöljük a hírt Eulerrel és Rydberggel.

– Csak ön után – hajolt meg gálánsan Derec.

Katherine elégedett mosollyal indult vissza az irodába. Amikor kinyílt az ajtó, visszafordult egy pillanatra, és a válla fölött odasúgta Derecnek: – Csak annyit árulj el, mikor zökken vissza az életünk a régi kerékvágásba?

A fiatalember hangosan elnevette magát, ami alaposan meglepte a robotokat. – Talán soha, Katherine – válaszolta. – Miért elégedetlenkedsz? Nem arról panaszkodtál, hogy unalmas az életed?

– Az unalom nem is olyan rossz dolog – sóhajtott vágyakozva a lány. – Annak is megvannak az előnyei.

Derec halkán kuncogva kiválasztott egy széket, és úgy telepecicct le, mintha hosszabb tartózkodásra rendezkedne be. – Minden tőlünk telhető segítséget megadunk – közölte Rydberggel. – Mondjátok el, mi történt. Kik a gyanúsítottak?

A robotok szenvtelen válasza azonban olyan nyomtalanul törölte le mindkettőjük arcáról a mosolyt, mintha nem is lett volna ott soha. Mintha valami édes ital keserű utóíze maradt volna a szájukban.

– Igenis, David Derec – felelte Rydberg. – Két gyanúsítottunk van. Ön és Katherine Burgess. Azt szeretnénk kideríteni, melyikük követte el a gyilkosságot, és miért.

Mike McQuay GYANÚ

Brian Sheltonnak és a „zúzott banánnak”

Tartalom

A humanika törvényei (*Isaac Asimov*)

1. Meglepetések
2. A medence
3. A préselőmű
4. Az Iránytorony
5. A szemtanú
6. Az alagutak
7. 1–1

8. Ki kicsoda?
9. Az iroda
10. A zárt szoba
11. Halálos levegő
12. A Harmadik Törvény
13. A központi agy
14. Tökéletes világ

A humanika törvényei **ISAAC ASIMOV**

Megelégedéssel látom, hogyan emelik ki robottörténeteimből a különféle témákat, ötleteket a *Robotváros* könyvei, és milyen ügyesen bánnak velük.

Például első három robotregényem rejtélyes gyilkosságokról szól, és ezekben az ügyekben Elijah Baley nyomozott. A másodikban, *A mezítelen napban* egy zárt szoba titkát kellett megfejteni abban az értelemben, hogy a megölt személy mellett nem találtak fegyvert, de eltávolítani sem lehetett a helyiségből semmiféle gyilkos szerszámot.

Annak idején sikerült kielégítő megoldást találnom, de többé nem kísérleteztem ilyesmivel, örömmel látom hát, hogy Mike McQuay ismét nekigyürkőzött a feladatnak ebben a regényében.

Negyedik robottémájú regényemnek, a *Robotok és Birodalom*nak már nem kifejezetten gyilkossági ügy állt a középpontjában. Elijah Baley békés öregkort élt meg, természetes úton hunyt el, a könyv pedig az Alapítvány világa felé kanyarodott, tehát világosan látszott, hogy mindkét sikeres témaköröm – a robotsorozat és az Alapítvány-sorozat – előbb-utóbb átfogó egységgé olvad össze. (Erre nem valamiféle szeszélyből került sor. Az 1940-es és 1950-es években fogalmazott elbeszéléseimhez kezdtem folytatásokat írni az 1980-as években, ez kényszerpályára állított.)

A *Robotok és Birodalom*ban kedvenc robotszereplőm, Giskard „a humanika törvényei”-vel kezdett foglalkozni, amelyekkel, mint akkor jeleztem, megvethetik a tudományos alapot a pszichohistóriához, amely döntő szerepet játszik az Alapítvány-sorozatban.

A humanika törvényeinek azt kellene tömör formában leírniuk, hogy miként viselkednek az emberi lények. Ilyen leírás természetesen nem létezik. Még azok a pszichológusok is, akik tudományos alapossággal vizsgálják (legalábbis reményeim szerint) ezt a területet, képtelenek felmutatni akár egyetlen „törvényt”; csupán hosszú és terjengős leírásokat adnak az emberek megfigyelhető viselkedéséről. De ezek a meghatározások nem tartalmaznak semmiféle előírást. Amikor egy lélekbúvár azt állítja, hogy az emberek ilyen és ilyen módon reagálnak egy bizonyos ingerre, csupán arra gondolhat, hogy némelyek néha így reagálnak. Mások viszont egyáltalán nem.

Ha ki kell várnunk az emberi magatartást ténylegesen meghatározó törvényeket, hogy a pszichohistóriát valóban megalapozhassuk (ezt feltétlenül meg kell tennünk), akkor ehhez még jó adag türelemre lesz szükségünk.

Mi legyen addig is a humanika törvényeivel? Annyit megtehetünk, hogy lerakunk legalább néhány alapkövet, s majd később ezekre építkezünk tovább, ameddig lehet.

Így hát a *Robotok és Birodalom*ban egy robot – Giskard – veti fel a humanika törvényeinek kérdését. Gépemberként természetesen mindent a robotika három törvényének szemszögéből vizsgál. Ezek a törvények igazi előírások, valóságos parancsolatok, mert a robotok képtelenek engedelmeskedni nekik, képtelenek arra, hogy ellenük szegüljenek.

A robotika Három Törvénye a következő:

1. A robotnak nem szabad kárt tennie emberi lényben, sem tétlenül túrnie, hogy emberi lény

sérülést szenvedjen.

2. A robot engedelmeskedni köteles az emberi lények utasításainak, kivéve, ha ezek az utasítások ellentétesek az Első Törvénnyel.

3. A robotnak gondoskodnia kell saját védelméről, amíg ez nem kerül ellentétbe az Első vagy a Második Törvénnyel.

Úgy vélem, a robotok azt képzelik, hogy az emberi lényeknek olyan magatartást kell tanúsítaniuk, amellyel megkönnyítik számukra ezeknek a törvényeknek a betartását.

Bizony-bizony, egy erkölcsös embernek éppúgy illenék igyekeznie megkönnyíteni a robotok életét, ahogyan azt a robotok tennék. Ezt a témát pendítettem meg *A két évszázados ember* című elbeszélésemben, amely 1976-ban jelent meg. Itt az egyik emberi szereplő egyebek között ezt mondja: „Ha egy embernek jogában áll utasítania egy robotot bármire, kivéve, hogy kárt tegyen emberi lényekben, akkor a tisztesség megkívánja, hogy sohase adjon a robotnak olyan utasítást, amely egy másik robot sérülését idézné elő, kivéve, ha ezt egy ember biztonsága feltétlenül megköveteli. A hatalommal felelőség jár, és ha a robotokra három törvény vonatkozik, hogy megvédjék az embereket, vajon nagy kérdés lenne, hogy az emberek is tartsanak be egy vagy két törvényt, amellyel megvédik a robotokat?”

Például az Első Törvény két részből áll. Az első szerint „A robotnak nem szabad kárt tennie emberi lényben”, ami annyira általános érvényű, hogy nem is érdemes rá több szót vesztegetni.

A második rész: „...sem tétlenül tűrnie, hogy emberi lény sérülést szenvedjen”, már egy kissé vitatható. Egy emberi lény olyan módon is sérülést szenvedhet, hogy valamilyen élettelen tárgy játszik szerepet az események alakulásában. Nehéz súly eshet rá, elcsúszhat, beleeshet egy tóba, vagy számtalan más baleset érheti. Ilyenkor a robotnak egyszerűen meg kell mentenie az emberi lényt: kihúzza például a gerenda alól, vagy talpra segíti stb. Fenyegetheti az embert egy másfajta élőlény is – például egy oroszlán –, és a robot akkor is köteles őt megvédeni.

Mi van azonban, ha egy emberi lény cselekvése azzal a veszéllyel fenyeget, hogy egy másik emberi lény szenved sérülést? Ekkor a robotnak döntenie kell, mit tegyen. Megmenthet-e egy emberi lényt anélkül, hogy kárt tene egy másikban? Vagy ha mégis sérülést kell okoznia, milyen cselekvési módot válasszon, hogy a lehető legkisebbre csökkentse ennek kockázatát?

Sokkal könnyebb lenne a robot dolga, ha az emberi lények ugyanúgy aggódnának a másik emberi lény épségéért, ahogyan ezt a robotoktól elvárják. És valóban, minden ésszerű etikai kódex előírja, hogy az embereknek óvniuk kell egymást, és nem szabad kárt tenniük egymásban. Vagyis éppen arról a magatartásról van szó, amelyet az emberek a robotokba építettek. Ennélfogva a humanika Első Törvénye a robotok szempontjából a következő:

1. Emberi lénynek nem szabad kárt tennie másik emberi lényben, sem tétlenül tűrnie, hogy emberi lény sérülést szenvedjen.

Ha ezt a törvényt betartják, a robotra csak annyi feladat hárul, hogy élettelen tárgyak vagy nem emberi lények által okozott balesetektől óvja meg az embert, ami nem jár erkölcsi dilemmákkal. A robotnak természetesen akkor is közbe kell lépnie, ha egy emberi lény *akaratlanul* tenne kárt egy másik emberben. Akkor is segítségére kell sietnie a veszélyeztetett emberi lénynek, ha a helyszínen levő másik emberi lény nem képes erre elég gyorsan. Ám még egy robot is sérülést okozhat *akaratlanul* egy emberi lénynek, és még egy robot sem lehet mindig elég gyors, hogy idejében a tett színhelyére érjen, vagy elég ügyes, hogy a szükséges cselekedetet hajtsa végre. Semmi sem tökéletes.

Ez vezet át bennünket a robotika Második Törvényéhez, amely előírja a robot számára, hogy engedelmeskedni köteles az emberi lények utasításainak, kivéve, ha ezek az utasítások ellentétesek az Első Törvénnyel. Ez azt jelenti, hogy az emberi lények korlátlanul adhatnak a robotoknak bármilyen utasítást, amíg ezek nem vezetnek egy másik emberi lény sérüléséhez.

Ám egy emberi lény utasítást adhat egy robotnak valamilyen lehetetlen feladat

végrehajtására is, vagy olyan ellentmondás elé állítja, amely tönkretelheti a gépmember agyát. 1940-ben megjelent *Te hazug!* című novellában egy ember szándékosan hoz egy robotot olyan kínos döntési helyzetbe, amelytől a robot agya kiég és felmondja a szolgálatot.

Sőt az is elképzelhető, hogy az egyre okosodó és öntudatosodó robotnemzedékek valamelyik tagjának agya oly érzékennyé válik, hogy sérülést szenved, ha szükségtelenül valamilyen zavarba ejtő vagy méltatlan cselekedetre kényszerítik. Következésképp a humanika Második Törvénye így szólhat:

2. Az emberi lény a robotnak csak olyan utasításokat adhat, amelyek megőrzik a robot létét, kivéve, ha ezek az utasítások veszélyeztetnék emberi lények épségét.

A robotika Harmadik Törvénye azért született, hogy védje a robotot, de egy gépmember szempontjából ez nem tűnhet eléggé hatékonynak. A robotnak fel kell áldoznia magát, ha az Első vagy Második Törvény úgy kívánja. Ami az Első Törvényt illeti, ezen nincs mit vitatkozni. A robotnak le kell mondania saját létéről, ha csupán így kerülheti el, hogy kárt tegyen egy emberi lényben, vagy ha ezzel előzheti meg egy emberi lény sérülését. Ha elismerjük az emberi lények felsőbbrendűségét a robotokkal szemben (amit én kissé vonakodva teszek), akkor ez elkerülhetetlen.

Másfelől viszont fel kell-e áldoznia a robotnak saját létét azzal, hogy engedelmeskedik egy alkalmasint hétköznapi vagy éppen rosszindulatú parancsnak? *A két évszázados ember* című elbeszélésemben néhány huligán szándékosan utasít egy robotot önmaga szétszedésére, hogy szórakozhasson a bizarr látványon. A humanika Harmadik Törvényének tehát így kell szólnia:

3. Emberi lénynek nem szabad kárt tennie a robotban, sem tétlenül tűrnie, hogy a robot sérülést szenvedjen, kivéve, ha ezzel a sérüléssel megakadályozható egy másik emberi lény sérülése, vagy lehetővé válik egy létfontosságú parancs végrehajtása.

Ezeket a törvényeket természetesen nem erőltethetjük rá senkire úgy, ahogyan a robotika törvényei vezérlik a gépmembereket. Nem tervezhetjük meg az emberi agyat, ahogy megszerkesztjük egy robot agyát. De ezzel a Három Törvénnyel megtehetjük a kezdő lépéseket, és őszintén hiszem, hogy ha meg akarjuk őrizni hatalmunkat az értelmes robotok felett, akkor ennek arányában kell vállalnunk a felelősséget is irántuk, ahogyan ezt *A két évszázados ember*ben veti fel az emberi szereplő.

A Robotvárosban bizony éppen ezeket a törvényeket ajánlják a bolygón tartózkodó két emberi lény figyelmébe a robotok, amint ez hamarosan kiderül.

1. fejezet MEGLEPETÉSEK

A robotok városában alkonyodott, és apró pelyhekben hullott a papír.

A nap sárgán világított, a túlnyomórészt nitrogénből és oxigénből álló kék légkörben pedig vékony vasoxidsávok húzódtak, amiktől az egész alkonyi égbolt olyan narancsvörös színben ragyogott, akár egy erdőtűz.

A fiatalember, aki Derecnek nevezte magát, csodálattal nézte a naplementét egy hatalmas földgyalu tetejéről. A munkagép lassan vonult az utcák két oldalán tolongó robottömegén át, amely az emberi lények ünneplésére verődött össze. Az apró papírdarabkák a kristályszerű épületek felső emeleteiről libegtek lefelé: azok a robotok szórták őket (Derec előtt ismeretlen célból), amelyek az ablakokból kihajolva figyelték őt.

Derec úgy könyvelte el magában, hogy biztosan van valami jelentősége a dolognak, máskülönben a robotok nem csinálnák. Ezen kívül azonban semmi sem látszott biztosnak a számára, hiszen elveszítette emlékezetét, és azt sem tudta magáról, kicsoda. Tovább rontotta a helyzetet, hogy ebbe a lehetetlen, ember nélküli világba olyan úton-módon csöppent, amely

még most is elképesztette. Ugyanakkor a leghalványabb elképzelése sem volt arról, hová is került a világegyetemben.

Fiatal volt, még alig serkent a bajusza, de ezt is csak onnan tudta, hogy a tükörbe nézett. Még a Derec név sem volt a sajátja. Egyszerűen kölcsönvette, és azért használta, mert akinek nincs neve, az nem is létezik. Ő pedig kétségbeesetten szeretett volna létezni, tudni magáról, *kicsoda*, de még inkább azt, hogy *micsoda*.

És miért.

Mellette egy fiatal nő, Katherine Burgess ült, aki azt állította, hogy ismerte futólag, amikor még a saját nevét viselte. Derec azonban nemigen hitt a lánynak, kételkedett igazmondásában és indítékaiban. Katherine elárulta, hogy az igazi neve David, és a telepések egyik űrhajóján szolgált. De sem a név, sem a beosztás nem illett bele abba a kirakós rejtvénybe, amelynek darabkáiból már kialakult valamilyen kép a saját személyiségéről. Így azután választott nevét használta továbbra is, amíg nem talál meggyőző bizonyítékot létezésének előző időszakáról.

Az emberi lények mellett kétoldalt egy-egy rendkívül kifinomult felépítésű robot ült (hogyan kifinomultak, azt Derec azonnal felismerte, anélkül hogy tudta volna, miből). Az egyik Eulernek, a másik Rydbergnek nevezte magát. Egyikük sem tudott – vagy nem akart – többet elmondani, mint amit már saját magáról tudott – így Derec semmivel sem lett okosabb. Inkább a robotok vártak tőle felvilágosítást. Arra voltak kíváncsiak, miért vetemedett gyilkosságra.

A robotika Első Törvénye lehetetlenné teszi a robotok számára, hogy ártsanak egy emberi lénynek, így amikor kiderült, hogy Robotváros egyetlen korábbi emberi lakója meghalt, a gyanú rögtön Derecre és Katherine-re terelődött. Derec röpke múltjában eddig nem fordult elő gyilkosság, de erről nem egykönnyen lehetett meggyőzni Eulert és Rydberget. Felügyelet alatt tartották a két emberi lényt, de tisztelettel bántak velük – talán ártatlannak tekintették őket mindaddig, amíg be nem bizonyosodik bűnösségük.

Mindkét robot ezüstösen csillogó feje humanoid vonásokat mutatott. Fénylő fotocelláik emberi szemre emlékeztettek, ám Euler száját kerek rács alkotta, Rydberg apró hangszórója pedig a feje tetején helyezkedett el.

– Élvezi a fogadtatást, Derec barátunk? – mutatott Euler a szállongó konfettire és az útvonal mentén szinte végtelen sorokban álló robotokra.

A fiatalembernek sejtelve sem volt, miért kellene élveznie ezt a látványosságot, de nem akarta megbántani házigazdáit, akik a vád ellenére rendkívül udvariasan viselkedtek velük. – Hát igen... nagyon szép – szedett le az ajkáról egy papírdarabkát.

– Szép? – fakadt ki mellette Katherine. – Szép? – Beletúrt hosszú fekete hajába. – Egy hétig fésülhetem magamból ezt a szemetet.

– Biztosan nem vesz igénybe ennyi időt ez a művelet – szólalt meg recseggve Rydberg fején a hangszóró. – Talán nem értek valamit, de futólagos vizsgálatom alapján megállapíthatom, hogy nem tarthat tovább...

– Jól van, jól van – vágott közbe Katherine.

– ...egy vagy két óránál. Természetesen ha mikroszkopikus méretekben értette, akkor...

– Kérem! – könyörgött a lány. – Elég! Rosszul becsültem meg az időtartamot.

– Az emberi kultúra tanulmányozása során – nagyarázta Euler Derecnek – megállapítottuk, hogy valamennyi emberi civilizáció elmaradhatatlan része az ünneplés. Elintézetlen ügyünk ellenére nagyon szeretnénk, ha otthon éreznék magukat.

Az óriási V alakú földmunkagép nyitott fülkéjéből Derec lepillantott a tömegre. Az utcákon sorakozó robotok néma csendben álltak, a változatos alakú, tarkabarka figurákon nyoma sem látszott érdeklődésnek, noha Derec fogadni mert volna, hogy sokuk számára ő és Katherine az első emberi lény, akit valaha is láttak. Emlékeinek hiányában a fiatalember a látványos díszünnepségekről sem tudott semmit, de kellemes szertartásnak látszott, leszámítva a papírdarabkákat. Jó érzéssel töltötte el a robotoknak az a törekvése, hogy otthonos hangulatot

teremtsenek.

– Nem szokás integetni? – fordult hozzá Euler.

– Mit? – rezzent fel Derec.

– A karját lengetni a tömeg felé – magyarázta a robot –, nem szokás?

– Ja, persze! – vágta rá, és lelkes integetésbe kezdett a munkagépről, amely csörömpölve haladt végig a széles utcán, mialatt a robotok kiismerhetetlen hallgatással ismételtették válaszul a mozdulatait.

– Nem érzed, hogy bohócot csinálnak belőled? – kérdezte Katherine, és mulatságos fintort vágott.

– Megpróbálják kifejezni vendégszeretetüket – csitította Derec. – Éppen elég bajban vagyunk ahhoz, hogy viszonyozzuk ezt a baráti gesztust.

– Valami gond van, Katherine barátunk? – kérdezte Euler.

– Csak a szájával – vetette oda Derec.

Rydberg előrehajolt, és tüzetesen kezdte tanulmányozni Katherine arcát. – Tehetünk valamit az érdekében?

– Aha – válaszolta a lány. – Kerítsetek valami ennivalót, mert mindjárt éhen halok.

Rydberg hirtelen Euler felé fordította fejét. – Újabb valótlanosság – közölte vele. – Ez nagyon elszomorító.

– Mit értesz ezen? – érdeklődött Derec.

– A humanika filozófiai természetét illető elméletünket a fajok közötti igazságokra szeretnénk alapozni. Katherine kétszer állított olyasmit, ami nem igaz...

– Éhezem! – nyugösködött a lány.

– ...és hogyan lehetne bármely állítás egyetemes érvényű, ha a nyilatkozók nem ugyanahhoz az igazsághoz ragaszkodnak? Talán ez az ismertetőjele egy gyilkosnak.

– Na, várj csak egy percet! – szólt közbe Derec. – Valamennyi ember... alkotó módon, képletesen használja a nyelvet. Ez semmire sem bizonyíték.

Rydberg még közelebről vette szemügyre Katherine arcát. Aztán harapófogó alakú kezével megszorította a lány csupasz karját, mire a kör alakú hely kifehéredett, majd egy másodperc múlva visszanyerte eredeti színét. – Ön azt állítja, hogy éheznek, de testszíne megfelelő, érverése erős és egyenletes, testén pedig nem látszanak a fizikai kimerültség jegyei. Kénytelen vagyok azt a következtetést levonni, hogy ön nem fog éhen halni.

– Csak éhesek vagyunk – mondta Derec. – Kérlek, vigyetek bennünket olyan helyre, ahol ehetünk.

Katherine rápillantott, és hozzátette: – De minél gyorsabban.

– Természetesen – bólintott Euler. – Tapasztalni fogják, hogy eszközeinkkel bármilyen emberi szükségletet ki tudunk elégíteni. Itt tökéletes emberi világnak kell léteznie.

– Csak éppen emberek nincsenek benne – jegyezte meg Derec.

– Azok nincsenek.

– Várjátok az érkezésüket?

– Nem várunk senkit.

– Ó...

Euler utasítást adott a földgylut irányító pókszerű robotnak, és a gép engedelmesen befordult a következő sarkon. Ez az utca kétszerte szélesebbnek látszott a többinél. Közepén óriási nyitott csatorna húzódott, vize feketén hömpölygött a sűrűsödő félhomályban.

Derec visszaült a helyére. Lopva Katherine-re pillantott, de a lány nem vette észre, mert a hajába tapadt konfetti eltávolításával bajlódott. Ezernyi kérdés kavargott Derec fejében, ám úgy látszott, tanácsosabb ezeket későbbre hagyni. Enélkül is az érzelmek zűrzavara örvénylett a lelkében.

Személyiség nélküli ember volt, akinek élete csak néhány héttel ezelőtt kezdődött, amikor arra ébredt, hogy múltja és emlékezete elveszett, ő maga pedig egy olyan életfenntartó

kapszula foglya, amely egy furcsa kisbolygó felszínére zuhant, és bányaműveléssel foglalkozó robotok találtak rá. Később derült ki, hogy ezek a gépmemberek olyasvalamit kerestek, amit éppen ő talált meg véletlenül – a Perihélium kulcsát, legalábbis a hét kulcs közül az egyiket. Úgy látszott, az aszteroidon dolgozó robotok számára hihetetlenül fontos ez a kulcs. Sajnos azonban Derecnek fogalma sem volt róla, micsoda a Perihélium kulcsa, és mit lehet kezdeni vele.

Ezután keserves idők következtek. A kisbolygót elpusztította Aranimas, egy idegen úrkalóz, aki elfogta és kínvallatásnak vetette alá Derecet, hogy kiszedje belőle a kulcs titkát, amit nem is ismert. Katherine-nel nem sokkal az előtt találkozott, hogy Aranimas úrhajója megrongálódott, és ők eléggé vitatható szerencsével az űrlakók robotjainak kezébe kerültek.

Az űrlakók is a kulcsot keresték, csak Aranimasnál kissé kulturáltabban és bürokratikusabban akartak hozzájutni. Katherine és Derec előkelő foglyok voltak a Rockliffe űrállomáson, eltérő egyéniségük össze-összecsapott, végül szövetségre léptek Wolruffal, egy másik idegen lényel Aranimas úrhajójáról, hogy a kulcs segítségével megszökjenek gyengéd fogságukból.

Rájöttek, ha megnyomják a kulcs ezüstös hasábjának sarkait, és a menekülésre gondolnak, akkor testük átsuhan egy borongós, szürke térségbe, amelyről feltételezték, hogy a Perihélium. Amikor újból megnyomták a sarkokat, a kulcs Robotvárosba repítette őket. Ezután már hiába gondoltak valami távoli célra, itt rekedtek ebben a különös világban, amelyet kizárólag robotok népesítettek be.

Mindössze ennyiből állt Derec élete attól a pillanattól kezdve, hogy öntudatra ébredt. A begyűjtött gyér ismeretekből azonban leszűrte még néhány következtetést. Először is: valamilyen oknál fogva ismerte a robotok szerkezeti felépítését és működését, noha nem sejtette, honnan ered a tudása. Másodszor: Katherine többet tudott róla, mint amennyit elárult. És végül: képtelen volt szabadulni az érzéstől, hogy valamilyen határozott célból van itt, hogy mindez egy gondosan kidolgozott próbasorozat része, amelyet kifejezetten őrá szabtak.

De miért? Miért?

Ez a különös világ, a fejtetőre állított fizikai és űrbéli törvényeivel – mindez őmiatta? Ennek semmi értelme.

Aztán itt van a kulcs, az a tárgy, amelyet mindenki hajszol, és amelyet végül ő rejtett el biztonságosan, éppen ő, aki nem tudja vezérelni a működését. A robotok szerencsére nem sejtik, hogy a birtokában van. Vagy ők is ezt keresik? Ki kell derítenie. Ez a furcsa tárgy a kapocs, amely mindent összeköt.

Ez lebegett a szeme előtt, amikor elhatározta, óvatosan halad előre, és mindig kevesebb információt ad, mint amennyit kap. Emlékezetének zavara óriási hátrányt jelentett, de a lehetőségekhez képest ura akart maradni a helyzetnek.

Csak ez a gyilkosság ne jött volna közbe!

Derec az éjszakai várost nézte annak a lakásnak az erkélyéről, amelyet a robotoktól kaptak Katherine-nel. Metsző, hideg szél kerekedett, a csillagokat kioltotta a sötétség, és vadul gomolygó felhők törtek elő valahonnan. A távolban villámlott, elektronok keresték protonpórjukat a felszínen. Gyönyörű és félelmetes látvány volt egyszerre. A távoli épületek egy pillanatra szinte nappali fénybe borultak, hogy azután ismét beleolvadjanak a sötétségbe.

– Hohó! Hiszen az nem volt ott egy centáddal előbb! – kiáltott fel Derec, és egy távoli toronyra mutatott.

Katherine odament és áthajolt az erkély korlátján. – Akkor hol volt? – kérdezte kötekedve.

– Seholy – fordult feléje Derec, és átfogta a vállát. – Nem létezett.

– Ez lehetetlen! – legyintett a lány. Visszament a tágas, levegős lakásba, amely éppen egy olyan torony tetején kapott helyet, amilyenről Derec azt állította, hogy a semmiből szökött elő. – Bárcsak hoznák már a vacsoránkat – sóhajtott.

– Biztosan valami ételkülönlegességgel rukkolnak elő – csatlakozott hozzá Derec a nappaliban. – Mostani helyzetünkben pedig szinte az a természetes, ami lehetetlen, nem? Én mondom neked, Katherine, ez... ez a város növekszik, változik a szemünk láttára.

– Hogy lehet ez? – kérdezte nyugtalanul a lány. – A városokat építik. Nem nőnek ki a földből maguktól.

Derec tekintete körbejárta a szobát. Olyan érzés fogta el, mintha egy kristály belsejében állna, mert a helyiség hatszög alakúnak látszott, de falai nem határolódtak el a mennyezettől és a padlótól. A bútor is úgy festett, mintha kifolyt volna a falakból, az asztal pedig mintha a padlóból türemkedett volna elő. Fentről kellemes világosság áradt szét, ám úgy látszott, mintha a mennyezet maga bocsátaná ki a fényt.

– Nézz körül – szólalt meg Derec. – Minden tárgy összefügg a másikkal, és kapcsolatuk teljesen hézagmentes. Ráadásul mintha valamennyi ugyanabból az anyagból készült volna. – Odalépett a falból kinyúló diványhoz, és letelepedett puha felületére. – Kényelmes – rugózott rajta –, de szerintem ez is ugyanabból van – acélnak és valamilyen műanyagnak az ötvözetéből –, mint a szilárd tárgyak, csak más a keverési arány.

Katherine odament az asztalhoz, és tekintetét a sima felületre szegezte. – Ha alaposabban szemügyre veszed – szólalt meg –, felfedezheted az anyag mintázatát.

Derec felállt, és a lány mellett egészen közel hajolt az asztalhoz. A mintázat halványan, de láthatóan rajzolódott ki. Egyforma téglalapok kapaszkodtak össze rajta dominószerűen és ismétlődtek újra meg újra.

– Érdekes – csóválta meg a fejét Derec.

– Mi az?

– Nem emlékeztet valamire ez az alapforma?

A lány homlokráncolva gondolkodott néhány pillanatig, aztán tágra nyílt szemmel nézett rá. – Ugyanolyan, mint a kulcs – kiáltott fel.

Derec bólintott, Katherine pedig kisietett az erkélyre.

– Úgy tűnik, mintha önálló egységek tapadnának össze – szólt utána Derec. – Csak arra lennék kíváncsi, hogyan kapcsolódnak...

– Eltűnt! – sikoltotta a lány. Derec kirohant hozzá az erkélyre. – A tornyod, amit az előbb láttunk, eltűnt!

– Nem – mutatott a távolba Derec kelet felé.

– Elmozdult?

Derec a fejét rázta: – Nem hiszem. – A hatalmas, gúlaszerű torony felé intett, amely nyugati irányban most az egész tájat uralta. Ennek a tetejére érkeztek meg első ízben a kulccsal. – Szerintem az az egyetlen épület, amelyik változatlan. És egy perccel ezelőtt még nem láttuk az erkélyről.

– Úgy érted, *mi* mozdultunk el?

– Ilyesmi történhetett.

A lány a feje tetejére szorította két tenyerét. – Nem láttam... nem is éreztem...

– Olyan ez, mint amikor az ember a felhőket figyeli – magyarázta Derec. – Ha csak egy-egy pillanatig nézel rájuk, azt hiszed, szilárdak és állandók, de ha elfordulsz, majd visszatekintesz, addigra már új formát veszel észre, mert megváltoztak. Mintha ezek itt valamilyen módon növekedve alakulnának...

– Az épületek?

– Ha sokáig kint tartózkodnak, valószínűleg eláznak – szólalt meg egy hang mögöttük. Amikor megfordultak, Euler parázsló szeme meredt rájuk a sötétben.

– Áztunk már el – fordult vissza Katherine. Euler mögött megpillantotta a terített asztalt, amelyen már várta őket az étel. – Az elítéltek utolsó vacsorája.

– Az eső különösen hűvös mifelénk – magyarázta a robot, és Katherine után nézett, aki besietett a szobába –, valószínűleg kellemetlenül hideg az emberi test számára.

Vakító villám csapott a piramistorony csúcsába, aztán erős mennydörgés érkezett a távolból. Derec hátat fordított a látványnak, Euler pedig félreállt az ajtónyílásból, hogy utat engedjen neki.

Derec odalépett az asztalhoz, és helyet foglalt Katherine-nel szemben. A lány egy öblös aranytálból merete ki az ételt a tányérjába, amely szintén aranysárga fényben csillogott. A kásaszerű, egyenletes állagú étel kékesszürke színűnek tetszett. A tányérok mellett vízzel teli aranycsészék álltak.

– Ez az egész étkezéslet aranyból készült? – kocogtatta meg Derec az egyik kanállal a tányérját, mire a fém dallamosan megcsendült.

– Valóban – szólalt meg Rydberg. – Ez a viszonylag értéktelen, lágy fém bányászati tevékenységünk mellékterméke. Noha áramvezetésre használható, legfőbb értékét az adja, hogy nem oxidálódik, így eszményien alkalmas emberi étkezésletek gyártására. Ezeket a tárgyakat David látogatására készítettük.

Derec csak azt vette észre, hogy Katherine kezéből kicsúszik a merőkanál, és hangos csörömpöléssel hull a tányérjára. A lány elsápadt.

– Amit említettél, az *én* nevem volt – jegyezte meg nyugtalanul Derec, mert a véletlen egyezés kissé meghökkentette.

A lány homályos tekintettel bámult rá, aztán vállat vont, és pillantása ismét megélénkült. – Eléggyé gyakori név az űrlakók között – jegyezte meg könnyedén, és ismét a tányérjára nézett.

Felemelte a merőkanalat, s folytatta a tálalást. Derec felnézett a robotokra, akik mozdulatlanul álltak az asztal mellett, az 1:5 típusú robotinas pedig türelmesen várt az ajtó közelében, hogy a vacsora végeztével leszedje az asztalt.

– Helyet foglalnátok mellettünk, amíg eszünk? – kérdezte Derec, de közben érezte, hogy Katherine az asztal mellett a lábába rúg.

– Örömmel – válaszolta Euler habozás nélkül.

A két robot élénken telepedett le az asztalhoz, szemmel láthatóan élvezték a maguk módján ezt a meghitt emberi társaságot.

Derec átvette a merőkanalat, és kezdte megtölteni a tányérját. – Ha helyesen következtetek, David volt az a másik ember, aki idelátogatott – jegyezte meg.

– Valóban – bólintott Rydberg.

– Úrhajón érkezett? – kíváncsiskodott Derec.

– Nem – szólt közbe Euler. – Egy szép napon egyszerűen besétált a városba.

– Honnan?

– Nem tudom.

– Aaaaóóó! – kiáltotta Katherine, miután kiköpte az ételt. Kétségbeesetten nyúlt a vizespohár után, és mohón inni kezdett. A két robot érdeklődve fordította fejét a lány felé, majd jelentőségteljes pillantást váltott egymással. – Etetni vagy megölni akartok bennünket? – sikoltotta Katherine.

– Programozásunk sohasem engedné, hogy megöljük önöket – válaszolta Rydberg nyugodtan. – Ez teljesen kizárt.

Derec óvatosan merítette kanalát a kásaszerű keverékbe, és megkóstolta az ételt. Nem érezte sem keserűnek, sem édesnek, csak furcsának, *idegennek*, s olyan orrfacsaró szaga volt, hogy az szintén nem hatott lelkesítően a gyomoredvekre.

– Ez bűdös! – jelentette ki Katherine ellentmondást nem tűrő hangon. A robotok először rámeredtek, aztán várakozásteljesen fordultak Derec felé.

– Igaza van – erősítette meg az. – Mi a fene ez?

– A helyi növényi anyagok nem mérgező, tökéletes keveréke, amelynek magas a fehérjetartalma, és kiegyensúlyozott arányban fordulnak elő benne szénhidrátok – magyarázta Rydberg. – Ez éppen önöknek való.

– A másik ember megette? – kérdezte Derec gyanakodva.

– Lelkesen – bólogatott Euler.

– Nem csoda, hogy feldobta a talpát – mormogta Katherine. – Ez egyszerűen ehetetlen. Jobb lesz, ha kitaláltok nekünk valami ízletesebb kotyvalékot.

Derec újabb adagot vett a kanala hegyére, ám ezúttal befogta az orrát. Amikor az illat különvált az íztől, valamivel könnyebben tudta letuszkolni a torkán. De ettől az elfuserált tejbegríztől kellemetlen érzet maradt a szájában. Hogyan fogyaszthatta el a másik férfi zokszó nélkül? Jóból is megárt a sok, hát még a rosszból.

– Mikor kaphatunk valami más ennivalót? – kérdezte Derec.

– Holnap? – kérdezte beleegyezést várva Rydberg. – Noha az Ételszolgálatnál igencsak büszkék voltak erre a készítményre. Nem lesz könnyű azonos tápértékű ételt összeállítaniuk.

– Ne törődj a tápértékkel! – tanácsolta Derec. – Vizsgáljatok meg más emberi ételeket, és törjétek a fejeteket, hogyan készíthettek róluk pontos másolatot az eszközeitekkel. – Katherine-re pillantott. – Mi pedig megpróbálunk legyűrni ebből valamit, mert az erőre szükség van.

A lány komoran bólintott. – Én már ki is találtam, mit teszek – nézett Rydbergre. – Hozz egy pohár vizet!

A robot készségesen odasietett a tálalókocsihoz, felemelt egy aránykancsót, és megtöltötte a lány poharát.

– Mikor halt meg ez a David? – kérdezte befogott orral Derec, majd újabb falatot tüntetett el.

– Hét nappal ezelőtt – ült a helyére Rydberg, és pontosan úgy tette le a kancsót az asztal közepén, hogy mindenki könnyen elérhesse.

– Hát akkor minket ki lehet zárni a gyanúsítottak sorából – kiáltott fel Derec boldogan. – Mi csupán tegnap este kerültünk ide.

– Már megbocsásson – válaszolta udvariasan Rydberg –, de Katherine hajlamot mutat rá, hogy ne közöljön mindent őszintén...

– Mire céloz? – nézett rá vészjóslóan a lány.

– Nem állt szándékomban a tiszteletlenség – szabadkozott Rydberg. – Egyszerűen arról van szó, hogy az önök szavahihetőségét meg kell kérdőjeleznünk délutáni beszélgetéseink fényében. Ennélfogva nem tudjuk, elhiszünk-e bármit is, amit mondanak.

– Még arról sincs sejtelmünk, milyen bolygón tartózkodunk jelenleg – védekezett Derec.

– Akkor hogyan találtak ide? – fordította fejét Euler határozottan feléje.

– Hát... – kezdte Derec, aztán abbahagyta. Nem állt szándékában, hogy bármit is eláruljon a kulcsról. Hiszen ez az egyetlen fegyverük, a menekülés záloga; nem adja fel olyan könnyen a játszmat. – Hát... nem is tudom.

Rydberg maga elé meredt néhány másodpercig, mielőtt megszólalt. – Ha hihetünk önnek, ez azt jelenti, hogy vagy a semmiből tűntek elő anyagszerűvé sűrűsödve, vagy tudtukon kívül, esetleg beleegyezésük nélkül szállították ide önöket valahogyan.

Derec úgy bújt ki a válasz elől, hogy gyorsan másra terelte a szót. – Azt mondtátok, ez a David szintén úgy jelent meg, mintha a semmiből tűnt volna elő. Megkérdeztétek tőle, honnan érkezett?

– Igen – válaszolta szűkszavúan Euler.

– Es mégsem tudtok róla semmit – szögezte le Derec, miközben megpróbálta figyelmét a nyomozásra összpontosítani, nehogy az ételre kelljen gondolnia. Vele szemben Katherine rágás nélkül, hatalmas adagokban nyeldecelte a kását, és óriási kortyokkal öblögette le. – Milyen öltözéket viselt?

– Meztelen volt – bökte ki Euler –, és úgy is maradt.

Derec meg a lány összenézett. Az úrlakók számos bolygóján hétköznapi és megszokott jelenségnek számított a ruhátlanság, az itteni éghajlat azonban nem ösztönözte erre az embert.

– Mikor láthatjuk a holttestet? – szólalt meg Derec.

– Ez nem lehetséges – válaszolta Euler.
– Miért?
– Nem mondhatom meg.
– Nem tudod, vagy nem akarod? – kérdezte Derec.
– Mindkettő – válaszolta Euler talányosan.
– Akkor hogyan várjátok el tőlünk, hogy kiderítsük a halál okát? – méltatlankodott a lány.
– Ha egyikük vagy mindkettőjük a gyilkos – jelentette ki Euler –, akkor ismerik a halál okát is.
– Ezek szerint már eldöntöttétek, hogy bűnösök vagyunk – fakadt ki Derec. – Ez nem éppen tisztességes vagy igazságos eljárás.
– Nincs más lehetőség – közölte Rydberg szárazon.
– Amikor a lehetőségek kimerülnek – makacskodott Derec –, ideje megvizsgálni a lehetetlent. Ártatlanok vagyunk, és nem tudjátok bizonyítani ennek az ellenkezőjét. Ebből az következik, hogy valami más okozta a halált.
– Az emberek ölhetnek – mondta Euler egy újabb villámcsapást követő mennydörgés közepette. – Az emberek hazudhatnak. Önök itt az egyedüli emberek, és gyilkosság történt.
– Valahogyan idekerültünk – kezdte az érvelést Derec. – Akáresak David. Ugyanígy ideérkezettek mások is, akiket még nem fedeztetek fel. Ha mi követtük el a gyilkosságot, itt maradtunk volna, hogy ölbe tett kézzel várjuk, amíg elfogtok minket?
A robotok ismét egymásra néztek. – Logikus kérdéseket tesz fel, amelyek választ érdemelnek – mondta elismerően Euler. – Ezért beleegyezzünk, hogy nyomozzanak.
– Hogyan lehet felderíteni egy gyilkosságot, ha még a holttestet sem láthatjuk?
– Minden más eszköz rendelkezésükre áll – egyenesedett fel Rydberg. – Befejezték az étkezést?
– Egyelőre – sóhajtott Derec. – Holnapra igazi ennivalót szeretnénk.
– Megteszünk minden tőlünk telhetőt – jelentette ki Euler, és Szintén felállt. – Addig itt maradnak.
– Azt gondoltam, kimehetünk a városba – értetlenkedett Derec.
– Hamarosan esni fog. Rendkívül veszélyes a kinntartózkodás. baját érdekükben itt maradnak ma éjjel. Mivel nem vagyunk biztosak benne, hogy amit elmondtak nekünk, megfelel a valóságnak, egy robotot állítunk az ajtóhoz, hogy ne hagyhassák el a lakást.
– Semmi bizonyíték nincs rá, hogy bármi rosszat tettünk. Nem bánhattok velünk rabok módjára – tiltakozott Katherine.
– Nem is fogunk – indult Rydberg az ajtó felé. A robotinas odaperdült az asztalhoz, és fémkarmaival villámgyorsan leszedte a tálakat és a tányérokat.
– Rengeteg dolgot kell még megbeszelnünk veletek – szólt utánuk Derec.
– Jut rá idő holnap – válaszolt Euler. – Hosszú beszélgetést folytatunk majd egy meghatározott időben, amikor számos téma terítékre kerül. Addig azonban nem tehetünk semmit. Jelenleg rengeteg a dolgunk. – A robotok ismét kifelé indultak.
– Hadd kérdezzek pár dolgot! – állt oda Derec az ajtó és a robotok közé. – Azt állítjátok, nem vagyunk foglyok, mégis bezártok bennünket. Mennyi ideig kell itt maradnunk?
– Amíg a biztonság úgy kívánja – válaszolta Rydberg.
– És ha aztán kiengedtek bennünket – folytatta a kérdést Derec –, hogyan lehetek biztosak afelől, hogy nem próbálunk megszökni?
– Szigorú megfigyelés alatt leszünk kénytelenek tartani önöket – válaszolta Euler.
Azzal finoman, de határozottan félretolta Derecet, kilépett az ajtón, a robotinas pedig lázasan loholt a nyomában. Derec megpróbálta követni őket, ám hirtelen útját állta egy robusztus termetű segédrobot, amelynek testét olyan összevisszaságban borították a tarkabarka festékfoltok, akár egy művész palettáját a különféle színek.
– Félre az útból! – ripakodott rá Derec.

– Veszélyes a szabadban tartózkodni. Azzal bíztak meg, hogy ne engedjem ki, mert itt biztonságban van, és nem állhatok szóba önnel, nehogy megpróbáljon becsapni.

– Én? – kerekedett el Derec szeme. – Becsapni?

A robot megnyomta a zárógombot, és az ajtó a helyére siklott. Derec a lányhoz fordult. – Mit szólsz ehhez?

Katherine letelepedett a heverőre, és fáradtan elnyújtózott rajta. – Egy rakás robot őriz bennünket, és nem fogadják el az utasításainkat – mondta lemondó sóhajjal. – Ez a halott ember valami különönc lehetett, aki ráadásul boldogan befalt mindent. Azt várják tőlünk, hogy bebizonyítsuk az ártatlanságunkat, de nem engedik, hogy megnézzük a holttestet a nyomozás érdekében. Hirtelen felült, és elszántan a fiatalemberre pillantott. – Derec, el kell mennünk innen.

– Addig nem tesznek velünk semmit, amíg nem bizonyosodott be a bűnösségünk – próbálta megnyugtatni Derec. – Ez idegen a természetüktől. Addig maradunk, amíg nem tisztázzuk az ügyet. Aztán boldogan utunkra bocsátanak minket. Ezenkívül egyre jobban furdal a kíváncsiság. Hogy működik ez az egész – *miért* működik?

A lány megint hátradőlt, és a mennyezetet bámulta. – Nem mernék fogadni rá, hogy tényleg elengednek minket – mondta fátyolos hangon. – Azt hiszem, rábukkantunk valamire, ami teljes örülség. Egy emberek nélküli robotvilágról bármilyen bizarr dolog kiderülhet.

– De az is kiderülhet, hogy mindez nem is örülség – ellenkezett Derec. – Nem lehetnek örültek, a logika nem vezet örülséghez. Azonkívül miért képzeld, hogy valami különleges dologra bukkantunk? Simán és egyszerűen kerültünk ide, aminek oka még nem egészen világos előttünk. Talán nem is sok időt venne igénybe, amíg kinyomoznánk.

– Nyomozd ki magad – ásított a lány. – Én fáradt vagyok.

– Hát én nem. – Derec kiment az erkélyre, ahol jeges szél csapott az arcába, miközben odakint tovább tombolt a vihar fényjátéka. – Ma éjjel egy kicsit körülszimatolok.

A lány felkelt a heverőről, és utánament. – Azt állítják, veszélyes – mondta csendesen, és Derec karjára tette a kezét. – Inkább holnap csináld!

– Mindenki szeme láttára? – rázta meg a fejét Derec. – Önállóan kell cselekednünk, és ez az idő a legalkalmasabb rá. Egy kis eső igazán nem árthat nekem.

– Maradj! – kérlelte a lány. – Félek.

– Te és a félelem? – nevetett Derec.

Katherine visszahúzta a kezét. – Rendben van – jelentette ki. Menj csak, ha annyira keresed a veszélyt. Belefáradtam, hogy folyton óvjalak.

– Dühös vagy...

– Te pedig idióta. – Elfordult, és a csodálatos város láttán rádöbrent, hogy szépsége egyedül számukra vonzó. És ez a felismerés valami kimondhatatlan szomorúságot sugallt. – Hogyan akarsz kijátszani az őrt?

– Megfogadjuk a tanácsát, és rászedjük – válaszolta lelkesen Derec.

– Rászedjük?

– Nem segítesz?

A lány megfordult, és visszament a lakásba. – Bármit megteszek, csak hagyj békén – szólt vissza bosszúsan.

Derec rendkívül egyszerű ötlettel állt elő, bár ezt az adut csak egyszer lehetett ki játszani. A robotok rendkívül gyorsan felismerik az emberi kétszínűséget, s felvértezik magukat a váratlan helyzetek ellen. Egyetlen alkalommal azonban a terv kivihetőnek látszott.

Derec lekuporodott a heverő mögé. Amikor már nem lehetett észrevenni az ajtó irányából, a lány mélyet lélegzett, odalépett az ajtóhoz, megpróbálta kinyitni – de zárva volt.

Katherine bólintott Derec felé, aztán rémült sikoltozásban tört ki. A következő másodpercben félresiklott az ajtó, és a bejáratot kitöltve megjelent a segédrobot.

– Mi a baj?

– Derec! – zokogta a lány. – Leesett az erkélyről!

A robot habozás nélkül begördült a szobába, hogy ellenőrizze, nem akarja-e megteveszteni a lány. Kisietett az erkélyre, és a párkányon áthajolva lenézett a sötétbe.

Derec felpattant a heverő mögül, kiosont az ajtón, és beugrott a felvonóba. A szerkezet engedelmesen szállította le a földszintre, így máris megtette az első lépést, hogy felderítse Robotváros rejtélyét. Szabad volt, de hogy ez itt mit jelent, azt még nem is sejtette.

2. fejezet A MEDENCE

Derec kisietett a széles utcára, átvágott a túloldalra, és fél háztömbnyit futott, hogy árnyékba kerüljön. Itt néhány percre megállt, kifújta magát, aztán visszafordult, hogy emlékezetébe vesse azoknak az épületeknek a helyzetét és alakját, amelyek lakótornyuk körül emelkedtek. Ha érzése nem csal, és a város kifelé terjeszkedik, nem könnyen fogja megtalálni a visszafelé vezető utat, ha éppen el nem téved végleg. De nem aggódott túlságosan emiatt. Tökéletes biztonságban érezte magát a robotok világában. Ha végképp elkeveredik, egyszerűen megszólítja a legközelebbi, rokonszenvesnek tűnő kifinomult gépembert, és a segítségével hazatalál.

Miután ezt elvégezte magában, figyelmét az új világra összpontosította, ahová a kiszámíthatatlan sors vetette. Az ártatlanságnak és a tudatosságnak ebben a friss keletű állapotában Derec számára nem volt nehéz fölfedezni eddigi bolyongásaiban a sors kezét. Mintha az emlékezetkiesés érzelmi és eszmei tisztogatást hajtott volna végre az agyában, amelynek csak részben lehetett az a célja, hogy felkészítse a Robotváros meglátogatására. Pillanatnyilag csakis ezzel kellett foglalkoznia, úgyszólván ellenállás nélkül, megkönnyebbülten, sőt lelkesen vetette bele magát. Katherine sohasem fogja megérteni ezeket az érzéseit. Persze könnyű neki, hiszen eddigi életének élményeire és az emlékezetére támaszkodhat. Derec számára azonban a kíváncsiság jelentette az egész világot, ezért akarta a várost is a lehető legalaposabban megismerni.

A város csodálatos óraműhöz hasonlóan terült el körülötte. A mértani pontosságú, karcsú, magas tornyoktól a zömök raktárépületekig valamennyi idom egy-egy soklapú, növekedő kristályra emlékeztette. Szemmel láthatóan mind a művészi hatás, mind a gyakorlati szükség meghatározta az épületek alakját. Ez a tárgyokban megtestesülő különös eszme halványan kezdett körvonalazódni Derec tudatában. Még részletesebben ki kell kutatnia, amikor lesz rá ideje. Mert semmi sem létezik légtelen térben. Nem serkentették munkára a robotokat mindentől független, ésszerűtlen érzelmek. Cselekedeteik mögött meg kell húzódnia az ésszerűségnek, és Derec megfigyelése szerint valóban minden munkájukat valamilyen láthatatlan terv irányította, hiába közölte Rydberg, hogy teljesen önállóak.

A hideg szél ezernyi jeges késpengeként hasogatta a testét, az égbolt dübörgött és remegett, Derec mégis olyan lázas tevékenységet látott, amely saját belső ritmusa és célja szerint működtette a Robotváros mechanizmusát. Robotok százai siettek az utcákon határozottan és céltudatosan. Derecről egyik sem vett tudomást.

Csinosították az utcákat, még a festéket is ugyanúgy vitték fel a tompán fénylő épületekre, mint korábban, csak éppen közelebb tartották szórópisztolyaikat az erős szélben – valószínűleg innen eredtek a színes csíkok azon a segédroboton, amelyik őket őrizte. Derec mellett törött szerszámokkal és roncsokkal megrakott bányajárművek húztak el, homlokfényszóróik úgy világították meg maguk előtt az utcát, mintha gépesített szentjánosbogarak másznának a sötétben. Egyszer az árnyékok közé menekült, mert egy csapat javítórobotot vett észre: nyitott földmunkagépeken ülve hajtottak el mellette egy eddig még nem látott felügyelő robot társaságában, de egy pillantást sem vetettek rá, mielőtt

befordultak egy távoli sarkon. Előbb arra gondolt, követi őket, aztán úgy döntött, inkább lassan folytatja a felderítést, hogy átfogó benyomást szerezzen erről a nyüzsgő világról és alkotórészeiről.

Derec agyában szinte vég nélkül sorjázta a kérdések, ám a válaszok csak újabb kérdéseket szültek. Ki kezdte el Robotváros építését, és miért nem tudnak semmit a robotok saját eredetükről? Miért ezt a helyet, miért éppen ezt a bolygót választották? Miért van szükség egy emberléptékű városra egy ember nélküli világban? Miért mondta Euler, hogy Robotváros tökéletes hely az emberek számára? A gyilkosság Derec szemében csak apró, zavaró porszemnek tűnt ebben a bonyolult mechanizmusban. Igazából az csigázta fel érdeklődését, milyen igazi indíték rejtőzik a város építése mögött.

A silány étel újabb kérdések sorát vetette fel. Az űrlakók kizárólag úgy tervezték robotjaikat, hogy emberi uraik gépi szolgálói legyenek. Az űrlakók robotjai *tudták*, hogy az emberi lények milyen ételeket szeretnek. Az itteni robotok alapján véve szintén ismerik az embereket, a robotika törvényeit, mégis hiányoznak belőlük a sajátos, emberekhez alkalmazkodó tulajdonságok. Mintha úgy tervezték volna őket, hogy egyenlő társuknak tekintsék az embert, ne pedig az úr–szolga viszony szerint viselkedjenek. Egyenesen azt az érzést keltették, mintha szeretnék kipuhatólni, milyen lehet a gép és az olyan állat viszonya, amelyet *embernek* neveznek. Derecet felkavarta ez az eszme, ezt is át kell még gondolnia részletesebben.

És végül itt van a halott. Hol illeszkedik ez az összképbe, és egyáltalán mit keres itt? Derec emlékezet nélküli agya szivacsként szívott magába mindent, észlelése elé nem állítottak gátat hajdani gondolatok és érzések, amelyek eltorzították volna megfigyeléseit. A legapróbb részleteket is észrevette, különösen ahogy Katherine viselkedett, amikor meghallotta az Euler által említett férfinévét: David.

Mit jelenthet ez? A vakvéletlen hozta össze Katherine-nel, a lány mégis nélkülözhetetlen részét képezte ennek a rejtvénynek. Milyen szerepet játszik benne? Mintha valóban a sors szabott volna meg mindent – helyet mindennek, mindent a maga helyére. Úgy érezte, vakon kell összeraknia egy képrejtvényt, és reménytelenül tapogatózik, hogy megtalálja az illeszkedéseket. Nem tehetett róla, kedvelte a lányt, olyan erős vonzalmat érzett iránta, amelyet nem is próbált letagadni maga előtt; mégis gyanította, Katherine közrejátszik abban, hogy eltitkolják előle személyazonosságát és küldetésének célját. S előbukkant megint az örök kérdés – vajon miért?

Óvatosan haladt tovább az utcán. Noha az épületek elragadó látványt nyújtottak, mégis jellegtelenek voltak, semmi egyedi jegy nem volt rajtuk. Felismerte a raktárházakat, mert állandó volt a nyüzsgés körülöttük, a robotok mindig ki-be hurcoltak valamit, de a többi épület alakja nem árulkodott rendeltetéséről. Ha legalább ráakadna egy irodaházra, kereshetne benne egy számítógép-terminált, és a saját szakállára kezdetne nyomozni. Az egyetlen biztos tájékozódási pontnak a robotok által Iránytoronynak nevezett piramis látszott: ennek a csúcsára érkeztek Katherine-nel. Noha úgy tűnt, ehhez képest mozog a város többi része, Derec még nem érzett magában elég lelkiert, hogy visszatérjen hozzá.

Az utcán tartózkodó robotok nem vettek tudomást a közöttük haladó emberről. Úgy látszott, mintha mindegyiknek sürgős dolga volna. Nem értette ezt a sietséget. Megállított egy ahhoz hasonló segédrobotot, amelyiknek a háta mögött kiosont a lakásból, ez azonban a keze helyén egy-egy óriási vízmerítő lapátot viselt.

- Tudsz beszélni? – kérdezte Derec.
- Igen, a legteljesebb mértékben – válaszolt a robot.
- Meg kell találnom a közigazgatás épületét.
- Nem hiszem, hogy van ilyen a környékünkön.
- Hol férhetek hozzá a közelben egy számítógép-terminálhoz?
- Sajnos, ezt nem mondhatom meg.

Derec sóhajtott. Mintha egy mókuserékben járna körbe.

– Miért nem mondhatod meg?

– Ha ezt közölném, mindent megtudna.

– Mindent megtudnék? De miről?

– Arról, amiről nem beszélhetek. Ha kívánja, itt maradhat, én pedig jelentést teszek egy felügyelőnek, hogy jöjjön ide önhöz.

– Nem, köszönöm – szabadkozott Derec, mire a robot azonnal elindult. – Hé, mi ez a nagy sietség? – szólt utána.

– Az eső – mutatott a robot az égre. – Jön az eső. Önnek is tanácsosabb lesz menedéket keresnie. – A robot fürgén távozott, s ahogy szedte a lábát, szekrényzerű teste jobbra-balra imbolygott.

– Mi van az esővel? – ordította utána Derec, de szavait elnyelte egy hirtelen támadt szélroham.

Ahogy a robot távolodó alakját figyelte, hirtelen rádöbbsent, hogy teljesen megváltozott körülötte az utca, amelyen végigjött. Minden eltolódott a helyéről: az épületek, a háztömbök, és az egyenes utca ívben kezdett elhajolni. Nyomtalanul eltűnt a szeme elől egy magas, tetraéder alakú szerkezet is, amelyet eddig tájékozódási pontnak használt. Tíz percet töltött az utcán, és máris elveszettnek érezte magát.

A szél egyre hűvösebbé vált, Derec pedig megszorította lépteit. Ha ez tökéletes világ az emberek számára, miért ilyen pocsék az időjárása?

Elért egy észrevétlen kereszteződéshez, és egyszer csak azon az utcán találta magát, amelyen az ünneplés során hajtottak végig. A különlegesen széles utcát a közepén húzódó óriási vízvezeték osztotta ketté.

Odament a nyitott csatorna széléhez. A víz csupán negyedéig töltötte meg a mesterséges árkot. Honnan érkezik? És hová folyik? Talán a víz miatt épült erre a helyre Robotváros? Vagy éppen az építkezés következtében jelenik meg?

A sötét folyadék ugyanolyan kifürkészhetetlenül csordogált valahonnan valahová, ahogyan Derec élete bukkant elő a múltból és tartott az ismeretlen jövő felé. Azzal vigasztalta magát, hogy a vízből legalább megtudhat valamit. Kinyomozhatja forrását, megkeresheti végcélját. Mindezt *megismerheti*. Ettől a gondolattól nagyot dobbant a szíve, mert megérezte: ugyanezt megteheti az életével kapcsolatban is. Ha megbékél sorsával, és elfogadja, hogy nem véletlenül került a világűrnek erre a lehetetlen tájára, ebből ésszerűen következik, hogy sorsának kiindulópontját is ennek a városnak a révén derítheti fel.

Ha kitartoán kutat, kinyomozhatja a város eredetét, ennek révén pedig rátalálhat saját eredetére is. Ez vitathatatlanul logikusnak látszott, mert szüntelenül az a sejtés gyötörte, hogy testi, érzelmi és talán természetfeletti módon, kibogozhatatlanul összefonódik Robotvárossal a saját sorsa.

Ha vizsgálódása kudarcot vall, legalább addig is elfoglalta magát és üresen kattogó agyát. A vízzel fogja kezdeni – kinyomozza fonását és végcélját, sőt kideríti megjelenésének okát is. Tanulmányozni fogja a robotokat. Morzsánszerűen összeszedgeti, mit tudnak, és mit nem, mennyit akarnak elmondani neki, és mit árulnak el akaratlanul. Aztán itt van Katherine. Baráti ellenfélnek tekinti majd, és korlátozott lehetőségeihez képest minden fortélyt felhasznál, hogy kiderítse, milyen helyet foglal el a lány ebben a zavaros képben.

Lába előtt megcsobbant a víz a csatornában, mintha kődarab hullott volna bele. Gyanakodva körülnézett, de a puhán derengő épületeken és a titokzatos céljaik felé siető távoli robotokon kívül semmit sem látott.

Újból csobbant a víz, ezúttal a csatorna távolabbi pontján. Aztán újra, az előbbi hely közelében. Feszülten figyelt arrafelé, amikor a vállára hullott egy csepp víz.

Egy csepp? Enyhe kifejezés! Mintha egy pohár hideg vízzel öntötték volna le.

Kezslábasának ujja rögtön átázott, a válla pedig fájni kezdett. A következő öklömnyi csepp

mellette csapódott az utcára, és tekintélyes tócsát képezett.

Épp annyi ideje maradt, hogy felfogja, mi történik, és megsejtse, mit jelent itt egy vihar, amikor megnyíltak az ég csatornái.

Az eső olyan erővel zúdult alá, hogy Derec kétrét görnyedt az ütésektől, és a homályos vízfüggönyön át már semmit sem látott maga körül. Dideregni kezdett, az eső könyörtelenül korbácsolta, a tompa dübörgés pedig szinte megsikerítette.

Két karjával próbálta védeni a fejét, miközben a jeges zápor a vállát és a hátát verte. Menedéket kellett keresnie, de máris elvesztette tájékozódóképességét a körülötte hullámzó vízben.

Tapogatózva tett egy lépést abban a reményben, hogy a csatornától az utca szélén sorakozó épületek felé halad. Ha rossz irányt választott, belezuhan az árokba és menthetetlenül elsodorja a víz.

Meggörnyedve, lassan és óvatosan botorkált a biztonságot jelentő épületek felé. Úgy tűnt, mintha a szükségesnél háromszor több idő telt volna el, amíg megtette a tízméteres távolságot. Mégsem ért oda. Talán rossz irányba fordult, és az utca hosszában halad?

Egyre nehezebben őrizte meg egyensúlyát. Az utcán hömpölygő víz már a bokájáig ért, és sebesen áramlott vele szemben. Derec nem tudta megvetni a lábát, térdre esett, aztán újból feltápázkodott. Már bőrig ázott, megnyúlt ruhájának ráncai jégcsapok módjára lógtak testéről. Minden lépése kinszenvedésnek hatott.

– A tökéletes világ – mormogta magában, és kétségbeejtő helyzete ellenére szája mosolyra húzódott.

Éppen meg akarta változtatni eddigi haladási irányát, hogy találmra másfelé induljon, amikor egy épület sötét tömbje sejtett fel előtte. Tett még néhány bizonytalan lépést, aztán egyszer csak nem érezte többé az esőt: ott találta magát egy rövid védőtető alatt, amely az épület homlokzatának képezte részét.

Letörölte arcáról a vizet, a nyirkos hidegben fázósan fonta maga köré a karját, és felmérte helyzetét. A védőtető körülbelül egy méterrel nyúlt az épület elé, és talán három méter hosszan húzódott tőle mindkét irányban.

A tetőn túl semmit sem látott. A harsogó vízfüggöny mindent eltakart. Az épület homlokzata sem nyújtott vigasztalóbb látványt. Teljesen simának tűnt, ajtónak vagy ablaknak nyoma sem volt rajta. Amikor megérintette a falat, furcsa módon melegnek érezte, mintha az anyag dacosan ellenállna a fagyos levegőnek. Egy hatszor egy méteres cella jelentette számára most az egész világot. A hömpölygő víz már majdnem elérte a térdét, és kitartóan emelkedett tovább.

Néhány percig tanácstalanul álldogált, hangosan vacogott a hidegtől, és átkozta sorsát, amely erre az istenverte helyre vetette. Bénultsága és elkeseredése hamarosan vad dühbe csapott át.

– A fene egyen meg! – ordította magából kikelve, bár nem tudta, kinek vagy minek szólnak szidalmi. – Miért éppen rám esett a választás?

Tehetlenségében a fal felé fordult, kezét ökölbe szorítva dühödten sújtott le a sima felületre – és a keze belesüllyedt az anyagba!

– Áááá!

Meglepve kiáltott fel, és ösztönösen hátraugrott.

A védőtetőről lezúduló víz hirtelen az arcába csapott, és ahogy megpróbált kibújni a vizesésből, a hömpölygő ár magával ragadta. Teljesen elmerült, aztán levegőért kapkodva bukkant a felszínre.

De már elvesztette uralmát a tomboló elemek felett. A jeges ár visszasodorta az utcára, és egy pillanatig úgy tűnt neki, mintha az utca a vízvezeték felé lejtene. Ettől kezdve hiába próbált talpra állni, így már csak arra törekedett, hogy a víz felett tartsa a fejét. Az életéért küzdött.

Érezte, amint átbukik a vízvezeték szélén, és belecsobban az árokba. Élettelen szikladarabként süllyedt a fenékgig, aztán újból felbukkant, dermedten és fuldokolva, a sebes víz pedig könyörtelenül sodorta tova a testét.

Hát teljesült a kívánsága! Látni akarta, hová tart a víz. Most hamarosan megláthatja – ha életben marad.

Katherine az erkély nyitott ajtajában állt Eulerrel. A lezúduló víz alkotta áttetsző falra meredt, és egy pillanatig az ötlött fel benne, hogy Robotváros egyáltalán nem is létezik. Ezt azonban csak egy lázas agy képzelhette, amelyet túl sok kozmikus sugárzás ért. Az eső végtelen folyamként zúdult alá, a lány még soha életében nem látott ilyet, sőt elképzelni sem tudta, hogy létezhet ekkora felhőszakadás. Rémülettel töltötte el a látvány, ami majdnem elnyomta a kínos helyzet miatt érzett haragját.

– Miért ment ki az utcára? – kérdezte Euler.

– Már megmondtam! – fordult el a zápor elképesztő látványától, és visszatért a szobába. – Látni akarta a várost.

– De figyelmeztettük, hogy ez veszélyes.

Katherine leroskadt a heverőre, és két karját bosszúsan keresztbe fonta. Már azt sem bánta volna, ha egy fekete lyuk nyeli el örökre Derecet és drágalátos robotjait. – Vagy nem hitt nektek, vagy nem törődött velem – vetette oda gúnyosan. – Miért álldogáltok itt és teszitek fel újra meg újra ugyanazt a kérdést ahelyett, hogy odakint keresnétek?

Rydberg jött ki a hálószobából, nyilván azt ellenőrizte, nem hazudik-e Katherine. – Mindent megtettünk, ami lehetséges – válaszolt Euler helyett. – Megértjük, hogy aggódik Deric barátunkért. Félelmünk semmivel sem kisebb az önénél.

– Nem aggódom érte – tört ki a lány. – Füttyülök rá!

A robotok egymásra néztek. – Nem érdekli egy emberi élet feltételezhető elvesztése? – kérdezte nyomatékosan Euler.

Katherine felugrott a heverőről. – Úgy értem, lehet, hogy... hogy...

– Halott? – segítette ki Rydberg. – Természetesen. Figyelmeztettük önöket a veszélyre.

Deric távozása után immár tizenötödször futott vissza az erkélyajtóba, és a homályos vízfüggönnyet fürkészte. Órákkal ezelőtt távozott, sokkal régebben, mint amennyi ideig kint tartózkodhatott volna. Ha valami történt vele...

– Miért ment ki az utcára? – szólalt meg Euler a lány mellett.

– Már megint! – kiáltott fel kétségbeesetten Katherine. – Ugyanaz a kérdés! Miért faggattok?

– Mert nem értjük – csatlakozott hozzájuk Rydberg. – Tudnia kell, hogy a robotok nem hazudnak.

– Tudom.

– Akkor miért kockáztatta az életét, holott közöltük velem, hogy veszély vár rá odakint? – kérdezte Euler.

– Mindenekelőtt a veszélyről alkotott fogalma talán különbözik a tiétektől – kezdte magyarázni a lány. – Ezenkívül erősebben élt benne a vágy, hogy megismerje örült városotokat, mintsem megriadt volna a veszélytől.

– Úgy értem – vette át a szót Euler –, hogy szándékosan tette kockára az életét a kíváncsiság miatt?

– Ilyesmi lehetett.

– Meghökkenő.

– Hadd kérdezzek valamit! – nyomta oda mutatóujját a lány Euler mellének érzékelőjéhez. – Ha annyira égtek a vágytól, hogy emberek éljenek itt, miért választottátok ezt a helyet, ahol ilyen katasztrofális az időjárás?

Rydberg tétovázott, mintha egy láthatatlan belső műszeren mérlegelné válaszának súlyát. –

Az időjárás itt nem természettől fogva ilyen – felelte végül.

- Nem természettől fogva? – csapott le a lány. – Ez azt jelenti, hogy befolyásolja valami?
- Igen – bólintott Euler. – És mi lenne az?
- Nem árulhatjuk el – válaszolta Rydberg, és odament a heverőhöz, hogy mögé nézzen.
- Legalább hamar vége szakad ennek a viharoknak?
- Valószínűleg a következő órában – felelte Euler. – Akkor megkezdhetjük a széles körű kutatást Derec barátunk után.

Egy gondolat villant fel Katherine agyában. El akarta hessegetni, de képtelen volt rá. – Az a másik ember... David... így halt meg?

- Talán ő okozta az esőket – mondta elgondolkodva Euler –, de nem miattuk halt meg.
- Ezt nem értem.
- Emberek számára későre jár – vágott közbe Rydberg, és elindult az ajtó felé. – Aludnia kell, ha nem akarja károsítani az egészségét.

Ezzel a két felügyelő robot némán kivonult a folyosóra, a bejárati ajtó pedig a helyére siklott mögöttük.

Katherine egyedül maradt, csak a segédrobot állt őrt az ajtó előtt a folyosón. Ledőlt a heverőre, és összegömbölyödött. – Ó... David – tört ki belőle a sírás, miközben könnyei ruhájának ujját áztatták. – Miért kellett így történnie?

3. fejezet A PRÉSELŐMŰ

Derec úgy sodródott a vízvezetékben, mint egy zsilipkamrába került fadarab, teste dermedten hánykolódott, teljesen elvesztette uralmát érzékei felett. A víz tombolva harsogott a fülében, az élete csak attól függött, sikerül-e a víz felett tartania a fejét. Semmi más nem számított; számára az élet erre a lényegre összpontosult. Nem érzett félelmet, nem érzékelte az időt, és hiába várta, hogy élete most legalább lepereg lelki szemei előtt, ez a vágya sem teljesült. Nem volt mire visszaemlékeznie. Nem maradt számára más, csak a víz, meg a dermesztő hideg – és a mindenható útítárs, a halál.

Száguldása egy percig, vagy az örökkévalóságig tartott – időérzéke már felmondta a szolgálatot –, de amikor szabadesséssel zuhanni kezdett, agya ismét működésbe lépett, hogy felmérje az új valóságot és kérdéseket tegyen fel.

Esés közben meleg, nedves szél fonódott köré. Parázsló fény öntötte el a testét, mielőtt azonban ezt szemügyre vehette volna, csobbanva merült el valami forró folyadékban.

A hirtelen vett lélegzettel együtt jó adag vizet nyelt, de azután fuldokolva, köhögve és szíverésének ritmusában lüktető fejjel úgy vetődött ismét a felszínre, mint egy elhajított parafa dugó. Egy pillanatra elfogta a pánik, de erőt vett magán, és legyűrte félelmét, amikor rádöbbsent, hogy a víz már nem áramlik, csak hullámszik körülötte.

Taposta a vizet, és hálát adott magában a sorsnak, hogy korábbi életében elsajátította az úszás életmentő mozdulatait. Hanyatt feküdt, és a hátán lebegett, miközben apró áramlatok sodorták erre-arra. Rettenetesen sajgott a teste a vízvezetékben való hánykolódástól: az utolsó csepp erő is kiszállt belőle.

Feje fölött valamiféle mennyezetet látott, amelyet apró fényforrások világítottak meg homályosan. Vízesések moraja visszhangzott mindenütt az üregben. Fejét oldalra fordította, hogy egy pillantást vessen környezetére.

Egy hatalmas, legalább ezer méter hosszú vízmedencében találta magát, ennek szélétől mintegy száz méterre lebegett a felszínen. Az egész területet szabályosan elrendezett, kísérteties vörös fények világították meg. A vízvezetékek beömlőnyílásai a medence mindegyik oldalának közepén helyezkedtek el, így összesen négy vízesés lüktetett csillogva a

vörös ködben. Ez a négy bevezetőnyílás csapta azt a pokoli zajt, amelytől zúgott a feje, mert a visszhangok többszörösen felerősítették a dübörgést a zárt térben.

Hová csöppent? Valamiféle gyűjtőhelyre, talán víztárolóba. Minden városnak szüksége van vízellátásra. A tároló valószínűleg kapcsolatban áll egy víztisztítómuval, amelyet emberek számára terveztek, akik nem élnek itt. Ez csak megerősítette Derec korábbi gyanúját, hogy itt nem egyszerűen a robotok városa épül, hanem erőteljes gyarmatosítás folyik.

Még egy felismerés ötlött fel Derec agyában. A víztároló megmentette az életét. A vízvezetékben tett őrlítő utazása alatt már a túlhűlés jelei kezdtek mutatkozni rajta, de a tároló forró vizében feloldódott jeges bénasága.

Miért éppen forró víz hullámszik a medencében? A víz határozottan melegebbnek tűnt, mint az emberi test hőmérséklete, talán tizenöt fokkal is magasabb nála. Ráadásul forró szelek kavargtak a kamrában, amelyeknek zúgása versenyre kelt a befolyónyílások vizének morajával. Az andalító meleg és a nyugalom kezdte elbágyasztani Derecet. Hamar rájött, ha nem vigyáz, a fizikai lét skálájának másik végén fejezi be életét, a túlmelegedéssel. Túlhűlés vagy túlmelegedés, az eredmény ugyanaz lesz. Mindenképpen ki kell jutnia a vízből, ha nem akarja túlterhelni szív működését.

Még mindig a hátán fekve karjával tempózni kezdett, lábával pedig enyhe lökésekben tolta előre magát. A tároló távoli végében robotok mozgását vette ki, de nem érzett magában elég erőt, hogy olyan messzire ússzon. Fogalma sem volt, milyen irányban kellene haladnia, ezért egyszerűen a medence legközelebbi szélét választotta. Nehezen gyúrta le a távolságot, mert a beömlőnyílások ellenáramlatokat keltettek.

Kényelmesen, de határozottan úszott, és közben arra is időt szakított, hogy megvizsgálja testét. Erős ütések érték a csatornában, de a zúzódasoktól eltekintve nem talált különösebb sérülést.

Amint közeledett a medence széléhez, észrevette, hogy a bevezetőnyílásokon át már kevesebb víz ömlik a tárolóba, ami azt jelenthette, hogy elállt az eső. Szórt fény derengett fel a fedett medence sötét szélei mentén: odakint nyilván új nap kezdődött.

Végül elérte a medence szélét, amely ugyanabból az anyagból készült, mint a város többi része. Egymástól bizonyos távolságban fémlétrák vezettek ki a vízből; kényelmesen odaúszott a legközelebbihez, hogy kimásszon.

A víz csupán három méterrel hullámszott a medence széle alatt, Derec nem kis szerencséjére, mert amikor kapaszkodni kezdett fölfele, enyhe szédülést érzett. Testét, amely könnyedén lebegett a vízben, most tonnányi tömegűnek érezte. Az érzelmi feszültség, a vízvezeték megpróbáltatásai és a medence forró vize megtette a hatását. Alig tudta felvoncsolni magát a létrán, aztán levegőért kapkodva leroskadt a tároló szélén, és elterült.

Csak egy percre hunyta le a szemét, és máris elnyomta az álom. Nem sejtette, mennyit aludt, de egyetlen szempillantás alatt ébredt fel. Hangos dübörgés reszkettette meg körülötte a levegőt. Hirtelen felült, körülnézett, és egy óriási járművet pillantott meg, amely a medence mentén éppen felé tartott, ennek zaját erősítette félelmetes zúgássá a barlangszerű üreg.

A felállás némi nehézséget okozott, Derec még gyengének érezte magát. De valahogy feltápáskodott, és remegő lábakkal indult el a tárolón túli terület fényei felé. Amíg szabadon kószálhat, addig minél jobban meg akarja ismerni a várost. Mert a robotok ezután biztos nem tévesztik ilyen könnyen szem elől.

Miközben a világosság felé igyekezett, vízvezetékekkel zsúfolt, nyitott üregek mellett haladt el. A hatalmas csövek bonyolult kötélcsomók módjára fonódtak egymásba, ráadásul úgy hajladoztak és vonaglottak, akár a hullók egy kígyóbüvölő kosarában mintha csak élnének. Derec a gödrök fölött korláttal szegélyezett pallókon lépdelt át, amelyek a közeledtére egyszerűen kinőttek az üreg széléből, és eleven kristály módjára alakultak a szeme láttára.

Az üregek után néhány alacsony épület következett, sejtése szerint itt lehetett a valódi víztisztítómu. Javítórobotok sűrögtek-forogtak a létesítmények körül, különféle gépeket

toltak ki vagy be. Derecben egy pillanatra felötlött, hogy valamelyik épületben keres egy számítógépet, de a kitartóan felé közeledő jármű eltérítette ettől a szándékától.

– EMBER! – hallatszott egy hangszóróból. – MARADJON EGY HELYBEN!
TEVÉKENYSÉGE TÖRVÉNYBE ÜTKÖZIK.

A hang irányába fordult. A felszólítás a sebesen közeledő robotvezérlésű járműből érkezett. Ideje felszívódnom, gondolta Derec. Futásnak eredt az épületek mögött derengő fal irányában.

– EMBER! – szólalt meg ismét a hangszóró.

Rohant a fal felé, bár a lábai nehezen bírták. Úgy látszott, mintha az egész felület világítana, és kör alakban határolná a vízmű teljes területét. Olyan áttetszőnek tűnt, mint egy zuhanyrózsa víz sugara, és Derec rájött: valószínűleg a külső fény hatol át rajta, mert annyira vékony. Ökölrel rávágott, de az anyag ellenállt. Még erősebbet ütött, mire a fal engedett, akárcsak a másik épületen az elmúlt éjjel.

Ekkor látta meg, hogy húsz méterrel távolabb egy javítórobot közeledik a falhoz, és egyszerűen keresztülhalad rajta. Lélekszakadva rohant oda, bár a robotokkal megrakott jármű vészesen közeledett felé. Megállt a robot távozásának helyén, de nem látott semmiféle kijáratot. Ütésre emelte az öklét, ám ekkor körkörösén táguló nyílás támadt a falon, és Derec kilépett a szabadba.

Békés, derűs reggel köszöntötte, nyoma sem volt az éjszakai felhőszakadásnak. A nap még alacsonyán járt, de Robotvárosban már pezsgett az élet.

A fiatalember számára úgy tetszett, mintha a település közepén állna, azon a tengelyen, amelyen a város kereke forog. A rossz emlékű csatorna óriási küllőként szelte át a várost, aztán újabb vízvezetékeket – újabb küllőket – fedezett fel, amelyek szintén a város kerekéhez tartoztak. A küllők közé eső területeket magában kvadránsoknak nevezte el.

Rengeteg robot nyüzsgött az utcákon, mindegyik igyekezett valahová, mindegyik valamilyen feladatot teljesített. Közülük sokan a vízműbe siettek.

Kissé távolabb ment attól a ponttól, ahol kilépett, aztán visszanézett a vízműre. Elképedve látta, hogy erdő áll a helyén. Hamar rájött, hogy a víztároló tetejére telepítették az erdőt, így kétszeresen kihasználták a területet. De miért éppen erdőt? Az biztos, hogy nem a robotok áhítoztak rá.

A szeme sarkából észrevette, hogy előbukkan az előző kijárat ponton az a hatalmas gördülő jármű, amely már a tárolón belül is üldözötte. Egy pillantást vetett még a városra, aztán megcélozta az erdőt. A természet zűrzavara kedvezőbb menedéket nyújt majd neki.

Üldözői elől menekülve nagy ívben visszafutott a víztároló hatalmas épületéhez, és törte a fejét, hogyan mászik fel az erdő szélét övező magas támfalon. Amint odaért, és két kezével tanácstalanul nekitámaszkodott az ívelt felületnek, egyszer csak az anyag képlékennyé lett és enyhe lejtésű lépcsősorra változott.

Derec habozás nélkül felszaladt rajta és belevetette magát az erdőbe. Amúgy is átázott cipője besározódott a nyirkos, cuppogó alttalajon. A fák meglehetősen alacsonyra nőttek, némelyikük még a körülöttük sűrűn burjánzó bozót szintjét sem érte el. Enyhe köd ülte meg az egész erdőt; minél mélyebbre hatolt benne Derec, annál párásabb levegő vette körül.

Gyér növénytani ismeretei alapján is sejtette, hogy ezeknek a facsemetéknek a távoli ősei egykor a Földön éltek. Jóllehet az űrlakók nem szívesen emlegették a kapcsolatokat, amelyek egykori őshazájukhoz kötötték őket, annyi hagyományt azért mégis megőriztek, hogy a Föld növényzetét és állatvilágát telepítették az általuk gyarmatosított bolygókra. Hogy honnan tudta ezt, Derecnek fogalma sem volt róla; emlékezetének ezek a zavaros felvillanásai néha már az örületbe kergették.

Botladozva haladt az erdőben, kissé idegesítette a kiszámíthatatlan környezet, a sűrűn gomolygó köd, a kusza aljnövényzet. És tudta, hogy egy űrlakó érzései ezek. Nem rajongott az erdőkért; a városok rendje vonzotta. De egy emberi lény számára ennek is megvan a

varázsa: zabolátlan, mégis korlátozott; szemet gyönyörködtető, mégsem teljesen rendezetlen. Az erdő a szépérzékét szolgálta – emberi ízlés szerint.

Hirtelen megbotlott valami kemény tárgyban. Elzuhant a puha talajra, és még sárosabb lett. Amikor szemügyre vette az alattomos holmit, kiderült, hogy egy rövid cső áll ki a földből. Sűrű pára gomolygott belőle, ugyanaz, ami rátelepedett az egész térségre, és Derec kezdte felismerni egy mesteri terv működésének alapelvét.

Ahogy ott állt, öt méterre a ködben mozgó árnyat pillantott meg. Az egyik üldöző robot tűnt fel. Derec nyomban lekuporodott, és feszülten figyelte, miként gázolnak át körülötte a bokrokon. Lassan gyűrűbe fogták az egész területet, semmilyen irányban nem menekülhetett.

Mély lélegzetet vett, aztán egészen apróra húzta össze magát a földön, és hallgatta a robotok közeledését. Úgy telepítették az erdőt a tároló fölé, hogy a lecsapódó vízpárát felvezették a fák közé, közvetlenül táplálva vele a fák gyökereit. Feljebb a köd valószínűleg szén-dioxidból állt, így az erdő megkapta az egészséges növekedéshez és fejlődéshez szükséges tápanyagot is. Már csak az volt a kérdés, honnan kerül ide szén-dioxid. Talán valamilyen ipari folyamat mellékterméke, ami a víztároló területén uralkodó melegre is magyarázatot adna? Az elrendezés kifinomult és kulturált megoldásnak látszott, a város harmóniában élt a természeti környezettel. És mindezt robotok tervezték?

Derecöt karnyújtásnyira egy fémszerkezetű láb taposott a föbe. Alig tudta türtőztetni magát, hogy föl ne egyenesedjen, annyira hiányzott számára a közönséges levegő. Szerencsére a robotok néhány másodperc alatt elvonultak.

Amint meghallotta, hogy a csatárlánc túlhaladt rajta, talpra ugrott, és visszafelé kezdett futni, abba az irányba, amerről jött. A robotok sokkal gyorsabbak és erősebbek nála, így csak a meglepetésszerű, gyors cselekvésben bízhatott.

Percek alatt elérte az erdő szélét, és rohant arra a pontra, ahol felmászott. A támfal azonban már a helyére simult, egyetlen lépcső sem látszott sehol. Az erdő peremén áthajolva lenézett: tíz méter mélységben húzódott a talajszint, szó sem lehetett a leugrásról.

– Figyelem, Derec! – zendült fel mögötte egy robohang. – Azonnal álljon meg! Álljon meg!

Letelepedett a földre, és lelógatta lábát a támfal szélén. Csodálatos módon újból megjelent a lépcső! Éppen akkor sikerült leszaladnia rajta, amikor néhány robot már elérte az erdő szélét, és megállásra szólította fel.

A vízmű közelében zajló munka zűrzavarában Derec megpillantott egy pórekocsit. Láthatólag indulásra készen állt, mert teljesen megrakták már elromlott számítógépekkel. Derec utolsó léptei valóságos szökellésekké váltak, a gép felé vette az irányt, miközben mögötte a robotok a lépcső aljára értek.

A teherautó elindult, mielőtt elérhette volna; maradék erejével vágatni kezdett, elkapta a rakodólap szélét, és felugrott rá. A számítógépes limlom közül egy gömbölyű, sisak nagyságú robot vészjóslóan cincogni kezdett felé.

Katherine a mosdónál állva figyelte, hogyan folyik a langyos víz a csapból, és azon tűnődött, hogyan működhet vízvezeték-hálózat abban a városban, ahol semmi sem marad a helyén. Megmosta az arcát, aztán a falba süllyesztett apró tükörbe nézett. Duzzadt, karikás szeme arról árulkodott, hogy alig aludt az éjjel, de az arca nyugodtnak látszott, meglepően nyugodtnak ahhoz a rémülethez képest, amely a hosszú éjszaka legnagyobb részében minden porcikáját átjárta.

Derec talán halott, ő pedig egyedül maradt ebben a tébolyult világban. Noha David-Derec, bárhogy is nevezi magát, csupán izgalmas kalandok színhelyének tekintette ezt a várost, az ő számára kizárólag börtönt jelentett. Ha egy űrlakó véletlenül ott ragadt valamelyik űrkikötőben, magától értetődőnek tekinti mindenki, hogy igénybe veheti a rádiótávközlést, értesítheti a mentőegységeket és azokat az aggódó rokonokat, ismerősöket, akik várnak rá; a robotok viszont vonakodtak – sőt mellébeszéltek –, amikor szóba került a távközlés témája.

Ez riasztóbban hatott, mint minden korábbi kellemetlen esemény.

– Jól aludt?

Katherine ijedten rezzent össze, gyorsan hátrafordult, és meglátta Rydberget, amint az ajtóban áll, és hangszórójából finom elektronikus alapzaj szűrődik ki.

– Senki sem hívott ide! – kiáltott rá bosszúsan. – Kifelé! Azonnal!

A robot szó nélkül megfordult, Katherine pedig követte egy kis előtérbe.

– Mit akarsz? – enyhült meg. – Van valami hír... Derecről?

Rydberg visszafordult a lány felé. – Nem akartam betolakodni a magánéletébe – magyarázta. – Kérem, bocsásson meg! Élelmet hoztam önnek.

– Nem vagyok éhes.

Rydberg szó nélkül bámult rá.

– Kiderült valami Derecről? – kérdezte újból a lány, ezúttal halkabban.

– Igen – felelte a robot. – Alig három dekáddal ezelőtt látták, de elfutott, amikor az egyik felügyelőnk utána szólt.

A lány izgatottan csapta össze a kezét. – Szóval él?

– Nyilvánvalóan. De miért futott el? Ez a büntudat jele?

– Ez annak a jele, hogy szeretné szemügyre venni ezt a világot anélkül, hogy falkában követnék a robotok. – A lány faképnél hagyta a gépembert, és elindult a nappali felé. – Na, hol az étel? Olyan éhes vagyok, hogy fel tudnék falni egy egész... – Hirtelen félbehagyta, és bűnbánóan a robotra pillantott. – Éhes vagyok.

– De az előbb azt mondta...

– Felejtsd el! – Aztán észbekapott, mielőtt a robot hosszas magyarázatba kezdett volna emlékezőképességéről. – Úgy értem, ne törődj vele. Hol található az ennivaló?

A gépember végigvezette a lányt az előtérben, és belépett vele a nappaliba, ahol már tálalva volt ugyanazon az asztalon, amelynél előző este ültek Dereckel. Furcsa módon tágasabbnak tűnt a szoba, alacsonyabbnak és szélesebbnek, az asztal pedig közelebb állt a falhoz.

A lány a különféle gyümölcsökkel és főtt zöldségekkel megrakott asztalhoz sietett. Gyorsan leült, és próbaképpen bekapott egy falat zöldséges gyümölcsöt. Finom volt! Rydberg mozdulatlanul állt mellette, miközben ő mohón végigkóstolta az asztalt, és minden ízlett neki. Dereckel ellentétben nem szólította fel a robotot, hogy foglaljon helyet. A gépek szolgák, és így is kell bánni velük. Sohasem értette, miért udvariaskodik velük Derec, mintha többnek tekintené őket egyszerű gépeknél.

– Mikor vehetjük fel a rádiókapcsolatot a külvilággal? – kérdezte, amint sikerült kissé csillapítania mardosó éhségét.

– Mindnyájan összejövünk később, és megbeszéljük ezeket a kérdéseket.

– Bíróság elé akartok állítani minket annak a másik embernek a meggyilkolásáért? – faggatta tovább a lány. – Remélem, tudod, hogy jogunk van a bírósági tárgyaláshoz.

– Derec azt ígérte, megpróbálja megoldani a rejtélyt – válaszolt kitérően Rydberg.

Katherine abbahagyta az evést, és a robotra szegezte tekintetét. – És mi van, ha nem sikerül neki? Ha sohasem tudjuk kideríteni, mi történt valójában? Nincs jogotok itt tartani bennünket. Nem élhetünk ilyen bizonytalanságban.

– Ha Derec barátunk nem derít fényt az igazságra – válaszolta Rydberg –, akkor azt a következtetést kell levonnunk, hogy eredeti feltevésünk helyes volt.

– Nem hiszek nektek – fakadt ki a lány. – Megfelelő bizonyítékok nélkül nincs jogotok eldönteni, hogy bűnös vagy ártatlan vagyok-e. És ne tévesszetekek össze Dereckel! Én nem dédelgetek romantikus álmokat egy robotok irányította világról. Semmilyen módon nem szabhatjátok meg, hogyan éljem az életem. Ha gyilkosság miatt akartok fogva tartani, állítsatok bíróság elé és bizonyítsátok be. De ha tárgyalásra kerül sor, jogom van védekezni. Ennélfogva követelem, hogy azonnal bocsássatok rendelkezésemre egy rádiótávközlő készüléket, hogy megfelelő védőügyvédre gondoskodjam. Okleveles jogi képviselőt

követelek, mégpedig azonnal!

– Később vitatjuk meg ezt a dolgot, miután visszatért hozzánk Derec barátunk – próbálta megnyugtatni a robotot a lányt. – Ám közben kihűl az étel, és elveszti vonzerejét.

– Már el is vésztette – lökte el magától a tányért Katherine. Egyre kevésbé tetszett neki a helyzet. Elérhetetlen messzeségbe távolodott a rádió, és vele együtt az a remény, hogy valaha is távozik erről a bolygóról. Rydbergnek előadott érvei csupán az Auróra társadalmában megszokott törvényekre és szokásokra támaszkodtak. De a robotok társadalmának szemszögéből valamennyi törvény és a szabadság eszméje felfoghatatlan volt.

Egyszerűen összegezhette a végeredményt: itt a gépek uralkodnak, és azt tesznek, amit akarnak.

Derec semmihez sem tudta hasonlítani Robotváros méretét, de amint végigrobogott rajta, egyfolytában csodálnia kellett irdatlan nagyságát. Amint a teherjármű sebesen haladt a város utcáin, a gömbrobot egyik számítógéptől a másikhoz szökkent, közben hangosan ciripel, ezüstös teste számtalan ponton kivilágosodott, majd a fények ismét kihunytak rajta, amint befejezte önműködő (de határozottan szubrobotikus) hibafelderítő tevékenységét a tönkrement szerkezeteken. Végül Derec ölében kötött ki, valamennyi jelzőfénye vesztül villogott, és ciripelése finom cincogásba váltott át.

– Na, áruld el, hová megyünk? – kérdezte Derec, és kedélyesen megsimogatta a gömböt.

A gép surrogott és ugrált, de nem adott választ. Aztán egyszer csak a cincogás harsány szirénázásba csapott át.

– Hagyd abba! – parancsolt rá Derec, és a teherjármű orra felé fordult, hogy lássa, mekkora feltűnést kelt ez a jelenet. Aztán ráhajolt a gömbre, így próbálta tompítani éktelenül erős hangját, nem sok sikerrel.

– Hagyd már abba – mondta. – Mit képzelsz...

A szerkezet villamosáram-ütéssel lódította odébb Derecet.

– Álljon meg a menet – szegezte rá az ujját a fiatalember. – Minek képzeled te magad?

A tárgy ismét szökdécselni kezdett, mind magasabbra pattant. Derec egyetlen pillantással felmérte az utcát, aztán teljes nyugalommal felhúzta a lábát, és lerúgta a gömböt a teherszállítóról. Amint a robot a földhöz csapódott, még erősebb sívításba kezdett, és úgy ugrált körbe, akár egy gumilabda.

Néhány sarokkal odébb a jármű lelassított, majd beállt egy sor végére, amelyben hasonló teherkocsik várakoztak különféle eszközökkel megrakva. Derec feltérdelt a rakodólapon, és átlesett a számítógépek halma fölött.

A teherkocsik egy kapuhoz gördültek, ahol egy csomó robot várt rájuk, mindegyikük leemelt egy eszközt a rakodólapokról, és bevonult vele egy házba, amely nem tűnt nagyobbak egy sima ajtónyílásnál. A ház mellett viszont Derec a legmeglepőbb dolgot pillantotta meg, amivel valaha is találkozott rövid emlékezetű élete során.

Egy hatalmas, szürke gép zakatolt ott halkán, mégis erőt sugárzó morajjal. Belsejéből olyasmi kúszott elő, amit csak a város „szalagjának” lehetett nevezni. Ötméteres oldalú négyzetes lemezek alakjában a város préselődött ki a föld alól a szürke gépen keresztül.

Amint haladt előre, a lemezek fokozatosan formákba álltak, átalakultak, mintha valami rejtett programozást követve saját magukat építenék fel. A lemezekből falak, földszintek, emeletek, erkélyek, ablakok lettek, ahogy az anyag lassú, kecses táncmozdulatokkal terjedt szét minden irányban, és hozzásimult a már elkészült épületekhez. Ez a mechanizmus látszott működtetni Robotváros egész csodálatos óraszerkezetét.

Úgy tűnt, mintha a város egyetlen gigantikus, élő szervezet volna, amely állandóan növekszik, változik és megújul, mint a sejtek egy testben, hogy előre meghatározott irányokban mozogva nyerje majd el végleges alakját.

Monumentális léptékű tervnek látszott. Az építkezés azt sugallta, hogy egy adott végcél felé

törekszik, tökéletesen ésszerű irányítás alapján. Derec ámulva figyelte, amint egy felhőkarcoló szó szerint a földről nyúlik fel, minden egyes új emelete megemeli a felette sorakozókat, és valami láthatatlan terv szerint heged össze. Egy olyan eszme káprázatos méreteit tapasztalta meg, amely mellett saját tudása eltörpülni látszott. Ez a kultúra egy olyan agy termékének rémlett, amely nem fogadta el a korlátozott lehetőségek tételét, hanem azt vallotta, hogy amit a képzelet megteremthet, azt a kéz meg tudja valósítani.

Egy ilyen elme számára minden lehetséges. Még talán a Perihélium is.

A teherkocsi úgy meglódult, hogy Derec csaknem leesett róla. Odagördült a kapuhoz, és a robotok sora elindult, hogy leszedje róla az eszközöket.

Ha a műveletek a föld alatt zajlanak, Derec úgy érezte, neki is ott a helye. Felkapott egy kisebb számítógépet, amelyről úgy látta, hogy a víz miatt váltak rövidzárlatossá az áramköröi, aztán leugrott a teherkocsiról, és beállt a robotok sorába, amely a föld alá vezető kapubejáratnál kígyózott.

Olyan féltő gonddal szorította magához a komputert, mint egy alvó csecsemőt. Amikor elérte a bejáratot, odabent a félhomályban langyos levegő simogatását érezte az arcán. Egy sor lépcső előtt találta magát, ezek mind a mélybe vezettek, így hát azt a robotot követte, amelyik előtte haladt.

A lépcsősorok egy fényesen kivilágított, hatalmas rakodótérbe vezettek, ahol eszeveszett tevékenység folyt. Önműködő kocsik nyaktörő sebességgel szállítottak robotokat és bányászati eszközöket. A vontatók hajmeresztő módon suhantak el egymás mellett, mozgásukat valószínűleg az utolsó pillanatban módosították mindig, mert Derec számára elképzelhetetlennek tűnt, hogy ilyen gyorsan haladhassanak az összeütközés veszélye nélkül.

A túlsó falnál legalább húsz felvonó ajtónyílása sorakozott egymás mellett, mindegyik feltűnően nagynek látszott. A lépcsőkön leérkező robotok egyenesen a felvonók felé tartottak, nyilván egy alacsonyabb szintre igyekezve, ahol javító- vagy selejtezőmunka folyt.

Derec tétovázott kissé, merre menjen, aztán kiválasztott találmásra egy felvonót, és terhével elindult felé. A közelben egy hatalmas felvonó ajtaja siklott félre, kormos és sáros robot bányászok csoportja vonult ki belőle, vállukon cipelve egyik társuk összeroncsolt tetemét.

Derec elérte a felvonót. Nem a szokványos vezérléssel működött, hanem akkor nyílt ki, amikor valaki eléje lépett.

Egyszer csak mély hang harsant mögötte. – Semmi más nem vár önre odalenn, csak a halál!

Amint hirtelen sarkon fordult, egy kétszeres emberméretű, hatalmas felügyelő robot tekintett le rá vörös fotocelláival. A robot teste feketén csillogott.

– Azért jöttem, hogy ellenőrizzem a munkálatokat – vetette oda Derec színlelt fölényel.

Visszafordult a felvonóhoz, és be akart lépni, ám a robot karja villámgyorsan kinyúlt, hatalmas fogói hangos csattanással zárultak Derec karjára, és szorosan, de fájdalommentesen tartották.

– Elcsíptük! – mondta a gépember, és Derec komputere hangos csattanással hullott a földre.

4. fejezet

AZ IRÁNYTORONY

Amint félresiklott a lakás ajtaja, Derec a termetes robot hóna alatt kalimpálva figyelte, hogyan hullámszik végig az érzelmek Katherine arcán mindössze három másodperc alatt a rémülettől a megkönnyebbülésen át a hamiskás mosolyig.

– Hadd találjam ki! – szorította mutatóujját az ajkára. – Szütyő vagy, akit felkaptak...

– Vicces... – vigyorgott Derec, míg a robot gyengéden a földre helyezte. Felnézett a fekete óriásra. – Köszönöm a fuvart, Avernus.

– Szívesen, Derec barátunk – válaszolt kissé meghajolva a robot, hogy biztonságos

távolságban tartsa fejét a mennyezettől. – De ha megkérhetem, ne merészkedjék a föld alá. Nem embernek való hely.

– Kedves, hogy aggódsz értem – válaszolta Derec tartózkodóan. Elindult befelé, aztán visszafordult Avernushoz. – Találkozunk az ülésen?

– Feltétlenül – közölte a robot. – Mindnyájan nagy várakozással tekintünk elé.

– És most elmehetsz! – vetette oda a lány Avernusnak. A robot enyhén meghajolt, és távozott, az őrt álló segédrobot pedig gyorsan a helyére ugrott, hogy hasáb alakú testével kitöltse az ajtónyílást.

Katherine megnyomta a zárógombot, és az ajtó a helyére siklott. – Lekésted a reggelit is, meg az ebédet is – ült le kedvetlenül a heverőre.

– Avernus kerített valami ennivalót, mielőtt visszahozott – próbálta békíteni Derec. – Kitisztította a sebeimet, és még aludni is hagyott egy keveset. – Végül nem tudta megállni, hogy szóvá ne tegye a lány hangulatát. – Miért duzzogsz? Van valami oka?

– Például te... ez a hely... és minden – szakadt ki Katherine-ből. – Teljesen összezavarodtam. Fogalmam sincs, hogyan szabadulhatunk innen. Kitaláltál valamit?

Derec észrevett egy katódsugaras képcsőven az asztalon, és odalépett. – Ezt a települést embereknek tervezték – kezdte elgondolkozva –, és az építkezés szédítő ütemben halad, mintha valami arra ösztönöznék őket, hogy minél hamarabb befejezzék. Azt hiszem, az épületek... hogy is mondjam... élnek. Valószínűleg ezzel lehet őket jellemezni a legpontosabban. – Rámutatott a képernyőre. Honnan került ez ide?

– Rydberg hozta – nézett fel a lány. – De csak vételre alkalmas. Mit értesz azon, hogy a város... él?

– Figyelj csak! – Derec átrohant a szobán, és teljes erővel nekivágódott a falnak. A merev anyag enyhe ívben behajolt, majd lágy hullámzással ismét visszanyerte eredeti szilárd alakját.

– Egész éjjel le sem tudtam hunyni a szemem, annyira aggódtam érted, te pedig ezalatt csak arra jöttél rá, hogy a falak gumiból vannak?

Derec mosolyogva nézett feléje. – Tényleg aggódtál értem?

– Nem – fordult el durcásan a lány. – Van még valami?

Derec odaült melléje a heverőre, és suttogva kezdte mesélni:

– Láttam, hogyan épül a város. Szó szerint kipréselődik a földből. Megpróbáltam oda is lemenni, de Avernus elkapott. Szerintem ő felel a föld alatti munkákért. Csak azt tudom elképzelni, hogy kiterjedt bányászat zajlik a föld alatt, az épületek pedig talán pozitronikus vezérlésű robotsejtekből alakulnak ki, és úgy nyerik el végleges formájukat. Lenyűgöző!

Katherine kevésbé látszott lelkesnek. – Találtál valamilyen módot, hogyan szabadulhatunk innen?

Derec a fejét rázta. – Még nem, de nem hiszem, hogy ez gondot jelenthet.

– Hát persze, mert annyira el vagy telve a robot barátokkal, hogy nem is tudsz semmi másra gondolni! – Katherine hirtelen a fal felé fordította fejét. – Ha a falak robotok, kíváncsi vagyok, lehallgatnak-e bennünket?

Ebben a pillanatban az asztalon kivilágosodott a képernyő, és Rydberg arca jelent meg rajta. – Hát visszatért közénk, Derec? Jól van! – örvendezett minden lelkesedés nélkül. –

Készüljenek fel! Díszkíséret megy önökért, hogy elhozza mindkettőjüket az előzetes bírósági tárgyalásra.

– Tárgyalásra? – hökkent meg Derec.

– Ó, istenem! – kapta kezét a szája elé Katherine. – Bizonyára az én hibám. Követeltem tőlük, hogy állítsanak bíróság elé.

– De hiszen még a nyomozásra sem nyílt lehetőségünk.

A lány vállat vont. – Megpróbáltam kideríteni, megengedik-e, hogy rádiókapcsolatba lépjünk a külvilággal. – Csettintett az ujjával. – Talán ez azt jelenti, hogy hamarosan engedélyezik.

– Hát... talán – helyeselt kételkedve Derec. Úgy képzelte, Robotváros túlságosan értékes drágakő ahhoz, hogy bárki hozzáférhessen az éterben. Jobban belegondolva még abban sem volt biztos, szeretne-e kapcsolatba lépni a külvilággal.

A képernyőre pillantott, de az már elsötétült. – Bármi legyen is az oka a tárgyalásnak – töprengett hangosan –, azt hiszem, néhány dologra választ kapunk.

– Remélem, olyan válaszok lesznek, amelyek megelégedésünkre szolgálnak – sóhajtott a lány. – Nem itt szeretném eltölteni életem hátralevő részét.

Néhány perc múlva a segédrobot kopogott az ajtón. Derec sietve nyomta meg a nyitógombot. Euler állt ott egy másik felügyelő robot társaságában, akit még sohasem látott. Lekerekített, szoborszerű alakjával ez a robot hasonlított legjobban egy emberhez.

– Derec barátunk, Katherine Burgess barátunk – hajolt meg Euler –, hadd mutassam be Ariont, aki részt vesz gyűlésünkön.

– Örülök a találkozásnak – hajolt meg udvariasan Derec.

– Rydberg tárgyalásnak nevezte – vetette közbe Katherine.

– Fontos esemény ez a számunkra – szólalt meg Arion. – Bízom benne, hogy eddig kellemes volt az itt-tartózkodásuk. A rendelkezésemre álló kis idő alatt minden tőlem telhetőt megteszek, hogy megpróbáljak némi szórakozást biztosítani önöknek. Tudom, az emberek szeretik a fejtörőket.

– Szívesen fogadunk bármit, ami elúzi az unalmat – válaszolta Derec.

– Az biztos! – bólintott Katherine. – Mi lenne, ha idevarázsolnál egy rádiókészüléket, hogy segítséget hívhassunk a külvilágból?

– Ó, ez teljességgel lehetetlen – közölte Arion.

– Mindjárt gondoltam – jegyezte meg kedvetlenül a lány.

– Ajándékot hoztam mindkettőjük számára – nyújtotta feléjük Euler a jobb karját. – Azután indulnunk kell a gyűlésre.

Derec odalépett a robothoz, akinek csípőfogós kezében két óra függött aranyláncon. – Ezentúl ismerhetik a pontos időt, amely egyaránt fontos az embereknek és nekünk is – magyarázta Euler. – Ezzel szeretnénk kényelmesebbé tenni itteni tartózkodásukat.

Derec elvette az órákat, az egyiket Katherine-nek nyújtotta. A négyzetes óralapot aranykeret fogta körbe. A folyadékkristályos számok mindkettőn 3:35-öt mutattak. – Mindkét szerkezet huszonnégy órára osztja a napot – folytatta Euler. – Úgy véltük, kényelmesebb lesz önöknek, ha óráink hosszát nyújtjuk meg, mint ha önöknek kellene alkalmazkodniuk az itteni húsz és fél órás napokhoz. A mi óráink, dekádjaink és centádjaink megközelítőleg a szabványidő nyolcvanöt százalékanak felelnek meg. – Derec kiment az erkélyre, és felnézett az égre. A nap már túljutott a delelőn, és lassan lefelé ballagott az égről.

– Stimmel – tért vissza a lakásba.

– Kételkedett benne? – kérdezte Arion, és jelentőségteljes pillantást vetett Eulerre.

– Érted már? – kérdezte Euler.

– Érdekes – mondta tünődve Arion, és szinte emberi módon hajtotta félre a fejét.

– Mennünk kell! – indult Euler. A többiek némán követték. A lifttel az utca szintjére értek, majd felszálltak egy többkocsis, sín nélküli villamosra, amelyről szemmel láthatóan hiányzott a vezető. Amint helyet foglaltak, a villamos azonnal elindult. Euler hátrafordult Derechez, aki Katherine-nel együtt a két robot mögött ült. – Rendkívüli veszélynek tette ki magát a múlt éjjel. De miért?

– Jobbat kérdezek – védekezett Derec. – Ha ez olyan tökéletes emberi világ, miért olyan veszélyes?

– Az űrlakók bolygóin már régóta megzabolázták az időjárást – vetette közbe Katherine. – Számotokra, egy ilyen fejlett kultúrában, igazán nem jelenthet gondot.

Arion a lány felé fordult, és meghajtotta a fejét. – Köszönöm, hogy kultúránkat fejlettnek nevezte.

– Őszintén szólva – folytatta Euler –, ez az egyik legnagyobb gondunk pillanatnyilag. Ellenőrzésünk alatt tartjuk, mégsem tudjuk szabályozni. Sajnos biztonsági okokból nem ismertethetem a részleteket.

– Remek! – kiáltott fel gúnyosan Katherine. – Mindenkinek köze van az időjáráshoz, de senki sem beszél róla.

– Eredeti kérdésedre az a válaszom – mondta Eulernek Derec, miközben figyelte, amint egyenesen a piramis irányába tartanak, ahol érkezésükkor testet öltöttek –, hogy nincs emlékezetem és nincs múltam. Személyiségem megismerésének vágya és a kíváncsiságom néha olyan cselekedetekre ragadtat, amelyek nem szolgálnak mindig a javamra.

– Amnézia? – kérdezte Euler. – Vagy valami más?

Derec meglepve pillantott a robotra. – Mi más lehetne?

Kérdésére a robot egy ismerős kérdéssel válaszolt. – Hogyan kerültek hát a bolygónkra?

Derec rájött, hogy a gépmember ugyanazt a kérdezz-felelek játékot játssza, amibe ő vitte bele előző este. Elhatározta, hogy együttműködik. – Mit mondott a halott David, amikor ezt a kérdést tetted föl neki?

– Azt mondta, nem tudja – felelte Euler, és hátat fordított Derecnek. Aztán a válla fölött visszaszólt: – Azt állította, hogy amnéziája van.

A villamos megállt a hatalmas piramis mellett, amely fenségesen uralta Robotváros látképét, és amelyet lakói Iránytoronynak neveztek. Katherine rátette kezét Derec karjára, és megszorította, amiből Derec megértette: éppoly félelem tölti el a lányt, mint őt. Nemrég itt helyezték el valahol félúton a torony oldalában a Perihélium kulcsát, amely iderepítette őket a városba. Vajon megtalálták a robotok? Eléjük tárják majd ezt a bizonyítékot, vagy, ami még rosszabb, elveszik tőlük?

Euler azonban egy szót sem szólt a kulcsról. Ehelyett sietve leszállt a villamosról, és a gúla széléhez vezette őket. Derec sejtése szerint ennek a toronynak tökéletesen szilárdnak kellett lennie. Sohasem tévedett nagyobbat.

A robotok közeledtére az alapot képező szilárd anyagból egy egész tömb egyszerűen kiolvadt a helyéből, és a szerkezet belsejébe vezető, enyhe lejtővé vált, Derec elméletének újabb példájaként: ez az építőanyag önálló értelemmel rendelkezik.

Rövid, sötét folyosón át jutottak a piramis belsejébe, ahol cikcakkos folyosók és lépcsősorok kanyarodtak az épület különféle részei felé.

– Próbáld emlékezetedbe vésni az útvonalat – suttogta Derec. – Minden eshetőségre fel kell készülnünk.

– Milyen eshetőségre? – sűgta vissza a lány. – Ha még nem jöttél volna rá, innen nincs szabadulás.

– Városunkban ez a legfontosabb épület – magyarázta Euler. Különféle lépcsőkön vezette fel őket, aztán olyan mozgólépcsőkön utaztak, amelyek minden pihenőnél irányt változtattak, és végül eljutottak egy fényesen kivilágított, hosszú folyosóra. – Ezen a helyen születnek a döntések, ez a... megértés helye.

Lassan sétáltak végig a folyosón, Arion haladt az élen, és időnként eltűnt néhány lépcsőlejáróban. A fény a környező falakból és azokból a keresztfolyosókból sugárzott, amelyek háromméterenként nyíltak a járatba.

Arion követve néhányszor még irányt változtattak, aztán egy fényesen kivilágított, hatalmas teremben találták magukat. Négy fala ferdén befelé dőlve tizenöt méter magasan találkozott a mennyezettel, amelyen át úgy áradt be a napfény, mintha tetőablak volna.

A terem padlójának színes csempéi óriási iránytűt formáztak, négy csúcsa alkotta Robotváros szilárd tájékozódási pontjait. Az iránytű közepén, a napfény ragyogó sugároszlopában hat robot állt körben, kinyújtott karral, csipeszkezüekkel mindkét oldalt szomszédjuk kezét fogva, és csak egyetlen hely várt betöltésre köztük – Euleré.

– Íme, a hely, ahol a tökéletességet keressük – mondta Euler, majd csatlakozott a

többiekhez.

– Mint valami vallásos szertartás – súgta Derec Katherine fülébe.

– Az! Libabőrös leszek tőle – borzongott meg a lány.

Derec körülpillantott a teremben. Nem látott sem széket, sem asztalt, ahová egy emberi lény letelepedhetett volna. A falakba süllyesztve szorosan egymás mellett katódsugaras képcsövek sorakoztak körben. Mindegyik készülék Robotváros más és más területét mutatta. A képernyők egy részén a különböző ásatási helyeket lehetett látni, amint az óriási földmunkagépek gyalulják és egyengetik a talajt. Más képeken a hatalmas préselőmű látszott, ahol Derec is járt, és most azt a következtetést vont le, hogy nemcsak egyetlen csigaprés dolgozik a föld alatt. Szemügyre vette a vízmedencét is, ahová besodródott, és mozgó robotkamerák különös, föld alatti képeket is mutattak bányavágatokról és kilométereken át húzódó, elhagyatott alagutakról. Végül számtalan képernyőn egyszerűen a rózsaszín árnyalatú kék égbolt ragyogott.

– Azért jöttek erre a helyre – kezdte Euler ünnepélyesen –, hogy segítsenek nekünk a hibátlanág, a tökéletesség és a teljesség keresésében. Mi vagyunk a kulcs – emberek és robotok – a szellemi együttműködés, a szinergia megteremtéséhez. Célunk a szinetika elérése. Bemutatom tagjainkat, majd elkezdjük a megbeszélést.

– Szinetika? – suttogta Katherine.

– Ember és gép – válaszolta Derec –, az egész több, mint a részek összege.

– Ez valóságos hitvallás! – jegyezte meg rekedten a lány. – És honnan tudsz te minderről?

Derec vállat vont. – Ezt csak úgy érzem... olyan megnyugtató.

– Már ismerik Rydberget – kezdte a bemutatást Euler –, Avernust és Ariont. – Nevük hallatán a robotok sorban bólintottak. A többiek pedig Waldeyer...

– Jó napot! – szólalt meg egy tömzsi, kerekeken álló, gömbölyded robot.

– Dante...

– Üdvözlöm önöket – szólalt meg az illető, akinek behúzható csőszemei öt-hat centiméterre álltak ki fejjömbjéből.

– És Wöhler.

Egy csodálatos aranyszínű gépmember hajolt meg udvariasan anélkül, hogy csipeszeivel elengedte volna szomszédai kezét. – Örvendünk – mondta szertartásosan.

– Válaszolunk minden kérdésükre – folytatta Euler –, és reméljük ennek fordítottját is.

– Ha az igazságot és a tökéletességet keresitek – szólalt meg Derec –, akkor találkozónk gyümölcsöző lesz. Azzal a kérdéssel szeretném kezdeni, miért vannak az itteni életnek olyan területei, amelyekről nem vagytok hajlandók beszélni.

Rydberg válaszolt: – A biztonsági készültség állapotában vagyunk, amely programozásunk révén arra kötelez bennünket, hogy bizonyos információkat titkosítsunk.

– Érkezésünkkel függ össze ennek a készültségnek az életbe lépése? – kérdezte Katherine.

– Nem – válaszolta Euler. – Már akkor érvényben volt, amikor önök megérkeztek. Mármint ha tényleg megfelel a valóságnak az az időpont, amelyről tájékoztattak bennünket. Ismét meg kell kérdeznünk önöktől, hogyan kerültek ide.

Derec úgy döntött, elárul egy töredéket az igazságból. Nem okozhat vele semmi bajt mindaddig, amíg nem említi meg a kulcsot. Talán egy kis adag igazságtól ők is megnyílnak, és elejtnek valamilyen megjegyzést a kulcsról. – A puszta levegőből öltöttünk testet éppen ennek az épületnek a csúcsán.

– És hol tartózkodtak korábban? – kérdezte Wöhler, az aranyszínű gépmember.

Derec sétára indult a robotok körül, és egyenként vette szemügyre vevőit. – Hol? Az űrlakók egyik létesítményén, a Rockliffe állomáson, a Nexon bolygó közelében, éppen a telepések világának határán, vagyis a vesztegvár zónájának szélén.

Arion, a tökéletesen ember alakú robot szólalt meg. – Milyen eszközt használtak arra, hogy egyik helyről a másikra jussanak?

– Semmilyen – vágta rá Derec. – Egyszerűen itt találtuk magunkat.

Egy pillanatig súlyos csend telepedett a teremre. – Ez nem egyezik a memóriatárainkban őrzött adatokkal – szólalt meg Avernus, míg óriási fejtömbje folyamatos forgással követte Derecet.

– Ugye nem találtak semmiféle űrhajót, amely idehozott volna bennünket? – kérdezte Derec. – Pedig biztos vagyok benne, hogy kerestétek.

– Valóban – válaszolta Euler –, és lokátorunk sem jelzett olyan tevékenységet, amely valamilyen jármű jelenlétére utalhatott volna légkörünkben.

– Ennél jobban nem tudom elmagyarázni – adta az ártatlant Derec. – Most pedig én kérek választ egy hasonló kérdésre. Ti honnan jöttetek?

– Kitől kérdezi ezt? – vetette közbe Euler.

– Mindnyájatoktól – felelte Derec habozás nélkül.

Avernus válaszolt. – Valamennyien – az én kivételével – itt készültünk Robotvárosban. Én magam... itt ébredtem fel, ám úgy vélem, valahol másutt szerkesztettek.

– Hol?

– Azt nem tudom. Első emlékeim ehhez a helyhez kötődnek. Korábbi programozásom semmit sem árul el eredetemről.

– Azt akarod ezzel mondani – tört ki Katherine-ből –, hogy senki mást nem ismertek, csak robottársaitokat? Egész létetek ide kötődik?

– Pontosan – vette át a szót Rydberg. – Felügyelőprogramunk ismeri az emberi lényeket és társadalmukat, de semmilyen kapcsolatra nem került sor a két faj között.

– Akkor hogyan határozátok el, hogy felépítitek ezt a várost? – töprengett hangosan Derec.

– Miért vált fontossá a számotokra, hogy egy emberi világot teremtsetek?

– Emberi lények nélkül nem vagyunk teljes értékűek – felelte Waldeyer, miközben kockafeje ide-oda forgott Derec és Katherine között. – A létezésünket szabályozó törvények mind az emberi kapcsolatokra épülnek. Azért létezőnk, hogy szolgáljuk a független gondolatot, és azt a szabadon szárnyaló alkotókészséget, amelyre önmagunkban képtelenek lennénk. Nagyon hamar rájöttünk erre anélkül, hogy bárki felvilágosított volna bennünket. Önmagunkban csak céltalanul létezőnk. Még a mesterséges értelem is keres valamilyen okot, hogy hasznossá tegye magát. Ez a világ ennek az értelemnek az első hasznosítása. Emberek számára építjük, hogy megteremtjük azt a tökéletes légkört, amelyben kivirágozhat az emberi alkotókészség valamennyiünk még örömtelibb kiteljesedése érdekében. E világ nélkül semmik vagyunk. Ezzel viszont tevékenyen részt veszünk a világegyetem tartós fejlődésében.

– Miért izgat ez annyira benneteket? – kérdezte Katherine naivan.

– Felállítottam egy elméletet erről – parázlottak fel sárga fénnel Dante csőszemei. – Egy magasabb szintű alkotó gondolat termékei, ha úgy tetszik, gyermekei vagyunk. Lehetetlennek látszik, hogy ennek a gondolatnak az alkotóereje ne hatná át programozásunk minden részletét. Önmagunkban nem akarunk semmit. Nem kívánunk semmit. Mégis, a tétlenség azt a... jobb szó híján... azt az *érzést* kelti bennünk, hogy haszontalanok és fölöslegesek vagyunk. Ha teljes szabadságot kapnánk saját világunk felépítésére, akkor is úgy dolgoznánk, hogy szolgáljunk vele.

Derecet hirtelen rettenetes szomorúság fogta el. Szívából sajnálta ezeket az emberi értelemmel rendelkező boldogtalan teremtéseket. – Megcsináltátok ezt az egészet, holott sohasem lehettetek biztosak afelől, hogy idevetődik-e valaha egyetlen ember is?

– Pontosan – bólintott Euler. – Aztán megérkezett David, és úgy gondoltuk, minden jóra fordul. Ámde meghalt, jöttek a kellemetlenségek, aztán önök... a gyilkosság gyanúsítottjai. Soha nem akartuk, hogy így alakuljanak a dolgok.

– Amikor a kellemetlenségeket említetted – gondolkodott el Derec –, a viharokra céloztál?

– Igen – válaszolt Euler helyett Rydberg. – Az ismétlődő esők kultúránk létét fenyegetik, és ez a saját hibánkból ered. Belülről kifelé szakadunk szét, és semmit sem tehetünk ellene.

– Ezt nem értem – mondta Derec.

– Nem is várjuk el öntől, de nem tájékoztathatjuk, miért kell ennek így történnie – vette át a szót Euler.

Derecnek eszébe jutott a víztárolón keresztülszivattyúzott forró levegő. – Normális a városnak ez a gyors növekedési üteme? kérdezte óvatosan.

– Nem – vallotta be Euler. – Összefügg David halálával.

– Az okozta?

– Nem ismerjük erre a választ – válaszolta Euler.

– Egy perc türelmet kérek! – szólalt meg Katherine, s a körtől eltávolodva a padlóra telepedett, hátát az északi falnak vetette. – Arról akarok beszélni veletek, hogy mi közünk mindehhez, és szeretném tudni, miért nevezte ezt Rydberg előzetes bírósági tárgyalásnak.

– Ön említette először a bíróság gondolatát – hajolt ki a körből a robot, és a lány felé nézett. – Csak azért használtam ezt a kifejezést, hogy otthonosabb érzést keltsen önben.

– Rendben van, elfogadom – bólintott a lány. – Azt magyaráztátok, hogy a ti robotkultúrátokra eddig még sohasem hatott ember, mégis kézenfekvő, hogy valaki belétek táplálta a kezdőprogramot és azt a képességet, hogy felépíthessétek ezt a várost.

– Valaki... igen – mondta halkán Euler.

– Valaki, aki felelős mindezért – egészítette ki a lány.

– Nem – tiltakozott Euler. – Állandó csoportos távközlési kapcsolatot tanunk fenn programozóegységünkkel, de ez csupán olyan adatokkal lát el minket, amelyek alapján ésszerű döntéseket hozunk. Filozófiánk lényege a szolgálat, eszközeink logikusak. Ezen kívül társadalmunk fejlődésének nincs iránya.

– Akkor miért állítottatok minket bíróság elé? – makacskodott a lány.

– Első Törvényünk az emberi élet tiszteletét írja elő – kezdte magyarázni Rydberg. – Amikor képletesen szólva megálmodtunk egy tökéletes ember–robot világot, akkor olyan világot képzelünk el, ahol mindenki betartja az Első Törvényt. Kirajzolódott előttünk a humanika rendszere, amely ugyanúgy befolyásolja az emberi magatartást, ahogyan a robotika törvényei vezérlik a mi viselkedésünket. Természetesen pusztán elméleti alapon végeztük vizsgálódásainkat, de már kidolgoztunk három előzetes törvényt, amely megvetheti az emberekkel való együttműködés alapjait.

– Ez édes! – szaladt ki Katherine száján. – Azt akarják, hogy mi is tartsuk be a robotika törvényeit – fordult Derechez.

Az leintette. – Várj egy kicsit! Hadd lássuk, mivel rukkolnak elő.

– Köszönöm, Derec barátunk. A humanika ideiglenes Első Törvénye: Emberi lénynek nem szabad kán tennie másik emberi lényben, sem tétlenül túrnie, hogy emberi lény sérülést szenvedjen.

– Nagyszerű – egyezett bele Derec –, még ha nem is mindig tartják be. Mi a Második Törvény?

Rydberg egy pillanatig habozott, ami Derecben azt a benyomást keltette, hogy a robot is fel akart tenni egy kérdést, de az övé kapott elsőbbséget a robotika Második Törvénye értelmében.

– A humanika Második Törvénye: Az emberi lény csak ésszerű utasításokat adhat a robotnak, és semmi olyat nem kívánhat tőle, ami bármiféle dilemma elé állítaná, és sérülést vagy kellemetlenséget okozhatna neki.

– Még nagyszerűbb, de még mindig túlságosan altruisztikus ahhoz, hogy betartsák. És a harmadik?

– A humanika Harmadik Törvénye: Emberi lénynek nem szabad kárt tennie a robotban, sem tétlenül túrnie, hogy a robot sérülést szenvedjen, kivéve, ha ezzel a sérüléssel megakadályozható egy másik emberi lény sérülése, vagy lehetővé válik egy létfontosságú parancs végrehajtása.

– Nemcsak az emberekkel kapcsolatos tapasztalataitok korlátozottak, hanem a programotok is – csóválta meg a fejét Derec. Ezek a „törvények” talán alkalmazhatók az emberek és robotok alkotta utópikus társadalomban, de semmiképpen sem húzhatók rá az emberek valódi magatartására.

– Erre már magunk is rájöttünk – ismerte el Rydberg. – Nyilvánvaló, hogy felül kell vizsgálni következtetéseinket. Az önök érkezése óta csupa hazugsággal és fortéllyal találkoztunk, márpedig e fogalmak meghaladják megértésünk határait.

– De az Első Törvénynek érvényben kell maradnia! – villantak fel fényesen Avernus vörös fotocellái. – Ember vagy robot egyformán igényt formálhat arra, hogy tiszteletben tartsák az életét.

– Egy pillanatig sem vitatjuk ezt a pontot – jelentette ki Derec.

– Elég! – ugrott fel dühösen Katherine, és visszalépdelt a körhöz. – Arról a tiszteletlenségről beszéljünk, amellyel *minket* kezelnek itt!

– Kath... – kezdte Derec.

– Fogd be a szád! – rivallt rá Katherine. – Csak hallgatom ezt a csodaszép filozófiai eszmefuttatást robot testvéreiddel, és alaposan kikészültem tőle. Ide figyeljetek, nagyokosok! Először is követelem, teremtsétek meg számunkra a távközlés lehetőségét a külvilággal, és hagyjatok távozni bennünket! Nincs jogotok ahhoz, hogy itt tartsatok minket.

– Ez a mi világunk – jelentette ki Euler nyugodtan. – Nem akarjuk megbántani önöket, de minden társadalmat törvények szabályoznak, és attól tartunk, ti megszegtétek a legfőbb törvényt.

– És akkor mi van? – kérdezte kihívóan a lány.

– Nos – válaszolt Euler habozás nélkül –, semmi mást nem teszünk, csupán távol tartjuk önöket a többi embertől, nehogy kárt tehessenek bennük is.

– Óriási! És hogyan bizonyítjátok be, hogy bármi olyat tettünk, amivel rászolgálunk erre?

– Kizárásos alapon – vette át a szót Waldeyer. – Korábban Derec barátunk néhány más lehetséges magyarázatot is felvetett, ám úgy érezzük, ezeknek felderítése önökre hárul... nem mintha meg akarnánk nehezíteni a dolgukat, hanem mert többre becsüljük az önök alkotó értelmét, mint a saját következtetési képességünket ebben az ügyben.

Katherine ujjai idegesen túrtak fekete hajába, és mélyeket lélegzett, mintha megpróbálná összeszedni magát, hogy alkalmazkodjon az új helyzethez. – Értem. Hát akkor ez rendben van – jelentette ki sokkal nyugodtabban. – Korábban azt mondtátok, nem engeditek, hogy megnézzük a holttestet.

– Nem – vetette közbe Euler. – Azt mondtuk, nem nézhetik meg a holttestet.

– Tehát *nem tudjuk* megnézni. És miért nem?

Mély hallgatás volt a válasz. Végül Rydberg szólalt meg. – Nem tudjuk, hol van. A város növekedése annyira felgyorsult, hogy nem találjuk.

– Elveszítettétek a hullát? – döbönt meg Derec.

Noha tisztában volt vele, hogy a robotokon nem látszhat, ha zavarban vannak, most mégis pontosan ezt érezte, amikor a csoportra nézett.

– Igen. Fogalmunk sincs róla, hol lehet – közölte Euler.

A robotok eszményi logikai építményén apró repedés mutatkozott, és Derec ezt gyorsan kihasználta. – Annak érdekében, hogy nyomozást folytassunk, és bizonyítsuk ártatlanságunkat bármelyik Első Törvény megszegésében, szabad mozgást kell biztosítanotok számunkra a város egész területén.

– Azért létezőnk, hogy oltalmazzuk az önök életét – kezdte a magyarázkodást Euler. – Önt az utcán érte az eső, holott tudta jól, hogy veszély vár önre odakint. Nem engedhetjük ki tehát szabadon a városba ilyen időjárási viszonyok között.

– Jelzi valami az eső közeledtét? – kérdezte Derec.

– Igen – válaszolt Rydberg. – Késő délután felhők gyülekeznek, az eső pedig éjjel ered el.

– És ha azt ajánlanánk, hogy ki sem tesszük a lábunkat az utcára, ha nem megfelelőek az időjárási viszonyok? – javasolta Derec.

Wöhler, az aranyrobot válaszolt: – Mit érnek az emberi ígéretetek?

Katherine átbújt a robotok karja alatt, és a kör közepén termett. – Mit ér az életünk szabadság nélkül? – kiáltotta harciasan.

– Szabadság... – visszhangozta elgondolkodva Wöhler.

Sötét felhő úszott át a tetőablak felett, borongós félhomály telepedett a teremre. Csak a képernyők világítottak, s egy részükön vadul gomolygó felhők váltak láthatóvá.

Rögtön felbomlott a kör, a robotok izgatottan siettek az ajtóhoz. – Jöjjenek – indult el Euler a két ember felé. – Közeledik a vihar. Vissza kell juttatnunk önöket a lakásba. Rengeteg teendő vár ránk.

– És mi lesz a javaslatommal? – kiáltotta Derec.

– Siessenek! – integetett Euler türelmetlenül. – Gondolkozunk rajta, és holnap tudatjuk a választ.

– Ha nyomozhatunk és bebizonyíthatjuk ártatlanságunkat makacsodott Katherine –, megengedik, hogy érintkezésbe lépünk a külvilággal?

Euler egy pillanatra megállt, és fotocelláit a lányra szegezte. – Mondjuk inkább úgy: ha *nem* bizonyítják be ártatlanságukat, *soha* nem engedjük meg, hogy érintkezésbe lépjenek a külvilággal.

5. fejezet A SZEMTANÚ

Derec a katódsugaras képernyő előtt ült lakásuk asztalánál, és figyelte a „szórakoztató” műsort, amelyben Arion összeállítása alapján tekervényes mondatok, illetve ezek nyelvtani diagramjai sorakoztak. Ezelőtt a szögharmadolás sikertelen geometriai megoldásainak gyűjteményével, még korábban pedig a tíz hatványainak lenyűgözően hosszú jegyzékével és azokkal a szavakkal ismerkedhetett meg, amelyek ezeket a csillagászati nagyságrendű számokat jelölték. Az „elmejáték” felért egy rémálommal.

Szürke, borongós reggelre ébredt Robotváros, a levegőben még érződött az éjszakai lehülés és az órákon át tomboló eső dermesztő hidege. A palaszürke égboltról a reggeli szél apránként söprögette le a pusztító éjszakai vihar felhőmaradványait.

Derec úgy érezte magát, mint egy ketrecbe zárt oroszlán. Az idegei pattanásig feszültek attól a tudattól, hogy nem hagyhatja el tetszése szerint a lakást. Az Iránytoronyban tartott gyűlés után kora este szállították vissza őket, azóta egyetlen felügyelő robot sem bukkant fel. A képernyőhöz nem tartozott billentyűzet, így a készülék csak azokat az adatokat jelenítette meg, amelyeket pillanatról pillanatra közöltek vele. A robotok szerint most szüksége volt egy kis kikapcsolódásra, ezt szolgálta a különös műsor, a képernyőn fáradhatatlanul pergő időjelző számok azonban csak fokozták Derec idegességét.

Nem aludt jól. A lakásban csak egy ágy nyúlt ki a falból, és ezt Katherine vette birtokba. Derec a kanapén aludt. A bútor meglehetősen rövidnek bizonyult, ami nem könnyítette meg számára az alvást. De valójában nem ez okozta álmatlanságát.

Hanem az eső.

Sehogy sem tudta kivenni a fejéből a látványt, hogy a tárolómedence már csaknem tele volt, amikor belesodródott az előző éjszaka. Hogyan képes összegyűjteni azt a töméntelen mennyiségű vizet, amely az egymást követő záporok után ömlik bele? Nyugtatanítónak ítélte a helyzetet: minél több eső esett, annál jobban aggódott. Baljós előjelnek vélte azt is, hogy a felügyelők nem keresték fel a legutóbbi vihar óta. Minden erőfeszítésük az időjárás okozta nehézségek leküzdésére irányult.

Miként függ össze az időjárás a város gyors növekedési ütemével? Kapcsolatban áll-e a kettő egymással?

– Korán fölkelte – hallotta Katherine hangját a háta mögött.

Amint megfordult, a lány álomittas arcát pillantotta meg a sejtelmesen derengő reggeli fényben. Határozottan csinosan festett, az éjszakai alvás jótékonyan emelte ki természetes szépségét. A halványzöld ágytakarót csavarta a teste köré. Derec eljátszott a gondolattal, mit viselhet alatta, aztán önkéntelenül eszébe jutott, hogy Aranimas úrhajójának robbanása után miként ébredt fel a Rockliffe úrállomás orvosi részlegében: a szomszédos ágyon meztelenül feküdt a lány. Zavartan igyekezett szabadulni ettől a jelenettől, de helyette egy másik bukkant fel, amelyről már teljesen elfeledkezett.

– Kérdezhetek tőled valamit? – szólalt meg.

A lány arca borússá vált, teste szemmel láthatóan megfeszült. – És mi lenne az?

– Amikor a Rockliffe úrállomáson tartózkodtunk, Galenus doktor említést tett veled kapcsolatban valamilyen idült betegségről. Később, amikor beszélni akart róla, beléfojtottad a szót.

Katherine odalépett a képernyőhöz, hogy elkerülje a tekintetét. – Tévedsz – jelentette ki határozottan. – Remekül érzem magam... majd kicsattanok az egészségtől.

Kissé elfordult Derectől, és hangjában enyhe feszültség vibrált. Amikor visszafordult, arcvonásai megkeményedtek – nyomtalanul eltűnt az a védtelen teremtés, akinek Derec látta egy pillanattal ezelőtt. – Mi a csoda ez a képernyőn? – kérdezte kitérően.

Derec odanézett. Számítógép által rajzolt kellemes, szüntelenül változó alakzatok suhantak át a képernyőn, és valamilyen dallam kísérte őket a készülék apró hangszórójából.

– Nem könnyíted meg a számomra, hogy higgyek neked – nézett Derec a képernyő helyett a lányra. – Amikor egymás között teljes őszinteségre és igazmondásra lenne szükségünk, furdal a gyanú, hogy eltitkolsz előlem valami fontos dolgot.

– Csak képzelődsz – vetette oda a lány, és Derec megérezte, hogy többé egy szót sem tud kihúzni belőle erről a témáról. – Ha pedig nem kezdesz valami másról csevegni, hamarosan dühbe gurulok, holott az álmoskönyvek szerint nem tanácsos ilyen hangulatban kezdeni a napot.

Derec feladta kíváncsiságát. – Az eső miatt aggódom – mondta. – A múlt éjjel több kárt tehetett, mint tegnapelőtt.

Mindketten letelepedtek az asztalhoz. – Hát, ha feltornyosulnak itt a gondok – sóhajtott a lány –, remélem, mi már árkon-bokron túl leszünk, mire bekövetkezik valami katasztrófa. Inkább azon kellene törnünk a fejünket, hogyan fogjunk hozzá a gyilkosság felderítéséhez.

– Tudod, hogyan keletkezik az eső? – kérdezte Derec, elengedve a füle mellett a célzást.

– Mi köze ennek a nyomozásunkhoz? – kérdezte türelmetlenül Katherine.

– Semmi. Csak érdekel, hogy ezek az esők miért...

– Ne is folytasd! – emelte fel tiltakozva a kezét a lány. – Drágalátos robot barátaid miatt nyugtalanoksz. Hát akkor hadd világosítsalak fel valamiről! Barátaid a legjobb úton haladnak afelé, hogy egész életünkre rács mögé juttassanak bennünket...

– Nem zárnak be, ebben biztos vagyok – vetette közbe Derec.

– Ez nem vice! – fortyant fel a lány. – Jó esélyünk van rá, hogy életünk hátralevő részét rabságban töltjük. Ha ezek egyszer meghozzák a döntést, nem látok semmi okot, hogy valaha is megváltoztassák. Nem fogod fel a helyzet komolyságát?

Derec rendületlen nyugalommal nézett Katherine-re, majd a lánynak az asztalon pihenő karjára pillantott, és csillapítóan rátette a kezét. Katherine elhúzta. Derec ettől dühbe gurult, de hamar elpárolgott a mérge. – Értem én a helyzetünket – védekezett –, de attól tartok, a város gondja sokkal nyomasztóbb, sokkal... időszerűbb.

– Emiatt a robotoknak fájjon a fejük! Számunkra a gyilkosság a fontos.

– Hallgass meg, kérlek – fogta könyörgőre Derec. – Csak egy percig beszéljessünk az

időjárásról!

A lány megcsóválta a fejét, és sóhajtott. – Lássuk csak, mire emlékszem. Hő hatására a molekulák eltávolodnak egymástól, mert egyre gyorsabban mozognak. A vízmolekulákkal sincs ez másképp. Fotró napokon főlzállnak a légkörbe, és hozzátapadnak a levegő porszemcséihez. Amikor feljutnak a hidegebb rétegekbe, felhők alakulnak ki belőlük. Ha a felhők elnehezülnek, mert túl sok vizet tartalmaznak, visszatérnek a földre eső alakjában.

– Igen – bólintott elégedetten Derec. – A szél pedig egyszerűen a meleg és a hideg összjátékából alakul ki a légkörben.

A lány vállat vont. – A nehezebb hideg levegő lesüllyed, és elmozdítja a meleg légtömegeket... ezt érezzük szélnek.

– Azt hiszem, már dereng egy összefüggés – mondta izgatottan Derec. – Figyelj csak! Robotváros örült ütemben épül, így rengeteg por kerül a légkörbe. – Eszébe jutott a tárolómedence. – Közben sok víz szabadul fel a bányászati műveletek során, amelyek a város építéséhez szükségesek. A vágathajtáskor óriási mennyiségű mozgási energia alakul át hővé, ezt a víz közelében fúvatják ki a légkörbe. Ilyen módon arra készítetik a felmelegedő molekulákat, hogy vízpára formájában emelkedjenek a magasba, és a porszemcsékhez kötődjenek, amelyek hatalmas tömegben lebegnek a légkörben. Éjszaka, amikor a hőmérséklet zuhanásszerűen csökken...

– Mert a kisugárzást nem tartja vissza egy ózonréteg... – vetette közbe Katherine.

– Úgy van, az ózon! Ennek kell hőszigetelő réteget alkotnia a légkörben, Ahogyan az ózonréteg viselkedik, úgy változik a hőmérséklet-ingadozás mértéke is. Szóval éjszaka lehül a levegő, esőfelhők képződnek, majd a leszálló hideg levegő nyomán orkánok támadnak, és zuhogni kezd az eső.

– Tehát ha visszafognák az építkezést – összegezte Katherine –, lelassulna az időjárás gyors változása is.

– Szerintem ez ésszerűen hangzik – bólintott Derec.

– Akkor miért nem cselekednek ennek megfelelően?

– Ez a valódi rejtély, nem igaz?

Váratlanul félresiklott az ajtó, és Wöhler, az aranyszínű gépember lépett a szobába, két kisebb robot társaságában.

– Jó reggelt! – köszönt harsányan. – Remélem, az alvással töltött idő javukra vált.

– Kénytelen leszel megtanulni, hogy kopogni illik, mielőtt betörsz ide – szólt rá Katherine. – Azonnal menj ki, és gyere be újra!

A robot engedelmesen kivonult a szobából, és becsukta maga mögött az ajtót. Derec tudta, hogy a lány egyszerűen csak a bosszúságát vezeti le így. Az űrlakók világában a bútorzat részének tekintették a robotokat, fel sem merült, hogy bárkinek megzavarhatnák a magánéletét.

Finom kopogás hallatszott az ajtón, az anyag letompította a hangokat.

– Szabad! – szólt Katherine elégedetten, mire az ajtó kinyílt, és a robotok beléptek.

– A jövőben ezt a viselkedési formát részesítsük előnyben? – kérdezte Wöhler.

– Ezt – vetette oda a lány.

– Rendben van – helyeselt a robot. Aztán észrevette Derec hálótakaróját a kanapén. – Vissza lehet vinni ezeket a hálósobába?

– Mivel csak egy ágyat bocsátottatok a rendelkezésünkre – válaszolta Derec –, én itt aludtam.

Wöhler tovább nyomult előre, és az asztal közelében állt meg. – Hibát követtünk el, túl kicsi volt a fekvőhely?

– Katherine és én egyszerűen csak... külön szeretnénk aludni – jött zavarba Derec.

– Értem! Ez is a magánélet része? Mint a kopogás az ajtón? – kapcsolt Wöhler.

– Az – bólintott Katherine. Látszott rajta, hogy nem akar belebonyolódni az emberek alvási

szokásainak magyarázatába. Derec is ennyiben hagyta a dolgot.

– Jelenleg a közvetlen számítógépes kapcsolatok minden más háttérbe szorítanak – magyarázta a robot –, de megvizsgáljuk, mit tehetünk annak érdekében, hogy zavartalanabb magánéletet biztosítsunk önöknek.

– Köszönjük – bólintott Derec. – És ha ennek elintézése még egy napot vesz igénybe, semmi kifogásom ellene. Ma éjszaka Katherine fog a kanapén aludni.

– Mit beszélsz? – csattant fel a lány. Derec arcán széles mosoly terült szét, Katherine viszont kevésbé látszott derűsnek.

A fiatalember gyorsan témát váltott. – Mi szél hozott erre ma reggel, Wöhler? – kérdezte könnyedén. – Sikerült döntenetek tegnapi kívánságaink ügyében?

– Igen. És legőszintébb óhajunk, hogy ez a döntés mindnyájunk számára elfogadható legyen. Először is szólnom kell arról, ami az önök nyomozását és mozgásszabadságát illeti. A jelen körülmények adta lehetőségeken belül hosszan tanácskoztunk, és arra a következtetésre jutottunk, hogy hibáik ellenére, önök *emberek*, és ez a tény már önmagában azt követeli, hogy megadjunk önöknek minden esélyt. Többen közülünk kételkednek az önök igazmondásában, én azonban emlékeztettem őket, hogy egyszer egy nagy emberfilozófus kijelentette: „Nem jobb-e elviselni az emberek hálátlanságát, mint elszalasztani egyetlen lehetőséget is, hogy jót tegyünk?” Társaim ennek megfelelően úgy döntöttek, hogy inkább jót cselekszenek.

– Kitűnő! – lelkesedett Derec.

– De... – nézett várakozva a lány a robotra.

– Igaza van – bólintott felé Wöhler. – Nekem jutott osztályrészül, hogy filozófiai szempontból elemezzek minden helyzetet, így emlékeztetni kívánom önöket arra, hogy minden jóban van valami rossz is.

– Térj a lényegre! – figyelmeztette Katherine.

Wöhler óvatosan folytatta. – Biztonságuk érdekeben és... a kiszámíthatatlanságuk miatt... úgy döntöttünk, mindegyikük mellé beosztunk egy robotot, aki segíti önöket a nyomozásban.

– Úgy érted, őriz minket – mondta keserűen Katherine.

– Felfogás kérdése – replikázott Wöhler, és Derec esküdni mert volna, hogy a robotba határozott diplomáciai érzéket programoztak. – Nézetem szerint hamar rájönnek majd, hogy ezek a robotok inkább segítik, mint őrzik önöket. Egyikük például jelen volt David halálánál, és megfigyelte a bekövetkezett zűrzavart is.

Katherine felderült. – Valóban? És melyikük?

A Wöhler balján álló robot előrelépett. Csőszerű testén kupola alakú fej pihent, amelyből különféle érzékelők és fotocellák domborodtak ki. Úgy tetszett, karok nélkül nem sok hasznot hajt ez a szerkezet.

– Hogy hívnak? – kérdezte Katherine.

A robot színtelen hangon, de tagolt kiejtéssel válaszolt. – A nevem Eseményrögzítő B-23, 13. számú modell, Alfa 4.

– Akkor Emesének foglak hívni, ha elfogadod – állt föl Katherine, és kissé szorosabbra tekerte magán a takarót. Aztán Derecre pillantott. – Ezt választom.

– Jól van – egyezett bele a fiatalember.

– Mi szemtanú robotoknak nevezzük őket – szólalt meg Wöhler –, mert csupán az a feladatuk, hogy pontosan megfigyeljék az eseményeket, és később jelentést tegyenek róluk.

Derec a másik robot felé fordult. – Gyere ide! – A gép odalépett hozzá. – A te neved Szem lesz.

– Szem – ismételte a robot.

– Egy szemtanúnak nincs szüksége karokra? – kérdezte Derec.

– Nincs. Azért hiányzik róluk minden felszerelés, hogy csak szemtanúk legyenek – magyarázta Wöhler. – Bármilyen kis mértékben keveredik bele valaki az eseményekbe, máris elveszíti azt a képességét, hogy pártatlan szemtanú maradjon. Ezek a robotok megfigyelnek,

és jelentenek. Csaknem minden eseményről tudják, hogyan játszódtott le, de azt már nem értik, miért. Legjobb képességeik szerint felelnek majd az önök kérdéseire, ám hangsúlyozom, az események között nem tudnak összefüggést keresni.

– Megyek felöltözni – szólta közbe Katherine, és ilyen boldognak még nem látta Derec az utóbbi napokban. A lány kiviharzott a szobából, és a hallon keresztül a hálósobába sietett.

– Milyen helyeket tekintünk tiltott területnek? – kérdezte Derec. – Vagy az egész bolygón kedvünkre kalandozhatunk?

– Sajnos, nem – szabadkozott Wöhler. – Nem férhetnek hozzá a város bizonyos részeihez és bizonyos műveletekhez. Szemtanúik figyelmeztetni fogják önöket, amikor túl közel merészkednek egy tiltott területhez.

– Mi az esély arra, hogy hozzáférhetek egy számítógéphez és beszélhetek a központi aggyal? – faggatózott tovább Derec.

– Jelenlegi vészhelyzetünk miatt a központi agy elszigetelte magát – magyarázta Wöhler. – Semmilyen hívást nem fogad semmilyen forrásból, kivéve, ha a felügyelők jelentkeznek, és mi nem tudunk segíteni önnek ebben.

– Hogyan folynak akkor naponta az építési műveletek?

– A szükséges adatok megszerezhetők bármely terminálon keresztül – válaszolta a robot –, de a bemenő hívások korlátozottak.

– Nem bánjátok, ha mégis megpróbálok kapcsolatba lépni a központi aggyal?

– Ez csupán önre és az agyra tartozik. Mindnyájan el vagyunk halmozva munkával. Csupán annyi a kikötésünk, tegyen eleget mindig annak a kötelezettségének, hogy visszatér ide, amikor közeledik a vihar. Biztonsága háttérbe szorít minden egyéb érdeket. Mivel ebben a tekintetben kudarcot vallottunk elődjével, lehet, hogy most talán a túlzott óvatossággal követünk el hibát. De valamennyi kiváltságát megvonjuk, ha ezt az előírást félvállról veszi, vagy figyelmen kívül hagyja.

– Ertettem, és kívánságaitokat tiszteletben tartom – válaszolt komolyan Derec.

– Az ön szavai sajnálatos módon nem sokat nyomnak a latban jelenleg – fordult a robot az ajtó felé, míg feje Derec irányába lendült. – Tettei alapján fogjuk megítélni a jövőben. Ahogyan egy földi filozófus kijelentette: „Az élet értékét a tettek határozzák meg.” Most pedig mennem kell.

Ezzel Wöhler gyorsan áthaladt az ajtónyíláson, és sietve eltűnt a felvonóban. Ez a lázas kapkodás zavarba ejtette Derecet; arról árulkodott, hogy a dolgok nem mennek túl jól Robotvárosban. Szerette volna megkérdezni Wöhler a tegnapi esti eső következményeiről, de aztán úgy döntött, jobban jár, ha közvetlenül szerez tapasztalatokat, és Szem vezetői kívánsága szerint a megfelelő helyekre.

– Itt vagyok, ragyogok! – perdült be Katherine a hallból a szobába. Egybeszabott kék ruhát viselt, amelyet egy robotinas hozott számára az előző este. – Végre kedvezően alakulnak a dolgok. Hol akarod kezdeni a nyomozást?

– Arra gondoltam, lemennék a tárolómedencéhez, és megnézném, mennyi eső hullott a múlt éjszaka – nézett a sietve induló lányra Derec.

Katherine megtorpant, és hitetlenkedve meredt rá. – Nem veszed észre, hogy most minden pillanat számít? Meg kell találnunk a holttestet, hogy lássuk, mi történt vele. Lehet, hogy már... rothad... vagy ki tudja, milyen állapotban van.

– Meg kell néznie azt a tározót, nem szenvedett-e valamilyen sérülést – folytatta konokul Derec. – Mindenképpen megpróbálok, aztán később csatlakozom hozzád.

– Miattam ne fájjon a fejed! – vágta rá dühösen Katherine, és az ajtó felé sietett. – Cselekedj az ostoba ösztöneid szerint! Nem is akarom, hogy velem jöjj. Csak az utamban lennél. Gyere, Emese! Meg kell keresnünk a *corpus delictit*.

Úgy lépett ki a lakásból, hogy vissza sem nézett. Derec a homlokát ráncolva követte tekintetével. Nem tehetett róla, ellenállhatatlan vágy űzte a felderítésre. Úgy vélte, saját élete,

saját létezésének értelméig annyira összefügg Robotváros jövőjével, hogy a település minden gondját a sajátjának érezte.

– A tározóhoz akarok menni – szólt Szemhez. – Oda tudsz vezetni?

– Igen, Derec barátunk – válaszolta a robot, és elindultak.

Amikor leértek az utcára, Derec bosszankodva állapította meg, hogy a felügyelők nem bocsátottak a rendelkezésére semmiféle közlekedési eszközt. Rengeteg időt veszít, ha gyalogolniuk kell egyik helyről a másikra. Talán megemlíti ezt később Eulernek, bár tartott tőle, ebben a döntésben az is szerepet játszik, hogy ne kószáljon el túl messzire otthonról.

– A legrövidebb útvonalon akar haladni? – kérdezte a szemtanú.

– Hát persze – vágta rá Derec, amint elindultak. – Hadd tegyek fel egy kérdést! A városban folyó munkák következménye az eső?

– Főként – válaszolta Szem az egyik hangszórón keresztül, amelyik kupolájának Derec felé eső oldalán domborodott. – De itt az esős évszak is.

– Ha lelassítanák az építkezést, megritkulnának az esőzések?

– Nem tudom.

Derec csak magát hibáztathatta, mert rossz kérdést tett fel. Hogyan idézheti elő a város az esőt? – próbálkozott másképp.

A robot lexikonszerű tömörséggel kezdte sorolni ismereteit. – A föld alatt olivint bányásznak, és vákuumban zúzzák össze, aminek során szén, hidrogén, oxigén és nitrogén szabadul fel, majd ezekből vízgőz, szén-dioxid, metángáz és nyomokban egyéb vegyületek keletkeznek. Az építőanyagokhoz vasércet is bányásznak, akárcsak kőolajat a műanyaghoz...

– Műanyaghoz? – csodálkozott Derec.

– Műanyagokkal ötvözik azt az alapanyagot, amelyből az egész város épül. Kívánja, hogy folytassam korábbi tapasztalataim felsorolását?

– Majd megpróbálom én – mosolyodott el Derec –, és te eldöntöd, igazam van-e. A bányaműveletek során felszabaduló hőenergiával együtt a vízgőzt a levegőbe szivattyúzzák, a hő egy részét pedig a víztárolóba vezetik. A szén-dioxiddal az erdő növekedését segítik. Az időjárás azért fordult ennyire esősre, mert a város túl gyorsan növekedik, ennek következtében a kelleténél több hő, por és víz szabadul fel.

– Nem tudom, miért *ennyire* esős most az időjárás – jelentette ki Szem. – Még azt sem értem, mit jelent az a kifejezés, hogy *ennyire* esős. Egyéb állításai egyezést mutatnak azokkal a kijelentésekkel, amelyeket Avernus felügyelőtől hallottam, és amelyeket helyesnek tartok.

– Remek! És van valami gond az ózonréteggel? – faggatta tovább a robotot Derec.

– Gond? – ismételte meg a kérdést Szem.

Derec másként fogalmazott. – Sor került valamilyen módon az ózonréteg befolyásolására?

– Nem tudom – válaszolta a robot –, bár hallottam, amikor egy alkalommal Avernus felügyelő kijelentette, hogy „az ózonréteg sűrűségét fotokémiai úton tíz a millióhoz arányra kell növelni”.

– Ez jó! – dörzsölte össze a kezét Derec. – Nagyon jó!

– Elégedett a megfigyeléseimmel? – érdeklődött Szem.

– Ó, igen – mosolyodott el Derec, majd eszébe jutott még valami. – Tanúskodsz majd a felügyelőknek a beszélgetésünkről?

– Ez a feladatom, Derec barátunk.

Derec órája szerint csaknem egy órát gyalogoltak, és a város ezalatt is észrevehetően változott. Néha nem egykönnyen sikerült kiszednie az adatokat a szemtanúból, ha azonban helyesen fogalmazta meg a kérdéseket, Szem szinte végtelen áradatban ontotta az információt. Egy pillanatra felötlött benne, Katherine vajon miként boldogul saját robotjával.

Már messziről észrevette, hogy közelednek a vízműhöz. Robotok hosszú sora kígyózott a létesítmény felé, nyomukban pedig a város építőanyagának tábláival megrakott óriási járművek haladtak.

Amikor a robottal együtt belépett a hatalmas csarnokba, a visszhangok annyira felerősítették a munka zaját, hogy be kellett fognia a fülét. Messziről látta, hogy legnyugtalanítóbb balsejtelve igazolódott. A víz elérte a medence szélét, és könnyörtelenül kiáradt.

A robotok mindent elkövettek, hogy megállítsák a túlfolyást. Nyilván a bányaművelésből ideirányított óriási gépeket alakították át erre a célra. Hatalmas építőanyag-táblákat hurcoltak a medence széléhez, és lézersugaras segédrobotok hegesztették össze sárga szikrák záporában a különálló egységeket, hogy megpróbálják bővíteni a medencét.

Nem látszott könnyű feladatnak. A robotok eszeveszett ütemben dolgoztak, hogy a több ezer négyzetméteres tározó peremét megemeljék a következő esőzés előtt. Derec szemében azonban ez az erőfeszítés alig látszott többnek szükségmegoldásnál, hiszen ha nem fékezik meg az esőzést, egy-két nap alatt a víz a megemelt falak ellenére is kiömlik.

– Mi lesz a következménye, ha túlfolyik a víz? – kérdezte Szentől.

– Ilyen lehetőséget nem tudok megvizsgálni, Derec barátunk – válaszolta a robot. – Nincs túlfolyás. Ha bekövetkezik, szemtanúja leszek.

– Értem, értem – indult el Derec a munkások felé.

– Ne közelítse meg őket túlságosan! – szólalt meg Szem. – Veszélyes.

Derec rá se hederített. Közelebb érve felismerte Eulert, aki épp egy tábla beillesztésénél segédkezett. Egy súlyos rakodógép teleszkópos karja mágneses tapadókorongokkal emelt a levegőbe egy ötször öt méteres támfallemelt. Euler olyan távolságban tartotta egymástól két fogókezét, amennyivel a gépkarnak kellett még elmozdulnia, hogy a tábla egy vonalba kerüljön a medence szélével és az eddig kialakított toldás függőleges élével. A segédrobotok megragadták a táblát, hogy a földhöz közelítsék, így a hegesztők a beillesztés után nyomban munkához láthatnak.

– Euler! – kiáltotta Derec, a robot pedig nevének hallatán a hang irányába fordult.

– Túl veszélyes itt-tartózkodnia! – kiáltott vissza, és intett, hogy távozzon. – Nem tudjuk most betartani a biztonsági előírásokat ezen a területen!

– Csak egy centádig maradok – lépett oda Derec a robothoz. Amint az utolsó tábla széle mellett a medencébe nézett, láthatta, hogy a sötét víz a tározó peremét csapkodja. A távolban a medence körül mindenütt ugyanezt a műveletet végezték más robotegységek.

– Mit keres itt? – kérdezte Euler.

– Tudtam, hogy emelkedik a vízszint. Magam akartam meggyőződni róla – felelte Derec. – Miért nem állítjátok le ezt a szédületes iramú városépítést, hiszen akkor a víz is visszahúzódna.

– Nem mondhatom meg – felelte Euler.

– Es mi történik, ha ebből is kiömlik a víz?

– Akkor elveszítjük a víztisztítóművet – emelte fel Euler a csípőfogóját, hogy jelezze a gépkarnak, ne tolja tovább vízszintesen a táblát. Aztán a föld felé mutatott, mire a gépkar nagyon óvatosan kezdte leengedni az óriási lemezt. – Elveszítjük működő bányáink jelentős részét. Elveszítünk számtalan bányászt. Be kell látnunk, hogy kudarcot vallottunk.

– Akkor állítsátok le az építkezéseket!

– Nem tehetjük.

Ebben a pillanatban a beemelésen dolgozó egyik segédrobotot finoman meglökte a mozgó fémlemez, mire a gépember megcsúszott a nedves padlón, és elvesztette egyensúlyát. Hang nélkül játszódott le a dráma. A robot a medence széléről a sötét vízbe zuhant, és rögtön elmerült.

Minden munka abbamaradt.

Euler félretolta Derecet, odarohant a víz széléhez, aztán megállt mozdulatlanul, lehajtott fejjel. A csapat többi tagja is hasonló módon felsorakozott a víz mellett. Derec odaballagott Eulerhez.

– Sajnálom szegényt – fejezte ki részvétét.

A robot lassan feléje fordította a fejét, és hosszú ideig egy szót sem szólt. – Jobban kellett volna figyelnem a munkára – törte meg végül a csendet.

– Milyen mély a víz?

– Nagyon mély – válaszolta Euler. – Önnel beszélgettem, és nem fordítottam kellő figyelmet a feladatomra.

– Megmenthető?

– Ha több időnk lett volna – magyarázta Euler –, ha a biztonság és a megvalósíthatóság szempontjából is tanulmányoztuk volna a feladatot, nem kerülhetett volna sor a balesetre. Ha több eszem lett volna, nem engedem önt ilyen közel. Egy robot odaveszett, s ezért kizárólag a munkafelügyelő hibáztatható.

– Semmit sem tehetél érte – vigasztalta Derec.

– Ma meghalt egy robot – mondta ünnepélyesen Euler. – Pillanatnyilag nem válaszolok több kérdésére.

6. fejezet

AZ ALAGUTAK

– Ha szüntelenül mozog a város – kérdezte Katherine –, hogyan tudsz elvezetni a gyilkosság helyszínére?

– Háromszögeléssel – válaszolta Emese, a szemtanú. – Az egyik támpont az Iránytorony, a másik a nap helyzete a megfelelő időben. Érzékelőim ezután háromszögeléssel határozzák meg azt a pontot, ahol először pillantottam meg a holttestet. Ebben a mérésben az idő a legdöntőbb tényező. A helyzetmeghatározáshoz pontosan 13,24 dekádkor kell bemérnünk a napot.

Gyalog haladtak a városon keresztül, és Katherine félelemmel vegyes örömet érzett, hogy végre egyedül kóborolhat ebben a rengetegben. A magasban haladtak, egy csomó épület fölött egyszerűen átsétáltak: hidak nőttek a szerkezetek között, amikor odaértek, aztán képlékenyen eltűntek feladatuk teljesítése után. Emesének szüksége volt a magasságra a pontos mérések érdekében.

Katherine haragudott Derecre: egy szalmaszálat sem tesz keresztbe, hogy kínos helyzetükből kivergődjének. Elég jól ismerte azonban a férfit, tudta, mire képes, ha egyszer megmakacsolja magát. Voltaképpen jobban ismerte, mint az önmagát. Ez a helyzet néha őriítően hatott a lányra. A fondorlatok hatalmas hálójában vergődtek, ám neki addig is, amíg itt vannak ebben a csapdában, annyira kell uralnia a helyzetet, amennyire képességeiből telik. Ebbe az is beletartozott, hogy semmivel sem árul el többet Derec múltjából, mint amennyire az rá nem jön magától is. A lány saját léte forgott kockán, és amíg nem tud kimenekülni a láthatatlan labirintusból, amely korlátozza tevékenységét, kétségbeesetten fog vigyázni, nehogy a kelletnél többet mondjon.

El *kell* hagynom Robotvárost, gondolta a lány. Megérkezésük óta egyre erősödött a fájdalom, és életében először a halál gondolata ismegfordult a fejében.

Holott csak egyetlen bűne volt – a szerelem.

Könnyek szöktek a szemébe, de erős akarattal visszafojtotta sírását. Itt a könnyek nem segítenek. Csak saját kitartásában és eszességében bízhat.

– Hogyan szereztél tudomást David haláláról? – kérdezte Emesétől, aki ismét a nap helyzetének bemérésével foglalkozott.

– Hozzávetőleg két dekád múlva – kezdte a robot – éppen kilenc nappal ezelőtt történt. Most lemegyünk innen.

Egy hatemeletes épület tetején álltak, és Emese elindult az egyik sarok felé, mire egy korláttal szegélyezett lépcső nyúlt ki a falból. Amíg lépegettek lefelé, a robot folytatta a

beszámolót.

– Szemtanúnak hívtak, hogy megörökítem, miként próbálják David barátunkat kiszabadítani egy zárt szobából.

– Egy zárt szobából? – csodálkozott Katherine. – Ilyenről még nem hallottam. Hogyan eshetett csapdába ebben a tökéletes városban?

– Köré nőtt a szoba – magyarázta Emese. Leérték az utcára, és a robot az Iránytoronyhoz képest nyugat felé indult. – Bezárta, és nem eresztette szabadon.

– Vajon miért?

– Nem tudom.

– Ismeri egyáltalán valaki a választ?

– Nem tudom.

– Jól van, na – intette le Katherine, és egy csapat robotot figyelt, amint egy tornacsarnok felszerelési tárgyait cipeli be egy épületbe. – Csak azt mondd el, amit láttál.

– Örömmel. Szemtanúnak hívtak, hogy megörökítem David barátunk kiszabadítási kísérletét a zárt szobából. Amikor megérkeztem, Dante már a helyszínen tartózkodott... – A robot megtorpant, és néhány másodpercig a napra meredt. – Pontosan itt. – Emese az utca egyik szakaszára mutatott. – David barátunk az épületszerkezet fogságába esett, és hallhattuk, amint kiáltozik, hogy engedjék ki.

– Ki tartózkodott itt?

– Jómagam, Dante felügyelő, egy segédrobot sugárvágóval, és egy háztartási segédrobot, aki először fedezte fel, hogy David barátunk bajba került.

– És mi történt azután?

– Dante felügyelő megkérdezte Segédrobot L237–5-től, hogy a lézersugaras vágó eléggé biztonságos-e, ha ilyen közel van hozzá egy emberi lény. Segédrobot L237–5 biztosította, hogy nem következhet be sérülés. Ezen a ponton Dante felügyelő megpróbálta rábírní a szobát, hogy engedje el David barátunkat. Mivel kudarcot vallott, szükségessé vált a szoba lézersugaras felnyitása.

– És végrehajtották a műveletet?

– Igen. Dante felügyelő arra kérte Segédrobot L237–5-öt, hogy hamar fejezze be a munkát.

– Miért?

– Nem tudom.

Katherine-nek eszébe jutott a szemtanú természete, és másképp tette fel a kérdést. – Lejátszódott valami más esemény, ami egybeesett ezzel?

– Igen – válaszolta Emese. – Az étkezőszolgálat panaszt tett, hogy nem találhatta az ebédet David barátunk számára a megfelelő időben, és érdeklődött, hogy az egészségére nézve nem jelent-e ez veszélyt. Néhány felügyelő az Iránytoronyban találkozott annak megvitatására, hányféle módon érkezhettek David barátunk a városba az ő tudtuk nélkül; a város pedig az általános biztonsági készültség állapotába került.

– Az általános készültség megváltoztatja a városban folyó munkálatokat? – kérdezte elgondolkodva a lány.

– Igen. Valamennyiünket különféle sürgős esetekhez hívtak, és mi csak azért tartózkodtunk itt, mert David barátunk veszélybe került, és ki kellett szabadítani.

– Amit meg is tettetek.

– Nem én – pontosította Emese. – Csak szemtanú voltam. David barátunk azonban kiszabadult a zárt szobából.

– Észrevettél valami furcsaságot?

– Furcsaságot? Katherine barátunk, én csak...

– Tudom – szakította félbe a lány. – Te csak szemlélődsz. Akkor meséld el pontosan, mi történt!

– Dante felügyelő megkérte David barátunkat, hogy térjen vissza lakásába, mert biztonsági

készültség lépett életbe. David barátunk erre közölte, hogy még nem áll szándékában visszatérni lakosztályába, mert el kell intéznie valamit. Aztán fejfájásra panaszkodott, majd nevetésben tört ki, és elment. Segédrobot L237–5 megkérdezte Dante felügyelőtől, nem kellene-e őrizetbe venni David barátunkat, Dante felügyelő azonban arra hivatkozott, hogy a fontossági sorrendet figyelembe véve a készültség elsőbbséget élvez, ezért utasított minket, hogy tegyünk eleget sürgősségi feladatainknak. Az én esetemben ez olyasminek a megfigyelését jelentette, amit nem áll módomban közölni önnel.

– És azután? – kérdezte Katherine.

– Azután teljesítettem megfigyelői feladatomat, amelyre kijelöltek.

– Nem, nem! – rázta meg a fejét Katherine. – Mi történt Daviddal?

– Körülbelül kilenc dekáddal később ismét hívtak. – Emese gyorsabb iramra váltott, és Katherine csak úgy tudott a nyomában maradni, hogy futólépésben követte. – Odavezetem a második esemény hozzávetőleges helyszínére – szólalt meg a robotnak az a hangszórója, amely kupolájának hátsó feléből domborodott ki. Ezúttal Euler felügyelővel együtt mozgósított engem is Segédrobot K716–14, mert fölfedezte, hogy néhány hulladékgyűjtő robot megpróbálja eltávolítani David barátunk testét.

Emese gyorsan befordult az egyik sarkon, és olyan hirtelen állt meg, hogy Katherine csaknem feldöntötte.

– Körülbelül ez az a hely, ahová a test állítólag lezuhant.

– Állítólag?

– Amikor megérkeztem, már nem volt itt.

– És mit mesélt a segédrobot?

– Segédrobot K716–14 elmondta, hogy elküldte a hulladékgyűjtő robotokat, aztán megvizsgálta David barátunkat, de az életnek már semmi jelét nem találta. A vizsgálat ideje alatt egy másik szoba kezdett kinőni a test körül. Segédrobot K716–14 ekkor eltávolította magát, mielőtt ő maga is csapdába került volna, mert a helyiség teljesen bezárult, és riadóztatott bennünket. Együtt értünk vissza a jelenet színhelyére, de a holttest eltűnt. Ettől kezdve senki sem látta többé David barátunkat.

– Látott valaki erőszakra utaló nyomokat a testen?

– Segédrobot K716–14 jelentette, hogy tökéletesen ép állapotban találta a testet, kivéve egy apró vágást a bal lábfejen. Minthogy erről csak hallomásból értesültem, nem állíthatom, hogy alapos vizsgálat történt.

Katherine egy földszintes raktárépület falának dőlt, s az anyag enyhén behajlott a súlyától. Többnek látszott egyszerű véletlennél, hogy egy szoba körülszigetelte Davidet, miközben a város a biztonsági készültség állapotába került – de hogyan függenek ezek össze?

– Nem gondolod, hogy a holttest egyszerűen elvándorolt a város növekedése következtében? – kérdezte a robottól.

– Nem tudom eldönteni egy ilyen elmélet helyességét – válaszolta a szemtanú –, de hallottam, hogy Euler felügyelő az önéhez hasonló kijelentést tett... ez ismét csak másodlagos állítás.

– A város növekedési üteméből számítsd ki – szólta Emesére a lány –, milyen irányban és milyen messzire távolodhatott David holtteste, ha valóban az mozdította el innen.

– Körülbelül tíz és fél tömbbel került messzebbre – válaszolta Emese habozás nélkül –, bármely irányban. A város azonban olyan terv szerint épül, amely előttem ismeretlen.

– Tíz és fél háztömb – ismételte meg Katherine halkán. – Hát akkor egy darabig nem fogok unatkozni. – Emese csillogó fejére nézett. – Sétáljunk egyet!

– Ön döntött így – szögezte le a robot, és Katherine nyomába szegődött. A lány teljesen ötletszerűen kiválasztott irányba indult el, és igazából azt sem tudta, mit keres.

HOZZÁFÉRÉS MEGTAGADVA, rajzolódot ki feltűnő betűkkel a katódsugárcsőves

képernyőn. Az elmúlt percek alatt legalább tucatszor jelent meg Derec előtt ugyanez a felirat.

Széles, nyitott ablaknál állt egy kis asztali számítógép fölött. A vasoxidpor vörhenyes felhői gomolyogva emelkedtek az ég felé, de rajtuk keresztül is látta, ahogy földmunkagépek hosszú sora araszol a sziklás talajon, a markológépek hetven centiméter mélyen harapnak bele a felszínbe, aztán egyenletes rétegben maguk mögé szórják a földet. Ennek következtében eltűntek a gödrök és a huppanók, és hibátlanul egyenes felületet hagytak maguk után a gépek. Ezután jöttek az úthengerek. Tömörítették a talajt a város burkolólapjai számára, de ezeknek a lemezeknek a lefektetésére csak akkor kerül sor, amikor a terjeszkedő város eléri ezt a helyet.

Miután Derec távozott a vízmű területéről, arra kérte Szemet, hogy vigye a város peremére. Saját szemével akarta látni a porfelhők keletkezését, de az is megfordult a fejében, hogy a felügyelők figyelő tekintetétől távol könnyebben jut hozzá egy számítógépterminálhoz. A robot először tétovázott, de miután Derec megnyugtatta, hogy nem akarja átlépni a város határát, beadta a derekát.

Most azonban Derec már sajnálta, hogy ilyen messzire jöttek, mert csak az idejét vesztegette. A készülék tökéletes kudarcnak bizonyult. Azt tapasztalta, hogy segítségével hozzáférhet bármely adathoz, amely a város működésének ezt a szektorát érinti, a képernyőn sorra jelentek meg a hibaelhárítási és javítási tájékoztatók, időtáblázatok, szerszámjegyzékek, személyleírások és különféle eljárasmódok, de ezeken kívül nem lehetett semmit kiszedni a központi számítógépből.

Különféle módszerekkel próbálta kideríteni a jelszót, ám úgy tűnt, hogy egy tapodtat sem jut előbbre. Az a benyomása támadt, hogy amikor a város készültségbe kapcsol, a terminálok szektorérzékennyé válnak, és csak azokat a különleges adatokat kapják meg, amelyek összefügghetnek egy adott részleg lehetséges feladataival. Nehezen akarta elhinni, hogy ez így van, hiszen ha a robotok birtokolnak minden jelszót és hozzáférési lehetőséget, akkor ez alaposan megcáfolja, hogy tökéletes emberi világot építettek. Úgy érezte, a legalapvetőbb filozófiai okok teszik szükségessé, hogy a számítógéphez emberek is hozzáférhessenek.

Csak nem itt, nem ezen a készüléken.

Eltöprengett, mire jutott eddig. Az eső menetrendszerű pontossággal érkezik, függetlenül attól, mióta tartózkodik ő a városban; a központi agy megtagadta, hogy kapcsolatba lépjen vele, így számtalan lehetséges választ nem ismer; fogolyként kezelik (amit nagyon is komolyan vett, Katherine állításával ellentétben); és még mindig nem tud semmit saját magáról, hogy honnan indult el és milyen okból érkezett Robotvárosba.

Ezzel a gondolattal visszatért az alapkérdéshez. Amikor az Iránytoronyban jártak, Avernus bevallotta, hogy első felügyelő robotként az ő irányításával kezdődött el a többi megszerkesztése. Neki, Derecnek már sikerült meghatározni a csatornák vizének eredetét és úticélját; most a város eredetének felkutatása klivetkezett. Hol is kezdhetné, ha nem a föld alatt, Avernusnál? Azért kell bányászniuk, hogy hozzájussanak a város nyersanyagához. Robotváros nyüzsgő élete innen ered. El kell jutnia tehát a forráshoz – Avernushoz.

Kikapcsolta a használhatatlan készüléket, és kilépett a csupasz szobából. Odakint Szem élénken figyelte a felszálló porfelhőket, és különféle méréseket végzett. Ez volt a mániája.

– A bányákhoz akarok menni, beszélni szeretnék Avernusszal – közölte a robottal. –

Teljesíthető?

– Elvezetem a bányákhoz, Derec barátunk válaszolta Szem –, de ott a döntés felelőssége Avernusé.

– Megegyeztünk – bólintott Derec, és felkészült egy újabb hosszú gyaloglásra. Ám a földmunkák közelében megpillantott egy várakozó villamoskocsit, és elindult feléje. – Most végre utazunk.

– Nem bocsátották a rendelkezésünkre ezt a járművet – figyelmeztette Szem. – Nem vehetjük igénybe.

- Közölték veled, hogy *nem* engedhetsz felülni egy járműre? – vágott vissza Derec.
- Azt nem, de...
- Akkor gyerünk!

Felugrott az első peronra, de nem látott semmilyen vezérlőszerkezetet, amivel elindíthatta volna a kocsit. Sejtette, hogy ezzel érkezhettek a munkagépeiket irányító robotok, a szemtanú azonban képtelen volt ilyen töprengésre, ezért inkább magába zárkózott. Derec rászólt: – Hogyan működik?

– Be kell mondania a mikrofonba az úticélját – közölte Szem.

– A föld alatti munkálatokhoz! – diktálta Derec, és tétován rámosolygott Szemre. A kocsit másodperceken belül mozgásba lendült, és sebesen elhajtott a talajmunkák helyszínéről.

Igazán gyorsan utaztak. Olyan városrészek mellett száguldottak el, ahol robotgyártó létesítmények sorakoztak, és teljes energiával üzemelve, tébolyultan próbálták lépést tartani a rekordgyorsaságú városépítkezés ütemével. Ahogy növekedett az épületek száma, ugyanolyan mértékben kellett gyarapodniuk a robotoknak is, hogy karbantartsák az épületeket, és kiszolgálják majd a nem létező embereket. Egymás után suhantak el olyan járművek mellett, amelyekben vadonatúj, speciális feladatokra tervezett robotok zsúfolódtak össze. Ezek a gépemberek első ízben pillantottak körbe ámuldozva saját világukban.

Apró erdők mellett robogtak el, de hidroponikus üvegházakat is láttak, ahol az élelmiszernövények folyadék kultúrák tömegtermesztése majd valósággá válik. Aztán egy hatalmas pusztaság mellett suhantak el, amely semmilyen célt nem látszott szolgálni.

– Ez meg mi? – kiáltott fel Derec.

– Semmi – válaszolta Szem.

– Nem úgy értem, hogy most. Mi készül itt?

– Nemigen szoktam foglalkozni lehetőségekkel – kezdte válaszát a robot, míg kupoláján a vörös fények mulatságos villogásba kezdtek –, de fel tudom idézni, hogy Euler felügyelő egyszer megemlítette, űrkikötő lesz itt a jövőben.

Derec elképedt. Robotváros pillanatnyilag teljesen alkalmatlan volt arra, hogy bármilyen formában ellásson érkező vagy induló űrhajókat. Ez viszont előhívott benne egy régóta lappangó kételyt.

– Ha nem épült még meg az űrkikötő – érdeklődött –, hol állítottátok fel a hiperhullámú távadókat?

Mellékesen vetette oda a kérdést, mert sejtette, Szem közli vele, hogy ez zárolt információ. Így hát felkészületlenül érte a válasz.

– Nem tudom, mi az a hiperhullámú távadó.

– Olyan távközlési eszköz, amelyet nagy távolságok áthidalására használnak a világűrben – magyarázta Derec. – Talán nálatok másként hívják.

– Nem emlékszem semmi olyan készülékre, amelyet légkörön túli távközlésre terveztek.

– Se nem küldtök, se nem fogadtok bolygón kívüli híreket?

– Nem figyeltem meg ilyen esetet. Teljesen függetlenek és önállóak vagyunk.

A villamos fékezésének lendülete Derec gondolatait is kizökkentette. Eddig fel sem ötlött benne, hogy tényleg csapdába kerültek ezen a bolygón. A Perihélium kulcsának és használatának fontossága hirtelen megnőtt a szemében.

– Megérkeztünk, Derec barátunk – szólalt meg Szem.

– Valóban – nézett körül szórakozottan, és lekászálódott a kocsiról. Milyen munka folyik itt voltaképpen? Kik kezdték el az építkezést? És miért? Kétségtelenül egyedülálló kultúrának látszott, amely megszakított minden összeköttetést a külvilággal, mégis számtalan jel árulkodott arról, hogy gyökerei az űrlakók világába nyúlnak. Talán a halott David volt a tervezője?

Elballagtak a tönkrement eszközökkel sorakozó robotok mellett, látták a hatalmas préselőművet, amelyből a város végtelen szalagja türemkedett elő, és megérkeztek a föld alá

vezető bejáratához.

– Keresd meg Avernust! – szólta oda Derec a robotnak. – Értésítsd, hogy beszélni szeretnék veled. De nem akarom megszegni a szabályokat, nehogy olyan helyre tévedjek, ahová ember nem teheti a lábát.

– Értettem, Derec barátunk – húzódott félre Szem, hogy saját rádió-távközlési hálózatán vegye fel a kapcsolatot.

Derec letelepedett a bejáratnál a földre, és figyelte a ki-be siető robotokat. Lassan hatalmába kerítette az az érzés, hogy itt közönséges naplopónak tekintik. Még az is büntudattal töltötte el, hogy utasítgatja a robotokat; sokkal fontosabb feladatok várnak rájuk.

Órájára pillantott. A folyadékkristályos számok délután kettőt mutattak, közeledett az újabb éjszakai eső és az újabb hasztalan éjszakai tépelődés, miközben a víz szintje mind magasabbra emelkedik. „Be kell látnunk, hogy kudarcot vallottunk” – visszhangoztak fülében Euler súlyos szavai. Derechez hasonlóan nyilván a felügyelő is egyszerű kísérletnek tekinti Robotvárost. Ha Euler és a többiek képtelenek megbirkózni az eső okozta gondokkal, akkor az a törekvésük is kudarcot vall, hogy működő világot teremtsenek. Derec azt is sejtette, hogy a város csak valamilyen újfajta, alkotó gondolkodással menthető meg, amire – a legtöbb ember szerint – a robotok képtelenek. Talán itt illeszkedem a képbe, gondolta magában. A szinetika, ahogy a gépemberek mondták, amikor az egész több, mint a részek összege. Hogy ez megvalósuljon, meg kellene győződnöm a robotokat, hogy velem szemben foganatosított óvintézkedéseik ellenére bízzanak bennem.

– Rendkívül sok a dolgom, Derec barátunk – szólalt meg egy erőteljes hang a magasban. – Mit kíván tőlem?

Avernus kissé megörnyedve állt, mert csak így fért el tekintélyes termete a nyílásban.

– A város megmentéséről szeretnék veled beszélni – pillantott fel Derec. – Ehhez azonban társnak és nem ellenfélnek kell tekintenünk egymást.

– Aki gyilkossággal gyanúsítható, azt nem tekintem egyenrangú tárgyalófélnek.

– Euler sem – mondta Derec. – De a figyelmetlensége ma egy robot halálához vezetett.

– Ön is jelen volt.

Derec a földre szegezte tekintetét. – I... igen. Nem volt jogom erre hivatkozni.

– Közölje, kérem, mit kíván tőlem.

– Megértést. Segíteni szeretnék a városon... az esőzéseken. Szeretném, ha értékelné valaki ezt a törekvésemet, és meghallgatna.

A robot hosszan nézte, aztán intett neki, hogy induljanak befelé.

Együtt gyalogoltak le a lépcsőkön a rakodótérbe, Szem tisztas távolból követte őket. Avernus ezután félrevonta látogatóját egy viszonylag nyugalmasabb zugba, és a különféle eszközök roncsaiból kupacot rakott össze.

Derec felkapaszkodott az ideiglenes ülőhelyre, Avernus pedig mellé állt. – Gyorsított ütemben dolgozunk, programom csak szűk időt engedélyez az ön számára.

– Tökéletesen megértem – válaszolta Derec. – Azt is megértem, hogy sok esetben csak úgy tudsz dönteni, ha a különféle követelményeket átfuttatod logikai áramköreiden. Csupán azt kérem tőled, hogy gondolkozz szinetikusan.

– Ha ezt várja tőlem, tisztáznom kell valamit – ellenkezett a robot. – A halál ténye sokkal súlyosabban esik latba nálam, mint másoknál. Munkámból kifolyólag logikai áramköreim meglehetősen eltérnek az átlagtól.

– Ezt nem értem.

– A robot értékét teljesítőképessége határozza meg – magyarázta Avernus –, különösen olyan munkakörökben, ahol fizikai munkára van szükség. A bányákban azonban nem feltétlenül a legnagyobb teljesítőképesség a leghatékonyabb.

– Most már végképp összezavartál.

– A leggazdaságosabb bányaművelés egyúttal a legveszélyesebb, mert ennek során több

dolgozó pusztulhat el. Hosszú távon tehát a leghatékonyabb bányászat nem feltétlenül a leggazdaságosabb. Ennek következtében úgy programoztak, hogy az átlagosnál sokkal aggályosabban tartsam tiszteletben az életet... még a robotikus életet is. Munkásaim élete sokkal fontosabb a számomra, mint bármilyen költségkímélő eljárás.

– Ezt most miért mondod nekem?

– Ha ön gyilkolt, részemről csak mély megvetést érdemel. Már azt is alig tudom elviselni, hogy ezzel vádolják, és hogy képes lehetett egy ilyen tett elkövetésére. Amikor ezt a témát megvitattuk, szabadságának korlátozása mellett szavaztam.

– Esküszöm, hogy ártatlan vagyok – tört ki Derecből.

– Az emberek hazudnak – válaszolta megvetően a robot. – Nos, még mindig azt kívánja, hogy én legyek az, aki „megérti” helyzetét?

– Csak annyit kérek, hogy megmutathassam neked, mennyire a szívemen viselem Robotváros sorsát. Ártatlan vagyok, és az igazság majd meghozza számomra a szabadságot.

– Úgy legyen! Mit kíván tudni?

– A felügyelők közül te jelentél meg itt elsőként – élénkült fel Derec. – Mik az első emlékeid, amiket fel tudsz idézni?

– Egy segédrobot ébresztett fel, akit 1–1-nek hívunk – szegezte vörös fotocelláit az óriásrobot Derecre. – 1–1 ekkor már ötven segédrobotot ébresztett fel. Úgy tértem magamhoz, hogy tökéletesen tisztában voltam vele, ki és mi vagyok: félig önálló robot, akinek az a feladata, hogy a városépítéshez szükséges bányamunkák felügyeletét lássa el, egyúttal gondoskodik újabb felügyelők készítéséről, akik egyéb munkálatokat vezetnek majd.

– Szerepelt a programodban, hogy embereket szolgálj?

– Nem. De a programunk tartalmazott adatokat az emberről, akárcsak a központi számítógép, amely már működőképes állapotban várakozott, amikor felébredtem. Teljesen önállóan hoztuk meg döntésünket, hogy az embereket fogjuk szolgálni.

– Ezzel magyarázható, hogy az itteni robotok nem éppen kitörő lelkesedéssel fogadtak minket Katherine-nel? Nem ismertétek az emberi valóságot, ezért egy olyan eszményképet fogadtatok el, amely nem egészen illik ránk – mondta elgondolkodva Derec.

– Ez igaz lehet – ismerte el Avernus.

– Mikor került sor az ébredésedre?

– Idestova egy éve.

– Az eltelt idő alatt találkoztál emberi lényvel, vagy tudomást szereztél ilyen lényről?

– Nem. Először nekiláttunk az Iránytorony építésének. Ezután kezdtük el filozófiai vitáinkat, hogy mi célból létezőnk a világegyetemben.

– És mit tudsz 1–1-ről? Ő érintkezett valaha emberekkel?

– Ezt sohasem kérdeztük meg tőle.

– Hol dolgozik most 1–1? – érdeklődött izgatottan Derec, mert érezte, hogy jó nyomon jár.

– Az alagutak táján – intett Avernus a felvonók felé. – A bányában kapott munkát.

Derec leugrott a roncsalmaz tetejéről. – Vezess oda! – kérte határozottan.

– De a biztonság... – kezdte a robot.

– Emberi lény vagyok – lendült bele Derec. – Ezt a világot nekem és a hozzám hasonlóknak tervezték. Sajnálom, Avernus, de ha létezésed értelme a szolgálat, akkor itt az ideje, hogy eszerint cselekedj. Ha tiszteletben tartjátok saját filozófiátokat, be kell látnotok, biztonsági intézkedéseitek nem arra szolgálnak, hogy távol tartsátok magatoktól az emberi lényeket. Ha mégis így készültek volna a tervek, akkor kétségbeejtő hiba csúszott filozófiai alaptételeitekbe.

– Veszély leselkedik önre a bányában – próbált kitérni Avernus.

– Te majd megvédsz!

A robot tanácstalanul állt Derec és a felvonóajtók sora között. – Meg kell tagadnom öntől a

központi agyhoz való hozzáférést kezdte magyarázni. – Meg kell tagadnom öntől minden felvilágosítást, amely a jelenlegi készülségre vonatkozik. De ön emberi lény, és ez az ön világa is, amelyet meg akarunk osztani az emberekkel. Elviszem tehát 1–1-hez, és védelemben részesítem. Ha azonban csak úgy tudom megóvni, hogy visszaküldöm a felszínre, akkor habozás nélkül megteszem.

– Megegyeztünk – pillantott az órájára Derec. – Mennünk kell.

Elindultak az egyik felvonó felé, és Szem is csatlakozott hozzájuk. A felügyelő iránti tiszteletből a többi robot nem lépett be a fülkébe. Avernus megnyomta az indítógombot, az ajtó bezárult, és a fülke süllyedni kezdett.

Hosszú ideig tartott az utazás.

– A biztonságnak egyetlen trükkje van a bányában... a megfontoltság – szólt oda Avernus, míg a fülke zökkenve megállt.

– Megfontoltság – biztatta magát Derec.

Amikor félresiklott az ajtó, szédítő látvány tárult elé. Segédrobotok ezrei nyüzsögtek egy hatalmas barlangban, amelynek semmilyen irányban nem látszott a vége. Ércvel megrakott lánctalpas vontatók gördültek folyamatos sorban a hatalmas olvasztókemencékhez, amelyek éhesen nyelték el a nyersanyagot, hogy azután megolvasztva és más anyagokkal ötvözve okádják ki. A földből kimart üreg mennyezete harmincöt méter magasan húzódott. Szabályos távolságokban üres rekeszek osztották részekre a hatalmas csarnokot.

– Vas! – mutatott körbe Avernus. – Mindennek az alapja. Ebben jelenik meg ötvözetként a többi fém is, hogy egy új, modern világ építését tegyék lehetővé. Óriási mennyiségben termeljük ki, mert nyersvasból készül eszközeink jelentős része, és különleges műanyagokkal ötvözve városunkat alkotja. Íme!

Egy óriási gépre mutatott, amelybe különféle futószalagokon érkezett a vas és a nyomtatott mikroáramkörök sora. Az összepréselt anyag a gép tetején bukkant elő, áttörte a mennyezetet, és folyamatos szalagként szolgáltatva azt az építőanyagot, amelyet Derec a felszínen látott kitüremkedni.

– Ebből bontakozik ki Robotváros – magyarázta diadalmasan Avernus. – Vas és műanyag ötvöze, amelynek főleges szénttartalmát szén-monoxiddal redukáljuk. A „szalagba” ezután négyzetméterenként mikroáramkörök millióit préseli a gép. Ilyen módon minden centimétere önálló egységet képez, olyan robotikus értelemmel rendelkezik, amely az ember igényeit és védelmét szolgálja. A lemez pedig olyan programot kap, amely arra készíti, hogy előre meghatározott építési formákat vegyen fel, de a felmerülő emberi igényeket is kielégítse.

– Ezért hajlik be a fal, amikor rácsapok? – mondta Derec, majd óvatosan kilépett a felvonóból, és szorosan megállt Avernus mellett.

– Pontosan. Tehát emlékezzék: megfontoltság! Maradjon a közelemben!

Avernus tétovázás nélkül elindult a tébolyult forgatagban, mialatt gépek, robotok és targoncák cikáztak körülötte. Amikor a gépember valamelyik robogó jármű elé lépett, Derec megdermedt a rémülettől, és legszívesebben visszafordult volna. Ám a baleset sohasem következett be. A robotok és gépeik szemmel tartottak minden mozgást maguk körül, és ezekkel összhangban cselekedtek.

Ekkor vált világossá Derec számára, mit jelent a megfontoltság elve. Egyenletes sebességgel kell mozognia. Valamennyi döntés azon a feltételezésen alapul, hogy ha valami egyenletes sebességgel halad, akkor megfelelő bemérés után ki is kerülhető. A szeszélyes mozgás a veszélyes – a hirtelen megállás, a hátraugrás; ez mind végzetes balesethez vezethet.

Amikor megértette ezt az alapelvet, magabiztosan sétált keresztül a robogó járművek között. Ahogy a hatalmas csarnok közepéhez ért, egyre felszabadultabbnak érezte magát.

– Hadd kérdezzek valamit – nézett fel a természetes robotra. – Ti találtátok fel Robotvárosnak ezeket az eleven burkolólapjait?

– Nem. Gyártási programja már benne volt a központi agyban.
– Tehát a lemezek minden tevékenységét kész program irányítja?
– Valóban. Mi csupán annyit tettünk, hogy ezt felhasználtuk, amikor úgy döntöttünk, hogy az emberiséget fogjuk szolgálni.
Elérték a hatalmas terem szélét, ahonnan apró alagutak tucatjai ágaztak el minden irányban.
– Most pedig utazni fogunk – mászott fel Avernus egy villanyautóra, bár nem kis nehézségek árán préselte robusztus testét az ülésbe. Derec és Szem szintén helyet foglalt, a robot pedig máris behajtott egy gyéren kivilágított alagútba.
– Eléggé elhagyatottnak látszik – jegyezte meg Derec, és erőteljesebben kapaszkodott az ülésbe.
– Két nappal ezelőtt még úgy tűnt, semmi hasznát nem vesszük. De talán most az életünket menti meg.
– Hogyan? – döbönt meg Derec.
– Majd meglátja.
Még száguldottak néhány percen át a sötétben. Derec már úgy érezte, végképp elnyeli őket a föld, amikor távoli zaj ütötte meg a fülét.
– Közeledünk – jegyezte meg Avernus.
– De mihez? – morogta Derec.
Avernus befordult az egyik sarkon, és egyszer csak lázas tevékenység közepébe csöppentek. Az alagút kiszélesedő torkolatában robotok százai tágították az üreget kétségbeesetten. Csákányoztak, talicskát toltak, tartályokat vonszoltak, egyszóval minden eszközt felhasználtak, amivel el lehetett távolítani a földet. Ezután a csatlakozó alagutakba szállították a törmelékot, és feltöltötték vele a hajdan kiásott üregeket. Akár egy nyüzsgő hangyaboly, bámulatra méltó összhangban és céltudatosan cselekedtek, miközben az egyik villanyautóról Rydberg magasodott a tömeg fölé, és néma mozdulatokkal, rádióhullámokon adta ki parancsait a gürcölő robotoknak.
Avernus odafordult Derechez. – Valahol ott a tömegben megtalálja 1–1-et.

7. fejezet 1–1

Katherine először azt hitte, valami emlékművet lát. Hamar rájött azonban, hogy Robotvárosban sehol sincsenek ilyen építmények. Pedig ez a keskeny tartóoszlop csaknem harminc méter magasra nyúlt. Egy háztömb közepén állt, az épülő város pedig szemmel láthatóan félkör alakban került ki olyan módon, hogy valamennyi térszerkezet tizenöt méterrel távolabb húzódott tőle. A lány már órák óta sétált eredménytelenül Robotváros szüntelenül váltakozó térképén, de amint erre a helyre ért, nyomban megtorpant. Ha a város működését egy eleven emberi testhez hasonlította, akkor az a szoba ott az oszlop tetején olyan sebnek tűnt, amely a hegesedés révén biztonságosan határolódott el a test élettől lüktető többi részétől.

Csak egy szoba volt. Katherine megbabonázva függesztette rá tekintetét. Íme, egy teljesen zárt doboz, oldaléle körülbelül öt méter. A robotok annyira magától értetődőnek vették városuk működését, hogy ezt bizonyára valami apró módosulásnak tekintették. Egy alkotó elme számára azonban a látvány olyan szembeszökő volt, mint a napfogyatkozás egy nyári délutánon.

Katherine le sem merte venni róla a tekintetét, nehogy szem elől veszítse. A város egyhuzamban mozgott, növekedett, az élet lassú táncát járták a lány körül az épületek, ő pedig velük együtt fordult, hogy a szoba mindig a látómezejében maradjon. Emese ezalatt megpróbált keríteni egy felügyelőt, aki megfelelő eszköz segítségével behatolhat a szobába,

és megvizsgálhatja belülről.

Kirándulása során Katherine kénytelen-kelletlen egyre nagyobb csodálattal szemlélte a várost. Bár most nyilvánvalóan nem mentek egészen rendben a dolgok, hosszú távon egy ilyen rendszer tagadhatatlan előnyökkel járt emberek és robotok számára egyaránt. A biztonsági tényező már önmagában megérte, hogy kiépült ez a rendszer. Derec hátborzongató utazása a csatornában csupán néhány kisebb zúzódással végződött, mert a rendszer megpróbálta megvédeni. Katherine könnyen elképzelte, hogy egy hasonló baleset az Aurórán Derec halálát okozta volna. A lány elmosolyodott a gondolatra, hogy ha egy vastárgy lehet rozsdáálló, akkor egy város is lehet Derec-álló.

A szemtanú robotra várva, Katherine elmélázva vette észre a változásokat maga körül. Úgy érezte, mintha az üdülési szezon kezdete előtt ért volna egy nyaralóba, ahol még serényen dolgoznak az idénymunkások, hogy mindent rendbe tegyenek a látogatók tömegének érkezése előtt. A város különböző részeiben megkezdődött a nyilvános órák felszerelése, helyükre kerültek az utcatáblák, a legdöntőbb változás azonban a padok gyártásának és elosztásának növekvő ütemében mutatkozott. Egy robotnak nincs szüksége arra, hogy ülve vagy fekve pihenjen, a padok tehát olyan többletnek látszottak, amellyel a gépemberek megpróbálták otthonosabbá tenni városukat. Változatlan szorgalommal dolgoztak, annak ellenére, hogy a készültség számos egyéb feladatot rótt rájuk. A lány eltűnődött, vajon ő is ilyen előzékenyen viselkedne-e, ha most a szülővárosában volnának. A gondolat valamiképp alázattal töltötte el.

Noha a robotok korlátozták mindkettőjük mozgásterét, mégis azon fáradoztak, hogy lakhatóvá tegyék világukat átutazó vendégeik számára, akiket gyilkossággal vádoltak. Eddig még soha nem tűnt fel neki, milyen szoros életközösség fűzi az embereket a robotokhoz, és hogy ez mennyire döntő fontosságú, legalábbis a robotok számára. Remélte, hogy a gépemberek végül is megteremtik saját kultúrájukat, amelyben aztán ostoba emberek parancsolgatnak majd nekik. Azon kapta magát, hogy ismét mosolyog. Eszébe jutott anyja egyik kifejezése, amelyet az emberek társaságára vágyó robotokra is alkalmazhatott – valósággal áhítoznak a büntetésre.

Zajt hallott a háta mögül. Hirtelen megperdült, hátha egy felügyelő érkezik. Ehelyett két segédrobotot pillantott meg, akik egy kerti padot cipeltek feléje. Szó nélkül letették mögötte, és amikor kényelmesen helyet foglalt, máris elsiettek.

Talán egy dekádod üldögélt a padon, amikor Arion fordult be fémes csörömpöléssel a sarkon, nyomában egy segédrobottal, aki egy lézersugaras vágószerszámot cipelt a hátán. Katherine egy pillanatra kővé dermedt, olyan kísértetiesen ismétlődött az Emese által leírt jelenet, amikor először került David a zárt szoba csapdájába.

– Jó napot, Katherine barátunk – lépett a lány mellé Arion. – Örömmel látom, alkalmat szakított rá, hogy megpihentesse testét egyik ülőalkalmatosságunkon.

– Mi van a csuklódon? – csodálkozott el Katherine. – Csak nem egy óra?

A felügyelő feltartotta karját, hogy jobban látsszék az időmérő szerkezet. –

Összetartozásunk jeléül.

– Ugye, te vagy a felelőse az emberi-alkotó funkcióknak Robotvárosban? – kérdezte mosolyogva a lány.

– Emberi-alkotó, ez szószaporítás – válaszolta Arion. – Az alkotókészség az ember természetes velejárója. Remélem, kielégítőnek találták a szórakoztató programot, amellyel elláttam önöket.

– Erről még beszélünk – válaszolta kitérően a lány.

– Ahogy óhajtja.

– Köszönöm, hogy ilyen gyorsan idejöttél.

– Ez az ügy elsőbbséget élvez – nézett fel a robot a zárt szobára. – Úgy véli, itt kell lennie a holttestnek?

- Biztos vagyok benne.
- Kitűnő! Akkor vegyük szemügyre közelebbről!

Katherine fölállt, és Arionnal együtt odasétált az oszlophoz. A henger nem volt vastagabb egy terebélyes fa törzsénél, még a lány is majdnem átérté volna. Arion kinyújtotta karját, megérintette a sima kék felületet. Ebben a pillanatban, mintegy varázsütésre az anyagból egy korláttal ellátott csigalépcső bontakozott ki, amely az oszlop palástján felcsavarodva vezetett a szobáig.

- Csak ön után – hajolt meg udvariasan a robot.

Katherine elindult fölfelé, és a lépcső szerkezeti felépítésének következtében még enyhe szédülést sem érzett. Minél magasabba ért, annál hűvösebbé vált körülötte a levegő, ami a vészjóslóan közeledő éjszakai esőt jelezte előre. Mögötte Arion, a segédrobot és a szemtanú kapaszkodott kötelességtudóan. Ekkor jött rá, hogy azért engedték az élre, mert ebben a nyomozásban magától értetődően őt illeti meg a vezető szerep. Az ő akarata érvényesül, ez az ő esete – a robotok csupán szolgálatkész csapatot alkotnak mögötte. Végre parancsolhat megint, és engedelmeskednek is neki.

Gyorsan elérte a lépcsősor tetejét. Amint az oszlop lapos korongjára lépett, a perem függőleges irányban megnyúlt és enyhén behajlott, így oltalmazta, nehogy lezuhanjon a magasból. A középen álló szoba tökéletes kockának látszott, és festés hiányában megőrizte természetes szürkésvörös színét. A lány körbesétált, valamilyen bejáratot keresett, gyanúja azonban helyesnek bizonyult: a szoba tökéletesen szigetelt egységet alkotott.

- Most mit javasol? – kérdezte mögötte Arion, aki vele együtt sétált körbe.

– Be kell jutnunk valahogy, és meg kell néznünk a belsejét. Feltételezem, hogy a lézewágón kívül nincs más eszköz erre.

– Zavartalan körülmények között sohasem fordul elő ilyen eset – mentegetőzött Arion. – Nincs az egész városban még egy épület, amely így viselkedett volna. Semmi értelme egy szoba teljes lezárásának.

– Ezt úgy vegyem, hogy fogalmad sincs, miért vagy hogyan szigetelte el magát a külvilágtól?

– A városépítési program közvetlenül a központi agyból érkezik hozzánk, és csak ez a számítógép ismeri a tervek összes adatát. Mi is csak a megfigyeléseinkből következtetünk arra, hogyan működik ez a város.

Katherine nem számított erre. – A város tehát tulajdonképpen egy rendkívül fejlett, önálló robot, amely a ti irányításotok nélkül működik – szögezte le.

– Állítása alapján véve pontatlan, de van benne egy szemernyi igazság – igazította ki Arion. – Kezdjük azzal, hogy nem rendkívül fejlett, legalábbis nem abban az értelemben, ahogyan... például... egy felügyelő robot.

- Csak nem féltékenységet hallok a szavaidban? – kérdezte ártatlan arccal a lány.

- Egyáltalán nem – rázta meg a fejét Arion. – Képtelenek vagyunk ilyen érzésekre.

Egyszerűen csak egy ismert tényre hivatkoztam. Továbbá, a város önállósága szorosan összefügg a központi aggyal. Ennek ellenére működése a felügyelők irányítása nélkül zajlik.

- Akkor legalább befolyásolni tudjátok az építési programot...

– Nem közvetlenül – futtatta végig csipeszkeztét Arion az épület szélein, mintha a felnyitás lehetőségét keresné. – A központi agy vezérli a városépítés programját, a felügyelőknek nincs lehetőségük a közvetlen programozásra.

– Azt hiszem, kezdem érteni. – Katherine intett a lézeres robotnak, hogy jöjjön közelebb. – A központi számítógép az a forrás, amelynek adatáradataiból formálódik egész városotok. A ti tevékenységetek abban merül ki, hogy eleget tesztek a program utasításainak, ha esik, ha fúj.

– Robotok vagyunk, Katherine barátunk – figyelmeztette a lányt Arion. – Nem is történhet másként. Nem a robotokból indul ki a változás, ők csupán egy gondolat megvalósítói. Ezért van szükségünk oly kétségbeejtően emberi társaságra.

– Itt vágd! – mutatott Katherine a falra. A segédrobot megvárta, amíg biztonságos távolságba húzódik, aztán bekapcsolta az energiatelepet, és a lézervágó kígyózó csövének fűvókaszzerű végét a függőleges felülethez közelítette. A lány Arionhoz fordult. – Ha így vágják át a falat, nem szakad meg a kapcsolat a főprogrammal?

– Nem – válaszolt a robot, miközben a lézervágó finom zümmögéssel életre kelt, és a láthatatlan sugár nyomán a fal egy kis darabja felizzott és finoman füstölni kezdett. – Az idegvezetékek egyszerűen kijavítják önmagukat, és új kapcsolatokat keresnek.

Amint a sugár átfúrta a falat, hirtelen sziszegő hang hallatszott, amelyről bármelyik űrhajós behunyt szemmel megmondhatta volna, hogy levegő áramlik egy légüres térbe. A szoba tehát légmentesen volt lezárva. A vágósugár most már gyorsan haladt, és elég nagy ívet kanyarított ahhoz, hogy egy ember kényelmesen átléphessen majd a nyíláson. A vágás szélei szakadozva váltak el, a vezérlőprogram hatására oly képlékenyen formálódó fal most szívósan ehenállt. Arion tájékoztatása ellenére Katherine-t még mindig csodálattal töltötte el a város robottestének viselkedése.

A lézeres gépember félig már kivágta a kört, és másik kezével kifelé feszítette a korong szélét. Katherine alig tudta türtőztetni magát. Legszívesebben odarohant volna, hogy bekémleljen a nyíláson, de a lézersugártól való félelme legyőzte türelmetlenségét.

– Tudtok itt boncolást végezni? – jutott eszébe hirtelen. Ariont nem lepte meg a kérdés.

– Egészségügyi programunk is létezik, és már kikerült szerelőegységeinkből néhány orvosilag képzett robot, számos felszereléssel és kórmegállapító táblázattal. A vegyi úton előállított gyógyszerek és a finomabb műszerek lassúbb ütemben készülnek. Amíg a város építése nem gyorsult fel ennyire, ezen a területen nem mutatkoztak gondok David halála előtt.

– Kész – szólalt meg a segédrobot, és a kivágott lemez fémes zörgéssel hullott a kis körteraszra.

– Szemtaná! – adta ki az utasítást Arion, Katherine pedig rohant a nyíláshoz, és bemászott rajta.

A meztelen holttest arcra borulva feküdt a szoba közepén. Katherine bátran elindult felé, aztán megtorpant, és két kezét hirtelen a melléhez szorította. Annyira hajtotta küldetésének tudata, hogy csak most döbrent rá: egy halott várja – egy igazi halott. A borzalomtól reszketés fogta el, szíve hevesebben vert.

– Valami gond van? – kérdezte Emese a nyílásból.

– N...em – dadogta a lány. Tekintete a holttestre szegeződött, és annyi erőt sem érzett magában, hogy előrelépjen vagy visszaforduljon.

– Ha valami baj van – hallotta Ariont –, jöjjön ki azonnal. Ne tegye ki veszélynek magát!

Gyerünk, öreglány! Szedd össze magad! – Jól vagyok – jelentette ki Katherine elszántan. *Meg kell tenned! Ne hátrálj meg éppen most!* Mélyet lélegzett, aztán még egyet, és folytatta útját a holttest felé. Lehajolt, óvatosan megérintette. Tapintásra a bőr hidegnek tűnt, az izmok merevnek.

– Minden rendben? – kérdezte Arion.

– Persze – válaszolta határozottan. *Mikor hagynak már békén?* A testen nem mutatkoztak a bomlás jelei, és a lány rájött, hogy ez nyilván a légmentes szoba következménye. Ez is valami.

Szaporán lélegezve, kalapáló szíwel megvizsgálta hátulról a holttestet. A lábra pillantva apró vágást fedezett fel a bal lábfejen, de nyomban felötlött benne a magyarázat is. Ezt valami ostoba véletlen okozhatta. Vele is előfordult már. Elég, ha az ember megbotlik vagy elesik, csupasz lába összeakad, és egy köröm felsérti a másik lábfejet. Igazán semmiség. A lábfej oldalán és a talpon egy kevés alvadt vért látott, ez volt minden. Ezután meg akarta fordítani a testet.

Odalépett mellé, megpróbált lenyúlni, de észrevette, hogy a kezei vadul remegnek. *Lehet,*

hogy hamarosan én is ilyen sorsra jutok... ötven kiló élettelen hústömeg marad belőlem?

Megpróbálta hátára fordítani a testet, de karjai erőtlennek bizonyultak.

– Segítenél? – szólt hátra a válla fölött. Arion átlépett a kivágáson, és lehajolt mellé. A lány pillantását szinte emberi tekintettel viszonzta. – Meg akarom fordítani.

– Értem – nyújtotta ki csipeszkezeit Arion, és finoman megfogta a holttest oldalát. Amikor könnyedén megfordította, a holttest üveges szeme egyenesen Katherine-re szegeződött.

A felismerés annyira megrázta, hogy sikoltása távoli visszhangként ért el hozzá. Ez Derec! Derec!

Forgott vele a szoba, mintha örült körtáncba kezdett volna minden a gyomrában és a fejében. Aztán úgy érezte, hullámsík alatta a padló, és magához vonzza; aztán kihunyó tudatának dermesztő mélységébe zuhant.

– Ne próbáljon távozni, amíg önért nem jövök! – szólt Avernus Derec után, aki utat vágott magának a csörömpölő robotok között. – Menthetetlenül eltéved ezekben az alagutakban.

– Ne aggódj! – kiáltott vissza Derec, mert jobban tartott a központi csarnokban reá leselkedő veszélyektől, mint az üregek útvesztőjétől. Óvatosan vágott át a tömegben Rydberg irányába. A nyirkos levegő, a sáros talaj és a bezártság nyomasztó érzése ellenére annyira lenyűgözte a tizenkettedik órában megvalósuló terv látványa, hogy a legkevésbé sem törődött az eltévedés hétköznapi gondjával.

Rydberg szemmel tartotta, majd odafordult, amint mellé lépett. Derec a villanyautóra felkapaszkodva csatlakozott a felügyelőhöz. – Mit keres itt? – szólalt meg recsegve Rydberg fejtezőhangszórója. – Nem biztonságos a föld alatt tartózkodnia.

– Rábeszéltem Avernust, hogy hozzon le, és gondoskodjék védelmemről – szabadkozott Derec. – Mi zajlik itt?

– Megpróbálunk alagutat vágni fölfelé a víztározóhoz – magyarázta Rydberg. – Le akarjuk vezetni a víz egy részét a medencéből ezekben az alagutakba, hogy megakadályozzuk a tározó túlfolyását.

Derec úgy érezte, mintha villamos áram futott volna végig rajta. – Ez csodálatos! – kiáltott fel. – Elértétek a harmadik szintű gondolati kapcsolatot... ez már alkotás!

– Csupán logikus lépés. A víz előbb-utóbb úgyis elöntötte volna a bányákat, így hát ésszerűbbnek látszott, hogy megpróbáljuk azokba a vágatokba terelni, ahol a legkevesebb kán okozhatja. Számításaink szerint sajnos ez csak egy vagy két nappal késlelteti az elkerülhetetlen események bekövetkeztét. Lehet, hogy hiába dolgozunk.

– De miért ástok kézzel? – döbrent meg Derec. – Hol vannak a gépek?

– Valamennyit lekötik a bányászati műveletek. A városépítés jelenlegi üteme elsőbbséget élvez minden más tevékenységgel szemben. – A robot elfordította a fejét, és a földmunkákat figyelte.

Derec a gépember karjára tette a kezét. – De hát ebbe a szédítő városépítésbe belepusztultok mindnyájan!

– Végre kell hajtánunk.

– De, könyörgök, miért?

– Erre a kérdésre nem válaszolhatok.

Derec körülnézett, és szomorúan látta a kétségbeesett erőfeszítést, ahogyan egy civilizáció megpróbálja megmenteni önmagát. Persze, ezek nem emberek. De ez nem jelenti azt, hogy az életük értéktelen lenne. Mi a mérték? Csak az értelem, csak a szellem tökéletesítésére irányuló összehangolt erőfeszítés számít. Itt, ebben a bányában sokkal több érték, sokkal több emberi tulajdonság halmozódott föl, mint amennyit az emberiséggel való röpke érintkezése során tapasztalt. És akkor hirtelen megvilágosodott előtte, mi a készületségnek és a biztonsági intézkedéseknek az oka.

– Önvédelemről van szó, igaz? – kiáltott fel. – Az építkezés azt szolgálja, hogy a város

megvédje magát az idegen behatolással szemben...

Rydberg szótlánul nézett vissza rá.

Derec újból megragadta a karját. – Ez az oka, igaz?

– Erre a kérdésre nem válaszolhatok.

– Akkor legalább azt mondd meg, ha tévedek!

– Erre a kérdésre nem válaszolhatok.

– Tudtam – jelentette ki határozottan Derec. – És ha a gyorsítás akkor kezdődött, amikor David megjelent a városban, mindez valahogy összefügg vele. Ez egyszer Katherine jó helyen kutakodik. – Minden a központi agy programja szerint történik – erősködött tovább –, és nyilvánvaló, hogy hiba csúszott a programba. Nem kínálkozik valamilyen mód a kiküszöbölésére?

– A robotok nem készítenek programokat, Derec – jelentette ki Rydberg.

– Akkor engedélyezd, hogy én avatkozhasam közbe.

– Nem tehetem – válaszolta Rydberg, majd halkán hozzátette: – Sajnálom.

Derec szótlánul nézte a gépemben, szeretett volna vitatkozni vele, hogy engedékenységre bírja, de attól tartott, az érvek olyan ellentmondásos állapotba sodorják, hogy tudati egységei rövidzárlatot kapnak és leblokkolnak. Tanácstalanul töprengett, mi legyen a következő lépés. Gyötrő érzéssel töltötte el az a tudat, hogy bár egyetlen pillantással átlátta, mi a probléma, sőt a megoldása is kézzelfogható közelségben van, mégsem tud hozzányúlni, mert úgy siklik ki a keze közül, mint egy háromdimenziós hologramkép.

– Még nem közölte velem, miért jött le a bányába – józanította ki Rydberg. – Az emberek olyan tökéletlenek a személyes veszélyeztettség fölmérésében, hogy képtelen vagyok megérteni, miként maradt életben az önök faja mind a mai napig. Ha nem ad kielégítő magyarázatot a jelenlétére, attól tartok, el kell küldenem.

– Ha az embereknek gyenge a veszélyérzetük – válaszolta epésen Derec, mert dühítette, hogy Robotváros képtelen megóvni önmagát –, akkor ez öröklődött a *ti* programotokban is. Azért jöttem le, hogy beszéljek 1–1 robottal egy olyan témáról, amely nem tartozik rád. Megkérhetlek, hogy hívd ide?

– Első polgárunkat keresi? – csillant fel Rydberg optikai érzékelője, és Derec meg mert volna rá esküdni, hogy a robot többet is akart mondani. Ehelyett fölerősítette hangszóróját: – KÉREM, HOGY ROBOT 1–1 FÁRADJON IDE.

Egy percen belül alacsony, meglehetősen ártalmatlan kinézetű segédrobot jelent meg a villanyautónál, csupán erőteljes csípőfogói ütöttek el az átlagtól. – Itt vagyok, Rydberg felügyelő.

– Derec barátunk kíván beszélni veled magánügyben – szólt oda a gépember. – Válaszolj a kérdéseire, de ne sok időt fecsérelj el!

Derec leugrott a villanyautóról. – Hallom, te voltál az első robot, aki felébredt ezen a bolygón – kezdte az ismerkedést.

– Ez tény – felelte a robot.

– Gyere velem! – kérte izgatottan Derec. – Vonuljunk félre ebből a zürzavarból.

Gyorsan átfurakodtak a szélesedő csarnokon arra a pontra, ahol Avernus útjára bocsátotta Derecet. – Robotváros eredetét kutatom – folytatta –, így jutottam el hozzád. Állítólag te voltál az első.

– Igen. Logikus. Én voltam az első.

– Szeretném, ha pontosan elmondanád, mi volt az első látvány, amelyet elraktározott az emlékezeted, és milyenek követték.

– Elsőként egy emberi kart pillantottam meg, amint bekapcsolja energiatelepemet – idézte fel a robot. – Aztán az ember megfordult, és eltávolodott tőlem.

– Láttad az arcát?

– Nem.

- Mi történt azután?
- Az ember bizonyos távolságra eltűnt néhány olyan gép mögött, amelyeket később a kezdeti bányaműveléshez használtunk. Utasításom szerint egy órát várakoztam, majd sorra bekapcsoltam a területen várakozó többi robotot. Azután hozzá kellett látnunk a munkához, és el is végeztük.
- Miből állt ez az első tevékenység?
- Ötven segédrobot és Avernus felügyelő állt készenlétben. Huszonötön felépítettük a rendelkezésünkre álló anyagokból az Iránytoronyt, Avernus felügyelő és a másik huszonöt pedig hozzálátott a föld alatti létesítmények tervezéséhez és építéséhez, majd megkezdte a bányaművelést.
- Derec ámulva kérdezte: – Avernus nem ellenőrizte az Iránytorony építését?
- Nem. Ez önálló egységnek volt szánva a városban. Készen állt a teljes terv és az összes anyag. Nem kellett hozzá Avernus felügyelő közreműködése.
- Az alagút mélyéről motorzúgás ütötte meg Derec fülét, és közeledő fényeket látott. – Mit értesz azon, hogy „önálló egységnek volt szánva”? – faggatta tovább a robotot.
- Az Iránytorony több szempontból is egyedülálló létesítménynek számít, Derec barátunk – közölte 1–1. – Semmilyen vonatkozásban nem alkotja a város tervének részét; tetején az érkezőtér tiltott terület, és egy tökéletesen berendezett, emberi ügyintéző iroda található benne.
- Mi a fene! – lepődött meg Derec, és a bányatargonca felé pillantott, amely az alagútban feléjük robogott. – Egy iroda? De kinek?
- Nem tudom. Talán annak az embernek, aki felébresztett. – Sohasem beszéltél erről a felügyelőknek?
- Mostanáig senki sem érdeklődött róla.
- Miért nevezed ügyintéző irodának?
- Az építési terv az adattáramban pihen – adta meg a felvilágosítást 1–1. – Ezen szerepel így a megnevezése.
- A targonca csikorogva fékezett le Derec mellett, és Avernus testes alakja hajolt ki a szűk első ülésből. – Mennünk kell!
- Csak egy pillanat – intette türelemre Derec. – Miért hívtad azt a helyet érkezőtérnek? – fordult a robothoz.
- Azonnal indulnunk kell – vetette közbe Avernus.
- Valamiféle leszállótérnek tervezték – adta meg készségesen 1–1 a választ. – Senki sem léphet rá, és húsz méternél jobban a légtérből is tilos megközelíteni.
- Avernus megfogta Derec karját, és gyengéden, de határozottan maga felé fordította. – Mennünk kell – ismételte meg harmadszor. – Történt valami Katherine barátunkkal.
- Derec megtántorodott, mint akit fejbe vágtak. – Mi... mi történt? Jól... jól van?
- Eszméletlen – felelte Avernus. – Ezenkívül semmit sem tudunk róla.

8. fejezet KI KICSODA?

Lázás nyüzsgés fogadta a lakásban Derecet, amikor megérkezett. Először Ariont és Eulert pillantotta meg: ott téblábolt Emese és néhány segédrobot is. Aztán feltűnt egy eléggé törekeny alkatú gépmember mindenféle szerelvénnel, akiről Derec sejtette, hogy roborvos lehet.

- A nappali most alacsonyabbnak tűnt, de Derec nemigen törődött vele.
- Derec barátunk... – kezdte Euler, és sietve útját állta, amint átvágott a nappalin.
- Hol van? – kérdezte türelmetlenül.

– A hálósobában – felelte Euler. – Már eszméletre tért, és pihen. Úgy vélem, még nincs itt az ideje, hogy meglátogassa.

– Ugyan – tolta félre a robotot Derec. – Látnom kell Katherine-t.

– Nem érti, hogy...

– Később! – szaladt át Derec a hallba. Most két hálósobaaajtót pillantott meg. Kinyitotta az egyiket, de üres szobát talált, azután a másik felé fordult, és megnyomta a kilincsgombot, mire az ajtó félresiklott. Katherine fakó arccal és kivörösödött szemmel ült az ágyban.

– Jól érzed magad? – lépett be Derec.

A lány tekintete rászégeződött, aztán szeme elkerekedett az iszonyattól.

– Neeem! – sikoltotta, és görcsbe ránduló arca elé kapta kezét. Derec odarohant hozzá, átkarolta a vállát. A lány tébolyultan és velőtrázón sikított tovább, egész teste vadul rángatózott az ágyon.

– Te halott vagy! – zokogta. – Halott! Halott!

– Nem! – kiáltotta Derec. – Itt vagyok! Élek és minden rend...

Euler elrántotta Derecet az ágytól. Robotok lepték el a szobát. – Mit műveltek! – méltatlankodott Derec. – Engedjete...

– Azonnal távoznia kell – kapta fel Euler a levegőbe, és sietve kicipelte, miközben Katherine sikoltozása betöltötte az egész szobát.

– Katherine! – kiáltotta vissza Derec, de Euler kilépett vele az ajtón. – Katherine!

A felügyelő átvitte a nappaliba, és egyszerűen a levegőben tartotta, míg a roborvos be nem sietett a lány hálósobájába. Aztán az ajtó bezárult, és kissé letompította a metszően éles hangot.

– Azonnal tegyél le! – tiltakozott Derec. – Letennél végre?

– Nem mehet be – jelentette ki Euler. – Veszélyes lehet Katherine számára, ha meglátja önt. Hirtelen elszállt Derec haragja. – Mi folyik itt? – kérdezte megszelídülve. – Mi történt vele?

– Valamilyen érzelmi megrázkódtatás érte – felelte a felügyelő. – Letehetem?

– Rendben van – mondta Derec –, nem fogok visszarohanni hozzá.

Euler finoman a padlóra állította. Derec dörzsölni kezdte a szorítástól elzsibbadt karját.

– Elnézést kérek, ha kellemetlenséget okoztam – nézte figyelmesen Euler. – Őszintén sajnálom.

– Semmi baj – válaszolta megbocsátóan Derec. – Mondd el, mi történt!

Hatalmas mennydörgés rázta meg a levegőt, Derec és Euler a belső udvar ajtajából az égre pillantott, ahol vészjósuló viharfelhők tornyosultak. Újabb nehéz éjszaka közeledett. A hálósobából kiszűrődő sikoltozás fel-felcsukló zokogássá szelídült.

– Katherine megtalálta David holttestét – kezdte mesélni Euler. – Egy segédrobot vágott nyílást abba a zárt szobába, ahol feküdt. A történet többi részét jobb, ha Arion mondja el. Ugyanis szemtanúja volt az eseményeknek. – Intett a szoborszépségű robotnak, hogy csatlakozzék hozzájuk.

– Derec barátunk – lépett oda Arion –, nem sejtettem, hogy a holttest látványa ilyen hatást vált ki Katherine barátunkból. Ha tudom előre, sohasem engedem a közelébe.

– Szívből megértem. De áruld el végre, mi történt!

– Az elhunytat vizsgálta, és kiszólt, hogy segítek megfordítani a holttestet. Természetesen teljesítettem a kívánságát. Amikor meglátta a halott arcát, felsikoltott, és eszméletlenül rogyott össze.

– Azóta is vigasztalhatatlan – vette át a szót Euler. – És ami a legkülönösebb, ragaszkodik ahhoz az elképzeléséhez, hogy a halott ember ön volt.

– Miért állítja ezt? – lépett az asztalhoz Derec, és leült mellé. Arion készülékének képernyője szorgalmasan villogva kereste a tízjegyű számok köbgyökét.

– Nem tudom. – Euler rövid szünetet tartott. – Talán azért, mert a holttest önre hasonlít.

Derec kiegyenesedett a széken. – Úgy érted... éppen olyan, mint én?

A robotok egymásra néztek. – Hajszádra – válaszolta Arion.

– Nem tűnik ez nektek különösnek? – kérdezte Derec megdöbbenve, és még mindig nem akart hinni a fülének.

– Nem – csodálkozott Euler.

– Nem értem – fakadt ki Derec. – Amikor először megpillantottatok engem, nem vettétek észre a hasonlóságot kettőnk között?

– De – ismerte el Euler. – Ám ez semmit sem jelentett a számunkra.

– Miért?

Arion szólalt meg: – Miért kellett volna? Mi eddig összesen három emberi lényt láttunk. A robotok lehetnek pontosan egyforma kinézetűek, miért ne lehetnének ilyenek az emberek is? Azt tudtuk, hogy ön és Katherine különböznek, de ebből nem következik, hogy ön és David nem lehet egyforma. Ezenkívül *tudtuk*, hogy David halott, következésképpen azt is tudtuk, hogy ön nem lehet David. Egyszerű.

A roborvos megjelent a hallban, és odasietett Derechez. – Már megnyugodott – közölte. – Saját agyfüggelékének endorfin hormonából kapott egy enyhe adagot, és most látni kívánja önt.

Derec kissé vonakodva állt fel. – Nem ártok neki ezzel? – kérdezte a roborvostól.

– Azt hiszem, már felfogta a helyzetet – válaszolta a gépember atyáskodó hangon.

– Szeretnék egyedül maradni vele – mondta Derec a többieknek.

Euler bólintott. – Idekint várakozunk.

Derec bizonytalan érzésekkel ment végig a hallon. Bántotta, hogy ilyen meggyötört, érzelmileg feldúlt állapotban találta a lányt. Néha ugyan az idegeimre megy, gondolta magában, mégis hozzám tartozik.

Halkan kopogott az ajtón, aztán benyitott. Katherine az ágyban ült, arca szomorúnak látszott. Kitérte a karját. – Ó, Derec...

A fiatalember odasietett az ágyhoz, leült melléje, és magához szorította. Katherine halkan sírt a vállán. – Annyira félttem... Azt gondoltam...

– Tudom – simogatta meg a haját. – Arion elmondta. Rettenetesen sajnállak.

– Nem is tudom, mihez kezdenék nélküled – szípogetta a lány, aztán elhúzódott tőle. – Ó, Derec. Tisztában vagyok veled, hogy egy láthatatlan fal húzódik közöttünk... de kérlek, higgy nekem! Fogalmam sincs róla, milyen helyre kerültünk, és milyen események zajlanak itt.

– Hiszek neked – törölte le Derec a lány könnyeit, aztán elmosolyodott. – Most már ne aggódj emiatt. Hogy érzed magad?

– Jobban – derült fel a lány. – A roborvos jó pár injekciót nyomott belém, a gyógyszerek tényleg segítettek. Már csak a fejem fáj.

Ismét megdördült az ég odakint. – Akkor jó – nyugodott meg Derec. – Úgy látszik, éjszakára mindenképpen ide leszünk bezárva. Mit szólnál hozzá, ha elküldenénk a robotokat, felhoznánk valami vacsorát, és kicserélnénk a tapasztalatainkat? Akad mesélnivalóm bőven.

– Nekem is – bólintott Katherine. – Melyikünk kezdje?

Olyan zöldséglevest kaptak vacsorára, amelyet Derec már hosszú ideje nem evett.

Kegyetlenül tombolt az eső odakint, ő azonban már nem aggódott túlságosan, amióta Euler és Rydberg előkészületeit látta, mert ezzel legalább még egy éjszakát sikerül átvészelnük.

Derec úgy érezte, most csupán annyit tehet, hogy napról napra él. Még Arion szórakoztató műsora is színesebbé vált. A képernyőn izgalmas teniszmérkőzés folyt, a számítógép által mozgatott pálcikafigurák csúszós talajon ugráltak, így a játék igazán mulatságosnak tűnt.

Miután a robotinas leszedte az asztalt és távozott, kényelembe helyezték magukat a kanapén, és részletesen beszámoltak a nap eseményeiről. Derec, noha maga sem értette pontosan, miért, kihagyta azt a tényt, hogy nincsenek hiperhullámú távadóállomások a bolygón. Élénken figyelte viszont a lány beszámolóját a holttest felfedezéséről, mert

számított rá, hogy Katherine tapasztalatai a segítségére lehetnek.

– Tagadhatatlan, hogy a tökéletes másod volt – fejezte be a lány. – Mit jelenthet ez?

– Végleg sutba dobhatjuk azt az elképzelést, hogy véletlenül kerültünk ide Robotvárosba – felelte Derec. – Éppenséggel ideszállítottak bennünket. Hogy miért, még nem tudom. Talán a halott hozott ide bennünket, vagy őt is idehozták. Ezen a szalon még tovább kell nyomoznunk. Sokkal jobban izgat az a felismerés, hogy ez a városrobot mindentől függetlenül működik. Nem tudok szabadulni az érzéstől, hogy a város mintha önvédelmi okokból sokszorozná magát. Ha pedig önállóan működik, a felügyelők nem képesek megállítani a folyamatot.

– Mi következik ebből?

Derec a lányra nézett. – Az, hogy nekem kell beavatkoznom.

– Ezzel megint oda jutottunk vissza, ahol elkezdődtek a vitáink – sóhajtott Katherine, és árnyék suhant át az arcán. – Melyik fontosabb: a város sorsa vagy a gyilkosság kiderítése?

– Nem feltétlenül kell szembeállítani őket – emelkedett fel Derec. – Remélem, ez jobb kedvre derít. – Odasétált az udvarra nyíló ajtóhoz, szórakozottan figyelte a szakadó esőt, és úgy érezte, végül sikerül majd legyőznie. Visszafordult a lányhoz. – Meggyőződésem, hogy David, valamint a város biztonsági készülsége és gyorsuló épülése között szoros összefüggés van.

A lány izgatottan ugrott ki az ágyból, Derechez szaladt, és mindkét karjával átölelte. – Akkor segítesz nekem, hogy megoldjam ezt a gyilkossági rejtélyt?

– Hát persze – nevette el magát Derec, és ő is átölelte Katherine-t. – Holnap visszamegyünk a holttesthez, és ott folytatjuk, ahol abba hagyta. – Kicsit messzebb sétált a lánytól, és összefonta két kezének mutatóujját. – Ilyen szorosan függ össze minden. Ha a rejtvény néhány darabját összeillesztjük, fogadni mernék, hogy a többi már magától a helyére kerül. Bárki vagy bármi ölte meg Davidet, ez az oka a készülségnek.

– Első dolgunk lesz reggel, hogy Emesével visszavezetjük magunkat a helyszínre.

– Nem az első lesz – vágott közbe Derec. – Mindenekelőtt rövid tanácskozást tartunk a felügyelőkkel az Iránytoronyban.

– Miért?

– Két okból. Először is szeretnék föltenni nekik néhány kérdést a föld alatti munkálataikról, másodsor pedig szeretnék egy kicsit körülszimatolni az épületben.

– Hogy megkeresd az irodát?

Derec bólintott.

– 1–1 szerint tökéletesen be van rendezve. Fogadok, hogy néhány kérdésünkre ott találok választ.

A lány arca hirtelen elkomolyodott. – Remélem, nem csalódsz ezekben a válaszokban – suttofta.

9. fejezet **AZ IRODA**

A tanácsteremben hosszú, keskeny asztalt állítottak fel, körülötte kilenc szék sorakozott. Derec ült az asztalfőn, Katherine-nel a jobbján. A többi helyet a felügyelők foglalták el, szokás szerint egymás kezét fogva, míg a sorvégi két gépember az asztalon nyugtatta szabadon maradt kezét.

– Miért hazudnak az emberi lények, Derec barátunk? – tette fel a kérdést Dante felügyelő, és nagyítólencsés csőszemeivel kíváncsian tekintett végig az asztalon. – Önökkel kapcsolatban az okozza számunkra a legnagyobb nehézséget, hogy hajlamosak a hazugságra és a túlzásra. Ezért nem hihetünk önöknek fenntartás nélkül.

Derec megnyalta száraz ajkát, és látta, milyen feszült figyelemmel várják válaszát. Egy pillanatig sem volt kétsége afelől, hogy ezen az akadályon keresztül kell vergődnie, ha együtt akarja velük megoldani a város gondjait.

– A robotok kétféle módon kapnak információkat – kezdte abban a reményben, hogy magyarázata megvilágítja a helyzetet. Már korábban felkészült erre a kérdésre, és alaposan végiggondolta válaszát. – Egyrészt közvetlen programvezérléssel, másrészt az érzékelők által begyűjtött adatokból, amelyeket azután összehasonlítanak a program utasításaival. Érzékelőitek matematikai pontossággal rögzítik az eseményeket, és a tapasztalati gondolkodás több évezredre visszanyúló tudományos értékítélete szerint osztályozzák őket. Pozitronikus áramköreitek révén ezután ismét csak összehasonlítással vethetitek össze a beérkező adatokat a programban létező adatokkal, és így vonjátok le a megfelelő következtetéseket. Tehát valódi, második szintű gondolati kapcsolatok felismerésére vagytok képesek.

– Ismerjük a pozitronikus agy működését, Derec barátunk szólalt meg Waldeyer. – Az emberi agy az, ami zavarba ejt minket.

– Egy kis türelmet kérek – válaszolta Derec. – Szeretnék kérdezni tőletek valamit. Tegyük fel, s ez tényleg csak feltételezés, hogy alapvető programozásokatok hibás... nemcsak egy picit, hanem a legalapvetőbb kiindulási feltételek szempontjából. Tegyük fel, hogy ennek következtében az érzékelőitektől kapott információk az utolsó bitig homlokegyenest ellenkeznek alapvető programotokkal.

– Akkor időnk legnagyobb részében hibásan gondolkoznánk – felelte Wöhler. – Az emberi agy azonban nem egy határozott programozás szerint működik. Önök birtokában vannak annak a szabadságnak, hogy valamennyi tapasztalati adatot átrostálhatják, és így minden alkalommal eljutnak az igazsághoz.

– Hát ebben tévedtek – csapott le rá Derec. – Az emberi agy nem olyan számítógép, amelynek működése az igazságon alapul. Csupán idegdúcok szövvénye, amelyben villamos áramlökések haladnak. Nem az igazság, hanem inkább az önérdek képezi működési alapját. Az emberi agy számára az igazság nem egy szilárd pont, hanem valamiféle vitorla, amely szeszélyesen hajladozik a félelem, a remény és a vágy széljárásában. Nem létezik a számára önálló valóság, hanem pillanatról pillanatra teremti meg ezt, azzal az alkotó értelemmel, amelyet ti oly nagyra értékelték.

– De létezik benne is egy alaprogram – vetette közbe Euler. – Arra való, hogy használja.

– Vagy visszautasítsa – ellenkezett Derec. – Nektek tartanotok kell magatokat a programozásokhoz. Az én agyam nincs ilyen béklyóba verve. Az emberi agy fájdalmasan halandó. Ez már önmagában is olyan igazság, amit az emberek nagy része nem képes elviselni. Törékeny teremtmények vagyunk, az állandóságot keressük egy változó világban. Hazudunk a körülöttünk élőknek. Hazudunk önmagunknak. Hazudunk a logika és a józan ész ellenére. Gyakran azért hazudunk, mert az igazság ártana nekünk. Sőt néha öntudatlanul is hazudunk.

Avernus szólalt meg. – A többi világon az emberekkel együtt élő robotok hogyan viselnek el ennyi kétszínűséget?

– A robotika törvényeinek megfelelően hajtják végre az utasításokat – magyarázta Derec. – Nem önállóak, mint ti, ezért nincs választási lehetőségük. A törvények az emberi faj védelme érdekében születtek. A robotok megvédik az embereket saját hazugságaiktól, és azt tisztelik bennük, ami nemes és felemelő. Láttátok Katherine bánatát, amikor engem halottnak vélt. – Megsimogatta a lány kezét. – Törékeny teremtmények vagyunk, a legnemesebb és a legaljasabb tettekre is képesek. Így van, hiába is tagadnánk. Nagy jókat és nagy gonoszságokat cselekedtünk, de a robotokat jóságunk teljében teremtettük. Fajunk rászolgál, hogy magasztalják és kárhoytassák, de ésszerű, pozitronikus úton nem lehet értelmezni.

– Vagyis olyanok kell elfogadnunk önöket, amilyenek – szögezte le Euler.

– Nem lehet szabályok közé szorítani bennünket – folytatta lendületesen Derec –, semmilyen elmélet nem illik ránk. Elképesztünk és összezavarunk benneteket, de azt szavatolhatom, hogy sohasem fogtok mellettünk unatkozni.

– Szavaival mindnyájunkat levesz a lábáról – jegyezte meg Wöhler, a filozófus.

– Hát igen – mosolyodott el Derec. – Így van. És azért tehetem ezt meg, mert zavarba ejtő agyamban foglaltatnak a világegyetem csodái, csak rajtam keresztül érhetitek el őket... márpedig ti kétségbeesetten szeretnétek megismerni ezeket!

– Mi lesz így a humanika törvényeivel? – érdeklődött Rydberg.

– Nagyon egyszerű – szólt közbe Katherine, és Derecre kacsintott. – A humanikának egyetlen törvénye van csupán: „Számíts a kiszámíthatatlanra!”

– Ez csak játék a szavakkal – jegyezte meg Arion.

– Pedig ezzel közelíthetitek meg legjobban az emberi természetet – egészítette ki Derec. – Ez a lényeg. Ne hagyjátok abba a humanika törvényeinek kutatását, de hozzánk igazítsátok őket, és ne minket próbáljatok hozzájuk igazítani. Nem lehetünk mások, mint amilyenek vagyunk, de ha jó és rossz tulajdonságainkkal együtt elfogadtok bennünket, gondunk lesz rá, hogy képességeiteket teljes ménékben kibontakoztathassátok.

– Felvillanyozó szavak – mondta Dante –, de csak szavak. Van-e rá példa, hogy az önök alkotó értelme mire képes?

– Ha lehetővé teszitek számomra – válaszolt nyugodtan Derec –, talán segíthetek megmenteni városotokat.

– Eddig az ön valamennyi javaslata arra próbált rákényszeríteni bennünket, hogy térjünk el a programozásunktól – ellenkezett Euler.

Derec fölállt, mert így könnyebben tudott gondolkozni. – Ennek az az oka, hogy egészen tegnapig nem ébredtem teljesen tudatára, mi zajlik itt a városban, és mennyire nem vagytok urai a helyzetnek. Ebben is szeretnék segítséget nyújtani, de előbb volna néhány ötletem.

Odasétált Arionhoz, aki mellett Waldeyer ült, és szorosan fogták egymás csipeszkezét. Közéjük állt, és rákönykölt a vállukra.

– Láttam a földmunkát az alagútban. Megpróbáljátok levezetni a tárolómedence vizét egy alacsonyabb szintre, hogy ezzel elkerüljétek bányaműveitek pusztulását. Sikerral jártatok?

– Bizonyos fokig – válaszolta Rydberg. – A csatorna átvágására ma reggel, gyűlésünk után kerül sor. Számításaink szerint azonban csak egy nappal halasztjuk el így az elkerülhetetlen katasztrófát. Megmenthetjük bányáinkat a ma éjszaka várható esőtől, de ez minden.

– Rendben van – mondta elégedetten Derec. – Találjunk ki valamit! Tegnap az egyik szektor főcsarnokában jártam. Ti ástátok ki azt az üreget?

– Nem – válaszolta Avernus, mert ebben ő volt az illetékes. – Minden préselőmű ehhez hasonló barlangban kapott helyet. A bányaműveletek kezdetén azzal láttunk munkához, hogy hanglokátoros szonogramokat készítettünk a felszín alatt megbúvó természetes üregekről. A bányavágatokat magunk ástuk, de a főcsarnokok természetes képződmények.

– Gondoltatok már rá – kérdezte diadalmasan Derec –, hogy szonogramokat készítenek a jelenlegi helyzetben is?

– Ezt nem értem – válaszolta Avernus.

Derec az asztallapra támasztotta mutatóujját. – Keressétek meg a víztározótokhoz legközelebb eső föld alatti barlangot, ássatok egy alagutat, amely összeköti a tárolómedencével, és...

– ...és abba vezessük el a vizet! – ugrott talpra Avernus, megszakítva a kapcsolatot a központi aggyal.

– Úgy van! – intett felé Derec. – Ezalatt mi Katherine-nel a gyilkossági ügy kibogozását folytatjuk. Semmi kétségem afelől, hogy a gyilkosság rejtélyének megoldása feltárja azokat az okokat is, amelyek a biztonsági készültséghez vezettek. – Dante felügyelőhöz fordult. – Megfelelő példa ez az alkotó értelemre?

– Boldogan elismerem – bólintott Dante.

– Ha meg akarjuk valósítani a gyakorlatban Derec barátunk javaslatait – vette át a szót Euler –, be kell rekesztenünk a gyűlést, és munkához kell látnunk.

A robotok felálltak, Derec pedig eltűnődött, vajon észrevették-e, miként gyakorolt rájuk szelíden nyomást annak érdekében, hogy mostantól egyenrangú félként vonják be őt a tervezésbe.

Figyelte, amint sorra távoznak, és először érezte úgy, hogy kezdi kiismerni azt a fondorlatos elmét, amely együvé kényszerítene őket. Szinetika. Persze, még ennél meredekebb csúcsokat is meg kell mászniuk ahhoz, hogy eljussanak az emberek és robotok közösségének valódi, társadalmi egyenlőségéig. Ha most túléljük az esőzéseket, talán ösvényt taposhatnak egy új korszak felé.

Mihelyt a robotok elhagyták a tanácstermet, Katherine az ajtóhoz sietett, és kikémlelt. – Elmentek – fordult vissza megkönnyebbülten.

– Nagyszerű! – csatlakozott Derec a lányhoz, Emese és Szem pedig kötelességtudóan követte őket. Derec visszafordult hozzájuk. – Járt itt valamelyikötök szemtanúként korábban?

– Igen – szólalt meg Szem. – Az épület legnagyobb részében kísérletek folynak a pozitronikus aggyal és működési lehetőségeinek kibővítésével. Az épület csaknem minden laboratóriumában megfigyeltem kísérleteket.

– Láttál valaha egy olyan irodát, amelyet magánhasználatra vehet igénybe egy ember?

– Nem – válaszolta a robot.

– Vannak az épületnek olyan részei, ahol sohasem jártál?

– Igen.

– Hát akkor hallgass ide – mondta Derec, és Katherine irányába nézve felvonta a vállát. – Azt akarom, hogy vezess el az épület valamennyi olyan részébe, amit még sohasem láttál.

– Nem tehetem.

– Miért nem? – csodálkozott Katherine.

– Az Iránytorony egyik részlege tiltott terület a robotok számára. Senki sem merészkedik oda.

– Ki adta ezt az utasítást? – kérdezte Derec. – Egy felügyelő?

– Ez programozásunk része – felelte Szem.

Emese kiegészítette: – Még a felügyelők sem tehetik be oda a lábukat.

Derec megcsóválta a fejét. Hiába, ezek csak robotok – kötelesség, semmi kíváncsiság. – Szeretném, ha odavezetnétek minket – folytatta.

– Már közöltem önnel, hogy az számunkra tiltott terület – válaszolta Szem.

Derec elmosolyodott. – Nem azt várom tőletek, hogy bekísérjete a tiltott területre – magyarázta. – Csak vigyete hozzá olyan közel, amennyire lehet, és mutassátok meg nekünk.

Ez elfogadhatónak látszott, így a két szemtanú elindult, Derec és Katherine pedig szorosán a nyomukban haladt. Ahogy végigsétáltak a tekeredő folyosók útvesztőin, mind magasabbra jutottak. Aztán egy felvonó hat emelettel vitte feljebb őket, ezzel azonban még nem ért véget a bolyongásuk. Derec meglepve állapította meg, hogy a tanácstermet úgy tervezték, mintha a piramis csúcsát alkotná, holott a valóságban az épület magasságának felénél helyezkedett el, a szándékosan keltett érzékcsalódás egyik legmeglepőbb példjaként.

A felsőbb szintek fokozatosan szűkültek, az ajtók is ritkultak a derengő fénnel világító falelemek között, amikor a robotok hirtelen megálltak. Szem egy ajtóra mutatott a rövid folyosó végében.

– Nem mehetünk tovább – jelentette ki. – Senki sem tudja, hová vezet az az ajtó.

– Ha itt akartok várni ránk, hamarosan visszatérünk – próbálta megnyugtatni őket Derec.

– Csakhogy az tiltott terület – ellenkezett Emese.

– A robotoknak, de nem az embereknek – javította ki Katherine.

– Nem válhatunk el önöktől – makacskodott Szem.

– Csak egy ajtó választ el tőletek – vigasztalta Derec. – Ugyanazon jövünk vissza.

– Utasításaink értelmében...

– Azt tesztek, amit akartok – vetette oda Derec. – Mindenesetre mi megyünk.

Ezzel Derec és Katherine elindult a folyosón. Mielőtt kinyitották az ajtót, még egyszer hátrapillantottak. A robotok mozdulatlanul álltak és figyeltek.

Odabent egy csigalépcsőt találtak, amely a fejük felett három méter magasan egy ajtóhoz vezetett.

– Kívánod a felfedező szerepét játszani? – kérdezte udvariasan Derec.

– Menj csak! – tolta előre Katherine. – Én már elvesztettem a bátorságomat abban a lezárt szobában.

Derec óvatosan kapaszkodott fölfelé a lépcsőn, a várakozás feszültségétől idegei szinte vitustáncot jártak. Érdekes módon emlékezetéből felmerült a „vitustánc” szó, de fogalma sem volt róla, mit jelent. Elérte az ajtót, megnyomta a kilincsgombot, noha számított rá, hogy a bejárat zárva lesz.

De nem!

Az ajtó könnyedén félresiklott, és az első pillanatban Derecnek az a benyomása támadt, hogy kilépett a szabad ég alá, és mintha egy lapos tetőn sétálna, ahol bútorokat meg egy íróasztalt helyeztek el, körös-körül pedig gyönyörű kilátás nyílik Robotvárosra. De nem csapta meg a friss levegő hűvössége, nem legyintette meg arcát a szél, és nem érezte a délelőtti nap melengető sugarait.

– Hogyan kerültünk ki az épületből? – csodálkozott mögötte Katherine.

– Még mindig benne vagyunk – mutatott Derec a lány mögé. A panorámát a nyitva hagyott ajtó rontotta el, mintha a város közepén egy fekete lyuk tátongana. Amikor Derec megnyomta a kilincsgombot, és az ajtó bezárult, a körkép tökéletessé vált.

– Monitorok? – kérdezte a lány.

– Szerintem igen. Egy sereg apró kamerának kell elhelyezkednie a piramis csúcsa körül, és ezeknek a felvételei jelennek meg a képernyőkön. Nézd! – mutatott fel. – Még a fejünk fölött is vannak.

A lány felpillantott a kékes rózsaszín égboltra. – Ez látható a teraszról, ahol testet öltöttünk – lepődött meg.

– Lenyűgöző! – suttogta Derec, és megborzongott az örömtől, hogy végre rábukkantak valamire. – Ha itt ülnél, azt is láthatnád, ahogy valaki megérkezik a világúrból a teraszra, és az illető még csak nem is tudna róla.

– Gondolod, hogy *minket* is látott valaki, amikor előbukkantunk a semmiből? – kérdezte döbbenetben a lány.

Derec vállat vont. – Ezek után valószínűnek tartom. Nyilvánvaló, hogy *szándékosan* hoztak ide minket. Logikus tehát, hogy minden lépésünket kezdettől fogva számon tartják.

– És az még nem jutott eszedbe, hogy *téged* akartak idehozni, és én csak fölös poggyász vagyok? – kérdezte ingerülten a lány.

Derec komótosan keresztülsétált a szobán. Szemmel láthatóan úgy tervezték, hogy valaki nyugodtan élhessen itt: kényelmes fotelek, aztán egy heverő, amelyet ágynak is lehet használni. Semmi sem készült a városrobot testének anyagából – csupa valódi bútor. Derec még valami növényfélét is megpillantott, amely mesterséges fényben nyújtózott fölfelé. Ez arról árulkodott, hogy bárki lakja is ezt az irodát, elég gyakran visszatér, hogy öntözze a növényt.

– Rengeteg dolog eszembe jutott – felelte rövid hallgatás után Derec –, beleértve azt a forgatókönyvet is, amelyet az előbb fölvezéltál. Tekintetbe kell azonban venni néhány apróságot. Véleményem szerint Aranimas úrhajóján véletlenül találkoztunk. Túl veszélyes és kiszámíthatatlan helyzet alakult ki, sérüléseink pedig túlságosan élethűre sikerültek ahhoz, hogy megrendezett jelenetről lett volna szó. De gondolkozz el azon, amit magad sem tagadsz,

hogy ismertél korábban egy másik néven, és ez a másik név, mint kiderült, olyan valakié, aki annyira hasonlított hozzám, mintha az ikertestvérem volna. Hatalmas a világegyetem, Katherine, s ehhez képest túlságosan sok a véletlen egybeesés. – Derec elgondolkodott. – Kérdeznék tőled valamit. *Neked* nem jutott még eszedbe, hogy az a David feküdt a zárt szobában holtan, akit te ismertél, én pedig valaki más vagyok?

A lány zavarba jött, és alig hallhatóan suttopta: – Én... én...

Mondani kezdett valamit, aztán abbahagyta. Derec a világ összes kincsét odaadta volna, hogy megtudja, milyen gondolatok futottak át az agyán, mielőtt elhallgatott.

– Mit titkolsz előlem? – kérdezte feldúltan.

A lány arcán fájdalom és vágyódás tükröződött. Aztán megmakacsolta magát, mint már oly sokszor, amióta Aranimas úrhajóján találkoztak. – Nincs itt semmi keresnivalóm – vetette oda. – Visszamegyek a robotokkal. Siess te is. Más dolgunk is van még.

Aztán sarkon fordult, és vissza se nézett többé. Derecet megint elöntötte a méreg. Néha melengetően közel érezte magához a lányt, máskor pedig rettenetesen távol kerül tőle. Katherine esetében nem létezett közbenső állapot, csak ez a két véglet.

Elhatározta, hogy módszeresen kutatja át az irodát, bár legszívesebben lázas kíváncsisággal hányta volna szét. A szoba peremén kezdte, szép lassan haladt körbe, és utoljára hagyta a legizgalmasabb helyet, az íróasztalt.

Ráakadt egy kis, légmentesen záródó polcra, ahol rengeteg *Filozófia* feliratú videószalag sorakozott, bolygók szerint felosztva. Az úrlakók ötvenöt világából csaknem mindegyikre jutott egy címke. Pillanatnyilag nem érdekelték ezek a filmkönyvek, de elhatározta, hogy a közeljövőben mindenképpen átfutja őket.

Ahogy folytatta sétáját a képernyők mentén, keze egyszer csak beleütközött egy létrába, amelyet szabad szemmel nem lehetett észrevenni. A fémlétra az egyik képernyőnek támasztva lapult az árnyékban. Még akkor is nehezen ismerte fel körvonalát, amikor már tudott létezéséről. A padlótól egészen a lapos mennyezetig ért.

Derec addig mászott rajta, amíg el nem érte a mennyezeti képernyőt. Semmi értelme nem lett volna a létrának, ha nem vezet valahová. Óvatosan megérintette a képernyőt a létra fölött. Jól olajozott csuklópántok engedtek a nyomásnak, és a felnyíló csapóajtón át kitárult a valódi égbolt.

Amikor Derec átkapaszkodott a tetőnyíláson, ott találta magát azon a teraszon, ahol megérkezésük idején testet öltöttek. Hihetetlen! Érdekes elmélet kezdett körvonalazódni agyában. Aki életre keltette ezt a kultúrát, akinek karját először látta meg 1–1, az a Perihélium kulcsának helyes kezelésével tetszés szerint jöhet el a világűrön át ide, Robotvárosba, lesétál a tiltott területnek számító irodába, és megfigyelheti városának fejlődését anélkül, hogy bárki észrevenné. Amikor pedig munkáját befejezte, ugyanilyen módon távozhat.

A városra tehát egy gondnok vagy gyám vigyáz, nyilván ő hozta ide Derecet, hogy az emberi alkotókészséggel fűszerezze ezt a furcsa gépi világot. *De miért engem szemelt ki?* Erre a kérdésre nem tudott magának választ adni Derec.

Eltűnődött, vajon a gondnok nem tartózkodott-e itt, amíg Katherine-nel együtt keresték ezt az irodát, és talán az utolsó pillanatig figyelte őket, amíg ki nem nyitották az ajtót. Igazán nem okozhatott nehézséget a számára, hogy kereket oldjon. Csak a kulcsra és néhány másodpercre volt szüksége.

Derec visszamászott az irodába, és behajtott a csapóajtót, mire az égbolt illúziója ismét zavartalanná vált.

Azzal folytatta a felderítést az irodában, hogy kiürítette az íróasztal mellett álló apró szemétkosarat. Néhány üres konzervdobozt talált, és rögtön felismerte, hogy ezek az úrlakók jóízű, rostos, életmentő szabvány ételadagjait tartalmazták, valamint vitamint és fehérjetablettákat. Szétfeszítette az egyik dobozt, és a sarkában ráakadt egy parányi

ételmaradékra. Még nem száradt ki. Ezt az ételt az elmúlt huszonnégy óra alatt fogyasztották el. A szemétkosárban összegyűrt papírlapokat is talált, ezeken olyan matematikai egyenletek sorakoztak, amelyek a városépítés geometriai fejlődését írták le annak az időnek a függvényében, amennyi ahhoz kell, hogy az egész bolygó egyetlen várossá váljék. Más lapokon a lezúdult záporok mennyisége és a víztároló mérete szerepelt több helyütt, valamint hozzávetőleges számítások arról, hogy mennyi idő múlva következhet be a medence túlfolyása. Derecnak az az érzése támadt, ha egyszerűen csak itt ülne az irodában, és rengeteg ideje lenne, valószínűleg ki tudná várni, amíg a gondnok újból megjelenik. De sajnos ezt nem engedhette meg magának, sürgette az idő.

Visszarakta a szemetet a kosárba, és figyelmét az íróasztalra fordította. A vasötvözetű borítólapon egy itatóspapír, egy tartályban pedig két súlytalan töltőtoll pihent. Az egyetlen személyes tárgyat egy hologramkocka jelentette, amelyben egy nagyon csinos nő egy kisbabát tartott a karjában. A kocka látványától hideg borzongás futott végig Derec hátán.

Ezután a fiókokat vette szemügyre. Baloldalt a kisebbek jó része üresnek bizonyult. Csak a legfelsőben akadt néhány további papírlap és műszaki adat a pozitronikus agy logikai áramköreinek működéséről. Jobboldalt azonban igazi kincsre bukkant. Amint kihúzta a széles, mély fiókot, finom motorzűmmögés hallatszott, majd egy asztali számítógép emelkedett ki bekapcsolt képernyővel és a KÉSZENLÉT felirat mellett villogó helyzetjelölővel.

Meglepő módon a készülékre felszereltek minden olyan tartozékot is, amely hiperhullámú adásra és vételre tette alkalmassá. Sajnos az energiatelep és a hiperhullámú irányantenna hiányzott a hátoldaláról: ezeket kétségtelenül a gondnok vitte magával.

Hitetlenkedve lépett be a billentyűkkel a rendszerbe. Nyoma sem volt szűrőegységeknek, jelszavaknak, egyáltalán rendszervédelemnek. Alig akarta elhinni, hogy egy egész kultúra táruul fel előtte pusztán annak révén, hogy talált egy irodát. Mi lenne, ha kárt akarna tenni benne?

Óvatosan merült bele az adatrendszerbe, amíg el nem jutott a kartotékok szintjére, aztán kapcsolatot kért a központi aggyal. Amikor elérte a számítógépet, megkérte, hogy nyissa meg a VÁROSVÉDELEM jelzésű kartotékot.

Másodperceken belül a KÉSZENLÉT felirat jelent meg villogva. Hát megtalálta! Sebesen gépelte le:

SOROLD FEL A VÁROSVÉDELEM ESZKÖZEIT.

A számítógép válaszolt:

VÁROSVÉDELEM:

FOKOZD A SOKSZOROZÓDÁST

SZIGETELD EL A SZENNYEZŐDÉST

ZÁRD LE A KÖZPONTI AGY BEMENETEIT

MOZGÓSÍTSD A KÖZPONTI AGYAT

SZIGETELD EL A VÉSZHELYZETI TERMINÁLOKAT

KÜLÖNÍTSD EL A FELÜGYELŐ SZEMÉLYZETET

Amint Derec leolvasta a képernyőt, egész testében reszketni kezdett. Helyben vagyunk. Elhatározta, hogy megpróbálja lezárni az egészet. Ezt gépelte be:

TÖRÖLD A SOKSZOROZÓDÁST

A számítógép habozás nélkül válaszolt:

A VÁROSVÉDELEM NEM TÖRÖLHETŐ OKMEGJELÖLÉS, VALAMINT AZ IDEGEN FENYEGETÉST VAGY SZENNYEZÉST ÉRINTŐ ADATOK BETÁPLÁLÁSA NÉLKÜL.

Derec folytatta:

HATÁLYTALANÍTSD AZ ÖSSZES KORÁBBI UTASÍTÁST, ÉS TÖRÖLD A SOKSZOROZÓDÁST.

A komputer válaszolt:

A HATÁLYTALANÍTÁS SEMMILYEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT NEM LEHETSÉGES. A VÁROSVÉDELEM NEM TÖRÖLHETŐ OKMEGJELÖLÉS, VALAMINT AZ IDEGEN FENYEGETÉST VAGY SZENNYEZÉST ÉRINTŐ ADATOK BETÁPLÁLÁSA NÉLKÜL.

A számítógép ezzel lezárta a vitát. Többé szóba sem akart állni Dereckel, amíg nem jön rá a védelmi rendszabályok okára, és nem ad ésszerű magyarázatot felfüggesztésükre. A gép hajthatatlannak látszott. Derec ezt gépelte be:

SOROLD FEL A VÁROSVÉDELEM ÉLETBE LÉPTETÉSÉNEK OKAIT.

A gép a várostérképpel válaszolt, amelynek alakja fokozatosan változott. Apró fényjel villogott a 4. kvadráns feliratú részlegben. A képernyő aljára ezt írta ki a komputer:

IDEGEN SZENNYEZÉS A 4. SEKTORBAN.

Derec rákérdezett:

SOROLD FEL A SZENNYEZÉS JELLEMZŐIT.

A számítógép megismételte válaszát:

IDEGEN SZENNYEZÉS A 4. SEKTORBAN.

Derec hátradőlt a fotelban, és a képernyőt nézve gondolkodott. Valószínű, hogy hasonmása holttestének helyét jelöli a villogó fény. A számítógép nem engedi, hogy egyszerűen túllépjen a gyilkosságon. Kezdett rájönni, miért teremthetett kapcsolatot oly könnyen a központi aggyal erről a készülékről, és a végső igazolást hamar megkapta, amikor begépelte:

ISMERTESD A VÁROSVÉDELEM LEÁLLÍTÁSÁNAK ELJÁRÁSÁT.

A gép nyomban válaszolt:

LEÁLLÍTÁSI FOLYAMAT:

SZIGETELD EL A SZENNYEZÉST VAGY JELENLÉTET

HATÁROZD MEG A FENYEGETÉS MIBENLÉTÉT

SEMLEGESÍTSD A FENYEGETÉST

BIZONYÍTSD A SEMLEGESÍTÉS TÉNYÉT A C-15-ÖS MŰVELETTEL.

Derec begépelte:

ISMERTESD A C-15-ÖS MŰVELETET

A válasz:

C-15-ÖS MŰVELET:

SZIGETELD EL A MOZGÓ KÖZPONTI AGYAT

LÉPJ KAPCSOLATBA A KÖZPONTI AGGYAL

ALKALMAZD A FELÜGYELŐK JELSZAVÁT

TÁPLÁLD BE A SEMLEGESÍTÉS BIZONYÍTÉKAIT

Derec kiábrándultan és meglepetten vette tudomásul a közleményt. Hát ezért nem lehet beavatkozni döntő módon a város egyetlen számítógépéről, de még erről sem. A bemenetnek közvetlenül el kell érnie a központi agyat, márpedig ezek szerint a központi agy nem helyhez

kötött, hanem mozog. És hogy az egész ügy filozófiai szempontból is teljessé váljék, a védelmi programba való belépéshez egy felügyelő robotra is szükség van.

Tökéletes védelem ez. Csak akkor kerülhet sor a leállítására, ha a művelet tudatos, kiszámított, és megfelel egy ember, valamint egy robotfelügyelő *közös* akaratának. Ebben a rendszerben is feltűnt tehát a szinetika, és csalódása ellenére Derec csodálattal vette ezt tudomásul. Végző soron tényleg nem ismerte a szennyezés formáját. A központi agy helyesen járt el, hogy nem fogadta el utasítását a leállításra mindaddig, amíg nem kerül valamennyi ténynek a birtokába. Csak az okozott gondot, hogy a város elpusztíthatja önmagát, mielőtt a tények napvilágra kerülnének.

Oda jutott vissza, ahonnan elindult, ismét útját állta ikertestvérének meggyilkolása. Rengeteg dolgot meg lehetett volna még ismerni az irodában a szabad terminál révén, de sietnie kellett. Derec fájó szívvel úgy döntött, hogy lezárja az irodát, és majd visszatér, ha több ideje lesz.

Éppen odanyúlt a fiókhöz, hogy visszasüllyessze a készüléket, amikor támadt egy ötlete. Ha a gondnok valóban nyomon követte őket, talán egy kartoték őriz erről valamilyen feljegyzést. Mivel nem ismerte saját nevét, elhatározta, hogy egy másikat választ. Visszahívta a képernyőre a kartotéknevek ablakát, és begépelte:

BURGESS, KATHERINE.

A gép válaszolt:

BURGESS, KATHERINE, lásd DAVID.

Hevesen dobogó szívvel begépelte a halott ember nevét.

A gép villámgyorsan megjelenített egy kartont, amelyre a gondnok valószínűleg saját kezűleg gépelte feljegyzését:

DAVID-2 ALKALMAZKODÁSI PRÓBÁJA SZABÁLYOSAN ÉS ZÖKKENŐMENTESEN HALADT A VÁROS VÉDELMI RENDSZERÉNEK BEKAPCSOLÓDÁSÁIG ÉS A KÍSÉRLET TÁRGYÁNAK ISMERETLEN EREDETŰ HALÁLÁIG. EMBERI BEAVATKOZÁS NÉLKÜL A ROBOTOK KÉPTELENEK MEGAKADÁLYOZNI A VÁROSTERVEZÉS ÉS -ÉPÍTÉS FELGYORSULÁSA RÉVÉN BEKÖVEIKEZŐ SÚLYOS KÁROSODÁST, ÍGY A MŰVELET TELJES KUDARCHOZ VEZETHET.

DAVID-1 MEGÉRKEZETT, HOGY MEGAKADÁLYOZZA A VÁROS KATASZTRÓFÁJÁT, ÉS A SZINETIKAI ELMÉLETEK EREDETI, MŰKÖDÉSI PRÓBÁJÁVAL ÖSSZHANGBAN CSELEKEDJÉK. AZ EREDMÉNYEK MÉG NEM ÉRTÉKELHETŐK.

VÁRATLAN TÉNYEZŐ ÉRKEZETT DAVID-1-GYEL EGY NŐ FORMÁJÁBAN, AKI ISMERETLEN OKBÓL KATHERINE BURGESSNEK NEVEZI MAGÁT. A MŰVELETRE GYAKOROLT VÉGSŐ HATÁSA ÉS CÉLJAINAK PONTOS JELLEGE MÉG MEGHATÁROZÁSRA VÁR.

A LÁNY GONDOS MEGFIGYELÉS ALATT ÁLL.

Ezzel fejeződött be a feljegyzés. Derec tekintete egy ideig a villogó helyzetjelölőre tapadt, és fejében vadul kergették egymást a gondolatok. Egyetlenegy azonban félresöpörte a többit, az a fél mondat, amely úgy lüktetett agyában, mintha beleégették volna. Sokkal erősebben fáj, mint szeretne volna: ...ISMERETLEN OKBÓL KATHERINE BURGESSNEK NEVEZI MAGÁT.

10. fejezet
A ZÁRT SZOBA

Derec reménykedett, hogy amikor elhagyja a gondnok irodáját, már nem találja odakinn Katherine-t. Ám a lány ott ácsorgott a két szemtanú robottal, és olyan derűsen mosolygott, mintha már a fiatalember látványa is boldoggá tenné. Micsoda színész! Derecnek ismét el kellett töprengenie, mit akar egyáltalán Katherine elérni. Megint kénytelen lesz visszafogni magát, és kétszeres éberséggel figyelni a lányt. Talán mond valamit véletlenül, amivel leleplezi magát. Ő azonban semmit nem fog elárulni neki.

– Hogy sikerült a felderítés? – kérdezte a lány vidáman, ám hamar az arcára fagyott a mosoly, amikor észrevette Derec hangulatváltozását. – Valami baj van?

– Semmi... Katherine – felelte Derec, de a hamis név szinte égette a torkát. – Találtam egy kijáratot, amely a tetőteraszra vezet, és előkerült egy számítógép is, de nem sokra mentem vele, mert csak annyit közölt, amit már úgyis tudunk... hogy meg kell oldanunk a gyilkossági ügyet.

– Akkor talán ne vesztegessük az időt, hanem vágjunk bele! – mondta a lány tettetett vidámsággal, mert még mindig nem akarta elhinni, hogy Derec ennyire megváltozott. – Biztos, hogy jól érzed magad?

– Nem is lehetnék jobban – hazudta Derec, és rettenetesen dühös volt magára, amiért még mindig kívánja a lány közelségét, annak ellenére, hogy mit tudott meg róla. Ha lenne egy kis esze, sarkon fordulna, és olyan messzire inalna, amennyire csak bír. Ehelyett bölintott: – Gyerünk!

Gyorsan és csendesen távoztak az Iránytoronyból. Katherine egész idő alatt Derecet figyelte a szeme sarkából. A fiatalember lezserséggel próbálta elaltatni a lány gyanúját, de ez nehezen sikerült. Hiába, ő a színlelésben nem tett szert olyan nagy gyakorlatra. Amint végimentek az épületen, a robotok ügyet sem vetettek rájuk, már ismerős és megnyugtató látványt nyújtott számukra az emberi jelenlét.

Amikor kiléptek a szabadba, egy villamoskocsival találták szembe magukat, peronjáról egy vezető integetett feléjük. – Derec barátunk! – kiáltott a robot. Valamennyien elindultak feléje.

– Mi kívánsz? – kérdezte Derec a zömök gépembertől.

– Euler felügyelő megkért, legyenek ma a kocsivezetőjük az ön korábbi kívánsága értelmében, amely szerint igényt tart egy szállítóeszköze.

– Remek – bölintott Derec, és Katherine-re nézett. – Úgy látszik, végül is megbíznak bennünk egy kicsit. Saját villamos, mi? – Rádió-távvezérléssel működik – magyarázta a segédrobot. Derec összevonta a szemöldökét. – Milyen hatótávolságon belül?

– A város jelenlegi határán belül.

– Ó! Úgy értem, csak a városon belül működik – jegyezte meg Derec csendesen.

– Pontos következtetés – ismerte el a robot.

Katherine felnevetett. – Ezt nevezem bizalomnak – csóválta meg a fejét.

Derec bosszúsán pillantott a lányra, aztán felszállt a kocsira. Szem – szólt oda a saját eseményrobotjának –, velem utazol?

A robot készségesen felkapaszkodott Derec mellé, így Katherine a szemtanújával csak mögöttük foglalhatott helyet.

– Hová parancsolja, uram? – kérdezte a kocsivezető udvariasan.

Derec odafordult a lányhoz. – Tudod, merre kell mennünk?

– A 4. szektor. Onnan kezdve Emese mutatja az utat.

A jármű sebesen haladt. Derecnek most nyílt alkalma egy pillanatra, hogy elgondolkozzék az irodában törtéteken, mert eddig minden mást háttérbe szorított Katherine-nel szemben érzett haragja. Itt van például a saját neve. A számítógép feljegyzésében David-1-nek nevezték. De akkor miért David-2 után érkezett? A két név egyszerű kísérleti jelölés, vagy

jelent valamit? Olyan... gépiesen hangzott. Ezen a gondolatsoron végigfutva megtorpant, mert nem bírta elviselni a következtetést. Igyekezett megszabadulni tőle, és inkább arra a megállapításra jutott, hogy ha a neve valóban David, akkor Katherine igazat mondott. Legalábbis erről.

Az a néhány bekezdés más elképzelésre is lehetőséget nyújtott. Bárki legyen is a gondnok, nyilván ismeri őt és Katherine-t, tehát tud valamit a múltjukról. Bárki hozta is ide, olyasvalakinek kellett lennie, akit ismert még az emlékezetvesztése előtti időből. Derec szorongva gondolt arra a lehetőségre, hátha a gondnoknak köze van emlékezetkieséséhez. De legalább ugyanakkora, ha nem nagyobb az esélye annak, hogy Katherine hozható kapcsolatba az emlékezethiányával, amit a lány a saját céljaira használ fel ismeretlen okból.

Újabb és újabb mély rétegek. Mennyi mindenre utaltak azok a feljegyzések a képernyőn! Semmi kétsége nem maradt afelől, hogy a város valóban egy szinetikai kísérlet színhelye. De amióta működésbe lépett a város védőrendszere, úgy látszott, a gondnok is sötétben tapogatózik. Eppúgy nem ismeri a biztonsági készültség okát, mint ő.

Azt sem tudta eldönteni, vajon szándékosan hozták-e ide, hogy segítsen a városon, vagy csak véletlenül került ide, és a gondnok határozott úgy, hogy felhasználja saját céljaira, mert nem akar személyesen beavatkozni, de azt sem szeretné, ha a kísérlet kudarcba fulladna. Minél több kérdésre talált választ, annál nyomasztóbban érezte, mennyi mindenről nem tud még.

Különösebb nehézség nélkül jutottak el a 4. szektorba. Emese a háromszögelési módszerrel irányította őket tovább az emelvényen pihenő házikó felé. Utazásuk során Derec elgondolkodva figyelte, hogyan terjeszkedik körülötte a város, mintha az emberek látványa örületes tevékenységre sarkallná a robotokat.

– Ez volt az a hely – szólalt meg Emese, amint a villamos megállt egy átlagos utca közepén. A szemtanú körülpillantott. – Nem látom sehol.

– Valahová eltolódott, ez minden – nyugtatta meg Katherine. – Innen gyalog megyünk tovább.

Leszálltak a villamosról, és elindultak, a jármű pedig szorosan a nyomukban haladt arra az esetre, ha mégis szeretnék igénybe venni.

– Biztos, hogy jó irányba megyünk? – kérdezte Derec, amint elhagytak egy háztömböt. – Milyen messzire tolódhatott?

– Minden ismerősnek látszik – biztatta a lány.

– Az egész város egyforma – morogta Derec. – Nem hiszem, hogy...

– Ott van! – kiáltott fel Katherine.

Derec akkor is tudta volna, hogy megérkeztek, ha a lány nem mutat az oszlopra. Egy emlékmű magasodott az utca közepén, az épületek mintha széles sávban kikerülték volna. A torony tetején egyetlen szoba állt, tökéletesen zárt dobozként, kivéve egy kör alakú nyílást az egyik oldalán.

– Hagyjunk itt a villamosnál egy szemtanút arra az esetre, ha valami gond adódna – tanácsolta Derec. – Szem jöjjön velünk.

– Jól van – egyezett bele a lány, és elindult az oszlop felé.

Derec szótlánul követte, és figyelte, ahogyan a csigalépcső kifermálódott a lány kezének egyetlen érintésére.

– Aligha fogod elhinni – indult el Katherine magabiztosan a lépcsőn. – Ha az a férfi nem a te ikertestvéred, akkor sokat kellett kínlódnia, amíg pontosan hozzád hasonlóvá formálta magát.

Derec halványan visszamosolygott rá, és eltöprengett. Ha én vagyok az 1-es szám, akkor ki kinek az ikertestvére?

A lány felért az erkélykorongra, és félreállt, hogy Derec is csatlakozhasson hozzá. – Szeretném, ha elsőnek lépnél be – mondta kissé félszegen. – Azok után, ami itt történt velem,

kissé tartok a találkozástól. Ezt az élményt még meg kell emésztennem.

– Rendben van – jelentette ki magabiztosan Derec, és elindult a szoba körül a kivágáshoz. Minél közelebb ért a bejárathoz, annál görcsösebben szorult össze a gyomra a gondolatra, hogy holtan látja önmagát. Amint odaért a nyíláshoz, rögtön bedugta a fejét, nehogy inába szálljon a bátorsága.

A szoba üres volt.

Bemászott, de nyomát sem látta holttestnek vagy bármi másnak, ami emberi tetemre emlékeztetett volna.

– Katherine – szólt hátra –, gyere te is.

A lány odalépett a nyíláshoz, félénken átbújtatta a fejét, és amikor meglátta az üres szobát, döbbenet ült ki az arcára. – Hová tűnt? – suttogta.

– Ezt kérdezem én is. Úgy látszik, a holttest felkelt és kisétált.

– Vagy elvitték. Emlékezz csak, mi történt a halála után. Egy segédrobotnak kellett megakadályoznia, hogy a hulladékgyűjtők elvigyék a tetemet. Talán most sikerült nekik.

– Amikor elájultál, senkit sem állítottak a holttest mellé, hogy vigyázzon rá?

– Fogalmam sincs róla – tűnődött Katherine, aztán odament a kivágáshoz, és leszólt az eseményrögzítő robotnak. – Emese! Maradt itt valaki őrségben, miután tegnap elájultam?

– Nem – szólt fel a robot –, az ön esete elsőbbséget élvezett. Mindnyájan azon fáradoztunk, hogy biztonságosan hazaszállítsuk, és orvosi kezelésben részesítsük.

Katherine visszatért a szobába. – Senki sem maradt itt – közölte.

– Hallottam – válaszolta Derec. – A legkényelmesebb megoldás.

– A legkényelmesebb? Kinek? – kérdezte a lány villámló szemekkel. – Mire akarsz kilyukadni?

– Semmire. Egyszerűen csak... csalódott vagyok.

– Te vagy csalódott? – ült le bosszúsan Katherine a padlóra, és hátát a falnak vetette. – Én éppen ennek a révén szabadulhattam volna meg végre erről az átkozott helyről.

– Mindig csak te – jegyezte meg keserűen Derec. – Mindig csak magadra gondolsz, mialatt az egész világ összeomlik körülötted.

A lány szeme szikrákat szórt. – És kire kellene még gondolnom? – kérdezte indulatosan. – A vödörfejűekre, akik ezt a várost lakják, és akiknek annyi eszük sincs, hogy megakadályozzák saját pusztulásukat?

– Egyetlen hajdani emberi kultúra sem volt képes erre – felelte Derec. – Igen. Gondolj rájuk... – A lányra mutatott, aztán csettintett az ujjáival. – Talán nincs is szükségünk a holttestre. Talán csak meg kell teremtenünk ugyanazokat a körülményeket.

– Úgy éned, próbáljunk mindent úgy csinálni, ahogy a férfi halála bekövetkezett?

– Pontosan. Az irodában a számítógép azt mondta, fennáll az idegen szennyeződés veszélye. Lássuk csak, mit kezdhünk ezzel!

Katherine tanácstalanul nézett rá. – Szeretnék emlékeztetni, hogy az az ember, aki ezt a kellemetlen helyzetet előidézte, halott – felelte halkan.

Derec kiballagott a szobából, odaállt az erkélykorong védőkorlátként visszahajló széléhez, és tűnődve nézte odalenn az utcán a robotokat, akik térben és időben meghatározott feladataik elvégzésére siettek. A lány nemsokára csatlakozott hozzá.

– Milyen választási lehetőségünk maradt? – szólalt meg Derec.

– Semmilyen – mondta lehangoltan a lány. – Minden gondunk szoros összefüggésben van a gyilkossággal. Megtesszük, ami tőlünk telik, hogy megoldjuk a rejtélyt.

– Akkor menjünk végig lépésről lépésre az összes mozzanaton, amit a szemtanú elmondott neked, és keressük meg a logikai kapcsolatokat.

– Aligha akadnak – csóválta meg a fejét Katherine. – A férfi már a zárt szobában tartózkodott, és magából kikelve ordított, amikor megérkeztek, hogy a lézervágóval kiszabadítsák. Az illetőnek fogalma sem volt róla, miért zárult be körülötte a szoba. Amikor

kivágták a nyílást, és kiszabadították, viselkedése kissé szokatlannak tűnt, ráadásul fájt a feje, és egy sebet láttak a lábán.

– Neked nem fájt a fejed a múlt este? – kérdezte hirtelen Derec. A lány kíváncsian hajította félre a fejét. – Azt hittem, ez csak az ájulásom következménye.

– Egy ötlet volt... – legyintett Derec. – Megpróbálok mindent alaposan mérlegelni.

– Annyi bizonyos – folytatta a lány –, hogy David a felügyelő figyelmeztetése ellenére elment, és rövid időn belül holtan találtak rá. Amikor a segédrobot megpróbálta megfordítani a testét, hogy megnézze a pulzusát, egy másik szigetelősoba kezdett kialakulni, és a robot csupán villámgyors reflexeinek köszönhetően, hogy nem zárta magába őt is a kocka. Ennyi a történet.

Derec nyújtott karral támaszkodott az erkélykorong behajló peremének, és megpróbálta a komputer viselkedésének okát kitalálni. – Tudod – szólalt meg egy perc után –, az a kifejezés, hogy „idegen szennyezés”, annyi mindenre vonatkozhat. Egy felületes szemlélő számára nyilván emberi lényeket vagy szervezetük alkotórészeit jelentené. De ha mélyebbre, az emberi test belsejébe pillantunk, el kell ismernünk, hogy „idegen” baktériumok és vírusok meglehetősen furcsa népségét hordozzuk magunkban.

– A vérző láb – élénkült fel Katherine. – Ez nekem is eszembe jutott, de sehogy sem tudtam kapcsolatba hozni a gyilkossággal, ezért jelentéktelen ténynek tekintettem.

– Én is – vigasztalta Derec. – De erősödik a gyanúm, hogy ez a rejtvény talán sokkal bonyolultabb, mint amilyennek látszik. – Letérdelt, és tanulmányozni kezdte a Robotváros testéből kivágott körlemezt, amely az erkélykorongon hevert.

– Mit csinálsz? – érdeklődött Katherine.

– Ez a darab kiszakadt az eleven egészéből – nézett föl a fiatalember. – Nem kapcsolódik többé a városhoz, illetve építési programjához.

– És akkor mi van?

– Akkor ez halottnak tekinthető. Körülöttünk az egyetlen dolog, amely nem véd meg minket önműködően, amelynek durva éle sérülést okozhat.

– Csak nem akarod megsebesíteni magad?!

– Így próbálhatjuk ki az elméletünket – gyúrta fel ruhájának ujját Derec.

Szem kandikált ki a szobából. – Figyelmeztetem, Derec barátunk, ne tegyen semmi olyat, amivel kárt okozhat szervezetében.

Derec, mintha meg sem hallotta volna a lány és a szemtanú robot figyelmeztetését, végighúzta alkarját a város holt darabjának pengeéles szélén, és nagyjából öt centiméter hosszú vágást ejtett a bőrén.

A fájdalom egy pillanatra eltorzította az arcát, aztán felállt, és figyelte, hogyan serked ki a vére.

– Még semmi – állapította meg Katherine.

– Próbáljunk ki egy kísérletet. – Derec megfordította a karját, s a vér az erkélykorongra csepegett. – A második szigetelt szoba nem alakult ki addig, amíg a segédrobot meg nem fordította a holttestet. Talán a gravitáció...

– Derec! – sikoltotta Katherine.

Abban a pillanatban, hogy az első csepp vér a padlóra pottyant, az erkélykorong széle növekedni kezdett, egyre följebb és beljebb hajolt, próbálva magába zárni a két emberi lényt.

– Meneküljünk! – kiáltotta Derec, és a lépcső felé sietett, miközben a korong széle úgy magasodott fölé, mint egy lassított mozgású hullámtaraj.

Katherine a nyomában futott. Derec elérte a lépcsőt, de még a lábát sem tehetette rá, amikor a szerkezet nyomtalanul beleolvadt az oszlopba. Fejük fölött a kockaszoba teteje kinyúlt, és hézagmentesen kezdett összehegedni az erkélykorong peremével. A lépcső helyett szilárd falba ütköztek.

– Fussunk körbe az erkélykorongon! – ordította Derec. – Ezzel talán megakadályozzuk a

bezárulást.

Felfelé fordította a karját, és a másik tenyerével próbálta felfogni a vért, hogy ne csöpögjön a földre. Ám ez sem segített. A városrobot most már vele, nem a vérével törődött: idegen anyag hordozójaként igyekezett elkülöníteni.

Hiába rohantak a szoba körül, a tető kinyúló pereme mindenütt összeolvadt az erkélykorong felhajló szélével. Végképp csapdába estek.

Aztán az egykori szoba a szemük láttára olvadt el, belesüllyedt a padlóba, a külső burkolat pedig kiegyenesedett, négy helyen derékszögben megtört, és a falak összetolódtak.

Egy perc múlva ugyanolyan zárt szobában találták magukat, amilyenből Davidet szabadították ki a robotok.

11. fejezet

HALÁLOS LEVEGŐ

Derec és Katherine a szoba padlóján kuporgott, míg Szem, aki szintén fogságba esett velük, a fiatalember fölé hajolt, hogy figyelemmel kísérje, miként kötözi be sebét a ruhájából leszakított szövetcsíkkal.

– Mit gondolsz, hívott segítséget Emese? – nézett föl Derec Szemre.

– Nem – válaszolta a robot. – Emese nem érzékeli a rátok leselkedő veszélyt. Tényleg veszélyben vagytok?

– És mit csinál a segédrobot? – folytatta türelmetlenül Katherine, mintha meg sem hallotta volna a robot kérdését. – Az sem fog segítséget hozni?

– Ez beleesik a segédrobotok hatáskörébe – egyenesedett ki Szem, amint Derec rácsavarta karjára a pólyát. Aztán kerekéin gördülve lassan elindult körbe a szobában, és mindent alaposan szemrevételezett későbbi tanúskodás céljából. Szem komolyan vette a munkáját.

Derec szabadon hagyta a kötés végeit, és Katherine felé nyújtotta a karját, hogy kösse össze a két lelógó csikot. – Megbízhatom benned annyira, hogy erős csomót kössél rá?

– Mire célsz?

– Semmire – felelte hanyagul Derec.

Kötözés közben a lány szigorúan összevonta a szemöldökét. – Mi történt abban az irodában? Amióta kijöttél onnan, úgy bánsz velem, mint a legádázabb ellenségeddel. – Jól meghúzta a csomót, és elmosolyodott, amikor a fiatalember feljajdult.

– Nézd – felelte Derec. – Neked is vannak titkaid, nekem is. Talán hagyjuk ennyiben a dolgot.

– Semmi akadály! – válaszolt fölényesen a lány. – Én mindössze azt akarom, hogy oldjuk meg együtt ezt az ügyet, aztán segítséget kérek egy hiperhullámú távadón, és másnap már nem lógok a nyakadon. Felőlem itt rohadhatsz, ameddig csak akarsz.

– Mind a ketten itt fogunk rohadni – jegyezte meg durván a fiatalember, mert meg akarta bántani a lányt.

Katherine elhúzódott tőle. – Mit akarsz ezzel mondani?

– Semmit.

– A fene egyen meg! – tört ki a lány. – Árudd el, mire célozatsz! Mért mondtad, hogy itt fogok megrohadni?

– Csak úgy.

– A hiperhullámról van szó, igaz? Nem engedélyezik, hogy használjuk a hiperhullámot.

– Nem erről van szó...

– Hanem miről? Miről?

Derec hátrahajtotta a fejét, és lehunyta a szemét. – Nincs hiperhullámú távadójuk – mondta csendesen.

Katherine még jobban eltávolodott tőle, felhúzta két lábát, és szorosan összekuporodott. –

Hazudsz! – csattant fel, de Derec tudta, hogy hisz neki.

– A robotoknak nincs kapcsolatuk a külvilággal – magyarázta Derec. – Nincs egy árva űrkikötőjük sem, ahol leszállhatna egy űrhajó. Nem használják a hiperhullámot, és még olyan berendezésük sincs, amivel előállíthatnák. Biztonsági okokból nagy ívben elkerülték ezt a híradástechnikai területet.

– Miért nem közölted ezt velem eddig? – vonta kérdőre a lány.

– Megmondtam... neked is vannak titkaid, nekem is.

– Végre megértettem – mondta halkán Katherine, és tekintete a semmibe révedt. –

Mindketten szabad emberek vagyunk, csak magunkkal törődünk.

– Valahogy így – felelte Derec, ám kijelentése rettenetesen fájt saját magának is.

A lány szó nélkül felállt, átment a szobán, és a tulsó falnál ült le. – Feltételezem, most még együtt kell működünk, hogy kinyomozzuk ezt a gyilkosságot – szólalt meg.

– Feltételezem... – visszhangozta Derec, és már bánta, hogy beszélgetésük ilyen fordulatot vett.

Katherine arca kifejezéstelenné vált. – Ha lezártuk ezt az ügyet, nagyon hálás lennék, ha a közelemben sem jönnél többé. Mindegyikünk törődjön a maga bajával.

– Megegyeztünk.

– Akkor áruld el nekem – ha nem hétpecsétetes titok –, miért zárult be körülöttünk a szoba, amikor megvágta magát?

– Eszembe jutott egy elmélet, ennyi az egész – kezdte Derec. – A városrobotot úgy programozták, hogy óvja lakóit, embereket és robotokat egyaránt, de védekezzen minden külső – idegen – behatás ellen is. Az emberi szervezetben áramló vér nyilván nem okoz semmi zavart, ha azonban kikerül a testből, természetes mikrobái *idegennek* minősülnek, és események láncolatát indítják el. A város programja igen bonyolult. Ez a mulasztás feltűnő, s éppúgy eredhet egyszerű hibából, mint szándékos gikszerből, hogy próbára tegyék az itt élő robotokat és embereket, képesek-e úrrá lenni a rendszerükön.

– Akkor most mit csináljunk?

– Hát, ha kikerülünk innen, és az egyik felügyelő segítségével hozzáférhetek a központi agyhoz, átprogramozhatom a számítógépet, hogy úgy tekintse az emberi vért, mintha természetes eredetű „mikroba” volna a város testén. Ebben a kórokozótól mentes, tökéletes légkörben tökéletesen érthető, hogy bekövetkezik egy ilyen hirtelen üzemzavar. Talán éppen ezzel a módszerrel védi meg magát a város a fertőző kórokozókkal szemben.

– De hogyan halt meg David?

– Talán a vérvesztéségtől?

A lány megrázta a fejét. – Nem hiszem. Nagyon kevés vért láttam. A sebe kisebb volt a tiédnél.

– Milyen lehetőség maradt még? – tette fel önmagának a kérdést Derec. – Az, hogy a halála teljesen független ettől, hogy nincs összefüggésben a vérvesztéssel.

A lány kétkedve nézett rá. – Ennyi véletlen egyszerre, Derec? Méghozzá halállal végződők?

A fiatalember felállt. – Természetesen igazad van. Valamilyen módon összefüggenek ezek... de hogyan? – Járkálni kezdett a szobában. – Milyen nyomon indulhatunk el még? Már csak az a gyanús körülmény maradt, hogy mindketten fejfájással távoztatok a bezárt szobából.

– Szembe kell néznünk még egy ténnyel – tette hozzá a lány, mialatt tekintetével követte a szűk térben föl-alá sétáló Derecet. Amikor először jöttem ide a szobához, amelyben a holttest feküdt, kiderült, hogy a szigetelése... légmentes.

A fiatalember megtorpant, és a lányra szegezte tekintetét. – A város sohasem fogja hagyni, hogy levegő nélkül maradjunk ebben a szobában. Ha a halálunkat idézné elő, ezzel megsértené a robotika Első Törvényét.

– Pedig ez történt Daviddal is.

– Már halott volt, amikor légmentessé vált körülötte a tér – vitatkozott Derec. – Ez

éppenséggel alátámasztja az elméletemet. Amikor a segédrobot a hátára fordította, hogy megvizsgálja, életben van-e még, a gravitáció hatására kicsordult még néhány csepp vér a sebből. A szoba nem emberként kezelte Davidet, hiszen halott volt. Csak a „fertőzéstől” kellett elszigetelnie. Mi még életben vagyunk, és a városrobot tudja ezt. Akármilyen bolond városba kerültünk, mégis robotikusan működik. Következésképp ebből a szempontból biztonságban vagyunk.

– Ennek ellenére – mondta letörten a lány – odakint jobban érezném magam.

– Én is.

– Észrevetted, Derec? – kezdte halkán és nyomatékosan Katherine. – Újrajátsszuk a történetet. Pontosan ugyanazt éljük át, amin David ment keresztül a halála előtt.

– Tudom – sóhajtott a fiatalember. – De mi mást tehetnénk?

Hosszan néztek egymásra a szoba két végéből, mintha fényévek választanak el őket, miközben a szemtanú robot szorgalmasan rögzített mindent. Így üldögéltek némán, és már sokkal több idő telt el, mint amennyi egy felügyelő felbukkanásához szükséges lett volna.

Derec azzal kötötte le a figyelmét, hogy megpróbált valamilyen megoldást találni kettőjük szorult helyzetére, máskor azon töprengett, mi játszódhat le Katherine fejében, időnként pedig az óráját nézte. Reggel indultak el, most pedig már délutánra jár az idő. Noha nem aggódott a szoba levegőellátása miatt, most mégis váratlanul rátört a szomjúság, és egyre jobban kínozza az érzés, hogy a robotok vagy elfeledkeztek róluk, vagy nem találják őket.

– Derec barátunk! – hangzott fel odakintről. – Katherine barátunk! Én vagyok az, Wöhler, a filozófus!

Derec az órájára pillantott. Délután öt óra felé járt az idő, ami azt jelentette, hogy már lóg az eső lába. – Itt vagyunk! – kiáltott vissza. – Ki tudsz szabadítani minket?

Wöhler nem késlekedett a válasszal. – Egy aurórai filozófus egyszer kijelentette: „A szabadság lelkiállapot, s a legkönnyebben fejlesztéssel tehetünk szert rá.” Hahó, Derec! A földmunkákkal voltunk elfoglalva a bányákban, de most magammal hoztam egy lézervágót. A szoba nyugati falánál állok. Nagyon kérem önöket, szíveskedjenek a keleti falhoz fáradni, hogy minél messzebb kerüljenek a lézersugártól!

Mivel Derec a nyugati falnál ült, azonnal felállt, és odament Katherine közelébe, akinek a tekintete semmit sem árult el érzelmeiből.

Tölcsért formált a kezéből, és elkiáltotta magát: – Mehet! – Szem zavartalanul a nyugati falhoz húzódott, hogy belülről rögzítse a kiszabadítás eseményét.

Még a vastag falon keresztül is hallották, amint felszisszen a vágósugár. Derec a falhoz vetett háttal lecsúszott ülő helyzetbe Katherine mellé. Amikor karjuk véletlenül összeért, mindketten távolabb húzódtak.

– Valami baj van... – jegyezte meg a lány. – Valami veszély fenyeget bennünket...

– Tudom – felelte Derec –, de mi?

A falon apró gyűrű körvonala kezdett vörösen derengeni. Színe fokozatosan izzófehérré változott, majd a lézersugár egy szegecs nagyságú lyukat égetett ki, amely a hullámokban remegő melegen át beengedte a kinti világosságot.

Derec figyelte a lyuk tágulását, és agya szinte versenyt futott a lézerrel, amint egy ember nagyságú kört kezdett kimetszeni a szoba oldalából. A fejfájásokra gondolt, a furcsa viselkedésre, a vérre, annak összetételére – és a városrobot természetére.

– Állj! – ordította felszökkenve, és olyan közel hajolt az izzó ívhez, amennyire csak mert. – Állítsátok le a lézervágót!

– Derec!?! – nézett rá hitetlenkedve Katherine, és kezdett kiegyenesedni.

A fiatalember a tulajdon szájára tapasztotta kezét, és odakiáltott a lánynak: – Feküdj! Hasalj a padlóra, és takard el a szád!

– Mi a baj? – érkezett Wöhler hangja kívülről. A lézer sziszegése elhalt. – Történt valami?

– Nem használhatjuk a lézervágót – közölte Derec.

– Nem értem – hajolt oda Wöhler a nyíláshoz, és benézett rajta. Derec hátrálni kezdett, és lehasalt a padlóra Katherine mellé. Lehetne valahogy oxigént fúvatni ide? – kérdezte hangosan.

– Egy újonnan gyártott mentő-teherautóval érkezünk – válaszolta a felügyelő. – A mentőfelszerelés között biztosan akadnak oxigénpalackok.

– Gyorsan hozzatok egyet!

– Közeledik az eső – figyelmeztette Wöhler. – Sietnünk kell, hogy kihozzuk önöket.

– Figyelj rám! – szökött ki Derec. – A város anyagát egyfajta vas–műanyag ötvözet alkotja. A gyártási eljárás során rengeteg szén-monoxidot használnak redukálóanyagként. Szerintem a lézersugár szén-monoxid gázt szabadít fel a zárt szobában. Mire kivágod a nyílást, elpusztulunk a gáztól!

– A segédrobot már elment az oxigénért. Elnézésüket kérem.

– Nem tudtál róla – vigasztalta Derec. Aztán Katherine-re nézett. – Jól vagy?

– Eddig még igen – felelte fanyar mosollyal a lány. – Biztos, hogy nem tévedsz? David a szobán kívül és csak később halt meg.

– Nem számít – rázta meg a fejét Derec. – A szén-monoxid nagy adagban a véráram útján fejt ki hatását, mert szorosan kötődik a hemoglobinhoz, és oxigénhiányt idéz elő a testszövetekben. A fejfájás és a furcsa viselkedés a mérgezés első jele volt, és mivel David nem kapott azonnal oxigénkezelést, a szén-monoxid szétterjedt egész testében és végül a halálát okozta.

– És az én fejfájásom?

– Te azután léptél a szobába, hogy kivágták a falat – magyarázta Derec. – Kétségtelenül az mentette meg az életed, hogy a réműlettől elájultál, mert így azonnal kivittek a szobából, s csak korlátozott mennyiségben lélegezted be a gázt. A szén-monoxid színtelen, szagtalan és íztelen. Senki sem jött volna rá, mitől fulladtál meg.

– Itt az oxigén, Derec! – kiáltotta Wöhler, és egy sístergő fűvókát illesztett a nyíláshoz.

Derec odakúszott. – Gyere! – intett a lánynak.

Letelepedtek a lyuk mellé, és áhítatosan szívták be az éltető oxigént. Derecet tompa fejfájás kezdte gyötörni, de megnyugtatta magát, hogy ennél rosszabb már nem történhet velük.

Az első oxigéntartály után következett a második. Amikor az is kifogyott, Wöhler hajolt a nyíláshoz. – Minden pillanatban elerjedhet az eső. Hogyan hozzuk ki önöket? Nincs olyan kéziszerszámunk, amely átvágná ezt a fémlémezt, egy nehéz védőberendezést pedig nem tudunk feljuttatni ilyen magasra, legalábbis a vihar kitöréséig. Hagyjuk itt önöket éjszakára?

– Nem – tiltakozott Derec. – Le kell jutnom innen, hogy közöljem a szükséges adatokat a központi aggyal.

– Az eső reám nézve is veszélyes, Derec barátunk – jegyezte meg halkán Wöhler. – Hamarosan nekem is menedéket kell keresnem.

– Jól van – hagyta rá Derec. – Maradj, ameddig tudsz! Csak hadd gondolkozzam egy percet!

– Derec... – kezdte Katherine.

– Csss! Ne most! – szökött rá Derec.

– Gondolj a karodra! Gondolj rá, hol vágtad meg és hogyan!

– A karomat... – kinyújtotta sebesült karját, nézte a véráztatta kötést, és érezte a seb lüktetését – ...a városrobot testének egyik élettelen darabkájával vágtam meg – gondolkodott hangosan.

– És miért?...

– Mert az egész város építőanyagából ez az egyetlen darabka *engedte meg*, hogy megvágjam magam! – A homlokára csapott. – Ez az! Wöhler, állj félre! Jövünk kifelé.

Ezzel felemelte jobb kezét, és mutatóujját keresztüldugta a kiégetett apró lyukon. Amint a bőre hozzádörzsölődött a nyílás érdes széléhez, ez azonnal tágulni kezdett, hogy szabad áthaladást biztosítson. Következett Derec ökle, a nyílás ismét tovább tágult, nehogy megvágja

magát. Ezután a karját bújította át, majd a feje és a válla következett. Másodpercek múlva ott állt az erkélykorongon, amelynek szélei védőkorlátként hajoltak felé. Katherine is gyorsan átvergődött, aztán mindketten megálltak a borzongató szélben, és szorongva nézték a kékes bíborszínű felhők között cikázó villámokat.

– Mennünk kell! – szólalt meg Wöhler, míg fényes, aranyfelületű testén a villámok visszfénye táncolt.

Katherine hirtelen kivált a csoportból, és a lépcsőhöz sietett. – Hová még? – kiáltott utána Derec, a lány azonban rá sem hederített, eszeveszett sebességgel rohant le a lépcsőn.

– Talán siet, hogy minél hamarabb biztonságba kerüljön – jegyezte meg Wöhler, miközben Szem is előbukkant a szobából a tátongó nyíláson át.

– Talán – mondta Derec bizonytalanul, de amint odasietett a korong széléhez, és elkezdett leereszkedni a lépcsőn, Katherine már a villamoshoz futott, amely még mindig szogálatkészzen várakozott. Odakiáltott valamit a robotvezetőnek, a jármű elindult, és pillanatok alatt elnyelte az alkonyi sötétség.

– Mi ez a kapkodás? – kérdezte Wöhler, amint Derec nyomában lefelé haladt a lépcsőn.

– Attól félek, valami örülség – válaszolta a fiatalember, mert eszébe jutott vitájuk, amelyet a megmentésükre várva folytattak. Odafutottak a Wöhler által hozott mentő-teherautóhoz. – Vissza kell juttatnunk önt a lakásba, mielőtt elered az eső – figyelmeztette a robot.

– Azt már nem! – ellenkezett Derec. – Vigyél a föld alá! Ott várom ki a vihar végét. Azután eredj Katherine-ért, mert attól tartok, hogy meggondolatlanul cselekszik.

Egy cikázó villám közvetlenül az oszlop tetejébe csapott, mire a fémes anyag kongó hangot adott, és füst szállt fel belőle.

– Hová mehetett a lány, Derec barátunk? – érdeklődött Wöhler, amíg beszálltak a nagy, fehér autóba.

– Az Iránytoronyhoz – felelte Derec félelemtől remegő hangon.

12. fejezet

A HARMADIK TÖRVÉNY

Wöhler a mentő-teherautót olyan sebességgel vezette, amely még nem veszélyeztette utasai épségét, így alig tíz perc alatt érték el a 4. szektor préselőművét.

Derec közben a mellettük elsuhanó várost figyelte, miként lejt továbbra is meggondolatlan fejlődésének kecses táncát a sűrűsödő sötétben, annak ellenére, hogy ez öngyilkossághoz vezet. Féltette a várost, és féltette Katherine-t, vagy bárhogyan hívják is a lányt. Biztosan a kulcsért ment, mert csak ezt az egyetlen módot ismerte, amely kimentheti szorult helyzetéből. Derec nem sokra tartotta a kulcs használhatóságának esélyét, mégis magát okolta, hogy a lány erre a megoldásra kényszerült. Főként az a veszély rémítette meg, amelynek kiteszi magát Katherine, ha az esőben próbálja megszerezni a kulcsot. Egyedül is utánasiethetett volna, de túlságosan jól ismerte már Robotváros időjárásának pusztító erejét ahhoz, hogy belássa, nem tud segítséget nyújtani neki a viharban. Erre csak egy robotnak van esélye.

Wöhler erélyesen fékezett a préselőmű bejárata előtt, ahol egy sereg alacsony, terpeszkedő épület bújik már ki a földből. Nyoma sem látszott nyüzsgő robotoknak, nem folyt rakodás a teherautókról. Mindenki fedezékbe menekült a közeledő vihar elől.

– Úgy véli, hogy a lány az Iránytoronyhoz ment? – kérdezte Wöhler.

– Meggyőződésem.

– Talán marad annyi ideje, hogy a vihar elől védelmet keressen odabent.

Derec a robotra nézett, aztán megfogta arany színű karját. – Nem bemenni akar – mondta. – Megpróbál felmászni rá.

– De miért?

– Valamit elrejtettünk ott, azt próbálja visszaszerezni.
– Akkor mennem kell – jelentette ki habozás nélkül Wöhler. Veszélyben forog az élete.
– A szerkezeted mennyire ellenálló az esővel szemben? – kérdezte Derec a teherautóból kiszállva.

– A szokásos mennyiségű eső nem árt neki. A városi felhőszakadás azonban azt eredményezheti, hogy a víz ezernyi helyen átszivárog fedőlemezeimen, és utat talál az elektronikus rendszeremhez. Ettől kezdve a kár mértékét csak a képzelőerő határozhatja meg.

– Nem is tudom, mit mondjak erre – tétovázott Derec. – Ha nem mégy...

– ...Katherine meghal – fejezte be a robot. – Ön nem mondhat nekem semmit.

Kötelességem egyértelmű. Viszontlátásra, Derec.

Wöhler még egyszer hátrapillantott, hogy megbizonyosodjék, kiszálltak-e a teherautóból a szemtanú robotok, majd olyan sebességgel rohogott el, amely jóval meghaladta a tűrés határt, amelyet az imént szigorúan betartott.

– Gyertek velem! – szólt oda Derec az eseményrögzítő robotoknak, és elindult a föld alá vezető bejárat csukott ajtaja felé. Féltette Katherine-t, ám el kellett intéznie néhány dolgot. Ha magyarázatot nyújt a gyilkosságra és feltárja ennek összefüggését a városvédelemmel – amit Szem tanúbizonysága minden szempontból alátámaszt –, semmi kétség, hogy hozzáférhet a központi agyhoz és leállíthatja a sokszorozódást. Ez persze már nem akadályozza meg a ma éjszakai esőt, és egy ideig a további felhőszakadásokat sem, de ez lesz a kezdet.

Kinyitotta a külső ajtót, sietve belépett, leszaladt az egyik lépcsőn a pillanatnyilag üresen tátongó rakodótérbe, és elérte a felvonók sorát. Nem ugyanabban a préműben jártak, mint korábban, de az elrendezés tökéletesen egyezett.

Odasietett ugyanahhoz a felvonóhoz, amelybe Avernusszal szálltak be, amikor a föld alá igyekeztek. Belépett a két szemtanú robottal, majd megnyomta a lefelé mutató nyilat. A lift süllyedni kezdett a föld alatti vágatok felé.

Amikor kilépett a fülkéből, a szokott nyüzsgést találta a hatalmas csarnokban: Robotváros építési munkálatai változatlan ütemben haladtak. Egyetlen felügyelőt sem sikerült felfedeznie. Az egyik használaton kívüli, sötét bányavágatnál viszont valami mozgást látott a hatalmas üreg nyugati végében.

Vetette volna bele magát a robotok és járművek tömegébe, aztán megtorpant, hogy erőt öntsön magába. Megfontoltság, ez volt Avernus szabálya. Amint az eszeveszetten kavargó munkatérben tétovázott, egy targonca legalább száz kilométeres sebességgel száguldott el mellette, olyan közel, hogy a huzat az arcába sodorta a haját.

Megfontoltság! Ez az egyetlen módszer!

– Maradjatok mindig mellettem! – figyelmeztette a két eseményrögzítő robotot. Aztán megcélozta a csarnok nyugati végét, lehunyta a szemét, és vakon elindult az örvénylő tömeget át.

Tétovázás nélkül tört előre, és megpróbálta kivenni a fejéből a gondolatot, hogy ha a száguldó robotok és járművek közül csak egy is hibázik, nem ússza meg élve. Időnként egy pillanatra kinyitotta a szemét, hogy megbizonyosodjon róla, még mindig a helyes irányban halad. Aztán szorosan összezárta szempilláit, és folytatta útját.

Csaknem tíz percig tartott, mire szerencsésen átvágott az óriási csarnokon. Amikor elérte a bányalejáratot, olyan hatalmas sóhaj szakadt ki a melléből, mintha egész idő alatt visszatartotta volna a lélegzetét.

A bejáratnál egy segédrobot éppen azzal foglalatzkodott, hogy egy függőcsigas emelővel a bányatargoncák seregéből egymás után kiemelje a lemerült telepeket, és feltöltött példányokkal cserélje ki őket. A targoncák hármassorban várakoztak körülötte.

– Robot! – szólt hozzá a kocsik felett Derec. – Hol találom Avernus felügyelőt?

A segédrobot végigmutatott az alagúton. – Éppen arra készülnek, hogy a tárolómedencéből

vizet engedjenek le az elhagyott vágatokba. Veszélyes hely emberek számára.

– Köszönöm – mondta udvariasan Derec, aztán egy targoncára mutatott. – Ebben már kicserélted az akkumulátort?

– Igen.

– Nagyon köszönöm – mondta még udvariasabban, és felpattant a kormány szerkezet mögé.
– Szem, Emese, rajta!

Amikor a két szemtanú helyet foglalt a targonca hátsó ülésein, a segédrobot odakiáltott Derecnek:

– Nem hallotta, mit mondtam? Veszélyes hely emberek számára.

– Köszönöm – intett felé Derec, aztán bekapcsolta a motort, és a kocsí finom elektromos zümmögései fúrta bele magát a sötét alagútba.

Amint robogott a vágatokon, az apró, vörös jelzőfényeket számlálva próbálta felbecsülni a megtett távolságot. Robotokkal megrakott targoncák jöttek vele szembe. A gépek kivétel nélkül fülig sárosak voltak, és jó néhánynak bénán lengett valamelyik végtagja. Még robot létükre is igen komoran festettek. Az egyik szembejövő targoncán olyan robotot szállítottak, amelyiknek rövidzárlatot kapott a feje, fotocelláiból meg hangszórójából mindenfelé szikrák röpködtek.

Derec több kilométert tett már meg, és érezte, hogy az alagút enyhe szögben emelkedik. Végül egy kiterjedt ovális fényfolt felé közeledett, amely hosszan elnyúló, félelmetes árnyakat vetett a durván faragott vágatfalra. Amikor odaért, rengeteg segédrobotot pillantott meg, s a hét felügyelő közül hatan álltak körül az alagút megnövelt esésű szakaszának kezdetét.

Derec leugrott a targoncáról, és a tömegben keresztül a bevágás széléhez igyekezett. Ugyanazon a területen járt, ahol a robotok egy nappal korábban ástak, csak hogy most más irányból közelítette meg az alagútnak ezt a szakaszát. Az oldalról betorkolló segédalagút meredeken emelkedett fölfelé, ezt kaparták ki kézzel a robotok, és a vágat abba az árokba nyílt, amelyet a távolba nyúló alagút közepén mélyítettek ki a víz elvezetésére. Az árok jelenleg üresen ásított a sötétbe. Euler és Rydberg a szélénél állva az újonnan ásott vágatba kémlelt, míg Avernus azokat a robotokat válogatta ki, amelyek annyira megsérültek, hogy itt már nem vehette hasznukat.

Derec odalépett Eulerhez. – Megfejtettem a gyilkosság rejtélyét – közölte minden teketória nélkül.

Rydberg és Euler egyszerre fordult felé. – Mi okozta a halált? – kérdezte Rydberg.

– Szén-monoxid-mérgezés – mondta Derec. – Amikor lézersugárral vágták ki a lezárt szoba falát, hogy megmentse Davidet, a hevítés során szén-monoxid szabadult fel, és kitöltötte az egész belső teret.

– Akkor mi hibáztunk – ismerte el Euler.

– Véletlen baleset volt – vizsgálgatta Derec. – És szemtanúim is vannak rá. – Emese és Szem sietve csatlakozott hozzájuk.

– Két perc – szólalt meg Dante. A tömzsi robot egy targonca végébe felfüggesztett hordozható számítógéppel babrált, hosszú ujjai hihetetlen gyorsasággal futkároztak a billentyűkön.

– Mi lesz két perc múlva? – kérdezte Derec.

– Felrobban a víztározó oldalára erősített töltet, és lefolyik a víz – válaszolta Euler.

– Azt is kiderítettem, miért lépett életbe a biztonsági készültség – folytatta Derec. – David vére miatt! Amikor megvágta magát, és a vére lecseppent a padlóra, ezt a városrobot idegen jelenlétnek értelmezte a vér mikroorganizmusai miatt. A szemtanúk erről is hiteles beszámolót adnak majd.

Euler szólalt meg. – Akkor ezt az információt be kell táplálnunk a központi agyba, és le kell állítanunk a város növekedését. Ha van még rá idő.

– Mire célozol ezzel? – kérdezte Derec.

Avernus csatlakozott a csoporthoz. – Találtunk egy barlangot, amely a tárolómedence összes vizét befogadhatja, hála az ön ötletének a szonogramokkal kapcsolatban. Csak sajnos óriási ásatási munkára van szükség az eléréséhez. – Az árokra mutatott. – Ez a megoldás egy nappal odázza el a feltartóztathatatlan pusztulást, amikor már nem fönt árad szét a víz, hanem idelent, a vágatokban.

– Hol jár most a központi agy? – kérdezte Derec. – Ha hozzáférünk, és leállítjuk a sokszorozódást, akkor a földmunkagépeket is bevethetjük, mielőtt a holnapi eső elered.

Avernus a többi robot feje fölött odaszólt Danténak. – Hol tartózkodik most az agy?

Az apró robot ujjai szinte repültek a billentyűkön, közben Euler azt mondta: – Még a gépekkel is szinte azonnal el kellene kezdenünk az ásatást, hogy idejében elérjük a barlangot.

– Az agy jelenleg a J–33 alagútban található – közölte Dante –, és tíz kilométeres óránkénti sebességgel halad dél-délnyugatnak. – Tétovázott, aztán hozzátette: – Még húsz centád.

Avernus elfordult tőlük. – Ez baj!

– Miért? – kérdezte Derec.

Kisvártatva óriási dübörgés rázta meg az alagutat, és a porfelhőből kavicsdarabok záporoztak rájuk. Derec alig tudta megőrizni egyensúlyát, amint megremegett alatta a föld. Másodpercek múlva tompa moraj töltötte meg a bányát, és a hangerő félelmetes gyorsasággal nőtt.

– Azért – kiáltotta túl Euler a dübörgést –, mert az agy a J–33 alagútban tartózkodik, amely az árok túlsó oldalán van, és odakinn pedig eleredt az eső.

Az új vágatban megállíthatatlanul zúdult lefelé a víz, tombolva töltötte ki az árkot, majd sisteregve, fehér habot hányva, fenyegetően és zabolátlanul áramlott tova. Derec félelemmel vegyes borzongással figyelte, ahogy a központi agyhoz vezető egyetlen lehetséges útvonal eltűnt a fortyogó folyó mögött, amely másodpercekkel korábban még nem is létezett.

A Katherine agyában kavargó gondolatok ugyanolyan sötétek voltak, mint a feje fölött tornyosuló felhők, míg villamoskocsija Robotváros utcáin száguldott az Iránytorony felé.

– Attól tartok, nem érjük el a tornyot az eső előtt – közölte vele a segédrobot. – Védett helyet kell keresnünk.

– Azt már nem! – szólt rá a lány. Nem hagyta magát eltéríteni. Meg akarta ragadni az utolsó szalmaszálat, amely a szabadságot jelentette számára. – Gyerünk tovább! Gyorsabban!

– Nem biztonságos idekinn tartózkodnia – makacskodott a robot. – Nem vihetem tovább.

Katherine-t előntötte a mérge, de attól félt, hogy felkelti a robot gyanúját, ezért megadóan sóhajtott: – Rendben van. Hajts oda a legközelebbi épülethez.

– Igenis – válaszolt a robot, és nyomban fékezett egy magas épület előtt, amelynek kapuja fölött domború fémbetűkkel a SZÉPMŰVÉSZEI MÚZEUM felirat díszelgett.

A robot leszállt a kocsiról, és megmarkolta Katherine karját. – Erre parancsoljon – mondta, és Katherine arra gondolt: az utóbbi időben a robotok, úgy látszik, részletesen tanulmányozták az emberi kétszínűséget.

Hagyta, hogy a gépmember bevezesse az épületbe. – Ezt Arion felügyelő tervezte – jegyezte meg a robot –, hogy kellemesen érezzék magukat emberi lakóink.

A lány figyelmét nem kerülte el, hogy a robot a *lakóink* szót használta a *vendégeink* helyett. Ez csak megerősítette gyanúját, amit már eddig is táplált. Nem akarják elengedni innen. Eszük ágában sincs, hogy távozását elősegítsék. A robotoknak szükségük van rá, hogy valakit szolgáljanak, ezért nem eresztik el gazdáikat.

A múzeum földszintjét geometrikus szobrok töltötték meg zsúfolásig. Legtöbbjük a városrobot anyagából készült, és mindegyik a saját programja szerint, folyamatosan változtatta alakját a kimeríthetetlen formagazdagság jegyében.

Rövid habozás után Katherine megszólalt: – Kapcsolatba lehetne lépni Dereckel, hogy

megtudhassa, hol vagyunk? Nem szeretném, ha aggódna miattam.

– Kell lennie egy számítógépnek az igazgató irodájában – felelte a robot. – Kívánja, hogy értesítsem?

– Igen, légy szíves! Nagyon hálás lennék érte.

A robot elsietett. Mihelyt eltűnt az épület távoli végében, Katherine sarkon fordult és futásnak eredt.

Kirohant az épületből, és a kocsiban a vezető helyére ült. A motor könnyen indult. A lánynak sejtelve sem volt róla, hogy az utcák közül melyik vezet a piramishoz, de az úgy magasodott a város fölé, mint egy világítótorony. Egyszerűen abban az irányban kellett haladnia.

Vezetés közben végiggondolta tervét. Már lógott az eső lába. Katherine nem akart bőrig ázni, de kockáztatni kell, hogy kijusson ebből az átkozott városból. Derec említette, hogy csapóajtó vezet az irodából az épület teraszára. Arra gondolt, hogy belülről jut ki a csúcsra. A kulcs a lyukhálózat egyik mélyedésében rejlik, és sokkal könnyebb lesz felülről másznia érte lefelé, mint alulról fölfelé.

Megdördült fölötte az ég, a szél belekapott hosszú hajába, és az arcába fíjta. Fázott, de nem törődött vele, csak a célra összpontosította figyelmét. Miért viselkedett így vele Derec? Miért kellett átállnia a a másik oldalra? A város a rögeszméjévé vált. Képtelen megérteni, hogy neki szüksége van a szabadságra, nem tud örökké ebben a városban élni.

A piramis mind magasabbra tornyosult fölötte. Szinte vakítóan lángolt fel, amint egy villám végigcikázott az oldalán. Katherine csikorogva fékezett előtte, és éppen kiugrott a kocsiból, amikor zajt hallott a háta mögött.

Két sarokkal odábról a Wöhler nevezetű robot futva igyekezett feléje, hogy elvágja útját. Katherine megfordult, és odarohant a bejárati falhoz. Közeledtére a város anyaga képlékennyé vált, és egy bejárati nyílást tett szabaddá.

Odabent tanácstalanul nézett körül. Nem tudta, merre induljon el. Csak annyit tudott, hogy mindenáron fölfelé kell haladnia. Futott, futott végig a folyosók labirintusán; ahol lépcsőt látott, felkapaszkodott, ahol felvonóval találkozott, még feljebb vitette magát. Nagyjából az épület magasságának felénél járt, amikor megszólalt egy láthatatlan hangszóró, és arra figyelmeztetett mindenkit, hogy Katherine szökésben van, és utasításokat adott letartóztatására.

Ereje végső megfeszítésével megkettőzte iramát. Csak abban reménykedhetett, hogy mielőtt felfedezik, eléri a biztonságot nyújtó tiltott zónát.

Észrevétlenül nyargalt végig az egyre rövidülő folyosókon, majd beugrott az utolsó felvonóba. Egy hegesztőkarokkal felszerelt robottechnikus figyelte rá, amint elfutott mellette. Dobogó szívvel nyomta meg a felfelé mutató nyilat, és a fülke engedelmesen repítette a legfelső emeletre.

Amint az ajtók félresiklottak, nyomban futásnak eredt. Hangokat hallott a háta mögött, a nevéen szólították. Befordult az egyik sarkon, felszaladt egy rövid emelkedőn, és éppen akkor bukkant rá a tiltott terület folyosójára, amikor a robotok vészesen közel értek hozzá.

Odaszaladt az irodába vezető ajtóhoz, és kezét a kilincsgombra tette.

– Katherine!

Felismerte Wöhler hangját, megfordult. A robotokkal zsúfolt folyosó végében mozdulatlanul állt a gépember a tiltott zóna küszöbén, ugyanazon a helyen, ahol az eseményrögzítők is megtorpantak korábban.

– Mit akartok? – kérdezte a lány szikrázó szemmel. – Jöjjön ki onnan! Az a hely tiltott terület.

A lány elmosolyodott. – De nem az én számomra! Ember vagyok, nem emlékszel? Szabad vagyok, és még szabadabbá akarok válni.

– Ne menjen ki a tetőre! – kérlelte Wöhler. – Bármelyik pillanatban eleredhet. Veszélyes lehet az ön számára.

– Nem fogtok többé visszatartani. – Kinyitotta az ajtót, és meglátta a csigalépcsőt.
– Mi szeretnénk, ha közöttünk maradna – folytatta a robot –, de sohasem fogjuk akarata ellenére itt tartani.
– Akkor miért nincs olyan eszközötök, amellyel elhagyhatnám a bolygót vagy segítséget hívhatnék?
– Úgy viselkedik, mintha mi csaltuk volna ide – válaszolta Wöhler nyugodtan. – Semmi ilyet nem tettünk. Hívatlanul érkezett hozzánk. Szívesen láttuk... de nem hívtuk. Kultúránk még nem érte el azt a fejlettségi szintet, amikor lehetőség nyílik a bolygóközi kapcsolatokra. Ezt ön is láthatja.
– Csak az időt fecséreljük – mondta Katherine, és az ajtó felé fordult.
– Kérem, gondolja meg! – szólította fel a robot. – Ne tegye ki magát veszélynek!
A lány haragos tekintetet vetett a gépemberre. – Minden pillanatban veszélynek vagyok kitéve, amióta ezen a kerge bolygón tartózkodom.
Azzal belépett, és az ajtó hangtalanul csukódott be mögötte. Felsietett a lépcsőn, és máris az irodában találta magát. Körös-körül a képernyők olyan élethűen közvetítették a haragos felhők látványát, mintha a készülődő vihar kellős közepén állna.
Az irodát átkutatva könnyen meglelte a létrát, fűgén felmászott rajta, és máris a nyitott teraszon találta magát. Olyan erővel fúj a szél, hogy majdnem ledöntötte a lábáról, ezért kúszva közelítette meg a terasz peremét, ahonnan Dereckel együtt először ereszkedtek le a robotok világába.
Amióta kiszabadult az elszigetelt szobából, első ízben kerekedett felül haragján a félelem, amint átvakodott a peremen a szédítő mélység fölött, hogy megkezdje a leereszkedést. A szél úgy támadt rá, mintha nyirkos, vad kezek tapogatnák végig, füle és orra elzsibbadt, ujjait a hideg marta.
Noha a piramis ugyanabból az anyagból készült, mint a város többi része, másban nem hasonlított hozzá. Szilárd és sima felületébe lyukak voltak vágva, amelyekbe korábban kézzel-lábbal kapaszkodtak Dereckel együtt, amikor első leereszkedésük alkalmából elrejtették a kulcsot.
Lassan, óvatosan mászott lefelé, agya lázasan dolgozott. Milyen mélyen lehet az a tárgy? Ő gyorsabban haladt Derecnél, aki a kulcs miatt alig tudta követni. Aztán megpihentek, hogy tanácskozzanak. Ekkor határozták el, hogy elrejtik a kulcsot, és nélküle másztak tovább lefelé. De hol tarthattak? Nagyjából a piramis oldalmagasságának negyedénél, és a mintázat bal szélső nyílásába rejtették a tárgyat.
Folytatta útját lefelé, ujjai már fájnak, szemét állandóan a csúcsra függesztette, hogy megpróbálja bemérni a megtett távolságot. Tapogatózva kezdte vizsgálni a szélső nyílásokat az ismétlődő alakzaton, de hiába. Még nem érte el a rejtkehelyet. Egyszerre valami nedves és hideg ütést érzett a hátán. Kezei a rémülettől csaknem ösztönösen elengedték a falat. Egy esőcsepp volt, amely egyetlen pillanat alatt eláztatta kezeslábasának hátát.
Kifutott az időből.
A nyílások egyhangúan ismétlődtek, aztán amikor a dermesztő szélben ismét felpillantott, már *tudta*, hogy elérte a keresett szintet.
Utolsó erejével a piramis oldalába kapaszkodva lassan oldalra nyúlt, és bedugta kezét a szélső mélyedésbe.
A kulcs eltűnt.
– Ez nem lehet igaz! – sikoltott fel hangosan, és mintegy válaszul teljes erővel zuhant rá az égből a láthatatlan esőfüggöny, hogy elnémítsa tiltakozását.

Derec a préselőmű kijáratánál állt, hallgatta az ajtón dörömbölő esőt, és szórakozottan figyelte azt az apró tócsát, amely valahogy beszivárgott az ajtó szigetelt szegélye alatt. Katherine valahol a szabadban tartózkodik, akárcsak Wöhler. Az esőzés kezdetéig egyikükről

sem érkezett hír. Avernus érintkezésbe lépett az Iránytoronnyal, és jóllehet mindkettőjüket látták, pillanatnyilag egyiküket sem találták az épületben.

Az esőhöz igazodó napi munkaritmus következtében mindenütt megállt az élet, lehetetlenné vált a kutatás, lehetetlenné a kapcsolatfelvétel a központi aggyal, lehetetlenné minden, kivéve a mindenható építési terv konok végrehajtását. Őrjítő helyzet, gondolta Derec.

Az ajtóra csapott, és az anyag párnaként süppedt be az ökle alatt. Legszívesebben feltépte volna a kijáratot, hogy elrohanjon a városba, és megkeresse a lányt – de tudta, semmire sem megy vele. Valószínűleg semmit sem tudna kideríteni, amíg az eső el nem áll másnap reggel.

Hátat fordított az ajtónak, és az egyik lépcsőn lesietett a rakodótérbe, ahol a hat felügyelő robot türelmesen várt rá. Egész testét átítatta az aggodalom.

– Derec barátunk – szólította meg Euler –, Rydberg felügyelő javasolt egy tervet. Talán önnek is volna észrevétele.

Derec értetlenül meredt Rydbergre, majd megpróbálta rendezni gondolatait. Miért van rá ilyen hatással ez a nő? – Halljuk hát! – egyezett bele.

– Elébe kell mennünk az eseményeknek, meg kell határoznunk a föld alatt dolgozó robotok számára a kiürítési tervet – kezdte Rydberg. – Előreláthatólag holnap reggel lehetővé válik, hogy kapcsolatba lépjen az aggyal, és leállítsa az építkezést. Azzal már elkéstünk, hogy utat vágjunk a barlanghoz, de legalább alkalmunk nyílik rá, hogy kimentsük bányamunkásainkat az áradás kezdete előtt.

– Miért adjátok fel ilyen könnyen? – kérdezte elkeseredetten Derec. – Hallottátok, mi váltotta ki a készültséget. Miért ne állhatnátok le most, hogy a földmunkagépekkel ássatok a barlang felé?

Waldeyer, a zömök, kerek lábú felügyelő szólalt meg: – A központi agy szolgáltatója számunkra a legfőbb vezérlőprogramot. Ettől nem térhetünk el. Csak a központi számítógép ítélni meg az ön állításainak igazságtartalmát, és hozhatja meg a végső döntést.

– De hát éppen arra készülök, hogy átprogramozzam – fakadt ki Derec. – Éppen azt változtatom meg benne, miként ítélje meg a valódi „igazságot”. Ezenkívül a robotika törvényei jelentik számotokra a legfőbb programot, és a Második Törvény értelmében engedelmessé kell egy emberi lény utasításának, kivéve, ha ez ellentétes az Első Törvénnyel. Ezért most megparancsolom, hogy állítsátok le a bányaműveleteket, és kezdjétek ázni a barlanghoz vezető csatornát.

– A vészhelyzethez igazodó feladatokat a központi agy tervezte meg a város védelmére, a város pedig az ember védelmét szolgálja – folytatta az érvelést Waldeyer. – A központi agynak kell tehát a meghatározó szerepet játszania bármely döntésben, amely a készültség megszüntetésével kapcsolatos. Noha az ön érvei emberséges megoldást kínálnak, lehet, hogy végső soron ellentétesek az Első Törvénnyel. Ha a központi agy hibásnak ítéli az ön következtetéseit, akkor a védelmi intézkedések felfüggesztése a legnagyobb veszélyt idézhetné elő.

Derec úgy érezte, mintha egy mókuserékbe került volna. A vita állandóan a központi számítógép körül forgott. Hiába volt bizonyos afelől, hogy a központi agy visszaáll a régi működési szintre, ha közli vele az emberi vérre vonatkozó adatokat. Semmilyen módon nem tudta erről meggyőzni a robotokat, akik viszont megtagadták, hogy bármit is tegyenek a város szédítő iramú fejlődésének megfékezésére, amíg nem kapják meg a jóváhagyást ehhez a központból.

Ekkor egy ötlet villant fel agyában, egy olyan merész elképzelés, amelynek a robotokra gyakorolt hatását először végig sem merte gondolni. Olyan megoldást forgatott a fejében, amely vagy felszabadítja a gépemberek gondolkodását a kötöttségeik alól, vagy olyan ellentmondásos tudati állapotba kergeti őket, amely teljesen leblokkolja agyukat és pusztulásukhoz vezet.

– Hogyan vélekedik Rydberg tervéről? – kérdezte Avernus. – Robotok tömegét mentenénk

meg így.

Avernus – ez az, semmi kétség. Avernus nem mutat majd olyan konok ellenállást, mint a többi felügyelő. Derec tudta, hogy ötletétől lebénulhatnának a robotok, Avernus azonban más. Vonzódik az emberekhez, és ezzel talán megóvhatja magát és Robotvárost egyaránt.

– Később fűznék megjegyzéseket a kiürítési tervhez – nézett körbe Derec. – Először négy szemközt szeretnék beszélni Avernusszal.

– Együtt hozzuk döntéseinket – ellenkezett Euler.

– Miért? – kérdezte kihívóan Derec.

– Mert mindig így csináltuk – felelte Rydberg.

– Többé nem lesz így – emelte meg a hangját Derec. – Hacsak nem tudjátok az Első Törvénnyel szorosán összefüggő okát adni, miért ne beszélhetnék egyedül Avernusszal, arra a következtetésre kell jutnom, hogy ti magatok sértitek meg a Törvényeket.

Euler a terem közepére ment, aztán lassan visszafordult, és Avernusra szegezte tekintetét. – Eddig mindig együtt döntöttünk – mondta jelentőségteljesen.

Avernus, az óriás rendíthetetlen nyugalommal odament Eulerhez, és tekintélyes méretű fogókezeit társa vállára tette. – Nem okoz kán senkinek, ha ez egyszer eltérünk a hagyománytól.

– De a hagyományok a civilizáció alapkövei – mondta Euler.

– Az életben maradás szintén talpkő – válaszolta Derec, majd Avernusra pillantott. – Beleegyezel?

– Igen – mondta Avernus tétovázás nélkül. – Beszélni fogunk négy szemközt.

Derec a felvonók felé vezette a gépemben, aztán eszébe jutott valami, és Eulerhez fordult. Sebesült karjáról lecsavarta a kötést, és átnyújtotta a felügyelőnek. – Készíttess vérelemzést, és írtatok át lemezre az adatokat, hogy betáplálhassam a központi számítógépbe.

– Rendben van, Derec – bólintott Euler. Először fordult elő, hogy nem használta az ünnepélyes „barátunk” megszólítást. Talán mindnyájan felnőnek egy kicsit.

Derec belépett Avernus mellé a felvonófülkébe, és amint az ajtók bezárultak, megnyomta a lefelé mutató nyilat. Alig haladtak egy keveset, Derec megnyomta a vészmegállító gombot, és a gépezet zökkenve fékezett.

– Miről van szó? – kérdezte Avernus nyugodtan.

– Szeretnék egyezséget kötni veled – kezdte óvatosan Derec.

– Miféle egyezséget?

– Robotjaid életéért cserébe egy kotrógépet kérek. Avernus rámeredt.

– Nem értem.

– Beszéljessünk egy kicsit a robotika Harmadik Törvényéről. Ennek értelmében gondoskodnod kell saját védelmedről, amíg ez nem kerül ellentétbe az Első vagy a Második Törvénnyel. A te esetemben, különleges programozásod következtében, könnyen kiterjeszhető a Harmadik Törvény a felügyeleted alatt álló robotokra is.

– Eddig értem.

– Egyszerű alkut ajánlok. Rydberg kiürítési tervével a bányákban dolgozó robotok megmenthetők az elárasztástól, amely biztosan bekövetkezik, ha nem ástok alagutat a föld alatti üreghez. Ez a terv teljes egészében arra épül, hogy én átprogramozom a központi agyat, és ezzel leáll a városépítés, máskülönben tovább folytatódik az eszeveszett sokszorozódás egészen a város pusztulásáig... beleértve azokat a robotokat is, akik a föld mélyén dolgoznak.

– Eddig világos – jelentette ki Avernus.

– Jól van! – Derec mély lélegzetet vett. Olyan javaslatra készült, amely kétségtelenül megbénítaná bármely más robot pozitronikus agyát; túlságosan nagy a dilemma, a választás szinte lehetetlen. De Avernus esetében talán... talán sikerül. – Ha nem kapom meg tőled a kotrógépet, hogy magam kezdhessem el a mentőalagút vágathajtását, nem vagyok hajlandó átprogramozni a központi agyat, ezzel arra ítélve valamennyi robotodat, hogy az áradás során

is a föld alatt legyenek kénytelenek tartózkodni.

Avernus szeme vörösen felizzott. – Megölnéd... valamennyit?

– Meg akarom menteni a városodat és a *robotjaidat!* – tört ki Derecből. – Mindent vagy semmit! Bocsásd rendelkezésemre a gépet, vagy viseld a következményeket.

– Azt kívánod tőlem, hogy annak a központi programnak az ellenében cselekedjem, amely védi az Első Törvényt?

– Igen – felelte halkán Derec. – Gondolkodásodban át kell lépni az alkotói szintre, hogy önálló döntéssel megmentsd robotjaidat. Valahol az agyáramköreidben olyan értékítéletet kell alkotnod, amely túlmutat a programozásodon.

Avernus csak állt, egész testében finoman remegett, és Derecnek könny szökött a szemébe, mert átérezte azt a kínszenvedést, amelyen a felügyelőnek keresztül kell mennie. Ha kudarcot vall, ha megöli Avernust azzal, hogy elpusztította az agyát, sohasem fogja megbocsátani magának.

A hatalmas robot szemei felvillantak és kihunytak néhányszor, aztán hirtelen az egész test hevesen megrázkódott, majd megmerevedett. Derec alig tudta visszafojtani zokogását. Avernus lehajolt hozzá.

– Megkapja a kotrógépet – szólalt meg a robot –, de én fogok segíteni a kezelésében.

13. fejezet A KÖZPONTI AGY

Noha Katherine szívósan kapaszkodott a piramis oldalába, kétségbeesetten érezte, hogy nem képes néhány percnél tovább tartani magát, mert az eső bőszerűen ostromozta testét, és a szél kegyetlen erővel próbálta letépni a homlokzat mintázatáról.

Szinte ellenállhatatlanul vonzotta a több mint százméteres mélység. Csontig átfagyott a hideg zuhatagban, és már csak életösztöne sarkallta, hogy tartson ki.

Elszántan készült a halálra, miközben agya lázas igyekezettel utasította vissza ezt a lehetőséget. A tomboló viharon keresztül egyszer csak saját nevét röpítette felé a szél, majd újból és újból.

– Katherine!

A kiáltás egyre közelebből hangzott. Mintha lentről érkezne.

– Katherine!

Leereszkedése kezdetétől most kockáztatta meg először, hogy lefelé pillantson, a hang irányába. Többször hunyorítania kellett az arcán végigömlő jeges víztől, hogy megbizonyosodjon róla, még az eszénél van, mert azt látta, hogy alatta valami sűrű tömeg olyan gyorsan kúszik fölfelé a homlokzaton, mintha kísértet volna.

– Katherine, tartson ki! Jövök!

Hitetlenkedve figyelte a közeledő lidércet. Sajgó karjai már azt diktálták, hogy engedjen szorításából és adja át magát a megsemmisülés békéjének, amikor észrevette, hogy alatta az idomtalan tömegből egy aranykéz nyúlik fel, és megragadja a mintázat egyik nyílásának peremét.

– Wöhler!

– Kérem, tartsa magát!

– Nem tudom! – kiáltott vissza, és meglepve hallotta saját, hisztériától reszkető hangját. Aztán, mintha csak igazolódna a szavai, bal kezének szorítása gyengült, karja lecsúszott a falon, a jobba pedig görcsös fájdalom nyilallt a megnövekedett súlytól, amint fél karral függött a magasban.

A robot fokozta iramát. Esővédő köpenyébe belekapott a szél, és a lepel úgy lebegett fémteste körül, mint egy terjedelmes őskori madár.

– S...segíts... – vacogta elhaló hangon a lány, és érezte, hogy a jobb karja sem bírja tovább.
– Tartson ki! Kérem, tartson ki!

A sürgető hang meglepte, és még egy kis bátorságot öntött belé néhány másodpercre, s ezek a másodpercek az életet jelentették. Már érezte, hogy keze menthetetlenül csúszik le a nyílás pereméről, amikor a hatalmas test mögéje vágódott, és a homlokzathoz szorította.

Fogókarjaival és lábaival Wöhler olyan szilárdan rögzítette magát a környező lyukakhoz, hogy teste teljesen betakarta a lányt, tökéletes védelmet nyújtva a számára. Katherine elernyed, utolsó csepp ereje is elszállt, Wöhler azonban rendületlenül tartotta.

– Nem sérült meg? – suttogta a robot a füle mellett.

– Azt... azt hiszem... nem... – válaszolta elhaló hangon. – És most mi lesz?

– Nem tehetünk mást, csak várunk – mondta Wöhler kissé rekedtes hangon. – Egy régi földi közmondás szerint: „A türelem keserű növény, de a gyümölcse édes.” A túlélés lesz a mi... gyümölcsünk... Katherine barátunk.

– Wöhler barátom – szakadt ki a lányból, míg könnyei a jeges esővel elegyedve folytak végig arcán. – Szeretném meg... megköszönni, hogy feljöttél értem.

A robot azonban nem válaszolt.

A felügyelők egy csoportban álldogáltak a vágathajtó mögött, amelyet Derec és Avernus kezelt. Nem segítettek, de nem is akadályozták a munkát. Egyszerűen tudomásul vették, ám képtelenek voltak felfogni azt a gondolkodási folyamatot, amely arra készítette a robotóriást, hogy elvonja a gépet a bányászoktól és városépítő munkájuktól. És mindezt miért? Hogy munkába állítsa egy olyan vágat elkészítésére, amely pillanatnyilag nem látszott többnek pusztán lehetőségként.

Derec látott már ilyen kotrógépet. A kisbolygón, ahol felébredt, és rádöbbsent, hogy nem ismeri önmagát, a robotok pontosan ilyen berendezéssel vájkáltak az aszteroida gyomrában, hogy megtalálják a Perihélium kulcsát.

A mozgókapuzat igazi csodának számított, mert egyszerre termelte ki és építette be újra a földet. Derec Avernusszal együtt ült a kétszemélyes vezérlőfülkében, és feszülten figyelte, miként harapnak bele a jövesztőgépek a sziklafalba csaknem harminc méterrel távolabb. Az egyik gépkar végén marófej forgott, a másikon mikrohullámú lézerek villogtak, és a berendezés szinte őrjöngve rágta bele magát a bolygó anyagába. A gépen számtalan szállítószalag és csigaszalag szolgált a használható ásványi anyagok elkülönítésére, de ezek most nem működtek. A vágathajtó most egyszerűen felőrölte és összepréselte a földdel kitermelt sziklát, minden anyagot arra használt fel, hogy szilárd alagutat építsen maga mögött, szintethálóval erősített sima kőfalak és mennyezetlámpák sorát.

Ahogy a berendezés a barlang felé törtetett, minden méterrel közelebb kerültek a város megmentésének lehetőségéhez. Egész éjszaka dolgoztak, Derec azonban így sem tudta elűzni gondolataiból a nyugtalanító kérdést: mi történhetett Katherine-nel és Wöhlerrel. A munkába temetkezett. Semmi hír nem jött felőlük, a vihar már csaknem tíz órája tombolt. Ha életben maradtak, már hallania kellett volna róluk.

Nem zárhatta ki azt a lehetőséget, hogy Katherine megszerezte a kulcsot, eltűnt az esőben, és most talán a Perihélium szürke ködében várakozik, vagy talán eljutott egy másik bolygóra. Wöhler távollétét azonban semmi sem magyarázta.

A vágathajtó berendezésen töltött fárasztó órák alatt Avernus és Derec nem sokat beszélgetett, mindketten gondolataikba mélyedtek. Derec aggódott Avernusért, mert átérezte, mekkora belső ellenállást kell a robotembernek legyőznie, amelyet csak a megnyugtató végkifejlet és az oldhat fel, hogy fokozatosan meggyőzi magát cselekedetének helyességéről.

– Derec! – hangzott fel Euler kiáltása az újonnan épült alagútból, a berendezés mögül; a vágathajtás megkezdése óta először használta hangszóróját a robot.

Derec az órájára pillantott. Hajnali öt felé járt. Összenéztek Avernusszal, aztán hátraszólt. –

Igen!

– Elállt az eső – közölte Euler. – Megtalálták az eltűnteket.

Derec legszívesebben rögtön kiugrott volna a vezérlőfülkéből, hogy hátrarohanjon. De a munka nem várhatott. Avernusra nézett. – Mi legyen?

– Meglátjuk. Meg kell keresnünk a központi agyat, és át kell programoznunk.

– Itt hagyhatlak, hogy folytasd a műveletet, mialatt elmegyek valakivel a számítógéphez?

– Nem – jelentette ki határozottan Avernus. – Én vagyok a föld alatti munkák felügyelője, én ismerem legjobban a járatokat. Ezenkívül... tudnom kell az eredményt. Megérti ezt?

Derec odanyúlt a vezérlőpulthoz, leállította a kotrási műveletet, és készenléti állapotba helyezte a többi gépegységet. – De mennyire megértem! Gyerünk!

Végiglépkedtek a berendezésen, átfurakodtak az álló tartályok között, és hátul az alagútban csatlakoztak a többi felügyelőhöz. Derec első ízben pillantotta meg, mit is végeztek.

Avernusszal együtt kivájt alagútjuk több száz méter hosszan nyúlt el, alig látszott a vége.

– Hol van Katherine és Wöhler? – kérdezte. – Jól vannak?

– Nem tudjuk – felelte Rydberg higgadtan. – Az Iránytorony oldalán lógnak, több mint száz méterre a földfelszíntől, de eddig nem adtak választ a hangjelzésekre, és kísérletet sem tettek a leereszkedésre.

Derec szíve összeszorult. Tehát egész éjjel verte őket az eső.

– Megkezdődtek a mentési munkálatok? – kérdezte.

– Segédrobotok indultak föl a torony oldalán, hogy felmérjék a szükséges munkák körét – válaszolta Euler.

– Mondd csak – fordult Avernus felügyelő Dantéhoz –, hol található most a központi agy?

– Jelenlétem a toronynál megkönnyítené a mentést? – faggatózott tovább Derec.

– A toronnyal kapcsolatos mentés mindig is alaprogramunk részét képezte, noha ennek nem ismerem az okát – magyarázta a robot. – Az előkészítő művelet már megkezdődött. Ön csak hátrálatná ennek lebonyolítását.

– Értem. – A toronnyal kapcsolatos mentés természetesen alapművelet, gondolta keserűen Derec. A gondnok nyilván aggódott amiatt, hogy ha az irodába visszavezető csapóajtó beszorul, akkor ő a torony fogságába esik, mert képtelen lemászni róla. A mindenható gondnokot nem izgatta, hogy bárki mást lesöpör a szél, csak azzal törődött, nehogy őt magát érje kellemetlenség a tornyon.

Dante odaszólt a targoncája végében elhelyezett hordozható számítógéptől. – A központi agy a 2. szektor D-24 alagútjában halad észak felé.

Avernus bólintott, és Derecre nézett. – Sietnünk kell, máskülönben minden munkánk hiábavalónak bizonyul.

– A munka máris hiábavaló – mondta Waldeyer Avernusnak –, mert a vágathajtó berendezés engedély nélküli lefoglalásával veszélyesen alacsony szintre csökkent a rendelkezésre álló nyersvasellátmány. Egy órán belül a város növekedése a munkaterv szerinti mérték alá zuhan.

A robotóriás szó nélkül lehorgasztotta fejét.

– Egy kérdést tennék fel mindnyájatoknak – szólalt meg Derec. – Ha Avernusszal együtt sikerül elérnünk és átprogramoznunk a központi számítógépet, hogy leálljon a sokszorozódás, eddig elvégzett munkánk lehetővé teszi-e a barlanghoz vezető maradék útszakasz kihajtását még az éjszakai eső előtt?

– Egyhuzamban dolgozva és a géphibát kizárva teljesíthetnénk a feladatot – mondta Euler. – De természetesen mindez csak hipotetikus.

Derec végignézett a robotokon. Főlölegesnek ítélte most a vitát. Teljesítenie kellett kötelességét. – Hol vannak a vérmintám adatai?

Arion előrelépett, és átnyíjtott egy minilemezt. – Minden itt van rajta, ahogy kérte.

– Köszönöm. – A mellzsebébe csúsztatta a lemezt. – Most pedig figyeljete! Elindulunk a központi agyhoz. Mihelyt átprogramoztuk, ti azonnal folytassátok itt a munkát, nehogy időt

veszítünk.

Arion elindult a vágathajtó felé. – Azzal már így is, úgy is elkéztünk, hogy visszaszállítsuk a berendezést a vasércbányába, és folytassuk a félbeszakadt műveleteket. Ezért nem látok semmilyen indokot, miért ne folytatódhatna a vágathajtás a távolléteketben is. Nincs veszítenni való időnk. Magam folytatom a munkát, amíg ti keresitek a központi agyat.

– Ne – szólt közbe Euler. – Most *te* akarod megsérteni a programunkat és esetleg a Törvényeket is?

– A program végrehajtása már szétzilálódott – lépett fel Arion a berendezésre. – Nincs módunk rá, hogy visszaálljunk az eddigi ütemre.

Derec elégedetten elmosolyodott, amint meghallotta, hogy Arion a készenléti állapotból csúcsebességre pörgette fel a gépet. Odament Dantéhoz. – Szükségünk van a targoncára – közölte vele határozottan. – Azonnal!

Amint Katherine láza felszökött, hatalmukba kerítették az érzécsalódások. Megjelent előtte a víz, a vizek világa, fenyegetően húzta le, és a homályból feléje nyúlt Derec-David, David-Derec, Derec-David, arcán ördögi mosollyal, és ahogy figyelte, emberből átalakult robottá, majd vissza, újból és újból. A fiatalember a hullámok hátán próbálta a karjába venni, de csak azért nyúlt érte, hogy lehúzza őt a vízbe – és belefojtsa! Fojtogatta!

– Katherine... Katherine... ébredjen! Ébredjen!

A hang valahonnan kívülről hatolt a vizek világába. Nem akart tudomást venni róla, egyedül szeretett volna maradni. A víz most csábítóan és melegen ölelte körül.

– Katherine...

Kitartóan rázták, és erőszakkal tépték ki álmovilágából. Kinyitotta a szemét, és a láz fájdalmas futótüze perzselte végig az agyát.

Reggel van, állapította meg. Wöhler oltalmazó karja mögül egy segédrobot tekintett felé.

– F...fázom – vacogta a lány. – Annyira... fázom.

Balra tőle fények villantak, szikraeső zuhogott. Hunyorogva nézte a jelenetet. Lézersugarak dolgoztak lángolva, hogy leválasszák Wöhler fogókezét a homlokzatról, ahová a gépember szorosán rögzítette magát. A lángvágó robot a város anyagából font kötélén függeszkedett egy emelő csigasor alatt, amely mágnesesen tapadt a gúla oldalához.

– Csak a vágólánggal tudjuk kiszabadítani – szólalt meg mellette a segédrobot. – Ön alá függesztettünk egy hálót és egy hordágyat. Most már biztonságban lesz.

– F...fázom... – sóhajtottá dideregve.

– Felmelegítjük. Rövidesen orosi ellátásban részesül – nyugtatta a robot.

Homályos köd ülte meg az agyát, de így is érezte, hogy még mindig Wöhler testének szilárd biztonsága védi.

– Wöhler! – kiáltotta. – Meg... megmenekültünk! Wöhler!

– Wöhler felügyelő... működésképtelen – közölte a segédrobot.

Kábult állapota ellenére a szégyen hullámai öntötték el a lányt. Mindazok után, ahogy viselkedett, kibírhatatlan volt számára, hogy a robot életét adta érte.

Egyszer csak érezte, hogy meglazul mögötte a fémtest szorítása, azután kezek emelik mindkettőjüket az alattuk kifeszített hordágyakra. Megérezte arcán a reggeli nap melegét, Wöhler azonban ezt a napsütést már sohasem fogja érzékelni. És mivel saját önzésének szomorú következményét képtelen volt elfogadni, agya ismét visszasüllyedt a boldogító öntudatlanságba.

– Hagyta volna? – kérdezte Avernus Derectől, míg a targoncával észak felé robogtak a D-24 alagút felé.

– Mit? – kérdezett vissza Derec. Az alagút fala konok egyhangúsággal suhant el mellettük, a mennyezeti vörös jelzőlámpák pedig két másodpercenként száguldottak el fölöttük.

– Hagyta volna elpusztulni a robotokat, ha nem egyezem bele, hogy segíték kiásni az alagutat?

– Nem – rázta meg a fejét Derec. – Eszem ágában sem lett volna ilyet tenni. Csak rá akartalak venni a helyes döntésre.

– Hazudott nekem.

– Azért hazudtam, hogy megóvjalak – magyarázta Derec. – Emlékszel az Iránytoronyban folytatott beszélgetésünkre a hazugságról? Másfajta valóságot, egy feltételezett valóságot alkottam neked, hogy más pályára tereljem a gondolkodásodat.

– Hazudott nekem.

– Hát igen.

– Nem tudom, megértem-e valaha ezt – mondta Avernus, finoman Derec tudomására hozva, hogy kapcsolatuk nem lesz többé felhőtlen.

– Megpróbálok hozzászokni majd – mondta szomorúan Derec. – Nem mindig az a legjobb, ami a leghelyesebb. Sajnálom, ha megbántottalak.

– Megbántott? Ezt a kifejezést nem értem – válaszolta a robot.

– Tudom – bólintott Derec, és a Dante által hátul ott hagyott készülékkel kezdett babrálni –, de ez a kifejezés illik ide a legjobban.

A készülék révén kapcsolatba lépett a város sebtében megszervezett orvosi részlegével, hogy felvilágosítást kérjen Katherine-ről és Wöhlerről. Avernusszal együtt elhagyták a 4. szektort, átvágtak a városon a 2. felé, és jelenleg ismét a föld alatt haladtak. A D–24 alagút a legtávolabbi aknákhöz csatlakozott, amelyeket a műanyaggyártáshoz szükséges kőolaj kitermelésére fúrtak. Fejük fölött a mennyezetre erősített csővezetékben hangos csobogás hallatszott.

– Katherine-t és Wöhler-t lehozták a toronyról – szólalt meg Derec, miközben azért fohászkodott, bárcsak Dante ujjainak fürgeségével tudná kezelni a billentyűket.

– Hogy vannak?

– Katherine sokkos állapotban van, kimerült – olvasta Derec izgatottan. – Orvosi kezelésben részesül, hamarosan jobban lesz. Wöhler azonban... azonban... – Szomorúan fordult Avernushoz. – Wöhler halott.

– Nézze! – kiáltott a robot, és előremutatott.

Messze az alagútban egy mozgó fénygyűrűt pillantottak meg. Gyorsan közeledtek a különös tárgyhoz, amely hat méter hosszúnak látszott, és csaknem súrolta a mennyezeti lámpákat.

– A központi agy! – taposott bele Avernus a fékbe, és a targonca nyikorogva megállt.

– Mit művelsz? – szólt rá Derec. – Elszökik az orrunk elől!

– Gyalog hamarabb utolérjük – felelte Avernus.

– Én ugyan nem. Nem tudok elég gyorsan futni ahhoz, hogy...

– Másszon fel a hátamra! Siessen! – utasította a robot.

A gépember ülve maradt, Derec felkapaszkodott a hátára, két karját körülfonta nyakán, a robot pedig fél karjával felnyúlt, és szorosan megtámasztotta hátulról a fiatalembert.

Ezután Avernus leugrott a targoncáról, és úgy száguldott, mintha puskából lőtték volna ki. Az alagút falának szakaszai szinte összemosódtak Derec szeme előtt, a mozgó agy viszont egyre jobban betöltötte látóterét.

Hamar utolérték. Avernus a központi agy haladási sebességére lassította le futását. A számítógép burkolatát rendkívül vastag, átlátszó műanyag alkotta, ebben – mint valami óriási tojásbélyegben – helyezkedett el a bonyolult berendezés. Hátlapján lépcsősor vezetett fel egy toloajtóhoz.

Avernus egyetlen ugrással a lépcsőn termett, felmászott rajta, majd megfogta Derecet, leemelte a hátáról, és az ajtó elé penderítette. – Menjen! – szólt rá. – Menjen! Egyszerre csak egyvalaki haladhat át rajta.

Derec félretolta az ajtót, és egy áttetsző kamrában találta magát. A műanyag falban vörös

kapcsológombot pillantott meg. Amikor megnyomta, fűvókák és infravörös lámpák sora kapcsolódott be, s egész testét sűrített levegő permetezte végig, hogy eltűnjön róla minden szennyeződés. Aztán légszivattyú sivító hangja hallatszott, a szemközti fal félresiklott, és Derec beléphetett Robotváros dobogó szívébe.

Mintha egy műtőasztalon feltárt agyat látna, a számítógép idegvezetékein szikrázó fénypontok futkároztak, áttetsző csöveiben színes folyadékok áramlottak. Derec előtt lüktetett a mérnöki képzelőerő csodája. A berendezés hosszában félúton egy billentyűzettel ellátott képernyőt talált. Gyorsan életre keltette, míg fél füllel figyelte, hogy mögötte a kamrában Averusszal is megkezdődött a szertartásos művelet. A robot meggörnyedve állt a „tisztaszobában”.

Derec először is létrehozott egy alkönyvtárat HEMOGLOBIN címmel, majd belemásolta az adatokat a korongról, amelyet Ariontól kapott. Ezután megkereste a VÉDELEM csoportot, és addig ment bele, amíg el nem ért a „felügyelő jelszavá”-ig.

Amikor meghallotta a surrogva nyíló ajtót, hátrafordult. Averus még mindig görnyedten belépett, és odasietett mellé a képernyőhöz.

– Kérem a jelszót! – nézett rá Derec.

Averus szótlánul a billentyűzet felé nyúlt, és rágépelte a képernyőre:

AVERNUS–202–1719.

JELSZÓ: SZINETIKA.

Másodpercnyi tétovázás nélkül írta ki a számítógép:

VÁROSVÉDELEM LEÁLLÍTÁSÁNAK INDOKAI?

Derec remegő ujjakkal gépelte be, s közben átmásolta a VÁROSVÉDELEM alkönyvtárba a HEMOGLOBIN adathalmazát mintegy bizonyítékul, de tárolásra is, hogy többé ilyesmi elő ne fordulhasson.

Amikor mindent betáplált, mély lélegzetet vett, és szorongva szegezte tekintetét a BELÉPÉS billentyűre.

– Meg kell tudnunk a választ! – biztatta Averus.

Derec bólintott, nyelt egyet, aztán megnyomta a billentyűt, és ezzel bevitte az összes információt a gépbe.

A központi agy halkán zümmögött néhány pillanatig, ami a fiatalember számára örökkévalóságnak tűnt. Végül a gép minden hűhó nélkül, egyszerűen kiírta a választ:

INDOKOK ELFOGADVA – VÉDELEM LEÁLLÍTVA.

Egy ideig mindketten mozdulatlanul meredtek a képernyőre, mintha nem akarnának hinni a szemüknek. Aztán észrevették, hogy az agy mozgása lassulni kezd. Eltelt még néhány másodperc, és a központi számítógép végleg abbahagyta a vándorlást.

Az átprogramozás sikerült.

14. fejezet TÖKÉLETES VILÁG

Derec óvatosan ment végig a gyéren bútorozott gyógyítólétesítmény jórészt sötét folyosóin. Szép épület lesz belőle, ha befejezik. Olyan hely, ahol Robotváros jövőbeni emberi lakói az egész galaxis leggondosabb orvosi kezelésében részesülhetnek a roborvosok legképzettebb csapatának közreműködésével. Semmi kétsége nem volt efelől, mert a robotok nem utasítás alapján, hanem önként vállalták ezt a szolgálatot.

Magányosan haladt a folyosókon – sehol egy kísérő, megfigyelő vagy börtönőr. Végre

szabad polgárnak tekintették, nem pedig bűnözőnek. És épp a legjobbkor, mert most egyedül akart lenni.

Az egyik folyosó végén fény szűrődött ki valamelyik szobából, és Derec rögtön tudta, hogy a viharos éjszaka után lábadozó Katherine-t találja ott. Nem bántotta többé, amiért a lány bújócskát játszik vele, és az sem érdekelte, miért került vele együtt Robotvárosba. Katherine szeszélyes viselkedése ellenére boldog volt, és hálát adott a sorsnak, hogy a lány életben maradt. Igazából semmi más nem számított.

Lassan ráébredt, miért vált ki ilyen érzelmeket belőle – szerelmes a lányba.

Elérte a szobát, és bedugta fejét az ajtónyíláson. A tágas helyiség valószínűleg csinos kórterem lesz valamikor. Most azonban üresen kongott, és a tulsó végében csak egyetlen beteg tartózkodott.

A lány fél méter magasan lebegett egy légpárnás ágyon, testét erős lámpák világították meg mindenfelől. Meztelenül feküdt, éppen úgy, ahogyan először pillantotta meg a Rockliffe állomáson, a szomszédos ágyon. Ezúttal nem fordította el zavartan a fejét, hanem csak nézte, nézte, és a teste valahogy... nagyon ismerősnek tűnt.

Egy roborvos gördült Derec mellé.

– Hogy érzi magát? – kérdezte tőle.

– Kellemesen, leszámítva az idült betegségét...

– Nem akarok erről hallani – intette le a robotot: hadd maradjon ez a lány titka. – És ezt leszámítva?

– A felszínes alvás szakaszában van – magyarázta a roborvos. – Erőteljes oxigénkezeléssel és infúzióval helyreállítottuk szervezetének kémiai egyensúlyát, valamint fokozatosan felmelegítettük a testét. Bal füléből egy darabka lefagyott, de ezt már pótoltuk lézeres kozmetikai sebészettel. Látogatható állapotban van, akar vele beszélni?

– Szeretnék. De mielőtt felébresztenétek, nem lehetne ráteríteni egy köpenyt vagy valami hasonlót?

– A hőlámpáknak jobb a hatásfokuk, ha...

– Tudom, tudom – hagyta rá Derec. – De őt kellemetlenül érintené.

– Értem – válaszolt a robot egy tapasztalt ápolónő udvariasságával, de Derec fogadni mert volna, hogy egyáltalán nem érti. Amikor a roborvos visszagördült Katherine-hez, Derec tapintatosan kivonult a folyosóra.

Kisvártatva meghallotta, amint a lány a robottal beszél, így hát visszament. Katherine már nem az ágyon feküdt, hanem egy motoros tolókokcsiban ült hófehér fürdőköpenybe burkolva. Arca nagyon sápadtnak látszott.

– Rettentően sajnálok mindent – kezdte zavartan Derec. – Gyanakvó voltam... tüskés...

A lány halványan elmosolyodott, és kinyújtotta felé a kezét.

– Akárcsak én – felelte kissé rekedten. – Azt hiszem, meglehetősen ostobán viselkedtem.

– Emberi előjog – nyugtatta meg Derec. – Egyébként... jól nézel ki.

– Lekaparták rólam a felületi hámréteget – mondta Katherine. – Egy új embert látsz magad előtt. – Aztán tekintetét a padlóra szegezte. – A kulcs eltűnt.

– Nem tudtam. Akkor hát menthetetlenül itt ragadtunk ezen a bolygón.

A lány bólintott. – Hallottál róla, mit tett... mit tett értem Wöhler?

– Igen.

– Sohasem értettem... mit érzel a robotok iránt – telt meg könnyel a lány szeme. – Az ő élete éppoly fontos volt, mint nekem az enyém, és mégis... mégis feláldozta értem... hogy megmentsen.

– Áramkörei teljesen kiégtek. Most próbáljuk a szerkezetét helyreállítani.

A lány felpillantott. – Helyreállítani?

– Természetesen nem lesz többé a régi. Tulajdonképpen valamennyiünk személyiségét az emlékezetünk határozza meg. Az a Wöhler, akit ismertél, jórészt halott.

– De ha helyreállítják – mondta reménykedve Katherine –, valami csak marad belőle?

– Hát igen. Valami...

– Szeretnék odamenni – jelentette ki a lány. – Látni akarom.

Megpróbált felállni, Derec azonban gyengéden visszanyomta a tolószékbe. – Egy beteg kislánynak ezt nem szabad – mondta. Nem rohángálhatsz még kedvedre...

– Azt már nem! – villant fel a régi Katherine akaratossága. – Azért halt meg, hogy én életben maradjak. Ha bármi maradt belőle, ott kell lennem mellette.

– Meglátom, mit tehetek – sóhajtott Derec.

Így aztán fél óra múlva sterilizált öltözékében Katherine begördült a pormentes javítóműhelybe, ahol hat különféle robot dolgozott szorgalmasan a filozófus Wöhler testén. Derec szótlánul követte a lányt.

A lemezborítás legnagyobb részét már eltávolították, az áramkörü lapok és jelfogók óraműpontossággal koppantak a padlón, és egy apró kerek robot némán seperte össze az elromlott alkatrészeket.

– Közelebb mehetek hozzá? – kérdezte a lány Derectől.

– Miért ne?

Ekkor Euler lépett a szobába, és egyenesen hozzájuk sietett. – Derec barátunk – szólalt meg. Derec mosolyogva vette tudomásul az ünnepélyes címzés visszatértét. – Befejezés előtt áll az összekötő alagút, amely a föld alatti tárolóüregbe vezeti a vizet, és örömeinkre szolgálna, ha jelen lenne a fal átvágásánál.

Derec kérdően pillantott le Katherine-re. – Nos, más elfoglaltságom van, ezért...

– Szó sem lehet róla – fogta meg Katherine a kezét. – Egy darabig itt maradok, és egy robot majd visszavisz a gyógyítórészlegbe.

Derec arca felderült. – Biztos, hogy nem lesz semmi baj?

A lány szélesen mosolygott. – Tökéletesen megértelek.

Derec Eulerre kacsintott. – Menjünk! – És mindketten sietve távoztak a szobából.

Katherine hallgatta, amint távolodó lépteik elhalnak a folyosón, aztán tolószékével közelebb gördült a műtőasztalhoz. Derec iránti haragját sok más keserű érzéssel együtt Wöhler halála oltotta ki az Iránytornyon. Mert saját felelőtlenségéért más fizetett az életével. Minden egyéb jelentéktelennek tűnt emellett.

Odagördült az aranyfényű robot fejéhez. A gépember testének legnagyobb része darabokra szedve hevert az asztalon, de a fej és a felsőtörzs még érintetlen maradt. A szerkezet körül foglalatostkodó robotok szótlánul alkalmazkodtak a lány jelenlétéhez.

Nézte a fejet, és egyik ujjával óvatosan megérintette. – Nagyon sajnálom – suttogta.

A fej egyszer csak feléje fordult, fotocellái felizzottak. – Hozzám intézte szavait? – kérdezte a robot.

– Wöhler – rázkódott meg a lány. – Hát mégis élsz!...

– Ismerjük egymást? – kérdezte a gépember, és a lány rádöbben, hogy ez egy másik Wöhler, egy újonnan programozott felügyelő, aki semmire sem emlékszik korábbi élményeiből.

– Nem, nem – fojtotta vissza zokogását. – A nevem Katherine. Örülök... örülök a szerencsének.

– Az új barátság olyan, mint az új bor – szólalt meg ismét Wöhler. – Minél tovább érleli az idő, annál több örömeink telik benne. Katherine... Katherine. Miért sír?

Csak egy kis töltés választotta el az árokban hömpölygő vizet attól az alagúttól, amelyet Derec és Avernus ásott ki a barlangig. A felügyelők és ahány segédrobot csak a közelébe fért, mindnyájan a betorkolló nyílás körül tolongtak, mialatt Derec a kezében tartotta az elektronikus gyújtószerkezetet, amely felrobbantja az apró gátat, és megnyitja az új elvezetőcsatornát.

– Ez az első nap – mondta ünnepélyesen Euler – az emberek és robotok egyesített városának életében. Egy tökéletes világ kezdete.

– Szinetikus cselekvésünk hozta el számunkra ezt a napot – folytatta Rydberg. – Közös munkálkodással még sok sikert érhetünk el.

– Ám közben még rengeteget kell tanulnunk egymástól – vette át a szót Derec. – Én is azt hiszem, hogy új érték jött létre ezen a napon.

– Akkor hát felkérem Derec barátunkat, hogy nyissa meg a gátat, és teremtsen meg az új összeköttetést – szólalt meg újból Euler.

– Szíves örömet.

Derec átbillentette a kézivezérlő kapcsolóját. Tompa robbanás rázta meg a töltést, egy pillanatra megemelkedett, aztán enyhe porfelhő közepette szétomlott, és az árokból sebesen átfolyó víz elsodorta a törmeléket.

Derec nézte a hömpölygő vizet, és agyában is sodródtak a gondolatok a megoldatlan kérdésekről. Ki vagyok én? Ki volt a halott ember? Ki rendezte így a dolgokat, és miért?

Aztán eszébe jutott Katherine.

Sok szempontból úgy érezte, mintha kalandos utazása csak most kezdődött volna el, de melengető érzés járta át, hogy valami fontos dolgot hajtott végre a gát átszakításával. Úgy érezte, valami jót, valami példamutatót cselekedett. És ez kellemes érzéssel töltötte el. Talán éppen ez az élet lényege: apró ütközetek és apró győzelmek sorozata.

– Derec – hangzott fel mögötte a tömegből. Megfordult, és Avernusszal találta szembe magát.

– Igen?

A természetes robot lehajolt hozzá, és csendesen azt mondta: – Kétlem, hogy valaha is megértem, miért kényszerített döntésre olyan különös módon az elmúlt éjjel. De úgy érzem, helyesen cselekedtünk, és ez a legfontosabb.

– Tökéletesen egyetérték – mosolyodott el boldogan Derec. – Akkor barátok vagyunk?

Avernus határozottan bólintott. – Barátok – válaszolta, és mechanikus fogókezeit Derec nyitott tenyerébe tette, a béke és a jóakarát egyetemes jelképeként.

Végző soron nem is kezdődött olyan rosszul ez a nap.

Magyar Könyvklub, Budapest, 1996
Felelős kiadó dr. Kratochwill Balázs igazgató
Irodalmi vezető Ambrus Éva
Műszaki vezető Szilassy János
Felelős szerkesztő Gy. Horváth László
A borítót tervezte Zugor Zoltán
Műszaki szerkesztő Császár András
Szedte TiMac Bt.
Nyomta a Szekszárdi Nyomda Kft.
Felelős vezető: Vadász József
Megjelent 21,4 (A/5) ív terjedelemben
ISBN 963 548 268 X